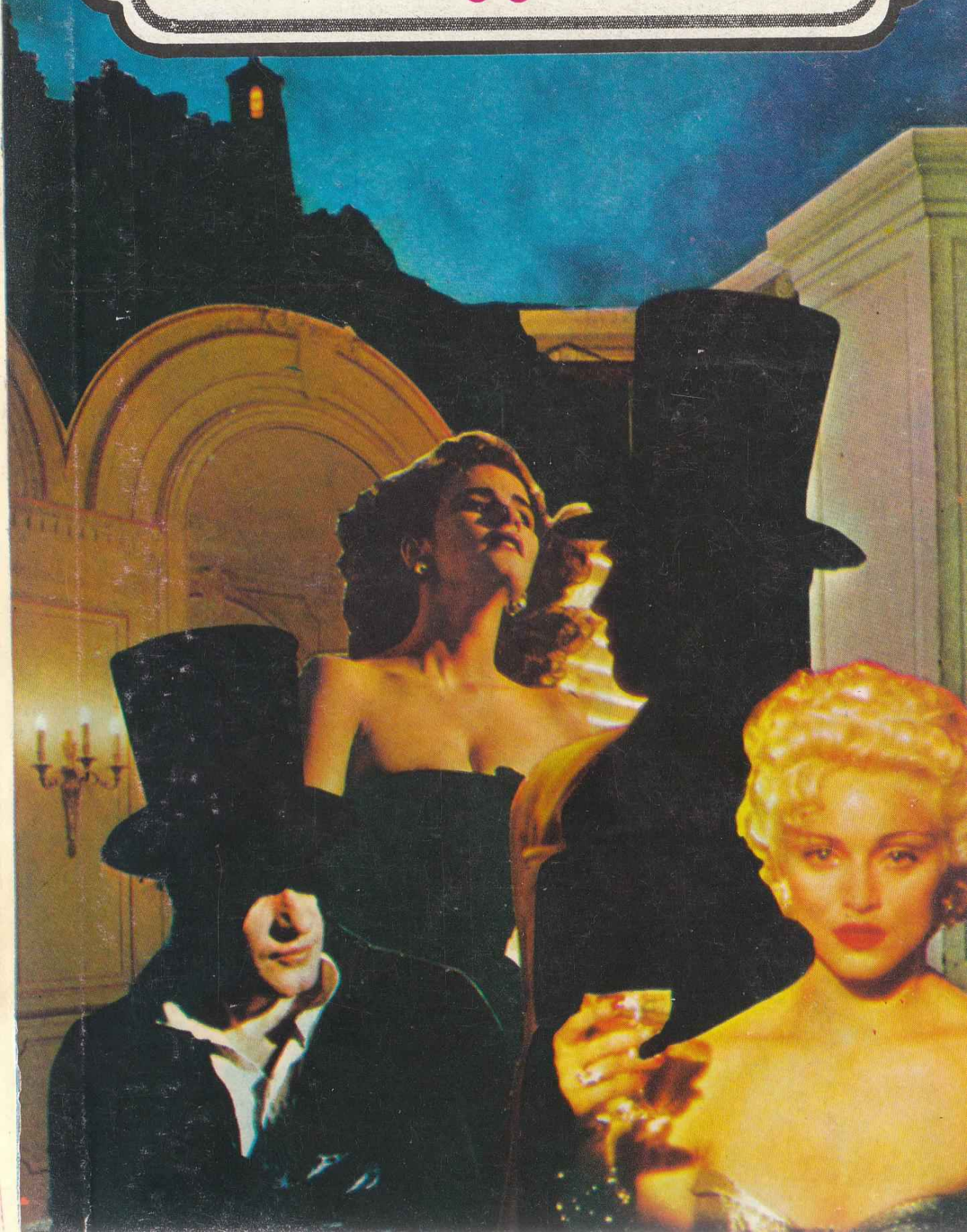

PAUL FÉVAL

Fiul diavolului

Coperta de : MĂRGĂRIT CONSTANTINESCU

Consilier editorial : CORNEL SĂRBU

Redactare : VALI GRIGORIE

VERONICA GERGELY

PAUL FEVAL

FIUL DIAVOLULUI

—

Roman

EDITURA
PIATRA CRAIULUI
BUCUREȘTI
1993

I.S.B.N. 973-96055-1-6

Ediția prezentă a folosit ca bază textul **PAUL FÉVAL, FIUL DRACULUI**, în traducerea lui I. S. Spartali, Editura Tip. „Universul“, f.a. București, vol. I—V, și textul francez **PAUL FÉVAL, LE FILS DU DIABLE**, Paris, 1861.

Pentru versiunea de față toate drepturile de reproducere aparțin EDITURII PIATRA CRAIULUI

IX

TREI NUME

Asta ținu o secundă. Însăși Esthera abia avu vremea să bage de seamă tulburarea Sarei.

Ea rupse scrisoarea și o azvîrli în foc.

Nici nu apucase să ardă de tot și ea și începu să zâmbească.

Era stăpână pe sine, știa să domine orice pasiune și să stăpânească orice supărare adâncă.

Obrazul ei era o mască ascultătoare, chiar în ceasurile de tulburare. Când citea biletul, se supăraseră, pentru că știrea asta o lovea pe neașteptate. Nici nu se gândise chiar până atunci că se va putea întâmpla astfel.

Văzuse pe Franz plecând de dimineată ca să se ducă la locul luptei. Adversarul lui își dusesese viața în sălile de arme, iar el nu știa să țină o sabie.

De patru ore de când era trează, se gândi la Franz ca la un om mort, și chiar odată îi venise să-l plângă pe bietul copil care era așa de frumos, așa de îndrăzneț, așa de vesel, și pe care îl văzuse palid de iubire, în brațele ei. Adevărul e, că se înduioșase și ea. La trezire, între două căscături, dăduse din cap zicând :

— Păcat...

Dar, în unele împrejurări, puțină părere de rău nu exclude multă mulțumire. Sara se simțea veselă, Franz îi știa secretul. El singur i-l știa și pleca cu secretul în mormânt.

N-avea de ce să se mai teamă c-o să afle lumea ce făcea ea !

Acum însă, se vedea că mormântul acela deschis fusese săpat prea de timpuriu. Copilul nu murise, împotriva oricărei așteptări, el se ferise de cursă, și sabia sta tot atârnată deasupra capului Sarei.

Era o știre grozavă pentru că Franz știa multe lucruri !

Orice suflet viteaz chiar tresare când simte sabia pătrunzându-i în carne. Tot ce se poate cere, însăși vitejia este ca să se arate liniștit după ce a primit lovitura !

Sara era un fel de eroină. Ea făcu ceva mai bun decât asta și rana care o frământa nu o împiedică să nu zîmbească.

A târî pe altul pe panta pe care se lăsa ei să lunece, era o necesitate a firii ei. În acest prim moment de supărare, nu raționă, negreșit, dar instinctul îi spuse că nu era bine să știe și alții vestea anunțată de Mira. Esthera ezită încă. Nu trebuia să-i dea un motiv să ezite și mai mult.

Ea nu era decât o femeie, slabă de minte, fără principii protectoare și atrasă de senzualitatea care domina în ea. Sara o voia și mai rău decât așa, pretindea s-o facă după asemănarea ei. I se părea că întinarea soră-sii trebuia să-i micșoreze chiar căderea ei și că nu-i va rămîne decât jumătate din rușinea împărtășită.

Ori, mai bine, pentru că nu trebuie încercat a explica excepțiile acestea care resping sau care sperie, pleda cauza gustului rău, de nevoie, din chemarea ce avea pentru rău. Ei îi plăcea să facă rău cu râvna inspirată a unui demon după cum alții vor să ajute și să se roage.

Muncea ca să facă rău, nu avea altă grijă, și poate că nici chiar ea n-ar fi știut să spună pentru ce se încapățîna așa de tare ca să facă rău.

Nimic nu o oprea. Chiar în momentul acela când era lovită cu asprime și pe neașteptate, ea nu se lăsa de ispita începută,

— O scrisoare a doctorului ! murmură ea împingând cu piciorul cenușa de pe urma bucății de hârtie. Îl însărcinase cu o treabă și nu s-a priceput s-o facă.

Luă o mână a contesei și o mângâie.

— Pentru că are să fie pentru întâia oară o să ne luăm toate precauțiile. Nici chiar Batailleur n-are să știe niciodată. O să ne furișăm în confesional și n-o să ne mișcăm. Ai să vezi toate capetele acelea curioase ridicându-se la cel dintâi zgomot ce vom face în spatele perdelei. „Este prințesa ! prințesa !...” Este un englez care a oferit cinci sute de guinee lui Batailleur ca să aibă dreptul să ridice un colț al draperiei.

Se opri și pe urmă încet :

— O să vii ?

— Ești un demon, Sara ! murmură Esthera.

Sara o sărută râzând.

— Ai să vii ! zise ea. O, Doamne ! Ce mult îi place să fie rugată ! Când mă gândesc că peste câteva zile n-are să știe cum să-mi mulțumească. O să vii diseară ?

— Nu pot ! răspunse Esthera.

— De ce ?

— Sunt ocupată.

— Vreo întâlnire ?

— Poate.

— E de respectat, dar n-am putea ști ?

— Nu se poate.

Pleoapele Sarei se lăsară în jos pe jumătate. Se uită la contesa pe sub mătasea ochilor.

— Sărmana frumoasă, murmură ea, ai mania misterului, dar te găsesc eu.

Esthera dădu din cap.

— Mă prind că e vorba de baronul de Rodach, zise Sara a cărei privire o făcea mai pătrunzătoare.

Esthera nu răspunse imediat.

— Văd eu bine, zise ea în sfârșit cu ironie, că te preocupă mult baronul de Rodach !

— Pentru că te văd că te gândești mult la el, scumpa mea !

Zicând vorbele acestea Micuța întoarse capul iute spre o ușă cu geamuri care era în fața ferestrei și care da într-un coridor.

— Ce este ? întrebă Esthera.

— Mi s-a părut că aud un zgomot de pași, răspunse Sara.

Amîndouă traseră cu urechea. Nu se auzea nimic.

— M-oi fi înșelat, zise Sara după câteva secunde, dar ceasul trece și domnii vor veni. Scumpo, nu vrei să-mi spui că ai iubit pe baronul de Rodach ?

— Ce nebunie !

— Ia seama ! o să mă faci să cred că-l iubești încă. Și adevărul e că nici n-ai de ce te feri ! Baronul e unul din cei mai încântători cavaleri pe care i-am întâlnit vreodată !

— Cu ce foc vorbești ! zise contesa mușcându-și buzele.

— O ! eu sunt sinceră, răspunse Sara, îți pot mărturisi că l-am adorat !

— A ! făcut Esthera.

— Pentru el m-am dus în Germania...

— Și acum îl mai iubești ?

— Nu, răspunse Sara cu un acecent de sinceritate.

Esthera o privi câteva minute, pe urmă zâmbi.

— Ei bine, Sara, vreau să fiu și eu tot așa de sinceră : pentru el eu am fost în Elveția. Dar eu nu sunt așa de fericită ca tine, mi se pare că tot îl iubesc...

— Ce rău...

— Cum să nu, acum când s-a întors Julien.

— Aș ! zise Sara din vârful buzelor, închipuiește-ți că viconteale îți este bărbat, și pierzi orice scrupul.

Vorbele acestea nerușinate erau pronunțate cu o voce dulce ca mierea, cu acel frumos ton decent al conversațiilor din lumea înaltă.

Cine le-ar fi văzut pe aceste două femei, cu zâmbetul pe buze, ar fi crezut că vorbeau de toaleta lor de seară.

— Nu știu cum să-ți spun asta, zise Esthera, dar e sigur că Julien îmi place. Pe de altă parte, nu pot să scap

de sentimentul care mă târăște tot spre baronul de Rodach. El nu se gândește decât să joace și să bea, dar...

— Cum, zise Sara, eu nu l-am văzut niciodată punând mâna pe o carte !

— Se ascundea de tine, poate...

— Și l-am găsit întotdeauna ciudat de cumpătat, el care e un fiu al Heidelbergului. Era Don Juan neobosit.

— Nicidecum ! zise Esthera.

— Un duelist, un om care umbla numai după aventuri !

— Ți jur că nu l-ai fi putut face să își piardă măcar un ceas de somn pentru femeia cea mai frumoasă din lume !

— Eu ți-l descriu așa cum l-am văzut la Hamburg, draga mea !

— Și eu ți-l descriu astfel cum l-am cunoscut la Baden și în Elveția. Cred că nu sunt doi baroni de Rodach !

— L-ai văzut ieri la bal : era Rodach al meu.

— Și al meu.

Sara se uită la ceas. Era cinci fără un sfert. Se ridică sărută, pe frunte pe contesă.

— E al tău, buna mea surioară, zise ea, nu cumva crezi că aș vrea să-ți fiu rivală ? Vreau să te văd tot atât de fericită pe cât ești de frumoasă și nimic altceva.

Mâna ei delicată și albă netezea părul Estherei.

Eu vreau ! zise ea iar, m-ai auzit bine ? Și am să te fac mulțumită fără voia ta. Diseară, după-masă, avem să mai vorbim de trebușoarele noastre... Acum trebuie să mă duc să mă aranjez puțin, pentru că am venit cum m-am dat jos din pat.

Sărută încă o dată pe Esthera și se îndreaptă spre ușa cu geamuri.

Ieși. În momentul când se închise ușa, Esthera, care se lungise, alene, în fotliul ei, auzi un fel de țipăt înăbușit în coridor.

Se ridică mirată și vru să se ducă să vadă ce e. Dar pentru că nu mai auzi nimic, lenea o doborî iar, se întinse și închise ochii.

Se gândea la baronul de Rodach.

Tipătul pe care-l auzise ea fusese scos de Sara, care se lovise piept în piept cu un bărbat.

Noaptea se lăsa foarte repede, însă lumina care venea printr-o fereastră de aproape, făcea vizibil obrazul străinului și Sara cunoscuse îndată pe baronul de Rodach.

— Albert ! zise ea speriată.

Și frica ei nu era prefăcută, pentru că femeia asta, care înfrunta orice, ținea ca să treacă drept o sfântă în ochii mulțimii și mai cu seamă în ochii tatălui său. Casa lui Geldberg era pentru ea un fel de sanctuar, la a cărui ușă își lăsa orice îndrăzneală.

Rodach o recunoscuse și el.

El era acolo numai de câteva minute și numai întâmplarea îl dusesese în coridor.

Auzise o conversație dar nu putuse prinde vorbele.

Își căută drumul să iasă când apărură deodată doamna Laurens în pragul pavilionului. Nu era cu puțință s-o evite.

— Ce faci aici, Albert ? îi zise ea încet și repede.

— Mi-ai spus să vin să te găsesc și am venit, răspunse baronul.

— Ce nesocotință ! La mine acasă, îți spuneam să vii, în strada Provence, nu în casa asta care e a tatii.

— Nu te bucuri că mă vezi iar ? întrebă baronul privind-o foarte curios.

— Oh ! da ! Albert al meu ! Nu știu cât de mult te iubesc ! Sunt foarte fericită că te văd, dar îmi este teamă. Dacă vine cineva ?

— Ai evitat primejdii mai mari decât asta, frumoasă gospodină, răspunse Rodach rece.

Sara se uită în ochii-lui.

— Ce schimbat ești, Albert ! Ieri aveai încă privirea ta șmecheră și zâmbetul îndrăzneț care-mi place așa de mult. Azi, ești serios și ai și alt glas.

Când vru Rodach să deschidă gura să răspundă, se auzi un zgomot în anticameră. Sara păli.

— Pentru Dumnezeu, nu sta aici, Albert ! zise ea. Vine cineva, și mai bine aș vrea să mor decât să fiu prinsă astfel în casa tatei !

— Sunt la ordinele dumitale, răspunse Rodach.

Sara se uită speriată împrejur. Erau numai două uși în coridor : una pe unde intrase Rodach și alta cu geamuri.

În spatele primei uși se auzeau glasuri care păreau că se apropie.

Sara ezită o clipă, pe urmă puse mâna pe clanța ușii cu geamuri.

— Fiecare pentru sine ! gândi ea. N-am vreme să aleg, și dacă o fi cineva învinuit, mai bine să fie ea !

— Intră aici, Albert, zise ea baronului. În camera asta este o persoană pe care o cunoști. Măine să vii să mă vezi. Te aștept. Adio !

Deschise puțin ușa cu geamuri, strânse mâna lui Rodach și-l împinse în pavilion. Pe urmă fugi, ușoară ca o gazelă.

Contesa Esthera era întinsă în fotoliul său : pleoapele îi erau închise. Se gândea.

Ridică ochii numai când auzi ușa deschizându-se, deschise gura, dar nu putea zice nimic. Se frecă la ochi, ca și cum n-ar fi vrut să creadă ceea ce-i spuneau ei.

— Goetz ! zise ea în sfârșit, tu, aici ? De ce n-ai așteptat până diseară ?

Prima mișcare a lui Rodach fu surpriza și nehotărârea. Dacă i-ar fi văzut cineva fizionomia, ar fi crezut că nu cunoaște pe femeia aceasta după cum nu cunoștea locul în care intrase așa fără de veste.

Cu toate acestea el păși înainte spre cămin cu capul sus, cu pasul liber.

Pe fața contesei se vedea în același timp și teamă și mulțumire.

— Tot nesocotit ! zise ea cu o imputare zâmbitoare, oh ! Goetz ! Goetz, n-ai să te îndrepti niciodată !

Rodach, care ajunese lângă ea, se plecă foarte curtenitor și-i sărută mâna.

Contesa îl privi mai bine.

— Dar ce aer grav, zise ea, nu cumva de ieri până azi te-ai făcut om înțelept, frumosul meu Goetz ?

— Este timpul pentru orice doamnă, răspunse Rodach, vine vârsta...

Contesa bufni în râs.

— Omul ăsta îți spune lucrurile cu o seriozitate ! zise ea, dar pentru ce îmi zici doamnă ? Zi-mi Esthera, Goetz ! Mă faci să cred că ești supărat pe mine !

Se ridică și se rezemă pe brațul baronului.

— Vezi cât de mult te iubesc, îi șopti ea la ureche. prezența ta aici e o adevărată primejdie pentru mine și vezi că nu mă gândesc să te cert ! Mi se pare că ești și mai frumos decât altă dată. Dar cum ai putut să uiți ceasul întâlnirii noastre și ce idee ți-a venit ca să mă cauți tocmai aici ?

— Dorința de a te vedea mai repede... îngână Rodach la întâmplare.

Esthera îl strânse în brațe cu drag.

— Bunule Goetz ! îi zise.

Pe urmă, cu un accent pătruns și fără gândul de a râde de el, îi zise :

— Nenorocirea e că nu poate ști niciodată cineva dacă ești beat...

Rodach o salută zâmbind.

— Nu te supăra de asta, Goetz el meu, zise Esthera, știi bine, că eu te iubesc așa cum ești. Dar ia să facem prinsoare că toată noaptea ai jucat cărți și ai băut ?

— Când așteaptă cineva seara cu nerăbdare, trebuie să-și omoare într-un fel timpul, zise Rodach gaiant.

Esthera îl privi cu admirație.

— Poate el să bea câte un sutaș zise ea, dar nu-și pierde aerul de gentilom. Ba încă are și spirit ! Goetz, nu trebuie să te schimbi niciodată ! Mi se pare că te iubesc mai mult cu viciile pe care le ai !

Se ridică în vârful degetelor picioarelor și-i întinse lui Rodach frumoasa ei frunte, pe care baronul o sărută din toată inima.

Bătu ora cinci.

Esthera tresări și lăsă pe baron de braț.

— Dumnezeule ! zise ea, mă faci tot atât de nebună pe cât ești tu, încât am și uitat în ce loc ne aflăm. Nu mă gândeam decât la plăcerea mea. Trebuie să pleci, Goetz, ne vom vedea diseară.

— Vezi că, răspunse baronul, eu am venit aici cam pe dibuite, și nu știu dacă o să nimeresc să ies.

Esthera îi arătă cu degetul ușa cu geamuri, dar deodată lăsă mâna în jos și vorba i se opri pe buze.

— Pe acolo, zise ea tare, are să te întâlnească cavalerul ori doctorul.

— Pe aici e drumul pe care vine tata, Lia și Abel, mai zise ea.

Pe figura ei se vedea o neliniște serioasă și care părea că se mărește pe fiecare clipă.

— Nu poți însă să rămâi aici ! zise Esthera bătând din picior. Dumnezeule ! Dumnezeule ! Cum să fac ? Și pentru ce ai venit ?

Deodată ridică ochii speriată.

— Ascultă ! zise.

Dincolo de ușa pe unde intrase slujnica cu scrisoarea doctorului, se auzea un zgomot.

Esthera trase cu urechea ; tulburarea ei făcea un contrast ciudat cu liniștea baronului de Rodach.

— E tata ! zise ea, în sfârșit, împreunându-și mâinile, îi cunosc pasul ! Oh ! Goetz, te rog, fii cuminte odată în viața ta ! Tata mă crede curată și aș muri de rușine dacă ar ști.

Se opri ca să asculte iar. Pasul era mai aproape.

Lenea îi trecu într-o clipă. Făcu un singur pas până la ușa cu geamuri.

— Găsește un pretext, oricare ca să lămurești prezența ta aici, zise ea repede, spune că te-ai rătăcit căutând birourile... ceva... orice vei voi... Dar să nu bănuiască tata !

Nu putu isprăvi. Ușa cea mare se deschise.

Esthera era pierdută.

Baronul de Rodach sta în picioare în mijlocul came-

rei și se uită foarte rece la ușa pe unde se aștepta să vadă pe bătrânul Moses de Geldberg.

Ușa se deschise, dînd într-o parte draperia.

În locul obrazului zbîrcit al bătrînului evreu, se arată în prag o figură îngerească de fată.

De obicei, la ora aceea toată familia Geldberg era adunată în salonaș. Era întuneric, fata păru deocamdată că nu vede decât un bărbat în cameră. Pe urmă făcu câțiva pași înapoi, când băgă de seamă că bărbatul acesta era un străin.

Apoi scoase un țipăt slab, când văzu obrazul lui Rodach.

Rămase nehotărită lângă ușa, șovăind, palidă.

Rodach părea și mai mirat decât ea și mai frămîntat. N-ai fi cunoscut în el pe omul de adineauri.

— Lia ! zise el încet.

Fata, ca și cum n-ar fi așteptat decât semnalul, se repezi la el și-l luă de gât.

Râdea și plîngea.

— Lia ! dragă copilă !... zicea baronul strângînd-o cu foc la piept.

Și fata murmură printre lacrimile de bucurie.

— Otto !... Otto ! Dumnezeule ! Ce fericită sînt !

X

PROSCRISUL

Lia de Geldberg n-avea încă optsprezece ani. Mama ei murise de unsprezece ani. Soția lui Moise Geld, acea Ruth frumoasă din Judengasse, murise la puțină vreme după ce părăsise Germania.

Era o ființă blîndă și bună care niciodată nu se amestecase în afacerile întunecate ale soțului său. Averea pe care o făcuse așa de repede Moise Geld, o speria în loc s-o facă fericită. Ea regreta liniștea primilor ani ai mărișului

ei și se înfiora ori de câte ori se gândea la izvorul necunoscut al aurului aceluia care curgea împrejurul său.

Moise nu-i spusese niciodată secretul lui, dar adesea se posomora când se lăsa noaptea și chiar de multe ori aiurea în somn.

Nu numai odată se deșteptase Ruth în țipetele lui. Îl văzuse cu ochii deschiși pe jumătate, vânat, plin de transpirație. Lupta împotriva chinului unui vis și gura contractată murmură :

— Doamne ! Doamne ! pentru ei ! pentru copilașii mei am făcut tot !

Ruth îl deștepta binișor și nu-l întreba.

Ea nu voia să afle, însă suferea pentru că ghicea fără voia ei. Și suferința asta mută, care nu avea nici un mîngietor, nici un confident, o măcina încet.

Luxul revărsat împrejurul ei nu avea nimic care să poată s-o îmbete ori să-i amestece suferința. Ea era o femeie simplă, un suflet modest. Cheltuielile acelea extraordinare o readuceau fatalmente la problema pe care n-o putea dezlega :

De unde vin toate bogățiile astea ?

Ruth se depărta de lume cât putea mai mult lăsând plăcerile de afară pe seama fetelor ei mai mari, și făcea educația micuței Lia.

Suferința era numai pentru ea singură. Moise Geld o găsea totdeauna zâmbind ; venea lângă ea să se odihnească și să se mîngâie, pentru că nu era fericit.

Afară de suferința asta surdă care-l chinuia neîncetat și care semăna cu o remușcare, evreul mai avea și alte supărări. Își iubea foarte mult copiii ; pentru ei lucrase el zi și noapte, și strînse florin cu florin, întîiul lui capital. Pentru ei camătă lui neîmpăcată schimbase în aur zdrențele săracului. Visurile lui spuneau adevărul. Dacă avea o crimă pe conștiința lui, apoi crima asta fusese făcută pentru copiii lui. Și el se îndoia de iubirea copiilor lui ! Începuse să-i bănuiască. Își închipuia pe fiul său și pe fiica sa mai mare legați în secret cu asociații lui, care îi erau dușmani.

Ghicea el, ştia că voia să-l înlăture de la afaceri şi să-ia din mână conducerea băncii.

Adevărul e că era şi pretextul odihnei ce îi trebuia din pricina vârstei lui înaintate, dar, de cincizeci de ani Moise Geld trăia în vicleşug şi în înşelătorie. El ştia ce era minciuna.

Cu toate astea, spiritul lui slab şi lenevit de bătrâneţe îl făcea şi mai nenorocit. Se înconjură cu iluzii şi se agăţa de bucuriile himerice ale acestui interior patriarhal.

Se ţinea de ele cu amândouă mâinile, ca să zicem astfel. Îşi striga foarte tare lui însuşi când îi sângera inima : Dorinţele îmi sunt împlinite. Mi-am făcut familia bogată şi puternică, sânt un tată fericit !

Şi câteodată izbutea să se orbească, încât zâmbea prost-
teşte fericirilor acestora închipuite.

Îşi juca rolul în comedia de familie. Respecturile acestea mincinoase care-l înconjurau îl adormeau ca beţia cu opiu.

Deşteptărea însă era crudă. Trebuia virtutea sinceră şi dreapta lealitate ca să slujească de bază acestor sfinte bucurii ale familiei.

Intindeţi peste noroi un covor de catifea, noroiul are să-i pătrundă oricât de gros l-aţi fi putut face.

Şi îndată ce va pătrunde noroiul prin catifea, noroiul are să pară şi mai hidos prin strălucirea mătăsii.

Moise Geld visase imposibilul. Pe camătă şi pe crimă el voise să fundeze un viitor care nu se cuvine decât omului drept a cărui viaţă a fost bună.

Pedeapsa lui începea. Speranţa îi fugea. Îşi vânduse sufletul şi nu-şi primise încă preţul pe el.

În ceasurile astea de amărăciune grozavă când fericirea sperată se ascundea, când realitatea i se arăta cu un sarcasm neînduplecat, el se ducea la Ruth, femeia dulce care îl iubise sărac. Ruth îl primea şi îl încuraja. Îi da pe Lia s-o sărute pe frunte. Lia, înger frumos, al cărui zâmbet cel puţin nu era o minciună.

Lângă ea, Moise Geld regăsea odihna pierdută. Se simţea spălat de păcate în faţa nevinovăţiei ei. Speranţa îi ve-

nea iar. Într-o zi, însă, sărmana Ruth se culcă în pat și nu se mai ridică.

Când Ruth se simți gata să se ducă spre Dumnezeu, îndepărtă pe Lia, care până atunci n-o părăsise niciodată, și chemă pe Moise Geld la pat.

— Am să mor, îi zise ea ; aş fi vrut să rămân aici pe pământ ca să te mângâi și să te sprijin, pentru că știu că suferi. Dar n-am să te uit, Moise, în viața cealaltă, și am să mă rog pentru tine care m-ai iubit.

Lacrimi curgeau pe obrazul galben al bătrânului evreu.

— Ascultă-mă, Moise, zise muribunda al cărui obraz era liniștit și care în ceasul acela din urmă regăsea un fel de reflex de frumusețe senină, nu mi-ai refuzat nimic în viața mea. Vrei să-mi acorzi o ultimă grație, în minutul ăsta când o să ne despărțim pentru totdeauna ?

Moise Geld, care nu putea vorbi, făcu un semn din cap, afirmativ.

Vocea lui Ruth slăbea din secundă în secundă.

— Sora mea, Rachela Müller, care locuiește lângă Esselbach, zise ea mai departe, iubea pe Lia când era mică. Aș voi ca scumpa noastră fiică să fie îndepărtată de casa asta și s-o încredințez îngrijirii Rahelei.

— De ce ? mulmură Moise.

Ruth nu răspunse, îi era frică de Sara, fata ei mai mare, căreia de multă vreme îi ghicise inima. Nu voia însă să acuze în ceasul morții.

Moise Geld sta nehotărât.

— Dumnezeu îmi e martor, zise el în sfârșit, că n-aș voi să refuz, Ruth, prea iubita mea. Dar Rahela e creștină.

— Este mai bine să ne închine cineva Dumnezeului creștinilor decât spiritului răului, răspunse Ruth abia îngânând. Moise, te rog, nu îmi respinge rugămintea mea, cea din urmă !

— Lia are să fie încredințată îngrijirilor sorei noastre Rahela, zise evreul.

— Până la vârsta când va învăța să se conducă singură, zise Ruth, făgăduiește-mi că Lia n-are să se întoarcă la Paris înainte de a implini șaptesprezece ani.

— Îți făgăduiesc, în numele Dumnezeului sfânt.

Ruth luă mâna bărbatului său și o puse la inimă, care bătea încet. Nu mai vorbea, dar în ochii ei se citea

recunoștința. Peste câteva minute inima i se opri sub mâna lui Geld. Ochii erau închiși pe jumătate și gura deschisă. Ai fi zis că e un somn ușor.

Era moartă.

Lia plecă în Germania.

Puțină vreme după moartea lui Ruth, Moise de Geldberg care până aici rezistase stăruințelor familiei sale, cedă deodată și se retrase din afaceri.

Rămase câteva luni posomorât, tăcut și ca zdrobit de povara leneviei.

Pe urmă, într-o zi, după ce fusese încă de dimineată în oraș, se întoarse cu fruntea senină, cu zâmbetul pe buze.

Era un fel de înviere.

A doua zi, nu luă parte la dejunul de familie. Viața lui de singurătate misterioasă începuse.

Din ziua aceea ușa apartamentului lui se închidea regulat în fiecare dimineată la orele opt și jumătate, ca să nu se deschidă decât seara la cinci.

Și nimeni nu putu afla cum petrecea el zilele.

Voia să fie singur ! Il lăsau singur !

Lia, în vremea asta, creștea departe de Paris, și se făcea tot mai frumoasă. Imbrățișase credința mătușii Rahela, pe care o iubea ca pe o mamă.

Rahela, văduva unui creștin, Müller, și având o avere mică, locuia într-o căsuță de țară dincolo de Esselbach. Era simplă și bună ca și Ruth ; o iubea pe Lia ca și cum ar fi fost copilul ei.

Însă mintea ei mărginită nu avea nicidecum ceea ce trebuie pentru a călăuzi pe o fată tânără care a trecut de anii copilăriei. Lia fu din vreme lăsată în voia ei. Firea ei dreaptă, inteligentă și tare, nu avu nevoie de sprijin ca să se dezvolte în bine.

Rahela Müller ducea o viață foarte retrasă. Vedea numai pe câțiva prieteni de-ai bărbatului ei, pe preotul catolic al satului și pe săracii pe care îi ajuta ea. Lia nu se plângea de singurătatea aceasta și când buna doamnă Müller o întreba dacă nu vrea cumva să se ducă în Esselbach să ia parte la plăcerile tinerilor de vârsta ei, fata se mira în toată sinceritatea că mătușa ei își închipuia că ea, o fată, poate să aibă o părere de rău ori o dorință.

N-avea ea tot ce-i trebuia în casa mătușii sale ? Ce-i păsa ei de fetele și de băieții pe care nu-i cunoștea ? Lia era o mică sălbatică. Instinctul o depărta de mulțime.

Îi plăceau pădurile umbroase, câmpia fără margini și n-avea altă fericire decât să alerge călare pe potecile necunoscute.

Când se ducea departe de sat, rătăcind de plăcere, se oprea, și privea încântată peisajul necunoscut. Își lega calul de un arbore, deschidea o carte și foarte adesea era noapte când se întorcea acasă.

În lungile ei plimbări, Lia visa, dar visurile sale nu se mănau cu melancolicele romane ce-și clădesc fetele cu închipuirea lor. Visurile ei erau zâmbitoare și dulci. Se înveselea privind natura înflorită și țăranii care o întâlneau din întâmplare, simțeau că li se încălzește inima văzând-o așa de fericită și așa de frumoasă.

Dacă erau bogați, le răspundea cu o bună ziuă cordială salutului lor respectos. Dacă erau săraci punga sa se deschidea, și darul ce făcea cu mâna ei încântătoare nu se mănă nicidecum cu o miluire.

Era cunoscută mai multe poște împrejur. Era o bucurie când se auzea de departe trapul calului ei. Tata și mama veneau cu copiii în pragul ușii și cum i se zărea talia zveltă, strânsă într-un corsaj de catifea închisă, toate mâinile se mișcau în semn de simpatie.

Lia Müller, așa o numeau toți, era favorita tuturor. Numele ei făcea să se nască în toate inimile idei de bună-tate, de grație și de frumusețe.

Copilașii o iubeau că pe o zână bună care venea să le zâmbească, mamele ar fi vrut-o ca fiică a lor și, deși era încă prea tânără, mulți flăcăi din Esselbach se deșteptau oftând, pentru că o văzuseră în ajun.

Flăcăii frumoși oftau degeaba. Nici un chip iubit nu plutea încă printre visurile Liei, care era un copil.

Nu împlinise încă cincisprezece ani.

Dar se întoarse acasă cu un nor pe frunte. În zilele următoare în zadar ai fi căutat la ea bucuria obișnuită. Pentru întâia oară îi bătuse inima la vederea unui bărbat și în fundul sufletului său era o amintire.

Plecase călare foarte de dimineață, să se plimbe peste câmpii departe. Făcuse o cursă mai lungă, și, pe la amiază,

ajunsesse în poalele unui munte, pe care era un castel vechi, mare cât un oraș.

Primpregur erau păduri mari și ruine.

Lia se opri încântată. Multă vreme admiră vechiul castel ale cărui turnuri colțuroase se înălțau spre azurul unui frumos cer de vară.

Nu-și aducea aminte să mai fi văzut vreun peisaj atât de nobil și atât de mândru. Tot ce o înconjura îi arăta mărire și putere. Înaintea ei, niște porțiuni dintr-o șosea pe care crescuse iarba, mergea în sus în zig-zag, arătând ici și colo meterezele lor pline de mușchi până ajungea la poarta cea mare a castelului, unde se zăreau încă rămășițele unui pod pe lanțuri.

Tocmai trecea un țăran.

— Cum se cheamă castelul acesta ? îl întreabă fata.

— Într-o vreme se chema castelul de Bluthaupt, răspunse țăranul.

Numele ăsta lovi urechea Liei ca o amintire veche. I se păru că mai auzise de numele lui în copilărie. Dar părăsese Parisul așa de mică ! Și nimeni, nici chiar Rahela Müller, nu cunoștea afacerile casei de Geldberg.

— Acum i s-a dat alt nume ? zise iar Lia.

Țăranul făcu din cap un semn afirmativ.

— Cum se cheamă acum ? îl mai întreabă iar fata.

Țăranul, în loc să răspundă, își scoase pălăria și plecă fără să răspundă.

Pare că-i era lehamite să pronunțe numele care înlocuise pe Bluthaupt.

Lia ocoli muntele ca să găsească un drum bătut pentru calul ei.

Pe când se apropia de poalele zidurilor, văzu un bărbat rezemat de unul de arborii de pe șosea și privind castelul foarte trist. Bărbatul acesta era înfășurat într-o manta lungă. Împrejurul brațului său era frâul calului, care păștea iarba rară dimprejurul lui.

Lia nu cuteza să-l tulbure din gândurile lui.

Mai admiră, câteva minute, trufașa mărire a vechiului castel, pe urmă apucă pe drum pe partea cealaltă a muntelui.

Uitase de omul de pe șosea.

La două-trei sute de pași de castel auzi în pădurea vecină galopul mai multor cai. Peste un minut, o trupă de șapte sau opt cavaleri prusaci trecu pe lângă ea ca un vîrtej. Calul ei, speriat, se ridică în două picioare, ea încerca în zadar să-l liniștească, dar calul se repezi printre crângurile de după creasta apuseană a muntelui.

Mai înainte de a se pierde printre copaci, avu vreme să se uite înapoi. Văzu pe soldații prusaci, alergând, cu carabina în mână, spre șoseaua Bluthauptului.

Străinul îi zărise ; sărise pe cal și calul fugea nebunește.

Lia nu văzuse mai mult.

Calul ei fugea repede. Nemaismîțindu-se strâns, mergea drept prin crâng și cu fiecare clipă tot mai iute fugea. Crângul a fost străbătut în câteva secunde.

Ajunse într-un fel de lan, cu câțiva stejari piperniciți și în capătul căruia se întindea cât vedeai cu ochii un șir dublu de molizi roșii.

Calul ei fugea drept spre copaci.

Pe câmpie, doi trei țărani începură să țipe de groază când o văzură.

Lia însă nu era speriată. Sta dreaptă în șa și aștepta foarte liniștită să i se potolească calul.

Era aproape să ajungă la copacii cei mari, când străinul de pe șosea ieși deodată din pădure și veni de-a curmezișul drumului.

El o luase înainte urmăritorilor și în depărtare se auzea galopul călăreților prusaci.

Lia și străinul ajunseră în același timp la umbra arborilor, însă nu aveau același drum. Fugarul mergea drept spre molizi, fata voia s-o taie în unghi drept.

— Oprește ! oprește ! strigă străinul în fuga calului.

Lia nu știa ce primejdie o amenința, dar, din instinct, făcu o ultimă încercare să țină calul.

Străinul, care trecuse înaintea ei, se uită îndărăt.

Văzând că ea tot fugea, își opri deodată calul, sări pe iarbă și se repezi în spatele molizilor.

Calul Liei, care venea în goană, urma să treacă peste el.

Fata făcu un gest de groază. Străinul nu se mișcă.

Când îi ajunse calul, puse mâna pe friu, care se și rupse. Izbitura făcu pe fată să scape scările. Căzu pe iarbă. Calul dimpotrivă, făcu o ultimă săritură înainte și pieri în buruienile împletite care ascundeau gura Iadului de la Bluthaupt.

Lia rămase mută de groază și culcată chiar pe buza prăpastiei. Soldații prusaci ieșeau și ei din pădure. Străinul sări pe cal și se făcu nevăzut.

Lia luă un alt cal de la o fermă din vecinătate și se întoarse acasă la doamna Müller. Cit ținu drumul se gândi, dar nu ca mai înainte.

Veselia îi pierise.

Și nu se gândea la primejdia înfiorătoare de care scăpase ca prin minune. Lia era curajoasă ca un bărbat voinic; ideea morții nu i-ar fi pus pe obraz melancolia asta fără de veste. Dacă acum, i se lăsau ochii în jos, îngândurați, pricina era că neconținut vedea în față-i figura salvatorului ei.

El sta acolo, cu spatele la prăpastie. Golul se deschidea sub picioarele lui și el sta, încrezător în puterea lui, gata să înfrunte lovitura unui cal înfuriat. Nu clipea măcar. Ochiul sta deschis, sta drept și tare ca statuia Vitejiei.

Galopul călăreților vrăjmași se auzea tot mai aproape. El însă sta liniștit și mândru între aceste două primejdii.

Lia vedea un fel de aureolă împrejurul frunții lui frumoase. Acesta a fost începutul. Chipul asta rămânea săpat în inima fetei și nu trebuia să se mai șteargă de acolo niciodată.

Trecu un an. Lia nu mai era un copil. Îl plăcea din ce în ce mai mult singurătatea.

N-o mai vedea nimeni zâmbind, și câteodată, când în-genunchea, să se roage, înaintea altarului parohiei satului, o lacrimă i se vedea în ochi.

Se ruga pentru el, pentru el pe care nu știa cum îl cheamă, pentru el la care se gândea de un an întreg.

Il chema, îi da viața ei.

La un sfert de leghe de sat și aproape de casa doamnei Müller era o fermă mică unde locuia un om cumsecade, care se stabilise acolo de puțin timp și pe care-l chema Gottlieb.

Gottlieb avusese, se zice, o slujbă bună la castelul vechilor conți de Bluthaupt.

Era sărac și de multe ori Lia venise în ajutorul soției bolnave și a copiilor lui mai mult goi.

Intr-o zi, pe când intra fata la fermă, văzu un om furișându-se pe ușa din dos.

Dintr-o singură ochire își recunoscuse salvatorul.

Întrebă, dar nimeni nu vru să-i răspundă. Numai din pricina asta se sfiau de ea. Toți susținură că ea se înșelase și că în casă nu fusese nimeni.

Lia văzuse numai o singură dată pe salvatorul ei, dar se gândise la el tot timpul, mai mult de un an. Știa că nu se putea înșela.

Intr-o țară pe care n-o frământă neînțelegerile civile, un om urmărit de soldați nu poate fi decât un răufăcător. Dar în Germania unde domnește un fel de conspirație permanentă, prima idee care vine în spirit este ideea proscrierii politice.

Și apoi cum se putea ca străinul acesta atât de bun, atât de frumos, atât de generos, să fie un criminal? Gândul ăsta nici nu-i veni fetei. El se ascundea, deci era proscris. O primejdie-l amenința, trebuia să aibă grijă de el.

Lia se făcu păzitoarea salvatorului său. Fără știrea nimănui, veghea și salvatorul său îi fu dator și el la rândul său, libertatea, dacă nu viața.

Intr-o dimineață, Lia intră la Gottlieb abia suflând.

— Au să vină, zise ea, și acela pe care-l ascundeți n-o să aibă vreme să fugă... Să nu-mi spuneți că nu ascundeți pe nimeni! zise ea închizând gura țăranului cu un gest imperios. Știu că el se află la dumneavoastră și vreau să-l salvez. Vin din Esselbach unde am auzit pe soldați vorbind de el și zicând că știau de unde să-l ia. Au să vină din mai multe părți deodată și chiar în minutul în care vorbesc, nu mai poate fugi.

Gottlieb stătu în fața fetei nehotărât și încremenit.

Pe când ei se gândeau ce să răspundă, ușa de la spate se deschise și străinul intră, ținând în mână o sabie în teacă.

— Te-am auzit, domnișoară, zise el, și am venit să-ți mulțumesc. Câți sunt, te rog, cei care vin să pună mâna pe mine ?

Lia dădu din cap uitându-se trist la sabie.

— Știu că ești viteaz, dar ei sunt prea mulți ! murmură ea.

— Și pot să te întreb ? zise străinul.

— Pentru ce vreau să te scap ? întrebă Lia tăinuindu-i vorba. Pentru că mi-ai scăpat viața.

Pe obrazul proscrisului se văzu mirarea.

Lia lăsă ochii în jos, o lacrimă îi veni în gene.

— Nu mă cunoaște ! își zise în gând, nici nu mă văzuse chiar ! Ascultă-mă, zise ea deșteptându-se deodată la ideea primejdiei, nu pot să-ți explic acestea acum, dar, îți jur că e adevărat ! Dacă n-ai fi fost dumneata, eu aș fi murit ! Vremea trece și soldații vin. Vino, îți voi da un adăpost.

Străinul se uita cu admirație la frumosul obraz al fetei.

— Unde ? întrebă Gottlieb cu un gest de neîncredere.

— La mine acasă, răspunse Lia.

— În camera dumată ! ziseră într-un glas bărbatul și femeia.

Lia luă pe proscris de mână :

— Vino ! îi zise ea cu un zâmbet frumos și curat ca și sufletul lui.

XI

APARIȚIA

Străinul ieși cu Lia.

Peste un sfert de ceas călăreții prusieni descălecau la ușa lui Gottlieb, însă la fermă nu mai era nimeni și soldații plecară așa cum veniseră.

Proscrisul rămase mai multe zile ascuns în casa doamnei Müller, apoi își caută un alt adăpost. Însă nu se depărtă și Lia nu se mai duse singură să se plimbe.

Proscrisul era cunoscut sub numele le Otto printre partizanii lui și avea mulți în partea locului. Deseori el schimba azilul și oriunde se ducea el era primit cu bucurie și cu respect. Poliția prusacă, austriacă și bavareză își dădeau toate silințele și-i întindeau în fiecare zi curse. El știa să scape neîncetat și oamenii îl ajutau ca să scape de ei.

Lia și Otto aveau două-trei locuri de întâlnire în părțile cele mai sălbatice ale muntelui.

Se iubeau.

În iubirea lor era ceva ciudat. Pe când fata se oferea cu toată ființa unei pasiuni aprinse, Otto părea că vrea să reziste simțământului care îl cotropea. S-ar fi zis că avea remușcări. Din partea lui veneau întoarcerile acelea ciudate care frământă de obicei legăturile amoroase și pe care le aduc capriciile femeii.

Otto avea frumuseșea unui tânăr. Nici o cută pe fruntea lui, nici un fir alb în bogatul lui păr brun. Statura lui era mândră și mlădioasă. Privirea lui păstrase scânteii vii care la vârsta matură se sting ori se întunecă.

Aparența însă nu poate schimba faptul. Otto trecuse câmpia tinereții. Douăzeci de ani de muncă și de necazuri îl despărteau de zilele adolescenței. Ar fi putut să fie tatăl Lici.

Și iubirea lui pentru fată avea câte odată ceva părintesc. Voia să se amăgească singur și punea de bună voie un voal înaintea pasiunii lui, ca și cum i-ar fi fost teamă să-i măsoare progresele.

Era un sentiment puternic și supus transformării ca orice sentiment reprimat. Era câteodată fără de veste rece după cum aveau și avânturi învăpăiate, pe care nici o putere nu le-ar fi putut opri.

Lia, sărmana fată, nu înțelegea nimic din intermitențele astea ciudate. Iubirea ei era la fel în toate orele și în toate minutele. Se gândea la Otto mereu. Și pentru că în sufletul ei era ceva curat, Lia nu știa ce este remușcarea.

Iubea cu naivitate și cu sfîntenie sub ochiul lui Dumnezeu, căruia îi încredința iubirea ei.

Uneori se întorcea de la întâlnirea din munte cu lacrimi în ochi. Văzuse pe Otto trist și aspru, încercase în

zadar să-l încălzească răceala lui de gheață. Alteori, venea cu zâmbetul pe buze : bucuria câtă o simțea ea nu putea să-i încapă în inimă.

Otto vorbise de iubire și în gura lui cuvintele ardeau ca un foc ascuns care izbucnește.

Câteodată fata era îngândurată. Calul mergea în voie, nu mai vedea ce era împrejurul drumului și ajungea la poarta mătușii fără să știe nici cât spațiu străbătuse, nici câtă vreme trecuse.

Pricina este că atunci își aducea aminte de fiecare vorbă a lui Otto, își dezvăluisese o parte a inimii lui plină de mîhnire. Lia, știa secretul proscrisului, dar ghicea în el lunga suferință, resemnarea eroică și forța care nu știe să dispere.

El ținea sus capul, înconjurat de pericole. Avea un drum hotărât pe care trebuia să-l străbată fără frică, nici zăbavă. Dacă moartea apărea în mijlocul drumului, își încredința inima lui Dumnezeu și mergea înainte.

În sufletul Liei era tot atîta admirație cât și iubire.

Otto se scuza foarte des că este slab și laș. Își închinase viața pentru împlinirea unei datorii și își zicea că fiecare clipă pierdută era o trădare fără scuză.

Își mai zicea iar că pentru toată iubirea asta aprinsă și devotată a fetei, el n-avea să dea decât o parte din inima sa.

Căci aceasta nu mai era a lui. O datorie neabătută îi cerea tot timpul și iubirea nu putea să aibă în sufletul lui decât un loc mereu contestat.

Era sărac și proscris. Vârsta avea să-i încline curând fruntea. Mîna îi era închinată sabiei și era sânge în datoria lui.

Pentru ce venea el să tulbure viața fericită și curată a acelei copile dulci ?

Destinul său era o furtună. Va cuteza el să acopere cu nori întunecoși viitorul frumos și senin al Liei ?

Voia să fugă, să fugă foarte departe și pentru totdeauna.

Dar, pentru întâia oară, voința lui de fier se înmuia. Ceva mai tare îl oprea în loc, el care nu cunoscuse piedici în viață. Sta amorțit de o ființă necunoscută.

Rămânea. Încăleca și galopa spre munte unde îl așteptau o sărutare și un zâmbet.

Iubea. Era prima lui iubire. Până atunci el nu ştia decât de datoria lui.

Multe femei îi apăruseră în cale la vârstă când, de obicei inima omului naşte pentru pasiune, dar privirea îi trecuse peste frumuseţea lor, nepăsătoare şi rece. Era umbra morţii care se întindea ca un vâl între el şi gândul de a iubi.

Cu cât femeia zărită era mai frumoasă cu atât mai mult se apropia de imaginea funestă săpată în fundul memoriei lui. Un tablou pe care nu-l putea goni venea mereu în faţa ochilor lui uluiţi : un păt înalt cu stâlpi antici, unde sta culcată o femeie palidă care avea să moară.

Era sora lui, sora lui dragă, pe care o iubise cu pasiune şi care îl ferea de orice altă iubire.

Înapoi moleşitele gânduri de voluptate care legănau tinereţea celorlalţi oameni ! Soarta lui era să răzbune şi să lupte. Era în lume undeva, un copil scump, care era fiul acelei surori adorate şi pe care un cerşetor trebuia să-l facă domn mare.

Pe lângă uciderea unei surori mai era de răzbunat asasinarea unui tată !

Era destul pentru întreaga viaţă a unui om. De aceea nu credea Otto în dragoste. Multă vreme dragostea îl uită ; dar, în sfârşit veni, şi cuirasa asta tare, cu care îşi credea Otto sufletul apărat, se topi, ca un înveliș de gheaţă care cade şi se topeşte la primele raze ale soarelui.

Cu cât se credea mai invulnerabil, cu atât mai puţine precauţii luă. Dragostea îi intră în suflet fără veste. Când vru să se lupte împotriva lui, nu mai era vreme.

Fură lupte zadarnice, lupte obositoare în care nu se putea să nu fie o victorie.

Păstra în el o comoară adunată în timp : iubi, o singură dată pentru toţi acei ani lungi de nepăsare şi de răceală.

Dar pasiunea victorioasă nu-l făcu să uite o singură clipă datoria. Inima se despărţi : în ea erau două gânduri...

Lunile trecură. Otto, urmărit mereu de poliţiile nemţeşti, luase iar viaţa de mai înainte. În fiecare săptămână se întâlnea câteva ore cu Lia care aştepta, nerăbdătoare opt zile întregi, aceste minute scurte de fericire. În celelalte zile îşi vedea de lucrul lui misterios.

Se ducea nu se ştie unde. Unii ziceau că şase zile din săptămână locuia în oraşul liber Frankfurt pe Main, la bogatul patrician Zaheus Nesmer.

Odată, Lia, care se dusesese bucuroasă la întâlnirea din munte, aşteptă în zadar toată ziua.

Săptămâna următoare tot aşa. Otto nu veni.

Peste câteva zile până în câmpiile depărtate se răspândi vestea despre uciderea lui Zaheus Nesmer.

Lia se ducea în fiecare săptămână pe munte şi aştepta pe Otto. Dar Otto nu mai venea.

Lia împlinise şaptesprezece ani. Rahela Müller primi o scrisoare de la bătrânul Moise care-i cerea înapoi fata.

Lia plecă la Paris foarte întristată.

Nu cunoştea nimic în casa asta mare a lui Geldberg, unde venea ca o străină.

Lia a cunoscut la Paris pe Denise, care deveni tovarăşa ei cea mai scumpă. Amândouă fetele se iubiseră numai-decât, pentru că erau tot aşa de sincere şi tot aşa de bune la inimă. Dar ataşamentul domnişoarei d'Audemmer părea oprit de un fel de silă secretă.

Denise se simţea instinctiv respinsă de ceilalţi membri ai familiei de Geldberg. Fără plăcere se ducea la ei şi, îndată ce fu vorba să se mărite cu cavalerul de Reinhold, nu se mai duse deloc.

Lia începu să-i scrie lui Otto. Ea le trimise ţăranului Gottlieb, care o înmână la Otto.

Otto răspunse prin doamna Batailleur, şi scrisorile veniră neatinse în mâinile fetei, afară de cele două din urmă, pe care le desfăcuse mai înainte doamna de Laurens.

Scrisorile schimbate între ei semănau cu convorbirile de altă dată, nu vorbeau deloc de iubirea lor. Deşi unul aparţinea celuiilalt, nu se cunoşteau pentru că Otto înlăturase totdeauna capitolul confidenţelor.

Lia nu cunoştea decât numele de botez al iubitului său ; Otto credea, ca şi oamenii de lângă Esselbach, că Lia era fata Rahelei Müller.

.....

De șase săptămîni Lia nu mai primise știri de la Otto. Toată ziua stătea pe gânduri și se aștepta la orice altceva decât să-l mai vadă. Pe de altă parte, baronul de Rodach, atras de evenimentele care se țînuseră lanț încă din ajun, nu se putuse duce la doamna Batailleur. El se gîndea să meargă spre seară la negustoreasa din Templu, ca să afle de la ea unde locuia Lia.

Întîlnirea asta era pentru el tot așa de neprevăzută ca și pentru fată.

Însă, în primul minut nu se gîndiră nici unul din altul. Ei se lăsaseră pradă fericirii că se vedeau iar, după o absență așa de lungă.

Rodach se uita cu plăcere la Lia care își ținea capul pe spate și-l privea fermecată. El se mira că o găsea mai frumoasă. Ochii fetei, umezi și strălucitori, nu se puteau desprinde de el. Se agăța de gâtul lui mîndră și încântată.

— Credeam că m-ai uitat, Otto ! zise ea în sfârșit. Dumnezeule, cât sufeream ! Dar acum te văd !... Ți-ai adus aminte de mine. Sunt așa de fericită ! Rodach o sărută pe frunte. Tăcea, dar ochii lui vorbeau.

Deodată Lia se smulse din brațele lui.

— Tot te mai ascunzi ? îl întrebă.

— Da, răspunse Rodach.

Îl luă de mână și-l trase spre ușă pe unde intrase chiar ea.

— Vino cu mine, zise ; camera asta are să fie plină peste câteva minute și oamenii care au să se adune aici cunosc toată Germania.

Trase pe Rodach și-l făcu să treacă prin sălile de la parter, care acum erau goale pentru că plecaseră slujbașii. Îl introduse în pavilionul din stînga unde își scria scrisorile.

Închise ușa cu cheia și veni lângă Rodach pe o canapea.

Îi luă mâinile. Nu-și mai lua ochii de la el. Nu mai putea de bucurie. Nu se gîndea ca surorile sale să-l întrebe pentru ce venise ; nu se gîndea la nimic decât să se sature de vederea lui scumpă, să-l admire și să-l iubească.

Ședeau amîndoi în fața ferestrei lângă pianul Liei, pe care erau răsfirate câteva melodii din Germania.

Lia de Geldberg își decorase după gustul ei cuibul favorit. Acolo era un fel de miros de grație, un fel de farmec ascuns în care se descoperea sanctuarul fetei.

Într-un colț, o etajeră era încărcată cu cărțile iubite. Nu departe de pian, un birou mic, unde sideful și lemnul de trandafir își încrucișau încrustațiile lor delicate, era acoperit cu hîrtii și cu scrisori neterminate ; în fața ferestrei, care da în grădină, un sevalet susținea albul deschis, în care razele din urmă ale zilei luminau o acuarelă începută.

Un peisaj din Germania. Arbori bătrâni de-a lungul unei poteci ; un cavaler și o fată stînd pe marginea drumului și doi cai legați de trunchiul falnic al unui molid înalt. O amintire.

Mai era și broderia începută. Frumoase flori ale iernii cu mirosul lor dulce ; tot ce poate umple singurătatea unei fete.

Noaptea care se lăsa înclătă punea un văl peste toate aceste obiecte.

Era locul pentru a visa dulce și vorbi de dragoste.

Era un lucru ciudat. De cînd intrase baronul de Rodach în camera asta unde era primit cu bucurie de Lia, obrazul lui se posomorîse puțin câte puțin. În locul acelei bucurii vii pe care o simțise în minutul cînd o văzuse, acum era foarte îngrijorat. Nu mai răspundea mîngăierilor fetei. Privirea lui era fixată la ea, dar se citea cu totul altceva în ochii lui.

Sprîncenele îi erau încruntate sub povara unui gând dureros. Obrazul îi era palid și avea un zîmbet amar.

Lia, sărmana fată, nu băga nimic de seamă și-și spunea mereu bucuria ei.

Suferința baronului ajunsese, în sfîrșit așa de vizibilă, încît chiar ea trebui să înțeleagă.

Se opri, cu gura deschisă, în mijlocul unei fraze pe care o începuse veselă.

— Ce ai, Otto ? murmură ea speriată.

Otto nu răspunse. Cînd deschise gura, o deschise ca să pună o întrebare al cărei răspuns îl știa foarte bine mai dinainte :

— Lia, îi zise el, cu un glas sec și care abia se auzea, cum se face că te găsești în casa aceasta ?

Fata se uita la el mirată. Pe urmă încercă un zâmbet timid.

— E adevărat, zise ea, nu știi, Otto... Mă crezi, ca toată lumea, fata mătușii mele Rahela...

Rodach aștepta și nu respira.

— Dacă ai fi vrut, îi zise iar Lia, de multă vreme ai fi știut asta. Casa asta este a tatii.

— Ești fata lui Moise de Geldberg? bolborosi el, și ca și cum fiecare vorbă i-ar fi sfâșiat gâtul la ieșire.

— Da, răspunse Lia, lăsând fără voie ochii în jos sub privirea dură a lui Rodach.

El sta rece și leapăn pe canapea. Obrazul îi era de piatră. Era înghețat.

Lia vru să-i ia mâna; mâna lui era umedă și rece ca gheața.

Lacrimi îi veniră în ochi.

— Otto! zise ea, Otto, te rog! spune-mi ce ai?

Ochiul lui Rodach se fixă greu pe ea; dar nu o mai vedea.

— Otto! zise iar sărmana copilă speriată și mai tare; ai ceva împotriva mea și nu mă mai iubești?

Sprâncenele lui Rodach se înseninară și ochii căutară la cer.

— Dumnezeuule, murmură el cu amărăciune, se vede că eram foarte fericit!...

Lia se lăsă în genunchi la picioarele lui. Lacrimile înecau glasul, care vrea să se roage.

Otto o trase la piept și o sărută pe frunte.

— Sărmană copilă! îți spuneam eu că iubirea asta are să-ți aducă nenorocire.

— Dar pentru ce, Dumnezeuule! pentru ce?... îngînă Lia plângînd.

Rodach o privi câteva secunde. Era așa de frumoasă!

— Orice ar fi, zise el, am să te iubesc totdeauna.

Lia nu înțelegea nimic, dar zâmbi printre lacrimi, pentru că Otto îi făgăduia s-o iubească.

În grădină se auzi răsunând un clopot mare. Lia sări în sus.

— Este vremea mesei, și dacă voi întârzia, poate c-o să vină cineva... zise ea.

Rodach se ridică asemenea. Era ca un om beat. Lovitura îl izbise chiar în inimă.

Pe când el se îndrepta, zăpăcit și împleticindu-se pe picioare, spre ușa, cineva vru s-o deschidă, pe urmă bătu în ușa.

Lia începu să tremure.

— Lia, dragă surioară, zise o voce în coridor, vino ! Ești așteptată...

— Este sora mea mai mare ! murmură fata, ascunde-te iute, Otto ! Este mai mult noapte... N-are să te vadă.

Fără să se gândească, Rodach se lăsă dus la o fereastră și rămase ascuns după perdea care era lăsată.

— Ei bine, surioară !... zicea vocea...

Era într-adevăr Sara, al cărei miros, ațâțat, simțise ceva, și care venea să pândească prada.

Lia îi răspunse ceva la întâmplare ; dar șopti repede lui Rodach :

— Am să las ușa deschisă. După ce vom pleca noi, te vei duce în coridor, care te scoate drept în grădină. Din grădină, mai ai să treci prin birouri și apoi ești afară... Dar, spune-mi iute, când te mai văd ?

Otto tăcu.

Sara mai strigă iar pe Lia. Fu nevoită să se ducă să deschidă.

Cînd Lia deschise ușa Sara își aruncă privirea înăuntru.

Nu văzu nimic. Își ascunse supărarea sub un zâmbet, și sărută cu drag pe sora mai mică. Pe urmă îi luă brațul și amândouă se depărtară.

Rodach rămase un minut după perdele. Când le dădu într-o parte ca să iasă din ascunzătoare, obrazul său era liniștit.

Era un bărbat tare împotriva suferinței. Lovitura asta care îi zdrobea toate speranțele lui de fericire venise fără veste.

— Dumnezeu s-o aibă în sfânta lui pază ! murmură el străbătînd camera. O iubesc din tot sufletul, dar trebuie ca sângele lui Bluthaupt să fie răzbunat.

În camera Liei mai venea puțină lumină prin cele două ferestre, dar îndată ce baronul ieși din cameră, dădu într-o galerie unde era întuneric adânc.

Porni pe dibuite în întunericul acela adânc, cu mâna întinsă ; întâlni un zid care închidea galeria de partea aceea.

Dincolo de zidul acela auzea un fel de zgomot surd care părea că se apropie încet.

Semăna cu un pas greoi, care suia treptele unei scări.

Rodach întoarse spatele, nu avea nici vremea, nici pofta să descopere pricina acelui zgomot.

Abia făcuse însă cinci pași într-o direcție nouă, și se întoarse deodată ; la spatele lui se deschisese o ușă chiar în locul pe care pusese mâna.

Coridorul era luminat acum și o apariție destul de ciudată se arătă ochilor lui Rodach.

Zări în fața ușii mici boltite, care sta încă deschisă, un bătrân tremurând și abia ținându-se pe picioare, înfășat într-o haină mare îmblănită, având și pe dinafară o blană, care însă se rosea.

Pe deasupra hainei acesteia îmblănite purta o alta mai scurtă al cărei guler ridicat se atingea de o șapcă mare de piele, cu cozorocul lăsat în jos.

Apariția ținu numai o secundă, dar era foarte ciudată ca să poată fi uitată.

Lumina venea de la un felinar pe care-l ținea bătrânul în mână. Purta ochelari albaștri, care negreșit că nu-l împiedicau să vadă, pentru că zări pe baronul de Rodach și suflă iute în felinar.

Se făcu iar întuneric în coridor...

Rodach auzi mișcări în umbră : un zgomot de uși care se deschideau și se închideau. Pe urmă se făcu tăcere.

Rodach sta tot în locul acela, mirat și pe gânduri.

— Trebuie să fie chiar Moise de Geldberg ! își zise el.

Se întoarse pipăind, ca să găsească ușa mică boltită, dar peste tot simți numai zidul.

Renunță și se întoarse iarăși.

După vreo douăzeci de pași, împinse o ușă și ieși în grădină.

Peste câteva minute se văzu în stradă.

Tochmai atunci intra în curte un echipaj elegant care aducea pe domnul cavaler de Reinhold. Rodach aşteptă până să treacă trăsura peste pragul porţii şi se furişă în stradă nezărit.

Afară, la poartă, pe una din pietrele care masca colţul trotuarului, o femeie săracă sta cu capul în mâini.

Lacheii cavalerului de Reinhold o zăriră când închiseră poarta şi o goniră.

Femeia se ridică fără să zică o vorbă, împleticindu-se.

Din foburgul Saint-Honoré este departe până în piaţa Rotondei. Sărmana femeie avea să facă un drum lung.

XIII

STRADA VERTBOIS

Prânzul de familie fusese ținut în seara aceea ceva mai târziu decât de obicei, în casa de Geldberg. Toată lumea venise la ora obișnuită ; primul, tânărul Abel, care între alte calități excelente, avea exactitatea stomacului.

El intrase primul în salonul de unde vorbise Sara cu Esthera. Doctorul și contesa veniră curând după el. Apoi venise Sara cu Lia.

Paltonul alb al cavalerului de Reinhold se arătase, în sfârșit la orizont ; nu mai lipsea decât agentul de schimb Leon de Laurens și bătrânul Moise de Geldberg.

Însă agentul de schimb nu trebuia să vină. Sarei îi părea rău să anunțe familiei că bietul om era ținut în casă de o indispoziție destul de neplăcută.

O compătimeau pe Sara... Și adevărul este că atunci când două inimi sunt bine unite și intră boala în casă, nu bolnavul suferă mai mult.

Sărmana Sara !...

Lipsa agentului de schimb însă era un fapt care se întâmpla des, din pricina sănătății lui. Ciudată era însă întârzierea șefului familiei.

În toate zilele, când începea ceasul să bată ora cinci, el deschidea ușa odăii lui și se cobora în pavilion unde îl așteptau fetele. Azi pendula arăta aproape ora șase și el nu venea.

Întâlnirea asta avea aproape însemnătatea unui eveniment.

La șase fără un sfert, Sara și Abel se hotărîră să urce în camera bătrânului. Ascultară mai întâi la ușă, dar nu auziră nimic. Bătură și li se deschise îndată.

Bătrînul Moise se arătă în prag în costumul pe care îl purta în fiecare seară. Făcea tot ce putea ca să se arate vesel și spontan, însă era palid ca de obicei, și pe când cobora, rezemat de brațul fiicei sale, tremura.

Tulburarea lui era așa de vădită, încât chiar tânărul Abel, care nu băga nimic de seamă, acum văzu.

Bătrânului nu i se puse nici o întrebare.

Masa fu tăcută, fiecare era preocupat. Numai Sara era veselă și încântătoare ca totdeauna, în mijlocul întristării generale.

Cei trei asociați se gândeau, fiecare în parte, la gravele evenimente ale zilei. Estera se întreba ce s-a întâmplat cu Goetz. Lia era cu gândul la Otto. Ceea ce se petrecuse adineauri în camera ei rămânea pentru ea o enigmă, dar se simțea cu inima grea când își aducea aminte că i se umbrise fruntea iubitului său. Frumosul ei cap sta aplecat, pe gânduri. O neliniște, pe care nu putea nici s-o explice, nici s-o biruie, creștea în ea. Voia să fie veselă pentru că-l văzuse pe Otto, dar în suflet nu găsea decât o presimțire a nenorocirii.

Bătrînul Moise sta nemișcat și mut în locul de onoare. Nu mânca. Focul din ochi i se stinsese. După obrazul lui posomorât, prăpădit, ar fi putut crede că avea înaintea ochilor o nălucă îngrozitoare.

În două-trei rînduri la masă buzele i se mișcară : parcă ar fi vrut să vorbească, dar nu fu nimic, și abia dacă putu Sara, care ședea lângă el, să audă sunetul imperceptibil care-i ieșea din gură.

Odată Sarei i se păru că aude cuvinte murmurate foarte încurcat.

— L-am văzut ! L-am văzut !...

Asta fu tot.

După prânz, în clipa când intrau în salon, bătrânul domn de Geldberg făcu semn cavalerului și doctorului să se apropie. Amândoi se duseră lângă bătrân.

Moise îi făcu să șadă lângă el, în așa fel ca scaunele lor să atingă pe al lui. Se uită prin salon, ca să vadă dacă nu era altcineva pe aproape să-l audă cumva. Luă aerul acela important și misterios al omului care are să spună un secret mare.

Reinhold și doctorul așteptau.

Scena rămase mută câteva minute.

— Nu ! nu ! îngână în sfârșit, Moise, ai cărui ochi se lăsară în jos, pentru ce s-ar deschide mormântul ?... Min-tea îmi slăbește. Sunt prea bătrân. Tăcu.

Cei doi asociați așteptară încă un minut, pe urmă Reinhold luă cuvântul.

— Domnul meu prieten, zise el foarte încet și cu un respect, ne-ai chemat. Vrei să ne faci o comunicare !

Bătrânul se uită când la unul, când la altul și dădu din cap.

— Nu, nu, răspunse el, ce am să vă spun ? Trecutul e foarte departe și nu-mi mai aduc aminte. Spuneți Liei să vină cu cartea lângă mine.

Le făcu semn să-l lase.

Peste un minut Lia începu să citească tare ca în fiecare seară.

Masa era așezată pentru table, dar Mira și Reinhold, în loc să șadă să-și joace partida obișnuită, trebuiră să se supună unui semn al Sarei, care-i chema lângă o fe-reastră.

Estera și tânărul domn Abel ședeau alături în fața focului. Nu aveau lucru mare să-și spună, dar amândoi căscau...

— Ce v-a zis ?... întrebă Sara pe cei doi asociați.

— Frumoasă doamnă, răspunse Reinhold, respectabilul domn slăbește foarte mult, după cum văd eu !... E de crezut că avea într-adevăr ceva să ne spună, de vreme ce ne chemase, dar când ne-a văzut pe amândoi lângă el, că suntem gata să-l ascultăm, s-a schimbat. Nu mai avea să ne spună nimic.

— Adevărat ? întrebă Sara pe Mira.

Reinhold se înclină zâmbind ca să-i mulțumească pentru proba asta de încredere.

— Este adevărat ! răspunse Mira.

Sara îi arătă cu degetul un scaun pe care el se duse în pripă să-l aducă. Sara se așeză pe scaun în fața ferestrei și asociații rămăseseră în picioare în fața ei.

Începură să vorbească încet.

Lângă cămin nu se auzea nici măcar șoaptele lor. Numai glasul Liei se auzea, curat și dulce, în tăcerea salonului.

De obicei, bătrânul Moise asculta cu multă luare aminte, pentru că se arăta foarte evlavios. Azi, privirea îi era distrată și în toată ființa lui se vedeau semne de neliniște. Fruntea-i pleșuvă i se lăsa câte o dată sub greutatea unui gând care îi făcea rău. Ochii lui mici, cenușii, se deschideau iuți, îngrijiți, pătrunzători. Buzele i se mișcau, fără să producă nici un sunet.

Desigur că nu citirea Bibliei îl putea mișca astfel.

Era un sfert de oră de când doamna Laurens vorbea cu cei doi asociați. Conversația lor era negreșit foarte însemnată, pentru că vorbeau cu aprindere mare.

— Cavalerie, zicea doamna de Laurens cu acel ton hotărât și sec pe care îl lua ca să vorbească despre afaceri, o fi ori n-o fi pericol, trebuie să începem din nou !

— Frumoasă doamnă, răspunse Reinhold, știi că sunt la poruncile dumitale, dar n-am unde să găsesc mai mulți Verdier...

— Ne-ar trebui decât un alt Verdier pentru a termina tot... răspunse Sara dînd din umeri cu dispreț. Căutați, domnilor, și găsiți vreun alt mijloc mai puțin naiv !

— Se vorbește rău despre autori, după ce se lasă cortina... murmură Reinhold. Mai înainte era o capadoperă !... Adevărul vorbind, frumoasă doamnă, mijlocul nu era tocmai așa de rău... și dacă n-ar fi fost neamțul acela înalt, de care vorbește Verdier în scrisoarea lui...

— Negreșit că dacă n-ar fi pățit-o ar fi izbutit, zise Sara bătându-și joc. Eu n-am zis niciodată altceva.

Reinhold s-ar fi putut supăra, dar zâmbi.

— De vreme ce se vede că ții la asta, frumoasă doamnă, zise el, nu mai osîndesc pe nimeni... Mijlocul meu a fost prost. Știi dumneata unul mai bun ?

Sara se uită repede la fratele și la sora ei, care se-deau la foc cu spatele spre ei. Voia să știe, dacă sub pretextul că se plictiseau, nu trăgeau amândoi cu urechea.

— Te previn frumoasă doamnă, zise Reinhold, că situația mi se pare că s-a schimbat. Personajul acela misterios, care i-a băgat sabia în pieptul lui Verdier, nu s-a dus el așa de dimineată în pădurea Boulogne din întâmplare sau ca să se plimbe... De câtăva vreme mă gândesc la afacerea asta afurisită și mie mi se pare că tânărul are protectori.

— Noi avem bani, zise Sara.

— Avem, bombăni Reinhold.

Sara se uită rece la cavalier.

— Ce tot vorbim atâta ! Eu vreau să moară ! zise ea.

— Și eu, răspuse Reinhold, dar...

— Doctore, învață-i cum să facă, zise Sara tăindu-i vorba.

Portughezul tăcuse până atunci. Când Sara ridică ochii, el lăsă pleoapele în jos. Când Sara nu se mai uita la el, ridică ochii, și se vedea în ei o scânteie.

Nu se mișca. Sta drept, lângă cavalierul care n-avea astâmpăr.

Cererea Sarei nu era pentru el un ordin.

— Este un mijloc, răspuse cu acel ton de gheață și pendant pe care-l avea din fire.

Micuța și cavalierul deveniră atenți.

— Estera, zicea domnul Abel, care se plictisea că nu vorbește, ai văzut pe Meeting, calul meu din Lincolnshire ?

— Nu, răspuse Esthera.

— Este un roib care a câștigat la Epsom. L-am cumpărat cu trei sute de guinee de la lordul Pursy, moștenitorul contelui George Herrington.

— Ah !... făcu Estera.

— Da, doamnă... Meeting ăsta este născut din Waterloo și din princessa Matilda.

— Adevărat !...

— Am titlurile, Waterloo, știi bine, este fiul lui Problem și a Chip-of-the-old-block.

— Nu știam, murmură Estera care nu asculta.

— Ei asta-i ! zise Abel, toată lumea o știe. Chip-of-the-old-block a făcut pe lordul Chesterfield să câștige

treizeci de mii de guinee, în 1819, la cursele de la Ascott... Și tată-său, faimosul Peripatetician...

Estera căscă. Abel se uită supărat la ea și tăcu.

Doctorul Jose Mira, după obiceiul lui, lăsa să treacă câteva secunde și apoi vorbe. Era un om cu minte care își cântărea fiecare vorbă.

Sara și Reinhold nu-l slăbeau din ochi. Când crezu el că i-a făcut să aștepte destul, lăsa ochii în jos și murmură :

— Nu e decât să-l invităm la serbare...

Micuța bătut din palme ; înțelese vorba pe jumătate. Reinhold tot nu pricepea.

— La serbare ?... întrebă el.

— La castelul de Geldberg ! zise Micuța ; acolo o să fim la noi acasă și n-o să mai avem nevoie de un duel.

Reinhold întinse mâna portughezului.

— Doctore, îi zise el, vorbești puțin, dar vorbele dumitale sunt ca aurul !... E sigur că dacă-l aducem până la castelul de Geldberg, afacerea e făcută... Dar sub ce pretext să-l invităm acum când l-am gonit din birourile noastre ?

— Mă oblig eu să vi-l aduc, zise doamna de Laurens și, vă garantez că are să vină.

— Cu atât mai bine ! zise cavalerul ; atunci trebuie grăbită serbarea.

— Și să ne luăm măsurile mai dinainte, zise doctorul ; pentru că printre sălbaticii aceia din Würzburg nu veți găsi oameni cum vă trebuie.

— Și asta-i adevărat, zise Reinhold ! Ah, doctore ! ce om neprețuit ești !... Cunosc eu aici un băiat care ar fi bun.

— Trebuie mai mulți. -

— Cunosc o femeie, zise Micuța la rândul ei, care ar putea să ne dea oameni...

— Omul meu va aduce oricâți veți vrea, zise Reinhold.

— Pe când serbarea ? zise ea.

— Pregătirile trebuie să fi mers departe, răspunse cavalerul și după zece ale lunii o să fim liberi. Cât despre cheltuieli ! Cerul ne-a trimis un bogat la care nu ne așteptam... Putem trimite invitațiile.

— Trimiteți-le, zise Sara, cu cât va fi mai iute cu atât mai bine... Eu o să mă ocup de micuțul Franz.

Se ridică de la fereastră și se duse la sobă.

Reinhold se uită pe sub gene la portughez.

— Doctore, îi zise el, ea știe numele și adresa tânărului de vreme ce promite să-l invite. Numele, ai putut să i-l spui dumneata ; pentru că-l știai, dar adresa ?

— Ah ! ah ! scumpe doctore, zise cu răutate cavalerul, ce frumoasă este încă și cât de fericiți trebuie să fie cei pe care îi iubește !...

Sara întinsese fruntea ca s-o sărute bătrânul.

— Te părăsesc devreme astă-seară, îi zise ea. Trebuie să mă duc să țin de urât bietului Leon.

Moise găsi un zâmbet ca să-i ureze noapte bună.

După ce plecă ea, el se întoarse spre Reinhold și doctorul care apropiaseră de foc.

— Nu pot sta multă vreme unul fără altul, zise el. Cum se iubesc !...

Doctorul salută foarte grav, Reinhold spuse o prostie.

Trăsura Sarei galopa spre strada Provence.

Peste un ceas sta la capul soțului său.

Acolo era și un doctor, care fusese chemat.

Micuța se plânse amarnic de datoria neapărată care o depărta de patul soțului bolnav. Îl giugiuli, încât doctorul ieși aproape supărat pe domnul de Laurens care primi așa de rece dovezile de iubire ale soției sale.

Însă abia pășise doctorul peste pragul ușii și Micuța se ridică și ea și alergă să-și schimbe toaleta.

Se întoarse repede gătită, și așa frumoasă, încât prin ochii bolnavului trecu un fulger.

— Bună seara, Leon, zise ea din vârful buzelor. Văd că te simți bine, dragul meu... Când mă voi întoarce voi veni poate să-ți fac o mică vizită, mai înainte de a mă culca.

— Unde te duci ? murmură bietul agent de schimb care era palid ca un mort.

Sara îi făcu un mic semn din cap zîmbind și fugi fără să răspundă.

Domnul de Laurens se uită la ușă ca și cum ar fi sperat că o să i se întoarcă soția ; apoi închise ochii.

Rămase nemișcat cu capul pe pernă. Împrejurul ochilor avea cearcăne vineții. Era tras la față, buzele îi erau zbârcite.

Peste câteva minute tresări sub așternut; buzele i se încrêțiră, obrazul întreg i se crispă.

Dădu un țipăt sfâșietor.

Servitorul alergă și-l găsi zbatându-se între cearșafuri. Suferința era groaznică. Plângea ca o femeie. Și în plânsetele lui, murmură numele Sarei... Al Sarei care vărsa în fiecare zi o doză de gelozie, acea otravă de moarte care-l rodea încet-încet! Numele Sarei care-l ucidea, jucându-se și cu zâmbetul pe buze!

Sara nu plecase în trăsură. Ieșise în stradă coborând scara. Luase o trăsură de piață care acum fugea spre cartierul Templului.

Sara se ascunse într-un colț al trăsurii. Era îmbrăcată cu o haină de mătase vătuită. Era îngândurată.

Și nici o remușcare nu-i întuneca gândurile.

Obrazul ei frumos era foarte liniștit. Conștiința era limpede; imaginația îi arăta un viitor vesel.

Era frumoasă încă, frumoasă pentru multă vreme. Este bogată. Viața acum începea pentru ea...

Trăsura părăsi bulevardul la poarta Saint-Martin. Apucă pe o stradă îngustă și prost luminată ale cărei prăvălii posomorâte păreau despărțite de o lume întreagă de strălucitele prăvălii ale frumosului Paris. Trăsura intra în noroi un minut, apoi se opri în strada Vert-Bois, care se învecinează cu Templul.

Sara sări pe trotuarul îngust. Dintr-o altă săritură ajunsese într-o alee întunecoasă unde aerul era umed. Aleea lui Hans Dorn, era un coridor împărătesc pe lângă drumul negru și lunecos pe care intră Sara.

Ea zise vizitiului:

— Du-te să m-aștepți acolo!

Vizitiul se sui pe capră și plecă. Venea în locul acesta și cuvântul colo însemna pentru el colțul străzii Phélippeaux.

Sara făcu doar câțiva pași înainte cu rochia ridicată, ca și cum ar fi fost pe stradă. Împrejurul ei era un întuneric desăvârșit, însă cunoștea drumul. Ajunse repede la

treapta de jos a unei scări răsucite care era demn vecin al aleii.

Apucă în mână fără silă funia unsuroasă care înlocuia becul de gaz care lipsea și începu să suie treptele.

Nu se opri decît la etajul al treilea.

Aici începea luxul. Era o rogojină de paie pentru șters picioarele și mîna Sarei, care cunoștea totul, găsi în umbră căpățîiul cordonului clopotului.

Sună. Dincolo de ușă se auzea o conversație zgomoasă și răsete.

La sunetul clopoțelului se auzi un zgomot de papuci. Ușa se deschise și apărură o bătrână legată la cap cu o batistă vîrgată și în mână cu un sfeșnic de aramă, pe care-l ținea deasupra capului ca să poată vedea mai bine.

Femeia avea figură de portăreasă; sprîncene groase pe niște ochi roșii, un nas încovoiat, o gură trasă înăuntru, o bărbie amenințătoare.

Sara o salută cu un zâmbet prietenos.

— Bună ziua, doamnă Huffé, îi zise ea.

Doamna Huffé, făcu o reverență studiată și luă un aer politicos care o făcu și mai pocită.

— Am onoarea să te salut, doamnă! zise ea.

— Acasă e doamna Batailleur? zise Sara.

Huffé făcu o a doua reverență și se porni să umble cu spătele, răspunzând cu o voce pretențioasă:

— Doamna va avea onoarea să primească pe doamna...

Micuța intră. Doamna Huffé o duse printr-o cameră, unde era un miros strașnic de bucătărie. Apoi amîndouă intrară într-o a doua cameră mobilată cu oarecare lux.

În camera asta doamna Batailleur sta la masă față în față cu un tînr de vreo douăzeci de ani, îmbrăcat fără gust, cu mustața tunsă și cu părul învîrtit de un peruchier din cartierul Templului.

— Am onoarea să anunț pe doamna Luiza, zise Huffé făcînd o a treia reverență.

Doamna Batailleur se ridică cu gura plină și întinse mîna Micuței, care i-o strînse cu voie bună.

XIV

MICUȚA

Doamna de Laurens își lăsase voalul cînd intră în camera unde doamna Batailleur și băiatul din cartierul Templului, mâncau între patru ochi.

Voalul Sarei era foarte frumos, și așa de încărcat de broderii, încât era curat o mască.

Tînărul, al cărui nume era Hypolit, aruncă spre ea o privire curioasă și în același timp tulburată. Nu văzu însă decât voalul.

Era un băiat înalt, aprins la față, cu mâinile și cu picioarele mari, nu prea urât, cu un corp proporționat.

Avea o redingotă de postav fin, groaznic de strîmtă pe el și care-l pocea. I-ar fi stat mai bine cu o șapcă pe cap și cu o bluză pe el.

Costumul pe care-l purta era foarte mîndru pe el. Se simțea leu până în vîrful unghiilor, de o curățenie cam dubioasă. Cîteodată se uita cu o privire naivă la pantofii de lac care-i cam supărau picioarele sale noduroase.

Îndatorirea socială a băiatului era ca să îndeplinească funcția de favorit pe lângă doamna Batailleur.

Poate că el era foarte interesant între patru ochi, dar vederea unei doamne mari îl făcu să-și piardă rațiunea. Se roși ca o pătlăgică, își netezi părul, își răsuci mustața, și în sfârșit își băgă amîndouă mâinile în buzunare.

Pe urmă, simțind oarecum că gestul ăsta nu era cum trebuie, scoase mâinile la lumină în grabă și își frămînta capul să știe ce să facă.

Doamna Batailleur era o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, fragedă însă și destul de frumoasă. Avea fața rotundă și plină, obrații colorați, ochii mici zâmbitori, dinții mari, albi și felul acela de păr gri-blond, care ieșea vâlvoi de sub șapca strengărilor din Paris.

Nu era nici blondul de aur al frumoaselor fiice ale Germaniei, nici blondul de mărgăritar al fecioarelor palide care vin din Londra. Era blondul parizian, nuanța aceea

de care Cesar vorbește de atâtea ori în Comentariile sale și care plăcea la nebunie lui Julian Apostolatul.

Un blond care nu e urât, să ne ferească Dumnezeu să spunem așa ceva, dar care nu are reflex ; un blond care ar fi searbăd, dacă n-ar fi sărac și care se vede de obicei la părul scurt.

Blondul ăsta este foarte rar printre femeile care au dreptul să poarte pălărie. Se vede în general la grizete, iar capul ștregarilor de pe bulevard n-are altă podoabă.

Părul doamnei Batailleur era un astfel de blond. Avea puțin păr. Nici fierul, nici pomada nu-l opreau să cadă.

Sprâncenele erau tot de culoarea părului, și chiar și genele, erau scurte și rare.

Oricum, făcuse multe victime în viața ei și roșeața obrazului plăcea încă militarilor.

Însă doamna Batailleur era femeia secolului său. Disprețuia uniforma. Ei îi trebuiau mondeni.

Avea o talie grăsulie și era mai înaltă decât Sara. Era îmbrăcată cu o rochie de satin de culoarea vișinei, calitate bună, având dinainte un șorț mare albastru, pătat cu untură. Împrejurul gâtului ei plin, dar cam părilit, se învârtea un foarte frumos colier de pietre false. Pe cap avea o bonetă de dantelă foarte scumpă și cu o mulțime de panglici de culoarea focului.

Pe sub bonetă atârnau șuvițele aspre și răsucite ale părului ei.

Râdea la orice vorbă și cu zgomot. Foarte bucuros bătea pe oameni peste burtă și folosea limbajul Templului cu o voce de caporal.

Masa nu prea era încărcată, dar fața de masă și argintăria erau frumoase. Iar lângă fiecare tacâm se putea vedea câte o sticlă de trei sferturi plină cu vin roșu, care pătează.

Camera era mare și mobilată ca salon. Erau frumoase fotolii de catifea roșie, un divan, scaune tapitate, toate aproape noi și nu prea semănând a mobile de ocazie, s-ar fi putut crede că e salon ordinar, servind din întâmplare ca sală de mâncare, dacă n-ar fi fost o mulțime de lucruri împrăștiate pe câteva mobile.

Se vedeau acolo blănuri, bucăți de dantelă, mănuși vechi care trebuiau spălate, manșoane, rochii, corsete, și vreo

jumătate de duzină de pantaloni care nu mai puteau folosi la nimic.

Împrejurul tapiseriei, semănată cu flori, era un șir de gravuri mici, cum se văd pe la ferestrele sticlarilor.

Găseau acolo istoria jalnică a Gêrovevei de Brabant, Heloiza și Abelard, Corsarul în timpul Teroarei, Turnul de Nesle și fiul risipitor care ajunsese din prostie să păzească niște porci-zugrăviți cu albastru.

Pe cămin era o pendulă superbă Ludovic XV și două cești de câte zece bani una.

Camera era luminată de două lumânări de seu galben, înfipite în niște sfeșnice de preț mare.

Doamna Huffé trase un scaun pentru Micuța și-i făcu o a patra reverență cu un zâmbet cât putuse ea mai frumos.

Domnul Hypolit nu știa unde să-și pună mâinile și șuiera o polcă națională ca să-și dea aer de bună societate.

Meseria de favorit al unei regine în orice țară e destul de tristă. Abia se așezară la masă. Doamna Batailleur arată favoritului ușa cu un gest foarte amical :

— Polit, îi zise ea, du-te micuțule... Să te duci să mănânci cu un franc și douăzeci și cinci și plătescu eu...

Polit se uită cam galeș la mâncărurile de pe masă, dar nu avea puterea să răspundă. Se ridică fără să zică o vorbă, își luă dintr-un colț bastonul cu măciulia poleită și plecă, salutând foarte stângaci.

Doamna Huffé ieși după el, după ce avusese onoarea să facă o a cincea reverență.

Sara își ridică voalul. Doamna Batailleur se așeză iar la masă și își legă șervetul la gât.

— Este ceva nou ? zise ea începând să mănânce fără grijă.

— Da, răspunse Sara ; am să-ți cer mai multe lucruri, buna mea Batailleur.

Buna Batailleur își turnă un pahar mare de vin roșu și-l bău făcând doamnei Laurens un semn familiar din cap.

La Templu și în public, negustoreasa știa foarte bine să se țină la distanță de o doamnă mare, însă când ești acasă între patru ochi se permit multe lucruri între oamenii care se stimează și care se iubesc.

— Scumpă doamnă, zise Batailleur, nu vrei să te răcorești puțin ? Nu ?... Bine, fă cum vrei... Am să beau în sănătatea dumitale.

— Bea, buna mea Batailleur... Cum văd eu, tot mai dai ochi cu nenorocitul de Hypolit ?

— Nu-mi vorbi de el ! răspunse Batailleur, eu aștept numai să-mi joace o farsă ca să-l dau pe ușă afară... Dar e așa de bine îmbrăcat !... Sunt nebună după el !

Batailleur se născuse în fraudă legii, în vreo gaură vecină cu târgul inocenților. Educația ei, începută sub stălpul Halei, se perfecționase într-o șatră de la Templu.

Doamna Huffé, când era după masă, spunea că era foarte greu pentru o femeie ca ea, care ocupase în societate poziții potrivite cu familia ei, să slujească pe doamna Batailleur.

O persoană care vorbea rău franțuzește și care nu știa să se poarte cu oamenii bine crescuți !

Pentru că doamna Huffé era o femeie bine crescută, în ciuda basmalei cu care era îmbrobodită și cu toată slujenia obrazului.

Slujise la un senator al imperiului, și dacă acel căzace care o amăgise pe vremea invaziei n-ar fi lăsat-o cu buzele umflate, apoi ar fi fost negreșit în ceasul de față, mamă de familie cumsecade în cine știe ce orașel din Ucraina.

Pe cât era Batailleur de răstită și mojică, pe atât camerista se arăta mai curtenitoare.

Așa că amîndouă se disprețuiau în toată sinceritatea inimii lor.

Micuța avusese vreme să se obișnuiască cu manierele negustoresei din Templu pentru că mulți ani ~~era~~ factorul său.

Batailleur mănca bine, după ce își bău vinul mai turnă și din clondirașul bietului Hypolit. Sara o lăsa să mănînce și să bea.

Se aduse cafeaua, căci ce negustoreasă din Templu poate trăi fără cafea și fără alte pănărute ! Micuța ceru să vadă cum stau socotelile.

— Doamnă Huffé ! strigă Batailleur cu o voce de tunet.

Bătrâna veni îndată înclinându-se până la pământ.

— Registrul ! zise Batailleur.

— Voi avea onoarea să mă duc să-l caut, răspunse doamna Huffé.

Negustoreasa deschise registrul între tava cu cafeaua și tava cu lichioruri, și anume parfait-amour, lichior de coacăze și huile de Vénus !

Cu o mână răsfoi paginile îngălbenite ale registrului, pe când cu mâna cealaltă amesteca în ceașcă, divinul amestec cunoscut sub numele de gloria.

— N-a mers rău zilele astea, zicea ea. S-a făcut ceva la joc, colo, în strada Prouvaires. Orleanii au urcat, am pierdut ceva pe malul drept, dar e o bagatelă...

— Să vedem, zise Sara, este multă vreme de când n-am mai văzut situația.

Își trase scaunul lângă masă și se alătură doamnei Bataillier.

Era un contrast mare între aceste două femei : una era tipul frumuseții, cealaltă, roșită de vin și de alcool, rezuma în persoana sa viciile grosolane și respingătoare ale acelor parveniți pe care întâmplarea îi scoate ici și colo din ultimele rânduri ale societății.

Cu toate acestea nobila doamnă nu manifesta nici un dezgust. Poate că nici nu simțea. Aburul cafelii e plin de mirosuri urâte, îi intra în nări și ea nu lua seama.

Sta cu ochii pe registru, ca și negustoreasa, și de departe le-ai fi luat drept două surori.

Batailleux începu socoteala.

— Sunt trei sute de mii de franci asupra Neapolului, zise ea, cinci sute de mii de franci asupra orașului Rouen, o sută cincisprezece mii asupra Orleanului, patru sute cincizeci de mii...

— Totalul ! zise Sara tăindu-i vorba și cu ochii scânteind.

Abia era la început. Batailleur întoarse trei-patru pagini, încărcate cu cifre scrise strâmb, și ajunse în josul unei coloane, unde era făcută adunarea.

— Cinci milioane trei sute cincizeci de mii de franci, zise ea.

— Câtă așteptare pînă să vină ! murmură Sara.

Batailleur împreună mîinile.

— Așteptare ! zise ea scandalizată, dar eu am mai mulți bani decât dumneata, scumpa mea doamnă ! Și încă

n-am putut să string peste tot decât o ticăloasă sută de mii de franci !

Micuța nu se gândi să se supere de comparație.

Batailleur își umplu bine gura cu gloria, și în ceașca goală mai turnă o doză de lichior.

— E prea dulce ?... zise ea oferind Sarei un păhăruț. A ! dar scuză-mă : dumneata nu bei niciodată. Uite, eu, nu mă pot obișnui să văd pe o doamnă că nu gustă lucruri de astea !...

— Mi se pare că rândul trecut aveam mai mult, zise Sara.

Doamna Batailleur începu să soarbă cu lingurița gloria din ceașcă.

— Scumpă doamnă, tot același lucru îl spui întotdeauna... Dacă nu ne-am cunoaște de prea multă vreme, aş crede că n-ai încredere în mine !

— Nu ți-e jenă să vorbești astfel ? zise Sara cu un zâmbet amabil ; nu mi-am pus tot viitorul meu în mâinile dumitale ?

— E adevărat că am frumoase afaceri cu dumneata, răspunse negustoreasa, și deși ți-ai luat toate măsurile, tot nu ți-ar veni bine dacă mi-ar trece prin cap să ridic piciorul !...

Sara vru să zâmbească, dar după privire se văzu că era îngrijorată.

Batailleur o bătu pe umăr.

— Nu-i adevărat ? zise ea râzând ca un bărbat, mie mi-ar aduce un beneficiu frumos ! Dar nu pe dumneata te-aș înșela eu, scumpă doamnă. Poți dormi liniștită. Josefina Batailleur este o femeie cinstită care nu te-ar înșela nici măcar cu un franc.

Sara strânse mâna negustoresei.

— Te cred, buna mea prietenă, zise ea.

— Ah ! dar să știi, zise Batailleur aprinzându-se, că ai căuta multă vreme în piața Templului o femeie ca mine și nu ai putea-o găsi, vezi dumneata ! Nimic în mână, nimic în buzunar !... Îmi fac treburile cum trebuie și nu mă sperie pe mine limbile rele, hei ! hei !...

— Buna mea Batailleur ! vru să zică Sara.

Sunt adesea oameni de genul care se aprind îndată ce nu-i contrazici. Mai de multe ori soiul ăsta de oameni beau cam câte un litru de vin roșu și au pentru glorie o stimă națională. Sunt surde și oarbe. Orice ai face, te zdrobesc cu necazul lor absurd.

Doamna Batailleur era supusă bolii după cafea. Și apoi ea avea dreptate să-și laude cinstea în fața Sarei, pentru că niciodată nu-i trecuse prin cap să abuzeze de sumele considerabile pe care le avea în mână. Era o ființă pierdută în vicii, dar păstrând un fel de probitate relativă.

Ființe ca ea mișună pe toate podurile Parisului. Se nasc nu se știe unde, cresc în întunericul noroios și necunoscut care este în josul scării sociale. Întâmplarea le face educația : primul vânt care le atinge este plin de corupție și de mizerie. Cei care îi înconjoară suferă și blestemă, n-au auzit niciodată numele lui Dumnezeu decât în înjurăturile hidoase ale beției.

Pentru unii oameni, regulile morale omenеști înlocuiesc frâul salutar al religiei. Și nu știu una, nici alta. Nimeni n-a știut să le zică : „Asta e bun și asta e rău“. Ar râde dacă le-ai vorbi de o altă viață ! Pentru ei nu e nimic adevărat decât curtea cu jurați și poliția corecțională...

Trebuie să le mulțumim, o spunem în cunoștință de cauză, că sunt numai vicioși. Din ziua când învățămintele filosofiei atee au pătruns de sus până în culcușurile lor, au avut dreptul să fie criminali.

În mijlocul nopții adânci în care trăiesc neconținut, făcând toate meseriile îndoioase și negustorind rău, doamna Batailleur păstrase din întâmplare în ea un dram de dreptate. Rămânea ceva în fundul conștiinței ei și aceasta era mai presus de Sara, care, sub aparență strălucită ascundea o corupție voită și fără margini.

Trebuie să spunem că Sara o judecase cu tactul acela sigur și fin pe care îl avea. Știa tocmai câtă încredere putea să-i acorde și nu se temea de primejdia de a se înșela.

Doamna Batailleur ținea în mâinile sale toate afacerile Sarei. Ea era centrul unui sistem de înșelătorii legale, cu ajutorul cărora Micuța ocolea prescrierile codului și

aduna avere cu toată poziția ei de femeie măritată, pe când bărbatul său se ruina.

Doamna Batailleur își împrumuta numele. Avea rente, acțiuni de tot felul și chiar și imobile. Ea se înțelegea cu agenții de schimb și cu curtierii de afaceri.

Ea nu era mai mult decât o revânzătoare de toalete, e foarte adevărat, și unii oameni s-ar fi putut mira văzând-o învârtind sute de mii de franci. Dar asta nu inspira neîncredere.

Templul este un purgatoriu misterios unde negustorul poate să stea toată viața. Câteodată însă camăta vegetează numai câțiva ani acolo, ca să intre apoi dintr-un salt în paradisul fericit al averii.

Nimeni nu poate ști.

Nimeni nu poate spune cât aur a fost sub mizeria asta. Templul seamănă cu cerșetorul care ascunde bilete de bancă în paele saltelei, și care e mare milionar culcat în zdrențe.

Agenții de afaceri care tratau cu doamna Batailleur se gândeau la fel de fel de zvônuri ce umblau despre Templu, le venea poftă poate să se facă negustori de zdrențe.

Slujba de factotum al doamnei Laurens nu era o sinecură. Era mult de făcut. Batailleur era tocmai femeia care trebuia pentru așa ceva. Își făcea și treburile ei și pe ale Sarei și nu lăsa nimic neterminat. Sara știa bine asta, Batailleur își împlinea minunat sarcina și ținea socotelile cu o exactitate mai presus de orice laudă.

Se întâlnea cu agenții; vedea curtieri, sta adesea în pâlcul de femei cu obrazele lacome care asediază grilajul bursei și râvnesc de departe la deliciile prohibite ale agiotajului. Ea da ordin și încheia contractele. Era mai toată ziua în prăvălia ei de la Templu și seara ținea o casă de joc de cărți.

Toate astea n-o împiedicau să mănânce după cheful ei și să-și bea gloria cu coatele pe masă foarte încet.

Era femeia care avea vreme pentru toate și pe care n-o speria nimic.

— Vezi așa, scumpa mea doamnă, vezi așa! zisea ea după ce reuși s-o liniștească. Am greșit că m-am aprins, pentru că mă doare capul, și am să fiu silită să beau un

păhăruț de ceva ca să-mi treacă. Dar e cu putință să vezi pe oameni că se plâng când au atâta noroc?... Ce-ți trebuie, mă rog, mai mult?... Niciodată nu vei putea cheltui ceea ce ai !...

Micuța oftă și luă o fizionomie mișcată.

— Dacă ar fi pentru mine, buna mea Batailleur, murmură ea, nu m-aș tulbura atât, dar nu ți-am spus de douăzeci de ori ?...

— De patruzeci de ori, scumpa mea doamnă, zise Batailleur, de cincizeci de ori, dacă vrei ! Asta-i știut !... Fetița, nu-i așa ?...

— Judita !... îngână Sara.

— Da, da, da, zise Batailleur făcând cu ochiul, copilul amorului și al misterului !

Doamna Batailleur turnă o jumătate ceașcă de parfait-amour și zise iar cu glasul bărbătesc :

— E drept că mi-ai vorbit de multe ori de fetiță, dar vezi, eu nu prea pricep mult. Și apoi, unde dracu să fie fetița ?

Sara nu se supăra niciodată când o auzea vorbind astfel de grosolan.

— Copila mea ! zise ea ridicând ochii la cer ; sărmana Judita !... Este departe de mama ei și încredințată unor străini. Suferă.

— Și de ce suferă ? întrebă Batailleur.

— Vai ! zise Sara, știi bine c-am făcut tot ce-am putut... M-am umilit în fața bărbatului meu... l-am rugat ... numai de el depindea ca să fiu o nevastă bună și devotată.

Batailleur, care nu știa să se jeneze, făcu un gest că nu credea.

— O ! crede-mă, buna mea Iosefina, zise Sara. Ce voiam eu decât să-l iubesc !... Dacă i-ar fi fost milă de biata mea copilă, aș fi fost a lui pentru toată viața !

Batailleur dădu din cap cu un aer serios.

— Trebuie să fim drepți, zise ea, lucruri de astea nu se fac ! Bietul om te iubea prea mult ca să ia copila în casă și dacă aș fi fost eu în locul lui...

— Nu mai vorbi așa ! zise Sara.

Batailleur îi atinsese singurul punct al inimii ei care avea o aparență de simțire.

— Nu zice vorba asta ! îi mărturisisem tot, zise Micuța. El știa că copilul era fructul unei seduceri odioase. Eram așa de tânără atunci !... Trebuia să mă facă el să sufăr pedeapsa unei greșeli care nu era a mea ?... Și dacă vroia să mă pedepsească, trebuia să meargă până acolo ca să pedepsească și pe biata ființă nevinovată pentru care-i ceream milă ! Oh ! pentru asta îl disprețuiesc, draga mea !... Din pricina ei ! Și acum când suferă, nici eu n-am milă de el !

Batailleur se uită drept în ochii Sarei și zise bîndu-și parfait-amorul :

— Ca să omori pe un om trebuie un pretext...

Sara păli și ochii îi scânteiară.

— Nu te supăra, scumpă doamnă ! zise Batailleur fără să se tulbure, toate astea nu mă privesc, dar e o idee a mea... N-ai decât să vezi pe lucrători când lucrează ca să-ți înțelegi cazul. Când munca e prea grea, îi vezi că pun rachiul la gură, și sug !... dumneata care nu-ți place rachiul, te gândești la copilă când n-ai curaj... Și tot o ispravă este.

Sara se roși iar ; bunul simț grosolan al negustorescii ghicise enigma conștiinței sale foarte drept.

Totul era minciună în femeia asta într-atât încât unicul simțămînt capabil să o facă să-i bată inima era amestecat cu înșelătorie.

Iubirea aceasta pentru fiica sa, care o spunea în gura mare, există, dar nu semăna cu frumoasa iubire a mamei.

Iubea ca să urască.

O știa pe fiica sa nenorocită ! Nu-i da nici un ajutor și o lăsa să sufere ca să poată zice : O răzbun !...

Ca să-și poată zice : După ce va muri el, fata n-o să mai sufere.

Durerea copilei făcea milă oricui.

Sara care ținea secretul, vedea durerea fetei și se bucura.

Era un bold permanent pentru ura ei, era o mîină întinsă care o împingea înainte fără preget.

— Trebuie un pretext ca să omori pe un om...

Însă Sara, obișnuită să înșele pe toată lumea, ajunsese să se înșele singură. Nu mai știa să deosebească în fine iubirea de ură. Credea că iubește. Iubea cu pasiune.

Vorbele negustoresei îi luminară dintr-o dată sufletul. O clipă, se sperie chiar ea.

Pe urmă iar se indignă de acuzarea aceasta care o înțepa.

— Sărmană Batailleur, zise ea cu dispreț, dumneata nu poți înțelege lucrurile acestea, și faci rău că mă supăr pentru niște vorbe zise din prostie... Dar vezi că iubesc mult, adăugă ea într-un avânt iute de pasiune, pe drăguța aceea de copilă, care e singurul meu bun pe pământ, speranța mea în viitor !... Oh ! să mă crezi, tot aurul ăsta este al ei !... E multă vreme de când mă gândesc la lucrul ăsta. Mi-am pregătit lucrurile și-i pregătesc o viață de fericire. Pentru mizeria ei trecută, o să aibă bogăția... O să fie frumoasă și nu va mai suferi. O să fie nobilă, veselă, adorată... O ! Dumnezeule ! Dumnezeule ! Acum mă învinovățește lumea că nu-mi iubesc copila !

Batailleur holba ochii ; se îndoia, era înduioșată. Ochii Micuței se umplură de lacrimi.

— Dar nu m-ai văzut, zicea ea cu glas întrerupt de plâns, strângând în brațe pe copila cealaltă așa de palidă și așa de slabă pe care am întâlnit-o câteodată în prăvălia dumatăle ?...

— Pe Galifarda ? zise doamna Batailleur.

— Știu eu cum îi zice ? Știu numai că este de vârsta Juditei mele și că-i seamănă !... Știu că iubesc copila aceea din tată inima !

Se apropie de Batailleur și-i zise zâmbind :

— Ascultă-mă, o să-ți spun ce am să fac după ce o muri domnul de Laurens...

Este ceva hidos în amestecul acesta de sensibilitate pasionată și de cruzime rece. În femeia aceasta zâmbitoare care își clădea un vis dulce de dragoste de mamă pe asasinatul unui om.

Negustoreasa însă nu vedea partea asta a chestiunii. Prostia ei se înduioșa de vorbele calde ale Sarei, bunul ei simț, pe care nici o învățătură nu-l călăuzea, greșea drumul la cel dintâi vînt al emoției. Se căia de vorbele ei ; credea în dragoste aprinsă ; și ea avea lacrimi în ochi.

Sara mergea înainte. Nu se controla în clipa aceea.

Au să fiu liberă, zise ea ; nimeni nu va mai avea dreptul să-mi controleze purtarea. Am s-o iau la mine... Are să fie domnișoară ! Și știi, draga mea, că am s-o fac să treacă drept fata domnului de Laurers !... Drăguța Judita ! cel puțin o să moștenească pe omul acesta care a făcut-o așa de nenorocită !... Și conștiința mea nu are să-mi impute nimic, să fii sigură ! O s-o am aici, lângă mine, ca o pavăză împotriva remușcării ! Oh ! cum am s-o iubesc ! Cum am să-i întâmpin cel mai mic capriciu ! ... În fiecare zi îi voi aduce o fericire nouă ! Are să fie ținută în palme ! Și peste câțiva ani când îi va vorbi inima, îți jur... că are să fie soția aceluia pe care și-l va fi ales ! Un cerșetor ori un prinț, i-l voi da !

— Haide ! ești bună, scumpă doamnă ! zise Batailleur ștergându-și ochii ; vezi că tot ce-mi spui, mă înduioșează !...

— Aș voi să am o avere de două, de trei ori mai mare ! zise Sara. Și tot nu mi-ar ajunge, pentru că averea asta este pentru ea !...

Se opri o clipă și întoarse capul speriată. Auzea la spate un pas furișat care luneca pe parchetul salonului.

Era doamna Huffé, care făcu un compliment până la pământ și zîmbi.

— Am onoarea să întreb pe doamna dacă trebuie să strâng masa, zise ea.

În ochii Sarei se citea o mirare plină de neliniște. De câtă vreme intrase bătrîna în salon ?... Auzise ea cumva tot ?...

Negustoreasa era roșie de necaz. Își umplu ceașca cu ce mai rămăsese din parfait-amour.

— Bătrîna nebuna ! strigă ea cu o înjurătură mai mult decât bărbătească, ce cauți aici ?... Dacă te mai văd încă odată că intri așa ca pisica și fără să te fi chemat, te azvăr! pe poartă afară ca pe un câine !

Adevărul e că vorbele erau cam aspre, pentru o femeie care ocupase o poziție în lume. Doamna Huffé luă un aer demn.

— Am onoarea să vă spun... începu ea.

— Piei dinaintea ochilor mei ! ascunde-te undeva, contesă bătrână, ori fac o nenorocire !... zise ea apucând de gât sticla în care fusese vinul.

Huffé făcu o jumătate de reverență și avu onoarea să-i arate spatele, pentru că Batailleur nu glumea după masă.

Sara se ridicase. Era foarte liniștită. O știm că era stăpînă pe sine în cel mai înalt grad.

— Am vorbit multe prostii, draga mea, zise ea. Aveam să-ți vorbesc de lucruri mai însemnate, dar o să te văd diseară la casa de joc... Vreau însă, acum, înainte de a te lăsa, să te întreb dacă nu cumva cunoști câțiva băieți buni, nu prea scrupuloși, cu care să fim siguri pentru ceva...

— Niscai Polity ? întrebă Batailleur zîmbind.

— Nu, răspunse Sara, ceva mai aprigi, nu e vorba de glumă, și treaba se va face în Germania. O să li se plătească atît cît vor cere.

Batailleur întoarse capul cu dezgust.

— Se găseau în Templu câțiva blestemați, răspunse ea. Știu că se strîng acolo la spatele Rotondei la cârciuma Celor patru fii Aymon ; dar lucrurile acestea nu-mi plac și nu m-amestec în astfel de treburi.

Sara își prinse voalul în fața oglinzii și se îndreptă spre ușă.

— O să mai vorbim noi, și dumneata ai să faci cum îți va plăcea, îi zise ea... Știi că eu nu cer nimic degeaba... Luminează-mi drumul, te rog.

Doamna de Laurens reluă acum, fără să se gândească poate, aerul său de doamnă mare. Distanța dintre ea și Batailleur acum se lărgea tot mai mult. Negustoreasa cu toată rochia ei de satin și bonete cu dantele, acum nu mai semăna cu o tovarășă, ci cu o slujnică. Luă un sfeșnic și conduse pe Sara pînă la treapta de jos a scării.

— La câte ceasuri o să te mai văd ? întrebă ea.

— Nu știu, răspunse doamna de Laurens. Am să fac mai multe lucruri diseară. Să m-aștepti.

Ieși. Negustoreasa urcă în camera ei.

Batailleur cum intră în odaie își lepădă șorțul unsuros și peste bonetă puse pălăria cea mai frumoasă pe care o

avea. Ieși și ea ca să se ducă la casa de joc din strada Prouvaires. După plecarea ei, intră în salon doamna Huffé, ținând în brațe un pisic de mărime neobișnuită.

Puse pisoiul pe scaunul pe care șezuse Polyt, și ea se așeză în scaunul lăsat gol de stăpână-sa.

— Iată ce va să zică, săracă Minet, bombăni ea umplându-și farfuria ; să ocupi mai întâi poziții, și pe urmă să ajungi slugă la dârloagă... Vrei vițel ?

Minet voia un vițel.

— Când zic dârloagă, zise iar doamna Huffé, zic tot ce-i mai prost, dragul meu. Dar trebuie să răbdăm. Știm noi ce știm... Cine o trăi, o vedea.

Pisicul se uita la ea cu ochii lui mari galbeni.

El era pentru doamna Huffé ceea ce era Polyt pentru telăleasa Batailleur, cu deosebirea numai că acest pisoi era tratat mai bine decât Poly.

Sara, după ce ieși de la telăleasă, apucă pe trotuarul plin de noroi al străzii Vert-Bois și ajunse la zidul care închidea piața Templului. O clipă îi veni gândul să se ducă la trăsură, care o aștepta, dar peste câteva secunde se opri nehotărâtă. Pe urmă se întoarse și apucă pe strada Petit-Thouars.

Templul era pustiu de mult.

Sara se depărta cât putea de prăvălii și mergea pe trotuarul care era de-a lungul barăcilor.

Când ajunse în dreptul străzii Puțului, văzu, la lumina felinarelor, umbra zveltă a unui tânăr care ieșea din piața Rotondei.

Micuței i se păru că recunoaște pe Franz. Grăbi pasul ca să vadă unde se ducea el.

Când dădu colțul pieței, tânărul pierise, dar pasul i se auzea încă pe o alee vecină.

Sara se duse până la aleea aceea care ducea spre casa lui Hans Dorn.

Vru să intre, dar i se păru că aude în întunericul aleii un fel de cântec mormăit. Nu cuteză.

Se întoarse și apucă pe sub peristilul Rotondei.

În momentul când întorcea spatele ieși din alee o umbră diformă și se luă după ea.

Doamna de Laurens se opri dinaintea șatrei bătrânului Araby. În partea aceea a galeriilor nu era nici un suflet. Cu toate astea Sara se uită, cu frica omului care are de gând să ucidă.

Nu văzu nimic, nu auzi nimic, decât numai niște strigăte răgușite și depărtate care ieșeau de la cârciuma Doi Lei, dincolo de peristil.

Sara se uită printre crăpăturile scândurilor șatrei lui Araby. Înăuntru era o lumină slabă. Văzu, pe un așternut jos pe scânduri și fără plapumă, o biată copilă pe jumătate îmbrăcată, ale cărei membre tremurau de frig.

Era Nono zise la Galifarda. Sta culcată pe saltea. Lângă ea, jos, era un muc de lumânare care sta să se stingă.

Ține în mână două-trei petice de hîrtie, adunate din stradă, și pe care se vedea noroiul. Cu degetul căuta fiecare literă; silabisea. Învăța să citească.

Sta cu capul în jos. Sara nu-i putea vedea obrazul din pricină că tot părul despletit îi atârna peste față; iar după cum ședea se vedea câtă rîvnă punea.

Sara nu se putea sătura privind-o. Era palidă și tremura. O cuprinsese o emoție adevărată.

Inima îi zvâcnea. Îi era frig. Din ochi îi ieșea foc...

Mucul se stingea. Fitulul dând de pământul umed, plesni. Nono la Galifarda ridică deodată capul și privi la lumina gata să se stingă, cu părere de rău.

Noptile geroase erau prea lungi și biata suferea, în fiecare seară, așteptând somnul.

Ridicând capul, părul îi căzu pe spate, lăsându-i astfel la lumină figura palidă. Pieptul doamnei Laurens se strânse.

Nono ascunse hârtiile sub perină. Se acoperi cu rochia de stambă așa ca să nu fie aproape goală. Ochii săi mari negri se înălțară la cer într-o rugăciune mută cu mâinile împreunate pe piept.

Fitulul arunca o lumină mai vie și se stinse.

Sara nu mai văzu nimic. Plângea. Strângea scândurile cu mâna și întindea gura ca și cum ar vrea să sărute.

— Judit, Judit, copila mea !... murmură ea.

Pe urmă cu un fel de delir :

— Oh ! Nu muri încă ! Așteaptă ! Viața lui se duce și tu ai numai câteva zile să suferi !

Dar deodată tresări speriată ; în spatele ei, la doi pași, se auzi un râs tâmpit.

Întoarse capul, dar tulburarea-i o orbea. Pe când căuta să vadă, un glas ciudat răsună în umbră stilpului. Glosul cânta :

Azi e luni

Au venit să ia pe mama Regnault

S-o ducă în pușcărie.

Pentru că n-are bani

Mama Regnault a scăpat ;

Dar ei o să vină și mâine,

Și-or să o prindă...

Ce mai întâmplare, ha ! ha !...

Ochii Sarei se obișnuiau cu întunericul ; zări o ființă pocită, care umbla călare pe un scaun.

Sara fugi. Pe cînd tarversă piața Rotondei, cântărețul zbieră mai mare, și glasul acesta ajunsese până la urechile Galifardei, care se cutremură pe salteaua ei, ca și cum scândurile șatrei nu o fereau îndestul de răutatea crudă a idiotului Geignolet.

Sara urcă tremurând pe perinele trăsurii.

Când o întrebă vizitiul unde s-o ducă, nu putu răspunde.

— În strada Dauphine — numărul 17, zise ea în sfârșit.

Acolo locuia Franz.

.....

Era seara tîrziu. O casă mobilată din strada Saint-Honoré.

O cameră mare unde este întuneric desăvîrșit. Se aude respirația egală a unor oameni care dorm liniștiți...

.....

De partea cealaltă a curții se aprinse o lumânare și în camera mută pătrunse lumina.

Se puteau vedea mantale mari de călătărie aruncate, cizme cu piteni, arme, și pe cămin doi, trei pumni de aur.

În capătul celălalt al camerei, trei paturi erau înșirate lângă zid. În fiecare dormea câte un om.

Pendula sună ora nouă. Un ceasornic deșteptător începu să sune.

Unul dintre cei care dormeau tresări din somn și se ridică.

— Deja ! murmură el ; după trei nopți de oboseală trec iute două ceasuri de somn !

Se frecă la ochi și se întinse.

Se deșteptară și ceilalți doi.

Trebuie să lucrez chiar de astă seară ; și trebuie să le dau de știre mai înainte de a ieși din casă...

— Orele noastre sunt numărate, zise iar primul.

— Fraților !... zise el tare.

N-avu nevoie să strige de două ori, amândoi săriră în sus, frecându-se la ochi și bombănind.

— Fraților, zise cel care se deșteptase mai întâi, trebuie să fiți gata să plecați mâine în zori de zi, amândoi.

— Așa de repede !... ziseră ei într-un glas.

Pe urmă unul zise :

— Eu care descoperisem o casă de joc unde se prânzește mai bine ca oriunde !...

— Eu care aveam femeia cea mai frumoasă de pe lume ! zise celălalt.

— Și combinasem jocul...

— Mi se dăduse o întâlnire...

Primul zise numai o vorbă.

— Este pentru copii !

— Ducă-se la dracu jocul ! zise jucătorul.

— Să se ducă dracului femeile ! zise îndrăgostitul.

Pe urmă, într-un glas ziseră :

— Frate, azi ca totdeauna, suntem gata...

PARTEA A PATRA

CÂRCIUMA COPIILOR AYMON

I

NE-AM ÎNVOIT

Începem istoria de acolo de unde am lăsat-o ; suntem tot în Templu, în seara de luni din săptămîna din urmă a cîșlegilor a anului 1844.

Cîrciumile dimprejurul pieței făceau toate dever mare. Deși ziua de luni a cîșlegilor este o zi de repaus după îmbuibarea de duminică și orgiile petrecute în ziua de marți, fac însă parte din carnaval și cer să fie stropite fie chiar cu cumpăt.

Prin urmare, se bea cumsecade primprejurul Templului. Cîrciumile la modă erau plin de mușterii ca și în ajun.

Eram cam la ora când doamna de Laurens cobora scara luminoasă a castelului, Sara se oprise o clipă în capul străzii Petit-Thouar, pentru că i se păruse că recunoaște la lumina felinarelor pe Franz străbătînd piața repede și furișîndu-se între-o alee întunecoasă.

Sară era femeie tare, și frica aceea de rînd care de obicei împiedică pe femei nu o jena cătuși de puțin. Interesul ei era să ajungă pe Franz, și dacă n-ar fi fost glasul lui Geignolet idiotul, Sara ar fi apucat fără frică pe aleea aceea.

Cîntecul idiotului îi împiedică mișcarea ei. Oare Franz să fi fost ? Lumina felinarelor poate să înșele. Era astfel nehotărâtă, întoarse capul spre clădirea Rotondei și ochii i se ațintiră pe un punct luminos care strălucea în umbra peristilului.

Nu mai stătu pe gînduri ; parcă lumina asta o atrăgea ca un magnet.

Trecu piața și se opri dinaintea prăvăliei lui Araby...

În clipa însă când lipi ea ochii pe crăpăturile scîndurilor, la răspântia Chteau-d'Eau apăru o trăsură ele-

gantă și o luă pe strada Templului. Vizitiul opri caii falnici în dreptul bisericii Sf. Elizabeta. Lacheul deschise scara și un bărbat înfășurat într-o manta de cauciuc se dădu jos pe trotuar.

— Așteaptă-mă, zise el.

Lacheul închise ușa și începu să se plimbe în lung și în lat pe dinaintea bisericii. Vizitiul se așeză pe capră și adormi.

Stăpînul făcu doar cîțiva pași pe trotuar în sus și coti în strada Vendôme.

Era îmbrăcat ca un tânăr și tăietura impermeabilului său arăta pretenții serioase de anglomănie. Mersul lui vroia să fie sprinten. Pe sub borurile mici ale pălăriei, se vedea un păr foarte inelat. Atîta se vedea numai, pentru că, fiind cu gulerul ridicat, cea mai mare parte a obrazului era ascunsă.

Strada Vendôme, care-și datorește numele celui din urmă stareț Frantiel, este încă una din fruntariile vechiului domeniu al cavalerilor ospitalieri al Sfântului Ioan din Ierusalim. Deși se învecinează cu Parisul zgomotos și negustoresc, ține de Marais, și liniștita tăcere contrastează cu zgomotul nebun de pe bulevardul vecin. Între ea și grupul de teatre care-și dispută favorurile statornice ale poporului parizian, nu este decât o linie îngustă de case. Dar e o lume întreagă.

Omul nostru merse pe strada Vendôme, pe lîngă ziduri, dându-și aerul unui om cu noroc la femei. Cu toate acestea pasul îi era greu. Cutele drepte ale mantalei ascundeau prost grăsimea corpului.

O ținută ca a lui este foarte primejdioasă în vreme de carnaval, și oamenii prea veseli, sunt, din fire, nemiloși pentru frumoșii Narcisi, ajunși la cincizeci de ani. Omul însă nu avea să se întâlnească cu nici o ființă supărătoare pe drumul singuratic pe care și-l alesese. Cîteva țipete vesele și batjocoritoare veneau pînă la urechea lui prin pasajul Vendôme, acel coridor sărac care voia nimic mai mult. Pasajul se vedea tot așa de pustiu ca și strada și felinarele luminau acolo cu o față melancolică bazarurile disprețuitoare.

În colțul făcut de strada Vendôme și de strada Puțului, omul se întoarse în loc spre Templu. Vântul îi ridică

În clipa asta pulpanele mantalei lui scurte, care plutiră în aer cu un zgomot de cauciuc și lăsară să i se vadă haina de dedesubt, care era un palton alb.

Domnul cavaler de Reinhold încercă să-și țină mantaua liniștită, dar fiindcă vântul suflă cu putere, fu obligat să-și țină și pălăria cu mâinile.

Merse însă înainte înjurând și nu se opri decât în fața perdelelor vărgate ale cârciumii Girafei.

Tejgheaua „lui Johann“ era plină ochi. Girafa ședea la locul ei, mai rotundă, mai grasă, mai roșie, mai zîmbitoare ca oricînd. Turna vinul roși cu atenție și cu atîta bunăvoință și în niște pahare lungi și subțiri care erau curat spălate, încât mușterii nu se puteau sătura de băutură.

Bărbatul ei, cârciumarul Johann sta în picioare la capătul celeilalte săli și conversa cu oamenii mai serioși.

Aceasta era o cinste mare, pentru că Johann trecea drept un om care avea multe parale legate în ciorap, și nu vorbea cu oricine.

Printre cei dimprejurul lui erau și doi, trei din nemții de la castel. Nu era acolo nici bravul Herman, nici bunul negustor de haine Hans Dorn, nici Fritz, posomorâtul curier al lui Bluthaupt. Adunarea se compunea în mare parte din oameni necunoscuți, doi bețivi privilegiați se încălzeau la zâmbetele Girafei.

Era un băiat gras, cu înfățișarea prostească, cu statura greoaie, o piatră cum se zice în Templu și în altă parte, care se așeza drept și mut în fața tejghelei atent la tagma germanică. Era prea bălan, prea cărnos, prea rumen și nu părea a avea multe gînduri. Il chema Nicolas; era nepotul lui Johann, nepot pentru care cârciumarul ceruse mîna Gertrudei, și prin urmare era pricina că Johann ura pe bieții Regnault; Pentru că Jean flașnetarul, cu toată mizeria lui îi tăia calea lui Nicolas.

Cel de-al doilea era un bărbat scund, între cincizeci și cincizeci și cinci de ani, care părea că avea mare credit în casă. Scundul acesta trecea și drept un agent al poliției. Din pricina asta era mai bine privit: îl chema Romain, zise Batailleur.

Batailleur de mult se unise cu o fată tânără din cartierul Halelor printr-o căsătorie de acelea care n-au nevoie de primărie și de biserică. Divorțaseră de mai multă vreme, dar unirea asta dăduse fetei dreptul extralegal de a purta frumosul nume de Batailleur.

Și ea îl purta. Ajunsese chiar una din personalitățile Templului. Fostul ei bărbat se mândrea și ar fi dat nu știu ce ca să se împace cu ea. Ba s-ar fi lipsit și de slujba lui politică. Ar fi dat dracului guvernul din toată inima, numai ca să mai fie telal.

Dar nu mai era vreme : nenorocitul Romain, în zadar da ocazie pe lângă fosta nevastă, pentru că ea îl ținea la distanță. Ajunsese bietul să-i pară rău după trecut. Deși era un om vesel și veșnic chefliu, lumea știa durerea lui, și când vinișorul îi dezlega limba avea obicei să înceapă totdeauna cu formula asta trufașă, dar și plină de melancolie :

— În vremea când eram bărbatul doamnei Batailleur...

Văzînd cîtă mulțime era în cărciuma Girafei, domnul cavalier de Reinhold rămase nehotărît și cam fără curaj. De obicei stabilimentul lui Johann nu prea avea mușterii. Cavalerul avea obiceiul să se ducă la ei incognito, și, dacă nu îl chema la el acasă, se întâlneau în camera aceea deosebită, unde se adunau nemți să discute.

Azi însă era luna din urmă a cășlegilor : salonul de societate era înțelast. Cavalerul zărise printre geamuri înăuntru doamne de la Templu cu amanții lor, negustori de haine vechi care umblă pe drumuri, cu chef, și într-un colț frumosul Polit, favoritul doamnei Batailleur, care mânca pentru francul și douăzeci și cinci de centime dăruiți de regina lui.

Cavalierul știa că era foarte bine cunoscut, în Templu. Jocul pe care-l făcea nu îi dădea o popularitate prea mare și nu voia să se arate în public în seara aceea mai cu seamă după o zi de scadență.

Nu știa tocmai bine numărul sechestrelor puse în ziua aceea ; dar aceasta nu lipseau niciodată în zilele de plată și sărăcia cunoscută a bieților lui clienți nu-i lăsa nici o îndoială în privința aceasta.

Pălcurile băutorilor nu-l lăsau să vadă pe Johann, care era tocmai în spate... În prima clipă nu se simți în stare să înfrunte mulțimea care nu-l iubea și din instinct făcu înapoi câțiva pași, ca să se ducă la trăsură. Dar se gândi. Rămase, căci trebuia să vorbească cu Johann. Se rușină că e așa de sfios, de aceea se întoarse iar în ușa cârciumii, însă se ascunse în umbră.

Stătu ascuns așa mai multe minute, căutînd să deosebească pe omul lui în atmosfera de fum a cârciumii și ferindu-se cât putea de lumina care străbătea strada îngustă.

O mișcare care se făcu printre băutori dădu în sfârșit, la lumină figura aspră a cârciumarului Johann. Cavalerul își înfundă pălăria pe ochi, ridică mai sus gulerul mantalei de cauciuc și în trei pași trecu strada.

Intră. Cu toate nemulțumirile lui, toată lumea îl cunoscu de la cea dintâi ochire. Un murmur surd se făcu în sală.

— Stăpânul !... a venit stăpânul ! șopteau.

Însă murmurul ăsta nu era nici decum amenințător și Reinhold greșise că se temuse.

În gelozia săracului împotriva bogatului este un respect ciudat pe care chiar pasiunea în ceasurile ei de paroxism nu-l poate îndepărta ușor. Dacă era legitimă și spiritul de răzbunare se unesc cu gelozia, se întâmplă câte odată explozie, dar e rar.

Și încă și atunci trebuie motive nenumărate ; în general, săracul nu are curaj. Când se supără o dată îl apucă frigurile, turbează ; dă obește, și adevărații lui vrăjmași știu să se ferească de lovituri.

Abia intrase cavalerul în cârciuma lui Johann și frica îi trecu ca prin farmec. Își văzu puterea. Toate capetele se descoperiră cu umilință împrejurul lui, un singur și același zîmbet modest, supus, lingușitor, veni pe toate buzele. Girafa își ridică carnea multă pe deasupra tejghelei, desenă un salut și căzu iar, zdrobită de greutatea respectului.

— Johann ! strigă ea, hai ! Johann ! Este domnul cavalier !

Cârciumarul își lăsase geamul de la care vorbea, și venea spre Reinhold cu șapca în mână.

Cavalerul luă un aer de împărat; privirea lui se plimba peste cei adunați.

— Bună seara Lotchen, bună seara mamă, zise el Girafei care se înroși de bucurie, iată niște băieți cumsecade care serbează luna de azi !... Îmi place când văd poporul petrecând !... Iubesc poporul ! Dă-le la fiecare câte un pahar de vin, Lotchen, să-l bea, în sănătatea mea...

Adunarea se agită, respectuoasă și recunoscătoare.

Cavalerul ieși cu pasul regal, făcând semn lui Johann să vină după el.

— Tot este un om cumsecade ! zise Romain Batailleur golindu-și paharul de vin.

— De departe pare a fi tigri și de aproape sunt copii buni !... zise nepotul Nicolas.

Două-trei glasuri protestară zicând că, chiar în ziua aceea fuseseră puse la sechestru după cererea cavalerului vreo șase telălese sărace din Templu.

Dar Girafa indignată bătău cu litrul de cositor în tejghea și zise într-un avânt inspirat :

— Sunt niște calice care n-au cu ce-și plăti datoriile !... Nu cumva o fi trebuind să stea cineva cu pălăria în mână înaintea lor ?...

— Scuză-mă ! zise Batailleur, când eram eu bărbatul dumneaei se întâmpla și atunci să se găsească datorii răi de plată... Dar eu vă spun că li se va da mijloace să meargă înainte. Vezi așa !...

— Vezi așa ! repetă nepotul Nicolas.

— Negreșit ! zise adunarea. Trebuie exactitate în comerț.

— Și pe urmă asta face bine oamenilor cu dare de mână, mai zise Batailleur. Iată, este locul mamei Regnault colo, în colțul Rotondei, care e vestită pentru lucrurile reparate. Dacă aș mai fi eu cu nevasta mea, aș lua locul acela numaidecât.

— Sărmana femeie Regnault ! murmură câțiva miloși.

Girafa ridică din umeri.

— Se zice că au s-o bage în pușcărie... La vîrsta ei !

— Ce mai rău ! zise Batailleur, de treizeci de ani țin locul acela mama Regnault... Fiecare la rîndul lui !

Domnul de Reinhold și Johann erau amîndoi în stradă și vorbeau încet.

— Cinci au fost izgonite, zise cârciumarul ; din cinci, trei or să plutească, pentru că au vechituri... Celelalte două nu au nimic... iȘ știi dumneata că mama Regnault ne datorează multe parale, domnule cavaler ?

— Vom vorbi despre asta altă dată, zise Reinhold. Am să-ți dau pe mîina o afacere însemnată.

— Dar nici asta nu e neînsemnată. Și pentru că am auzit că mama Regnault are undeva în lumea de sus sprijin bun, zău ! am executat-o...

— Este arestată ?... zise cavalerul cam aprins.

— Încă nu... Se ascunde, dar mâine are să fie ziua.

Cavalerul nu mai zise nimic, dar se așează în fața cârciumarului Johann. Acesta vru să mai spună ceva, dar trebui să tacă, din pricină că Reinhold îl strînse de braț și se uită țintă în ochii lui.

— Trebuie să ai bune economii, Johann ? zise cavalerul ; dar nu ești încă un om bogat după cum se zice.

— Dar de unde să fiu ?... începu stăpînul Girafei.

— Apoi, afară de asta, ai ajuns la o vîrstă... Ești de cincizeci și cinci de ani, nu-i așa, Johann ?

— Cincizeci și șapte, în luna iunie !

— Ei bine, băiatule, cineva la vîrsta asta nu mai are vreme să pună bani de-o parte, gologan cu gologan... Trebuie să te lași de gândul de a te îmbogăți încet.

Johann lăsă ochii în jos ca să se uite la cavaler pe dedesubt.

— Pentru ce-mi spui vorbele acestea ?

— Pentru că ești deștept, Johann, răspunse Reinhold cu un zîmbet lingușitor, pentru că știi să vezi partea bună a lucrurilor și pentru că te cred o slugă devotată.

— Ai ceva greu de făcut, domnule cavaler ?

— Nicidecum... Câteva măsuri de luat... Vreo șase dalhauci de găsit... Este o afacere în care n-ai să lucrezi dumneata personal, Johann. Țin prea mult la dumneata, dragul meu, ca să te bag în primejdie...

— Da, și nu... În Franța ar fi greu de tot. Dar în Germania...

— Da, și nu...

— Este primejdie deci ?... întrebă cârciumarul.

— Ah ! ah ! zise Johann, treaba trebuie făcută în Germania ?

Cavalerul începu să râdă.

— Un prilej ca să-și vadă cineva țara ! zise el.

— Și ce trebuie făcut ?

Cavalerul nu răspunse numaidecât. Se uită în jur ca să se asigure bine că nici o ureche curioasă nu era pe aproape ; pe urmă se apropie de cârciumar și-i zise :

— E vorba de copil, zise el.

— A ! ai aflat ceva de el ? zise Johann curios.

— Este în Paris.

— Îți spusesem eu rândul trecut !...

— Amice Johann, nu te lăuda !... N-ai pândit bine în împrejurarea asta... Ce mi-ai spus ? Nimic !... Și cu toate acestea de multă vreme stă băiatul între noi, și al dracului să fiu dacă prietenii dumitale nemți nu știu nimic !

— Te pot asigura !

— Bun !... nu mă îndoiesc câtuși de puțin de devotamentul dumitale, dar ești destul de sigur că tâmpiții aceia de nemți nu se cam fereșc ?...

— De mine ? zise Johann. Haida-de !... Ei cred că țin și eu tot ca ei la Bluthaupt... Dacă nu mi-au spus nimic, pricina e că nici ei nu știu nimic.

— Cu atât mai bine !

— Dar dumneata cum ai aflat ?

— Asta-i altceva, și ar fi greu ca să-i spun acum. Vorba este că eu am aflat și că nu ne mai rămâne nici o îndoială în privința asta... Ceva mai mult : deoarece graba este mama tuturor virtuților, noi am manevrat fără să pierdem vreme și am și jucat o primă partidă.

— Și ați pierdut-o ?

— Jocul nu era frumos ! zise cavalerul cu un accent de părere de rău ; dar șansa era împotriva noastră... Copilul e sănătos și noi ne-am ales cu osteneala.

Johann se uită în ochi cavalerului și făcu un semn cu mâna.

— Tii ! zise Reinhold răspunzînd semnului. Voi nu visați decât înjunghieri... E prea primejdios, prietene Johann și mie nu-mi place.

— Când vrea cineva să termine... vru să zică Johann.

— Când vrea cineva să intre, zise Reinhold, tăindu-i vorba, nu e neapărată nevoie să spargă ușa ! Găsisem ceva mai bun decât asta... Un duel cu un maestru de arme.

— Tunete ! dar era minunat lucru ! zise Johann copleșit de admirație.

— Nu tocmai rău !... Dar omul hotărăște într-un fel și dracu, într-alt fel... Partida e numai amînată. E vorba să jucăm mai bine.

Erau în capul străzii Puțului, numai la câțiva pași de barăcile Templului, sub care domnea tăcerea și întunericul. Cavalerul se mai uită odată împrejur : trotuarele erau pustii ; nimic nu mișca în umbra pieței goale.

Spre mai multă siguranță trase pe Johann în centrul străzii la egală depărtare de Petit-Thouars și de barăcile Templului ; Își puse gura la urechea cârciumarului și-i vorbi încet.

Vorbi câteva minute fără să se oprească.

După ce isprăvi, Johann lăsă capul în jos cu un aer șovăielnic.

— Mă înțelegi ? întrebă cavalerul.

— Foarte bine ! răspunse Johann.

— Ei bine ?

— Ei bine !... Și în Germania ca și în Franța sunt judecători și numai un cap am pe umeri.

— Ia lasă vorba aia ! Cunoști țara mai bine decât mine, și știi prea bine... zise Reinhold.

— Că sunt milioane, e adevărat... Dar, vezi, cu toți cei cincizeci și șapte de ani ai mei, n-am încă poftă să mă duc pe lumea cealaltă.

— Cine vorbește de asta.

— Faptele !... S-au văzut istorii de acestea sfârșind rău de tot, știi bine... Și cred că e mai bine să pun deoparte franc cu franc, încă vreo câțiva ani, decât să mă expun așa.

Cavalerul nu prea știa bine dacă Johann se tocmea ori refuza. Se uita la el cu luare aminte și încerca să-i citească adevărul pe obraz, dar fizionomia tristă și uscată a fostului scutier al lui Bluthaupt era o parte închisă.

Johann sta acum rece și tăcut. Cavalerul începuse să dispere.

— Ai să mă refuzi ? întrebă el în sfârșit.

— Zău, domnule cavaler, cam așa mă bat gândurile, răspunse Johann. Și încă de-ai fi spus cam cât vrei să dai.

Reinhold se lovi pe frunte râzînd.

— Prietene Johann, zise el, ești singurul neamț de spirit din câți am întâlnit eu !... Dacă nu ziceai, eram să uit lucrul de căpetenie ! Trebuie că ai undeva strânși la un loc vreo cincizeci de mii de franci ?

— Cam așa ceva.

— Ei bine, treaba asta va face suma rotundă de o sută de mii de franci... Vezi că nu mă toclesc !... Ceilalți vor fi plătiți potrivit prin mijlocirea dumatăle, ceea ce își va permite poate să mai ciupești ceva... Îți vine la socoteală ?

— Dă mâna ! zise neamțul întinzînd mâna ; îți fac eu treaba.

II

LARIFLA

Domnul de Reinhold și primul său ministru Johann se înțeleseseră foarte bine asupra faptului principal : rămăneau acum greutățile îndeplinirii faptului.

Se plimbau unul lângă altul acum pe trotuar, discutînd încet și discutînd partea tare și partea slabă a acțiunii.

— Este greu, zise Johann atrăgînd pe cavaler spre cărciuma lui. La Templu se găsesc încă mulți băieți cinștiți care n-au prejudecăți. Pentru o afacere bună unde n-ar fi vorba decât de pedeapsă corecțională, cunosc două-

zeci, toți prea pișicheri. Ar fi mai greu să-i alegi... Dar pentru o afacere mare, nu e aici cuibul lor... Nu se vinde marfă de asta pe aici... Și înțelegeți bine, stăpâne, că nu putem lucra cu ușurință.

— Cred și eu ! răspunse Reinhold, dar să căutăm.

— Să căutăm ! să căutăm !... Când nu e, nu e... Și ai ticăloasa aia de condiție ca să știe nemțește care este lucrul și mai greu.

— Înțelegeți bine că fără asta nu se poate...

— Nu zic nu.

— Trebuie să poată el să se aclimatizeze în partea locului și să-și joace la nevoie rolul de țărani din Würtburg.

— Negreșit, dar...

— Prietene Johann, să căutăm.

— Ajunseră la ușa Girafei ; Johann trase pe cavalerul în partea cealaltă a străzii și începu să numere cu ochii pe băutorii adunați în cârciuma lui.

Îi socotea pe fiecare și da din cap cu neplăcere.

— Iată trei ori patru nemți care ar fi buni pentru noi, bombănea el ; dar poftim de le vorbește despre ce vrei să faci !... Chiar astă seară ar afla Hans Dorn și mâine dimineată procurorul regelui m-ar și călca.

— Dar pe Hans Dorn nu s-ar putea să-l cumpărăm ?... întrebă cavalerul.

Johann se uită la el încremenit.

— Să cumperi pe Hans Dorn ! murmură el, Dorn este catărul cel mai încăpățânat din tot Templul... Dumneata ești destul de bogat, domnule cavaler, dar te-ai ruina de douăzeci de ori și tot n-ai avea o bucătică de Hans Dorn... Afară de nemți, nu văd pe nimeni la mine care să ne poată face ceva... Tata Batailleur este un hoț bătrân care a făcut toate meseriile, și care poate chiar primi, dar e parizian de sânge care n-a pierdut din vedere niciodată turla Invaziilor și care nu știe altă limbă decât argoul Templului.

— Dar Făt-Frumos, de colo ? întrebă Reinhold arătând cu degetul pe Polyt, care ieșea după ce aruncase pe tețghea un franc și douăzeci și cinci.

Johann ridică din umeri.

— Asta ? zise el, ăsta este un lăudăros care miroase cât de colo a Apă de Colonie... Acum se duce pe bulevard cu scobitoarea în dinți, ca să-l creadă lumea că a prânzit la Deffieux.

Deffieux este birtul cel mai vestit din partea locului.

— Dar băiatul ăla gras care vorbește cu nevastă-ta ? întrebă iar Reinhold arătând pe nepotul Nicolas.

— Asta este altă mâncare, răspunse Johann cu demnitate, îmi este nepot ! Un copil crescut cumsecade și care știe ce va să zică paraua. Are să ajungă departe el... dar nu eu sunt cel care să-l bag în foc, domnule cavalier.

— Dar, în sfârșit, zise cavalierul iar, pe cine să luăm ?

Johann se scărpină pe frunte foarte serios încurcat.

— Cam greu, bombăni el, dacă am fi cel puțin colo, în spate la Notre-Dame ori în partea Cobelinilor, n-am avea decât s-alegem...

— Să ne ducem acolo, zise Reinhold.

— Du-te, dumneata !... Eu nu mă duc așa departe de stabilimentul meu... Cei din Templu mă cunosc. Aici pot face ce vreau, foarte bine, dar peste apă am auzit că sunt înregimentați și să nu e bine să-i miroși prea de aproape dacă nu ai lozinca lor.

— Fleacuri ! zise Reinhold.

— Se poate, stăpîne, dar așa este, răspunse cârciumarul.

Reinhold făcu câțiva pași pe trotuar călcând cu nerăbdare, pe urmă se întoarse repede spre Johann.

— Văd eu bine că nu te învoiești, zise cavalierul. Îmi pare rău, pentru că era un câștig frumos... Îmi rămâne acum să te rog să nu spui cuiva ce-am vorbit amândoi. O să caut în altă parte.

— Așteaptă, zise Johann.

— Nu e vreme de gândit...

— Girafa este un stabiliment prea bine ținut și în Templu sunt și alte locuri... Să vezi stăpâne, nu banii mă opresc, dar n-aș vrea să te las în încurcătură... Să ne învârtim odată pe piața Rotondei. În treacăt am să mă uit pe la confrății mei, și poate să-mi vină vreo idee.

Apucară pe mica stradă Petite Corderie, și după ce mai merseră câțiva pași ajunseră în piața Rotondei, în fața casei lui Hans Dorn.

— La *Elefant* și la *Cei Doi Lei*, zise Johann vorbind singur, se fac lucruri mari ! La *Camp de la Loupe* e numai dragoste... Nu rămâne decât *Cei patru Feciori Aymon*.

— Am auzit vorbindu-se de locul acela, zise Reinhold.

— Cred și eu !... Este un stabiliment foarte vesel. Borfașii se strâng acolo în toate serile și se poate îmbrăca cineva de sus jos, curat și mai pe nimic... Hai ! stăpâne, dacă pungașii aceia ar fi oameni așezați, ar putea să se pri-copsească... Cunosce eu pe unii care pot scoate și treizeci de franci pe zi pe haine. De unde ? Nu știu ! Dar când vin seara la cârciuma Aymon au totdeauna două trei perechi de pantaloni unul peste altul, vreo jiletică bună în buzunar și cravate frumoase în pălării... Dar nu știu să se țină. Sânt niște stricați, bătărași, toată ziua beți... Joacă cărți, se bat între ei, fac gălăgie. Așa că în loc să ajungă și ei ceva, își petrec jumătate din viață în pușcărie.

— Și cârciuma este departe de aici ?

— Iat-o ! răspunse Johann arătând cu degetul un felinar gălbui atârnat înaintea unei alei întunecoase.

Tot vorbind, merșeră înainte și ajunseră în partea cealaltă a Rotondei, peste drum de piața Templului.

Partea aceasta a pieței care dă în străzile Forez și Beaujulais are noaptea, un aspect mai trist și mai singuratic decât restul cartierului. Nu e un loc primejdios pentru trecători datorită corpului de gardă care este la câțiva pași, în colțul străzii Percée, dar, și așa, trecătorii sunt rari. Becurile de gaz răspândesc o lumină nehotărâtă peste prăvăliile amărâte din Rotondă. Este numai umbră sub peristil, între ai cărui stâlpi zdrențele înțepenite de ger se leagănă trist, suflate de vânt. Nici o lumină nu se vede prin ușile închise ; nici un pas nu răsună pe pietrele prost cioplite ale străzii. Masa clădirii Rotondei își înalță de o parte ovalul posomorât și greu, de alta, sunt case înalte cu înfățișarea săracă lipită unde se îngrămădesc, din catul de jos și pînă la mansarde, familii sărace care vând vechituri.

Aleea neagră, mascată de un felinar, trecea cam prin centrul acestor case.

Deasupra porții aleii felinarele luminau slab un tablou de mărime mijlocie, unde se vedea, pe o pânză înegrită

de fum, patru bărbați îmbrăcați ca dragoni, călări pe un dobitoc lung care nu are nume în istoria naturală.

Era cârciuma *Cei Patru Feciori Aymon*.

Dedesubt era scris :

Comerț de vin, bere, rachiu. Biliard public. Grădină și Jocuri din Siam în spatele Curții.

Reinhold și Johann se opriseră în fața firmei, în umbra peristilului.

— Dacă se întâmplă să nu găsim aici ce ne trebuie, poți să mă spânzuri dacă știu unde să mai caut ! zise Johann.

— Cum să facem ? răspunse Reinhold. Aici, nu ne putem uita pe geamuri.

Când să deschidă cârciumarul gura să răspundă, un pas greu și încet se auzi sub peristil, dinspre corpul de gardă. În aceeași clipă, de partea cealaltă a pieții, se auziră părți dintr-o arie faimoasă, repetate de două glasuri bărbătești, foarte răgușite.

— Haidem de aici, îngână cavalerul a cărui primă mișcare era totdeauna prudența.

— La dracu ! mi se pare că eu cunosc glasurile astea, zise Johann în loc să răspundă cavalerului...

Glasurile urlau :

— La ri fla fla fla

La ri fla fla fla. —

La ri fla ! — fla fla.

Omul care venea dinspre corpul de gardă luă acum curba Rotondei și se arătă privirilor celor doi. Era un biet nepricopsit, îmbrăcat cu un palton cenușiu prăpădit și mergea cocoșat.

În loc să țină înainte, se duse spre firma *Celor Patru Feciori Aymon*.

Când trecu pe sub lampa din apropierea lor, se putu zări părul alb care-l atârna pe sub pălăria roasă și smocurile de barbă vilvoi care-i acoperea ca o mască de blană cea mai mare parte a obrazului.

— Unde am mai văzut eu pe omul ăsta ? se întreabă tare cavalerul.

Johann se uită la el pieziș și începu să zîmbească.

— Omul acela este mai important decât mulți alții, îi răspunse el ; de multe ori mi-ai vorbit de el.

— Cum îl cheamă ?

— La nevoie, ar putea fi unul dintre oamenii noștri. Nu de bună voie negreșit, pentru că s-ar lăsa să fie tăiat bucățele pentru copiii lui Bluthaupt !

— Cum îl cheamă ?

— Dar, urmă Johann, mai înainte de a răspunde, dacă i-ar vorbi cineva de dracul, pe care-l crede stăpânul lui, de când cu nu știu ce întâmplare pe care o știi foarte bine dumneata, domnule cavaler...

— Dar spune-mi odată cum îl cheamă ?

— Dacă i-ar vorbi cineva de iad pe care-l vede în toate nopțile în vis, și de un cadavru culcat în zăpadă, în adâncul unei găuri, pe drumul curmeziș al Heidelber-
gului...

— El să fie !... îngână cavalerul cu glasul schimbat.

— Dacă i-ar zice cineva că a primit prețul sângelui, isprăvi Johann ; ar face tot ce i s-ar cere... Este bietul Fritz, fostul curier al lui Bluthaupt.

Reinhold întoarse capul. Era palid și abia putea respira.

— Neavînd pe un altul mai bun, și acesta se poate lua, zise Johann. Și pe acesta unde să-l gădesc... Dar unde dracul s-ar fi dus caii cu Larifla ?...

Adevărul e că nu se mai auzeau nici pași, nici glasul celor doi cântăreți. Cum se făcu Fritz nevăzut pe alea celor *Patru Feciori Aymon*, Iohann ieși din peristil ca să se uite afară. Zări departe, în capul străzii Micului Thoma, două umbre care se mișcau lângă zidul dărăpănat care închide piața.

Deocamdată nu putu deosebi nimic, dar peste câteva secunde înțelese mișcările tăcute ale celor două umbre. Umbrele erau ocupate pentru oarecare toaletă. Se ajuta una pe alta să-și tragă vreo trei perechi de pantaloni cu care se îmbrăcaseră.

Johann îi auzea de departe cum râdeau pe înfundate și cum glumeau încet.

— Nu-i credeam în Paris, își zise el după câteva minute de așteptare ; dacă ar fi ei, mii de tunete ! apoi

am noroc... Sunt sigur că am cinci mii de lei venit în buzunar !

Amândoi însă își vedeau de treabă. Fiecare întindea pe rând câte un picior camaradului său care trăgea și aducea un alt crac de pantalon.

Despuiatul nu rămânea însă fără pantaloni.

Lucrul acesta semăna cu scena aceea de la Circul Olymp când clauul își scoate două duzini de jiletci și tot nu rămâne în cămașă.

Johann nu-și mai lua ochii de la ei. I se părea lui că îi cunoaște, dar tot nu era sigur, pentru că cei la care făceau aluzie erau doi pungași de frunte, tot atât de cumiți de obicei pe cât erau de îndrăzneți în unele împrejurări.

El nu pricepea pentru ce se expuneau ei ca să se dezbrace afară în aer, la o sută de pași de corpul de gardă.

— Bonet-Verde și Dihorul nu se expun astfel, își zise el în gând, nu se comportă astfel... Când au pus mâna pe pantaloni nu se dezbracă ei în stradă, ci se duc la Patru Feciori.

Pe când se gândea el astfel, unul din cei doi oameni ridică piciorul prea sus și căzu pe spate lângă zid. Tovarășul care vrea să-l ajute, pierdu echilibrul și căzu și el.

Începu atunci o luptă nebună pe grămada de gunoi de lângă zid. Amândoi se rostogoliră prin pulbere, râzând ca niște smintiți.

Cine să fie expert în beție dacă nu un cârciumar neamț dimprejurul Templului ! Johann înțelese timbrul râsului.

De unde se posomorâse, acum se înveseli.

— Au tras la măsea, sutașii dracului ! zise râzând, și când e la o adică, într-o zi de luni a cășlegilor, după ce a muncit cineva cum trebuie, ce să facă alt decât să se îmbete...

— Johann ! ce faci acolo singur ? întreba cavalerul.

Cârciumarul însă se gândea mereu :

— În sfârșit ! mai bine nu mi-ar plăcea să-i văd pe băieții ăștia într-un cabinet la Patru Feciori decât în

colțul ăsta de stradă !... E tocmai ce ne trebuie nouă. Nu-i vorba, în tot Templul nu se găsesc alții mai buni ca ei... și dacă mi i-ar lua acum de sub nas o patrulă s-ar duce dracului zece mii de franci !... Dar azi ori mâine n-or să sfârșească ei acolo ?

Și se îndreptă spre ei cu gândul să le dea ceva sfaturi bune.

— Johann ! Johann ! să vin și eu ? întrebă cavalerul care-și vedea pe primul ministru al său plecând.

Johann însă se opri. Amândoi oamenii se ridicaseră, împleticindu-se. Făcură fiecare câte un pachet din lucrurile pe care le furaseră.

După ce isprăviră, se luară la braț și apucară, tîrîndu-se și îmbrîncindu-se spre cărciuma Celor Patru Feciori Aymon.

Din vreme în vreme încercau în glumă pe aria Larifla și cântau :

Haine și pantaloni,
Jiletce și izmene,
Pentru noi nu sunt niciodată,
Nici prea scurte, nici prea lungi,
Larifla-fla etc.

Și după refren strigau cât puteau, imitînd accentul melancolic al nemților vânzători de haine vechi:

Vië habits ! habits ? câlous, vië hibits... rrrrchand,
Uhabits ? (Haide vechi, vechi etc.)

Deodată, în pragul postului străzii Percee răsunară paturile puștilor unei patrule.

Johann se înduioșă ca un tată care se teme de nesocotința copilului lui.

— Nenorociții !... nenorociții !... am să-i prind ! gîndea el.

Amândoi oamenii pe care el îi botezase Bonet-verde și Dihorul veneau, rîzînd și cîntînd, cu pachetul sub braț.

Reinhold înțelesese, în sfîrșit, că Johann îi pîndea, și sta lipit le stîlp.

Patrula venea în pasul obișnuit; Bonet-verde și Dihorul nu vedeau, nu auzeau nimic.

Tocmai cînd ajunseră în pragul celor Patru Feciori Aymon zăriră forța armată la câțiva pași de ei.

Johann sta pe ghimpi.

Amândoi hoții, cum văzură pe soldați, se opriră o clipă și tăcură descurajați. Însă erau bețivi îndrăzneți. În loc să fugă, luară poziția drepti în prag, salutară amândoi militarește și începură cu entuziasm acel cuplet foarte cunoscut pe care autorul cântecului, fost elev al școlii politehnice, l-a dedicat armatei franceze:

Ca să fii caporal,

Trebuie să fii animal;

Dar nu numai un animal

A ajuns general.

Larifla, etc.

Pe urmă se făcură nevăzuți pe aleea neagră, scoțând, fals strigătul clasic de carnaval.

Johann tremură ca varga.

Șeful patrulei, care era tocmai caporal, se opri o clipă sub felinarul celor Patru Feciori. Negreșit că se dezbătu problema, ca să știe dacă să urmărească pe cei doi obraznici până în cârciumă.

Carnavalul însă are privilegiul lui. Forța armată își vazu de drum.

Johann răsuflă, i se ridicase o piatră de pe inimă.

— Trei ! zise el întorcându-se spre cavalier, iacă doi iepuri care nu-și au seamăn în tot orașul.

— Și ei sunt nemți ? întrebă cavalierul care se gândea tot la Fritz.

— Dracul știe din ce țară sunt ei, răspunse Johann, sigur lucru e că vorbesc nemțește, pentru că am vorbit adeseori cu ei.

Mi se pare că într-o vreme au furat pe la granița Alsaciei.

Cavalerul făcu un pas înapoi.

— Ce ? zise Johann foarte sincer mirat, te sperie ?... Nu cumva crezi că am să-ți aleg literați ?

— Ai dreptate, răspunse Reinhold.

— Da, stăpâne, am dreptate... La dracu ! zise cărciumarul, dacă aş fi ştiut că băieţii ăştia doi sunt la Paris, te-aş fi lăsat să mă rogi aşa de mult când mi-ai propus treaba aceea... Dar eu îi credeam în ocnă.

Reinhold tresări încă o dată.

Johan îşi umflă obrajii.

— Zău, nu te înţeleg !... zise el. Cauţi, şi, după ce găseşti, nu-ţi place !

— Nu-i aşa, răspunse Reinhold, sunt foarte mulţumit... Dar ia să-mi spui ce fel de oameni sunt ăştia doi ?

— Este Castor şi Polux, răspunse Johann, care citea bucuros hârtiile pe care le cumpără cu ocaua, şi avea prin urmare oarecare spoială de mitologie:

— Este Damon...şi celălalt !... Ei şi-au făcut amândoi probele, vezi dumneata şi nu sunt fricoşi ca pungaşii din Templu. Cu bani poţi avea tot ce vei vrea... Pe şeful comunităţii îl cheama Malou, zis Bont-Verle, o amintire de la Brest ; pe celălalt îl cheamă Pitois, zis Dihorul, pentru că seamănă cu un dihor... Au trecut pe dinaintea juraţilor unul ducând pe celăalt de vreo şase ori, şi, dacă-i credeam în ocnă, pricina e că acum în urmă au fost osândiţi la munca silnică pe viaţă.

— Pentru omor ? întrebă cavalerul.

— Cum zici... Or fi fugit de acolo, răspunse Johann, pentru că nu cred eu că au fost graţiaţi... Cât despre aceea că uneltesc în Templu la vremea asta, mi se pare destul de prost... pentru mine au aerul că au ajuns să fure pantaloni, ca cei din urmă. Altă dată, pe când îi cunoşteam eu, furau bijuterii de la bijutierii din Palais-Royal şi tot ce furau vindeau lui nenea Araby...

— Şi nu l-a denunţat juraţilor ? întrebă Reinhold.

— Auzi vorbă ! zise Johann, cum să anunţe pe Araby !... Bătrânul este de ajutor. Degrabă l-au anunţat ei... Acum, stăpâne, am pus mâna pe trei oameni... Poate să se întâmple să mai găsim un al patrulea în societate care se adună în Cei Patru Feciori... Nu putem spera mai mult pentru afacerea de care e vorba, trebuie să-ţi spun.

— La nevoie, răspunse Reinhold, ne putem mulțumi și cu patru... dar fără patru nu se poate... Aș vrea să știu ce ai să faci.

— Ai să vezi... Pentru că socotesc, domnule cavaler, că nu o să refuz să mergi cu mine ca să vorbim cu oamenii noștri ?...

Reinhold făcu un gest foarte negativ.

— Pentru ce ? zise el. Concursul meu nu-ți poate fi de nici un folos...

— Mă iartă ! răspunse Iohann. Tocmai pe dumneata m-am sprijinit !... Și mă sprijin încă.

— Dar pentru ce ?

Nu-i plăcea lui Iohann să spună adevărata pricină, care era să compromită pe patronul său cât mai mult și să-l afunde fără scăpare.

— Sare în ochii orcui pentru ce ? răspunse el iute. Avem să propunem sume mari lui Malou și lui Pitois... Nu cumva crezi dumneata că ei sunt novici în treburi ? Nimeni nu este mai avocat decât hoțul !... Ei știu că sunt o biată gazdă de hoți și că am o cârciumă destul de proastă... O să le trebuiască garanții pe care să le dai dumneata.

Prima intenție a lui Reinhold fu să refuze scurt. Pe urmă se gândi. După câteva minute de gândire, ridică iute capul și se întoarse spre Iohann.

— Primesc, zise el, să intrăm !

— Binișor ! zise cârciumarul râzând ; acum ai luat-o prea iute !... Îmbrăcămintea dumatăle n-ar mirosi bine la cei Patru Feciori, ai cărui mușterii nu prea cunosc moda... Trebuie să-ți schimbi hainele.

— Să mă întorc până acasă ?

— Ba nu... numai până la mine acasă... Am eu ce-ți trebuie: Vino !

Cavalerul trebui să asculte. Se întoarseră repede pe drumul pe care veniseră și intrară la Iohann, nu prin cârciumă, ci prin ușa dinspre alee.

Peste câteva minute ieșiră. Iohann nu-și schimbase hainele, cavalerul însă, purta acum o șapcă și o bluză.

III

CEI PATRU FECIORI AYMON

Comerțul de vin al *Celor Patru Feciori Aymon*, este ținut de văduva Taburot la spatele casei care este în fața punctului central al Rotondei.

Profanii intrau și ieșeau prin aleea neagră, care da chiar în piață, dar mușterii care se bucurau de bunele grații ale văduvei Taburot cunoșteau o altă ieșire și știau că la nevoie ar putea trece prin casa vecină ca să iasă în strada Charlot.

Atunci, între mușterii celor *Patru Feciori*, erau prea puțini care puteau fi nepăsători la o comoditate de felul acesta. De multă vreme era special acel stabiliment. Acolo nu se cunoșteau decât îndeletniciri excentrice și periculoase.

Printre cei care se duc acolo, unii sunt curat vagabonzi, alții sunt escroci. Unii, sub pretext că vând contra-mărci de teatru exploatează toate împrejurimile teatrelor, alții sunt acei nenorociți marinari scăpați de naufragiu, care îți oferă brice din Anglia destul de bine ascuțite ca să taie un fir de păr ținut între două degete. Cei mai mulți propun, în momentele lor bune, bastoane cu măciulia de cositor ori lanțuri de siguranță plimbăreților de pe bulevarde. Cei care au gusturi câmpenești, culeg lemn de merișor și îl vînd drept lemn sfânt. Toate acestea le dau motiv ca să poată sta acolo unde e lume mai multă.

Ajunge atât, numai să fie ager de mână și să aibă cunoștințe bune, în meserie.

În sfârșit, acolo sunt o mie și una de varietăți de întreprinzători de jocuri sub cerul curat, unii tolerați de poliție, alții strașnic opriți.

Acolo e locul de întâlnire al acelor bancheri perfizi care țin ruletă în drum și mănâncă banii proștilor.

Acolo se găsesc scamatori, flagel al ulicioarelor din foburgul St. Anton, care despoaie desigur pe lucrătorul lacom și prost la jocul ingenios numit tirlibibi.

Aceia sunt cu atât mai strașnic goniți de sergenții de oraș pentru că nu primesc bani mărunți. Nu joacă decât numai pe monede de câte cinci franci ; ca la Frascati, și cu banii ăștia pe care-l fură astfel, n-au nevoie să-și plătească chiria localului, pentru că locul lor este în mijlocul străzii.

Trei cărți care sar una pe deasupra alteia cu o repeziciune magică, o uliță întunecoasă, o zi fără soare, patru sau cinci tovarăși care pândesc pe la margini, un înșelător și un hoț, iată tot ce trebuie pentru nobilul joc tirlibibi.

Lucrul însă cel mai de obște sărbătorit la cei Patru Feciori Aymon era furtul de haine ori de stofe : vecinătatea Templului dă comerțului acestuia o însemnătate foarte mare. Un bun negustor de la Patru Feciori furnizează singur până la două prăvălii de telali. Dacă are cap, are o doamnă care onorează cu încrederea sa toate magazinele de noutăți deodată, și care ia pe sub haină o mulțime de provizii pentru cartierul vechiturilor.

Doamnele acestea sunt prea bine îmbrăcate și prea deosebite, ceea ce nu le împiedică de a se îmbăta seara cu rachiu. Din când în când ziarele spun despre câte una din ele că a fost arestată, dar rar. Sunt istețe, băgătoare de seamă, și agerimea mâinilor lor pune în fiecare an un foarte lung articol la capitolul profiturilor și pagubelor magazinelor de noutăți.

Trebuie să se știe că adevăratele artiste în meseria asta — maestrele — nu frecventează cârciuma întunecoasă din piața Rotondei. Alegerea profesiei acesteia dovedește desigur o oarecare dinstincție de gusturi și de maniere. Celor mai multe din doamnele care o practică le place să se dea contese de nu știu ce și să vadă lumea cea bună.

S-au văzut multe din ele dând baluri și patronând opere de binefacere. Cu puțin noroc, pot muri foarte bătrâne, în paturi foarte moi, înconjurată de o familie foarte cinstită...

Cârciuma la *Cei Patru Feciori Aymon* n-avea aceeași înfățișare ca celelalte cârciumi dimprejurul Templului.

Ca să ajungă cineva acolo, trebuia să treacă mai întâi prin aleea neagră, pe urmă printr-o curte mocirloasă unde erau două bolți de lați cu ochiuri mâncate de cari.

Era grădina.

N-avea altă umbră în orice sezon, decât un chiparos galben uscat de mulți ani, și un ghiveci cu busuioc care îi trebuia la bucătărie doamnei văduve Taburot.

Din grădină dacă ieșeai, coborai trei trepte și intrai într-o sală mare, cu pereții scunzi, unde era un biliard cu găuri, cu postavul înegrit și soios.

Sala asta era împodobită cu trei tablouri cu niște inscripții.

Pe unul din ele se citea : *Aici nu se fumează când sunt doamne.*

Pe al doilea : *Se joacă pol secret.*

Al treilea era un codice manuscris al regulilor biliardului.

În stânga ușii de intrare era o sală lungă, mai jos decât curtea. Aici sta văduva Taburot, la o tejghea înconjurată cu o galerie mică de aramă și încărcată cu o mulțime de sticle cu lichioruri.

Nu erau nici măsuri de fier, nici cântare de plumb veșnic jilave. Se vindea vinul cu măsura, dar în pahare de sticlă de câte un litru.

Doamna văduva Taburot era o femeie trecută de cincizeci de ani, cu înfățișarea bărbătească și demnă; cei mai bătrâni mușterii își aduceau aminte că o văzuse întotdeauna la tijgheaua *Celor Patru Feciori Aymon*, ceea ce nu o împedica să se pretindă văduva unui căpitan din garda imperială și de aceea avea chiar un portret al împăratului în camera ei de culcare.

Când vorbea ea de Napoleon, zicea : celălalt.

Avea opinii politice, o bonetă cu panglici lungi și late și îi plăcea grogul.

Altfel era o femeie serioasă și foarte la înălțimea poziției sale sociale. În desele ocazii când îi căutase poliția sta-

bilimentul, ea strigase că este văduva unui căpitan și purtarea ei fermă dar și supusă îi salvase cărciuma.

Ea inspira mușteriiilor o afecțiune amestecată cu respect. Știa să facă credit la vreme și, dacă vreunul dintre mușterii săi i-ar fi adus o cană furată, ea ar fi știut vreo cutioară unde s-o ascundă.

Doamna văduvă Taburot citea un foileton împotriva iezuiților. Puncta citirea asta atrăgătoare bând câte o gură de grog dintr-o ceașcă de ceai.

Pe cât era de liniștită și rece, pe atât era de mare zgomotul împrejurul ei. Personalul *Celor Patru Feciori Aymon* era în seara aceea în completul lui. Fusesse masă mare și acum se pregătea balul.

Mesele de lemn vopsite fuseseră lipite de zid, scaunele fuseseră vârate pe sub mese și mijlocul sălii era destul de larg pentru cadriluri.

Doamna Taburot nici nu dăduse voie să se joace dar nici nu se împotrivise.

Dansau, nimeni nu se rătăcea prin grădină la umbra busuiocului. Toată lumea era în sală, toată lumea râdea, toată lumea cânta. La ora aceea n-ai fi găsit în tot Parisul o adunare mai veselă.

Între toți aceștia care chefuiau, era un om care sta tăcut într-un colț.

Sta în spatele sălii, într-un loc unde nu jena pe nimeni. În fața lui era o cană de rachiu din care bea necontenit.

Era Fritz, fostul curier al lui Bluthaupt. Venea acolo în fiecare seară, și bea. Beă până ce cădea jos beat mort.

Nu vorbea niciodată cu nimeni. Însă când rachiuul îl aprindea, i se vedeau buzele mișcându-i-se încet și bolborosind ceva.

Dacă n-ar fi fost bețiv, ar fi fost rău văzut la *Cei Patru Aymon*; pentru că nimeni nu-l știa cu ceva pe conștiință și niciodată nu dăduse doamnei văduve Taburot să-i păstreze vreun lucru furat.

El era o pată în această adunare, dar, în sfârșit un om care bea atâta, putea prea bine să nu mai fie obligat să aibă un alt viciu.

Fritz își băuse cam jumătate rachiul. Alături, pe masă, își pusese pălăria decolorată și diformă. I se vedea creștetul capului acoperit cu câteva fire de păr încrețit, pe când pe la tâmpile avea o claie de păr nepieptănat. Avea o barbă lungă presărată cu fire albe.

Sta cu capul în jos.

Când îl ridica să bea, mâna îi tremura, paharul se izbea de dinți, obrazii îi erau galbeni și trași, iar în mijlocul lor beția și boala care îl rodea îi pusese o pată roșie.

Ochii îi erau stinși, în fundul capului, închiși.

Se uita la mulțime, apoi capul îi cădea iar pe piept, iar buzele i se mișcau.

Părea că nu vedea ce se petrecea în sală, că nu auzea strigătele nebune ale dansatorilor.

Mușteriii ceilalți nu se gândeau nici ei să se uite la el. Toți se gândeau cum să petreacă mai bine.

Acolo erau haine de tot felul și Johann nu prea avusese dreptate în privința asta când îndemnase pe cavalier să își schimbe îmbrăcămintea. Dacă vreun mușteriu al cârciumei aceleia ar fi fost îmbrăcat cu haine mondene ca ale cavalierului, nu ar fi ațîțat atenția nimănui, pentru că pungașii aceia se puteau îmbrăca oricum le plăcea. Printre bluzele care formau majoritatea întrunirii, se vedea nu numai o haină neagră. Mulți purtau redingote și cu toate acestea tot avusese dreptate Johann: un necunoscut îmbrăcat bine trebuia negreșit să atragă atenția și curiozitatea.

Pe de altă parte, cavalierul era prea cunoscut în Templu și voia să nu-l fi văzut cumva vreun mușteriu, vreodată. Johann nu voia să-l cunoască toată lumea.

Dacă era deosebire între hainele bărbaților, apoi ale femeilor erau și mai ciudate. În același cadril era câte o bunică cu un fichu vărgat și cu un barias pe cap, alături cu o grizetă înfiptă și cu vreo doamnă mare care părea că scăpase din vreun budoar din foburgul St. Honore,

Și se tutuia unul pe altul și petreceau cu toții.

Jocul era cam destrăbălat, cu toate acestea nu trecea peste oarecare margini impuse amatorilor de baluri publice de către sergenții de oraș. Gesturile se moderau din respect pentru impunătoarea văduvă Taburot, care din când în când își întrerupse cititul ca să ia câte o gură de ceai cu rom și să le strige:

— Băgați de seamă să nu faceți prostii !

După ce zicea vorbele acestea se ascundea și cavalerii singuri mai spuneau și ei câte o glumă.

Orchestra era compusă din Malou, zis Bonet-Verde și din nedespărțitul său Pitois, zise Dihorul.

Pitois cânta cu vioara ; Malou sufla într-un fel de fluier cu șapte găuri, pe care îl adusese din ocna de la Brest.

Fiindcă erau amândoi pe jumătate beți și fiindcă nu voiau să se lipească de plăcerea jocului, jucau chiar în cadrul și săreau ca niște smintiți, urlând cu instrumentele lor.

Chiar un surdo-mut ar fi auzit muzica pe care o cântau ei.

Unde pui iar că și bărbații și femeile țineau isonul lăutarilor.

Malou, zis Benet-verde cânta cu foc, sufla cât putea și juca tot așa. Îi curgea sudoarea de pe obraz. Când nu mai putea respira, punea câte o sticlă de rom la gură ca să se mai răcorească.

Malou ăsta era un băiat destul de remarcabil. Putea să aibă treizeci și șase de ani. Fruntea îngustă, dar lată, era înconjurată cu o claie de păr scurt și creț ; pielea lui era arsă de soare, ochii negri scânteietori, gura foarte bine desenată. Obrazul lui arăta îndrăzneala și oarecare sinceritate. Dansa cu o fetiță de cincisprezece ani, cu înfățișarea obraznică, căreia îi zicea el Bouton d'or.

Tovarășul lui Pitois, zis Dihorul, nu îi semăna câtuși de puțin. Pe cât era Malou de sprinten pe atât Dihorul se arăta stângaci în toate mișcările lui. Era negru ca o

cârțiță și părul îi atârna până peste sprâncene. Ochii însă îi erau foarte mobili și veseli ; dar, avea o fizionomie respingătoare și care te făcea să te sperii de el.

Pitois părea să aibă patruzeci de ani.

Era cavalerul unei doamne înalte și frumoase, cu haină de catifea și cu pălăria cu pene, care dansa cu un talent deosebit.

Femeia asta frumoasă era cunoscută sub numele de ducesă. Cu mărfurile pe care le furase pe sub haina de catifea ori pe sub șalul de India, ar fi putut deschide un foarte bogat magazin de noutăți.

Malou și Pitois nu se despărțiseră niciodată. În tinerețe se angajaseră tot într-o zi ca soldați. Împreună dezertează. Lucraseră împreună și la drumul mare și sub lumina felinarelor de pe străzi. Împreună fuseseră în pușcărie și tot amîndoi și în ocnă. Împreună scăpaseră de acolo. Se cunoșteau și în fericire și în nenorocire și se iubeau. Și lucru ciudat, prietenia, sentiment pe care poezii l-au făcut greșos pentru că l-au cântat prea mult, se întâlnește mai des printre tâlhari decât printre oameni cinstiți.

Malou nu odată își pusese pieptul pentru Pitois ; Pitois cedase lui Malou o femeie pe care o iubeau amândoi și din astea făcuseră o mulțime, nici mai mult nici mai puțin decât un erou din romane.

Așa de mult ținea unul la altul, încât Pitois se lăsa dinadins să fie prins când Malou era întemnițat.

Nu mai e nevoie să spunem că punga unuia era și a celuilalt.

Cu toate astea între ei nu era egalitate. În orice casă trebuie un stăpân. Malou, zis Bonet-Verde, era șeful asociației.

Este remarcabil că, în toate adunăturile de răufăcători, considerația se dobândește în raport direct cu culpabilitatea mai mult ori mai puțin mare. Un escroc este departe de-a avea același rang ca un falsificator, un simpiu hoț nu face nici cât un sfert de ucigaș. Malou și Pitois suiseră împreună toate treptele scării criminale. În

mijlocul bieților pungăși de la Templu, ei erau vulturi. Ca doi academicieni amestecați în canalia poezilor cofetari !

Toată lumea îi admira, zâmbea la cele mai mici vorbe ale lor. Dacă voiau să glumească, era entuziasm, și nu mai putea de bucurie când îi vedeau scârțâind din vioară și din fluier.

Femeile îi doreau, bărbații îi respectau și nici nu ajungeau măcar până la gelozie. Ei erau eroi. Bonet-Verde cu deosebire părea un zeu...

Balul era în culmea veseliei lui, când intrară în aleea neagră Johann și cavalerul.

IV

AMORUL

Bietul cavalier semăna în hainele pe care le îmbrăcase cu un păun căruia i s-a trăit coada. Rolurile se schimbaseră. Acum el părea sluga cârciumarului. Se ținea după el pas cu pas, cu nasul jos, cu aerul supus.

Johann intră primul în sala de biliard și o străbătu ca un om care cunoaște locul. Reinhold era să-și rupă gâtul când coborâ cele trei trepte înguste.

— Oh ! oh ! zise cârciumarul îndreptându-se spre sală, astă seară nu se joacă oul. Ce dracu de sabat o fi ?

Încă de la poartă auzeau sunetele muzicii.

Cu toată interdicția de a fuma în fața doamnelor, toți dansatorii aveau pipa în gură. Cei care priveau pe de alături, bineînțeles că fumau și ei. Johann și cavalerul, când ajunseră în prag, nu văzură decât un nor de fum în mijlocul căruia se mișca ceva.

Și din negura asta deasă ieșeau țipete ciudate, un fel de zgomoț de cizme mari lovind scândurile cam cu tact, râsete, cântece, o muzică falsă.

Cavalerul privea cu gura căscată pe deasupra umărului lui Johann ; i se părea că are un vis urât, și-i era frică.

Nu se temea însă că primise propunerea lui Johann. Mai multe motive îi împinseră în momentul acela : interesul puternic pe care îl avea ca să repare cât mai iute eșecul duelului, pe urmă, un simțământ copilăresc și ciudat, particular firii lui de copil bătrân. El pozase ca om îndemânat în fața baronului de Rodach și ținea foarte mult să-i dea o idee înaltă de iscusința sa. Superioritatea baronului îl umilea. Simțea, mai dinainte, o plăcere ciudată când se gîndea cum o să se umfle în pene în fața celui străin care se proclama cu atîta mândrie necesar.

Gîndul ăsta îl adusesese mai mult decât interesul lui.

Deocamdată devenise îndrăzneț. Închisese ochii și se aruncase înainte fără să se cugete.

Acum se gîndea, și Dumnezeu singur știe cîtă groază era în inima lui !

Sta la spatele lui Johann și simțea fiori prin vine.

Cârciumarul, ca să-i completez deghizarea, îi pusese o legătură de mătase neagră peste ochiul stîng, legătura se udase de transpirație.

Pentru mai multă precauție, Johann vorbise să-și lase peruca cea blondă și să se arate la *Celor Patru Feciori Aymon* cu capul gol cum era de la natură ; dar Reinhold ținuse la perucă.

— Este bal ! Cum să facem să le vorbim în zăpăceala asta ? mormăi bietul cârciumar cam descurajat.

— Să ne întoarcem mai bine, zise nenorocitul cavalier.

— Ba nu ! Cine știe dacă-i mai găsim mâine !

— Fă-te grațioasă, doamnă ducesă, ziceau unii prin fumul de tutun.

— Îndrăznețule Dihor ! o polcă ca să sfârșim !...

— Ia vedeți pe Bonet-Verde cum ține în brațe cu o mână pe Bouton d'or a lui... și cum cântă Trăiască Enric al patrulea cu cealaltă mână !...

— Ah ! al dracului Bonet-verde !...

Pe urmă glasuri de femei :

— Dansează cu mine așa, Loiseau !

— Ține-mă și pe mine așa, Petit-Louis !

— Și ia-mă chiar cu amîndouă mâinile, dacă vrei !

Dar Loiseau și Petit-Louis nu erau așa de tari ca Bonet-Verde și doamnele lor erau de două ori mai grele decât bobocul lui Pitois.

Tocmai când era gălăgia mai mare se auzi clopoțelul și glasul aspru al văduvei Taburot care le striga :

— Băgați de seamă să nu faceți prostii.

Dansul se termină. Se prefăcură că ascultă pe văduva căpitanului și orchestra tăcu.

Se deschiseră ferestrele ca să răcorească sala. Fumul ieși ; cavalerul putu vedea bine acum, dar fiind mai înalt decât Johann îi zări capul.

— Ce este aia ? strigară toți din toate părțile într-un glas.

— Iată ! Ce figură !... E legat peste un ochi... poate că este Amorul — zise micuța Bouton d'or.

Toți o aplaudară. Într-o clipă, bietul cavaler se văzu trist, cu toate eforturile lui Johann ca să oprească pe curioși să se apropie prea mult.

Fiecare se vâra în nasul lui, fiecare spunea câte o glumă.

Cavalerul își pierduse cumpătul.

— Oh ! Ce cap ! zise Malou admirându-l ; cel puțin de șaptezeci și cinci de bani a pus fard pe obraz !...

— Trebuie să-l expunem pe masă, zise iar Bouton d'or, și fiecare să plătească cinci parale ca să-l privească de aproape.

— Cinci parale pentru polonezi !...

Cum s-a zis așa s-a și făcut. Avu loc o mișcare în mulțime și cavalerul, fără să știe cum, se văzu ridicat pe deasupra. Pe drum, o mână stângace ori răutăcioasă îi smulsese șapca și peruca în același timp, așa că rămăsese căra ghios cu legătura lui neagră peste ochi, cu obrazul vopsit și cu craniul chel ca o gulie.

Adunarea salută de bucurie și urla :

— Este Amorul ! Este Amorul !...

Niciodată nu petrecuseră ei mai bine la cârciuma *Celor Patru Feciori Aymon*. Farsa se juca tocmai între două jocuri ; pare că întâmplarea alesese momentul ăsta.

Gălăgia veselă creștea tot mai tare : fiecare spunea câte o vorbă glumeață ori grosolană. Femeile se țineau de coaste râzând și se lăsau cu spatele pe cavalerii lor. Domnul Taburot, cu toate calitățile sale respectabile și diferența ce inspira de obicei mușteriiilor ei, nu mai era stăpân pe situație. Degeaba își umfla ea glasul ca să strige

sacramentalele vorbe : „Băgați de seamă că nu faceți prostii !...” pentru că nu o auzea nimeni.

Erau numai râsete și glume. Bărbați și femei, și cei care dansau și cei care numai căscău gura se strânseseră împrejurul cavalerului care sta pe masă ca o statuie. Ochiul, care-i era liber, și-l ținea în jos. Nu îndrăznea nici să se miște, nici să privească la mulțimea aceia care-și bătea joc de el și-l amenința.

De când îl luaseră pe sus din pragul camerei unde era biliardul ca să-l târască în mijlocul mulțimii, nu deschisese gura. Nu mai știa ce se petrece împrejurul lui. Frica îl sufoca, nu mai avea nici o picătură de sânge în vine și dinții cu care un dentist îl înzestrase îi clănțăneau așa că puteau să-i pice toți din gură.

Și tocmai de asta râdeau femeile, căci îl vedeau că era așa de fricos. Nu se puteau sătura admirând capul acelui om scrut, pleșuv ca un ou, pudrat și legat la ochi.

— I-ar trebui niște aripi de fluture, zicea Bouton-d'or apropiindu-se tot mai mult.

— Băiete ! strigă ducesa, adu o tolă cu săgeți pentru Amorul nostru.

Și toți râdeau.

Johann, însă, încerca să răzbată mulțimea să ajungă până la cavalier, și ruga ici și colo pe câte unul să-l lase în pace. Dar cine era să-l asculte ? Nu striga prea tare ca să nu răgușească și câteodată chiar zâmbea și el. Îi plăcea și lui farsa și râdea mai cu seamă că își vedea stăpânul în starea aceea de plâns.

Afară de doamna Taburot care se indigna că nu era ascultată și care se înfuria și mai tare la teigheaua unde ședea, numai o singură ființă mai era în sală care nu lua parte la bucuria comună. Fritz sta tot nemișcat în colțul lui, cu ochiul mort, cu capul în jos și cu mâna pe cana de rachiu.

El nu văzuse nimic. Râsete și glume trecuseră ca un zbârnâit pe la urechile lui închise.

Însă la momentul acela se făcu un zgomot general, amestecat cu aplauze și cu strigăte, încât Fritz tresări ca un om care se trezește.

Incet-încet ridică capul și se uită încremenit în jur.

Când își aruncă ochii de departe pe cavalerul care sta în mijlocul mulțimii, se înfioră.

— Totdeauna ! Totdeauna !... mormăi el ascunzându-și obrazul în mâini. Mă urmărește peste tot. Degeaba beau eu... Vezi bine că nu pot să uit !

Bouton-d'or era care pricinuise veselia. Copila dracului izbutise să răzbată mulțimea. Dintr-o săritură se cocoțase pe masă lângă cavaler.

Malou ședea jos.

Bouton-d'or luă o poză de dansatoare și stătu nemișcată, cu o mână pe bărbia cavalerului și cu cealaltă ținând atârnată peste țeasta pleșuvă a lui Reinhold peruca tăvălită pe jos.

Jos, Malou arăta grupul acesta cu un toc și zicea cu îngâmfarea oamenilor care explică saloanelor de ceară :

— Tablou luat din mitologie... Psyché regăsind peruca Amоруlui.

Bouton-d'or atârnată de succesul ei, care era mare și care se traducea în adunare prin hohote de râs, voi să treacă la alt exercițiu. Ochiii ei scînteiau. Comedia nu părea să se sfârșească repede.

Bucuria lui Johann, chiar când avea o răutate, nu ținea niciodată prea multă vreme. Se bucură cîteva minute de necazul patronului său, dar pe urmă se sătură.

Își aduse aminte de cei zece mii de franci. Era mai mult decât trebuia ca să se facă serios.

Incepu să dea cu coatele în dreapta și în stînga și ajunsese până la Malou.

Tot în clipa asta văduva Taburot, cuprinsă de indignare legitimă, se da jos de pe tronul său ca să se ducă lângă mulțime și să restabilească liniștea.

Fiind astfel ajutat din două părți, Reinhold trebuia să fie salvat. Însă ajutorul cel mai bun nu-i veni de la stăpâna stabilimentului. Mulțimea era aprinsă. Cu tot bonețul cu panglice și cu tot jurnalul pe care îl ținea în mână n-ar fi ascultat mulțimea de ea ; pe cînd, dimpotrivă, Johann nu avu decât să zică două vorbe, dintre care una la urechea lui Pitois și cealaltă la urechea lui Malou.

Pitois lăsă numai decât brațul ducesei ; Malou înghiți o glumă pe care voia s-o zică și azvârli tocul.

— Altă vorbă e, trebuia s-o spui numaidecât... bombăni el.

Și întorcându-se spre Bouton-d'or îi strigă :

Bouren-d'or nu mai zâmbi și se dădu jos supusă ca o sclavă.

— Hei, micuțo ! dă-te jos de acolo. Destul de când râzi !
Câteva voci protestară în adunare.

— Sit ! făcu Dihorul.

Toată lumea tăcu.

— Știam eu bine, zise văduva Taburot, că, dacă m-oi da jos de la casă aveți să vă faceți cuminți. Dar ce e asta care tulbură așa un stabiliment liniștit ?

Prin asta ea înțelegea cavalerul Reinhold, căruia Bouton-d'or îi returnase peruca sa. Prin stabiliment liniștit vrea să vorbească de cârciuma *Celor Patru Feciori Aymon*.

— Ei, destul, mamă ! răspunse Malou, avem să ne astâmpărăm... Și, cât despre persoana asta, răspund eu.

Taburot se întoarse încet la tronul său.

— Vedeți numai să nu mai începeți cu prostiile ! zise ea ca să nu-și piardă obiceiul.

Bonet-Verde și Dihorul luaseră pe cavalerul în brațe și-l așeză pe un scaun. Cavalerul simțindu-se că șade, deschise cu sfială ochiul și se uită pe furiș împrejur.

Johann, care sta la spatele său, se aplecă la ureche:

— Era numai o glumă, îi șopti el, să nu ții supărare... Am pus mâna pe hoții noștri și asta trebuie să te bucure.

Reinhold își dădu toate forțele să asculte, ba vru chiar să zîmbească, oricât de puțin; dar nenorocitul se speriasse prea mult. I se citea frica pe obraz și lăsă iar ochii în jos ca să nu vadă pe persecutorii săi.

Pitois și Malou ședea lângă el; Johann nu vru să stea nici el în picioare.

— Mamă ! o jamaică de calitate întâia... și să fie sticla nedesfundată... Iute ! strigă Malou.

Se aduse o butelie de rom. Malou turnă și puse mâna pe genunchiul cavalerului.

— Ei ! bătrânule, pare-mi-se că nu ți-a prea mers la inimă glumele acelea ?... îi zise el. Cu toate astea nu ai pentru ce să te superi.

— Nu trebuie să-ți faci inimă rea pentru fleacuri, zise și Dihorul, care puse și el mâna neagră pe celălalt genunchi al cavalerului.

Reinhold se uită pe dedesupt la fiecare pe rând.

— Să vorbim despre afacere, zise Malou.

— Vezi așa, zise și Dihorul.

— N-avem să mai sfârșim dacă vei vorbi tot fleacuri, zise Malou.

Pitois tăcu.

— Așadar, zise mai departe, Malou, tata Johann zice că ai nevoie de doi fără frică pentru a aranja ceva, colo în Germania. Dacă ni se va plăti bine, putem să-ți facem noi treaba... nu-i așa Blaireau ?

Dihorul făcu din cap un semn că se învoiește.

— Clătinatul ăsta al tovarășului însemnează, da, zise Bonet-Verde, traducînd pentru ca să poată înțelege Reinhold mișcarea fratelui lui de arme. Așa vorbește Dihorul când l-a rugat cineva să tacă... Așadar ne-am înțeles... asta ne încalță... În poziția noastră, nu e rău să facem o mică călătorie în străinătate ca să ne întrenăm sănătatea... Numai, trebuie să ne înțelegem asupra prețului. Ești dispus să plătești bine ?

Lui Reinhold tot nu-i trecuse spaima.

Johann răspunse în locul său:

— Stăpânul este hotărît în treburi și n-o să vă plângeți de el, băieți ! Spuneți cât cereți.

— Mai înainte, tată Johann, ar trebui să știm...

— Nu se poate spune nimic hotărât până ce nu se vede... După cum o fi și șansa... Poate că stați acolo trei săptămâni, poate numai douăzeci și patru de ore... Este vorba de un tinerel care cam ne încurcă...

— Și trebuie strâns ? întrebă Malou.

— Tocmai.

— Drace !... Și pe când trebuie să fie gata lucrul ăsta ?

— Cât mai repede, dar ar fi bine să vă duceți mai de devreme acolo ca să se obișnuiască țărani cu figurile voastre.

— Ca să ne cunoască lesne la urmă, zise Pitois strâmbându-se.

— Nicidecum !... pentru ca să nu aveți aerul că ne veniți în ajutor... Veți pleca mâine spre amiază.

Amândoi hoții se uitară unul la altul.

În vremea asta cei din cârciumă își vedeau de treburile lor. Unii beau, alții jucau cărți și alții dansau cântând.

Văduva Taburot plângea:

Citea tocmai cum un tâlhar de iezuit își bătuse joc de mai multe fete ale unor foști militari.

V

BONET VERDE ȘI DIHORUL

— Ce zici tu, Dihorule ? întrebă Malou după o lungă tăcere. Mie mi se pare ceva frumos ceea ce ne propune tata Johann.

— Adevărat...

— Să vedem !

— Spune tu ce crezi ? răspunse prudentul Dihor.

— Vezi că...

— E vorba ...

— Eu cred că dacă ne-ar da fiecăruia câte trei mii de franci...

Johann tresări deodată.

Cavalerul, care începea să-și vină în fire, băgă de seamă mișcarea asta și crezu că Johann protesta pentru suma prea mare pe care i-o cerea cei doi hoți. Dacă și-ar fi deschis pleoapa ar fi văzut pe Johann făcând cu ochiul pe furis și lui Malou și lui Pitois.

Așa că în loc să mai lase din preț, Pitois mai urcă.

— Trei mii de franci ! zise el supărat. Ce, tata Giraf ne ia cumva drept danezi ? Trei mii de franci pentru o

călătorie așa de lungă la niște sălbatici ?... Nu e destul de bine plătit... Trebuie cel puțin patru mii.

Johann le făcu cu ochiul.

— Atunci, să sfârșim. Fie cinci mii de franci și pace ! zise Bonet Verde.

— Este scump ! zise Johann.

— Așa ! ziseră tâlharii făcând cârciumarului un semn care se putea traduce astfel : „Cinstite Joliane, o să ai și tu partea ta de aici“.

Johann nu putea ceda numaidecât : discută, de formă, încă câteva minute, pe urmă tăcu cu aerul unui om obosit de luptă.

— În sfârșit, micii mei camaros, conchise el, nu eu sunt stăpân... Dacă dabul vrea să vă dea câte cinci mii de franci fiecăruia, îl privește.

Dabul nu cerea decât să plece de acolo. Ar fi dat toată suma numai să se găsească dus pe perinele din trăsura lui.

Făcu un semn că se învoiește la tocmeală.

Malou și Pitois îi strînseră mâinile.

— Ne-am învoit ! ziseră ei într-un glas.

— Ah ! ah ! Johann, zise Bonet Verde, stăpânul nu e nici pe jumătate rău pe cât ești tu. Nu e bine să faci pe vicleanul cu niște camarazi !...

— Eram însărcinat cu interesele domnului, răspunse iute cârciumarul, știți bine că nu sunt om ca să-mi las datoria la o parte.

— Asta-i adevărat, ziseră hoții într-un glas.

Reinhold era în poziția unui om care s-ar simți în echilibru deasupra unei prăpastii și care n-ar cuteza nici să se uite nicăieri, nici să se miște.

Discuția liniștită care avusese loc lângă el nu-i micșorase tulburarea, pentru că auzea mereu în spatele lui acel batjocoritor și amenințător murmur care îi umpluse urechile, în momentul când poza ca Amor.

Sta prea aproape de mulțimea aceea vrăjmașă care îl batjocorise fără de milă adineauri, pentru ca să-i treacă așa deodată frica.

În scurta tăcere care urmă după învoială, cuteză să ridice o privire sfioasă spre Johann.

— Dabu nu prea se arată cu chef, zise Malou.

— Eu cred că ar fi mai bucuros să plece mai iute, zise și Pitois.

Johann își bău paharul de rom și se ridică să plece.

— Asta se poate face, zise el, între oamenii cinstiți, nu trebuie decât o vorbă... Ne-am înțeles.

— Cam așa ceva, răspunse Malou ; a rămas numai să bem ca niște adevărați prieteni.

Luă paharul plin al cavalerului și i-l prezintă foarte galant.

— Burghezule, zise el punând mâna pe ureche, aș îndrăzni să-ți ofer aldămașul.

Reinhold își muie buzele în paharul cu rom.

— Și pe urmă, zise Pitois cu un zâmbet amabil, trebuie și un mărunțiș.

— Cât vă trebuie ?

— Puțin... O zdreanță de cinci sute ca s-o împărțim.

Cavalerul scoase de sub bluză un portofel bogat cu în-
cuietoare de aur, pe care-l deschise.

Degetele tremurau.

Cei doi scăpați din ocnă nu luau ochii de la portofel.

Reinhold scoase un bilet de cinci sute de franci și-l dădu. Pitois și Malou putură să bage de seamă că biletul acela nu era singur.

Amândoi îi mulțumiră.

— Iacă un bun stăpîn... zise Malou punînd cele cinci sute de franci în buzunar. Nu-i vorbă, s-ar lăsa omul să-i taie mărunț ca tocătura din plăcintă, pentru un astfel de stăpîn !... Nu-i adevărat, Dihorule ?

— O ! răspunse Dihorul, s-ar lăsa cineva să plesnească chiar de sete !...

Cavalerul își închisese portofelul și se pregătea să-și ia adio când auzi deodată zgomotul în spate, și pe urmă tăcere.

Reinhold fără voie, întoarse capul ca să vadă ce era.

Mulțimea se așezase în două șiruri în dreapta și în stînga, lăsînd la mijloc un drum destul de larg. Pe drumul ăsta venea un om abia ținîndu-se pe picioare.

Obrazul bărbos de culoarea pămîntului mai că nu se vedea din pricina umărului care-i atârna.

În dosul voalului acestuia de păr se vedea scînteindu-i ochii lui țepeni și roșii ca sângele.

Era așa de beat că nu se putea ține pe picioare. Toată lumea îl saluta în ironie când trecea și femeile petreceau trăgându-i de câte un fir de barbă.

El nu băga de seamă și-și vedea de drum, gata să cadă cât era de lung.

— Iată-l pe Fritz, zise Johann celor doi hoți așezați într-un colț să-și clocească rachiul... Nu trebuie să plece de aici... Am să-i vorbesc astă-seară.

— Poți să-i vorbești, dar dracul să mă ia dacă o înțelege ce-i vei spune. ... De când și-a băut rachiul lui din ploscă, nu știe să zică alte vorbe decât : „L-am văzut ! l-am văzut !“

— Cu toate astea, ca să-ți facem plăcere, tată Johann, o să ți-l lipim colo sub biliard.

Cavalerul, care se înveselise o clipă când se gândise că va scăpa, îngălbenise iar când văzuse pe fostul curier de la Bluthaupt. Începu să tremure.

Fritz era acum la numai trei pași departe de el. Merga cu capul în jos.

Reinhold voise să se dea la o parte ca să-l lase să treacă, dar picioarele îi erau de plumb.

Fostul curier de la Bluthaupt făcu încă un pas pe urmă unul și se trezi drept în fața lui Reinhold.

— Amorule, dă-te la o parte ! strigă de departe micuța Bouton-d'or.

Fritz acum ridică ochii să vadă ce piedică era înaintea lui.

Când văzu pe Reinhold sări înapoi și cu mâinile întinse ca și cum ar fi vrut să gonească o nălucă grozavă.

— Au să se bată, zise o voce în mulțime.

— Au să boxeze !

— Mare luptă dintre Plosca și Amor ! strigă Bouton-d'or aplaudând cu mâinile și cu picioarele.

— Luați seama !... strigă văduva Taburot

Dar nimeni nu vru s-o asculte.

Cărturari, băutori, jucători, toți se strânseseră împrejurul luptei acesteia anunțate și care făgăduia desigur un spectacol curios.

Femeile din față se strânseseră în cerc.

Fritz și cavalerul, astfel puși față în față, semănau cu doi oameni gata să se ia la bătaie, dar, observându-i mai de aproape, se putea vedea o frică egală întipărită pe obrazul lor.

Cavalerul ținea pleoapele în jos, nu-și desprindea privirile de la pământ, Fritz dimpotrivă holbase ochii într-atât încât se părea că or să-i iasă din cap.

Se uita la Reinhold : fruntea i se încrețea, buzele i se mișcau, părul i se zbârlise pe cap.

— Trebuie să-l luăm de aici ? întrebă Malou pe Johann.

— Mai pe urmă, răspunse rece cârciumarul.

Malou șopti lui Pitois :

— Ai grijă de portofel...

— Au să se bată rău ! zicea mulțimea.

— O să râdem...

— Zece iacobi (cinci-zeci) pentru Amorul ! propuse Bouton-d'or.

— Țin eu pentru Plasca de rachiu, răspunse ducesa.

Fritz se uită zăpăcit împrejur.

— De vreme ce-l văd aici, trebuie să fie iadul !... mormăi el.

— Haide ! zise Bouton-d'or, pieptănați-vă ca niște copii cumiți !...

— Haide, Amorele !

— Haide, Plosca !

Fritz își dădu părul la o parte și se frecă la ochi ca un om care se deșteaptă.

— Iadul ! repetă el. Toți oamenii ăștia sunt niște blestemați... Și el, oh ! blestemat ucigaș ! cum trebuie să i se frigă inima !...

Mulțumesc tropăia de nerăbdare.

Fritz făcu un pas înainte și puse mâinile pe umerii lui Reinhold, care scoase un țipăt, și căzu ca și cum ar fi fost trăznit.

Lumea începu să strige când văzu pe cavalier căzând.

— Amosul este bătut ! strigă ducesa, Bouton-d'or îmi ești dator zece franci !

— Mai așteaptă un minut ! răspunse ea ; Acuma cade Plosca. Este...

Adevărul e că Fritz se lăsese cu toată greutatea pe umerii cavalerului. Pierzînd echilibrul, se clătină o secundă, pe urmă căzu greu cu fața la pămînt.

Un somn greu îl și cuprinse. Nu mai mișcă.

— Acum s-a pus pe sforăit, zise Johann lui Malou, puneți-mi-l într-un colț... Acum, faceți scăpat pe stăpân... Il ajunge...

Amândoi prietenii, în zel, se aruncară la cavaler și-l ridicară pe brațe. Mulțimea se adunase între ei și ușa dinspre sala biliardului; ei străbătură mulțimea dând cu coatele în dreapta și în stînga și ieșiră în curtea umedă, decorată ca o grădină.

Ar fi putut să lase acolo pe cavaler, dar negreșit că țineau să-și facă treaba în întregime. Duseră pe Reinhold până în piața Rotondei.

— Seară bună, burghezule ! zise Malou ; altă dată să ne dai bacșiș.

— Tâlharilor, mă prind că l-ați pungășit.. șopti Johann la urechea lui Pitois. Am și eu partea mea ?

— Să vedem.

Johann veni lângă cavaler și-i dădu brațul, de care bietul om avea mare nevoie.

— Îngrijiți de Fritz ! strigă de departe cârciumarul celor doi hoți care și intraseră în curtea *Celor Patru Feciori*.

Se întoarseră în cârciumă și puseră pe curier sub biliard unde dormi dus.

Pe urmă se așezară dinaintea sticlei cu rom, ca să facă inventarul portofelului.

— Bună seara ! zise Dihorul mîngâind vreo trei-patru bilete de bancă franțuzești.

— Și de lucru ! zise Malou. Eu, sunt mulțumit că o să lucrez în Germania.

— Cu asta ce ținem în mână suntem siguri că stăpînul Templului nu are să ne pîndească !...

Johann le spusese tâlharilor cine era cavalerul ca să-i facă să se încreadă numaidecît.

Ciocniră amândoi de vreo două-trei ori una după alta.

— Dihorule, zise Malou, îți închipui tu cam cu ce fel de om o să avem de-a face noi acolo ?

— Vreun copilandru care nu slăbește pe femeia stăpânului, răspunse Dihorul.

— Nu este însurat.

— Pe amanta lui, atunci...

— Poate... dar mai mult îmi vine să cred că sunt bani la mijloc... Lucrul nu are să coste tocmai scump... Zece saci pentru noi, fără să mai numărăm pe Johann care nu mi se pare că lucrează gratis...

— Să zicem douăzeci de saci !...

— Ei bine, eu zic că un om cum este stăpânul nu aruncă așa o mie de napoleoni pe fereastră numai ca să aibă o femeie el singur !

Dihorul se gândi o clipă, pe urmă dădu peste cap paharul lui de rom.

— Tot una-i pentru mine, zise el pe urmă, dacă ar trebui să ne batem multă vreme capul, nu i-am mai da de căpătâi... Ni se dă de lucru... Ne facem datoria și ajunge... Înainte cu vioara !...

— Înainte cu fluerul !... răspunse Bonet-Verde.

Se ridicară voioși și cu conștiința ușurată ca niște băieți cinstiți ce erau. Sala se umplu din nou cu sunete urâte, Dihorul luă brațul ducesei, Bonet-Verde luă pe Bouton-d'or și balul începu mai vesel ca oricând.

În vremea asta, cavalerul, rezemat de brațul lui Johann, se ducea spre Girafa.

— Ce moravuri ! zicea el cu un ton plângător, cine ar crede că se petrece astfel de lucruri în Paris !

— Și pe mine m-a mirat lucrul asta... răspunse flegmatic, cârciumarul.

— Am crezut că vroiau să mă omoare... Și ce ființe primejioase ! — Și ce figuri de spânzurătoare !...

— Nu ți-am spus că te duc într-un salon ca în foburgul Saint Germain.

— Și spectrul cela !.. zise cavalerul înfiorat.

— Bietul Fritz !... începu cârciumarul.

Cavalerul se opri în loc.

— Crezi că m-o fi recunoscut ? întrebă el.

— Ia nu te mai îngriji de așa ceva, răspunse Johann dând din umeri. Este beat mort și când nu e beat, e pe jumătate nebun... Haide, haide, stăpâne. Am făcut bună

treabă astă seară ! Am pus mâna pe trei oameni și trag nădejdea că o să mai găsesc eu încă un al patrulea.

— Dar, cel puțin nu le-ai spus cine sunt ?

— Da de unde !... Și pentru ce le-aș fi spus ?

— Adevărat ?

— Pe cinstea mea !

Cavalerul răsufală ușor pentru întâia oară după două ore.

Sui, fără ajutorul lui Johann, scara în spirala care ducea în apartamentul cârciumarului.

După ce lăsă șapca și bluza ca să se îmbrace cu hainele lui moderne nu se mai cunoștea nici o urmă de emoție.

Cavalerul era precum copiii care plâng cu lacrimi fierbinți și care râd din toată inima mai înainte de a li se usca ochii.

— Amorul ! zise el cu un început de zîmbet, nu e urâtă ideea pe onoarea mea, și stricaților acelora nu le lipsește spiritul !

Își scoase legătura de la ochi și își așeză peruca în fața oglinzii.

— În sfârșit, zise dânsul, mi se pare că m-am purtat acolo destul de curajos... Mulți oameni s-ar fi speriat de ceea ce am văzut eu... Pot să-ți spun, Johann, că nu mi-a fost frică de fel.

— Se vedea pe față că nu ți-a fost frică, domnule cavalier.

Reinhold își legă a doua oară cravata și-și mai aranjă peruca.

— Drept să-ți spun, nu sunt tocmai nemulțumit de seara asta... Toate merg... și, de astă-dată, al dracului o fie tânărul dacă ne va mai scăpa... Seara bună, Johann... Mă duc să fac un pic de curte viitoare mele soacre. Dumneata vezi-ți înainte de lucru, și, dacă se ivește ceva nou, vino la mine mâine de dimineață.

Cavalerul ieși. Trăsura îl aștepta tot dinaintea Sfintei Elisabeta.

Johann, după ce se mai uită puțin prin cârciuma lui, se întoarse la Cei Patru Aymon ca să-și isprăvească datoria și mai cu seamă să vadă câtă parte îi venea din portofelul furat de la Reinhold.

POLYT

Ieșind din cârciuma Girafei ca să se plimbe pe bulevard și să-și facă siesta, frumosul Polyt trecu pe dinaintea lui Johann și a cavalerului, fără să-i bage de seamă. Nu la burghezii Templului se putea el gândi acum. Bastonul cu măciulia poleită cu aur se învârtea singur ca o morișcă printre degete, pălăria se lăsa când într-o parte când într-alta pe cap. Polyt mesteca o scobitoare ca oamenii care au mâncat trufe și au băut șampanie. Și el nu mâncase decât mult vițel.

Lui Polyt însă îi plăcea carnea de vițel.

Umbla cu nasul în vânt și abia atingea pământul. La câțiva pași mai încolo de starda Vendôme se opri deodată în loc. Se izbise de un individ oprit pe trotuar, care se dădu într-o parte și-i făcu loc cu umilință.

Individul lovit nu ridicase capul pe care-l ținea în jos trist. Brațele îi atârnavă, obrazul nu i se vedea, ascuns fiind sub o biată șapcă, cum poartă comisionarii și flașnetarii.

Viteazul baston, din instict, se ridică amenințător. Într-un litru de șazeci de bani sunt multe idei de bătaie, dar bastonul lui Polyt se lăsă în jos fără să izbească.

Bietul nenorocit care își vedea încet de drum și anevoie, avea aerul zdrobit de durere și în cartierele acelea durerea fizică domnește. De-a lungul străzilor acestora întortocheate nu e greu să găsești nenorociți, care abia merg de nemâncați.

Polyt se opri.

Cel mai încântător din artiștii noștri, observatorul neobosit care pune mai multă filosofie într-o trăsură de condei și mai mult spirit într-un rând decât ar trebui găsit într-o carte groasă, Gavani, a zis, după un cântăreț faimos : Stomacul face sufletul așa de bun !

Vorbind cu mai multă înțelepciune, acesta este poate de discutat. Ea devine axiomă dacă se aplică la plăcerile stomacului când stomacul are ce digera.

Astfel fiind toți Polyții din lume, fie ei amanții unor regine ori favoriții unor telălese bătrâne, sunt siliți să albească un stomac minunat.

Polyt mănecase cumsecade la Batailleur și consumase și la Girafa pentru un franc și douăzeci și cinci de centime. Și câte mănecări nu-ți dă Girafa pentru un franc și douăzeci și cinci de centime !

Polyt, care în momentul acela era foarte bun la inimă, binevoi să se întoarcă și să se uite la bietul trecător. Îl cunoscuse drept un vechi camarad de copilărie, un coleg al școlii mutuale.

— Iată ! iată ! își zise el, este Jean Regnault !... Cum se pierde cineva din vedere ! și cum despre șansa pe oameni !. Eu am ajuns un domn, am o poziție, sunt bine îmbrăcat, poimîine fac stare. E lucru vădit. El, dimpotrivă, a rămas tot cu vestea scurtă și cu șapaca... A rămas prost... Toate vin de la caracter. N-ai ce zice, trebuie să fie și prostime !

Polyt, avea în el stofa unui moralist.

— Cum, necum, era copil bun odată.... E tare mâhnit... Poate că o să-i pară bine ca să mai vadă o cunoștință veche.

Făcu câțiva pași pe strada Puțului.

— Hei ! Jeane ! strigă el ; Jean.. Ce treci mândru pe lângă prieteni ?

Jean Regnault nu auzea. Își vedea de drum, cu capul în jos.

Polyt alergă după el și-l apucă de braț.

— Ei bine ! ei bine ! ai surzit ? Jean ? îi zise.

Aceasta se opri, în sfârșit, și ridică ochii cu mirare. Deocamdată nu recunoscuse pe fostul său camarad de școală. Polyt zâmbi văzându-i că ezita și-l linguse astfel :

— Nu-ți mai aduci aminte de mine, micuțule ? zise el cu un ton protector ridicându-și cravata care i se lăsase în jos.

Pricep eu cauza. Cu vremea se îngrașă omul... Și pe urmă, trebuie să-ți și spun, că mi-am schimbat obiceiurile.. Cu toate astea nu sunt nici acum îngâmfat. Dă mâna încoace...

Figura lui Jean Regnault se înveseli o clipă. Zâmbi parcă.

Polyt și el fuseseră într-o vreme prieteni în toată puterea cuvîntului.

— Ce mare ai crescut ! zise el. Aș fi trecut pe lângă tine fără să te cunosc !

Protejatul doamnei Batailleur își netezi mânușile și zise :

— Cred și eu !...

Jean îl privi de sus până jos.

— În vremea pe când ne cunoșteam, Polyt, eram fericiți ! zise el oftând greu.

— Așa ți se pare ție ? Vezi, mie nu mi se pare !

— Adevărat, zise Jean. Unii ar vrea să uite ceea ce regretă alții... S-ar zice că te-ai îmbogățit !

— Oh ! oh ! bogat nu sunt, dar am cu ce trăi... zise Polit.

— Ai slujbă ?

— Ce slujbă !... Dar din ce colț ai ieșit tu, mititelule ? Nu știi că trăiesc cu doamna Batailleur ?

— A ! făcut Jean.

Exclamația asta nu implică nici mirarea, nici dezgust. Jean Regnault avea o inimă cumsecade. Între el era numai instincte bune și onoarea pe care o înțelegea el, fără să știe, l-ar fi ferit personal împotriva oricărei rușini. La altul, viciul nu-l mira. Trăia, din copilărie, într-o atmosferă unde morala străină ori falsificată admite ciudate comportamente. Vedea împrejurul lui infamia primită și admisă până și în viața de familie.

La Paris, moravurile populare sunt astfel făcute, viciul se așază liniștit și își face un loc bun. Vorbele și ideile se învârtesc. După cum onoarea comercială seamănă puțin cu onoarea cavaleriească, tot astfel virtutea se modifică și se transformă până ajunge, în unele clase ale societății, un contraînteles absurd și hidos. Acea care se cheamă astfel, este viciul organizat, pașnic, care își plătește chiria și care stă de strajă.

Viciul legal care se arată și care ajunge la extremitatea monstruoasă de a avea pacea conștiinței.

Oamenii aceștia au o evanghelie negativă : tot ce Codul ne pedepsește într-adins este pentru ei nec plus ultra a

moralei ! Și chiar discută amenințările Codului pe care ei le găsesc oarbe și aspre !

Căsătoria pentru ei este o excepție, un lux. Se împerechează la întâmplare, aruncă prin mocirlele Parisului, fără pic de remușcare, mulțimea aceea de copii mizerabili care mai târziu se duc de populează ocnele și dau actori dramelor plăcute ale Cărților cu jurați.

Oamenii aceștia nu sunt poporul, să ne ferească Dumnezeu ca să zicem vorba asta, dar ei formează o minoritate în capitala luminilor. Nu locuiesc într-un cartier special, ci în toate cartierele. Aparțin nominal tuturor religiilor.

Unii, care stau pe trepte înalte ale scării sociale, sunt din sistemă acolo. Li se zice, filosofi ! Cel mai mare număr are cel puțin scuza ignoranței și a mizeriei.

Cine ar cuteza să tăgăduiască lucrurile acestea ? Unele familii, care au case bune și bine mobilate, împing nai-vitatea mișeliei până a plânge ca pierdută pe copila care s-a măritat cu un om sărac, pe când vorbesc cu mândrie de copila cealaltă care se plimbă în trăsură scumpă și are cașmiruri și bijuterii, pentru că tinerețea ei a fost scontată cu câștig.

Chiar până în inima mamelor se face o astfel de noapte adâncă.

Dintre toate cartierele Parisului, cel al Templului este negreșit cel mai puțin ferit împotriva rușinii. Este sărac. Are vecinătatea dizolvantă a balurilor și a teatrelor. Glasul său este uzura seculară, răsplata ostenețelor lui este orgia cîrciumei.

Desigur că în Templu sunt foarte mulți oameni cinstiți ; ei se obișnuiesc, îngăduie, primesc. Viciul nu este al lor, dar se lovesc de viciul fără scârbă și pentru că au nevoie să trăiască.

Jean Regnault era dintr-o familie în care din tată în fiu cinstea era o moștenire. Niciodată nu fusese o singură pată pe casa asta de oameni cumsecade și familia întreagă plătitese vina unuia singur. Dar familia Regnault avea vecini. Jean era din copilărie obișnuit cu istoriile Templului. Știa moravurile telăleselor. Jean nu trebuia să se mire aici văzând un adolescent în relații cu bătrîna Battelleur, nici o copilă dată unui bătrîn de cincizeci de ani.

Tot ce puteam spune e că Jean ar fi murit mai înainte de a cădea până acolo...

— Astfel de slujbă am eu, zise Polyt, învârtindu-și bastonul între degete, să beau bine, să mănânc bine, să dorm bine... Haina, cum vezi... Din când în când mă duc și la teatru... La bal, oricând vreau, și încolo să nu fac nimic.

Se uită în ochii lui Jean să vadă dacă-l uimise.

Jean însă nu lua seama.

— Ce zici tu despre cele ce ți-am spus ? întrebă Polyt. Ce zici, ți-ar plăcea și ție viața asta ?

Jean nu răspundea.

Polyt îl scutură de braț și-l trase până sub un felinar.

— Dar ce te-ai schimbat ! zise el cu o nuanță de adevărat interes, ești galben ca un mort. Ochii îți sunt roșii... Ești bolnav ?

Jean clătină din cap.

— Atunci ești îndrăgostit ! zise leul Templului. Voi aștia, tineri, care nu cunoașteți viața, luați femeile în serios... În mijlocul secolului al nouăsprezecelea cine a mai văzut astfel de prostii !... Ia spune drept, așa-i că am ghicit ?

Jean clătină iar din cap.

— Văd că nu ești limbut ! zise Polyt... Haide, deschide-ți inima puțin cu un prieten vechi... Cine știe ? Voi reuși poate să te scap de necazuri... S-au văzut lucruri mai rele...

Jean, în loc să răspundă, se apucă cu mâinile de cap.

— Cum văd, ești rău !... zise cu un fel de groază Polyt.

Jean oftă adânc, lăsă mâinile în jos și Polyt îi văzu lacrimile curgându-i.

Durerea asta îl izbi mai tare decât ar fi putut cineva bănuși. Rămase uluit și nu se mai știu ce să zică.

Jean rupse tăcerea.

Câteva vorbe îi ieșiră din gură, vorbe încurcate, mahnite ; Polyt asculta, Jean se aprinse cu încetul. Melancolia sufletelor care se deschid, se făcea tot mai mare. Își povesti istoria lui dureroasă, venirea comisarului de urmărire în casa lui, primejdia care apăsă pe mama Regnault și neputința lui de a plăti nemilosului creditor.

Cu cât vorbea el, cu atât figura domnișorului grosolan lua o expresie de interes crescând. Fața lui, care de obicei nu avea alt caracter decât o groasă nepăsare, arăta adevărate emoții.

— Nu e cu puțință ! zicea el din când în când. Să se facă astfel de rău unei biete femei !

Când sfârși Jean, Polyt bătu în piatră cu bastonul și amenință aerul cu pumnul.

— Și tâlharul de Johann le face toate acestea ! zise el. Dacă aș fi știut al dracului să fiu, dacă nu-i dădeam francul și douăzeci și cinci al meu !... Cât despre stăpân, mi se pare că e un om fără inimă... pentru că ea este bătrână ! Nu-i așa, Jean, că-i bătrână mama Regnault ?

— Oh ! da, este foarte bătrână !... Și pușcăria are s-o omoare !

— Cât despre asta, dragul meu, să știi că pușcăria nu omoară pe nimeni. Se petrece al dracului de bine la Clichy, știi tu ?

— Ce tot spui tu... Sărmana bunica !...

— Ai dreptate ! una că ea nu știe să nutrească, răspunse Polyt cu oarecare dispreț, dar, o ! Doamne ! zise el numaidecât, și eu sunt sărac ca un șoarece. N-am decât hainele, vezi tu ?... Ah ! cel puțin dacă aș fi făcut economii !

Se căută prin amândouă buzunarele jiletcii și scoase un franc și jumătate.

— Am eu lanțul ăsta de aur.. dar este de aramă... zise el cântărindu-și bijuteria aceea care este foarte frumoasă, la vedere.

Jean îi întinse mîna.

— Îți mulțumesc, sărmane Polyt, zise el, văd bine că tot ai inima bună... dar nu poți face nimic pentru mine...

— Stai ! zise Polyt, putem mânca la o cârciumă pentru un franc și jumătate... În vremea asta ideile vin.

— N-am chef de cârciumă, zise Jean.

— Cum este cu băutura. Vezi, mie îmi face mai mult bine decât rău dacă beau un pahar de vin la cârciumă. Ia să vedem, cât îți trebuie pentru bunica.

— Cu cheltuielile, se pare că este mai mult de opt sute de franci.

— Opt sute de franci ! zise Polyt. Dacă aș cere eu suma asta Iosefinei m-ar da de opt sute de ori pe ușă afară !

Se uită pe rând la pantaloni, la jiletcă și la haină.

— Toate astea fac treizeci de franci, mai mult nu... Rămân încă șapte sute șapte zeci de franci de găsit... murmură el.

Jean era foarte înduișat și strângea mâna lui Polyt cu recunoștință.

— Degeaba caut... nu sunt, zise el, numai atât nu-ți folosesc.

Câteva secunde îți scutură părul pomădat și rodea măciuca bastonului.

Deodată își scoase pălăria și sări de pe trotuar.

— Parcă mi-ai spus că ai o sută de franci ? zise el cu atâta bucurie ca și cum ar fi descoperit o mină de aur.

— O sută douăzeci ! răspunse Jean Regnault.

— Ei bine ! dragul meu, zise Polyt luându-l de mijloc și începând o polcă. Johann e un prost !... Ne batem joc de stăpân... Ne batem joc de pușcărie !... Toate datoriile noastre sunt plătite !... Și poate să ne mai rămână și vreo cruce șase franci pentru ca să dejunăm mâine la Viișoară !...

VII

120 DE FRANCI

Bietului Jean Regnault, simplu cum era, nu prea îi venea să creadă, dar Polyt vorbea cu atâta căldură, entuziasmul lui era atât de adevărat, părea atât de adânc convins ! Jean sta în fața lui cu gura căscată, cu ochii întrebători, necutezând să vorbească de frică să nu întârzie explicarea sperată.

— Ah ! am găsit ! — zise Polyt, care nu mai putea de bucurie, — cu greu, dar am găsit ! Du-te și adu-mi cei șase napoleoni ai tăi, băiete și-ți garantez că înainte de miezul nopții o să avem un bilet de-o mie !

— Cum așa ? — întreabă Jean.

— Nu eu am să lucrez cu ei, ci tu. Am să-ți dau iarba fiarelor și te învăț să lucrezi.

— Glumești ? — întreabă Jean mâhnit.

— Pe cinstea mea ! — răspunse Polyt — am găsit mijlocul și mijlocul este bun !

— Dar ?....

Leul Templului se așeză drept în fața flașnetarului și apucă măciulia bastonului cu amândouă mâinile.

— Tu nu te-ai fi gândit niciodată la așa ceva, Jean ! — zise Polyt. E semn bun, treizeci și patruzeci este un joc de bună ziua, jocul treizeci și patruzeci nu s-a făcut pentru câini !

— Treizeci și patruzeci...? — repetă Jean, căruia nu îi spuseră nimic aceste numere.

— I-ai învățat numele destul de repede, puiule — zise Polyt. E semn bun, treizeci și patruzeci este un joc de cărți care se cheamă așa pentru că... În sfârșit, ce contează ! Asta-i un joc care nu e obișnuit printre oamenii de rând. Este ușor și merge iute. Numai cu o sută de franci ai câștiga într-o jumătate de ceas o mulțime de parale.

Flașnetarul îl asculta. Mai stătu încă două trei secunde, apoi lăsă capul în jos.

— Și asta-i ideea ta ? — murmură dânsul descurajat.

— Cam așa ceva, puiule.

— N-ai altă speranță decât aceasta ?

— Ce proști sunt oamenii care n-au trăit ! — zise Polyt. Vorbesc prostii ! Păi nu-ți spun eu că este ceva sigur ?

— Dar poate cineva și să piardă ?

— Niciodată !

Bietul Jean dorea cu prea multă ardoare suma aceasta care i se făgăduia, ca să nu primească ; dar judecata lui dreaptă și bunul simț se revoltau acestui plan care nu prea era de crezut. Deși nu mai jucase cărți, presupunea că la orice joc se poate și pierde.

Polyt se indigna văzându-l că nu se bucură.

— De mirare — bombănea dânsul — e înecat până în gât și mai face mutre ! Ai la tine cei o sută și douăzeci de franci ?

— Nu, sunt acasă — răspunse Jean.

— Eu, dacă eram în locul tău, aș fi alergat acasă să iau comoara.

Jean nu se mișca din loc. Polyt îl luă de umeri și îl duse câțiva pași spre piața templului. Flașnetarul, lipsit de convingere, se lăsă dus, apoi se împotrivi și se opri.

— Nu vreau să mă duc să caut cei o sută douăzeci de franci, — murmură el cu un fel de rușine.

— De ce ?

— Pentru că, dacă cumva bunica ajunge la pușcărie, o să-i trebuiască banii ăștia.

— Dar depinde de tine ca să nu o lași pe bunică-ta să ajungă la pușcărie.

Jean își scoase șapca de pe cap și începu să se joace cu ea.

— Jean, sărmane Jean, — zise Polyt necăjit — mare poftă am să te dau dracului, dar cu prietenii trebuie să ai răbdare. Ascultă-mă, este cunoscut lucru, și mai mult de cinci sute de mii de persoane mi-au spus-o, și toți oameni cumsecade : oricine joacă pentru întâia oară, câștigă.

Polyt vorbea cu un ton de adâncă convingere și Jean se simți mișcat fără voia sa.

— De ce câștigă sigur prima dată decât după aceea ? — mai întrebă dânsul.

Polyt dădu din umeri.

— Ce vrei să-ți spun ? zise dânsul. Eu nu pot să te fac să pricepi, sunt lucruri mai presus de priceperea ta și nu le-ai înțelege. Ca să-ți intre în cap astfel de lucruri, vezi tu, trebuie să fi trăit în lume. Ia să vedem, ai tu încredere în bătrânul tău prieten ?

— Eu cred că tu vrei să mă scoți din încurcătură — răspunse Jean — dar...

— Nu încape nici un dar ! Nu vreau ! Dacă ai încredere în mine trebuie să-ți fie deajuns vorba mea. Ei bine, eu sunt tot așa de sigur de cele ce-ți spun, după cum sunt de sigur că te văd și mă vezi. Întâia oară oricine câștigă, nu încape îndoială !

— Dacă aș fi sigur ! începu flașnetarul pe jumătate incredințat.

— Doamne ! Doamne ! — zise Polyt tăindu-i vorba, ce încăpățânat este băiatul ăsta ! Chiar eu am făcut experiența, eu care-ți vorbesc. Pentru prima dată când am pus mâna pe cărți, am câștigat atât că mi-am umplut buzunarele cu bani de câte cinci franci, numai cu capitalul de doi franci și jumătatea pe care-l avem. Judecă tu singur, ce poți face cu o sută de franci ?

— Este adevărat, zise flașnetarul.

— Cât despre posibilitatea de a pierde, — continuă Polyt, a cărui elocință se înfierbânta — nu s-a văzut niciodată, dar ști, niciodată ! Și gândește-te numai puțin, dragul meu, când s-o trezi mâine de dimineată mama Regnault și când o vedea banii pe noptieră, ce mulțumită are să fie.

— Dumnezeu ! Dumnezeu ! dac-ar fi cu puțință !

— Cum are să-i mulțumească lui Dumnezeu, sărmana bătrână !

Bietul Jean se sufoca de bucurie.

— Și tu să stai lângă pat, pitit într-un colț și s-o privești cum plânge și râde — îi mai zise Polyt.

Jean începu să plângă.

— Și pe urmă — isprăvi Polyt — tu să te apropii încet-încet, în vârful picioarelor, să te duci lângă patul ei și ea să te sărute de bucurie. Ce fericiți o să fiți !

— Mama, biata mama ! — zise Jean ținându-se cu mâinile de piept. Oh ! văd eu, Polyt, că tu nu vrei să mă înșeli. Te cred și vreau să-ți urmez sfaturile.

Polyt bătu din palme ca și cum repurtase o victorie, îl luă pe Jean și îl trase spre piața Rotondei.

— Haidem să ne luăm banii și să ne vedem de joc, zise el.

Într-un minut ajunseseră pe aleea îngustă care ducea la cocioaba lui Regnault.

— Urcă și ia banii iute ! Eu te aștept aici — zise Polyt.

Flașnetarul se duse repede spre casă, iar Polyt începu să se plimbe prin fața porții. Când trecu prin curte, Jean nici nu se uită la ferestrele lui Hans Dorn, într-atât era de preocupat de speranța pe care Polyt o făcuse să se nască în el. La Hans Dorn era lumină, perdelele de muselină albă erau multe dar printre ele se putea vedea. Uneori se vedeau niște umbre desenându-se pe fundalul acesta semi-transparent. Ar fi putut deosebi ușor umbra subțirică a Gertrudei și talia mai mare a unei alte femei.

Era și un bărbat cu ele. Cine ar fi vrut să se asigure că nu era negustorul de haine Hans Dorn, n-ar fi avut decât să privească umbra proiectată pe perdea. Umbra aceasta desena o talie suplă, talia unui frumos cavalier.

Jean nu băgă de seamă toate acestea, urcă câte patru treptele roase de cari și ajunse numaidecât la ușa mamei sale. Ușa era descuiată, dar Jean se opri ca și cum n-ar fi cutezat să calce pragul. Când se despărțise de Polyt, Jean era înfierbântat, ceva îl împingea înainte, în el era credință și entuziasm. Dar cele câteva secunde care-i trebuiseră pentru a străbate aleea îi fuseseră de ajuns să-și revină. În loc să deschidă ușa, stătu multă vreme nemișcat în prag. O mină misterioasă îl trăgea înapoi; se îndoia. Petru întâia oară în viața lui se speria gândindu-se să dea ochii cu mama și bunica sa.

În sfârșit intră. Marea cameră goală era luminată de un muc de lumânare care ardea aplecat, așa că era mai mult întuneric. Când scrumul strâns în vârf cădea de la sine, lumina devenea mai vie. Privirile nu găseau nimic în jur. Era golul, sărăcia ajunsă într-o fază disperată. Totul fusese vândut bucată cu bucată, nu mai rămăsese decât pânza groasă care ținea loc de perdea la fereastră și o pătură de învelit.

Flașnetarul nu auzi nici un zgomot când intră. O clipă crezu că încăperea era goală, dar uitându-se pe pat putu deosebi o umbră culctă peste plapumă. Se apropie în vârful picioarelor. Cu cât se apropia mai mult, cu atât începea să deosebească mai bine două răsufări grele.

— Dorm amândouă... am să pot !...

Călcă și mai încet și ajunse la pat fără nici un zgomot. Grămada neagră, zărită de departe, era un grup nemișcat și adormit: era bunica și nora ei, Victoria. Bătrâna era culcată peste plapumă, cu picioarele atârinate în jos. Capul i se odihnea pe pernă. Picotea, cu ochii pe jumătate închiși și cu gura căscată. Nu era somn ci un fel de nesimțire grea. Din când în când tresărea.

Mama Regnault nu își dezbrăcase hainele de sărbătoare. Se întoarse de la banca de Geldberg obosită de tot, se așezase pe pat și nu se mai mișcase. Tăcuse cu încăpăținare la orice întrebare îi pusese Victoria. O singură dată deschise gura, pentru a trimite lui Dumnezeu o rugăciune în care era amintit numele fiului său. Nu spuse ce se întâmplase la bancă, nu pomenise despre cruda asprime a lui Jacques. Voise să-și ascundă umilința.

În seara aceea nu putuse să plângă. Nici o lacrimă nu-i venea în ochi. Acum, când o doborâse osteneala, somnul său semăna cu moartea. Pe obrazul ei bătrân și tras se vedea durerea întipărită. Culoarea lui era pământie cu tonuri vinete, iar pleoapele, pierdute în orbitele-i adânci, păreau că așteaptă mâna creștină care închide ochii cadavrelor. Suflarea-i slabă șuiera încet în gâtleej, iar părul albit îi scăpase de sub bonetă peste obraji.

Lângă dânsa, Victoria sta în genunchi pe jos, cu capul pe plapumă. Plânse. Probabil că somnul o surprinsese astfel, făcându-și datoria pioasă și încremenise mângâind-o pe mama Regnault căzută de osteneală. Pe urmă nu mai cutezase să se miște, de frică să nu tulbure somnul care curma durerile bieteii bătrâne. Obrazul îi era înfundat în plapumă și rămăsese cu mâinile împreunate sub cap, cum stătuse când se ruga.

Era un tablou trist. Expresia întipărită pe fața Victoriei vorbea de la sine, dezvăluind toată durerea. Cât despre bătrână, lumina slabă se juca prin zbârciturile obrazului său și-i arăta agonia.

Jean se oprise la doi pași de pat cuprinzând cu privirea toate acestea. Inima îi era zdrobită. Nu mai știa nimic, nu mai putea să gândească. Disperarea aceasta mută și fără margini îl cuprindea, paralizându-l. Căzu în genunchi alături de mama sa. Brusc, simți nevoia să-și ascundă obraji care îi ardeau ca focul, dar tresări când puse fruntea pe locul umed de lacrimi. Se ridică în picioare și încercă să se dezmeticească. Își aminti ce trebuia să facă și se aplecă deasupra patului pipăind rochia bunică-si.

Victoria se mișcă puțin în somn și din piept îi ieși un oftat, Jean se retrase înspăimântat.

— Dumnezeu, cum tremur ! — își spuse el apăsându-și inima cu amândouă mâinile. Nu cumva fac o crimă ?

Lăsă capul în jos și rămase o clipă nemișcat. Pe urmă își zise iar, făcându-și curaj :

— Trebuie ! Suferă prea mult ! Numai pe mine mă au pe lume ca să le ajut !

Făcu un pas înainte, dar își luă seama deodată și întoarse capul spre colțul cel mai întunecat al camerei.

— Dacă o fi Geignolet treaz ? își zise el și în loc să se apropie de pat, se duse spre colțul unde dormea idiotul de obicei. Pe saltea nu era nimeni.

— Geignolet nu e aici, amândouă dorm ! Dumnezeule, tu-mi deschizi drumul acesta ca să pot să le scap cumva ?

În astfel de momente de emoție adâncă, sufletul care e mai naiv, caută pretutindeni prevestiri. Jean își spunea că cerul înlătura piedicile din calea sa și începea să prindă nădejde. Se întoarse spre pat și căută din nou în cutele rochiei bătrânei buzunarul unde trebuia să fie pungulița Gertrudei.

Deși intenția lui era curată și bună, îi tremura mâna. Cei care l-ar fi zărit în momentul acela l-ar fi luat drept un hoț. Emoția îl făcea nesigur și căută multă vreme. Pe când căuta, mișcarea cea mai mică a bătrânei îl zăpăcea și mai tare și-l îndemna să fugă. Cu toată prudența lui, bătrâna îi simțea întrucâtva prezența pentru că începu să se agite și buzele i se mișcară. Flașnetarul pândeia semnele acestei treziri și se grăbea, dar cu cât se grăbea mai tare, cu atât i se încurcau mai rău mâinile în cutele rochiei.

Începuseră să-l treacă sudorile. Avea o oarecare teamă și un fel de remușcare, apoi se mai amesteca și necazul. Când își pierduse speranța, mâna îi simți o deschizătură în stofa rochiei, ba atinse chiar aurul din punga de mătase împletită. Pusese mâna pe pradă, dar nu putea să o înhațe pentru că se prinsese sub corpul bătrânei și trebuia smulsă. Era o lucrare de răbdare. Jean se apucă să tragă binișor, binișor dar punga nu vroia să iasă și bătrâna era gata să se trezească, își tot învârtea capul pe pernă și aiurea. Cu brațele căuta ceva în aer parcă ar fi vrut să îmbrățișeze o ființă iubită.

— Copilul meu ! copilul meu !... nu mă omori... sunt mama ta !... murmură dânsa în sfârșit.

Jean nu prea pricepea dacă nu cumva lui îi spunea vorbele astea. Își pierdea cumpătul simțind că mai avea numai puțin și trăgea mai tare.

— Copilul meu, oh, copilul meu ! — zicea bătrâna frământându-se și plângând în visul ei — te rog, lasă-mi speranța din urmă !

Jean își pierduse tot curajul pentru că i se părea că lui îi spune să nu-i ia punga. O privire îi fu deajuns să-și

dea seama că nu era trează. Făcu un ultim efort și scoase punga, dar asta făcu să se deștepte bătrâna. Sări în sus.

— Jacques ! strigă dînsa.

Flaşnetarul fugise, era la câțiva pași depărtare de pat.

— N-am visat ! — zise doamna Regnault scuturînd-o pe noră-sa de mână — ochii mei nu mai văd, dar aud pașii cuiva... Victoria ! Victoria !

Victoria ridică capul în clipa în care Jean trecea pe lângă lumânare și sufla în ea. Camera se întunecă.

— Cine-i acolo ? — strigă Victoria. Tu ești, Jean ?

Flaşnetarul nu răspunse, ieși și coborî scara în fugă.

Polyt îl aștepta fluierînd. Jean ajunsese lângă el și se sprijini de zid pentru că nu îl mai țineau picioarele.

— Iată cei o sută douăzeci de franci ai mamei Regnault, zise el încet, cu o voce stinsă. Asta-i tot aurul ei, și este viața mea... pentru că i-am furat, Polyt, și dacă voi pierde, mă omor.

VIII

LA HANS DORN

Polyt însă, își schimbase gândurile. Îi înghețaseră picioarele tot umblînd prin noroi așteptîndu-l pe Jean. Își învîrti bastonul între degete și dădu din umeri cu un aer disprețuitor.

— Toate acestea țin de temperament, zise el. Vezi, eu aș putea pierde cinci sute de milioane de miliarde de napoleoni fără să mă gândesc vreodată să dau arma la stînga, cum zic foștii milionari. Eu sunt un bun jucător. Dar nu e vorba de asta... tot ce am făcut noi, vezi tu, sunt numai prostii și dacă te căiești că ai ciupit cele o sută douăzeci de puncte, e foarte bine, fiule.

Jean se uită la el cu mirare.

— Da, zise iar Polyt cu o răceală crescîndă, m-am gândit... nu mai merge... să ne închipuim că nici n-am vorbit.

— Nu te înțeleg, îngână Jean.

— Se poate. Eu înțeleg însă... Când te-am văzut cu lacrimile în ochi și alb ca o cârpă, nu știu cum să-ți spun, dar mi-a făcut o impresie ciudată... Pe cinstea mea, am crezut că o să plâng.

— Și-acum nu-ți mai e milă de mine, zise Jean tăindu-i vorba.

— Pe cuvânt de onoare, nu e adevărat, zise Polyt aprinzându-se încetul aș da tot ce am numai să te scap din încurcătură... și chiar m-aș împrumuta dacă aș avea credit.

Tăcu și încercă să se sprijine pe mânerul bastonului.

— Dar n-am credit — zise el deodată — ce vrei să fac...?

— Vorbeai de o casă de joc, zise flașnetarul.

— Este adevărat, nu zic că n-am făcut o prostie.

— Nu mai vrei ?

— Ascultă-mă băiatule, în timp ce te așteptam pe tine, m-am gândit, că tot trebuia să-mi omor vremea cumva, și mi-am zis că sunt un mare nătărău.

Jean nu pricepea.

— Am văzut că nu e soluție..., zise Leul Templului.

Adineauri, Jean nu vroia să primească propunerea ca și cum era vorba să înfăptuiască o crimă și bucuros ar fi dat înapoi. Acum, când i se tăia drumul, îl cuprinsese dorința de a merge înainte. Vroia cu orice preț să joace, nu-i mai era teamă că o să piardă. I se părea că i se smulge o șansă sigură de scăpare.

— Și de ce nu e o soluție ? — întrebă el ridicând iute capul.

— Ia te uită : bombăni Polyt, — mititelul mușcă... să nu cumva să mă mănânci, scumpul meu : Nu e din vina mea.

— Dar de ce ? Spune odată, de ce ? zise flașnetarul necăjit.

— E de mirare că un om ca mine, răspunse Polyt, umblat și obișnuit cu societatea, nu m-am gândit la amănunte. Vezi tu, sunt multe pricini care mă rețin, Jean. Dacă ai fi desprins cu lumea bună, ai putea să intri deși ești un copilandru. Căci, cu toate că nu sunt sergenți la ușă care să te legitimeze, acolo vin numai oameni îngrijiți și cum-

secade. Tu nu poți să intri cu vesta ta de catifea și cu șapca asta.

Jean lăsă capul în jos.

— Dumnezeule ! Dumnezeule ! — îngână el — să fie cu putință să se împiedice cineva numai de un astfel de lucru ?

— Neplăcut, — răspunse domnișorul — dar ce vrei, când nu e cineva îmbrăcat, nu intră nicăieri.

Lui Jean îi ardea capul și era gata să plângă de furie.

— Prin urmare, îți doresc noroc și te las.

— Mai stai puțin ! îl rugă Jean.

— Voi sta atât cât vei dori, fiule, dar nu-ți slujește la nimic și mă plictisesc. În locul tău aș lua mai bucuros un pahar de ceva decât să mă tânguiesc de-a surda. Când nu se poate, nu se poate, ce dracu !

Jean ridică iute capul.

— Am găsit ! strigă el plin de bucurie.

— Ce-ai găsit ?

— Am găsit mijlocul să mă îmbrac cumsecade.

— Aiurea !

— Ai să vezi !... și încă ce haine !

Jean nu mai putea de bucurie. Uitase nenorocirea de acasă. Viitorul îi zâmbea, vedea grămezi de aur, o bătrânețe fericită pentru bunică-sa. O vedea pe maică-sa într-o prăvălie bună și pe Gelgnolet îmbrăcat într-o haină nouă. Ba îi mai rămâneau încă destule parale ca să se însoare cu draga lui Gertrude, pe care nu o putea uita. Câte bucurii ! Luă mâna lui Polyt și o strânse cu putere.

— Bunul meu Polyt, așteaptă-mă numai un sfert de ceas ! îl rugă el.

Leul Templului se strâmbă cu neplăcere.

— Te rog : stărui Jean, care se temea de un refuz.

— Te voi aștepta și cincisprezece zile dacă o fi nevoie, răspunse Polyt, dar nu aici. Poate să treacă cineva să mă vadă și pe urmă să-i spună Josephinei că aștept pe stradă, și ne-am certa. Fă-ți treburile, du-te și te îmbracă și vino să mă cauți la cârciuma „*Spicul Tăiat*“, e alături cu Circul.

— Te-am înțeles, zise Jean, care s-ar fi dus după el și la capătul pământului. La revedere .

— La revedere.

Polyt își scoase mâinile din buzunarele jiletei, își îndreptă cravata și-și puse bine pălăria pe cap. Pe urmă o apucă spre bulevard cu nasul în vânt și un mers grațios.

Jean se întoarse pe alee și străbătu curtea încă o dată, însă, în loc să urce scara spre maică-sa, o apucă spre casa lui Hans Dorn.

— Dacă n-ar fi acasă taică-su ! — murmură el urcând încet. Dar mă prind că nu-l găsesc acasă, am noroc astă-seară !

Ajunse la ușa negustorului și bătu de trei ori încet, un fel de semnal între el și Gertrude. Nu-i răspunse nimeni. Cu toate astea văzuse lumină la ferestre când trecuse prin curte. Casa nu era goală.

Când un om sfios devine îndrăzneț, nimic nu-i domolește pornirea ca așteptarea care îl ține minute în șir atârnat de un clopoțel. În astfel de situații, un solicitant își uită textul sau își pierde încrederea. După ce trage de clopoțel de trei ori, chiar omul cel mai îndrăzneț își pierde avântul.

Jean bătuse cu încredere, dar, cu cât aștepta în zadar răspunsul, cu atât își pierdea încrederea, fruntea i se încrețea, devenea din ce în ce mai sfios. Poate că Hans Dorn era acasă, poate că Gertrude se culcase. Jean stătea ca pe jăratec gândindu-se că i-ar putea deschide chiar negustorul de haine și nu cuteză să mai bată.

Pe când sta astfel gândindu-se dacă să mai bată ori nu, încerca să tragă cu urechea doar doar va auzi un zgomot în casă. Auzea ceva dincolo de ușă : era un fel de murmur al unei conversații intime și secrete. Dar, pe lângă zgomotul acesta, mai venea un alt zgomot care îl împiedica pe Jean să-și facă o idee despre ce se întâmplă. Acest zgomot venea dintr-o direcție necunoscută, era slab, surd și continuu.

Jean locuia în imobil încă din copilărie și nu știa să fie vreun vecin a cărui meserie să producă un astfel de zgomot. Dacă ar fi fost în vecinătatea unei pușcării, ar fi crezut că un osîndit rîcîia zidul celulei ca să-l străpungă. Ochii nu-i puteau dezvălui nimic, împrejur era întuneric. Zgomotul nu se oprea. În acele minute lui Jean i se părea că dacă ar fi întins mîna l-ar fi atins pe cel care zgâria zidul. Apoi zgomotul se depărta iar,

Uneori, noaptea, se aud zgomote misterioase care nu pot fi înțelese. Din douăzeci, nouăsprezece au explicația cea mai firească din lume, dar cel care le ascultă și caută să le ghicească face mai totdeauna apel la imaginație. Atunci se clădește, un întreg roman pe vârful unui ac. Dimineața, tot misterul se destramă : era o poartă neînchisă bătută de vânt sau un băcan prea zelos care alesese acel ceas din noapte pentru a sparge în bucățele o căpătână de zahăr.

Jean nu avea timp de închipuiri, dar zgomotul acela îl făcea să stea ca pe ghimpi. Se învârti în dreapta, în stânga, pipăi zidul peste tot și nu găsi nimic. Nu era nimeni. Dacă sunetul era pământesc, atunci el venea chiar din casa lui Hans Dorn sau din magazia lui de lemne. Și de, mulți vorbeau că Hans Dorn avea mulți bani în casă și încă prea mulți pentru un om ca el. Cine știe, poate că săpa o ascunzătoare ca să-și îngroape comoara.

Jean întinse mâna în întuneric și pipăi ușa magaziei, dar o găsi foarte bine închisă pe dinăuntru.

Zgomotul acesta, de orice natură ar fi fost el, începuse cu mult înainte de a veni Jean Regnault, dar, când se auzise pentru întâia oară, nu era nici o ureche prin apropiere. Hans Dorn ieșise încă de când se înserase și fiică-sa, frumoasa Gertrude, avea cu totul altceva de făcut decât să audă cum rodeau șoarecii în zid. Tatăl ei îi spusese să-l slujească cu credință pe Franz și ea asculta sfaturile părintelui său.

Adevărul este că pe Franz îl zărise Sara cu două ceasuri mai devreme străbătând piața Rotondei și furișându-se în umbra casei negustorului de haine. Franz voia să o vadă pe Gertrude. Avea multe lucruri să-i spună. Pe lângă fantastica-i povestitre de dimineață, mai avea să adauge încă un capitol. Inima lui Franz era plină de bucurie și avea nevoie de cineva căruia să i se destăinuie. Și apoi, cele câteva cuvinte schimbate de dimineață cu Gertrude, pe când tata Hans căuta faimosul pachet cu haine, îi deschiseseră tânărului nostru un orizont nou.

Gertrude o cunoștea pe Denise și se părea că o iubește. Și cât de mult câștigase Gertrude în inima lui Franz de când știa el aceasta, cum i se părea lui acum mai bună și mai frumoasă, cum o iubea ca pe o soră !

Denise și el erau despărțiți de când izgonirea lui din casa de Gelberg îl îndepărtase de saloanele acelea bogate ale căror uși se deschideau mai înainte pentru el. Nu mai avea nici un mijloc să se apropie de domnișoara d'Audemer. În ajun, în aceal moment solemn când credea sigur că o să moară, fusese silit să-i trimită un ultim adio, să ia o hotărâre romantică ce nu putea să ducă la altceva decât la compromiterea femeii iubite. Fără împrejurarea duelului, Franz n-ar fi încercat niciodată calea aceea îndrăznească care nu era decît o primejdie pentru Denise. El era îndrăzneț și lipsit de experiență, dar avea delicatețea sufletelor frumoase și nu ar fi fost în stare să o pună în pericol pe cea pe care o iubea.

Acum Denise îl încurajase. El păstra ca pe o comoară în adâncul inimii mărturisirea scumpă a tinerei fete. Însă piedicile dintre ei nu dispăreau. Ușa doamnei vicontese d'Audemer era închisă pentru Franz și azi ca și ieri. Nu avea nici o posibilitate să o vadă pe Denise și întrevedere a ceea ce atît de dulce din fața porții bunicii lui și sărutarea pe care o căpătase și care-l făcea să tremure de bucurie când și-o reamintea, toate astea păreau că o să ajungă la pedepsa unei despărțiri îndelungate, a unei despărțiri fără sfîrșit.

Dacă Franz n-ar fi întâlnit-o pe mica Gertrude, al cărei zâmbet vesel era ca un semn de fericire, s-ar fi îndoit de viitor.

De ieri pînă astăzi i se schimbase foarte mult situația, cel puțin așa credea el. Inima îi era plină de speranțe aproape bune. Visa pentru dânsul, un biet orfan care nici nu știa cum îl chemase pe tatăl său, noblețe și avere. I se părea că îi mai trebuia puțin și va pătrunde întunecatul secret care îi înconjura viața. Își făurea numai speranțe în vreme ce o iubea pe Denise cu pasiune. I se frângea inima când se gîndea să o mai vadă acum când dânsa îi dezvăluisese sentimentele și nu se putea obișnui cu ideea de a se despărți de dînsa.

Gertruda trebuia să-l scape de chinul ăsta. El o mai văzuse numai de două ori, însă împrejurările pe care Franz le numea întâmplare, strânseseră legătura lor într-un mod neprevăzut. Fără să-și dea osteneala să cerceteze izvorul acestui simțămînt, Franz avea încredere în Gertruda ca

într-o prietenă veche. Credea într-atât în ea încât își puna pe șansa aceasta toate speranțele lui de viitor. Și venea la ea să-i spună tot focul din inimă și era fericit numai la gândul că avea să i se destăinuiască și să afle ceva de la ea.

Însă nu fusese nimic deosebit între el și frumoasa fată a lui Hans Dorn. Câteva vorbe repezi, schimbate în șoaptă, după care el zise : „Am să mă mai întorc“. Să fi fost destul pentru ca Gerturda să poată ști tot ce spera Franz de la ea?

Poate Franz nu se simțise niciodată așa de vesel. Când urcă el scara la Hans Dorn, era multă vreme de când negustorul de haine plecase de acasă fără să-i fi spus fiicei sale unde se ducea. Gertruda era singură în camera de la intrare. Zgomotul pe care îl auzea acum Jean Regnault nu începuse încă. Gertruda broda, după obiceiul ei. Ședea lângă o măsuță pe care ardea o lampă și împrejur erau tot felul de mărunțișuri trebuitoare pentru lucrul ei. Gânduri vesele ori melancolice îi treceau prin cap și se reflectau pe obrazul ei drăgălaș. Nu îl mai văzuse pe Jean de dimineață. De multe ori se gândea la el. Îl iubea cu un sentiment serios, adânc și sincer. Jean era atît de nenorocit.

Dar ea avea 16 ani și tristețea nu durează la vârsta asta ci fuge la cel dintâi gând vesel. Tânăra își închipuisese că cei o sută douăzeci de franci pe care-i economisise, i-ar fi fost deajuns mamei Regnault ca să-i împace pe cei care o hărțuiau. Pe fruntea îngândurată, pe care o ținea aplecată, trecea din când în când câte o rază vie care îi aprindea un fulger vesel în ochi. Atunci Gertruda era iar mititica vioaie pe care am cunoscut-o la începutul istorisirii, fata bună și veselă cu inima deschisă și sufletul cinstit.

În momentele acestea, când fruntea i se însenina, când ochii îi sclipeau și ștergeau vâlul de melancolie, ea se uita mereu spre ușă așteptînd pe cineva și acel cineva întărzia să apară. În sfârșit auzi un pas mai întîi în curte, apoi pe scară.

— Știam eu bine ! își spuse ea zâmbind.

Până atunci nu-i trecuse prin gând să cînte, dar acum, începînd să coase mai repede prinse a fredona o melodie. Cineva bătu la ușă. Ea cînta înainte. Cel de afară bătu mai tare.

— Micuța Gertruda, zise o voce, te voi asculta mai bucuros după ce-mi vei deschide.

Fata se opri din cântat și începu să râdă.

— Cine ești ? întrebă fără să se ridice.

Glasul de afară căpătă un accent tînguitor și în același timp batjocoritor :

— Mam'zel Gertruda, sunt bietul Jean, vecinul dumitale și vin să...

— St ! zise fata ridicându-se roșie ca un rac.

— O să tac, zise iar vocea, dar dacă nu-mi deschizi o să-ți cânt „Pariziana“ cu flașneta.

Gertruda nu mai râdea. Era roșie ca focul și în ochi i se aprinsese o scânteie de necaz. Deschise însă ușa și Franz intră ca de obicei și o sărută pe amândoi obrajii rîzând. Gertruda se dădu înapoi serioasă.

— Tata nu e acasă, domnule, îi zise.

— Cu atît mai bine ! zise Franz închizând ușa. Prietenul meu Hans ar fi de prisos între noi amândoi astă seară, dragă Gertruda... Avem să ne spunem o mulțime de secrete.

— În ceea ce mă privește, eu nu, răspunse fata plecând ochii și pe chipul ei se vedea o oarecare poftă de răzbunare.

— Adevărat ? întrebă Franz descurajat.

— Foarte adevărat, domnule.

Franz nu mai zâmbea și rămase în fața ei descurajat. Gertruda se așezase pe scaun și se apucă din nou să brodeze. Părea că nu o mai interesează nimic decât lucrul ei. Franz amuțise. Tăcerea se prelungea. După un minut, fata aruncă o privire furișă spre el printre genele lungi și mătăsoase. Bietul tânăr era foarte trist și asta contrasta cu bucuria-i de adineauri. Privirea fetei, care devenise întunecată și vrăjmașă, se îndulci cu încetul. Dar tot nu-i vorbi.

— N-ai văzut-o ?... murmură Franz.

— Nu, domnule, răspunse Gertruda, plecându-și ochii pe broderie, hotărîtă să fie fără milă. Franz oftă adânc. Se așternu o mare tăcere. Gertruda îl privi din nou printre gene și îl văzu cum sta cu capul în jos, disperat. I se făcu milă și i se adresă, îndulcindu-și vocea :

— Ia spune-mi, de ce îți bați joc de Jean Regnault, îl întreabă ea.

Figura lui Franz se însenină.

— Ai văzut-o ! zise el, și doar ca să te răzbuni m-ai mințit !

— Nu-i adevărat, domnule, și de ce mi-aș da atâta osteneală pentru un răutăcios !

— Gertruda, micuța mea Gertruda ! Nu-i așa că ai văzut-o ? insistă Franz cu un ton rugător.

— Dumneata nu știi să-i răsplătești pe cei care te ajută !

— Dumnezeule, bietul Jean ! Dar eu îl iubesc pe el... Jean este un băiat bun... mă crezi că îl iubesc ? Gertruda, fie-ți milă și spune-mi dacă ai văzut-o !

— N-ai să mai râzi de el ?

— Niciodată, jur ! Ah, dacă m-ar iubi Denise numai pe jumătate cât îl iubești tu pe Jean !...

Franz spuse vorbele astea cu mâinile împreunate și cu ochii spre cer. Gertruda zâmbi.

— Nu știu dacă te iubește, îi spuse ea, dar era foarte măhnită când m-am dus eu acolo. Avea ochii înroșiți de lacrimi. Cum i-am vorbit de dumneata, a pălit. Când i-am spus că ai scăpat, m-a sărutat și i-a mulțumit lui Dumnezeu.

IX

URSITOAREA

Franz râdea și plângea în același timp și îi săruta mâna Gertrudei.

— Și îmi ascundeai toate astea ? zise el cu o voce care vroia să fie veselă, dar care tremura. Oh, răutăcioaso ! Răutăcioaso !

— Ai râs de bietul Jean, murmură Gertraud.

— Mai vorbește-mi despre ea, se rugă Franz cu nesat, spune-mi tot, mai ales acum că ne-am împăcat.

Luă un scaun și se așeză lângă frumoasa brodeză.

— O, da, zise Gertruda, te iubește mult, sărmana domnișoară ! Și dacă te-ar batjocori cineva în fața ei, mi se pare că te-ar apăra mai bine decât mă pricep eu să-l apăr pe Jean Regnault. Am găsit-o atât de mult schimbată când a intrat în camera unde o așteptam, că m-am speriat. Privirea îi era rătăcită. În loc să se îndrepte spre mine ca de obicei, căci este atât de bună și afectuoasă, s-a prăbușit într-un fotoliu și și-a acoperit obrazul cu mâinile. Am început și eu să plâng, domnule Franz, văzând cum își îneca suspinele. „Sluga dumitale, domnișoară Denise, i-am spus eu, am venit pentru broderie“. Ea nu mă asculta. M-am apropiat de ea binișor și m-am așezat alături spunându-i încet : „Nu vrei să mă ascuți, dragă domnișoară Denise ? Aș vrea foarte mult să te mângâi și să te văd voioasă.“

— „Voioasă ! O, draga mea Gertruda, dacă ai ști !...“ îmi zise ea uitându-se în ochii mei. Pe fruntea sa păreau să apese o grămadă de ani. Eu, care o văzusem în ajun atât de veselă și de frumoasă, nu o mai recunoșteam. O, domnule Franz, merită să o iubești toată viața.

Franz luă mâna Gertrudei și o apăsă pe pieptul său unde inima îi zvâcnea cu putere. Fata zâmbi.

— Nu știam cum să fac, zise dânsa, pentru că o slujnică bătrână se învârtea prin preajmă. Dar nu puteam să o las să sufere. I-am luat mâna, care era rece, strângându-o între palmele mele. „Știu de ce plîngi“, îi spusei, „trebuia să se dueleze astăzi de dimineață“. „Despre cine vorbești, Gertruda ?“ murmură ea cu mirare în priviri. M-am aplecat și i-am sărutat mâna, ca să nu se simtă stînjenită că o vedeam roșind. Îmi luai inima în dinți și răspunsei : „Vorbesc de domnul Franz“. Mâna îi tremură ușor într-a mea dar nu a ridicat ochii. O simții că se apleacă spre mine, înconjurându-mi umerii și trăgându-mă spre pieptul ei în care inima îi bătea cum bate acum a dumitale. „Gertruda, murmură ea, suntem prietene din copilărie, și eu țin la tine și azi“. Se opri și am crezut că am ofensat-o. Dar când să ridic capul, o lacrimă fierbinte căzu pe fruntea mea. „Spune-mi tot, zise iar, nu știu cum ai ghicit, dar e foarte adevărat că îl iubesc și nu voi iubi niciodată pe altcineva !“ „Slavă domnului, scumpa mea domnișoară !“ zisei ridicând capul, eu care te ascult acum

spunând vorbele astea sunt foarte sigură că domnul Franz s-ar bate și mâine dimineată din toată inima.“

— Ești un îngeraș, Gertruda, zise Franz, care fremăta ascultând. Și ce a spus Denise ?

— La început nu îndrăzni să creadă că e adevărat, atât de mare îi era teama să nu se înșele. Puțin câte puțin, culoarea îi reveni în obraji în timp ce mă cerceta cu privirea. Asta făcea să-mi crească inima de bucurie. O priveam zâmbind și bănuiam ce întrebare vroia să-mi pună. „Scumpă domnișoară, i-am spus cu căldură, l-am văzut pe domnul Franz după duel.“ „Trăiește ? mă întrebă ea și adăugă grăbită : și nu este rănit ? După răspunsul meu tăcu o clipă apoi împreunând mâinile îi mulțumii lui Dumnezeu. Dacă ai ști, domnule Franz, cât era de frumoasă ! I-am povestit atunci tot ce știam despre duelul dumitale, i-am spus care era singurul dumitale gând și că, dacă venisem, o făcusem numai pentru că m-ai rugat. Era fericită. Cu cât îi vorbeam, se îmbujora, iar urma lacrimilor pierise. Era bucuroasă ca un copil, mă săruta ca și cum i-aș fi fost soră.

Apoi îmi admiră broderia, era dintr-o dată mulțumită de tot ce o înconjoară : aerul era dulce, cerul strălucitor. Dar fruntea i se încreți ușor de îngrijorare : „Sărmanul meu frate, zise ea, a sosit de dimineată și nici nu l-am sărutat ! Teama asta m-a înnebunit“. Și mă lăsă pentru a se duce să-l vadă.

— Și plecând nu ți-a spus nimic pentru mine ? întrebă Franz.

Gertraud începu să rîdă.

— Dar nu ajunge tot ce ți-am spus ?

— O ! ba da, răspunse el. Cât trebuie să-ți mulțumesc, Gertruda, buna mea surioară !

Cât timp vorbise fata, Franz ascultase tăcut. O emoție adâncă înlocuise expresia zglobie a feței sale. După câteva minute de tăcere în care gustă bucuria în toată plinătatea ei, neastâmpărul puse din nou stăpînire pe el.

— Îți mulțumesc, surioară, zise el apropiindu-și scaunul fetei, te iubesc de zece ori mai mult decât trebuie, numai ca să am dreptul să-mi spui frate. Ce drăguță și bună ești ! Lasă-mă să-ți sărut mânuțele astea care le-au încălzit pe ale ei !

Gertruda nu avea de ce să se supere. Dar Franz, după ce îi sărută amândouă mîinile, o sărută și pe frunte. Gertruda se înroși și se ridică.

— Nu-ți fie teamă de mine, surioară, spuse Franz devenind sentimental, te-am sărutat pe locul unde a căzut lacrima ei, înțelegi ?

Gertruda începu să rîdă și se așeză din nou pe scaun.

— Și dumneata, mă rog, ce aveai atît de interesant să-mi spui ? îl iscodi ea.

— O ! eu — răspunse Franz a cărui fizionomie se schimbă din nou — tot urmarea istoriei mele fantastice. Îmi vine să cred, pe onoarea mea, că voi deveni un om important. Ți-amintești de întîmplările mele de astănoapte, Gertruda ?

— Desigur ! răspunse fata.

— Ei bine, continuă Franz, încă nu s-a terminat, merg din mister în mister. Trebuie să fiu copilul vreunui prinț !

— Al vreunui prinț ! se minună Gertruda cu naivitate.

— Doar dacă nu m-o fi protejând vreo ursitoare bună, zise Franz pe jumătate rîzînd, pe jumătate serios.

Gertraud amuțise ; asculta.

— Oricum nu știu ce să cred și recunosc că nu sunt în stare să dezleg problema asta. Ascultă-mă și dumneata, Gertruda, și poate vei ghici mai bine ca mine. Știi cadoul acela pe care o mână misterioasă mi-l furișase în buzunar la balul lui Fevart ?

— Punga plină cu aur ? își aminti fata.

— Întocmai ! Ei bine, sunt încă prea tânăr și prea ne-copt, iar punga aceea îmi vîrîse o mulțime de idei în cap. Mi-am zis numaidecât că provine de la familia mea necunoscută și că acest dar va fi urmat și de altele. Așa că toată ziua nu am avut altă grijă decât să fac nebunii peste nebunii.

— Sunt convinsă ! zise Gertraud.

— Ai dreptate, surioară, pentru că mă pricep grozav.

— Ai cheltuit punga până la cel din urmă ludovic ?

— Auzi vorbă ! Am cheltuit de patru ori pe atît și tot nu am cumpărat tot ce era de trebuință.

— Și ce ai să te faci ? întrebă Gertruda.

— Ei ași ! Dar ursitoarea unde o pui ? — răspunse Franz. Am comandat mobile destul de frumoase la Mon-

bro. Deși sunt cel mai stângaci cavaler din lume, i-am dat arvună lui Crémieux pentru un englez pur sânge care nu-și prea are seamăn în tot Champs-Élysées-ul. Am mai azvârlit astfel încă niște parale pe fereastră, întorcându-mă acasă plutind între plăcerea fanteziei satisfăcute și o ușoară remușcare.

Franz vorbea de uimitoare nebunii : mobile rare, cai de rasă și își făcea reproșuri că nu închiriasse un palat pentru a-și adăposti proaspăta avere. Dar le spunea atât de vesel și cu atâta bună credință ! Râsul lui era atât de inocent !

Gertruda asculta cu sufletul la gură. Aștepta continuarea.

— Și nu am un apartament, unde dracu o să-mi pun mobilele de la Monbro ? zise iar Franz.

Eram atât de obosit ! continuă tânărul. Dar fiecare zi își are rostul ei, așa că mi-am spus că pot lăsa grijile și pentru mâine. Intrați, și în loc să mă lase să-mi iau cheia ca de obicei, portăreasa, o femeie care își dădea importanță și care până atunci abia dacă se uita la mine, portăreasa, zic, se ridică din scaunul ei de piele și-și scoase ochelarii. Așa saluta dânsa. Bărbatul ei se opri din lucru și chiar își scoase șapca cu respect. Acest portar, care este de fapt un cârpaci, are un nemăsurat orgoliu al poziției sale sociale și niciodată nu-mi făcuse cinstea să-mi arate țeasta goală. Copiii care se jucau într-un colț, tăcură și se uitară la mine cu ochi mari, plini de mirare și venerație. Asta se întâmpla pe la ora șase, șase și jumătate, poate să fi fost șapte. La ce oră a ieșit bunul meu prieten Hans Dorn, Gertruda ?

— Pe la cinci și jumătate, răspunse fata care nu înțelegea rostul acestei întrebări.

Franz nu răspunse imediat.

— La nevoie, poate să fie și el... Dar cum să cred ?... murmură el printre dinți. Primirea aceasta a portăresei și a familiei sale — continuă el cu voce tare — era atât de ciudată încât rămăsei uluit, neștiind dacă își râdeau de mine.

„— Am venit să-mi iau cheia, bolborosii.“

„— Dorești să urci iar sus ? mă întrebă portăreasa.“

„— Dar, scumpa mea doamnă, mi se pare...”

Portăreasa îmi zâmbea, la fel bărbatul ei și copiii. Eram gata să mă înfurii. Portăreasa însă, care prevăzu furtuna, se grăbi să-mi spună cu o voce mieroasă, punându-și și scoțându-și ochelarii agitată :

„— Mă gîndeam că domnul vrea să intre în apartamentul său chiar în seara aceasta.

— Apartamentul meu ? întrebai nedumerit.“

Mi se părea că visez !

„— Domnul a închiriat apartamentul de la primul etaj... șase camere mobilate de curând, cu terasă mare spre curte.“

Asta părea să fie al doilea capitol al balului mascat. Povestea continua și vor urma multe altele ! Și ca să-nu rămîn mai prejos, mi-am trîntit pălăria pe cap în fața lor, cum ar fi făcut oricî chiriaș de la etajul întîi.

„— Bine, scumpă doamnă, spusei din vârful buzelor, cred doar că s-au grăbit să execute ordinele pe care le-am dat. Dar arată-mi, te rog, apartamentul.“

Portăreasa o luă înaintea cu ochelarii în mână și începu să urce scara, oprindu-se pe fiecare treaptă ca să-mi zâmbească dulce. Eu mergeam în urma ei foarte serios și foarte distant. Deschise ușa și văzui apartamentul cochet, răcoros, frumos, convenabil, dar cam meschin.

„— Mi se pare mie... — îi spusei portăresei.

„— Camera domnului...“ — începu ea, dar am fulgerat-o cu privirea că mi se păru că intră în pămînt de fîstâceală.

„— Citez să cred că nu l-am nemulțumit cu ceva pe domnul ?“ îngîănă ea. Făcui un gest și dînsa tăcu. Pentru a-mi abate gîndul, deschise un dulăpior din care scoase un portofel pe care mi-l întinse :

„— Domnul știe ce este aici, biletele de bancă — îmi spuse.“

Poți să-mi tai gâtul, Gertruda, dacă pricepeam ceva.

„— Bine, foarte bine, stimată doamnă, știu“ — îi răspunsei. Și avui forța să bag portofelul în buzunar fără să mă uit măcar la biletele de bancă. Ce spui despre toate astea, Gertruda ?

— Este ciudat ! răspunse fata.

— În sfîrșit, continuă Franz, în apartament, așa cum este, vor putea intra mobilele mele de la Monbro... l-am

păstrat. Dar nu ți-am isprăvit, Gertruda. Având-o pe portăreasă la îndemână, m-am gândit să mă folosesc de prilej și să limpezesc misterul acestor întâmplări ciudate. Dar lucrul acesta era mai greu acum, după ce luasem o atitudine de superioritate și nu mai puteam să o iscodesc de-a dreptul, după ce-i spuseseam că din porunca mea s-au făcut toate. Deci, cum să procedez? Din fericire, ca să faci o portăreasă să vorbească nu trebuie să te obosești întrebând, ci doar să nu o întrerupi odată ce-și dezleagă limba, care nu se mai oprește apoi ca un clopot. În felul acesta aflai că prețișii oameni însărcinați de mine ieșiseră din hotel tocmai în momentul în care mă întorceam eu. Erau doi și unul din ei rămăsese la intrare, în trăsură, în timp ce al doilea închiria apartamentul în numele meu, plătind chiar în avans. Se pare că lucrul s-a făcut în grabă, parcă s-ar fi temut să nu mă întorc eu. A vizitat în grabă apartamentul, cercetându-l cu atenție, apoi a pus într-un dulap, sub paza portăresei, portofelul cu bilete de bancă și a plecat așa cum venise.

Franz tăcu.

— Și apoi? întrebă Gertruda, care aștepta continuarea.

— Asta-i tot.

— Nu știi nimic mai mult despre cei doi oameni?

— Nimic mai mult.

— Și nu bănuiești cine ar putea să fie?

— Ba da! răspunse Franz.

X

SURIOARA

Gertruda asculta cu și mai multă atenție. Aștepta cu nerăbdare să afle cine bănuiește Franz că sunt cei doi necunoscuți care se angajaseră să-i aconteze apartamentul din strada Dauphine, făcându-l astfel să coboare de la mansardă, la etajul întâi.

Franz nu se grăbi să răspundă. Se gândea.

— Ba da, răspunse el în sfârșit, pentru unul din ei am mai mult decât bănuiești, pot zice că sunt sigur.

— Cine poate fi ? întrebă Gertruda nerăbdătoare.

— Siguranța asta, zise Franz, nu mă va duce prea departe, pentru că nu-i cunosc numele... Dar nu-i nimic ! pot să încerc... Ceea ce este sigur este că, după descrierile portăresei, omul rămas în trăsură, era vedenia mea de la balul Favart.

— Ah ! exclamă Gertruda care rămăsese cu gura căscată.

— Faimosul cavalier neamț în persoană, adăugă Franz. Omul acela care mă urmărește cu protecția lui. Cu celălalt e mai greu... Dacă m-aș lua după portretul făcut de portăreasă, i-am ști foarte bine numele, și poate că tu l-ai cunoaște chiar mai bine decât mine, surioară...

Gertraud stătea ca pe ace.

— Și îmbrăcămintea și ținuta, continuă Franz, sunt ale persoanei despre care îți vorbesc... apoi mai este și vârsta lui și chiar accentul german... în sfârșit, după toate probabilitățile persoana pare să fie tatăl dumitale, Gertruda.

— Tata ! zise fata încremenind de uimire. Vestea aceasta readuse la realitate imaginația fetei, care plutise până atunci în spații fantastice. Era cu atât mai surprinsă cu cât gândul la tatăl ei era la o depărtare de o sută de poște față de fantezia pe care i-o aprinsese istorisirea lui Franz.

Dar, cu toată perplexitatea sa, își aduse aminte ce se petrecuse de dimineață. Acel personaj ciudat, căruia Franz îi spunea cavalierul neamț, era cunoscut de tatăl său care îl iubea și părea că îl respectă ca pe un stăpân. Fizionomia fetei, obișnuită să nu se prefacă, se schimbă, și Franz băgă de seamă schimbarea, pentru că nu-și lua ochii de la ea.

— Te rog, Gertruda, răspunde-mi ! Crezi că poate fi vorba de tatăl dumitale ? o întrebă el.

Fata fu gata să răspundă, dar deodată se opri. Poate că tatăl ei avea interes să se ferească. Gertruda descoperise secretul acesta fără să vrea, dar purtarea de dimineață a lui Hans Dorn față de Franz o îndemna acum să fie rezervată. Tatăl său nu-i spusese nimic nici ei și

nu răspunsese nici întrebărilor lui Franz. Gertruda socotea acum că și ea trebuie să tacă.

Trebuia să se prefacă și cu cât se gândea mai mult, cu atât nu mai avea nici o îndoială. Istorisirea ciudată a tânărului părea acum pentru ea cât se poate de veridică. Misteriosul intermediar al acestei înscenări era într-adevăr tatăl său, în umbra căruia se ascundea cavalerul neamț.

Nu vorbiseră ei amândoi de dimineață despre Franz ? Și câtă dragoste arătase Hans Dorn pentru acest copil orfan ! Și apoi, la sfârșitul conversației, cavalerul ceruse adresa lui Franz și chiar dânsa se dusese la domnișoara d'Audemer pentru a o afla.

Răspunsul, deci, îi rămase agățat pe buze. Nu mai îndrăznea să spună nimic și se înroșise ca un rac pentru că ea nu știa să mintă. Ținea capul în jos, ferindu-și privirea de ochii lui Franz.

El insista :

— Nu vrei să-mi răspunzi ? se înfristă el. Și dumneata, Gertruda, mă minți ?

Fata se înroși mai tare, dar tot nu răspunse. Suferea cu adevărat căci era pusă să aleagă între tatăl său și Franz : Franz, care-i spusese surioară și pe care simțea că-l iubește cu fiecare minut tot mai mult și tatăl său, căruia îi respecta orice dorință ca pe un ordin.

Inima tinerei era bună și iubitoare, dar ea avea mult din duritatea fetelor crescute fără mamă. Când își impunea ceva putea să se înfrâneze. Dar, dacă în privința caracterului era foarte puternică, despre diplomație nu prea știa nimic. Așa că se hotărî să pună capăt întrebărilor prea insistente ale lui Franz printr-un refuz categoric de a răspunde și cu aceasta presupunea că și-a făcut conștiincios datoria. Ea nu știa că acest lucru era totuna cu a mărturisi, nu știa că prima regulă a discuției era să știe să minți fără să clipești.

— Ascultă-mă, domnule Franz, zise ea fără să ridice ochii, dar cu un aer hotărât care o făcea și mai draguță — dacă vrei să rămânem prieteni, să nu mă mai întrebi nimic despre asta. Pentru ultima oară îți spun că nu știu nimic, nu bănuiesc nimic și nu am ce să-ți răspund.

Franz zâmbi :

— Ei bine, surioară — spuse el cu un glas supus — să nu mai vorbim despre asta de vreme ce nu vrei. Aş fi dat mult să ştiu... dar văd că nu vrei să deschizi gura.

Gertruda oftă de uşurare : triumfa în sine cu naivitate. Nu spusese nimic.

Dar nici Franz nu prea semăna cu un învins. Refuzul net al fetei nu îl descurajase prea amarnic. Chiar şi un observator mai slab ar fi ghicit, după expresia de pe obrazul său, că ştia acum tot ce vroise să ştie. Aşa că amândoi tinerii erau încântaţi : Gertruda pentru că păstrase secretul, Franz pentru că îl surprinse. O bătălie fericită în care nu exista nici învingător, nici învins.

— Te ascult, surioară, zise iar Franz, pe când Gertruda îl privea zâmbind liniştită — şi renunţ la întrebările acestea care nu-ţi plac... zău, avem multe alte lucruri să ne spunem. Omul acela, care nu este tatăl dumitale, nu a lăsat nici o urmă în locuinţa mea, nu ştiu dacă îl voi mai regăsi vreodată. Dar ce-mi pasă, la urma urmei ?

— Sunt foarte sigură... începu Gertruda. Dar se înroşi iar şi îşi pierdu cumpătul.

Franz se prefăcu că nu-i bagă în seamă tulburarea şi continuă :

— Iată-mă bogat ! zise el. Asta-i sigur şi nici nu-ţi închipui, surioară, cât de mult îmi place să fiu bogat ! Dumnezeu ! Nu ţin mult la bani şi nici nu cred că sunt zgârcit, dar dacă aş avea o comoară, aş fi cel mai fericit om din lume !

— O, Doamne, ce ai face cu atâta aur ? îl întrebă Gertruda.

— Aş deschise toate uşile, răspunse el.

Apoi continuă cu un ton grav :

— Să şti Gertruda că trebuie să fie minunat. Am văzut mizeria de aproape şi ştiu ce poate să îndure cineva în Paris ! O, ce viaţă frumoasă ar fi, întotdeauna cu mâna largă ! Aş vedea uscându-se toate lacrimile împrejurul meu... Sărmana fată, care stă aplecată cu faţa lividă peste salteaua pe care zase bătrânul său tată, ai vedea-o ridicându-se cu faţa luminată. Ce fericite sunt florile pe care seceta le-a ofilit şi le-a culcat pe pământul

aspru și pe care le ridică o picătură de rouă !... Sau bărbatul voinic, pe care foamea îl va împinge în descurajare și crimă, l-ai vedea întorcând spatele prăpastiei și urcând iarăși mândru clipul vieții... lacrimile ar fi înăbușite, suspinele ar fi curmate... cât vezi cu ochii ar fi numai zâmbete de fericire. O, da ! Gertruda, aurul este un Dumnezeu puternic și eu îmi doresc milioane.

Fata îl privea înduioșată. Franz o trase spre el și începu să-i mângâie mâna.

— Câte bucurii s-ar cumpăra cu câțiva bani ! spuse el încet și cu tandrețe. Câte rușini s-ar putea spăla ! Câte vinovății s-ar putea uita ! Câte insulte s-ar șterge ! Dar ascultă-mă, surioară, de ce să mergem în fundul Parisului să căutăm mizeria, pe care bogatul o descoperă din când în când cu uimire, atâta timp cât sunt atâția în jurul nostru... Iată, eu cunosc un tânăr care este frumos, voinic, cinstit și care-și susține familia care nu ar avea ce mânca dacă nu ar fi el, care iubește o fată frumoasă, vecină cu el...

Gertruda lăsă ochii în jos.

— Fata îl iubește și ea... chiar dânsa mi-a spus-o. În copilărie se jucau împreună, erau nedespărțiți. Dacă s-ar căsători, n-ar fi altă pereche mai fericită în tot Parisul. Pentru că ți-o spun, Gertruda, acești copii se iubesc cu sentimentul sincer al sufletelor frumoase. Băiatul are un suflet nobil, iar fata este un înger.

Franz zâmbea. Gertruda se înroși toată.

— Este dulce ca dumneata, — zise Franz — frumoasă ca dumneata, bună ca dumneata !

Se aplecă și o sărută pe frunte.

— Nu trebuie să roșești, surioară, îi șopti la ureche. Ești așa cum spun eu, și chiar mai mult. Ei bine, dacă voi fi bogat după cum cred, adăugă el ridicând capul cu avânt și căldură, cine mă va opri să nu-l înzestrez pe tânărul acela ca pe un frate. Nu-mi este el frate, Gertruda, dacă te iubește și îl iubești ?

Frumoșii ochi ai Gertrudei erau umezi.

— Sărmanul Jean !... murmură ea. Dar el este mândru, și eu de asemenea, domnule Franz.

Dar gândurile își schimbă deodată direcția în mintea tânărului.

— O să vedem, spuse el pe alt ton. Închipuiește-ți, micuță Gertruda, că turbez când mă gândesc câtă vreme o să treacă până îmi voi vedea mobilele de la Monbro ! Drept să-ți spun, până ieri nu aveam astfel de griji. Are și norocul neplăcerile lui. Dar la ce te gândești, surioară ? Te văd tristă.

Gertruda se gândea la Jean.

— Haide, fii veselă ! Îți spun, pe onoarea mea, că vom fi cu toți fericiți, zise Franz mângâind-o cu căldură.

Pe când vorbea astfel încrezător și cu surâsul pe buze, chipul îi luă iar o înfățișare melancolică.

— Sunt abia două ore de când mi s-au întâmplat toate astea, și câte gânduri mi-au trecut prin cap în aceste două ore ! Uneori mi se pare că este un vis. Omul acela să fie tatăl meu, Gertruda ? L-am văzut astă noapte la bal : după privire părea că are o inimă nobilă și mândră. Cred că l-aș iubi... și pe mama... Oh ! Cât o văd de frumoasă și sfântă !

Se opri într-un fel de extaz.

— Dar poate că este doar trimisul tatei, spuse el fără veste. Știu eu ? Sângele care-mi curge prin vine arde câteodată ca focul. Mi se pare că tata trebuie să fie un prinț.

Gertruda zâmbi. Franz se deșteptă parcă din somn și spuse :

— Prinț sau nu, eu nu mi-aș schimba soarta cu a nici unui alt suflet. Sunt tânăr, sunt fericit ! Ce poate să mă aștepte în viitor, decât bucuria ?

— Dumnezeu să te audă, domnule Franz ! — murmură Gertruda. Ești bun și te gândești la cei care suferă. Meriți să fii fericit.

— Pot să-mi doresc mai mult ? răspunse Franz. Și nu m-ai făcut și dumneata fericit astă seară, surioară ? Mi-ai vorbit de ea, mi-ai spus că mă iubește...

— Ți-am spus ce cred eu cu adevărat, răspunse fata tăindu-i vorba. Dar sărmanul Jean și cu mine ne iubim destul și cu toate astea nu sântem fericiți.

Vorbele fetei fură ca o ploaie rece peste entuziasmul lui Franz.

— Ai dreptate, surioară, zise el cu puțină amărăciune în voce, eram prea vesel. Bine ai făcut că m-ai

deșteptat din vis. Vai ! știu bine că rămân încă multe piedici între Denise și mine. Și dacă aş pierde-o, ce mi-ar mai păsa mie de celelalte bucurii ?

Lăsă capul în jos. Trecând mereu dintr-o extremitate în alta, rămase un minut ca zdrobit, așa că Gertruda, văzându-l întristat până să deschidă ea gura ca să-l mângâie și să-l încurajeze, accesul de melancolie îi și trecuse : Franz era plin de încredere.

— O să trebuiască să lupt ! spuse el hotărât. O să vezi, am eu arme ! În sfârșit, Gertruda, ieri nu eram disperat, și cât mi s-a schimbat situația de ieri până azi ! Oare am un rival serios ?

— Pe domnul cavaler de Reinhold. Un sărman bătrân care a dat în mintea babelor cochete.

— Ei bine, dar eu ?

— Este bogat și nobil, sărmane domnule Franz.

Gertruda dădu din cap.

— Nu se știe încă... spuse ea.

Franz bătu din picior ca un copil îmbufnat.

— Ești rea ! îi spuse.

— O, domnule Franz, îți spun pentru că vă iubesc mult pe amândoi, și pe dumneata și pe domnișoara Denise, dar mi-e teamă.

— Teamă de ce ! întrebă Franz cu atâta înfrigurare de parcă Gertruda ar fi fost arbitrul acestei cauze. Cât timp îmi mai trebuie ca să-mi cunosc familia ? Îți jur că înainte de a trece o lună, am să aflu numele tatălui meu, și numele acela va fi mai bun decât al cavalerului Reinhold. Cât despre avere, după câte mi s-au întâmpat, trebuie să fie mare. Și apoi, nu sunt tocmai fără protectori pe lângă vicontesă ; fiul său îmi este prieten.

— Ești sigur de el ? întrebă Gertruda.

Franz stătu pe gânduri multă vreme înainte de a răspunde :

— Acum nu, zise el în sfârșit, dar când voi putea dovedi....

— Când vei putea dovedi, nu o să mai ai nevoie de ajutorul domnului viconte d'Audemmer. Cine știe ce se poate întâmpla între timp ? zise Gertruda tăindu-i vorba.

— Gertruda. Vrei să mă faci să-mi pierd orice speranță ? se supără Franz.

— Vreau să te previn.

— Dar nu am chiar ajutorul Denisei ? Mă voi întâlni cu ea și....

— Domnule Franz, spuse Gertruda, trotuarul care trece prin fața casei d'Audemmer este un loc de întâlnire prea expus...

Franz își mușcă buza și încruntă sprâncenele. Dar o luă de talie pe Gertruda, în joacă.

— Ei bine, surioară, zise el, trebuie să recunosc, contez pe dumneata și numai pe dumneata.

— Bunule Dumnezeu ! zise fata râzând, ce mai protecție puternică ai găsit și dumneata, domnule Franz.

— Este cea mai bună, și o ști foarte bine de vreme ce mi-ai arătat toate piedicile și capanele care mă pândesc. Gândești cum nu se poate mai bine.

— Acum nu mai sunt rea, nu-i așa ? Vei începe să-mi faci din nou complimente, domnule Franz.

— Știi cât țin la tine ! răspunse băiatul.

Gertruda se străduia să-și păstreze aerul său zeflemitor. Dar Franz era ca un copil prea fericit care știe din instinct drumurile întortocheate care duc spre inima femeii. Când dorea să obțină ceva, nu i se mai putea împotrivi nimeni. Și apoi, în clipa aceea el pleda o cauză câștigată dinainte : Gertruda avea pentru Denise o mare afecțiune.

— Te vei duce la ea, îi spuse tânărul, știu că o să te duci, surioară, și-i vei spune cât de mult sufăr departe de ea și câtă nevoie am să o văd.

Gertruda zâmbi uitându-se la ceasornicul ale cărui ace se apropiau de ora nouă. Franz nu putu ghici de ce se uita ea la ceas și zâmbea.

— O vei ruga, urmă el, o vei ruga din partea mea în genunchi...

— Doamne, ai luat-o razna :

— M-ai refuza ?

— Cred că da.

— Gertruda.

— Da, domnule Franz.

— Surioară.

— Sărmane domnule Franz.

Ceasornicul băt看 ora nouă. Când se opri, în depărtare se auzi zgomotul surd al unei trăsură pe pavajul din piața Rotondei.

— Ascultă, spuse Gertruda strângându-l pe Franz de braț.

Tăcură amândoi. În tăcere acesta auziră și ei același zgomot pe care, mai târziu, Jean Regnault îl auzise pe scară. Dar niciunul nu-i dădu atenție.

Trăsura se apropia repede și când se opri putură bănuiră că era în fața aleii care ducea spre casa lui Hans Dorn. Gertruda băt看 din palme de bucurie.

— Iată ce înseamnă exactitatea ! murmură ea.

— Aștepți pe cineva ? întrebă Franz.

— Da, răspunse Gertruda.

— Trebuie să plec ?

— Ba de loc : Poți să fi de față, poate că vizita ne interesează pe amândoi. Fii drăguț numai, și treci în camera tatei.

-- Cine a venit ? întrebă Franz, ridicându-se pentru a îndeplini rugămintea fetei.

În curticică se auzi un zgomot slab de pași. Franz vru să mai întrebe ceva, dar Gertruda îl împinse în camera lui Hans Dorn și închise ușa în urma lui.

XI

DOMNIȘOARA D'AUDEMER.

Abia intrase Franz în camera negustorului, că pașii se auziră înnăbușit pe scări. Peste câteva clipe cineva băt看 în ușa și Gertruda alergă să deschidă.

Cele două uși, fiind față în față, Franz privi prin gaura cheii și era cât pe ce să cadă de surpriză când ușa dinspre scară se deschise. Gertruda refuzase cu atâta îndărătnicie să-i mijlocească o întâlnire, încât tânărul se aștepta la oricine să apară, numai la domnișoara d'Audemer nu se putea aștepta.

După ce Gertruda deschise ușa, Denise intră. Căci trăsura al cărei uruit îndepărtat întrerupse conversația

dintre Franz și Gertruda, era trăsura vicontesei d'Audemer, care le aducea pe domnișoara Denise și pe bătrâna Mariana, care trebuia să o însoțească peste tot. În seara aceea, Denise făcuse o vizită unei prietene și, întorcându-se de la aceasta își arătase dorința de a trece pe la croitoreasă pentru a vedea lucrurile comandate pentru marea serbare de la castelul de Geldberg. Frumoasa fată, până atunci atât de indiferentă, fusese cuprinsă deodată de entuziasm pentru serbarea anunțată. Discutase cu mama sa mult pe această temă și lucrul o bucură pe vicontesă. Părea că o interesează orice : balurile făgăduite, Prefera o explicație mai neobișnuită, vântul, nervii, fanse spune, vechiul castel de Geldberg.

Vicontesa nu o mai înțelegea. Uneori credea că este atât de bine dispusă datorită sosirii fratelui său, dar explicația părea prea simplă pentru o observatoare atât de bună ca doamna d'Audemer. Experiența sa nu-i permitea să considere lucrurile dintr-un unghi atât de obișnuit. Prefera o explicația mai neobișnuită, vântul, nervii, fantezia... Și, din adâncul inimii, ofta mereu : „Ah ! fetele... fetele !...” Toată ziua, doamna d'Audemer vorbise despre serbarea care fusese declarată dinainte o minune pe care secolele viitoare nu o vor egala.

Și vorbind de serbare, vicontesa găsisese prilejul să strecoare cu mult tact și câteva cuvinte despre caltățile cavalerului Reinhold. Denise era atât de veselă că nu se gândi să o contrazică pe mama sa în privința elogiului adus cavalerului. Așa că vicontesa, încântată, își imaginează un alt bal, ceva mai modest, dar în care ea juca un rol principal. visa o căsătorie, buchet de flori de portocal, milioane și alte lucruri minunate.

Denise ieși seara sub paza Mariane și după ce își isprăvi vizita, în loc să se întoarcă acasă, dădu ordin vizi-tiului să o ducă în piața Rotondei.

— Dar domnișoară, zise Mariana, domnul cavalier trebuie să fie acasă la ora asta.

— Draga mea, răspunse Denise, trebuie să mă gândesc puțin și la serbare. Dacă nu mă voi ține de capul

Gertrudei nu voi avea nimic gata pentru serbarea de la castelul de Geldberg !

Mariana tăcu. Când ajunseră la poarta lui Hans Dorn, Denise coborî zicând guvernantei :

— Rămâi, dacă vrei, eu spun două vorbe și mă întorc.

Mariana era destul de bătrână și în afară de aceasta era și ora la care dânsa se culca de obicei. Trăsura avea perne moi și Denise era sigură că o va găsi adormită când va coborî de la Gertruda. Se înțeleseseră încă de când se văzuseră de dimineață, să se întâlnească pe seară. Gertruda nu putuse să-i spună tot și apoi nici nu știa toată istoria lui Franz. Ea făgăduise să se mai întâlnească cu el și mai cu seamă să-l întrebe dacă duelul mai putea avea vreo urmare și dacă Franz scăpase de orice primejdie. De fapt acesta era un pretext pentru Denise, căci ea aflase cam tot ce se putea dar vroia să mai vorbească despre Franz, să audă pronunțându-i-se numele. Suferise atât de mult noaptea trecută !

Intrând, întinse mâna spre Gertruda care o saluta. Deși se jucaseră împreună în copilărie, Gertruda nu încerca să stabilească o egalitate între ele și puneă respect în devotamentul său, pe când Denise, dimpotrivă, ștergea bucuroasă pe cât putea distanța pe care o stabilea între ele poziția socială. Deși Gertruda încetase de mult să o mai tutuiască, Denise întrebuinta și astăzi adresarea aceasta prietenească.

Țineau una la alta. Lealitatea inimilor lor, alăturată cu delicatețea caracterelor, realiza acea trăinicie a unei legături sincere între o domnișoară de rang și fata unui muncitor. Legătură fără invidie de o parte, fără trufie de alta, legătură care nu supăra nici conveniențele înguste ale societății, pentru că fiecare își păstra locul și dacă se făcea vreun pas în afara regulilor etichetei, atunci nu croitoreasa îl făcea.

— Nu ți-am mulțumit destul, buna mea Gertruda, pentru bucuria pe care mi-ai făcut-o de dimineață — zise Denise intrând. Dacă ai ști tot ce mi-a spus el ieri seară ! Abia dacă aș putea păstra vreo speranță.

Pe fizionomia Gertrudei se vedea un fel de încurcătură și o oarecare reținere în primirea pe care i-o făcea, ea care de obicei era atât de deschisă și prietenoasă. Ai

fi zis că se temea sau că se simțea vinovată. Îi oferi un scaun Denisei și aceasta se așază.

Franz, care pândea din camera de alături o recunoscuse de bună seamă pe domnișoara d'Audemer. Cea dintâi reacție a fost uimirea, apoi se umplu de bucurie și nerăbdare. După câteva secunde de la intrarea Denisei era plin de neastâmpăr : simțea crescând în el dorința de a deschide ușa aceea care era singura ce îl despărțea de aleasa inimii sale. Nu o mai vedea, căci, după ce trecuse pragul, Denise nu se mai afla în unghiul său de vedere.

Se gândi să lipească urechea de ușa, măcar să asculte, dar ușa lui Hans Dorn era bună și cele două tinere vorbeau destul de încet, astfel că Franz nu auzea nimic.

În timp ce tânărul bombănea, Gertruda și Denise își continuau conversația.

— L-ai văzut ? întrebă domnișoara d'Audemer.

— L-am văzut, răspunse Gertruda.

— Ei bine ?

În loc să răspundă, Gertruda se uită pe furiș spre ușa tatălui său. În cap îi năvăliră idei noi. Îi pierise curajul și, întrevederea aceasta, pregătită cu atâta bucurie, o speria acum. Se mira cum de nu se gândise înainte cum va primi Denise această îndrăzneală a ei și cum să-i vestească acum că Franz era alături ?

Iar ca să dea înapoi nici nu putea fi vorba căci ea își închipuia că tânărul pândise și nerăbdarea îi creștea secundă cu secundă. El stătea liniștit alături, nu se auzea nici o mișcare, dar negreșit că va face ceva ca să atragă atenția Denisei.

Și dacă Denise se va supăra ? Gertruda se învinovățea că procedase astfel, acum se căia amarnic.

Până la sosirea domnișoarei d'Audemer, ea nu se gândea decât la plăcuta surpriză pe care le-o va face, la bucuria de a-i vedea pe amândoi surprinși, îmbujorați de fericire când își vor vorbi. Nu mai știa dacă zelul ei nu era cumva o ofensă. Stătea lângă prietena sa, cu ochii speriați, cu fruntea împurpurată.

— Ei bine ? repetă Denise.

— Dumnezeu ! Domnișoară, îți spun cinstit că am făcut cum s-a putut mai bine, răspunse Gertruda.

Vocea îi tremura și Denise o privi mai atent, obrazul ei căpătând o expresie îngrijorată.

— S-a întâmplat cumva o nenorocire ? murmură ea.

— Ba nu ! O, nu ! răspunse repede Gertruda. L-am văzut pe domnul Franz, nu se mai teme de nimic, ba dimpotrivă, cred că are de ce să fie mulțumit.

— Nu mă minți, Gertruda ?

— Vai ! domnișoară...

Vorbele acestea aveau un accent de imputare, dar Gertruda stătea cu ochii în jos. Denise se uită la ea câteva secunde fără să mai spună nimic și observă că privirea frumoasei croitorese aluneca des spre ușa lui Hans Dorn.

— Ce se întâmplă, Gertruda ? Nu te-am văzut niciodată astfel, spuse ea.

În camera de alături se auzi un zgomot. Franz se plictisise. Gertruda se fâstâci și își dresе glasul, încurcătura i se băga de seamă din ce în ce mai mult.

— Gertruda, eu sunt tare, mă cunoști... te rog, nu-mi ascunde nimic ; zise domnișoara d'Audemер crezând că din pricina ei era atât de tulburată micuța croitoreasă.

— Nu-ți ascund nimic, scumpă domnișoară... răspunse Gertruda fără convingere.

Dar, când vru să mai adauge ceva, își aduse aminte de Franz care era alături și i se opri vorba în gât. Cel puțin nu voia să mintă.

Denise o apucă de mână.

— Draga mea Gertruda, îi spuse cu glas rugător — știu bine că ții la mine... tocmai iubirea aceasta te îndeamnă să nu-mi spui adevărul acum. Dar te rog, vorbește ! Dacă ai ști cât mă înspăimînti !

— Dumnezeu ! Dumnezeu !... murmură săramana Gertruda, care cu tot aerul de mâhnire avea și un zâmbet enigmatic.

O a treia persoană, care ar fi intrat fără veste și nu ar fi cunoscut secretul situației, nu ar fi înțeles ce se petrece între aceste două fete încântătoare. Ochii Denisei erau uscați și era palidă. Gertruda, dimpotrivă, era roșie ca focul și pe obraji, și pe frunte, și pe gât. Ochii lăsați în jos, păreau gata să plângă dar mai arunca din când în când o privire pe sub gene spre ușa tatălui său. Mai stătu

pe gânduri câteva clipe, dar auzind un zgomot mai mare de alături, ridică deodată fruntea cu hotărîre :

— Ei bine, asta este : zise ea. Mai bine îţi spun decât să rămîi îngrijorată. Dacă te vei supăra, îmi pare rău şi o merit.

Întoarse capul şi se uită spre uşă :

— Este acolo — spuse ea adunându-şi tot curajul.

Domnişoara d' Audemer se îmbujoră deodată. Gertruda se aştepta la reproşuri, dar Denise se ridică şi-i spuse încet :

— Vreau să-l văd.

Gertruda ar fi sărutat-o pentru vorbele astea care o liniştiseră. Se năspusti fericită spre camera lui Hans Dorn, deschise repede uşa şi intră. Denise venea în urma sa.

Franz stătea în picioare după uşă. Fusesse surprins şi rămase uimit.

— Denise !... Domnişoară... îngîină tînărul.

Luă mîna pe care i-o întindea fata şi nici nu cuteză măcar să o ducă la buze. Era într-unul din momentele lui de timiditate. Adineauri, pe când stătea nerăbdător, îi trecuse un gând prin minte, unul din acele gânduri care îi intimidează brusc pe orgolioşi ; teama de a nu părea ridicol în ochii persoanei iubite. Şi amintiţi-vă şi dumneavoastră de tinereţe, când aşa ceva părea o suferinţă serioasă, o nenorocire adîncă.

Ei bine, uşa se deschise tocmai când Franz era cuprins de această jenă care găseşte atât de uşor drum spre inimile adolescente. Ce rol, Dumnezeuule ! Ce rol caraghios. Îl vezi în toate vodevilurile : un tînăr, care ameninţă că va muri, stoarce o mărturisire şi în final nu moare. Situaţia era astfel cât se poate de banală. Şi Franz ar fi preferat să fie mort. În loc să se bucure ar fi preferat să se ascundă când o văzu pe Denise în prag.

Dacă ar fi văzut-o pe Gertruda zămbind, cine ştie la ce l-ar fi împins disperarea. Dar Gertruda stătea cu spatele şi îşi făcea de lucru pe biroul tatălui ei.

În schimb, domnişoara d'Audemer nu era tulburată, ea nici nu observă neliniştea lui Franz. Tăcea, dar numai

din pricină că inima îi era prea plină. Îl vedea scăpat din nenorocirea de care se temuse dînsa atît.

Era multă vreme de cînd îl iubea. Se întîlniseră pe vremea cînd Denise ieşise de la pension şi-şi făcuse intrarea în societate în lumea finanţelor. Nu avem nici un motiv şi nici dorinţa de a-i vorbi de rău pe tinerii moştenitori ai băncii, dar sigur este că Franz nu le semăna. Printre toţi aceşti feciori de bani gata, dintre care cel mai puţin înzestrat avea o valoare de 5 pînă la 600.000 de franci, bietul funcţionăraş era un nimic. El nu avea nici măcar acel lucru banal pe care chiar şi mulatrii şi-l dau : un nume, un titlu, o bucăţică nenorocită de blazon. Era tocmai ca păstorilele din poveşti care se măritau cu împăraţi : nu avea decît inima şi un chip frumos. Şi încă vreo câteva lucruri pe care nu le-am putea descrie exact : un farmec discret, o distincţie înăscută şi mîndră, avea acel nu ştiu ce care place şi care impune. Cînd vorbesc despre cai, gentlemenii numesc acesta „sângele“ sau „rasa“.

Denisei nu-i plăcea vulgaritatea. O atrăgea distincţia, chiar ea era tipul acela încântător al graţiei simple pe care nu îl poate avea decît adevărata aristocraţie. Nu era în ea un dram de cochetărie în înţelesul burghez al cuvîntului. Nu ascundea nimic, nu se prefăcea deloc, nu afişa spaima aceea penibilă care vrea să însemne pudoare dar care probează de fapt prea multă ştiinţă. Frumoşii săi ochi nu aruncau priviri pe sub gene, atitudinea ei era ca şi sufletul, firească şi curată. Denise nu ştia să joace acel rol de femeie versată, ci era mereu aceeaşi tînră graţioasă, cuviincioasă şi demnă.

În lumea pe care o freceventa condusă de mama sa, erau desigur multe domnişoare încântătoare şi mulţi tineri seducători, dar Denise nu găsise decît două fiinţe cărora să le arate simpatia sa : Lia de Geldberg, care era bună şi simplă ca ea şi Franz. La toţi ceilalţi nu văzuse decît ochi frumoşi, înfăţişare frumoasă şi veşminte alese. Şi încă nici nu avea experienţa necesară pentru a-i deosebi !! Îl remarcă pe bietul Franz din mulţimea aceasta bogată, deşi educaţia şi împrejurările nu i-au fost favo-

rabile pentru a se forma, simțind sub stinghereală lui semnele adevăratului cavalier.

Se îndrogăstiră imediat și, deși își vorbiseră doar în ajun, legătura lor era veche. De luni întregi se simțeau legați unul de altul. Cu toate că între ei era o mare asemănare în ceea ce privește franchetea și căldura inimilor, caracterele lor, fără să fie opuse, se deosebeau : Franz era vioi, cutezător, Denise era mai calmă și mai sfioasă. Franz împingea veselia până la inconștientă, Denise era serioasă.

Dar omul se transformă mereu după împrejurări. În momentul acesta, de pildă, când tânăra încălca limitele conveniențelor, ea nu simțea nici o stinghereală. Nu mai știa nimic, decât fericirea de a-l vedea, pe când Franz, pajul îndrăzneț, își pierduse capul și era foarte încurcat. Și cu cât tăcerea ținea mai mult, cu atât teama îi strângea și mai mult inima.

— Domnișoară, îngână el în sfârșit, nimic din ce ai putea dumneata să-mi spui nu va putea egala imputările pe care mi le fac... sunt un nebun ! Fie-ți milă și nu mă privi ca pe un laș !

Gertruda asculta și se abținea să nu râdă. Cât despre domnișoara d'Audemmer ai fi zis că nici nu auzise. Ea îi ținea încă mâna și se uita fermecată la el.

— Franz, zise ea în sfârșit, și în ochi i se vedea toată adâncimea emoției, sunt deosebit de fericită că te revăd !

Era atâta patos în vorbele acestea simple încât lui Franz îi veni inima la loc. Nu se mai gândea că a înfăptuit o crimă și se împăca în adâncul sufletului cu el însuși. Ridică ochii și o privi sărutând dulcea mână a fetei. Denise zâmbea, stăteau unul lângă altul și privirile lor fericite își vorbeau.

Gertruda simțea că roșește, jenată. Neștiind ce să facă, străbătu camera și vru să se retragă în cea de alături, dar nu apucă să treacă pragul că Denise îi spuse cu vocea ei liniștită și dulce :

— Rămâi, buna mea Gertruda, poți să auzi ce vorbim.

ÎNTRE PATRU OCHI

Gertruda își luă broderia și întorcându-se, se așeză lângă masa de lucru a tatălui său.

Denise și Franz se așezară unul lângă altul. Vorbele domnișoarei d'Audemer, spuse fără afectare și putând fi interpretate ca un semn de încredere în Gertruda, dădeau totuși întrevederii un aer de gravitate. Puteau vorbi foarte intim, dar nu mai era între patru ochi. Denise nu spusese decât o vorbă pentru a înlătura aparența îndoielnică a situației. Fizionomia ei serioasă nu exprima nici neliniște, nici tulburare. Privirea i se odihnea pe chipul lui Franz cu o fericire nespusă. Și dacă ar fi vrut să spună ceva, ar fi fost o rugăciune secretă adresată lui Dumnezeu pentru fericirea ei.

Franz ar fi vrut poate mai mult romantism. El simțea o senzație amestecată, de surprindere și supărare că nu poate prinde misterul. Denise lumina totul și orice cale pe care pășea ea, devenea dreaptă. Acolo, în fața lui, stătea o tânără frumoasă, care îi zâmbea cu drag și cu toate astea, Franz parcă amuțise. Liniștea acestei odăi sărăcicioase îi dicta un respect plin de teamă, pe care poate nu l-ar fi simțit dacă era undeva, în societate.

Tot Denise rupse prima tăcerea :

— Nu mă așteptam să te întâlnesc aici, Franz, zise ea. Și dacă aș fi știut, tot aș fi venit... pentru că doream și trebuia să te văd.

— Ce bună ești... ! murmură tânărul.

Vorbea încet ca să nu-l audă Gertruda. Ținea foarte mult la aceasta. Vocea Denisei, dimpotrivă era foarte clară.

— Voiam să te văd, continuă ea, pentru că ieri m-ai silit să citesc în inima mea... De multă vreme știam că mă iubești, Franz, și de multă vreme bănuiam că și eu te iubesc, dar încercam să mă îndoiesc.

— Este o așa de mare nenorocire să mă iubești ? întreabă Franz.

Marii ochi albaștri ai domnișoarei d'Audemer deveniră serioși și gânditori. Zâmbetul i se stinse pe buze.

— Nu știi, răspunse ea vorbind fără să vrea mai încet, sunt prea tânără și nu cunosc viața... chiar și dumneata nu ești decât un copil.

Această remarcă nu este prea bine primită de cei care au douăzeci de ani. Franz se uită posomorât înspre Gertruda să vadă dacă auzise cumva. Dar croitoreasa broda repede și lungile gene ascundeau expresia ochilor săi.

Între timp, de când intrase Denise în camera negustorului, zgomotul acela inexplicabil, despre care am mai vorbit, încetase. Acum, însă, începu din nou dar ceva mai slab, astfel încât nu atrase atenția celor doi îndrăgostiți. Doar Gertruda îl auzise. Ridică repede capul și trase cu urechea. Zgomotul venea din colțul camerei unde era patul tatălui său. Era un fel de rîcîit surd și neîntrerupt care părea că vine de lângă pat. Ca și cum cineva încerca să spargă zidul pe dinafară. Gertruda ascultă o clipă, neliniștită, dar apoi, pentru că cei doi își continuară discuția distrăgându-i atenția, își spuse că zgomotul venea de la casa vecină.

— Nu știi, zise iar Denise dând din cap, și dacă doream să-ți vorbesc, Franz, era numai pentru ca să aflu. Ceea ce ți-am spus ieri este adevărul : te iubesc... dar ce putem noi spera ?

Chipul lui Franz se luminează de bucurie :

— Ieri, răspunse ea, întrebarea aceasta m-ar fi făcut nenorocit pentru că nu ți-ar fi putut răspunde... pe când azi, domnișoară, dacă ai ști cum s-a schimbat totul ! Dacă ai ști ce promițător îmi este viitorul... Dar asta este o istorie lungă...

— Și eu am prea puțină vreme, îl întrerupse Denise.

— Buna noastră Gertruda știe totul, zise Franz, i-am povestit secretul meu. Poate să ți-l spună.

— Gertruda și dumneata sunteți cunoștințe vechi ? — întreabă domnișoara d'Audemer uitîndu-se cu drag la Gertruda.

— O, da !... începu Franz proteste.

Apoi se opri descumpănit pentru că frumoasa croitoareasă începu să râdă.

— O, da ! repetă dânsa, cunoștința noastră nu ține nici de săptămâni, nici de luni, nici de ani.

— Și eu nu știam ! spuse Denise.

— Nici eu ! — zise Gertruda — nici domnul Franz, te asigur. Ne-am văzut ieri pentru prima dată.

Franz era roșu ca o cireasă. De fapt nu voise să mintă, căci Gertruda i se părea o veche și credincioasă prietenă.

— Și ați și ajuns la secrete ? întrebă Denise mirată.

— O ! exclamă Gertruda — de ieri s-au întâmplat atâtea lucruri... Domnul Franz a fost în primejdie de moarte... Parcă ar fi trecut zece ani, domnișoară.

Pronunțând vorbele acestea, tonul fetei deveni serios și pătruns. Apoi își lăsă din nou privirile pe broderie. Denise ar fi vrut să o sărute.

Franz era în continuare încurcat din pricina minciunii :

— Pe onoarea mea — zise el — nu am vrut să mint, domnișoară. Nu am alți prieteni decât pe Gertruda și pe tatăl ei. Mi se pare că m-au iubit întotdeauna, atât îi simt de aproape, și dacă te-am înșelat, am făcut-o fără voie.

— Ți mulțumesc, buna mea Gertruda, nu știam că-ți datorez atâtea recunoștință — spuse Denise.

— Dar o să am prieteni acum, spuse Franz cu un avânt brusc. Vreau să-ți spun totul în două cuvinte, Denise. Sunt bogat și sunt nobil.

— Adevărat-? spuse fata uimită.

— Și fericirea mea cea mai scumpă este că m-ai iubit atunci când eram sărac și fără nume !

Tânărul vorbea cu o convingere adâncă; iar sentimentul exprimat de dînsul semăna atît cu al unui om ridicat deasupra nenorocirii, încît Denisei nu-i trecu prin minte nici o umbră de îndoială.

Gertruda, dimpotrivă, cu toată neștiința ei despre viață, simțea oarecum tot ce era piedică și nesiguranță între poziția reală a lui Franz și fericirea aceasta nesperată. I se strângea inima când îl vedea atît de încrezător. O voce se ridica în ea ca un ecou funest care spunea : „Nenoro-

cire !” avântului acesta de bucurie. Ea, de obicei atât de veselă, nu ştia de ce, dar vorbele acestea de bucurie îi sunau fals şi o mâhneau.

— Ai dreptate, Franz, spuse domnişoara d’Audemer, te iubeam sărac, te-aş fi iubit mereu... dar Dumnezeu să fie binecuvântat ! Căci ar fi trebuit să o ascult pe mama şi am fi fost nenorociţi !

Franz îşi frământă mâinile, ca şi cum gândul primejdiei i-ar fi îndoit deodată mulţumirea.

— Doamne ! nu ştiu cum puteam să sper !... Dumneata, Denise, îmi dădeai curaj, ştiam ce inimă ai, ştiam că în dumneata este numai noblete şi bunătate. Nu mă gândeam deloc la mizeria mea, ca un nătărău ! Am uitat şi de vicontesă, pentru că gândul îmi era numai la dumneata ! Dar acum — zise el luând un aer grav — trebuie să privim serios lucrurile... când este vorba de dumneata, Denise, uşurinţa ajunge o crimă. Ascultă-mă ! Îmi trebuie doar câteva zile pentru a cunoaşte numele tatălui meu. Până atunci, voi sta cuminte deoparte şi voi aştepta ceva sigur ca să mă înfăţişez apoi doamnei vicontese d’Audemer.

Era un lucru înţelept şi Denise făcu un gest de aprobare.

— Crezi cumva că atunci când voi veni cu titlurile şi cu averea mea, voi fi în primejdie să fiu refuzat ? — întreabă Franz.

— Mama este bună, răspunse Denise, îi voi spune că te iubesc.

Franz sărută mâna fetei.

— De câte ori te aud spunând acest lucru, spuse el, mi-e teamă să nu visez cumva un vis prea fericit... dar este foarte adevărat, eşti aici ! Tot ce mi-am dorit în visele mele nebuneşti, Dumnezeu a realizat. Oh ! cât de frumoasă eşti, Denise, şi cât de mult îmi este dragă viaţa ! Suntem tineri, viitorul nostru este lung cât un veac, şi nici un nor ! Pretutindeni zâmbetul dumitale frumos, numai fericire !

Se opri cu sufletul prea plin. Din pricina entuziasmului, nu mai găsea vorbe. Rămase câteva clipe tăcut, uitându-se la Denise. Şi fata se uita la el : era atrasă şi convinsă. Nici o îndoială nu-i umbrea mintea încântată. Iluzia contagioasă trecea din sufletul lui Franz în sufletul ei şi gândul i se legăna mîngîiat dulce. Nu se gîndea să întrebe, credea.

Era atât de fericită să creadă. Scaunele lor se apropiară pe nesimțite. Stăteau unul lângă altul și capetele aproape li se atingeau. Inelele buclelor lor se îngemănau. Era un tablou înduioșător ca dulcea speranță a adolescenței. Puteau fi luați drept frate și soră, dar privirea învăluită a lui Franz ascundea fulgere focoase, iar în oboseala dulce care umbrea ochii Denisei răzbătea pasiunea. Iubirea iradia, iubirea încântătoare și tânără care știe să înfrumusețeze chiar și frumusețea. Tot astfel floarea înflorită în umbră și prețios admirată, găsește nuanțe necunoscute și noi dacă soarele, răzbătînd deodată printre frunze, așează o rază de aur pe corola ei virgină.

Gertruda nu mai cuteza să-i privească. Se înroșise și inima îi era grea în piept.

În acest timp zgomotul continua surd, încet, uniform, lângă patul lui Hans Dorn.

— Ți-aduci aminte, Denise, — zise Franz încet — de balul unde te-am văzut pentru întâia oară ? Mi se părea că mă pierd și când ți-am auzit glasul, credeam că voi muri. Eram copil pe atunci și nu mă interesase nici o femeie... Știi de ce te iubeam ?

— Dar oare eu știu de ce am ascultat tremurând vorbele pe care mi le-ai spus prima oară ?... zise Denise.

— Vezi că este un lucru ciudat ! Te-aș fi iubit oricum, pentru că o iubire ca a mea nu se poate naște fără voia lui Dumnezeu... dar semeni atât de mult cu mama !

— Cu mama dumitale ? repetă Denise.

— N-am cunoscut-o, continuă Franz dând din cap cu mâhnire. Dar îi aveam portretul atârnat la pat ca o icoană. Mult timp acel portret a fost singura mea iubire. Când te-am văzut Denise, mi s-a părut că o văd pe mama. Până atunci nu o comparasem decât cu îngerii și o regăseam în dumneata... era aceeași frumusețe calmă și senină, aceeași franchețe dulce, aceeași privire care dezvăluie aceeași inimă. Denise, era destinul nostru ! Din acea zi chipul dumitale mi s-a întipărit în adâncul sufletului și, când mă întorceam acasă seara fără să te fi văzut, te admiram în portretul mamei...

Se opri și zâmbi. Denise avea ochii umezi.

— Oh ! bineînțeles că nu mă gândeam deloc atunci la piedicile care ne despărteau... nu mă gândeam decât să te privesc cât ești de frumoasă și să te ador de departe. Nu-i așa că am noroc, Denise ? Nu am văzut primejdia decât în clipa în care steaua mea cea norocoasă m-a ajutat. Auzisem eu că domnul de Reinhold dobândise de la doamna vicontesă d'Audemer promisiunea mâinii dumitale. Dar îmi imaginam fruntea ta curată, ochii tăi mari albaștri și blonda aureolă care îți încadrează obraji în visurile mele, îmi imaginam toate astea pe lângă obrazul pocit al domnului de Reinhold și-mi spuneam : „Nu se poate“...

Franz tăcu din nou, lăsă ochii în jos și păli.

— Dumnezeu ! murmură el. Mi se pare cu neputință. Dar de ce să mă întristez ? se întreabă el scuturându-și melancolia. Denise, nu mai avem de ce să ne temem ! Nu știi tot... fratele dumitale îmi este prieten și peste câteva zile când voi afla numele tatălui meu, cu ajutorul lui Julien am să mă înfățișez doamnei vicontese d' Audemer.

Denise nu răspunse, dar bucuria întipărită pe chipul ei vorbea. Îi mulțumea lui Dumnezeu în adâncul sufletului. Și ea era tot atât de incredințată ca și Franz și fiecare vorbă a lui îi risipea îndoiala. Spera foarte puțin când intrase în casa lui Hans Dorn, dar acum i se părea că nu are de ce să se teamă.

Timpu trecea ea o uită pe bătrâna Mariana care o aștepta în trăsură. Uitase de toate cuprinsă de liniștea fericirii sale. Franz îi cuprinse talia cu brațul, iar capul Denisei se sprijinea ușor pe umărul lui. Ar fi rămas așa multă vreme, alungând din instinct ideea despărțirii, dar Gertruda îi deșteptă.

Frumoasa croitoreasă terminase broderia pentru care venise domnișoara d'Audemer. Pe când prindea ultima floare, i se păru că zgomotul auzit lângă patul tatălui său era mai puternic și mai apropiat. Se apropie ușor și dădu perdelele la o parte. Patul, de care ea se sprijini, se lovi de perete. Zgomotul încetă.

XIII

PIRONUL

Gertruda ascultă o clipă lângă pat, apoi se întoarce spre cei doi îndrăgostiți, care nu o vedeau, și aruncă pelerina la care lucrase, pe umerii Denisei.

— Iată pentru ce ai stat aici atât de mult, domnișoară, — spuse ea — ai așteptat să termin broderia ca să poți să o iei.

Denise tresări.

— Atât de multă vreme a trecut de când stau aici ? — întrebă.

— Vreun sfert de ceas... spuse Franz.

— Ba un ceas și ceva ! corectă Gertruda. Dar cum găsești asta domnule Franz ?

Tânărul mângâie broderia.

— Adorabilă ! — răspunse el.

— Ești o zână, Gertruda ! — zise domnișoara d'Audemmer admirând broderia. Eu însă disprețuiesc acest veșmânt — oftă ea.

— Dar pentru ce ?

— Pentru că mă face să mă gândesc la călătoria aceea lungă în Germania și la serbare.

— Bietul domn Franz ! O absență de cincisprezece zile ! — zise Gertruda.

Franz nu înțelegea. Gertruda aranja cutele pelerinei cu acea cochetărie a autorilor care își admiră opera.

— Am aflat că invitațiile vor fi împărțite curând, zise Denise. Și plecarea se spune că va fi imediat după aceea.

— Și ești nevoită să te duci neapărat la serbarea aceea ? întrebă Franz.

— Mama numără zilele cu mare nerăbdare, de o lună — răspunse fata. Știam dinainte și toate pregătirile noastre sunt făcute.

— Se spune că are să fie foarte frumos ! spuse Gertruda.

— Ce bucuros ți-aș oferi locul meu ! îi răspunse Denise. Vor fi niște zile grele și eu nu mă pot gândi la ele fără groază. Nu vei avea vreme până atunci să primești vestile acelea bune, Franz, ca să poți fi primit de mama. Ea va pleca plină de dorința de a mă vedea măritată cu cavalerul de Reinhold... și acolo, în mijlocul familiei de Geldberg...

Franz, care plecase capul, îl ridică repede:

— Serbarea va fi la castelul de Geldberg ? întreabă el.

— Da — răspunse Denise — și după cum poți să ghi-cești, mă va obosi atâta lume care mă va înconjura. Dacă ar fi măcar la Paris, pentru a te putea vedea câteodată, aș mai prinde curaj... dar voi fi singură !

— Nu, o întrerupse Franz — va fi mai bine decât la Paris și mă vei vedea când vei dori... Cred că voi veni și eu la castelul de Geldberg...

Gertruda se uită pe furiș la el.

— Ce nebunie ! zise domnișoara d'Audemmer. În situația în care te afli cu Geldberg, nu poți să fi invitat.

Franz roși. Se gândea la Sara.

— Voi fi invitat totuși și îți dau cuvântul meu că o să mă vezi la serbare.

— O să facă după cum spune, domnișoară ! zise Gertruda cu un ton în care se amestecau admirația naivă și umorul, în egală măsură. Domnul Franz, de când este bogat și fiu de prinț, îți va făgădui, dacă vei dori, să treacă Sena cu picioarele legate... și cine știe dacă nu își va ține făgăduiala ! zise ea coborând deodată vocea sub impresia unei amintiri superstițioase. În jurul lui se petrec lucruri ciudate, și când te gândești câte i s-au întâmplat de ieri de dimineață, nu ști ce să mai crezi.

Tocmai atunci bătu și Jean Regnault pentru prima dată în ușa de la scară. Gertruda nu auzi. Jean fu silit să mai bată de câteva ori. Când fata auzi în cele din urmă, se repezi în încăperea de la intrare și închise ușa în urma ei, lăsându-i pe cei doi îndrăgostiți singuri.

Trebuia să fie Hans Dorn. Gertruda nu era tulburată, pentru că nu își imputa nimic. Deschise ușa pregătită să-i întindă fruntea tatălui său să i-o sărute.

Sărmanul Jean nu se gândi să profite.

— Mii de scuze că te deranjez la ora asta, domnișoară Gertruda, zise el rămânând în pragul ușii, dar vreau să-ți cer o mare favoare.

Jean era mai sfios ca de obicei și surpriza pe care o avu Gertruda când îl recunoscuse, îl zăpăci și mai mult. Despărțindu-se de Polyt în piața Rotondei, Jean era plin de speranță: se gândea să joace, să câștige, să o scape pe mama Regnault pe care o iubea atât de mult. Elocința favoritului doamnei Batailleur îl electrizase. Dar acum, când nu mai auzea vocea încurajatoare a lui Polyt, siguranța îl părăsea, începea să fie din nou timid.

De obicei, primirea prietenoasă din partea Gertrudei, îl scotea din încurcătură pe flașnetar. În seara asta, însă, Gertruda era tot atât de încurcată ca și el. Tulburat, Jean începu să se explice, dar după câteva cuvinte se încurcă, bolborosi ceva și se opri.

— Spune repede ce vrei Jean, căci mă grăbesc — îi spuse Gertruda.

Flașnetarul fu gata să plece, dar își aminti de bunică-sa și asta îl opri.

— S-a întors domnul Dorn ? întrebă el încet și cu ochii în pământ.

Gertruda se roși. Tăcu încurcată. Se gândi că Dorn trebuie să fi auzit murmurul convorbirii celor doi îndrăgostiți. Putea să spună că tatăl său s-a întors pentru a explica aceasta, dar ea nu știa să mintă.

— Nu, răspunse dînsa.

Figura lui Jean se lumină.

— Atunci nu e totul pierdut, spuse el. Buna mea domnișoară Gertruda, speranța mea e în dumneata... Vrei să-mi împrumuți până mâine un pantalon, o jiletcă și o haină de-ale domnului ?

Jean nu răspunse. Gertruda se gândi că erau în carnaval.

— Nu cumva vrei să te duci la bal ? întrebă ea din nou cu o surpriză crescândă.

— La bal ! repetă el.

✓ În vorba asta erau atâtea imputări dureroase, încât Gertruda avu un fel de remuşcare.

— Jean ! Sărmane Jean ! zise ea luându-i mâinile, sunt nebună ! Dar ce vrei să faci cu o îmbrăcăminte de domn tocmai acum ?

Jean dădu din cap şi îşi lăasă iar privirea în jos.

— Mi-ar fi părut mai bine să nu mă întreb, domnişoară Gertruda, răspunse el — pentru că mi-ai spune poate că fac rău... Dar eu nu-ţi ascund nimic, ştii bine, şi, dacă vrei să mă asculţi, îţi voi spune...

Ochii frumoasei Gertruda erau plini de curiozitate. Însă tocmai atunci se auzi un zgomot de scaune mişcate din loc în camera de alături. Pentru câteva clipe Gertruda uitase de Franz şi de Denise. Expresia i se schimbă.

— Te cred, te cred, dragul meu Jean, spuse ea grăbită. Ce nevoie am eu să ştiu ? Aşteaptă-mă aici o clipă până îţi voi aduce ce-mi ceri.

— Cu toate astea, dacă vrei să ştii... zise flaşnetarul.

— Nu, nu, nu ! Aşteaptă-mă aici, vin numaidecât, se grăbi fata.

▲ Puse mâna iute pe clanţa de la uşa tatălui său, dar, înainte de a deschide, se opri nehotărîtă. Jean, care nu o slăbea din ochi, i-ar fi putut vedea pe cei doi îndrăgostiţi în camera luminată atunci când ea ar fi deschis uşa. Şi totuşi nu putea sta aşa. Ştiind cât este Jean de docil, ea folosi un motiv naiv ca şi sufletul ei, dar infailibil:

— Ascultă, Jean, — spuse ea luând un aer solemn — mă duc cu plăcere să-ţi aduc hainele pe care mi le ceri, dar trebuie să te întorci cu spatele. Este ceva de partea cealaltă a uşii ce nu trebuie să vezi... este secretul tatălui meu.

Jean se întoarse imediat cu faţa spre scară. Gertruda ieşi din cameră cu lumânarea şi tânărul rămase în întuneric. În grabă, nu închise bine uşa în urma ei şi aceasta rămase crăpată. Franz şi Denise vorbeau stând unul lângă altul. Abia o observară pe Gertruda trecând pe lângă ei spre cabinetul lui Hans Dorn. Fata puse lumânarea pe o ladă şi începu să caute un rând de haine pe talia lui Jean.

Fără să fie curios să afle secretul lui Hans Dorn, Jean stătea cu fața întoarsă spre scară întunecoasă. Zgomotul misterios încetase acum, dar lui Jean i se părea că cineva încearcă să deschidă ușa magaziei lui Hans Dorn. Era gata să iasă și să cerceteze pentru a descoperi proveniența zgomotului, când un alt incident îi atrase atenția.

Pe scară se făcuse curent și ușa lăsată de Gertruda crăpată se deschidea tot mai mult. Ajungeau acum până la urechile lui niște șoapte. La început murmurul fusese confuz, dar apoi lui Jean i se păru că aude glasul unui tânăr. O primă pornire, de gelozie, îi răni inima. Din ochi îi ieșea foc, avea nevoie de toată tăria să nu se întoarcă și să privească. Se împotrivea și stătea nemișcat. În acest timp, Gertruda căuta în zadar un costum complet și potrivit începuse să-și piardă răbdarea și asta o făcea să întârzie și mai mult.

Gertruda nu mai ieșea și Jean Regnault auzea neconștient în spatele său șoaptele acuzatoare care îl făceau tot mai gelos. La un moment dat când voința îi slăbise și nu mai lipsea decât puțin ca să se întoarcă auzi zgomotul unui sărut.

Tresări ca înțepat de un ac înroșit, se întoarse și privi spre camera lui Hans Dorn. Văzu un cap bălai de băiețandru plecat peste o mână albă și auzi încă o sărutare.

Figura adolescentului îl izbi, o cunoștea fără să poată spune unde o zărise. Chipul femeii era ascuns, dar Jean nu mai avea nevoie să o vadă: pentru el nu putea fi decât Gertruda.

Curentul închise brusc ușa și Jean se întoarse automat în poziția în care îl lăsase tânăra. Nu se mai gândea la nimic. Parcă primise o lovitură în cap.

— Uite Jean, ține hainele astea, zise Gertruda întinzându-i ceea ce-i ceruse. Tata are să se întoarcă acasă, pleacă repede și să-mi aduci toate astea înapoi mâine dimineață.

Dar Jean nu se mișcă: tăcea și o privea intens.

— Ei bine ?... întrebă Gertruda întinzându-i pachetul.

Jean Regnault se întoarse și-și aținti ochii pe ușa lui Hans Dorn, care acum era închisă.

Gertruda bătu din picior de nerăbdare.

— O ! Gertruda, Gertruda... murmură bietul Jean împreunându-și mâinile cu un aer rugător — te rog fie-ți milă de mine !..

Gertruda nu înțelegea motivul acestei mâhniri și se gândea că Denise îi spusese că vrea să plece. Puse pachetul în brațele lui Jean și-l împinse spre scară râzând. Apoi închise ușa. Jean coborî treptele una câte una, țeapăn ca un automat. Când ajunse în curte, își acoperi obrazul cu mâinile: o idee îi străfulgeră prin cap. Își aducea aminte. Chiar în locul unde se afla el acum îl văzuse pentru întâia oară pe tânărul acela frumos, și tot împreună cu Gertruda Ridică privirile spre geamul iubitei sale, apoi fugi cu inima strânsă.

Peste puțină vreme, Franz și Denise părăseau și ei casa lui Hans Dorn.

— Să dea Dumnezeu să ți se îplinească speranțele, Franz ! spuse domnișoara d'Audemmer ajungând în capătul aleii, dar de vei fi fericit ori nefericit, eu îți sunt logodnică... și dacă nu voi fi a ta, nici un altul nu mă va numi soția lui.

Bătrâna Mariana tresări din somn când Denise se așeză lângă ea pe pernele trăsorii.

— Ce sprintenă este tinerețea ! zise bătrâna. Niciodată n-aș fi crezut că cineva se poate întoarce atât de repede după ce abia a coborât din trăsură !

Gertruda era singură în camera ei și își pregătea patul. Hans Dorn nu se întorsese. Nu mai era nimeni nici pe scară nici în curte. Peste câteva minute ușa magaziei se deschise încet și se închise la loc în urma unei mogâldețe care se furișă în întuneric și coborî târâș scara. Străbătu curtea, apoi aleea întunecoasă, îndreptându-se spre piața Rotondei.

Era idiotul Geignolet. Ținea în mână un piron albit de var. Se așeză pe jos cu spatele la zid, scoase din buzunar peticul de cârpă pe care îl întrebuința în loc de batistă și își șterse fruntea. Pe urmă cercetă partea albită a pironului.

— Anevoie ! bombăni el, și mă dor grozav mâinile !... dar gaura este cam atât de adâncă !...

Începu să ascută cuiul de pietre. Apoi se porni să cânte. Mai întâi cuvintele cântecului se pierdeau într-un murmur nedeslușit, apoi strigă din ce în ce mai tare și cine ar fi trecut pe lângă el l-ar fi putut auzi zicând:

„L-am văzut pe bătrânul Hans Dorn deschizându-și dulapul.

A pus cutia sus, sus, sus !...

Măine voi isprăvi gaura,

Și eu știu unde sunt galbenii,

Hei ce mai noroc !“

XIV

CASA DE JOC

Casa de joc a doamnei baroane de Saint-Roch, situată în strada Prouvaires, era mai curând o casă modestă unde uneori se simțea prea mult vecinătatea halelor și a străzii Saint-Denis.

Ca să-și umple saloanele, doamna baroană era nevoită să accepte mulți oameni de rând, ceea ce este deplorabil pentru o persoană de rangul său. Primea casieri cartofori, comis-voiajori perversi, mici comercianți, vicioși timizi care erau înrăiți în pasiunea lor. Din fericire vecinătatea Palatului Regal îi aducea și câțiva mușterii mai asortați: desfrânați din provincie, străini, în sfârșit, acel soi de pradă pe care toate casele de joc de acest fel îl râvnesc.

Bineînțeles că era foarte neplăcut pentru un om prețios care se intitulează domnul conte să stea alături cu un conțopist din strada Lombarzilor, dar casele de joc de anvergură sunt tot mai rare, iar poliția tot mai vigilentă. Așa că nu mai poți să alegi. Frumoasele zile ale adevăratelor jocuri au trecut și nu e departe vremea când se vor aciui proscrise în cartierul Saint-Marceau.

Casa din strada Prouvaires era încă departe de această nenorocire. Având în vedere timpurile, ea putea să treacă drept un stabiliment prea convenabil. Acolo se juca serios. Dacă găseai slugi de prăvălie, găseai însă și marchizi și femei frumoase. Doamna baroană de Saint-Roch nu avusese niciodată vreo problemă cu poliția. Dânsa era văduvă, dar văduva unui om însemnat. Trecuse sărmana prin multe nenorociri. Un șir de întâmplări nefericite o adu- în situația pe care o avea acum și care, vezi bine, nu era făcută pentru ea.

Ei, dacă morții ar putea vedea ce se întâmplă pe pământ, răposatul baron trebuie să fi fost un mort tare nenorocit ! Pe cât putea, nobila sa văduvă păstra în restriștea în care o aruncase, toată demnitatea de care era în stare. Apoi, ajutoarele de care se înconjurase meritau toată considerația : brațul său drept, bancherul jocului treizeci-patruzeci nu era altul decât domnul de Navarin, fost ofițer în serviciul regelui grecilor, decorat pe un câmp de bătălie vestit, chiar de mâna marelui Kolo-kopulo, cel mai glorios dintre greci.

Nu am avut încă ocazia să vorbim despre domnul de Navarin. Cât despre doamna baroană de Saint-Roch, o cunoaștem sub numele de Josefine Batailleur, telăleasa din Templu. În afară de domnul de Navarin, baroana avusese ajutorul și sfaturile unei persoane foarte competente în acest gen de afaceri: doamna de Laurens care se amestecase în toate și pretutindeni se simțea mâna ei pricepută.

Casa avea o înfățișare modestă și cumsecade. Vecinii nici nu bănuiau ce se petrece înăuntru. Intrarea era prin strada Prouvaires, dar avea o ieșire care răspundea în hala găinilor. Scara era slab luminată. Cei care urcau la etajul întâi spuneau mai întâi portarului că o caută pe doamnă baroană. La ușă, vizitatorul era primit de un lacheu bătrân, cu înfățișarea venerabilă, pleșuv, îmbrăcat într-o livrea cenușie și cu un zâmbet liniștit și patriarhal. El era controlorul stabilimentului: îi accepta pe cei de încredere și îi gonea pe cei dubioși. Aceștia plecau încredințați că au greșit adresa.

Nu puteai să-ți imaginezi că un bătrân atât de venerabil era cerberul unei case de joc. Trebuie să ști să-ți alegi oamenii : Sara îl alesese.

Din prag nu se auzea nici un zgomot, rareori câte un murmur înăbușit, când glasul jucătorului urca din întâmplare mai sus de registrul obișnuit. Dar chiar și în cazul acesta vocile se pierdeau prin ușile capitonate, nu se auzea sunetul aurului, nu se auzea nimic.

Odată admis, intrai într-o anticameră de casă bună. Venea apoi un salonaș unde câteva doamne tinere și frumoase, cele mai multe, păreau că se strânseseră la o simfonie. Aceasta era o acoperire dacă din întâmplare ar fi descins poliția. În a treia cameră era o masă de lansenet prezidată de un angajat al casei. În a patra cameră și cea din urmă, o masă lungă acoperită de un postav verde era înconjurată de amatori pentru jocul treizeci-patruzeci. În această cameră stătea doamna baroană de Saint-Roch și omul său de încredere, domnul de Navarin, vechi ofițer superior.

Primele trei camere erau mobilate simplu, cea din urmă era aproape goală. Semăna cu o sală de biliard. Nu erau nici tablouri pe pereți, nici alte podoabe, ci doar două table de palisandru și un rastel cum se găsesc în cafenele, încărcat cu tacuri și cu cele ce mai trebuie. Una din table slujea pentru numărul punctelor, cealaltă cuprindea codul jocului de biliard. Lipsea doar biliardul. În afara acestor table a căror destinație nu se ghicea, două alte particularități împiedicau această încăpere să semene întocmai cu sălile de treizeci-patruzeci din vechile case de joc publice.

Era mai întâi o ramă foarte mare peste care era întins un postav verde și care se afla lipsită de perete în spatele bancherului. În dreapta și în stânga acestui panou, doi lachei vânjoși stăteau în picioare nemișcați. Era apoi un fel de cutie făcută din gratii. Semăna cu o lojă în care putea încăpea trei-patru persoane, acoperită complet cu perdele de mătase. Acolo unde era lipsită de perete, zidul era sigur spart ca să se poată trece, iar cealaltă parte era lipsită de masa de joc.

Doamna baroană de Saint-Roch, stătea întotdeauna între lojă și Navarin, care era postat la mijlocul mesei. Ju-

cătorii erau obișnuiți să o vadă pe doamna baroană lipindu-și urechea de perdelele de mătase din când în când, pentru a auzi niște vorbe pe care nimeni altcineva nu le putea auzi.

Această cușcă grilată avea o deschizătură ca un ghișeu prin care ieșeau niște mâini albe care împrăștiu aur și bilete de bancă. Rareori se arătau și mâini de bărbat prin ghișeul acesta. Nimeni din cei care veneau regulat aici nu putuse pătrunde misterul acestei loje. Toți îi ziceau „confesionul prințesei“. Era o preocupare a tuturor și numai Dumnezeu știe cât nu se clevea pe socoteala ei ! Jucătorii norocoși o priveau zâmbind de parcă înăuntru stătea ascunsă vreo divinitate favorabilă, iar cei fără noroc se uitau posomorâți la ea și își spuneau că acolo este cauza neșansei lor. Cei care nu aveau nici o superstiție își închipuiau că acolo stăteau ascunse persoane importante.

Enigma aceasta îi atrăgea și mai mult pe oameni. Mâna cea albă care mânua biletele de bancă îi uimea și pe cei mai indiferenți. Erau persoane care nu veneau decât pentru lojă și care nu vorbeau decât pentru lojă. Acestea vedeau prin perdelele de mătase, unii o figură în-cântătoare, alții, un obraz bătrân de ducesă milionară. Și fiecare visa. Vroiau să o seducă pe prințesă, și istoria lui Franz, chemat în „confesional“, proba cel puțin că speranța mușteriiilor nu era tocmai o himeră.

Putea să fie orele zece și jumătate seara. Personalul casei era în marele plen. Domnul de Navarin, ofițer superior, își ocupa locul în dreapta lojei, lângă el era casa și de partea cealaltă a casei stătea omul care tăia cărțile. Domnul de Navarin era un personaj cu aerul liniștit și marțial în același timp. Avea gesturi grave, demne, curtenitoare, și felul cum întindea grebla pentru a strânge ludovicii de pe postavul verde dovedea un adevărat gentilom. El avea mai multe îndatoriri : în afară de oficiul important de bancher pe care îl îndeplinea spre mulțumirea tuturor, mustața sa albă trebuia să impună jucătorilor turbulenți sau cu obiceiuri proaste care comentau hotărârile soartei. La nevoie, el avea misiunea să salveze localul cu ajutorul celor doi lachei voinici cu livrea cenușie, care stăteau în spatele său.

Sara avusese dreptate să spună, vorbind Estherei de casa ei de joc, că își luase toate precauțiile. Domnul de Navarin avea sub mână un buton de aramă fixat chiar de masă și pe care îl putem compara cu resortul unui mecanism de siguranță. Acesta era destul de simplu : la cel dintâi zgomot suspect jucătorii erau instruiți să se ridice, vechiul ofițer superior apăsa pe buton și imediat se ridicau patru benzi de biliard peste care cei doi lachei așezau tăblia rezemată de perete, acoperind astfel și mizele și cărțile de joc. În același timp loja începea să se miște pe roțile fără zgomot și intra într-o încăpere vecină, rămânând vizibilă doar o parte semănând cu o ușă cu gri-laj. În locul acelui cuib unde jocul treizeci-patruzeci frământa atâta aur cu puțin înainte, apărea acum doar o sală de biliard.

Numeroase repetiții deprinseseră mâna mașiniștilor. Pentru a opera schimbarea aceasta, trebuia doar un sfert de minut. Cu toate aceste precauții înțelepte, mecanismul nu fusese folosit până acum. Casa doamnei de Saint Roch era în afara oricăror bănuieli din partea poliției. Rândurile se strângeau în jurul mesei, jocul mergea de minune. Aurul aluneca pe postav și mătăsoasele hârtii de bancă se răsfireau ici și colo pe masă. Ghișeul „confesionului“ era închis, „prințesa“ nu sosise încă.

Doamna baroană de Saint-Roch, în toată strălucirea toaletei sale agresive, trona la postul său cu o adevărată maestate. Omul care mânua cărțile își îndeplinea rolul ca un virtuoz și întorcea tot jocul într-o clipă.

Nu lipseau figuri ciudate în jurul mesei. Demonul jocului însuflețea toate fizionomiile cu adierea lui stranie și extraordinară. Unii azvârleau pumni de aur cu o îndrăzneală nebună, alții aruncau sfioși pe postav câte un biet ban de cinci franci, cei mai înțelepți se mărgineau doar să privească.

În afară de doamna baroană de Saint-Roch, noi nu cunoaștem aici decât două persoane prin toată mulțimea aceasta lacomă : pe vodevilistul Amable Ficelle, autorul „Sticlei de șampanie“ și pe prietenul său, domnul conte de Mirelune. Ei intraseră aici ca să-și omoare vremea. De felul lor aceștia nu erau jucători, dar afară era frig

și omul trebuie să facă ceva. Stăteau în ultimul rând, ținându-se de braț ca întotdeauna, cu lornionul în ochi.

Baroana stătea mută chiar și la vederea banilor englezești, iar binocurile cele mai bune nu puteau să răzbătă prin perdelele de mătase.

— Haide, domnilor ! spuse fostul ofițer superior în slujba regelui grecilor — binevoiți și faceți jocul, vă rog.

Apelul nu prea avu succes, toți erau cu ochii pironiți pe lojă.

— Dracul să mă ia, dacă nu cunosc mâna aceea ! zise Mirelune lui Ficelle.

— Este de mirare ! Aici este un vodevil de succes ! răspunse acesta din urmă.

— Uită-te bine, Amable, este mâna marchizei de Vieux-Lieu !...

— Văd trei acte. — răspunse Ficelle — bărbatul care-și caută nevasta și pe care o găsește nevinovată în cutia asta... Arnal preocupat să înțepe cartea... un casier cinstit dar slab, care vine aici ca să-și piardă onoarea...

— Într-un cuvânt, zise Mirelune tăindu-i vorba, mâna marchizei este mai groasă... și chiar n-aș prinde că degetele acelea sunt ale vicontesei de Longpré.

— Cuplete frumoase, zise Ficelle — vorbe... puțin sentiment... garantez optzeci de reprezentații !

Vodevilistul oftă lung. Era radios, nu punea el mâna pe câte o idee în fiecare zi.

Pe când el se bucura, iar ingeniosul Mirelune găsea un al treilea nume pentru proprietara frumoasei mâini albe, împrejurul mesei se făcu liniște și interesul pentru joc începu să-i domine pe fiecare. Domnul de Navarin era gata să dea semnalul pentru acesta solemn, putea trece pragul chiar și un rege fără să atragă atenția adunării. Însă în această seară era o stare de emoție în sală, nervii erau încordați și fiecare întoarse capul fără să vrea.

Văzură intrând un bărbat înalt, purtând cu noblete un costum elegant dar sobru. Era un bărbat destul de tânăr și cu un chip frumos. Nimeni din sală nu-l cunoștea. Chiar și doamna baroană de Saint-Roch făcu un gest de mirare când îl văzu. El străbătu cu capul sus și cu pasul

liniștit spațiul care-l despărțea de jucători, apoi ocoli masa și se așeză în stânga lojei. Doamna de Saint-Roch stătea în dreapta lojei. Își făcu drum până în primul rând.

Mâna misterioasei persoane din „confesional” stătea tot pe postav, străinul se aplecă și atinse mâna aceasta care se retrase speriată.

Mirarea generală era la culme, jocul se opri pentru a doua oară. Englezii și băieții de prăvălie priveau cu gura căscată. Ficelle își uitase subiectul de vodevil și Mirelune nu mai găsea un al patrulea nume de contesă. Se auzi încă o mișcare ușoară în „confesional”. Doamna baroană de Saint-Roch, înștiințată de bună seară printr-un semnal, își lipi urechea de perdea. Peste câteva secunde se apropie de străin.

— Se complică ! zise Ficelle.

— Ce dracu înseamnă toate astea : murmură Mirelune.

Doamna baroană șopti câteva vorbe la urechea străinului care făcu un semn de aprobare. Baroana și străinul se îndreptară spre o ușă laterală și acesta ieși cum intrase, fără să scoată o vorbă.

Mușterii casei de joc din strada Prouvaires găsiseră pentru loja grilată un nume care o descria foarte bine : „confesionalul” semăna într-adevăr cu acel mobilier sfânt unde stă preotul ascuns de orice privire.

În interior era un budoar în miniatură, o cutie drăguță, tapisată cu mătase și decorată cu toată cochetăria posibilă. Sara era singură în lojă în momentul în care fără sfială alba mână cu grebla de fildeș, ieșea din sala de joc după doamna baroană de Saint-Roch. Micuța stătea în picioare, cu mâna rezemată de brațul fotoliului, într-o atitudine de așteptare febrilă.

Înăuntrul lojei era mult mai întuneric decât chiar în sală, căci nu avea altă lumină decât cea care pătrundea prin perdele. În felul acesta Micuța putea să vadă și să nu fie văzută. Ochiul curios al jucătorilor nu pătrundea prin draperiile lojei, pe când Sara putea să vadă pe toți cei din jurul mesei prin niște găuri ascunse în cute.

Când adunarea era compusă dintr-un anumit gen de oameni și Sarei îi venea chef să se amestece printre jucători, se dădea un ordin mai strict la ușă, iar aceasta,

schimbată prealabil într-o toaletă teatrală, se amesteca printre jucători. Doamna baroană avea un talent deosebit să costumeze și să macheze pe cineva. Ieșind din mâinile ei, doamna de Laurens ar fi putut să înfrunte privirea prietenilor săi. Dar era o femeie prevăzătoare și nu îndrăznea decât când era sigură că nu se expune.

Astăzi doamna baroană Saint-Roch nu trebuise să se ocupe de toaleta sa. Prezența lui Ficelle și a domnului conte de Mirelune, care aveau amândoi acces în casa de Geldberg, o făcea pe Sara să nu se arate în sală. Dânsa sosise abia de câteva minute, când străinul, care cunoștea parola, intrase în casa de joc.

Sara nu-l văzuse intrând. Ea sta acum pe gânduri, rememorând întâmplările zilei. Mâna sa deschise mașinal o casetă lucrată foarte fin, pe care o ținea lângă dânsa și care era casa. Luase din ea un bilet de bancă pe care îl împinse pe postavul verde, numai din obișnuință. Faptul acesta, de a risca o sumă la masa care era a ei, era o copilărie. Se dădea o luptă serioasă între domnul de Navarin și mulțime. Dar bătrânul ofițer pretindea că manopera aceasta nu era tocmai de prisos : biletele de bancă atrag, ele deschid portofelele și partida merge.

În zilele când Sara vroia să joace într-adevăr pentru ea, avea masa de lansquet unde prezența ei îngrămădea întotdeauna aurul.

În seara aceea însă, avea cu totul altceva în cap decât jocul. Memoria îi era plină, dacă se poate spune, și imaginația ei lucra fără voie. Câte lucruri s-au întâmplat în ultimele douăzeci și patru de ore, fără a mai vorbi de aventurile de la balul Favart ! Boala soțului său, duelul lui Franz, care ieșise biruitor și care rămăsese pentru ea ca o amenințare vie, fiica ei în sfârșit, acea biată copilă uscată și palidă pe care o văzuse prin crăpăturile gardului prăvăliei lui Araby !...

Iudita, fiica unică a mării doamne, moștenitoarea tuturor acelor milioane furate cu trudă, Nono Galifarde; sclava cămătarului, martira idiotului, ființa ticăloasă care se topea înconjurată de mila disprețuitoare a oamenilor din templu !

Iudita, care mâine și-ar schimba salteaua ei de paie cu un pat bogat. În loc de stamba de pe dânsa umedă și

ruptă, dantele și catifea. În loc de o față trasă și palidă, frumusețea tinereții fericite !

Câte raze avea să-i pună în ochii ei mari melancolici, bucuria necunoscută ! Cum avea să-i strălucească părul ei neîngrijit ! Câtă grație în silueta aceasta zdrobită de povara muncii și urâtită de zdrențele murdare !

Sara zâmbea. Niciodată nu o văzuse atât de bine, niciodată nu se afundase atât de mult în groaznică mizerie în care agoniza fiica sa, și toate acestea în ajunul mântuirii, în ajunul triumfului și al bucuriei.

Dumnezeule ! Iudita nu avea 15 ani ! O viață întreagă de bucurii pentru câțiva ani de chinuri ! Câte zile i-ar trebui ca să uite suferința trecută ? Tinerețea reînflorește repede și nenorocirea care nu mai amenință este un vis !...

Astfel gândea Sara. Ea organiza viitorul fiicei sale, îl făcea frumos, dulce. Își imagina toate aceste lucruri bune, toată iubirea care face din inima mamelor un fel de cuib moale unde se odihnește gândul copilului... Apoi îi veneau alte idei, un nor trecea peste zâmbetul său și fruntea i se încrețea îngrijorată. Oare, tot pentru Iudita ? Se gândea la domnul de Laurens care era piedica pusă între Iudita și viață, se gândea la Franz care vroia să omoare viitorul fetei, pierzînd-o pe mamă. Fruntea i se încrunta și privirea îi era aprigă. Trebuia să omoare ca să se apere !

Și apoi veneau alte gânduri pline de cruzime. Sufletul acestei femei era un haos, toate tentațiile răului se amestecau în inima ei care nu putea atinge o scânteie de foc divin. Doamna de Laurens se gândea la Lia, sora ei mai mică. Pe când Iudita suferea, Lia era fericită. Era frumoasă ca un înger și avea o inimă la fel. Sărmana Iudita ! Din cauza ei o disprețuia doamna de Laurens pe Lia ! Din cauza ei, care suferea atât de supusă și pe care chinurile nu o putuseră învăța să urască.

Apoi era Esthera. Aceasta era contesă, era văduvă și avea doar 25 de ani. Sara o invidia pentru toate acestea. Educația Estherei era începută și Sara nu voia să o lase la jumătatea drumului. Se gândea la Esthera, la doctor, la toți cei care o înconjurau.

În momentul în care împingea banii pe masă cu grebla de fildeș, gândurile îi ajunseră la baronul Albert de Rodach pe care îl întâlnise atât de ciudat la casa de Geldberg. Din ajun și până în clipa aceea îi apăruse în cale de trei ori. Mai întâi la Templu, apoi la balul de la Opera Comică și pe urmă în casa tatălui său. El o cunoștea pe Esthera. Sara se întreba cine îi arătase lui drumul la casa de Geldberg, când simți o mână care o atingea. Tre-sări și se uită în sală. În stânga „confesionalului” stătea un bărbat cu brațul încă întins. Prin perdele, Sara îi recunoscuse pe baronul de Rodach.

Avu o adevărată tresărire de groază.

— Iar el !... își spuse.

XV

DUPĂ PERDEA

Rodach stătea nemișcat lângă lojă cu ochii îndreptați spre locul unde era Sara. I se părea că ochii lui aveau puterea să pătrundă prin perdelele de mătase. Sara se aplecă în grabă spre partea cealaltă a lojei și o chemă pe doamna Batailleur. Baroneasa se grăbi să-și lipească urechea de grilaj. Micuța spuse câteva vorbe repezi și doamna de Saint-Roch se ridică să-i îndeplinească ordinele. Trebuia să-l aducă pe baron în lojă.

Ieșirea acestuia din urmă îi intrigase pe jucători la fel ca și intrarea lui. Așteptară câteva secunde să vadă dacă nu se întoarce.

— Haideți, domnilor ! zise fostul ofițer superior, pe care neatenția jucătorilor îl făcea să-și piardă răbdarea, să ne vedem de treaba noastră, vă rog... jocul este făcut, nimic nu mai merge !

Cărțile se aliniară, întoarse pe față. În acest timp doamna de Saint-Roch și baronul treceau prin coridorul care ducea în camera din spatele sălii de joc. Pe aici se intra în „confesional” și tot aici era retras în caz de nevoie. Micuța deschisese ușa și stătea în prag. Se vedea pe față că era foarte tulburată. Când apărură doamna ba-

roană conducându-l pe baron, Sara o opri cu un gest poruncitor.

— Bine, buna mea Batailleur, lasă-ne singuri ! zise ea.

Telăleasa, deghizată în baroană, se opri și se întoarse imediat. Domnul de Rodach, care înainte, întoarse repede capul când auzi de Batailleur. Telăleasa ieșise, dar el stătea în loc, nemișcat, cu ochii ațintiți pe ușa pe care dispăru acesta. Sara observă acest lucru și, fără să știe de ce, se tulbură și mai mult.

Doamna de Saint-Roch, dimpotrivă, fără să bănuiască ce efect produsese numele ei, se întoarse liniștită în sala de joc și își așază silueta rotunjoară în fotoliu.

— Unde dracu l-a dus ? întrebă Mirelune pe devilist.

Ficelle arată loja cu degetul.

— Ia te uită ! Așa să fie ?... Aș da ceva să știu dacă mâna albă este a marchizei sau a contesei !... murmură gentilomul.

— Ce scenă am avea aici ! exclamă Ficelle. E al naibii lucru că nu putem transpune acest „confesional“ pe scenă...

Asta fu tot. Acum în jur domnea tăcerea, jocul mergea înainte și nimeni nu mai era neatent.

Baronul de Rodach se întoarse în sfârșit spre doamna de Laurens și îi sărută mâna cu amabilitate gravă. Sara era tulburată. I se încruntaseră sprâncenele și se roșise.

— Încântătoare doamnă, zise el ridicând capul, mi se pare că nu mă așteptați ?

Sara lăsă ochii în jos și două-trei secunde nu răspunse.

— Albert ! Albert ! zise dânsa în sfârșit cu o voce care trăda tulburarea. Ești un om ciudat ! Cine te-a adus aici ? Pe mine mă cauți ?

Baronul zâmbi distant.

— Îmi pui multe întrebări, frumoasă doamnă, răspunse el. Să le luăm pe rând. Ce m-a adus aici ? Mai puțin întâmplarea și mai mult dorința mea... Am intrat spunând că sunt un prieten al domnului de Navarin și pronunțând numele respectabil al doamnei baroane de Saint-Roch...

Sara pălea auzindu-l.

— Cât despre a treia întrebare, zise baronul, te poți îndoi, încântătoare doamnă, că am venit pentru dumneata ?

Se opri și zise apoi amestecând cu seriozitatea și o slabă nuanță de ironie :

— Poate că am venit și pentru altceva...

— Și acel altceva ?... întrebă Sara silindu-se să zâmbească.

Baronul răspunse înclinându-se :

— Acesta este secretul meu.

Sara îl privi în ochi ca și cum ar fi vrut să-i citească gândul. Însă ochii domnului de Rodach, mândri, strălucitori și expresivi, erau în momentul acela ca o oglindă mată în care nu se reflectă nimic.

De obicei Sara juca foarte bine teatru, dar acum ce rol putea să interpreteze ? Gândurile ascunse ale baronului îi scăpau : ea nu știa dacă Rodach era prieten sau dușman. Niciodată nu prevăzuse o primejdie din partea aceasta. Îl iubise pe Albert dar ar fi respins bucuros pentru câteva zile focul de paie al capriciului ei stins, cu atât mai mult cu cât obiectul acestui capriciu i se arăta sub o înfățișare nouă. Îl cunoscuse exuberant, zglobiu, înfocat în fapte ca și în vorbe. Acum îl găsea serios, rece. Era o mască, negreșit, dar pentru un astfel de caracter era o mască greu de purtat. Dar Albert se purta ca și cum așa ar fi fost toată viața.

Ieri, în mijlocul mulțimii balului, Micuța îl găsisese ca de obicei ; câteva ore l-au schimbat. Astă seară, la casa de Geldberg, Albert se înfășurase cu o strașnică manta de răceală care creștea mereu și Sarei i se părea că vede amărăciune în zâmbetul baronului. O clipă a fost tentată să întrebuinteze arma încercată a cochetăriei, apoi se gândi să fie și ea tot atât de distantă ca și el și să se țină mândră. Era pricepută în orice fel de luptă și știa cum să în- genuncheze bărbații.

Dar un instinct secret o avertiza acum și nu mai cuteza. Rodach, stăpân pe o atât de mare parte a secretului ei, i se părea prea puternic și prea de temut pentru a putea fi atacat cu ușurință.

— Dumnezeule ! Ce nebună sunt că-mi frământ capul astfel ! zise ea deodată, râzând. Adevărul este că nu ai

venit pentru mine, Albert... Sora mea, care te cunoaște tot atât de bine ca și mine, mi-a spus că ești jucător.

Rodach tăcu.

— Ei, este o legătură de simpatie mai mult între noi doi... spuse Sara veselă. Dar de ce mi-ai ascuns asta ?

— Scumpă doamnă, și dumneata mi-ai ascuns atâtea lucruri ! — răspunse Rodach.

Sara își împreună sprâncenele.

— Desigur că te războiești cu mine, domnule, spuse ea. După ce ai lipsit atâta vreme, acum îmi faci impunitări... și vii să-mi îngheți inima, când ți-ar trebui atât de puțin pentru ca să mă faci cea mai fericită dintre femei.

Vocea Sarei, pronunțând aceste cuvinte, se făcuse dulce și părea plină de rugăminți. Baronul părea netulburat. Sara lăsă să-i scape un gest de mânie.

— În sfârșit, — zise ea — dacă nu mă mai iubești, de ce mă prigonești astfel ? De ieri te găsesc pretutindeni... Trebuie să-ți amintești, domnule, că doar pasiunea poate sluji drept scuză omului care pătrunde anumite secrete...

Rodach din nou nu răspunse.

— Domnule ! Domnule ! — zise Sara cu ochii plini de ură. Ia seamă ! Până acum toți cei care m-au atacat, s-au căit !

— Știu, zise baronul uitându-se fix în ochii ei — dar nu atât cât cei care te-au iubit !...

Sara tresări. Deschise gura, dar buzele îi erau crispate și tremurau. Nu putu scoate nici o vorbă. Își ținea ochii pironiți în jos. Baronul se uită la ea încă un minut, cu un aer disprețuitor și rece. Apoi făcu un efort, ca și cum rolul pe care și-l impunea era împotriva mândriei lui. Luă mâna Sarei și o atinse cu buzele.

— O, da ! zise el dând vocii un accent de durere. Căci cei care te iubesc, suferă, doamnă... și eu cunosc un bărbat care ar da mult să nu te fi cunoscut.

Rodach știa mai mult decât unul, și fără să vrea vocea i se umplea de amărăciune pentru că își amintea ce vorbise cu doctorul Jose Mira. Doctorul îi spusese multe lucruri.

— Și cine este acea persoană ? întrebă Sara fără să ridice ochii.

— Îl ghicești, doamnă, răspunse baronul — de vreme ce mă vezi venind din Germania ca să te gălesc...

Sara avu nevoie de toată tăria ei ca să nu lase să-i izbucnească triumful. Inima îi zvâcnea : încă un sclav ! Pentru că dânsa nu se îndoia că era făcută ca să fie adorată.

— Ascultă-mă, Sara, se apropie ziua când ai să afli tot ce am în suflet. Vei afla cine m-a ajutat să-ți pătrund în suflet. Vei afla cine m-a ajutat să-ți pătrund secretul — îi zise baronul.

— De ce nu astă seară ? întrebă doamna de Laurens.

— Pentru că astă seară vreau să-ți vorbesc despre mine... despre dumneata și mine... Toate secretele dumitale le știu, doamnă, în afară de unul singur, care mă privește... și tocmai pe acela vreau să-l aflu.

— Toate secretele mele ! repetă Sara pe care o cuprinse groaza.

Se uită pe furiș la baron. Rodach părea îngândurat. Sara îl privi un timp cântărind repede puterea ei și puterea acelui bărbat care cutează să-i spună că îi știe toate secretele. Nu se înșela el oare ? Cu cât se gândea mai mult, cu atât devenea mai stăpână pe sine și fruntea i se descrețea. Toate secretele sale ! Ce nebunie ! Și apoi dânsa era incredințată că Rodach o mai iubea încă. Nu era ea sigură de puterea pe care o avea asupra lui ? Nu știa ea că putea să se folosească de orice inimă care i se deschidea fără rezerve și să o tiranizeze ? Nu-și petrecuse ea viața ca să se ducă, să petreacă, să învingă ? Pentru dânsa nu erau slabi și tari. Nu îndoise sufletele cele mai mândre sub jugul mrejelor ei ?

Aștepta pregătită pentru orice de acum încolo, sigură de victorie.

— Sara, — zise domnul de Rodach după câteva secunde de tăcere — o mărturisire cinstită poate îndrepta totul... Inima are răătăcirile ei câteodată și cei care iubesc pot ierta. Ce ai căutat astă seară la tânărul din strada Dauphine ?

Sara era hotărâtă să nu se mire de nimic, și cu toate astea era surprinsă.

— Cum, știi și asta ? îngână dânsa.

— Ceea ce nu știu și aș vrea să-mi explic în favoarea dumitale, este motivul acelei vizite... Mi se pare că nu-mai iubirea...

Sara respiră adânc.

— Ești gelos ! zise dânsa cu foc.

— Nu aș putea ? întrebă baronul.

Adevărul este că rolul acesta era greu pentru el, dar îl juca ușor pentru că Sara îl ajuta fără să știe. Ființa aceasta atât de isteată, prea încrezută în obișnuința ei de a triumfa, se arunca acum orbește în plasă.

Se gândi o clipă. O împrejurare uitată îi reveni deodată în memorie.

— Am înțeles ! zise ea bătând din palme. Dumnezeuule ! Cum nu m-am gândit mai repede !... Nu m-ai fi speriat ca pe o fetiță, Albert, cu neroziile tale și cu aerul tău închizitorial ! Imi aduc aminte acum că te-am văzut la ușa cabinetului de la Café Anglais. Din cauza aceea se vede că ți-ai pierdut aerul tău de ștrengar ca să te posomorăști așa... Am ghicit ?

Rodach arăta încurcat. El avea aparența unui om care vrea să arate sigur pe el dar care este derutat.

— Acesta este motivul venirii dumitale la casa tatălui meu, zise dânsa. Ești gelos, sârmanul meu Albert !... Gelos ca un adolescent !... Drace ! Un cavaler atât de frumos, un don Juan ? Să sfârșești așa cum încep păstorii ! Și după ce ne-ai făcut vizita ai plecat ca un suflet care umblă pribeag, te-ai luat după mine până la Batailleur, la Franz...

— Ah,,, îl cheamă Franz !... exclamă Rodach arătând surprins.

— M-ai urmărit până aici... Cât despre felul cum ai putut să intri, despre mijloacele pe care le-ai întrebuințat ca să afli numele bancherului și al baroanei, nu știu nimic. Dar oricum, nu este nevoie să fi vrăjitor pentru astfel de lucruri !

Rodach o lăsa să vorbească. Când i se păru că a isprăvit, o întrebă :

— Dar Franz acela... îl iubești ? zise el cu o prefăcută stinghereală.

Negrele sprâncene ale lui Rodach se încruntară amenințător.

— Poate ! răspunse Sara alintându-se.

— Dacă l-aș iubi, ce ai face, Albert ? întrebă Sara cu un zîmbet provocator.

Rodach lăsă ochii în jos și răspunse :

— L-aș omorî !

Sara îl privi pe furiș câteva clipe, vădit satisfăcută. Apoi îi luă mâna și îl trase până în fundul lojei. Se așeză lângă el cu mâinile în mâinile lui și cu capul sprijinit pe umărul său. Frumosu-i păr cădea în valuri mătăsoase pe pieptul lui Rodach. Ochii îi străluceau de o lumină ciudată. Era frumoasă și provocatoare ca pasiunea care ispitește și râvnește !

— Dacă un bărbat ar face acest lucru, aș fi a lui pentru toată viața !... spuse dânsa cu o voce.

XVI

CHITANTA

După ultimele cuvinte ale doamnei de Lorens, se lăsă o tăcere lungă în „confesionalul prințesei“. Sara pronunțase acele vorbe care îndemnau la crimă cu vocea ei cea mai dulce și fără să-și piardă zâmbetu-i încântător. Dar sub vocea aceasta suavă și în spatele zâmbetului se ghicea o ambiție nemăsurată încît baronul tresări surprins. Rodach nu o cunoștea pe doamna de Laurens atît de intim pe cît își închipuia ea, dar o judeca acum după acest contact : dânsul ghicea energia bărbătească ce se ascundea de fapt sub grațiile ei. Femeia aceasta îl înspăimînta mai mult chiar decît Reinhold și Mira. Era vrăjmașul cel mai de temut dintre toți cei care voiau sângele lui Franz.

Sara nu se înșelase când spusese că baronul a urmărit-o doar că ea imaginase întâmplările prea din urmă, crezând că începuseră de la cafeneaua englezească. Baronul o urmărea doar de o oră, de când o văzuse în strada Dauphine, la poarta casei lui Franz. Astfel o urmărise până

la casa de joc, dar desigur că el ar fi nimerit și fără această împrejurare aici pentru că luase mai multe informații în conversația sa confidențială cu doctorul Jose Mira. Și printre informațiile acestea erau și numele domnului de Navarin și al doamnei de Saint-Roch.

După ce părăsi casa de Geldberg pe la orele cinci și jumătate, domnul de Rodach petrecuse un ceas cu Hans Dorn, negustorul de haine. Se duseseră amândoi acasă la Franz, și, în lipsa lui, Hans Dorn închiriasse pentru el apartamentul de la etajul întâi spre marea uimire a portăresei. Părea că nu voiau să se întâlnească cu tânărul pentru că tocmeala se făcuse în pripă și Hans Dorn abia avu vreme să examineze locuința în amănunt. Se urcară în trăsură și aceasta porni în galop. Pe drum baronul și el vorbiră în germană despre lucrurile care se petrecuseră departe și care aduceau lacrimi în ochii bunului servitor al lui Bluthaupt.

— Copilul va fi fericit ! zise el cu o emoție adâncă. Dumnezeu îl iubește, bunul meu stăpân, pentru că i-a păstrat iubirea dumitale. Ah ! Degeaba au făcut ce au făcut evreii. Se spune că portretele bătrânilor conți din sala cea mare a castelului sunt întoarse cu fața la zid.. În numele Fecioarei ! Noi le vom întoarce cu fața la lumină pentru a-l vedea pe urmașul lor stând în fotoliul conților, lângă cămin !

Rodach îl asculta. Se despărțiră la poarta locuinței baronului, care venea acasă pentru prima oară de când se întorsese la Paris.

— Veghează ca lucrurile să meargă bine, bunul meu prieten, zise Rodach, și mai cu seamă ai grijă de cutia pe care ți-am încredințat-o... este întreg viitorul copilului poate...

Hans era ocupat pentru toată seara, dar era foarte bucuros, pentru că trebuia să lucreze pentru copilul stăpânilor lui. Rodach era însă frânt de oboseală. Trei nopți nu închisese ochii și avea numai două ore ca să se odihnească. Când deșteptătorul pus lângă el sună, el se trezi și sări repede din patul în care se întinsese îmbrăcat.

Ieși din nou. Trăsura îl purtă în strada Pierre-Lescot. Rodach apucă prin noroiul acela care desparte două șiruri lungi de căsuțe dubioase sau din cele care se închiriază

cu luna. Se ducea la Verdier, mercenarul casei de Geldberg.

Verdier era singur în cuibul lui, la etajul al cincilea și și dacă aștepta vreo vizită, desigur că nu o aștepta pe cea a baronului de Rodach. Verdier trăia de azi pe mâine ca toți cei de teapa lui : era cartofor și îi plăcea să bea. Rana care îl țintuise pe saltea venise tocmai în una din perioadele de mizerie desăvârșită, foarte obișnuite în viața sa. În ajun cheltuisese ultima lețcaie pe care o avea, fiind sigur că a doua zi avea să primească răsplata crimei.

Rana nu era gravă, dar, nefiind îngrijită cum trebuie, îi pricinuia suferințe groaznice. Pe un scaun împletit de lângă pat era o ceașcă ciobită în care fusese o băutură. Avea frisoane și întunericul care domnea în încăpere era populat cu fantasmе din cauza febrei.

Când baronul deschise ușa, nu văzu nimic din pricina întunericului.

— Verdier ?... zise el.

— Cine este ? întregă o voce răgușită. În sfârșit ați venit, domnule cavalер de Reinhold ?

Rodach se îndreptă pe dibuite spre pat.

— O, cât sufăr și cât sunt de slăbit ! se văicări Verdier. Al dracului să fiu dacă ai făcut bine, domnule, să mă lași să mor ca un câine ! Înainte de-a mă sfârși, vezi dumneata, ți-aș fi lăsat o mică amintire... Dă-mi te rog să beau, mă înăbuș...

— Este un muc pe cufăr, după ușă... Chibriturile sunt pe scaun, lângă mine... ia seama să nu-mi spargi pipa... Oh !

— Unde este lumânarea ? întrebă baronul.

Oh ! bine ai făcut că ai venit, pentru că am mare nevoie de un doctor !

Rodach scăpără chibritul și aprinse lumânarea. Verdier se ridicase cu greu și când îl văzu pe baron, holbă ochii.

— Delirez ! Sau ce dracu ! bombăni el căzând iar cu capul pe perne.

Rodach cerceta prin încăpere căutând ceva de băut pentru bolnav. Se apropie în sfârșit de pat cu o cană plină.

— Bea ! îi zise.

Verdier se ridică, pierit acum de groază mai mult decât de suferință. Bău și înapoie ceașca baronului, fără să îndrăznească să îl privească.

— Îți mulțumesc, domnule Goetz, murmură dânsul. Cred că mi-ai făcut destul de rău și nu ai venit acum să mă isprăvești ?...

— Cum, nu a venit încă domnul de Reinhold ? întreabă Rodach fără să-i răspundă.

— Tâlharul ! zise Verdier cu toată puterea care îi mai rămăsese. Cămătar laș !... Dacă ai ști, domnule Goetz !

— Il cunoști ?

— Știu tot, zise Rodach.

— Chiar de la el vin.

— A primit scrisoarea mea ?

— Da.

— Vii poate din partea lui ?

— Nu.

Verdier obosise. Aștepta ca baronul să se explice mai mult.

— Eram cu domnul Reinhold când a venit scrisoarea dumitale, zise Rodach.

— Și ce a spus ?

— Că ești un bătăran, mi se pare, și că nu ai știut să-ți câștigi banii.

— Atît ?

— Cam atât... Apoi a aruncat scrisoarea dumitale în foc zicând că nu îți va da nici o centimă.

— Dacă aș putea să-l înhaț și să-l sugrum ? zise Verdier scrâșnind din dinți.

— Poți cel puțin să-l pierzi, răspunse baronul.

Verdier se întoarse și se sprijini într-un cot, ochii îi scânteiară.

— Ascultă-mă, neisprăvitule, zise Rodach. Știi că te cunosc foarte bine și că am în mână câteva din iscăliturile dumitale cu care te pot băga în pușcărie dacă le voi arăta... Prin urmare nu fă mofturi și primește propunerile mele fără tocmeală.

— Dar nu le cunosc, îngăimă Verdier.

Rodach scoase portofelul din buzunar.

— Cît îți făgăduise domnul de Reinhold pentru ce ai făcut azi dimineață ? îl întreabă el.

— Două mii de franci, răspunse Verdier.

Rodach rupse o hârtie dintr-un carnetel și scrisese repede cu creionul câteva cuvinte.

— Îți voi da un acout din partea sa dacă îmi vei iscăli asta, spuse baronul întinzându-i lui Verdier petecul de hîrtie.

„Am primit de la domnul cavalier de Reinhold suma de cinci sute de franci, acout din prețului hotărît între noi pentru duelul meu împotriva domnului Franz. Paris, 6 februarie 1855“.

— Nu pot iscăli, zise el.

— Sărmane, ce trebuință aș avea eu de aceasta împotriva dumatăle ? Crede-mă și iscălește ! zise baronul hotărât.

— Dar bunul meu domn Goetz !...

Baronul scoase punga din buzunar și numără 25 de napoleoni pe scaunul care ținea loc de noptieră.

— Îți dau cuvîntul meu de onoare că niciodată nu mă voi folosi de hîrtia asta împotriva dumatăle !

— Dar eu... îngăimă Verdier, care încă oscila — dar eu...

— Ajunge ! Reinhold, care te-a tratat atît de mișelește, va fi pedepsit. Acești 25 de napoleoni sînt ai dumatăle.

— Dumnezeu știe ce mare trebuință am de ei !

— Dacă nu vrei, îmi iau banii înapoi. Vei rămâne nerăzbunat și pot să pun să te aresteze ca falsificator.

Ca să dea și mai multă tărie acestei amenințări, baronul de Rodach scoase din portofel patru sau cinci bonuri ale casei Laffitte contrafăcute și purtând seemnătura lui J. B. Verdier. Rănitul vru să se mai gîndească dar simțea că se pierde de slăbiciune, făcu un gest obosit și iscăli acea chitanță ciudată. Apoi se întinse și adormi. Rodach își băgă portofelul în buzunar și ieși.

De la Verdier se duse direct la un doctor pe care îl trimise în grabă la bolnav. După ce ieși din strada Pierre-Lescot, domnul de Rodach se duse drept la locuința tănărului Franz. În locul lui Hans, pe care credea că îl va întâlni acolo, o văzu prin geamurile lojei portăresei pe Sara. Apariția doamnei de Lorens îl puse pe gînduri : poate că era vorba de o nouă primejdie, poate chiar de o armă nouă. Trebuia să afle. Dădu ordin vizitiului să o urmărească pe Micuța.

De câteva secunde era tăcere în „confesional“. Rodach era încă sub impresia ultimelor vorbe ale Sarei, care îl izbiseră ca o amenințare grozavă. Ținea capul în jos și părea că se gîndește iar Sara, sprijinită tot pe umărul lui, îi netezea părul. Trebuia să o fi auzit ca să poți crede, și chiar atunci, văzând fruntea aceea îngerească, tot te puteai îndoi că este adevărat.

— Ce frumos ești, Albert ! zise ea după cîtva timp cu o voce mîngâietoare. Și ce nebună sunt că pun preț pe sentimentul care mă atrage spre tine ! Orice ai face, nu trebuie să te iubesc ! Și cu toate acestea, zise Sara, cîtă încredere aș avea în brațul tău, Albert !... La Baden i-ai făcut pe spadasinii cei mai încăpățânați să tacă !

Tăcu și luă mîna baronului ca să o strângă. Apoi oftă și zise :

— Te-aș iubi foarte mult pentru aceasta !

— Îl disprețuiești atît ? zise Rodach.

— O, Doamne ! Scumpule, greșești dacă crezi așa ceva, răspunse ea. Eu nu urăsc pe nimeni, dar.... — adăugă ea — sunt oameni care mă jenează...

— Și tânărul acesta face parte dintre ei ?

— Da, baroane.

— L-ai iubit ?

— Gelosule ! zise Sara cu cochetărie. Nu l-am iubit cum te iubesc pe dumneata Albert, dar...

— Dar ? repetă Rodach.

— Ei bine, zise Sara prefăcîndu-se că se aprinde, dacă ai iubi o femeie doar așa, Albert, femeia asta m-ar îngrozi ! Vezi că sunt sinceră, Dumnezeuule, nu pot să-ți ascund nimic...

Era o pledoarie plină de viclenia unui avocat cu experiență. Rodach privea cu o repulsie involuntară recea perversitate a acestei femei care îi puneă, jucându-se, un pumnal în mână și căreia fiindu-i teamă că mîna este prea înceată, caută să-l îmbete ca pe un tâlhar de rînd.

— Ești sinceră, doamnă, răspunse dînsul cu un fel de amărăciune care nu o surprindea pe Sara. Dar trebuie să știi și eu mai mult... Ce căutai astă seară la tânărul acela ?

Sara lăsă ochii în jos și se sili să roșească.

— Înțelegi că trebuie să mă feresc... zise dânsa. Tânărul acela ar putea vorbi și atunci sunt pierdută. Și dacă ai ști câte idei noi mi-au încolțit în cap de când te-am văzut, Albert ! Tocmai mă gândeam la lucrurile astea înainte de a apărea dumneata. Da, de ieri până azi m-am gândit mult. Ca să fiu sinceră, trebuie să fiu numai a ta și tânărul acela acum mă înfricoșează.

Tocmai când isprăvea Micuța vorbele acestea, ușa sălii de joc se deschise cu un zgomot neobișnuit. Doi inițiați noi își făcură apariția. Străbătură sala ținându-se de braț și ocoliră masa ca să se apropie de doamna baroană de Saint-Roch.

Sara strînse tare brațul lui Rodach și scăpă un oftat uitându-se la cei doi nou veniți. Rodach privi și el într-acolo.

— El este ! răspunse Sara, parcă cu părere de rău.

— Care este ?

— Cel mai mic.

— Dar este un copil !

Sarei îi era teamă ca Rodach să nu-și facă scrupule.

— Un copil care face cât un bărbat, răspunse dânsa — și care chiar azi de dimineață l-a rănit în duel pe unul din cei mai buni dueliști din Paris.

— Drace ! zise Rodach și nu se putu abține să nu zâmbească gândindu-se la bietul Verdier. Ei bine, o să-l vedem la lucru ! Dar, apropo, duelistul acela a cărui soartă nenorocită o plâng și eu, nu-ți este puțin prieten ?

Sara, de astă dată, ezită înainte de a răspunde.

— Nu, răspunse ea încet. Dar, dacă trebuie să-ți spun adevărul, Albert, află că duelul acesta mi-a dat ideea... și mă gândeam că...

— Te gândeai... ?

— Crede-mă, te rog, mă gândeam la tine, ca să fiu a ta, fără să mă ascund... Sunt bogată ! Tata va da o mare serbare în Germania, la castelul lui de Geldberg. Mă gândeam...

Rodach înțelegea.

— Ai deci un alt protector decât pe mine ? întrebă dânsul silindu-se să-și păstreze aerul de nepăsare.

— Sunt bogată ! repetă Sara rece. Și acum pot să-ți spun : dacă m-am dus astă seară la tânărul acesta, m-am dus ca să-l invit la serbarea lui Geldberg.

Sara nu observă păloarea care acoperi fața lui Rodach.

XVII

O LOVITURĂ DE LANSQUENET

Se vede că baronul cunoștea castelul de Geldberg. Se înfiorase gândindu-se la pericolul pe care nici o prudență omenească nu l-ar putea prevedea și nici evita. Cu toate acestea, făcu un efort ca să-și domine emoția și luă mâna Sarei pe care o duse la buze.

— Îți mulțumesc ! murmură el. Îți mulțumesc de o mie de ori, doamnă ! Acum am scăpat de îndoiala aceea care mă făcea atât de nenorocit !... Dar ești sigură că el va veni dacă-l vei invita ?

Sara zâmbi cu trufie.

— Mă iubește ca un nebun ! răspunse Sara.

— Ei bine, doamnă, zise baronul, dacă îmi dai voie, voi veni și eu la serbarea lui Geldberg.

Sara întinse fruntea ei frumoasă și Rodach o sărută. Pactul era încheiat ! Verdier era acum uitat.

În timpul acesta, Franz da mâna în dreapta și în stânga, comportându-se ca un om care ține de lumea aceea. Salută cu familiaritate pe fostul ofițer superior și îl prezintă pe însoțitorul său, care era tânărul vicontee Julien d'Audemer, doamnei baroane de Saint-Roch.

— Mi se pare, îi spuse Mirelune lui Ficelle, că eu cunosc aceste două figuri.

— Cel mai înalt vrea să se căsătorească cu contesa Lampion, răspunse vodevilistul, iar celălalt...

— Ei ! Celălalt este tânărul pe care l-am văzut ieri luând lecții de scrimă în sala Grisier. Se vede că nu s-a lăsat omorât azi de dimineață !

— Luiza nu este aici ? o întrebă Franz pe doamna de Saint-Roch.

Luiza era numele pe care și-l dăduse doamna de Laureans.

— Nu, fiule, răspunse trupeșă telăleasă, care avea chef să râdă gândindu-se la domnul cel înalt pe care îl condusesese la Sara.

— Nu este nimeni acolo ? mai întrebă el uitându-se spre „confesional“.

— Nimeni, dragă.

Franz făcu o piruetă.

— Ți place să joci treizeci-patruzeci, Julien ? întrebă el. Mie mi se pare că e un joc care te adoarme.

— Să jucăm lansquenet ! zise Julien.

Franz îl apucă de braț pe vicontele d'Audemer și trecură în sala vecină legănându-se cu afectare.

— Domnilor, zise el intrând în sala unde se juca lansquenet, vă previn sincer că voi juca tare... am câștigat în seara aceasta atâta cât să fiu fericit toată viața !

— Dacă e așa, așezați-vă aici ca să pierdeți, domnule Franz, zise angajatul baroanei de Saint-Roch.

Franz se așează la masă și îi făcu loc și lui Julien. Toți jucătorii îl cunoșteau. Fiecare îi dădu bună seara în afară de unul îmbrăcat în negru, care stătea la masă drept în fața lui. Tânărul acesta avea o înfățișare tare ciudată și arăta destul de neobișnuit cu societatea. În fața lui, pe postavul verde se vedea o grămăjoară de aur destul de respectabilă. Probabil câștiga mereu.

Venise de vreo jumătate de oră. Nimeni nu-l cunoștea. Intrase cu un aer sfios și stângaci, condus de un tânăr de vârsta lui, îmbrăcat fără gust și cu o înfățișare comună. Băiatul acesta stătea acum în spatele său. Necunoscutul se așezase pe primul scaun liber, scoase din buzunar șase bani de aur pe care îi puse pe masă. La început jucase sfătuit de prietenul său, apoi după propria inspirație.

Și nu pierduse niciodată. De când intrase, sau pentru că era timid sau din lăcomie, ținea ochii ațintiți pe mica lui comoară, care creștea mereu. Nu-și ridicase ochii și nimeni nu le văzuse culoarea. Nici intrarea lui Franz nu-i

schimbase atitudinea. Bietul Jean Regnault era absorbit de joc : el nu mai trăia, juca ! Nu se mai gândea acum să o scape pe bătrână, avea aur în față. Demonul jocului pusese stăpânire pe el.

În spatele său, Polyt își putea stăpâni cu greu bucuria. Se străduia să arate nepăsător, ceea ce nu strică. Nu-i venea să-i spună lui Jean să se oprească, deși avea acolo cu ce să o scape pe mama Regnault, ba chiar cu ce să ia masa la Deffieux. Polyt se baza pe regula care făgăduiește celui care joacă pentru prima dată un câștig sigur. Dacă tot veniseră acolo, de ce n-ar sta să mai câștige ?

Venirea lui Franz nu schimbaseră norocul lui Jean Regnault. Franz nu se înșelase însă, era în mână în seara aceea și nu trecu mult și câștigă și el o grămadă de aur. În jurul mesei toată lumea pierdea, doar Franz și Jean Regnault aveau noroc.

Polyt se duse să privească în sala unde se juca treizeci-patruzeci. Franz ținea banca acum și câștiga mereu. Jucătorii erau siliți să se împrumute pentru a putea continua jocul. Jean nu mai câștiga, dar nici nu pierdea prea mult.

— Pun o mie de franci ! zise Franz.

Partenerii completară cu greu suma. Franz câștigă.

— Două mii de franci ! zise el vesel luând câteva cărți din grămada care slujea pentru bancă.

După o oarecare descumpănire, jucătorii mizară. Franz câștigă iar.

— Patru mii ! supralicită el.

— Eu pun o sută, zise vecinul.

— Eu, trei sute...

— Eu, cincizeci...

Și așa mai departe, până la cel din urmă jucător. Mai lipsea însă, un sfert din sumă. Jean, care nu câștigase nimic de câteva minute, începuse să se supere. Picioarele îi tremurau și simțea nevoia să sfâșie ceva. Fierbea de nerăbdare.

— Nu merge astă seară, zise Franz. Două sute de napoleoni vă descurajează !... e de râs !

Jean își ridică ochii și privi grămada de aur din fața lui Franz. Ochii îi rămaseră pironiți pe ea. Urechile începură să-i vâjâie și întoarse capul să-l caute pe Polyt pentru

a-l întreba ce să facă. Dar Polyt era dincolo. Privirea lui Jean se întoarse ca împins de un resort spre grămada de aur din fața sa. Nările îi fremătau. Respira greu. Până atunci, lua din grămadă banii și îi puneă în mijlocul mesei cu oarecare sfială și fără să scoată o vorbă. Acum, vocea lui răsună deodată în mijlocul tăcerii și îi făcu pe ceilalți să ridice capul. Polyt, tresări și din cîțiva pași ajunse la masă.

— Pun tot ! zise Jean Regnault scurt.

— Foarte bine ! zise Franz. Iată un om îndrăzneț !

Ceilalți jucători își retraseră mizele și priveau. Era un duel foarte interesant. Partida se relansa. Când se întoarse prima carte, Jean se simțea amețit : singele i se urcă deodată în obraji și privirea i se tulbură. Sorbea jocul, căuta să vadă, dar nu putea. Trecură câteva secunde de așteptare cât două secole ! Apoi izbucni rumoare în jurul mesei.

— Câștigat ! strigară unii.

— Cine ? întrebară Jean cu voce stinsă.

Jucătorii începură să râdă și o înjurătură înăbușită a lui Polyt îl făcu pe Jean să înțeleagă adevărul. Singele îi îngheță și era cît pe aci să cadă de pe scaun.

— Numără-i, zise Polyt — poate sînt peste patru mii de franci.

Jean începu să numere cu mâinile moi și tremurând. Avea mai puțin de patru mii !

— S-a sfârșit, murmură Polyt cu un accent descurajat. Nu mai ai nimic, hai să plecăm !

Jean nu se mișca. Parcă nu înțelegea ce s-a întîmplat. Cei din jurul mesei râdeau mereu. Disperarea lui era caraghioasă.

— Haidem ! insistă Polyt.

Jean nu înțelese decât când îl văzu pe angajatul care îi lua banii din fața. Își trecu mîna peste fruntea scaldată în sudoare și acum, pentru prima oară de cînd intrase, ridică ochii să-l vadă pe cel care cîștigase.

— Opt mii de franci ! zicea Franz vesel.

— Uită-te la tînărul acela cum te privește ! îi șopti Julien.

El îi vorbea de Jean Regnault ai cărui ochi holbați și aprinși se pironiseră pe chipul lui Franz cu o groaznică expresie de ură. Образul flașnetarului era vânat. Dinții i se încleștară și respira greu. Figura lui Franz, grațioasă și zâmbitoare i se părea ca a unui demon. Capul acesta blond îl zărise el în casa lui Hans Dorn ! Sărutarea pe care o auzise și îi rănise inima de gura aceasta fusese dată ! Și ce fericit părea tânărul acesta frumos în fața mizeriei și disperării lui, care acum era și mai adâncă !

Privirile lor se încrucișau acum. Chipul lui Franz căpătă acum o expresie de părere de rău și de milă. Nu îl recunoștea pe flașnetar, dar îi vedea suferința și i-ar fi dat cu toată inima înapoi banii câștigați.

Jean înțelese. Sângele îi clocotea în vine, inima îi zvâcnea, mâinile îi erau înfipite în postavul verde. O clipă corpul său se încordă ca și cum ar fi vrut să se năpustească înainte. Nu mai știa ce face. Degetele îi tremurau de dorința de a-l sugruma pe vrăjmaș. Își aminti de Gertruda, care îl înșela poate, și la mama Regnault întinsă pe salteaua ei prăpădită și pe care aurul acesta ar fi scăpat-o ! Se gîndea cu teamă la sine, simțind că delirul acesta era gata să-l arunce asupra omului care îi luase deodată ultimele speranțe de fericire. Se ridică și fugi.

XVIII

DUPĂ MIEZUL NOPTII

Trecuse o jumătate de ceas după miezul nopții. Pe străzile ce străbat halele Parisului era tăcere. În strada Fierăriei și de-a lungul pieței Inocenților, până în capătul străzii Saint-Eustache, precupețele dormeau între coșurile lor. Era frig. Prin cârciumele mai răsărite din strada Fierăriei erau mușterii.

Doi oameni mergeau încet prin întunericul adânc care domnește sub stâlpii halelor. Amândoi aveau înfățișarea

tristă : unul părea doborât de băutură, iar tovarășul său eră silit să-l sprijine ca să nu cadă. Erau Jean Regnault și Polyt care ieșiseră din casa de joc a doamnei de Saint-Roch.

Polyt nu mai avea aparența aceea triumfătoare care îi plăcea atît de mult doamnei Batailleur. Tristețea lui nu era însă nimic pe lîngă cea a bietului Jean Regnault. Nu răspundea nimic imputărilor lui Polyt. Nu le auzea.

— Este știut, zicea mîhnit Leul Templului, nu poate cineva că câștigate două zile la r nd !  ncepuseși luni seara și ajunseseș m marți dimineată... Ar fi trebuit să te iau de guler și să te scot cu de-a sila... Dar nu pot să fac ce vreau în casa aceea. Dacă aș fi făcut scandal, ar fi chemat-o pe Joséphine și atunci să te ții...

Jean, însă, era ca un somnambul care mergea fără să audă și fără să vadă.

— Dacă e cu putință ! zise iar Polyt. Să pierzi aș  patru mii de franci pe o singură cartă și la o singură mână ! Niște bani siguri pe care  i puteai pune în buzunar și să pleci foarte bine cu ei...

Jean oftă greu. Apucaser  pe strada Rambuteau, o stradă largă. Pe c nd Polyt tr nc rea cu imputările lui zadarnice, în flașnetar începea să se schimbe ceva : se deștepta încetul cu încetul. Pasul  i era greu, abia ridica piciorul. Murmura vorbe fără șir și făcea niște gesturi de neînțeles. După ce umbl r  vreun sfert de or , se opri brusc pe strada noroioasă a Templului.

— Mă voi întoarce, zise d nsul deodată str ng nd cu putere m na tovarășului său.

Polyt se opri în sf rșit din predica sa.

— Unde ?  ntreb  el mirat.

— Trebuie să fie tot acolo... Vreau să-l omor ! zise Jean fără să-l ia în seamă.

— Pe cine să omori ?

Jean se întoarce și o apucă înapoi, pe drumul pe care venise. Polyt alergă după el să-l oprească. Jean se zbătea să scape, era roșu ca un rac și privirea  i semăna cu a unui nebun.

— Vreau să-l omor, repetă el. Dacă ai ști ce am văzut eu astă seară... stătea lângă ea și îi săruta mâna... Știu bine că îmi este piază rea... Mama Regnault era să moară în pușcărie... și Gertruda ! Gertruda care n-are să mă mai iubească !...

Două lacrimi îi căzură pe obraji.

— Bietul băiat a înnebunit, își zise Polyt. Haide Jean, băiete, fii cuminte și vino să ne culcăm !

Jean făcu încă o încercare să scape, dar era prea sfârșit. Încetă să se mai zbată, lăsă capul în piept și se lăsă dus de Polyt care îl trăgea spre cartierul Templului. Acesta nu îl mai certa. I se făcuse milă și se străduia să îl mângâie pe flașnetar.

— O să mai vedem noi, zicea el. Asta trece. Dacă vom mai pune mâna pe un astfel de noroc, nu vom mai face prostii !... Băiatului ăstuia i-ar prinde bine puțină băutură, spuse apoi numai pentru el. Nu-ți este sete, Jean ?

— Ba mi-e tare sete ! răspunse flașnetarul apăsându-și mîna pe piept.

— Cum se potrivește ! Eu aș bea toată Sena... Numai să găsim naibii un local deschis... și când te gîndești că nu avem nici parale !

Trecuseră de strada Percée și erau în piața Rotondei. La „Elefantul“ și la „Doi Lei“ era închis. Polyt băgă mâna în buzunarul jilecii.

— Dacă am avea acum cinci sute franci, zise el, știu un loc unde ar fi bine să ne ducem... Și mai bine mi-ar prinde acolo decât să mă mai cert cu portarul că mă întorc târziu... Cel mai bine ar fi la „*Cei Patru Feciori Aymon*“, unde văduva Taburot lasă ușa crăpată pentru cunoștințe... Dar n-avem cinci franci ! Deodată scoase o exclamație de bucurie : dăduse peste napoleonul care îi căzuse lui Jean la masa de lansquet.

— Am găsit cu ce să plătesc vinul ! zise dânsul începînd să țopăie. Trăiască bucuria, Jean ! O să te cinstesc : vom lua pâté, vin alb, cărnați și punct cu rom. Ne vom liniști stomacurile și vom bea până mîine dimineată.

Jean nu se clintea.

— Să beau ? își spuse el. Bătrânul Fritz spune întotdeauna că bea ca să uite... O fi adevărat că omul uită când se îmbată ?

— Haide, oare tu nu te-ai îmbătat niciodată, Jean ? zise Polyt mirat.

— Niciodată... Este atâta timp de când noi suntem săraci !

— Ei bine, dragul meu, îi spuse Polyt, te voi iniția eu și în plăcerea asta a vieții. Când cineva este mahnit, vezi tu, nu are altceva mai bun de făcut decât să bea. Asta te leagă, te crezi puternic, nu ți-ai schimba soarta cu cea a unui om bogat ! O Doamne ! Ce grozavă stare îți dă beția !

— Dar este adevărat că omul uită tot ?

— Tot !... începu Polyt care vroia să improvizeze o descriere poetică a beției.

Jean îi tăie vorba apucându-l de braț.

— Atunci hai să bem ! îi zise.

Tocmai asta voia și Polyt. Peste câteva secunde bătură la ușa cârciumei văduvei Taburot.

— Cine ești ? întrebă cineva dinăuntru.

— Om bun ! răspunse Polyt.

— Ce vrei ?

— Să beau ceva... Afară e frig, deschide-ne ușa !

Sluga doamnei Taburot păru că ezită puțin dar apoi deschise. Intrară de-adreptul în sala biliardului. Aici nu era nimeni. O lampă împrăstia o lumină slabă.

Toate mesele erau goale. Numai vreo două-trei slujeau de sprijin unor bieți adormiți cu capul pe coate. Nu se auzea alt zgomot decât sforăiturile acelea prelungite pe care le au bețivii în somn. La prima vedere nu se zăreau decât oameni adormiți pe mese, dar privind mai bine, se deosebeau în acea obscuritate bărbați și femei în costum de carnaval, întinși de-a valma, care pe bănci, care pe scaune, care pe jos.

Pitois, zis Dihorul, culcat pe spate cu brațele încrucișate sub cap, era îmbrobonit de sudoare căci ducesa, căzută de-a curmezișul pe pieptul lui, îl înăbușea. Malon, mai fe-

ricit, dormea singur pe o bancă: capul grațios al iubitei sale, Bouton-d'or care zâmbea în somn, era rezemat de umărul lui. Și ceilalți dormeau pe unde îi surprinsese beția.

Doamna Taburot se dusesese să se culce lăsând localul în grija lui François, care era instruit să deschidă ușa „cunoștințelor“ însetate. În afară de François mai erau două persoane în sala care nu dormeau. Stăteau la o masă cu câte o cană de rachiu în față, în colțul cel mai întunecat.

Ne amintim că Johan, când ieșise cu cavalerul de Reinhold, îi spusese lui Pitois și lui Malou să-l oprească pe Friz până s-o întoarcă el. Fritz fusese culcat sub masa de biliard. Cei doi care stăteau la masa aceea întunecată erau Johann și fostul curier al castelului de Bluthaupt.

Știm că Johann se însărcinase să găsească patru oameni care să lucreze cu devotament, să știe nemțește și să se priceapă la treaba cu care aveau să fie puși să o facă dincolo de Rhin. Din patru, găsise numai doi. Acum tocmai era pe cale să-l înhațe pe al treilea.

Fritz era un nenorocit care aproape că se tâmpise din pricina băuturii. Nu se mai putea ști ce fusese el odată. Numai cel care îl cunoșteau din tinerete spuneau că Fritz fusese un om cinstit și inteligent. Din bărbatul frumos care fusese, rămăsese o ruină care te îngrozea și te punea pe fugă. De 20 de ani nu îl văzuse nimeni zâmbind, din acea noapte a tuturor sfinților când cel din urmă conte de Bluthaupt murise de bătrânețe lângă soția sa. În noaptea aceea Fritz se întorcea de la Frankfurt pe Main unde dusesese o scrisoare. La Frankfurt i se dăduse să bea și el băuse la toate cârciumile din drum. Noaptea era neagră și crivățul șuiera printre molizii de pe marginea drumului spre Bluthaupt. Fritz, superstițios, își amintea ciudatele legende povestite la șezătorile vechiului castel.

Trecând pe lângă prăpastia poreclită „Iadul Bluthauptului“ (Hoelle), el văzu două umbre alunecând printre arbori și i se făcu frică amintindu-și legenda povestită de unchiul Blasius. Aceasta spunea că în nopțile cu viscol, Rudolf de Bluthaupt, Contele Negru care murise pe vremea cruciadelor de un păcat de moarte, îi ducea pe călătorii rătăciți pînă la buza prăpastiei. Lui Fritz i se făcu

frică și calul fiindu-i ostenit de drum, se ascunse după un copac.

Un strigăt sfîșie tăcerea nopții, un țipăt sfâșietor și groaznic, care de multe ori mai târziu îi tulbura visele. În același timp norii purtați de vânt făcură loc luminii lunii și Fritz putu să vadă chipul pretinsului Conte Negru.

Era domnul cavaler de Reinhold, unul din prietenii intendentului Zaheus Nesmer. Fritz fusese martorul unui asasinat îngrozitor și îaș.

Coborî panta și ajunse în drumul care tăia șoseaua Heidelbergului, unde găsi un cadavru ! Corpul neînsuflețit care stătea întins în fața ochilor săi era al lui Raymond d' Audemer, soțul tinerei contese Elena.

Evenimentele care urmară acelei nopți îi aduseră stăpâni lui Fritz pe Zaheus Nesmer și oamenii lui. Ucigașul era unul din ei dar Fritz nu cuteză să acuze. Tăcu.

De atunci, o voce striga neîmpăcată în cugetul său și Fritz încerca să uite remușcarea aceasta în beție. Doar trei oameni îi cunoșteau secretul : mai întîi Johann, apoi cavalerul de Reinhold care îi cususe buzele plătindu-i tăcerea în mai multe rînduri. Al treilea era Otto, bastardul contelui Ulrich, căruia Fritz îi povestise odată totul.

Ăcesta era omul pe care voia Johann să-l angajeze. Fritz nu mai avea nimic pentru a susține o luptă morală; își pierduse rațiunea care îi putea lumina gîndurile și voînța care să-i dea putere. Johann îl cunoștea foarte bine și se baza pe acest lucru.

Spre miezul nopții, după ce-și închisese cîrciuma, el se întoarse la „Cei Patru Feciori Aymon“ unde Fritz sforăia sub masa de biliard. Cîrciumarul îl deșteptase din somn și îl dusesese până la masa la care erau așezați acum, punându-i sub nas o cană cu rachiu.

Stăteau acolo de vreo jumătate de ceas, când intrară Polyt și Jean. Johann bea îndemnându-l și pe Fritz, dar pentru că se izbise de o împotrivire neașteptată, stătea acum cu coatele pe masă, roșu la față și cu limba încleiată. El însuși era pe jumătate beat.

XIX

BETIE

Fritz bea. Ochii lui se pironiseră pe Johann grei și inconștienți.

— Ei bine, moș Fritz, zicea Johann, vezi că este o treabă unde poți câștiga bine.

— Judecătorii din Germania osândesc la moarte tot ca și cei din Franța, răspunse curierul de la Bluthaupt.

Johann ridică din umeri.

— Ți este atât de frică de moarte ? întrebă el râzând.

Curierul se scutură: îi era frică. Mai bău un pahar de rachiu.

— După moarte este iadul, murmură el, este iadul unde arde sufletul în vecii vecilor. Dacă nu mi-ar fi frică de focul iadului, taică Johann, de mult nu m-ai mai fi văzut în preajma Templului !

— Cum așa ? întrebă Johann.

— Pentru că foarte adesea, când trec noaptea pe marginea cheiurilor, mă aplec deasupra Senei cu poftă... Oh ! Dacă moartea ar fi un somn, zise el deodată cu ardoare, ce repede aş adormi, taică Johann ! Dar Satana râde în fundul apei verzui... iadul mă pândește, nu vreau să mor !...

Lasă capul în piept și închise ochii.

— Ce nebunie ! zise Johann. Încearcă să te gândești atunci, prietene... Nu-ți amintești de prăpastia de la Bluthaupt și de ce ai văzut în noaptea aceea de întâi noiembrie ?...

Curierul se scutură.

— Ei bine, continuă Johann, a murit cavalerul ? Sunt douăzeci de ani de atunci și el e zdravăn ! Sunt judecători în Germania ca și în Franța, dar judecătorii din Germania nu văd mai departe de vârful nasului lor... Crede-mă, moș Fritz, n-aș vrea să bag în bucluc un vechi prieten. Nu avea nici o teamă și vor ieși bani ! Pot să mă bazez pe tine ?

Fritz dădu din cap.

— Nu ! răspunse el.

Johann izbi cu piciorul și dădu peste cap un pahar de rachiu fără să-și mai dea seama ce face.

Jean și Polyt care intraseră, se așezaseră la o masă lângă lumină și nu puteau deosebi pe cei doi băutori pierduți în umbra încăperii, pe când aceștia nu aveau decât să întoarcă ochii ca să-i vadă. Dar Fritz nu băga niciodată de seamă ce se întâmplă în jurul lui, iar cârciumarul era prea ocupat ca să mai poată fi curios. Zgomotul pe care îl făcu Polyt îi atrase o clipă privirea, dar apoi își văzu iar de treabă.

— Haide François, haide ! strigă Polyt care își regăsise veselia. Să ne aduci pate italian, galantină, sardele conservate și vin înfundat ! Nu ne uităm la preț, avem cu ce !

Francisc, care dormea pe el, aduse mâncărurile cerute și le așeză pe masă. Desfăcu și două butelii de vin de Bordeaux și ospățul începu.

— Să-i ia dracu de cârnați ! zicea Polyt. Astă seară n-am găsit, lăsăm pe altădată mai bine ! Mănâncă Jean, uite, vițel împănat cum nu găsești nici la „Vendanges de Burgogne“, rafinamentul rafinamentelor când este vorba de bucătărie îngrijită !

— Degeaba beau, spuse Jean al cărui obraz prinse a se înviora, nu pot să uit.

— O să vină și asta cu timpul, dragul meu ! Nu ai golit nici o sticlă încă.. Bea înainte !

Jean simțea cum ochii i se aprindeau, obrazul i se colora încetul cu încetul și spunea ținând paharul în mîna care începuse să-i tremure :

— Nu uit nimic... nimic !...

Pe jos și pe bănci se vedeau mișcându-se picioare și mâini, printre sforăituri se auzeau glasuri vorbind în vis.

În capătul celălalt al încăperii, Johann se străduia în continuare.

— I se face rău cuiva cînd îți vede zdrențele cu care ești îmbrăcat, sărmane Fritz !... Când mă gândesc ce di-chisit erai altă dată ! îi zise Johann.

Fritz se uită la paltonul rupt de pe el cu un fel de rușine.

— Nu câștig multe parale, răspunse el și îmi trebuie în fiecare seară ca să-mi plătesc rachiul.

— Înțeleg... Dar dacă ne-am învoi, ai avea în fiecare seară chiar și o sticlă de rachiu și ți-ai pune pe tine și haine mai bune și mai scumpe.

Fritz își șterse fruntea cu mîna.

— Ascultă-mă Johann, îi zise el, tu m-ai ajutat și altădată să primesc parale și de când le-am primit, sufăr și mai mult... Uneori, când sunt beat, am poftă să-ți dau foc casei, pentru că tu mi-ai vîrât în buzunar prețul sîngelui. Până în ceasul când l-am primit nu eram cu de-săvîrșire blestemat... Ia seama, simt că mă îmbăt... pleacă de-aici !

Cîrciumarul își trase instinctiv scaunul și se uită pieziș la Fritz. Acesta era acum un om ruinat de excesele din cei douăzeci de ani, dar fusese un tip zdravăn odinioară. Johann și-l amintea.

— Ce muscă te-a pișcat, bătrînul meu prieten ? spuse el mîeros. Ce-ți spun eu este în interesul tău... Aș vrea să te fac să câștigi câteva parale : asta-i tot. Pentru că, vezi bine, dacă ai avea un mic capital, negustoria ți-ar merge de minune. Și crede-mă pe mine, când este cineva fericit și poate să-și îndatoreze prietenii, râde cu poftă de păcatele din trecut.

Indignarea lui Fritz pierise tot așa de repede cum venise : nu se mai gîndea. Ochii, care adineaori îi scînteiau de ură, acum se întunecaseră iar. Luă paharul și-l sorbi dintr-o înghițitură.

— Cum îl cheamă pe omul care trebuie să fie omorât ? întrebă el încet.

— Pierre, Paul, Iacob, ce-ți pasă ?... Nu-l cunoști, îi răspunse cîrciumarul.

— Este tânăr ?

— Destul de tânăr.

— Este fericit ?

— Zău că nu știu nimic... Uite cum stă treaba. Vei face o călătorie în țara aceea, îți vor pune pe cineva drept țintă, tu o să tragi și pe urmă o să te întorci cu punga plină. Așa-i că merge ?

Fritz nu răspundea. Parcă se gîndea la altceva și nu mai înțelegea.

— M-am gândit uneori că dacă aş avea lângă mine o femeie tânără, blândă, evlavioasă, aş fi mai puțin nenorocit.

— Mai încape vorbă ! zise Johann văzând în asta o nouă momeală pentru ispita lui.

— M-ar iubi poate, zise iar fostul curier de la castelul de Bluthaupt. Aş auzi-o rugându-se lui Dumnezeu... M-ar apăra de teama pe care o am noaptea...

Johann începu să râdă în dosul paharului.

— Bătrân nebun ! îşi spuse pentru el. Pe urmă adăugă tare, pe cât îl lăsa beţia care-l ameţea : Ai dreptate prietene, iată o idee care mie nu-mi venise. Îţi trebuie o nevastă şi ca să ai nevastă îţi trebuie bani.

Cînd vru să mai adauge ceva, auzi glasul lui Polyt. *Leul* ajunsese la a treia sticlă. Nu mai putea de bucurie şi începu să cînte cum avea obiceiul cînd stătea la masă cu protectoarea sa. Zgomotul atrase din nou privirea lui Johann, care de astă dată îl recunoscă pe Jean Regnault.

— Ia te uită ! Ce caută ăsta aici ? mormăi dînsul punînd paharul gol pe masă.

Îl dispreţuia pe bietul Jean care era rivalul nepotului său Nicolas pe lângă frumoasa Gertruda.

Deodată îi veni o idee.

— Ia te uită ! repetă el — ăsta trebuie să ştie nemţeşte... mititica Gertruda a putut să-i fie profesor... Trebuie să aibă mare nevoie de parale... aş încerca !

De-acum, deşi se ţinea de capul lui Fritz, nu îi pierdea însă din ochi pe Polyt şi pe însoţitorul său.

— Beţi, puşorii mei ! îşi zicea el. Beţi vîrtos ! În felul acesta sarcina mea va fi mai uşoară.

Polyt şi Jean nu aveau nevoie de încurajări. Jean, mai cu seamă, bea cu sete. După ce Polyt isprăvi de cîntat, ciocni cu Jean.

— Cînd voi fi eu bogat, spuse Polyt, o voi lua pe *Batailleur* să-mi lustruiască cismele ! Ha, ha, ha ! Are să turbeze al naibii bătrîna, iar eu am să mă prăpădesc de rîs ! O cunoşti pe doamna Huffé, Jean ?

— Mi se pare că mă înec, murmură flaşnetarul, mă înăbuş !

— Trebuie să bei !... Doamna Huffé a fost cazacă... încă o femeie care a fost nenorocită ! Cînd nu-mi vor fi

cismele bine lustruite, am s-o osândesc pe Josephine să se bată un ceas cu doamna Huffé ! Ah ! Ah ! Ah ! Dumnezeu !... Ce chef am să fac !

Lui Polyt îi dădură lacrimile.

— Mi se învâртеște capul, murmură Jean, și cu toate astea nu uit. Minte cine spune că băutura te face să uiți. O vād pe mama Regnault pe patul ei... o vād pe Gertruda întinzând mâna... aud zgomotul unei sărutări...

Și apăsă pieptul.

— Și nu era el în fața noastră ? zise deodată mai aprins. Îl cunosc bine cu zâmbetul lui și cu părul lui de femeie ! Ah ! Este frumos și prea bogat ! Gertruda... să te ierte Dumnezeu !

Ridică pumnul spre cineva din imaginația lui. Apoi vru să se ridice într-un avânt de furie, dar nu putu și căzu greu pe scaun.

Polyt cânta cât putea de tare. François, în picioare în mijlocul încăperii se clătina și visa că doarme.

— Ei bine, bătrâne Fritz, zise Johann, să căutăm amândoi o nevestică... Ai pus ochii pe vreuna ?

— Nu, răspunse curierul.

— Ia spune, ce ai zice de frumușica Gertruda, fata prietenului nostru Hans ?

— Este un înger ! murmură Fritz.

— Și încă ce înger !

— E așa de bună și așa de curată ! Ah ! Remușcarea nu se poate niciodată coborî pe perna pe care doarme ea.

— Mi se pare și mie că așa este !... Și unde pui că tata Hans are ceva părăluțe ! Sunt mulți băieți buni în Templu care se gândesc la ea... dar, vezi, dacă ai vrea să te amesteci, ai putea să o iei tu.

Pentru prima oară de mulți ani, un zâmbet se așeză pe trăsăturile ofilite ale fostului curier.

— Gertruda ! murmură el. Este frumoasă și bună ca maică-sa și până n-a venit tânărul Hans Dorn la castel, credeam că mama ei o să mă iubească pe mine...

Johann umplu cu rachiul care mai rămăsese paharul său și al lui Fritz. Se învârtea casa cu el. Își continua mașinal treaba, dar era mai beat chiar decît Fritz.

— În sănătatea ta, moș Fritz ! zise el voios, și într-a miresei tale. Eu voi fi pețitorul dacă vrei și dau bucurow la nuntă oricât vin va trebui.

Fritz golea încet paharul și zâmbea. Pleoapele începuseră să i se închidă și cădea încet într-un fel de somn dulce.

— Frumos vis ! zicea el în timp ce capul i se clătina pe umeri. Azi dimineață am văzut-o sub stâlpul Rotondei... Nici mama ei nu avea un zâmbet atât de dulce... Cu prețul ăsta cred că ți-aș da și ce mi-a mai rămas din suflet, Satana !...

Sprâncenele i se încruntară și se rezemă cu coatele pe masă.

— Ne-am învoit ? întrebă Johann.

Fritz se uită în ochii lui și făcu un semn afirmativ. Pe când cârciumarul îi strângea mâna pentru a încheia învoiala, el adormi.

— Iată-l și pe al treilea ! zise Johann ținându-se cu mare greutate pe picioare. Îmi merit banii... Dar de unde dracu să-l găsesc pe al patrulea acum ? Parcă îmi venise o idee...

Se uita amețit în jur numărându-i pe degete pe Malou mai întâi, pe Blaireau și apoi pe Fritz.

— Oricât aș număra, tot trei ies, bombăni el căutînd rachiul în cana care se golise. Ah ! Ah ! Acuma știu !... zise deodată.

Îl zărise pe Polyt și pe însoțitorul său. Polyt adormise cam în același timp cu Fritz ; încercase să fumeze, dar i se rupsese pipa în gură. Jean Regnault, cuprins de o inexplicabilă dorință de a se duce acasă, se străduia să se ridice.

-- A băut bine haimanaua ! gândi Johann. Eu, care sunt conștient, am să-l fac să accepte tot ce-i voi propune.

Jean o apucă împleticindu-se spre ușă. Johann se luă după el, strecurându-se cum putea printre cei care dormeau pe jos. Amândoi ieșiră în același timp în piața Rotondei. Aerul de afară îi izbi și îi ameți complet.

Johann îl luă de braț pe Jean, care nu îl recunoscuse, și amândoi, sprijinindu-se unul de altul și mergând pieziș, începură să străbată piața. Fiecare își păstra ideea lui

fixă : Johann trebuia să-și câștige banii pentru care fusese angajat în timp ce Jean continua să spună :

— Au mințit !... Nu pot uita nimic... nimic !...

— Nu-i așa că știi nemțește ? își continua Johann ideea. Asta te va ajuta foarte bine, băiete... și dacă vei fi ascultător, respectabila ta bunică nu va sta multă vreme la pârnaie.

Jean se opri și încercă să se țină drept.

— Nu mai este Polyt cu mine ? murmură el cu uimire. Unde l-am lăsat pe Polyt ?

Johann luă un aer misterios.

— Mai ales să-ți ții limba ! zise el ca și când ar fi răspuns unei întrebări care îl privea. Are să fie foarte ușor... Nu mori, puiule, dacă omori un om...

— O ! Este un om pe care aș vrea să-l omor !... zise flașnetarul strângând pumnii.

— Bun ! zise Johann. Ce bine se potrivește ! El este ! Dar Jean nu-l auzea.

— Știu ce trebuie să fac, zise el vorbind singur. Mi-a furat banii... banii cu care trebuia să o scap pe bătrână... și nu e numai asta !... Nu l-am văzut eu sărutând mâna Gertrudei ?

— Adevărat ? spuse Johann. Nu e rău, nu e rău !...

Vocea lui Jean luă un ton plângător :

— Gertruda ! Gertruda ! repetă el. Singura mea fericire !... nu mă mai iubește... trebuie să-l omor !... adăugă el iar îndreptându-se.

— Cred și eu ! zise Johann. Cu atât mai mult cu cât o vei face două lucruri dintr-o dată... Iată un mititel care are norocul să câștige o hârtie de o mie fără să se deranjeze.

— O mie de franci ? deveni atent Jean. De ce îmi vorbești de o mie de franci ?

— Pentru că este tot el, fiule, și pentru că ne-a furat și nouă ceva.

— Și vreți să-l omorâți ?

— Tocmai !...

— Tocmai !...

— Pleacă de aici ! îi zise încet. Nu te cunosc !

— Tocmai treceau prin fața tarabei familiei Regnault, în colțul pieței.

— Iată un loc minunat ! zise cârciumarul. Cu ce ar rămâne din mia de franci, bătrâna ar putea să se apuce iar de negustorie. Eh ! dar tu vrei mai bine să-l lași pe tânăr să trăiască și să mai sărute iar mâna frumoasei Gertruda.

Jean îl apucă iar de braț.

— Cine ești ?... Despre cine vorbești ? îl întrebă cu voce înăbușită. Până să apuce Johann să răspundă, flașnetarul zise mai departe aprins : Seamănă cu o femeie, nu-i așa ? Are pielea albă și obrazul rumen, iar părul lung e blond și inelat ?

— Tocmai ! își zise Johann. Diavolul ăsta de băiat este șiret...

— Zâmbește dulce, continuă Jean. Seamănă cu o fată îmbrăcată bărbătește.

— Așa este !

— Ei bine, zise flașnetarul strângând cu putere brațul lui Johann, dă-mi banii, am să-l omor.

Johann nu era capabil să simtă toată nesiguranța acestei făgăduieli făcută de un copil beat și infuriat. În sinea sa se consideră cel mai istet și mai norocos negustor. Își câștigase aurul. Îl trase pe flașnetar sub un felinar și îi arătă obrazul :

— Să-ți aduci aminte figura asta, fiule, îi zise cânsul. Măine o să ne revedem !

Se întoarse mulțumit și mândru la cârciuma sa „La Girafa“. Peste un minut Jean îl uitase.

Dar evenimentele din seara aceea rămăseseră întipărite în întuneric și îl obseda. Ura îi creștea înveninată, buzele îi murmurau în neștire vorbele astea, care acum erau o amenințare sângeroasă :

— N-am uitat nimic !... nimic !...

PARTEA A ȘAPTEA

MISTERUL TREIMII

I

AUGUY

Era dimineata celei dintai marti dupa lasatul secului de postul mare. Strazile foburgului Saint-Honoré, liniștite, își păstrau înfățișarea lor de toate zilele.

Putea să fie ora nouă dimineata. Soarele părea că și-a atârnat discul împurpurat deasupra Madelenei. Porțile băncii de Geldberg erau deschise. După cum am mai spus, era o casă model care voia ca fiecare angajat al său să fie un mic sfânt.

De partea cealaltă a străzii, în fața porții, se plimba de câteva minute, foarte încet, un bărbat care își ridicase gulerul mantalei ca să nu i se vadă fața. De două trei ori se apropiase de intrarea băncii și privise pe furiș în curte, unde câteva slugi își îndeplineau îndatoririle de dimineată. Părea că este în căutarea cuiva pe care nu îl poate găsi. După ce se uita astfel traversa din nou strada pe trotuarul celălalt și continua să se plimbe. În acest timp pândea cu grijă intrarea, fără a pierde din vedere și ferestrele.

Trecuseră vreo zece minute de când se plimba și începuse să atragă atenția slugilor și a angajaților. Acest lucru îl neliniști și o coti imediat pe strada Astrog, apucând-o prin pasajul lung care ducea în strada Anjou, de-a lungul zidurilor grădinii Geldberg. Aici putea zări ferestrele din spate ale clădirii precum și ale pavilioanelor.

În zadar însă se uita la ferestre, toate jaluzelele erau trase și în partea aceasta mai ales, domnea liniștea. Trebuia sau să plece, sau să se mai plimbe pe acolo. Dar omul nostru nu avea prea multă vreme de pierdut. Iar pe de

altă parte rațiuni puternice îl opreau să între, căci omul acesta nu era altul decât baronul de Rodach.

Venise ca să o întâlnească pe Lia de Geldberg și îl căuta pe Klauss ca să-i trimită prin el un bilet.

În Paris erau două persoane care ar fi încremenit dacă le-ar fi arătat cineva pe domnul baron în pasajul Anjou. Ele s-ar fi considerat jucăria unei năluciri. Aceste două persoane erau Reinhold și Abel de Geldberg.

Gândiți-vă ! Tânărul Abel se întorcea acum în galop, călare pe Victoria Queen, iapa lui de rasă. Se întorcea de la Luzarches, prima poștă în drumul spre Olanda, unde se despărțise după o puternică strângere de mână de baronul de Rodach, care se ducea la Amsterdam. Și nu se putea spune că este o greșeală sau o înșelătorie. Abel îl condusesse pe baron, stătuse o oră și jumătate lipit de el în poștalion și-i dăduse toate amănuntele care-i trebuiau pentru negocierea pe care trebuia să o înceapă cu domnul Fabricius Van Fraet.

Cum să se înșele ? Pe Rodach îl cunoștea din ajun și impresia produsă de personajul acesta ciudat fusese foarte puternică. Era cât se poate de proaspătă, Abel nu avusese vreme să uite. Deci i s-ar fi părut de râs și cu neputință lucrul acesta. El se întorcea acum în galopul Victoriei Queen, mulțumit de baron și mulțumit mai cu seamă de el însuși. Dovedise o rară iscusință ! Folosise în afacerea asta atâta diplomatie ! Își făcuse datoria și putea să doarmă de acum înainte în siguranță și să-și împartă liniștit dragostea între iapă și amantă.

Cât despre cavalerul de Reinhold, lucrurile se întâmplaseră altfel : acesta nu mersese atât de departe ca Abel. El se mărginise să-l conducă pe domnul de Rodach până la Mesageriile regale unde îl urcase într-un cupeu de diligență și nu plecase din curtea Mesageriilor până nu văzuse diligența plecând spre Boulogne în galopul celor cinci cai pe care îi avea înhămați. Și Cavalerul se întoarsese ca și Abel frecându-și fericit mâinile.

Reinhold era tot atât de fericit ca și Abel. Vom vedea care din ei se înșela, sau dacă se înșelau amândoi.

Baronul mai răbdă câteva minute, sperând mereu că întâmplarea i-l va scoate înainte pe Klauss sau că încân-

tătoarea figură a Liei se va arăta la o fereastră. Dar nici Lia, nici Klauss nu se vedeau și rarii trecători care apăreau prin pasaj, îl priveau curioși. În orice clipă se putea întâmpla să treacă pe acolo persoane de care baronul nu avea nici un interes să fie văzut. Se duse până în capătul pasajului și se uită pe trotuar. La întretăierea străzilor Astorg și Ville-l' Evêque zări un auverghez care stătea lângă instrumentele sale. Atâta îi trebuia. Rupse o filă din carnet și începu să scrie câteva cuvinte pentru Klauss.

Pe când scria pe genunchi, în spatele său se auzi un scârțait ușor. Tocmai bătea ora nouă la ceasornicul băncii. Rodach întoarse capul și văzu deschizându-se încet o portiță făcută în zidul grădinii lui Geldberg. O figură galbenă și zbârcită, ascunsă de cozorocul mare al șepcii, se arătă mai întâi, apoi apăru un corp jigărit încotoșmănat cu un cojoc acoperit de o manta scurtă.

Lui Rodach îi fu deajuns o singură privire ca să-l recunoască pe bătrânul ciudat care se ivise în ajun pe coridor, în clipa în care ieșea din camera Liei. Și acum, ca și atunci, bătrânul avea o figură speriată. Se uita îngrijorat în jur pe sub marele cozoroc și îndată ce îl zări pe Rodach, tresări și intra înapoi dincolo de zid. Portița se închise la loc, ca prin farmec. Rodach rămase o clipă cu ochii ațintiți pe ea și se gândea. Rupse biletul început și trecu colțul pasajului, ascunzându-se după zid. Locul era descoperit și era expus privirilor celor care mergeau la bancă. Și cu toate că îi era teamă să nu fie recunoscut, nu se mișcă din loc, dar își trase borul pălăriei în jos. Trecură câteva minute și portița rămânea tot încuiată. Deodată se auzi iar scârțaitul de adineauri, portița se deschise și bătrânul apăru din nou. Se uită speriat în pasaj unde nu era nimeni. Bătrânul închise portița repede și apucă cu un pas șovăielnic spre strada Anjou.

Rodach se luă după el. Bătrânul mergea cocoșat și zgribulit. Mergea aplecat și părea că va cădea la cea mai mică piedică din drum. Dar ochii lui mici și pătrunzători erau mai buni decât picioarele. Evita piedicile cu prudență și își vedea de drum. Rodach făcea tot ce putea să nu i se audă pasul. Dar în zadar, tocurile răsunau fără voia lui pe pietrele înghețate. Pe la jumătatea drumului zgomotul acesta ajunse la urechile bătrânului care tresări

fără să se întoarcă și după al cărui mers se vedea că se teme. Multă vreme nu se hotărî să privească în urmă. Aștepta o cotitură ca să se poată uita.

Văzu tocmai ce se temea să vadă : pe baron. El se înfășură mai bine în manta și de unde până atunci era cocoșat, se îndreptă ca lumânarea și o luă la goană. Tropăia des ca o capră și ținea o linie aproape dreaptă. Ieșind din pasaj apucară pe strada Anjous. Din când în când bătrânul se întorcea și Rodach putea să vadă strâmbătura sa ciudată. Bătrânul, după două trei sute de pași, își dădu la o parte pulpanele mantalei, își descheie blana și scoase o basma vărgată de bumbac cu care își șterse fruntea. Mergea tot repede, dar se vedea că obosise. În colțul străzii Anjou se mai întoarse o dată. Coti și Rodach îl pierdu din vedere o clipă și iuți pasul.

Dar când dădu colțul, bătrânul pierise. Strada, fără a fi pustie, nu era atât de aglomerată încât să nu poată să-l vadă. Baronul se uită în toate părțile dar nu descoperi pe unde dispăruse. Rămase un minut neștiind ce să facă. Prin împrejurimi nu erau nici stradele, nici alei și toate casele erau închise, după obiceiul din cartierul Madeleine.

Era o adevărată lovitură de teatru. Rodach, care nu putea înțelege dispariția aceasta, se uita mereu în jur așteptând să vadă răsărind de undeva figura gălbejită și ridată acoperită de cozorocul șepcii. Dar nimic ! Disperat, Rodach se întoarse spre banca de Geldberg.

După câțiva pași, tresări și uitându-se la ceasornic își aminti că mai avea ceva de făcut. Tocmai în locul unde se oprise el adineauri, aștepta o trăsură cu perdelele lăsate. Caii, lăsați în voie, mâncau din niște saci de pânză. Rodach se uită după vizitiu și nevăzându-l, puse mâna pe clanța portierei.

— Este cineva... zise o voce de bătrână dinăuntru.

Rodach nu auzi mai mult. Se grăbi spre bulevard. Abia se făcu el nevăzut, că ușa se deschise încet și fără zgomot. Bătrânul scoase capul zâmbind. Sigur că ar fi vrut să mai stea o vreme ascuns acolo, dar vizitiul isprăvisse de mâncat și de băut în cârciuma de alături și se întorcea la trăsură.

Bătrânul coborî și o porni repede pentru a câștiga timpul pierdut.

Piața Templului era înțesată. Era ceasul aceluia bălci ciudat când vechiturile pariziene se îngrămădesc și când specula săracă manevrează zdrențele tot așa cum bogătașii manevrează milioanele reale sau închipuie.

În momentul când intrăm în piața Rotondei, vânzători și mușterii roiau din toate părțile.

Prin mulțime am fi recunoscut pe câteva din personajele noastre. În mijlocul îmbulzelii, doamna Batailleur, neobosită și fără preget când lucra, vindea pantaloni de catifea și câteva vechituri bărbătești. Lucra sărmana din toată inima, nu disprețuia nici o muncă. Era negustoresa model care strângea bani albi.

Fritz își arăta în praful celor „Doi Lei“ fața-i vânătă și încremenită. Nimeni nu cumpăra de la el. Era amorțit, își băuse porția de dimineață și mintea i se legăna somnolentă.

Ici și colo, Malou, zis Bonet-Verde și Pitois, zis Dihorul, vindeau frățește pantalonii furați în tovărășie. Polyt era și el acolo, privind cu poftă prin monoclu și acuzând-o amarnic pe regina lui că era calică.

Ici și colo, prin mulțime, Hermann și nemții ceilalți, mușterii „Girafei“ își făceau meseria cu mai mult sau mai puțin noroc.

Johann se plimba pe la marginea târgului grav și mândru, cum trebuia să fie un om de însemnătate lui.

De partea cealaltă a Rotondei, Nono, mica Galifarda, pe care Gertruda o miluia zilnic, își aștepta stăpânul măturând prăvălia. Araby întârziase foarte mult și acesta era un lucru ciudat, căci venea mai devreme când era zi de târg mai mare. Galifarda fusese nevoită să refuze mai mulți oameni care veniseră la prăvălie să se împrumute. În zadar se uita ea înspre strada Petite-Corderie, în zadar trăgea cu urechea ca să audă acel zgomot îndenărtat

de risete de copii și de strigăte batjocoritoare care vesteau venirea lui Araby.

În sfârșit, i se păru că aude ceva, se ridică în vârful picioarelor și văzu într-adevăr, în colțul pieței o grămadă de copii care râdeau și îl huiduiau pe moș Araby.

Hans Dorn ieșea în momentul acela de pe alea care ducea spre casa lui. Îl însoțea pe baronul Rodach, a cărui trăsură aștepta la poartă. Mulțimea copiilor trecea la vreo câțiva pași de ei. Baronul auzi de mai multe ori numele lui Araby și întoarse capul spre mulțimea care și începuse să se depărteze. Hans i-l arătă cu degetul. Zări ceva roșcat și care tremura străbătând mulțimea din marginea Rotondei. Nu-l zări bine și Araby, sfârșit de oboseală, cocoșat și abia ținându-se pe picioare, trecu de stâlpii galeriei și intra în văgăuna lui.

Ceata de copii mai stătu un minut în fața prăvăliei apoi se risipi în fugă, huiduindu-l pentru ultima oară pe Araby.

II

CLOPOTUL

Baronul ajunsese în piața Templului pe la nouă și jumătate, după ce îl urmărise fără nici un rezultat pe bătrânelul din pasajul Anjou. Trecând prin curtea comună a familiei Regnault și a negustorului de haine Hans Dorn, domnul de Rodach văzu trei oameni cu înfățișare neplăcută care parcă păzeau ușa celor dintii. Înăuntru, călare pe balustrada scării, Geignolet se uita la ei cu un zîmbet idiot.

Baronul nu se gândea de loc, trebuie să o spunem, la biata femeie pe care o întâlnise în ajun în anticamera lui Geldberg. Și apoi, nici nu știa că locuiește acolo. Se uită la cei trei oameni care aveau scris pe frunte cuvântul „portărel” și urcă scara la Hans Dorn. În acest timp Geignolet improviza un nou cîntec pentru cei trei oameni negri care o căutau pe bunică-sa și pe fratele său Jean,

care nu mai apăruse din seara trecută. Întocmai ca Homer, Geignolet pune istoria în versuri. Pe când se uita cu ochii holbați la portărei, mângîia pe sub bluză pironul pe care îl ascuțise de pietre. Nu se uita numai Geignolet la ei. Îi mai pândeau și alți ochi de când sosiseră, doi ochi frumoși, plini de spaimă și de mîhnire.

Gertruda stătea în picioare după perdelele ferestrei. Se străduia să vadă prin perdeaua de pânză groasă întinsă la fereastră lui Jean. De ce nu se vedea Jean? Gertruda ghicea ce căutau cei trei oameni cu înfățișarea sinistră. De ce nu era Jean acolo, el care o iubea atât de mult pe bunică-sa. Oh! Cum ar fi vrut să-l găsească, să-i zîmbească și să-i usuce lacrimile cu mîngîierile ei! Ce cuvinte frumoase avea pregătite cu care să-l mîngîie și să-i aline sufletul bolnav!

Dar pînza de la fereastră lui Jean nu se clintea. camera lui era goală. Oamenii din curte se sfătuiă. Gertruda le ghicea vorbele. Voiau să urce și să o smulgă pe bătrână din patul ei ca să o ducă la pușcărie.

Când intră baronul, tînăra nu zâmbi. Îi arătă cu mîna ușa lui Hans și se întoarse iarăși tristă la fereastră.

Negustorul își reglementa socotelile. Cum îl zări pe domnul de Rodach, închise registrul și se ridică.

— Prietene Hans, zise baronul așezându-se pe scaun, acum voi avea nevoie de ajutorul dumitale. Au plecat amândoi. Sunt sigur că primejdia pe care credeam că am evitat-o, reapare acum și mai amenințătoare... Nu știm încă cine este vrăjmașul cel mai neîmpăcat al lui Franz al nostru.

— Nu e omul care l-a pus pe Verdier să-l asasineze?

— Este o femeie! O femeie pe care a iubit-o el, pe care o mai iubește poate și astăzi.

Hans zâmbi.

— Bunul meu stăpîn, zise dînsul, fetița mea l-a văzut pe Franz aseară și mi se pare că știe cum o cheamă pe aceea pe care o iubește.

— Doamna de Laurens?... începu baronul.

— Domnișoara d'Audemer, zise Hans.

Trăsăturile lui Rodach se limpeziră o clipă.

— Denise... murmură el, am văzut-o într-o vreme. Când era mică semăna cu Margareta.

— Când Franz stă alături de ea, parcă ar fi frați.

— Și se iubesc... zise iar baronul.

Pleoapele îi coborâră : se gândea. Viitorul își dădea pentru o clipă la o parte vâlul său întunecat și îi zâmbea. Era pentru el ceva încântător și chiar providențial în iubirea asta. I se părea că însăși mâna lui Dumnezeu dusese pe copiii victimelor unul spre altul : pe fiica lui Raymond d'Audemer și pe fiul Margaretei de Bluthaupt.

— Nu vorbesc despre Denise, zise dânsul, amice Hans. În vinele băiatului curge un sânge cald și îndrăzneț... Viciile familiei și tinerețea lui nebună îl împing orbește la toate plăcerile... Îl cunosc ca și cum nu m-aș fi despărțit nici o zi de el din copilărie... Are o inimă bună și mîndră, doar capul îi este cam ușuratic. Mi-ar plăcea oare să-l văd cuminte ? adăugă baronul. Nu este oare cum l-au visat nopțile mele de singurătate : viteaz, înfocat, risipitor și aruncînd prisosul bogatei lui adolescențe femeilor, jocului, aventurilor ?... O să-l îndreptăm noi, amice Hans. Dar trebuie să te ferești de calul pașnic și înfrînat, care își menajează săritura înainte de a fi simțit zăbala în gură.

— Câteodată calul înfocat nu vede prăpastia din fața lui în fuga sa nebună, zise Hans încet și cu un accent de mahnire.

— Noi suntem aici, răspunse Rodach ridicînd capul, și Dumnezeu, care a avut grijă în mizerie de sângele necunoscut al nobililor conți, nu va lăsa nici de acum încolo opera sa neisprăvită... Să fim gata numai, amice Dorn, și să veghem.

Hans duse mâna la inimă.

— Bunul meu stăpîn, eu sunt gata și viața mea îți aparține.

— Femeia de care vorbeam, zise Rodach, l-a iubit ca pe un capriciu și acum s-a alăturat... Se teme de el, îl disprețuiește... Este una din acele ființe croite pentru rău, pentru care crima este un calcul rece al unei experiențe adânci. Părăsisem Germania ca să dau în Paris o ultimă bătălie. Și cu toate astea va trebui să luptăm acolo. Suntem tari. Întâmplarea și voința mea au pus în

măinile noastre arme de temut. Dar îmi este frică de femeia aceea, care va ști poate să-l atragă pe Franz în cursă și să-l piardă.

Hans nu înțelegea. Aștepta o explicație. Rodach îi povesti scena întâmplată în seara trecută în casa de joc din strada Prouvaires între el și Sara.

— Micul Günther trebuie să rămână la Paris, zise dânsul, pronunțând un nume pe care făgăduise să nu îl mai pronunțe. Oh ! Crede-mă ! Să nu-l lăsăm să se ducă la castelul acela blestemat !

Rodach se gândi câteva secunde.

— Parisul este destul de mare, spuse el în sfârșit, și cu aur se găsesc mâini în stare de orice... Dacă aş putea rămâne aici să-i veghez pe Franz, aş avea grijă... dar noi vom fi toți la serbarea aceea.

Negustorul de haine făcu din cap un semn de învoire. Dar figura lui cinstită, care nu știa să se prefacă, păstra o expresie de îndoială și teamă.

— Este invitat la castelul de Bluthaupt ! repetă baronul. Lucrul de care trebuie să ne temem cel mai mult este primejdia necunoscută. Știu ce arme au pregătit pentru serbarea aceea. O întâmplare m-a apropiat de fiica mai mare a lui Moise Geld. Ea mi-a spus scopurile ei și planurile celor trei asociați. Ei merg în continuare pe făgașul crimei dintâi și acum recrutează ucigași care trebuie să meargă la serbarea aceea... Prietenul dumitale Johann s-a tocmit să-i găsească. Cât despre soția agentului de schimb de Laurens, nu se mărginește să fie doar asociată în complot, ci lucrează pe cont propriu... Ea îl va aduce pe Franz la castel și o dată cu el va veni și un om vestit pentru dibăcia lui în dueluri.

— Iar o luptă nepotrivită ! zise Hans.

— Așa crede ea.

— Și socotești că-l poți împiedica ?

— Sper.

Hans dădu din cap.

— Este o femeie foarte frumoasă ! zise el, și cei care o iubesc își pierd capul.

— Acela despre care îți vorbesc, zise baronul cu zîmbetul pe buze, nu o iubește. Dar asta este doar o șansă

slabă, voința acestei femei este de fier și dacă nu va găsi un braț de bărbat, va lovi singură !...

— Bunul meu stăpân, primejdia este pretutindeni, o știu bine, zise Hans. Dar acum, când am prins de veste, putem să-i facem o gardă aici la Paris și să-l veghem zi și noapte... Acolo, în țara aceea îndepărtată...

— Zi și noapte vom veghea asupra lui, îi tăie vorba Rodach. Adu-ți aminte, amice Dorn, că noi nu trebuie doar să apărăm o viață, ci să recâștigăm o nobilă moștenire... Ce folos că va supraviețui un Bluthaupt, dacă va trăi în mizerie și învins ! În Germania, chiar pe domeniul vechilor conți, văd eu adevăratul nostru câmp de bătaie. Între vrăjmași puternici și prieteni credincioși, Dumnezeu îl va ocroti pe copil ! El va rămâne în casa strămoșilor săi biruitor sau mort : Dar vorbind despre moarte, zise baronul după o scurtă pauză, ar putea spune cineva că îl părăsim fără apărare la voia întâmplării. În fiecare noapte o văd pe dulcea lui mamă, care vine și îmi spune cu zâmbetul încrezător : „Sper în tine, mă rog lui Dumnezeu pentru tine. Cel din urmă cuvânt care mi-a venit pe buze odată cu ultima suflare, a fost numele tău... O ! străduiește-te și scapă-l !“

— Ce mult te iubea dânsa, murmură Hans Dorn cu o lacrimă în ochi pentru că revedea în memorie pe sărmana femeie, trasă și palidă, întinsă pe patul de suferință.

— Și eu, zise baronul a cărui voce tremura, eu care am iubit-o încă din copilărie ! A fost o soră iubită cu mai multă sfințenie, cu mai multă credință ?... Adevărul este, își spunea în gând, că un alt chip a venit să se întipărească în adâncul inimii mele ! Lia ! Sărmana mea Lia, pe care o voi face atât de nenorocită ! Am iubit-o ! Oh ! O mai iubesc încă !

Își strânse fruntea în mâini. Hans îl privea cu mirare.

— Surioară ! Surioară ! zise Rodach. Dacă am făcut o crimă, iartă-mă ! N-ai văzut cât m-am luptat ? În viață asta mi-a fost singura speranță, singura fericire ! O voi părăsi !

Fruntea i se îmbrobonise de transpirație, ochii îi scânteiau.

— Am să renunț ! zise avântat, am să gonesc din inima mea chipul ei ! Îmi voi înfrâna inima încât chiar și amintirea ei să dispară !

Își ascunse capul în mâinile care îi tremurau și negustorul auzi un suspin care îi sfâșia pieptul. Hans stătea mut și mâhnit. Nu cuteza să-l întrebe nimic. După un minut de luptă dureroasă, frumosul cap al lui Rodach se înalță senin și hotărât.

Să vorbim de Franz, zise, și numai de Franz ! Din câte am aflat ieri, Geldberg trebuie să grăbească serbarea aceasta care le slujește interesele, făcând lumea să-și întoarcă privirile de la situația lor financiară. Invitațiile vor fi făcute, și intimii, se spune, vor pleca la începutul săptămânii viitoare, adică înaintea celorlalți. Franz nu trebuie să părăsească Parisul înaintea noastră.

— Franz se grăbește să plece, răspunse negustorul. Domnișoara d'Audemer va fi negreșit printre invitați.

— Vom căuta un mijloc să-l oprim... Ș noi trebuie să ne pregătim... Ei sunt puternici față de Franz care este sărac și necunoscut. Vor fi la fel în fața unui tânăr măreț, înconjurat de lux și ducând o viață de prinț ? Scutul de care îți vorbeam adineori, prietene Dorn, este adevărat. Frumos, prea frumos joc au putut ei face până azi, ce-i drept ! Un copil izolat, trăind într-o biată mansardă, un funcționar fără slujbă, pe care nimeni nu-l cunoaște, de care nimeni nu se preocupă, pe care îl poate lovi oricine, îl poate omorî, fără ca nimeni să se tulbure ! Pe câtă vreme nu e la fel de ușor să scapi de un tânăr nebunatic, care azvârle banii cu pumnul, care face lumea să vorbească despre el, care atrage privrile... Ei vreau ca Franz să fie vedeta serbării. Să nu aibă femeile ochi decât pentru el, așa încât o singură zgârietură la degetul lui cel mic să ajungă un eveniment pe care toată ascușința lumii să nu-l poată ascunde...

Hans zâmbea cu admirație. Afară se auzi sunetul îndepărtat al clopotului care vestea deschiderea aceluia bâlci zilnic cunoscut sub numele de Carceau, bâlci care se desfășoară în halele Parisului, pavate cu lespezi, pătrate de piatră.

III

DUGHEANA LUI ARABY

Hans se ridică automat când auzi sunetul clopotului. Avea obiceiul să asculte zilnic de semnalul acesta. Își luă dintr-un calț sacul de pânză și-și puse pălăria pe cap. Apoi se înroși și scoase repede pălăria.

— Este ora la care se deschide târgul, zise Hans Dorn azvârlind sacul, și uitasem că nu mai sunt negustor de haine ci, ca altădată, slujitorul lui Bluthaupt. Nu voi mai uita de-acum încolo. Și cu toate astea dacă nu mă voi arăta în târg într-o zi de bălci mare, prietenii au să clevețească și pungașul de Johann ar putea să intre la bănuieli...

— Ești sigur că nu a aflat nimic până acum ?

— Sunt sigur. Când ai intrat dumneata alaltăseară în cârciuma „La Grafa“, Johann se dusesse să caute vin. Prietenii nu au vorbit nimic după ce s-a întors el. Până atunci nimeni nu a avut cuvinte prea bune ca să-l respecte. Dumnezeu pune, se vede, ceva pe obrazul trădătorilor, căci nimeni nu-l iubește. Când pironeste ochii pe tine ți se oprește vorba în gât.

— Ceilalți m-au recunoscut ? întrebă Rodach.

— Toți, bunul meu stăpân, până și curierul Fritz, bietul nenorocit !

— Și te duci să-i întâlnești la bălci ?

— Vin toți în fiecare zi.

Rodach se îndreptă spre ușă.

— E bine, prietene Dorn, fii și azi negustor... Înșeală bănuielile acelui Johann și asigură-te de ajutorul celorlalți oameni ai lui Bluthaupt !

— Sunt toți niște oameni cumsecade ! spuse Dorn, și aș răspunde de dânsii ca de mine însumi.

— Să le dai de știre. Trebuie să fie gata să părăsească totul la cel dintâi semnal, ca să plece la Würzburg.

— Vor fi gata !

Baronul și Hans trecură prin camera Gertrudei. Mica cusătoreasă veni, după obiceiul ei, să primească o sărutare pe frunte. Ea îl așteptase mereu pe Jean care nu mai venea, iar cei trei oameni cu înfățișarea sinistă intraseră în sfârșit pe scara care ducea la mama Regnault. Oare se va înâmpla ?

Rodach și negustorul străbătură curtea în care nu mai era nimeni acum.

— Mai aveam să-ți spun ceva, zise baronul, dar o să te mai văd astăzi. Acum am nevoie de bani, de mulți bani !...

Hans se opri în loc.

— Eu am strâns ban cu ban o sumă bunicică, spuse dânsul, de când sunt la Paris... este zesterea Gertrudei mele... Dar Bluthaupt este mai înainte de orice, bunul meu stăpân ! Zestrea Gertrudei mele este a dumitale.

Rodach strânse mâna fostului slujitor.

— Îți mulțumesc, spuse dânsul mișcat. Dumnezeu te va răsplăti ! Dar economiile dumitale ar fi o picătură de apă în mare. Îmi trebuie sume enorme... Când am sosit aici mă credeam foarte bogat, dar în trei zile am isprăvit aproape tot... Dacă ai ști cum se scurge aurul printre degetele mele ! Trebuie să susțin casa de Geldberg care cade...

— Casa de Geldberg ! făcu Hans încremenind. Casa vrăjmașilor de moarte a Bluthauptilor ?

— Mai târziu am să-ți explic misterul acesta. Și în afară de aceasta trebuie să aranjez echipajul lui Franz al nostru ca să arate ca al unui prinț. Joi voi putea lua bani mulți de undeva, dar până atunci...

Tocmai atunci ajunseră în piața Rotondei și vru să mai spună ceva, când se auzi hărmălaia pe care o făceau copiii în jurul lui Araby.

— Ce se întâmplă ? întrebă el.

— Este un om la care ai putea găsi bani dacă i-ai lăsa ceva amanet, răspunse Hans Dorn.

Rodach încercă să-l vadă dar nu zări decât o blană roasă care se îndrepta spre clădirea Rotondei.

Hans îi explică :

— Este marele bancher din Templu !... Cumpără vechiturile furate și împrumută cu zece la sută pe săptămână... Este Araby cămătarul.

— Este bogat ?

— Așa se spune.

Rodach se întoarse spre Hans. Avea un aer gânditor și intrigat.

— Îmi pare rău că nu am putut să-l zăresc, zise baronul. Ia spune-mi prietene Dorn, cam ce fel de om este ?

— Ai de gând să te duci să-i ceri bani ? întrebă Hans.

— Poate.

— Ai face o încercare zadarnică, adăugă el. Araby nu împrumută decît pe amanet și își bate joc de sărăcie ca toți cei de teapa lui.

— Nu mi-ai răspuns, îi zise Rodach tăindu-i vorba.

— Am puține să-ți spun. Abia i-am văzut câteodată din întâmplare obrazul lui galben și zbârcit ascuns de un cozoroc mare de șapcă...

— O șapcă de piele ? zise Rodach brusc interesat și a cărui curiozitate negustorul nu o înțelegea defel.

— Este mărunț, uscat, pleșuv, tremură tot... Are o blană tot așa de veche ca și el și pe deasupra o manta scurtă...

Fruntea lui Rodach se încreți vreo câteva secunde : părea că se gândește, apoi ridică privirea :

— Du-mă la omul acela, zise el.

Trecură prin mulțimea care zumzăia ca un roi prin piața Templului.

— Acolo este dugheana lui Araby, sub peristilul Rotondei, zise Hans arătându-i prăvălia.

Rodach trebui să se aplece ca să poată intra. Nu era nimeni în anticamera unde foiau de obicei săracii care veneau să împrumute pe amaneturile lor sărace. În afară doar de Nono Galifarda pe care nimeni din Templu nu o băga în seamă.

Nono sta pe jos, lipită de ușa coridorului care ducea în magazia din dos și tremura în colțul acela întunecat, așteptând porunca stăpânului ei. Baronul de Rodach nu o

zări când întră și fetița îl putu privi în liniște cu ochii ei mari uimiți pe omul acesta cu înfățișarea mândră, care nu semăna cu mușterii obișnuiți.

Biata copilă era foarte slabă. Umezeala și frigul nopții o pătrunseră, neavând cu ce se înveli. Din când în când o tuse dureroasă și pe care încerca zadarnic să o înăbușe îi zgâlția pieptul. Stătea cu capul lăsat pe spate, rezemat de ușa și părul îi atârna peste obraz. Suferea abia simțind dacă vine moartea cărei apropiere îi ofilea obrazii și îi crispa corpul plătând de copil.

Rodach se îndreptă spre ghișeul care îi slujea de tețghea cămătarului. Se aplecă până la nivelul deschizăturii în formă de semicerc și încercă să privească dincolo. Dar bătrânul se ferea și încercarea baronului nu avu nici un rezultat. Nu văzu decât două mâini uscate și zbârcite răsfirate în evantai în fața ghișeului. Stătu o clipă nehotărât, neștiind cum să înceapă. Scoase din buzunar vreo șase suverani și îi puse dinainte zicînd :

— Aș vrea argint francez pe aurul ăsta.

Mâna zbârcită se întinse și apucă suveranii pe care îi numără unul câte unul, apoi ieși iar prin deschizătură, numără pe scândură, în bani de câte cinci franci, valoarea suveranilor, după ce oprise o dobândă fabuloasă. Baronul vru să lege o conversație apropo de acest lucru, dar după ce scoase prima vorbă, mâna zbârcită făcu o mișcare și ghișeul se închise.

După ce se gândi o clipă, hotărî să aștepte până va mai veni cineva să împrumute. Mica Galifarda stătea sfioasă, lipită de ușa și se străduia să nu tușească, dar peste câteva minute nu mai putu să se abțină. Baronul, care nu o zărise încă, auzind tusea își întoarse privirea într-acolo. Când o văzu, tresări ușor. Se dădu puțin într-o parte ca să cadă lumina mai bine pentru a o vedea. Timp de două trei secunde o privi și în privirea lui se vedea o milă adîncă. Nono Galifarda lăsase ochii în jos și nu mai cuteza să-i ridice.

— Copila mea, du-te și spune-i stăpînului tău că vreau să-i mai vorbesc... Ia asta, îi mai spuse scoțînd un inel din deget, și să-ți spună cît vrea pe el.

— Pentru asta dau trei ludovici, zise cămătarul după ce examinează inelul mai bine de un minut.

Sunetul glasului acesta îl izbi pe Rodach și câteva clipe se strădui zadarnic să-și amintească unde îl auzise. Deodată își aminti : îl auzise de dimineață în colțul străzii Anjou, în dosul perdelelor lăsate ale unei trăsură de piață, pe când îl urmărea pe bătrânul ce ieșise din banca lui Geldberg și pierise, ca o nălucă. Era chiar acel timbru spart, slab, tremurător, pe care el îl luase drept un glas de bătrână. Acum înțelegea cum de pierise deodată bătrânul încotoșmănat.

Scoase repede din buzunarul redingotei un portofel și din el o foaie de hârtie îngustă, acoperită de timbre și de un scris mărunț. Era o poliță de o sută treizeci de mii de franci asupra casei Geldberg, Reinhold și compania. Rodach smulse inelul din mâinile cămătarului, și puse polița pe tejghea zicînd :

— Stimabile domn, să lăsăm nimicurile astea... Poți să-mi acontezi asta ?

Araby scoase capul pe jumătate prin ghișeu pentru a examina hârtia. Pe când o cerceta, șapca cu cozorocul ei cel mare îi tresărea pe cap. Apoi se retrase, jeluindu-se. Mîna zbîrcită mai ieși de două trei ori, dar se retrase fără să cuteze. Ghișeul se închise pe jumătate, se deschise iar și iar se închise. Tulburarea bătrânului era foarte mare.

Rodach ținea mîna pe poliță, pe care o ținea desfăcută și aștepta. Peste cîteva secunde ghișeul se închise definitiv și se auziră scîrțîind niște zăvoare groase de partea cealaltă a peretelui de lemn. Ușa pe care intra Araby se deschise încet. Bătrânul apărui în prag sprijinindu-se cu mâinile de ușă. Nu îl mai țineau picioarele.

Se uită multă vreme la Rodach pe sub cozorocul mare al șepcii. Partea chipului care se vedea i se încrețea parcă din ce în ce mai tare : zbîrciturile i se lipeau parcă una de alta și bolborosi :

— Asta-i a treia oară, a treia oară când îl văd pe omul acesta al cărui spectru mi-a apărut mereu în vise... Să fie o prevestire a lui Dumnezeu ? Să fie o himeră a Satanei ?

Corpul îi tremura. Rodach crezu că era gata să se prăbușească.

IV

O SUTĂ TREIZECI DE MII DE FRANCI

Bătrânul își reveni în sfârșit și putu să străbată încăperea pentru a închide ușa de la intrarea în prăvălie.

— Intră ! îi zise lui Rodach, revenind la birou.

Rodach trecu dincolo și se văzu într-o cameră foarte întunecoasă și destul de mică, având în loc de mobile un fotoliu vechi, o masă șchioapă și o sobă de fier în care nu se vedea nici urmă de foc cu toate că era ger. Camera aceasta semăna puțin cu prăvălia lui Moise Geld, cămătarul din Judengasse din Frankfurt pe Main. Aici, ca și acolo, pereții erau goi, păianjenii își întinseseră pânzele lor pe la colțuri, tavanul tot atât de galben și crăpat și pe jos nemăturat, Dumnezeu știa de când.

Pe pereți erau atârinate vechituri, ici-colo, prin colțuri și după sobă erau lucruri pentru care ne-ar trebui un volum gros ca să le descriem și să le enumerăm, îngrămădite toate una peste alta. Erau niște zdrențe fără nici o valoare. Și încă aici nu era adevărata prăvălie a lui Araby, el mai avea un cotlon în spate.

Araby nu se așază în fotoliu ci îl oferi baronului, el rezemându-se de sobă.

— Sunt un biet bătrân, zise el ezitând și cu ochii în pământ. Dumnezeu nu mi-a dat înțelepciunea pe care o are un om de vârsta mea... Spune-mi mai bine cine ești și ce vrei de la mine, pentru că mi se învârteste capul și am impresia că delirez.

— Ți se pare că ai în față o fantomă, nu-i așa ? zise baronul uitându-se aspru și fix la obrazul descompus al cămătarului.

— E adevărat, bolborosi bătrânul, prea zdrobit pentru a se mai poate preface.

— Cei omorâți rămân în sicriu, zise Rodach mai departe. Ți este teamă... Pata sângelui îți înroșește iarăși adâncul conștiinței !

— Deci dumneata ești ? întrebă cămătarul atât de încet încât baronul aproape nu auzi.

— Eu nu am venit aici ca să-ți răspund la întrebări, domnule Moses, am venit pentru că am nevoie de o sută treizeci de mii de franci, zise baronul.

Obrazul lui Araby se încreți și mai tare când auzi numele de Moses, dar suma de o sută treizeci de mii de franci a fost ca o lovitură care îl trezi, limpezindu-i mintea confundată într-un fel de amorțeală. Ridică iute pleopele și se uită pe furiș la baron.

— Sunt douăzeci de ani de atunci ! își spuse el, și omul ăsta e încă tânăr... Vârsta mă face tot mai ramolit ! Doamnă, cum îi seamănă !... dar numai noaptea vin morții de pe lumea cealaltă... și acum este ziuă !

— Mă grăbesc, zise Rodach.

Araby făcu un gest care cerea puțină răbdare. Oricine putea observa cum i se schimbă fizionomia încetul cu încetul; în locul spaimei superstițioase, zgârcenia și vicleania se vedeau acum pe fața lui.

O sută treizeci de mii de franci ? Cifra asta colosală îi răsuna în urechi ca o trâmbiță și l-ar fi deșteptat chiar și din agonie. Redevenea Moise Geld, simțea cum renaște în el pasiunea de a discuta, de a se tocni, de a înșela.

— Nu se deschide ușa asta în fiecare zi și prea puțini oameni se pot fâli că au stat pe scaunul pe care șezi acum, bunul meu domn, spuse dânsul cu glas lingușitor. Dacă aș avea ceva în locuința asta ți-aș oferi pâinea și vinul meu ca să-ți arăt și mai mult respectul meu. Dar vremurile sunt grele, Dumnezeu știe... Banii se ascund și nu cu păcătoasa mea de meserie poate trăi cineva cum vrea.

— Îmi trebuie banii, răspunse Rodach.

Araby încercă să zâmbească.

— Bani ! De ce îți bați joc de un biet bătrân ?... Uită-te în jurul dumitale, bunul meu domn... asta-i toată averea mea !

Rodach ridică polița din mână în dreptul ochilor lui Araby. Bătrânul nu-și luase o clipă ochii de la el.

— Atunci... nu poți să mi-o plătești ? întrebă Rodach.

— Doamne ! Doamne ! zise cămătarul împreunându-și mâinile. Chiar să vinzi tot ce se găsește aici și n-ai găsi nici a suta parte din cât cer.

Baronul scoase iar portofelul și-l deschise.

— Așteaptă ! Așteaptă ! zise bătrânul. Casa de Geldberg, Reinhold și compania este o casă bogată... o casă cum puține sunt, bunul meu domn... Mi s-a părut mie sau ai spus că poliția este contestată ?

Rodach lăsă hârtia în mâinile bătrânului. Araby își puse ochelarii pe nas și pipăi hârtia întorcând-o pe toate părțile parcă pentru a o simți.

— Și Geldberg a lăsat să fie contestată asta ? murmură el oftând adânc. Casa de Geldberg ! Pe vremea mea Zaheus Nesmer îmi era debitor !... Așa au vrut dâșii, copii nerecunoscători ! zise bătrânul, vorbind singur.

— Nu este cu puțință ! continuă supărat. O sută treizeci de mii de franci ?... Este o bagatelă pentru casa de Geldberg ! Este ceva la mijloc, și dumneata nu-mi spui tot, domnule !

— Sigur că este ! Casa de bani este goală și cu peticul ăsta de hârtie pot pune casa în stare de faliment, răspunse Rodach foarte liniștit.

— Doamne ! Doamne ! Atâtea bogății adunate !... O avere care mă costase așa de scump !... Oh ! Copiii mei, copiii mei ! îngâna bătrânul.

— În împrejurarea aceasta, continuă baronul a cărui voce părea mui liniștită cu cât a bătrânului tremura mai tare, a trebuit să mă gândesc... justiția merge încet... mi-am închipuit că adresându-mă vechiului stăpân al casei...

Araby se scutură și se strădui printr-o mișcare instinctivă să-și ascundă fața.

— Nu am auzit bine, se bâlbâi el. Bunul meu domn, nu te înțeleg... ce vorbești dumneata de vechiul stăpân al casei de Geldberg ?

Rodach se ridică. Araby ar fi vrut să fugă, dar picioarele îi erau de plumb. Când simți degetul lui Rodach pe umărul său, fu cât pe-acți să-și piardă echilibrul și să cadă pe spate.

— Dumneata ești domnul de Geldberg ! zise Rodach.

— Nu, nu, nu ! murmură bătrânul. Pentru numele de trei ori sfânt al bunului Dumnezeu...

— Nu blestema...

— Jur !

— Uită-te în ochii mei !

Cămătarul nu voia să-l asculte.

— Eu sunt Araby, spunea el, eu sunt săracul Araby...
întrebă-i pe oamenii din templu...

— Uită-te în ochii mei ! ridică Rodach glasul.

Araby ridică în sfârșit ochii care îi clipeau uluiți.

— Și vezi dacă am putut să te uit ! mai adăugă baronul fără să-și piardă răceala din glas.

Bătrânul își acoperi fața cu mâinile și căzu în genunchi. Frica lui superstițioasă îl cuprinsese și mai groaznic. În fața lui vedea o fantomă, fantoma unui om asasinat !
punse Rodach foarte șniltti.ioășuiitseiss-r

— Conte Ulrich, bolborosi el târându-se la picioarele baronului, fie-ți milă !... pentru ei am făcut-o... pentru copiii mei... Numai Dumnezeu știe cât îi iubesc !

— Și pentru că i-ai iubit, te-au gonit sărmene bătrân ? zise Rodach cu un fel de milă amară.

— Nu, oh ! Nu ! Sunt copii buni, zise bătrânul ridicându-se pe jumătate. Copilași buni, care mă iubesc... Și ce fericiți sunt !... Sara, mărgăritarul casei mele, ar putea singură să mă facă cel mai fericit tată !

Sprâncenele lui Rodach se încruntară. O vorbă crudă îi veni pe buze, dar mila îl opri că o spună.

— Ce-mi pasă mie de toate astea ! zise răstit. Pentru ultima oară, vrei să-mi răscumperi polița aceasta ?

— Aș vrea, răspunse bătrânul pierzându-și teama și reluându-și firea de cămătar. Bunul meu domn, chiar dacă nu aș avea decât suma aceasta, ți-aș da-o... dar nu am nimic... nimic pe lume... le-am lăsat lor tot !

— Asta ți-e ultimul cuvânt ? întrebă Rodach.

Araby se uită în jur.

— Vrei să vând toate astea ? zise el arătând spre zdrențele din jur, vrei ?...

— Vreau o sută treizeci de mii.

Cămătarul își frângea mâinile gemând:

— Doamne Dumnézeule !

Rodach se îndreptă spre ușă. Araby se uita după dânsul. Plângea și țipa, se agăța de mantaua lui și se târa zdrobit la picioarele acestuia.

Era o scenă ciudată. Rodach ezită de câteva ori. Dar, în acest elan de pasiune, răzbătea firea cămătarului. Rodach deslușea limpede comedia acestuia. Zbârcitul se deconspira jucându-și prea bine rolul.

Rodach nu făcea altceva decât să stea reținut și să tacă. Îl lăsa pe bătrân să se obosească în încercări zadarnice, în proteste contradictorii, în minciuni și făgăduieli, în rugăminți și chiar în amenințări. Scena ținu cam zece minute. În sfârșit, Rodach se îndreptă spre ușă. Araby se târâ în genunchi până când acesta puse mâna pe clanță. Atunci se ridică dintr-o săritură drept în picioare și strigă scrâșnind din dinți:

— Blestemat să fii tu care vii să-mi smulgi inima !

Baronul apăsă pe clanță și Araby se repezi:

— Ascultă-mă, spuse el gâfâind. Vreau să-ți plătesc... am să caut... am să mă străduiesc... Așteaptă până mâine...

Rodach dădu din cap în semn că nu se învoiește.

— Până diseară ! zise cămătarul.

Fu din nou refuzat.

— Așteaptă un ceas !...

— Nici un minut ! Am așteptat prea mult... și dacă voi ieși de aici cu mâinile goale !... zise Rodach pe un ton hotărât.

— Rămâi ! murmură cămătarul cu voce tremurândă. Rămâi ! Ai câștigat !... Oh ! dacă aș putea să țin o armă în mână !...

Ridică pumnul spre Rodach într-un gest de adevărată nebunie, apoi se întoarse spre colțul camerei unde se afla grămada cea mai înaltă de zdrențe. Cămătarul se opri o clipă în fața ei, se uită cu coada ochiului la baron, apoi începu să ia vechiturile una câte una și să le pună deoparte. După ce le luă pe toate, apărură o casă mare de fier. Scoase din sân o cheie pe care o băgă în broasca ușii acesteia care se deschise scârțâind.

Cămătarul își apăsă inima cu amândouă mâinile.

— Haide ! zise Rodach.

— Oh ! făcu cămătarul scrâșnind. Dacă aş avea cu şerpii, venin în dinţi ! ... dacă aş putea sfâşia cu ghearele, ca tigrii !...

Băgă amândouă mâinile în casă şi cotrobăi câteva secunde. Se întoarse apoi la birou cu un pachet.

— Vino ! îi spuse lui Rodach.

Se aplecară amândoi peste masă şi cămătarul desfăcu pachetul cu bilete de bancă. Socoteala dură mult. Când pe masă a fost pus al o sută treizecilea bilet, Rodach îi înmână poliţa lui Araby, care căzu zdrobit în fotoliu.

— Când nu voi mai avea bani, voi mai trece să te văd, domnule Moise... îi zise.

Bătrânul simţea că moare.

— Pleacă de aici ! spuse cu voce obosită, nemaiputând îndura chinurile acestei despărţiri.

Rodach se supuse fără nici o vorbă. Când deschise uşa magaziei descoperind-o pe mica Galifarda care asculta. Araby se ridică. Pe faţă i se văzu o expresie de bucurie răutăcioasă: avea să se răzbune. Baronul uitase de copilă. Când o văzu în gerunchi după uşă, făcu cîţiva paşi înapoi.

— Moise Geld, îi zise, o iubeşti mult pe Sara, fiica ta cea mare, nu-i aşa ?

— Pleacă, pleacă de aici ! repetă bătrânul.

— Dacă o iubeşti, fii omenos cu această biată copilă, zise Rodach.

Dar cămătarul nu înţelese. Vorbele acestea îl făcură să creadă că Rodach voia să o protejeze pe fetiţă. Se strădui să zâmbească.

— Eu sunt bun, răspunse cu ton mieros şi părintesc. Mititica Nono este fericită cu mine... Nu-i aşa Nono ?

— Da, răspunse copila tremurând.

Rodach ieşi. Cum rămase singur, Araby se ridică drept în picioare, trase zăvoarele şi o chemă cu degetul pe Galifarda. Nono veni lângă el începând să plângă. Cămătarul o apucă de păr şi o trânti pe jos. Furia îl zdrobise complet. Se întinse lângă ea. Galifarda închisese ochii şi îşi ţinea respiraţia, incremenită de frică. Dacă Araby ar fi avut

putere, ar fi omorât-o. Da nu avea putere, nu făcu decât să-și înfigă unghiile în carnea copilei care nu se împotri-vea deloc, sărmana martiră.

În piața Rotondei nu se auzea nimic, nici horcăitul furios al lui Araby, nici tânguirea Galifardei. Și dacă s-ar fi auzit tot nu ar fi venit nimeni.

Prin mulțime, Jean Regnault trecea strecurându-se cu capul în jos. Ochiul avea cearcăne vinete, pasul îi era greu, împleticit, ca și cum ar fi fost și acum beat. Pe Jean îl apucaseră iar gândurile lui negre. Se plimba de la ușa lui Araby până la „Cei doi Lei“, unde Fritz, în picioare și rezemat de zid, lenevea cu prima cană de rachiu privind mulțimea cu o privire pierdută.

La câțiva pași, Malou, zis Bonet-Verde și Pitois, zis Dihorul, înconjurați de un cerc compact, își desfăceau liniștiți marfa. Agenții de poliție mișunau, dar amândoi purtau pe piept plăci largi de negustori de haine. Lângă ei, ducesa și mititica Bouton d'Or, care se dezbrăcaseră de hainele de bal, laudau marfa.

Batailleur tocmai venea escortată de doamna Huffé, slujnica ei. Batailleur se întoarse spre Polyt care învăteau bastonul între degete, iar madam Huffé avu onoarea să-l salute.

În clipa aceea, Jean, care trecea pentru a douăzecea oară prin fața prăvăliei închise alui Araby, zări din întâmplare în colțul „Pădurii Negre“ profilul cârciumarului Johann. Fără să știe de ce, simți un fior când îl văzu. Se opri tulburat, cu brațele moi și cu ochii ațintiți pe cârciumar. Johann părea să caute pe cineva prin mulțime. Jean își reveni și alergă spre cârciumar care nu-l vedea.

— Nu-i așa că dumneata mi-ai vorbit astă noapte ? se agăță Jean de dînsul.

Johann se întoarse și-l măsură din cap până în picioare. Apoi zâmbind îi răspunse:

— Se prea poate, puiule !

— Dumneata ești ! Oh, dumneata ești ! spuse flașnetarul. Mi-ai vorbit chiar aici, în locul unde ne aflăm acum.

— Nu zic nu, fiule... dar nu vorbi așa tare.

— Mi-ai spus că pot să o scap pe bătrână...

— Ei și ? ... întrebă Johann oarecum îngrijorat.

— Ei bine, zise flașnetarul strângându-și fruntea cu amândouă mâinile, nu îmi mai aduc aminte !

Johann răsufală ușurat. Buzele sale subțiri se deschiseră într-un zîmbet.

— Sărmane băiete, murmură el, ce beat erai azi noapte ! Dar nu trebuie să fi trist în carnaval ! Ți-am șoptit ceva, este adevărat, despre bunică-ta și nu-mi iau vorba înapoi... Dar mergi prea departe... ți-am spus că mă voi gândi și tu ai inventat restul.

— Nu, nu, nu am visat nimic ! zise Jean.

— Mai încet, fiule ! Te minunezi de visele pe care le visează un om beat !

Johann îl privi drept în față pe flașnetar, apoi lăsând ochii în jos îi spuse:

— Ar trebui să știu mai întâi dacă te-ar aranja să părăsești Parisul pentru o bucată de vreme.

— Orice aș face... dacă ar scăpa pe bunica !

— Vezi, așa îmi placi ! Pentru că, vezi tu, sunt oameni cărora nu le place să călătorească. De vreme ce tu vrei, treaba are să meargă strună... o mică plimbare în Germania unde o să câștigi frumos și fără să te ostenești.

— Dar pentru asta o să trebuiască să lucrezi ?

— Puțin...

— Ce ?

— O să mai vorbim noi despre asta, răspunse Johann uitându-se oarecum încurcat la băiat.

— Nu, nu, nu !... Trebuie să vorbim imediat ! Am auzit de multe ori, vecine Johann, că ești un om aspru și fără milă... Stăpânul are milioane, dar dacă n-ai fi și dumneata, s-ar mai gândi el să bage în pușcărie niște bieți nenorociți ?

— Ce tot spui ? zise Johann.

— Ascultă, mi se pare că ai o inimă bună, spune-mi numai o vorbă care să-mi dea puțină speranță ! Dumneata, dumneata ai pierdut-o pe bunica mea. Nu tăgă-

dui ! Știu ! Dacă mă ajuți acum să o salvez, promit tot, vecine Johann... Voi uita că ai umblat deseori seara pe la ușa noastră și că am avut nevoie de toată tăria mea ca să nu te fac să plătești cu sânge lacrimile mamei !

Figura flașnetarului, atât de liniștită și de blândă de obicei, se transformase deodată și în ochii pe care îi ținea pironiți pe Johann era o amenințare sălbatică. Cârциumarul întoarse capul ca să nu mai vadă ochii aceia.

— Voi uita tot, continuă Jean. Dar vorbește repede căci nu-ți poți închipui cât sufăr acum și nu știu ce aș fi în stare să fac !

Vânzoleala mulțimii îi împinse fără voia lor și se găseau acum între casa lui Hans Dorn și clădirea Rotondei. Johann se uita în dreapta și în stânga așteptând ca întâmplarea să-l scape de cel cu care stătea de vorbă. Jean îl apucase însă de braț și nu prea părea dispus să-l lase.

Johann își amintea prea bine de întâlnirea de peste noapte și de propunerile pe care i le făcuse tânărului în beția lui. Era întotdeauna însă gata să pună pe seama altuia defectele lui. Dacă ar fi fost treaz poate că nu s-ar fi gândit să i se adreseze lui Jean pentru faimoasa afacere de la castelul de Geldberg, dar odată pasul făcut, nu se căise. Ce putea să se întâmple ? Ofera un câștig unui om sărac, totul era corect.

Dar în mijlocul mulțimii acesteia curioase și între atâtea urechi, Johann stătea ca pe ghimpi. O vorbă prinsă din zbor putea să-i producă încurcături. Și apoi, îl vedea acum, dimineața, pe Jean sub o cu totul altă înfățișare și i se părea că discuția lua o întorsătură alarmantă. Nu răspunse imediat, se sili să zâmbească și îl luă de braț pe Jean.

— Puiule, eu îmi câștig viața cum pot... dacă nu aș face eu treburile stăpânului, le-ar face altul în locul meu și mama Regnault tot n-ar fi mai bogată. Cât despre întâlnirea noastră de astă noapte, tu erai beat, eram și eu beat și dacă ți-am făgăduit ceva, aș putea lesne să mă scuz... dar nu e vorba de asta... te știu de mic, îmi plăci și destăinuirile tale de azi-noapte...

— Ți-am destăinuit ceva ? zise Jean mirat.

Cârциumarul îi făcu cu ochiul.

— Hei ! Hei ! Fiule, vinul doamnei Taburot îți smulge cuvintele fără să vrei, îi spuse el.

— Dar ce am zis ?

— Ei, niște copilării... frumoasa Gertruda care lasă să i se sărute mâna...

Jean lăsă privirea în jos.

— Și cineva, o mânășă galbenă care îți face inimă rea și pe care vrei...

Se opri și apoi șopti la urechea tânărului :

— Să-l faci să dispară, dragul meu.

Jean tresări. Fruntea i se acoperi deodată de transpirație. Deși ținea ochii în jos, se putea citi pe obrazul său efortul violent al memoriei care i se deștepta. Ideea aceasta a omorului îl lovi ca un vârf de pumnal și îi împănăstie întunericul care îi acoperea amintirile. Se desprinse deodată de Johann și făcu un pas înapoi.

— Este adevărat, îl urăsc de moarte ! zise cu glas schimbat. Și trebuie să fi vorbit de omor, acum îmi amintesc, și banii aceia pe care mi i-ai făgăduit trebuie să-i câștig printr-un asasinat.

— Taci, băiete ! Taci ! Eu sunt un om cinstit... te înșeli... îi șopti repede.

Johann se apropie de el.

— Nu mă înșel ! răspunse Jean întinzând mâna ca și cum ar fi vrut să jure. Și acum îmi răsună în urechi vorbele dumitale.

Jean își încrucișase brațele pe piept și lăsase ochii în jos. Johann îl privea cu luare aminte străduindu-se să-i ghicească gândurile. Stăteau acum lângă casele care prelungesc strada Petite-Corderie. Cărciumarului îi părea rău acum că nu își chibzuisese vorbele și se temea văzând cutele adânci care brăzdau fruntea flașnetarului. Pasul era însă făcut. Să meargă mai departe era primejdios, să dea înapoi era cu neputință. Johann își spunea în sinea lui : „Dacă l-aș ține o dată în gheara mea, al naibii să fiu dacă mi-ar mai păsa de el ! I-aș plăti ce merită și dacă ar face nazuri i-aș arăta eu... aici însă nu mă pot răsti la el ! Hai-mănaua asta ar putea să-mi pună bețe în roate... Să parlamentăm deci.“

Dacă Jean ar fi putut citi gândurile cîrciumarului, nu ar fi trebuit să spună decît o vorbă pentru a câștiga prețul răscumpărării bătrânei. Dar capul lui Jean era tulbure, avea frisoane, se pierdea în gânduri întortocheate, gânduri de om care delirează. Era doar un copil, era slab și durerea îl zdrobea. Nu vedea ocazia și chiar dacă ar fi văzut-o, nu ar fi știut să profite de ea.

Johann, dimpotrivă, era versat și lipsit de conștiință. Cu cît se prelungea tăcerea, cîrciumarul devenea tot mai stăpîn pe sine și îl observa cu atenție pe tînăr. Intuia tulburarea mută a flașnetarului și înțelegea mai limpede decît acesta toate gândurile care îl frămîntau. Beția îl slujise bine și întinzînd mîna la împlinire, atinsese ținta. Poate că Jean era omul care îi convenea.

— Ei bine, zise el pe un ton confidențial și insinuant, pentru că-ți amintești pe jumătate, nu mai vreau să-ți ascund nimic, sărmane băiete... dar fii cuminte ! Amintește-ți că o singură vorbă ar putea să te piardă !

— Să mă piardă ? repetă Jean.

— Fiule, spuse Johann dînd glasului său inflexiuni părintești, vād că nu mai ști pînă la ce punct te-ai angajat azi-noapțe... nu eram singuri și nu împotriva mea vor de pune mărturie cei care au auzit ce am vorbit noi doi.

Jean ridică ochii indignat.

— Lasă-mă să termin, zise Johann liniștit. Eu nu ameninț, ai auzit doar, eu îți vorbesc... Cei doi oameni pe care îi vezi acolo (îi arată în mulțime pe Malou și pe Pitois) erau în spatele tău cînd ai vorbit și amîndoi sunt oamenii mei...

Jean văzuse figurile acelea în obscuritatea de la „Cei Patru Feciori Aymon“, își aminti și îl crezu.

— Mi-ai spus că pentru frumoasa Gertruda care te iubește și pentru mama ta ești în stare de orice. Atunci, fiindu-mi milă de disperarea ta ți-am dat prilejul să fi fericit și ai făcut un jurămint, îi spuse Johann.

— Ce valoare are un astfel de jurămint ? întrebă Jean.

— Nici o valoare, cînd nu ești obligat să-l ții, zise Johann.

Jean privi înainte și dădu din cap.

— Sunt prea nenorocit ca să-mi mai fie frică, zise el.

— Asta te privește. Dar te previn că noi suntem puternici și ști bine că tu ești slab. Ceea ce numești tu nenorocire, se poate schimba chiar azi în noroc... Ce-ți trebuie ca să te însori cu Gertruda ? O zestre. Ei bine, o vei avea...

Jean își strânse fruntea care îi ardea.

— Gertruda, atât de bună, atât de frumoasă, și care te-ar face atât de fericit !... îl ademenea Johann.

— Ce-ți trebuie ca să o scapi de bunică-ta ? Câtiva franci. O să ai destui !

— Lasă-mă... murmură Jean.

Jean se sufoca.

— Sărmana bunică-ta ! O femeie atât de bună și atât de nenorocită ! Am văzut-o deunăzi trecând pe stradă... Cum tremură și nu poate să țină sus capul ei albit ! Ah ! toată lumea spune că pușcăria are să o omoare.

Două lacrimi fierbinți se rostogoliră pe obrazul flașnetarului.

— Nu !... Nu !... Dumnezeu, fie-ți milă de mine ! bolborosi el.

Johann îl privea cu o bucurie crudă și se gândi că nu mai avea nevoie decât de o ultimă lovitură. Dar când să deschidă gura, flașnetarul își reveni, ridică privirea și încercă să se depărteze.

— Gertruda ! Gertruda și mama !... Oh ! mai bine mă omor pe mine decât să omor pe altul !... murmură el cu inima zdrobită.

Johann își încruntase sprâncenele văzând că-i scapă prada, dar deodată un zâmbet triumfător i se așternu pe buzele lui subțiri. Dinspre casa lui Hans Dorn se auzea un zgomot confuz și mulțimea râzând și flecărind, alerga înghesuindu-se într-acolo.. Johann nu trebui să facă decât doi pași ca să-l ajungă pe flașnetar și să-l apuce de braț.

— Privește acolo ! îi spuse arătând poarta lui Hans Dorn.

Jean se uită și din piept îi ieși un hohot. Picioarele îi slăbiră și căzu în genunchi ca trăznit. În mulțimea care ridea se auzeau strigăte :

— Hei, lume ! veniți să o vedeți pe respectabila Regnault pe care o duc la popreală !...

— O popresc pe Regnault !

V

DRAMA PLUTEȘTE ÎN AER

O birjă aștepta în colțul străzii Micul Thouars, chiar în fața dughenei pe care o ocupase mama Regnault timp de treizeci de ani. De la poartă până la birjă drumul era scurt, dar bătrâna nu putea să meargă. Mulțimea avea timp să se bucure. În spatele mamei Regnault venea nora ei, Victoria, care se străduia prin rugăminți să înmoaie inima portăreilor. După ea, apăru Geignolet uitându-se cu ochii lui tâmpi și mirându-se. Ținea în mână o cârpă cu care se freca la ochi imitînd-o pe maică-șă.

— Oh ! Oh ! mormăia el. Mama Regnault n-o să se mai întoarcă !

Spectacolul acesta i-l arată cîrciumarul Johann flașnetarului. Jean era oricum un om zdrobit. Viața lui fusese până atunci tristă dar liniștită, nenorocirea era aceeași ieri ca și azi devenind o obișnuință. Speranța care zâmbește tinereții făcea să-și poată îndura condiția.

De când se trezise, mintea lui era acoperită parcă de un văl și era toropit ca un om bolnav simțind că trăiește doar prin rănilile sale. Vederea bunicii târâtă de portărei era pentru el ultima lovitură : căzu în genunchi, zdrobit, fără să mai fie în stare să se miște. Nu mai putea respira simțind că moare.

Rămase astfel câteva secunde ascuns de privirile mulțimii de un stâlp al peristilului. Era singur cu Johann care se uita la el cu o curiozitate lipsită de orice milă, dar puțin îngrijorat. Pe când flașnetarul zăcea la picioarele sale, el se uită de câteva ori dacă portăreii își isprăviseră treaba. Johann se slujise de împrejurarea aceasta, dar

acum se temea ca Jean să nu își revină din cauza bătrânei. Nu era încă sigur de el. Se apropia ora când îi făgăduise cavalerului de Reinhold că îi va fi găsit oamenii de încredere de care avea nevoie. la serbarea lui Geldberg. Răsplata făgăduită zelului său era prea mare ca să o piardă. Oamenii de teapa cavalerului au grijă să se asigure și pentru Johann era vorba de o avere.

Jean era tot prăbușit iar bătrâna, cu toată împotrivirea ei, era târâtă spre trăsură. În sfârșit, se ridică pe jumătate ca un om trezit din vis la auzul strigătului vrăjmaș al mulțimii. Auzi numele bunicii sale și cuvântul pușcărie. Dintr-o săritură fu în picioare și mâinile lui, repezi ca gândul, îl înșfăcară de gât pe cârciumar. Surprins, acesta încercă să strige, dar Jean, cu o putere de nebun, îl sugruma. Înfigându-i tot mai tare degetele în carne, flașnetarul îi spunea :

— Vrei să ucid ? Ei bine, am să te ucid pe tine !... Mama Regnault o să moară în pușcărie, dar tu o să mori înaintea ei !

Jean râdea. Avea spume la gură. Îl ținea pe Johann lipit de stâlp. Mulțimea se uita spre trăsură și pe ei nu îi băga nimeni în seamă. Învinetit și cu ochii ieșiți din orb, Johann nu se mai zbătea, iar Jean strângea cu toată puterea.

Ochii cârciumarului se umplură de sânge și buzele i se învinetiseră : încă un minut și ar fi fost mort. Dar Jean auzi din mulțime glasul tânguitor al bunicii sale și o văzu agățându-se de hainele celor care o târau. În tulburarea sa îi venise o altă idee și îi dădu drumul lui Johann, apucându-l de umeri. Pe când acesta respira greu, flașnetarul îi spuse luând un aer de naivă diplomație : mi-ai da banii cu care să o scap pe bătrână ?

— Vecine Johann, dacă ți-aș făgădui că mă duc acolo, mi-ai da banii cu care să o scap pe bătrână ?

Johann, luat prin surprindere, nu se putu împotrivi și dădu din cap că acceptă.

Ei bine, vecine Johann, continuă Jean care îl ținea lipit strașnic de stâlp, mă voi duce !... Diavolul este mai puternic ! Pe cinstea mea, mă voi duce !

— A plecat bătrâna ? întrebă Johann care, țintuit de stâlp, nu putea să vadă.

— Nu, nu ! vecine Johann, n-a plecat... Dacă ar fi plecat, ai fi acum foarte aproape de a coborî în iad. Târgul este făcut : plăteşte ! spuse răstit şi sprâncenele i se încruntară.

Johann avea la dânsul biletul de bancă pe care i-l dăduse cavalerul de Reinhold seara trecută ca arvună a învoielii lor. Îl scoase din buzunar, dar între timp îi reveniseră puterile şi prezenţa de spirit. Era mult mai voinic decât flaşnetarul şi pe când acesta se uita la bilet, el se gândi să-i dea un brânci. Dar se stăpâni pentru că interesul său era mai mare decât răzbunarea.

— Te-ai purtat aspru cu mine, băiete, dar eu cred că mai eşti mahmur şi nu sunt supărat pe tine, îi zise Johann silindu-se să zâmbească.

— Dă-mi banii ! Dă-mi banii ! strigă Jean clocotind de nerăbdare şi îmbrâncindu-l.

— Mai linişteşte-te, puiule ! S-a terminat cu joaca şi dacă îţi voi da mia de franci, va fi dovada că mă învoiesc... Să ne înţelegem !

Jean vru să se repeadă din nou.
Johann.

Spunând acestea apucă amândouă braţele flaşnetarului. Oasele îi trosniră, atât de tare strângea cârciumarul.

— Stai liniştit sau îţi sparg capul de stâlp : îi zise Jean scrişnea din dinţi.

— Linişteşte-te băiete, zise Johann. Vei primi banii, ne-am înţeles... dar vreau să-ţi spun că peste o oră te aştept în locul acesta ca să porneşti la drum... La amiază pleci în Germania !

— Plec, dar acum dă-mi banii ! Dă-mi banii !...

Johann întinse bancnota, dar cînd flaşnetarul vru să o apuce, o retrase.

— Să nu faci prostii ! zise Johann ameninţător. Nu-mi poţi garanta nimic decât jurându-te... şi vreau un jurământ greu. Îl iubeai mult pe tatăl tău, se uită Johann în ochii tânărului, făgăduieşte-mi pe amintirea tatălui tău că peste o oră vei pleca !

— Îţi jur pe amintirea tatei !

Johann îi dădu bancnota și Jean se năpusti în mulțime.

— Am jurat să plec, dar n-am jurat să ucid... își zise el în gând, beat de fericire.

Johann privi după el pipăindu-și gâtul :

— Mi se pare mie că vor rămâne mai mulți pe acolo. Cum-necum, treaba este făcută și eu îmi voi lua răsplata !

Mulțimea se ținuse pas cu pas după bătrâna Regnault și portăreii care erau gata să ajungi la trăsură. Scena dintre cei doi nu durase mai mult de un minut și Jean încerca acum să-și facă loc prin bariera compactă care se formase. Sosirea lui era o lovitură de teatru și biciuia curiozitatea mulțimii care începuse să lăncezească. Toți bănuiau că se va întâmpla ceva : era ca într-o dramă care se juca sub ochii lor.

VI

ADIO

Cei din primele rînduri nu văzuseră apropierea lui Jean și râdeau înainte. Mama Regnault era aproape de trăsură și deci în fața vechii sale prăvălii. Vederea locului acestuia unde odinioară fusese înconjurată de o lui acestuia care avea pentru ea atîtea amintiri scumpe, familie numeroasă, unde fusese bogată și fericită și respectată, îi făcu rău de parcă i-ar fi înfipt cineva un cuțit în inimă. Se revoltă și făcu un efort și scăpă din mâinile celor care o târau să o închidă. Mulțimea urlă : „Bravo !“

— O vor prinde iar ! strigă Pitois.

— N-o s-o prindă ! răspunse marea ducesă.

Și mulțimea repeta cu entuziasm :

— O s-o prindă !

Bietul idiot care plîngea, începu să rânjească atunci când auzi strigătele acestea vesele și prinse să mormăie :

— Am să mă duc diseară... gaura e aproape făcută... o să iau bălbenășii, o să cumpăr rachiu și sticle... și o pivnițămare ca să pun sticlele... și dacă îmi mai rămân bani, o să-i dau mamei Regnault să scape din pușcărie...

Scoase un țipăt de bucurie și se dădu peste cap.

— Bravo Geignolet ! striga mulțimea.

Și văzînd-o pe bătrână zbatându-se în mâinile agenților și nevrînd să urce în trăsură, corul începu să scandeze :

— Are să urce !

— N-are să urce !

În acel moment, Jean străbătu în față.

— Fiul meu ! Fiul meu ! strigă bătrîna.

Dar strigătul acesta nu era pentru Jean, ci pentru celălalt. Acela a cărui asprime nelegiuită o asasina pe bătrână era Iacob Regnault, domnul cavalier de Reinhold.

Jean care ajunsese în mijlocul cercului îmbrîncind în dreapta și în stînga, îi împinse pe portărei așezându-se cu nările dilatate în fața bătrînei.

Bucuria mulțimii ajunsese la culme. Bouton-d'Or trepida cu nerăbdare, ducesa țopăia, Batailleur avea poftă să plîngă iar doamna Huffé uitându-și nenorocirile, saluta mereu.

Cînd îl văzu pe Jean prezentînd biletul eliberator și dînd piesei un deznodămînt fericit, mulțimea fu în delir. Fiecare era înduișat peste măsură, nimeni nu-și mai amintea că-și bătuse joc adineaori și interesul lor era foarte viu. Un huiduit imens însoți apoi fuga portăreilor și, în timp ce familia Regnault se îndrepta spre casă, Geignolet era purtat în triumf în jurul pieței Rotondei.

Hans Dorn nu știa nimic despre întîmplarea aceasta pentru că în tot acest timp se afla, împreună cu prietenul său Hermann și cu ceilalți pe care îi cunoaștem din cârciuma „La Girafa“, într-un separeu la „Cei Doi Lei“. Acolo împlinea ultimele ordine ale baronului de Rodach, întrebându-i pe acești emigranți din Germania, vechi vasali ai casei de Bluthaupt, dacă erau gata să părăsească Parisul pentru a-l servi pe fiul stăpînului lor. Toți făgăduiră că îl vor sluji cu credință.

În încăperea sărăcăcioasă a mamei Regnault se petrecea o scenă de fericire mută, tulburată doar de aerul posomorât al flașnetarului. El, care o scăpase pe bunica sa iubită și ar fi trebuit să fie bucuros, stătea mahnit și tăcut fără să răspundă mângâierilor pasionate ale mamei sale.

— Copilul meu ! Scumpul meu copil ! Ce bun este Dumnezeu că te-a ales să ne scapi ! spunea Victoria acoperind cu sărutări fruntea lui Jean.

În acel moment uită să-l întrebe de unde avusese banii care veniseră tocmai la timp. După vreo jumătate de oră își reveni și îl descusu. În loc să răspundă, Jean se ridică și o strânse în brațe apoi îngenunche lângă bunică și îi sărută mâna. Se ridică brusc și ieși pe ușă, lăsând-o pe Victoria speriată și cuprinsă de bănuieli.

Lui Jean îi rămăsese o jumătate de oră. În loc să iasă pe alee și să plece, se îndreptă spre locuința lui Hans Dorn și urcă repede scara. Gertruda era singură acasă după plecarea tatălui său împreună cu baronul de Rodach. Ea părăsise fereastra unde pândise trecerea lui Jean și nu văzuse nici plecarea tristă, nici întoarcerea fericită a familiei. Stătea pe marginea patului tristă și cu capul plecat. Cu cât trecea timpul, cu atât era mai neliniștită. Pe obrazul ei, care de obicei exprima atâta bucurie naivă, se întipărise groaza : avea o presimțire funestă în adâncul inimii.

Deodată ochii îi scânteiară. Pe scară se auzeau pași și Gertruda îi recunoscuse. Se ridică și alergă să deschidă ușa fără să mai aștepte ca Jean să bată.

— Jean ! Sărmane Jean ! Ce ți s-a întâmplat ? De unde vii ? Intră ! Intră repede ! Oh ! Ce teamă mi-a fost ! zicea ea coborând scara să-l întâmpine.

Îl luă de braț și îl trase în odăița ei unde îl așeză lângă ea și îi strângea mâinile fericită. Dar privindu-l o trecu un fior și îl întrebă speriată :

— Ce ai, Jean ?

Jean încercă să zâmbească. Fata repetă întrebarea privind hainele sfâșiate ale băiatului, părul ciufulit, ochii duși în fundul capului, obrazul tras ca al unui bolnav. Așa arăta Jean după noaptea aceea și dimineața care îi urmă.

— Pentru Dumnezeu, vorbește ! Vreau să știu tot !
spuse ea.

Tânărul parcă se ferea să se uite în ochii Gertrudei.

— Am venit să-ți spun... domnișoară... că dacă nu-ți
aduc înapoi hainele în stare bună... murmură el.

— Nu e vorba de asta ! E vorba de tine ! zise fata
tăindu-i vorba cu lacrimi în ochi.

— De mine ?... întrebă el cu oarecare amărăciune în
glas. Tăcu, dar apoi reluă el încet din cap : Oh, domni-
șoară Gertruda, pentru ce să te plictisesc vorbindu-ți de
mine ? Âseară...

— Ești supărat pe mine, Jean ? Dacă ai ști cât am su-
ferit de azi dimineață până acum !

— Nu sunt supărat ! zise flașnetarul. Ai dreptul să
ifaci ceea ce ai făcut... Se spune că făgăduielile femeilor
dispar la cea mai mică adiere... Ești bogată și eu sunt
sărac, domnișoară... Am fost nebun și ar trebui să fiu pe-
depsit numai pentru că am sperat !

Lacrimi mari picurau din ochii Gertrudei.

— Nu mă mai iubești, Jean ? întrebă dânsa.

— Cred că nu te mai iubesc.

Pe Gertruda o înecă plânsul. Inima lui Jean era zdro-
bită, dar nu spuse nimic și parcă simțea o bucurie crudă
să o vadă suferind. Dar simțea totuși că fata este nevi-
novată și ar fi vrut să-i ceară o lămurire. Se ținu însă
tare. Urmă o tăcere de câteva minute.

Apoi flașnetarul se foi pe scaun și începu să-și învâr-
tească pălăria între degete.

— Și acum, domnișoară Gertruda, îți spun adio, îi
zise el.

— Pleci ? întrebă fata înecată de plîns.

— Plec, răspunse Jean, pentru multă vreme poate...
cred că nu ne vom mai vedea niciodată.

Vocea începu să-i tremure și emoția îi înfrânse ră-
ceala.

— Așa cred ! zise iar. Ieri aș fi fost foarte nenorocit
să mă despart de tine... Azi însă... Oh ! Gertruda, Ger-
truda ! Să te ierte Dumnezeu ! Un altul nu te va iubi cum
te-am iubit eu !

— Dar de ce-mi vorbești astfel ? zise fata mahnită. Ce ți-am făcut ? Ce ți-am făcut oare ?

Jean se încruntă, apoi se înduioșă. Vru să se explice, dar se abținu și ridicându-se îi spuse :

— Nu mi-ai făcut nimic, domnișoară Gertruda, de ce m-aș plânge ? Ești liberă !

Biata copilă nu înțelegea. Jean se îndreptă spre ușă.

— Dar unde te duci, pentru numele lui Dumnezeu ? întrebă disperată. Fie-ți milă de mine și spune-mi ceva, nu mă părăsi astfel !

Jean se opri nehotărît în prag.

— Ascultă-mă, zise el încet, te-am iubit prea mult ca să te pot uita într-o zi... Mă voi gândi mereu la dumneata și acesta va fi chinul meu cel mai mare ! Adio, Gertruda ! Plec departe !... De-acum încolo mă va înconjura un mister pe care nu-l va cunoaște nici familia mea... dar orice s-ar întâmpla, să nu crezi că pot ajunge un criminal !

Cuvântul acesta, care îl obseda în secret pe Jean, o făcu pe Gertruda să încremenească.

— Criminal ? repetă ea. Cum aș putea să te cred criminal ?...

Jean ar fi vrut să prelungească această despărțire, dar după ce rosti cuvântul, se înroși, mai bolborosi câteva vorbe neînțelese, o privi încă o dată pe Gertruda și ieși în fugă. Fata îl strigă și pentru că el nu se întorcea, coborî scara și se repezi după el pe alee.

VII

TOVARAȘI DE DRUM

Geignolet străbătea mulțimea, în timp ce Jean, fratele său, sosea la locul de întâlnire cu cârciumarul. Era sub peristilul Rotondei, în fața prăvăliei lui Araby.

Ușa cămătarului era deschisă și el își aștepta acum mușteriii ca de obicei în spatele ghișeului cu deschizătura

în formă de semilună. Târgul însă era pe sfârșite și cei care aveau nevoie să se împrumute, văzînd mai devreme închis, se duseră în altă parte. În dimineața aceea Araby nu avea noroc, nu-i pică nici o pradă care să-l mângâie de paguba pe care o suferise.

Într-un colț, Nono, mica Galifarda, pe al cărei obraz și gât se vedeau încă semne vinete lăsate de mâinile ovre-iului, se ghemuia într-un colț, fiindu-i frig ; ținea ochii pironiți cu spaimă pe bătrîn ; nu cuteza să plângă ; abia cuteza să sufle.

Johan și Jean s-au întîlnit în fața intrării în prăvălie. Cărciumarul ocolise piața și trecuse oamenii în revistă ; toți erau gata. Fritz își golise ultimul pahar de rachiu, iar Pitois și Malou, cei doi prieteni nedespărțiți, vânduseră cel din urmă pantalon furat.

— Iată ce va să zică să fie cineva exact ! zise Johan. Știi tu, Jean, că ai mîna tare și cu multă vreme am să port urmele unghiilor tale ? Dar să numai vorbim de asta, trebuie să ne grăbim, căci am oprit loc în digilența care pleacă acum.

— Am făgăduit să plec, voi pleca, răspunse Jean.

Idiotul tocmai sosea în momentul acesta, urmărindu-l pe fratele său cum urmărește ogarul un vînat. Încercă să se ascundă după un stîlp al peristilului să asculte, însă Johan și flașnetarul vorbeau încet și se plimbau, făcînd trei, patru pași înainte. Idiotul nu putea auzi nici o vorbă.

Geignolet urmări două-trei minute pe Johan și pe fratele său Jean din stîlp în stîlp, cu o răbdare vicleană care-i era proprie. Apoi, văzînd că degeaba se străduia, se uita mai repede peste tot căutînd un loc unde să se adăpostească mai în apropiere.

Sub peristil nu era loc unde să se ascundă, dar ochii idiotului se opriră pe ușa deschisă a lui Araby. Profită de minutul cînd fratele său și Johann își întoarseră spațele, pentru ca să străbată peristilul dintr-o singură săritură. Cînd se întoarseră ei cu fața, dînsul se și pitise după ușa cămătarului. De acolo auzea mult mai bine.

Cînd trecu cărciumarul și cu Jean pe dinaintea ușii, vorbea Johann. Răspundea negreșit unei întrebări a flașnetarului în privința călătoriei.

— O să ai destulă vreme să afli pe drum, băiete, zicea el : am să te pun cu unul care o să te facă să înțelegi... nu ți se cere să bei marea, crede-mă, și ai să câștigi foarte ușor banii.

Erau amândoi, față în față în aceeași situație. Era vorba de o crimă pe care Johann o lua foarte în serios negreșit, dar pentru care nu conta deloc pe flașnetar. Pentru el Jean era numai un actor mut luat ca să-și completeze trupa și pe care-l înrola numai pentru ca el să-și ia răsplata făgăduită.

Cât despre cele două slugi, Malou și Blaireau, fără a mai vorbi de credinciosul Fritz, un biet băiat ca Jean Regnault este negreșit un lux.

Cavalerul ceruse patru oameni cel puțin și ca să poată Johann să-i ia banii, trebuia să-i dea atâția oameni câți i se ceruseră.

Sub influența afurisitului de rachiu de la *Cei patru feciori Aymon* începuse Johann cucerirea asta aproape nefolositoare. Treaz ar fi făcut poate altfel. Cu toate acestea, afacerea o dată începută, tot atâta făcea dacă era aceasta ori altul. Știa nemțește și Johann se gândea cu oarecare plăcere că lipsa flașnetarului va lăsa cîmpul liber nepotului lui Johann pe lângă drăgălașa Gertruda. Johann avea o stimă nespusă pentru economiile lui Hans.

Cât despre Jean știm că nenorocirea lui îl învățase să fie viclean și că făcuse cu conștiința un fel de compromis. Ideea crimei era departe, cale de o sută de poște de mintea lui. Cu toate acestea Johann și el ajunseră firește să vorbească despre aceasta. Geignolet prinse câteva vorbe din zbor și le ținu minte întocmai.

Peste zece minute îl văzu pe Johann scoțând din buzunar o pungă pe care i-a dat-o lui Jean și amândoi se depărtară.

— Huu ! mă duc să spun toate astea Gertrudei ! zise tare idiotul urmărindu-l de departe.

Johann și Jean se întâlniră cu Fritz în prag la *Cei doi lei*. Johann zise câteva vorbe și fostul curier de la Blut-haup, care se cinstise până în zori merse alături cu el.

Ajunseră toți trei, urmăriți de Geignolet, până la aleea umedă și neagră care ducea la cârciuma Aymon.

— Hei ! camaros ! hei ! plecați la drum ! strigă el fără să-și dea osteneala să intre.

Malou, ținând-o de braț pe Bouton d'Or, și Pitois remorcând-o pe ducesă, ieșiră.

— Iată-ne gata, zise Malou. Ne duci tu, tată Johann ?

— Dar bagajele voastre ? întrebă acesta.

— Nu ne trebuie bagaje, răspunse Dihorul. Ne încercăm numai cu pașapoarte, prea bine făcute și cu nevestele noastre.

— Cum ? Nu plecați, singuri ? zise cârciumarul încruntând sprâncenele.

Bouton d'Or și ducesa îi răseră în nas și fetița întrebă făcând un gest de polka :

— Te miri, bătrân urât ? Ce mai face Amorul și peruca lui ?

Johann dădu din cap supărat.

— La tocmeală nu ne-a fost vorba de ele, zise el.

— Vezi că așa vrem noi, vițelușule dragă, răspunse Bouton-d'Or.

— Ce vrei, tată Johann, damele astea vor să facă un voiaj pe malurile Rinului, răspunse Malou.

Johann dădu din umeri și deschise marșul. Caravana porni după el. Jean mergea alături de Fritz. Veneau pe urmă cele două perechi, veseli și înșirând verzi și uscate. Erau veseli ca pițigoii ; cântau din toată inima și când n-aveau loc pe stradă săreau pe trotuar.

În spatele lor Geignolet se furișa de-a lungul maselor, îl privea cu mirare și-i plăcea.

Ajunseră la Mesagerii. Malou, Pitois și femeile se cocoțară pe banchetă ; Fritz și Jean se așezară în cupeu, unde erau singuri.

Geignolet se amestecase printre comisionari și alți oameni.

— Cum veți sosi acolo, zise Johann lui Malou, să vă stabiliți în preajma castelului și să faceți să se obișnuiască țărani cu fetele voastre... Siliți-vă mai cu seamă să vă purtați cumsecade și să nu stricați treaba mai dinainte.

— Am priceput, tată Johann ! răspunseră într-un glas cei doi hoți.

— Și să-i spui multă sănătate, Amоруlui ! zise Bouton-d'Or.

Johann se duse la cupeu.

— Tu, Fritz, ești din partea locului și știi prin urmare cum să te porți... Să-i ajuți puțin pe ceilalți și să-l inviți și pe tânărul ăsta pe care ți-l încredințez.

Fritz își pironi ochii lui stinși pe cârciumar și nu răspunse.

Johann și Geignolet luară fiecare drumul spre casă.

Jean îl cunoștea pe Fritz pentru că-l văzuse de mai multe ori în piața Templului, dar nu-i vorbise niciodată. Abia apucă trăsura să cotească de vreo zece ori pe străzi și fostul curier al castelului de Bluthaupt se înfundă într-un colț și închise ochii ca să doarmă.

Ce avea să se petreacă la castelul acela depărtat ? Jean era hotărât să se prefacă a se supune și să se străduiască, jucându-și rolul de ucigaș, să împiedice omorul. Pentru el însă era numai mister, nu știu ce-l aștepta acolo unde trebuia să se oprească.

La câteva leghe depărtare de Paris, îl trezi pe Fritz.

— Ți s-a poruncit să mă inițiezi, zise el. Nu știu despre ce e vorba, și trebuie să-mi spui... Ce-o să facem noi în Germania ?

Fritz deschise încet ochii și-i închise iar.

— Deșteaptă-te ! deșteaptă-te îi zise flașnetarul scuturându-l, nu mai pot sta multă vreme în nesiguranța asta care mă înnebunește !

Curierul deschise ochii.

— Cunosc un om care ar vrea să fie nebun, bombăni el, dar nu poate !

Pleoapele păreau că nu îi pot sta deschise.

— Visam, zise iar vorbind singur. Același vis !... Doi oameni în marginea Iadului... Luna albă fugea pe sub nori... și un țipăt... Oh ! țipătul ăsta care-mi străpunge inima.

Jean îl asculta cu gura căscată. Nu înțelegea, dar un fior trecea prin vine.

— Ești prea tânăr, zise Fritz iarăși, și ai încă mulți ani de aici încolo ca să-ți aduci aminte... Eram cam de vârsta ta și nu eu am făptuit crima... cu toate acestea crima e aici,

ca o povară de gheață, pe conștiința mea... Nu te cunosc, dar îmi e milă de tine...

Jean stătea mut, ceva oprea vorbele pe buze.

— O să ne întoarcem acolo, mai zise Fritz a cărui voce somnoroasă se încurca. Am să văd iar iadul și toți mărăcinii de unde am adunat fâșii din mantaua lui... O să mă duc seara și tot pe o lună ca atunci... o să îngenunchez sub molid și o să încerc să mă rog lui Dumnezeu, o să văd odată dacă sunt blestemat...

— Dar despre ce vorbești ? îl întrebă Jean.

Fritz se descheie la palton și luă o sticlă mare, îmbrăcată în răchită, care îi atârna de brâu. Sticla era plină cu rachiul. Bău. După ce se sătură, întinse sticla lui Jean.

— Fă ca mine dacă simți de acum că trebuie să uiți ! îi zise.

Jean nu primi. Curierul puse sticla la loc, se încheie și se înfundă iar în colțul cupeului. Jean era iar singur. Fritz sforăia. Pe imperială, cei doi hoți și nevestele lor cântau cât puteau de tare.

Jean se cufundă iar în gânduri. Ceasurile treceau. Trecu și ziua și se înnoptă, o noapte neagră și rece. Fel de fel de gânduri sinistre și de fantasmе treceau prin capul lui Joan. Se gândea acasă la bietul idiot.

O durere grea zdrobea inima lui Jean... Era Gertruda lui adorată și tânărul acela cu părul bălai care zâmbea ca o femeie. Dacă Jean ar fi simțit acum un cuțit în mână nu l-ar fi azvârlit...

Fritz tresări din somn.

— Mi se pare că patul meu se duce pe roate. Ce noapte ! Și ce de sînge am văzut de când a apus soarele ! zise Fritz cu o voce îngrozită.

Pipăi pereții trăsurii în jur, murmurând. Pe urmă Jean simți o mână umedă și caldă că-l strânge de gât.

— A ! te-am prins ! strigă Fritz. Pe tine te văd în visurile mele ! Tu mi-ai albit barba, tu ai pus cenușă în locul inimii mele !... ucigașule !... ucigașule !

Jean se zvârcolea și nu putea respira.

Curierul îi lăsă deodată.

— Dar nu sunt în patul meu, bombăni el. Îmi aduc aminte : mergeam în Germania... trebuie să beau ca să uit !

Un miros de alcool se răspândi în cupeu. Fritz nu mai zise nici o vorbă pentru că bea.

— Vrei ! îl întreabă pe Jean mai înainte de a o astupa.

Lui Jean îi ardea gîtul, întinse mîna în umbră cu sete și puse sticla la gură. Bău pe nerăsuflăte. Rachiul i se urcă la cap, deodată și-l scoase din minți. Începu să rîdă ca un nebun.

— Adevărat ! bolborosi el, cu asta uită omul... Ah ! ah ! ah ! pentru ce sufeream eu ?

— După ce vei omorî, o să trebuiască să bei și mai mult rachiul ! îi zise Fritz.

Jean dădu din umeri și adormi.

Geignolet idiotul o găsisese pe Gertrude tot în locul unde o lăsase, în capătul aleii lui Hans Dorn. Cum îl zări, fata se năpusti spre el.

— Unde este ? îl întreabă.

— Vreau să-mi dai banii mei ! răspunse idiotul.

Gertruda îl târâ până în camera sa și-i umplu pumnii cu bani.

— Hh ! iacă iacoli ! strigă el plin de bucurie. Ești bună fată, Gertruda ! Fratele meu este în diligență, ca un domn.

— Ce diligență ?

— Ei spun că asta se duce într-o țară care se cheamă Germania și este foarte departe de aici. Se duce acolo ca să omoare un om.

Gertruda șovăi.

— A plecat cu Fritz telalul, zise idiotul, îl știi, ăla care are paltonul cenușiu rupt... Și tata Johann i-a dat bani pentru ca să omoare acolo.

Gertruda căzu pe un scaun și închise ochii.

Idiotul rămase două-trei secunde încă în fața ei, pe urmă fizionomia lui luă o expresie de vicleșug ciudat.

— Iacă ! iacă ! gândi el ; ea doamne acum de-a binelea.

Străbătu odaia în vîrfurile picioarelor și crăpă binișor ușa lui Hans Dorn. Se uită repede înăuntru.

— Galbenii sunt acolo, și gaura este după pat... am să sfârșesc diseară ! bombăni el.

Trecu iar pe dinaintea Gertrudei adormite, fără să se uite la ea și coborî scara sunându-și banii din buzunar.

VIII

TÔALETA SAREI

La ora la care cârciumarul Johann își aduna armata și o ducea spre curtea Mesagerilor, la doamna de Laurens nu era încă ziuă. Venise foarte târziu noaptea trecută acasă și somnul acesta prelungit repara îndoita osteneală de la balul Favart și de la casa de joc din strada Prouvaires.

Demult bătuse amiaza, dar mătasea groasă care cădea de-a lungul ferestrelor împiedica razele soarelui de a pătrunde ; prin urmare făcea să fie încă întuneric în cameră.

Ușile erau închise, nu era nimeni în cameră, dar un foc dulce, care ardea în cămin, spunea că era cineva care se îngrijea de Sara.

Dormea cu pologul închis aproape tot. Imaginea ei dovedea oboseala aceea moale ce urmează după somnul din tîi. Stătea cu capul întors spre lumină, de sub boneta de dantelă îi fugeau bucle minunate de păr negru care i se răsfirea pe perne ; brațul său gol, fraged, atîrna afară, simțind atmosfera caldă a camerei.

Micuța rămase câteva minute în somnul acesta liniștit în care am surprins-o. Apoi obrazul i se roși, suflarea i se încurcă și ieși caldă de pe buze, nările i se umflară și tot corpul tremură ușor sub plapumă.

Măinile i se agitau la întâmplare, degetele i se strîngeau pe cearceaful cel fin. Parcă ar fi căutat o armă. Se zbuciuma, tâmpilele îi asudaseră, buzele pronunțau pe jumătate vorbe neînțelese. Printre vorbele acestea un nume era pronunțat mai des, un nume pe care urechea nu-l deslușea bine, numele unui bărbat.

Și vai de bărbatul acela disprețuit ! Vai de el ! Pentru că gura Sarei părea că cere sânge ! Se mișca mereu ; zbuciumarea-i oarbă era și mai tare. Gâtul i se înțepeni ; capul i se ridică încet, strașnic, înfiorător. Numele ieși încă o dată din buzele-i încrețite, dar acum bine pronunțat :

— Franz !... mai zise o dată.

Și fruntea i se descreți, glasul i se înmuie, capul îi pică pe pernă. Era odihna după lupta victorioasă.

Se deșteaptă. Dădu cu ochii de oglindă. Se sculă puțin ca să se uite în oglindă.

Zâmbi, își aruncă pe spate bogatu-i păr negru și se ridică.

— Nina !... strigă ea.

Ușa se deschise îndată și o cameristă tânără, sprintenă, iute, veni. Puse un peignoar de dantele pe umerii Sarei și în picioare papuci de catifea.

Toaleta ei începu. Nina, vie și îndemânată, părea că se joacă împrejurul stăpânei sale. Mâna îi fugea repede, lăsând pretutindeni după sine tinerețe și frăgezime.

Doamna de Laurens n-avea încă trebuință de arta aceea prețioasă care șterge zbârciturile, vopsește părul și știe să dea prospețime unui obraz ofilit. Anii însă se îngrămădeau ; se apropia ziua când talentul Ninei nu s-ar mai fi putut plăti prea scump. De aceea Nina era o favorită.

Ea apăsă pe un clopoțel și îndată veni o altă fată.

Sara se puse pe un scaun bine înfășurat. Amândouă fetele îi luară părul și începură să-l pieptene. Două coade strălucitoare, lungi, groa se i se învârtiră la ceafă.

După ce isprăviră servitoarele, se uită în oglindă. Oglinda îi trimise înapoi radiosa frumusețe a obrazului său.

Cameristele așteptau. Pe urmă se sculă. Peignoarul căzu. Un corset strâmt îi desenă mlădierea taliei. Peste corset, o rochie de dimineață ; toaleta era sfârșită.

— Arăt bine ? întrebă ea.

Cameristele se întrecură în a o linguși, dar oglinda care nu lingusea de fel, îi spuse mai mult decât ele.

Sara era încântătoare și siguranța pe care o avea despre frumusețea sa îi punea în jurul frunții un fel de aureolă.

Toaleta ținuse un ceas și în vremea asta doamna de Laurens nu zisese nici o vorbă. Tocmai când Nina îi puse în spate un cașmir, moale de India, întrebă în sfârșit de soțul său.

— Domnul de Laurens este foarte bolnav ! răspunse Nina.

— Și nu mi-ai spus ! zise Sara luând un aer neliniștit, i-a fost rău astă noapte ?

— Foarte rău, răspunse fata uitându-se în ochii stăpânei sale.

— Dumnezeule ! Dumnezeule ! zise Micuța, ce n-aș da numai ca să-și recapete sănătatea !

Nina lăsă ochii în jos. Cealaltă cameristă, mai puțin inițiată plânse în inima ei pe stăpâna sa.

— Amândoi doctorii sunt la domnul în cameră, zise Nina, încă de dimineață și feciorul domnului spune că amândoi par foarte încurcați !

— Trebuie să-l văd ! zise Sara, bietul Leon ! Și eu care dormeam liniștită !

Se duse repede spre ușa care ducea la camera agentului de schimb ; dar mai înainte de a păși pragul, făcu semn Ninei să se apropie și-i zise încet :

— Să spui să pună caii la caretă.

IX

DOI DOCTORI

Agentul de schimb Leon Lambert era culcat în pat, galben și slab de suferință.

Lângă căpătâi ședeau doctorul său obișnuit, domnul Saulnier, tânăr învățat și de mare speranță, și doctorul Jose Mira, care da colegului său sprijinul mării sale experiențe. De mai bine de un ceas, vorbeau serios, examinându-l pe bolnav și comunicându-și încet observațiile lor.

Omul acesta care murea era un frate de suferință al lui Mira, de aceea acesta era așa de emoționat.

Și în fața acestui om, gelozia nu mai era cu putință. Doctorul uită că Leon Laurens era bărbatul Sarei. În el nu mai vedea decât o victimă. Îl compătimea.

Mira și doctorul cel tânăr, șopteau din când în când.

— N-ai mai văzut pe nimeni murind de mâhnire ?... întreba Mira uitându-se în ochii lui Saulnier.

— Nu ! răspunse acesta.

— Eu, sunt bătrân și am văzut multe lucruri ! Măhnirea seamănă cu o otravă care lucrează încet și sigur picurat de o mână răbdătoare, în doze calculate...

Doctorul se opri, lăsă ochii în jos.

— Este adevărat ! adăugat el cam fără voie. Am văzut și pe unul și pe celălalt... sunt morți care seamănă... Numai că una este mai crudă decât cealaltă ! Am cunoscut în viața mea un om care, luni întregi, turnă în fiecare zi câte-va picături dintr-o băutură de moarte în cupa unui biet bătrân... Pentru astfel de faptă trebuia să aibă o inimă neînduplecată ! Ei bine, nu știu dacă omul acesta, așa de rău cum era, ar fi avut curajul să meargă până la capăt cu o otrăvire prin măhnire !

Mira făcu o a doua pauză, apoi zâmbind amar, mai zise :

— Trebuie o femeie pentru asta...

Tânărul doctor asculta, surprins și se silea să pătrundă înțelesul ascuns al acestor vorbe.

— O femeie ?... repetă el. Adevărul e că se dau exemple monstruoase... Aici însă avem o femeie care este onoarea sexului său. Am văzut-o aplecată pe căpătâiul acesta, domnule... este un înger !

Un fulger sardonice se aprinse în ochii înfundați ai portughezului.

— Se zicea însă că omul acela era un demon ? murmură el.

— Care om ?

— Otrăvitorul, căruia i-a trebuit un an ca să omoare pe un bătrân... Demon, înger, sunt două vorbe care n-au înțeles ! Și trebuie un ochi foarte ager ca să vadă în fundul inimii unei femei.

Mirarea domnului Saulnier creștea la fiecare vorbă a colegului său. Nu voia să înțeleagă încă, însă fără voie i se lumina inteligența. În momentul acesta se deschise ușa; doamna de Laurens intra liniștit.

Mira ridicase ochii când auzise zgomotul ușii. Saulnier, care nu-l slăbea din ochi, urmări privirea doctorului și tresări văzând-o căzând amarnică și acuzatoare pe în-cântătorul obraz al Sarei. Privirea asta făcea cât toate explicațiile din lume. Nu mai era cu putință să nu pricepi

vorbele din urmă ale doctorului. El făcuse de bună voie aluzie la o crimă misterioasă care îngrozea pe tânărul doctor numai când se gândea.

Ce să creadă ? Sara venea în vârful picioarelor. Frumoșii săi ochi spuneau iubirea-i îngrijorată și în dosul paloarei obrazului se ghiceau lacrimi. Femeia aceasta iubea, femeia aceasta era bunătatea nobilă și curată !

Inima tânărului doctor se revoltă energic, căci calomnia era infamă lângă patul unui muribund și în fața durerii acestei soții !

Se întoarse spre doctor cu o adevărată indignare. Fizionomia acestuia din urmă se transformase deodată : Saulnier nu mai găsi nici o urmă din ceea ce-i iritase așa de tare. Doctorul Mira stătea în picioare, se înclina cu respect și așternea un zâmbet pe recea-î figură.

În momentul când doamna de Laurens trecea pe dinaintea lui, doctorul îi luă mâna și o sărută cu toate semnele unui adânc devotament.

Căci, sau pentru că Sara, era atât de iscusită, sau era doar o întâmplare, de când boala agentului de schimb devenise îngrijorătoare, tânărul doctor o găsisese mereu pe doamna de Laurens veghind la căpătâiul soțului său.

De aceea se scandaliză foarte mult doctorul Saulnier când văzu strâmbătura sceptică pe care o opunea portughezul entuziasmului său. Și când strâmbătura asta se schimbă pe obrazul lui Mira în zâmbet respectuos, tânărul medic crezu că se înșelase, într-atât de cu neputință i se părea lui că un om să se îndoiască cumva de perfecțiunile Sarei !

Micuța se apropie de pat iute, grațioasă și nici nu răspunse salutărilor doctorilor. Obrazul i se schimbă de o dată când îl văzu pe bărbatul său, ar fi zis cineva că i se sfâșia inima.

— Spune-mi adevărul ! murmură ea cu greutate. Oh ! să nu-mi ascunzi nimic ! Este în primejdie ?

— Nu, răspunse cu răceală Mira nu încă.

Sara se întoarse spre el. Privirea ei avea o expresie ce nu se putea defini. Își luă fruntea cu mâinile și oftă greu.

— Oh !... oh !... zise ea ca și cum nu mai putea vorbi. Voi muri !

— Vezi !... și tocmai pe femeia asta aveai aerul s-o învinovățești.

Portughezul zâmbea, dar cu zâmbetul lui amar, pentru că Sara îi întorsese spatele.

Bolnavul se mișcă puțin și ochii i se deschiseră apoi jumătate. Sara se plecă la căpâtiul lui, îi luă amândouă mâinile ca să i le încălzească într-ale sale.

Agentul de schimb când o văzu încercă să se ridice, dar era prea slab, și nu reuși. Capul îi rămase greu pe pernă. Efectul binefăcător al prezenței Sarei nu fu mai puțin neașteptat și vădit, cutele frunții îi pieriră cu înceul și sprâncenele i se descruntară. Ochii îi rămăseră pe jumătate închiși ca și cum încă n-ar fi temut, în confuza sa deșteptare să nu cumva să vadă pierind scumpa vedenie.

— Cum îți este, dragul meu ? zise Sara cu o voce dulce.

Bolnavul tresări când auzi vocea și deschise ochii. În privirea cu care o învălui pe nevastă-sa era o bucurie timidă și multă groază.

— Am suferit mult astă noapte, răspunse el cu o voce slabă și schimbată.

— Și pentru ce nu m-ai chemat ? întrebă ea cu un accent de imputare.

Domnul de Laurens lăsă pleoapele jos și tăcu. Saznier se apropiase.

— Merge mai bine, zise el, criza s-a terminat și, dacă nu se va întâmpla altceva, o să avem o zi bună.

— Vom avea aceea ce vom voi noi să-i dăm... murmură portughezul.

Mira se uita necontenit la Sara cu o curiozitate rece, dar, sub aparența aceasta de gheață, străbătea vechea pasiune. Pentru dânsul Sara era destinul. Doctorul se plecă sub voința ei cum se plecă creștinul sub voința lui Dumnezeu.

Saulnier se întoarse spre Mira ca să-și vadă părerea confirmată; dar, până să apuce portughezul să deschidă gura, Sara își arată bucuria.

— Ce frică mi-a fost, dragă Leon, când te-am văzut întins pe patul ăsta, nemișcat și galben ! îi zise ea.

— Îți mulțumesc, murmură agentul de schimb, mă străduiesc să te cred și sunt fericit.

Saulnier, care făcuse un pas înapoi, nu auzea nimic. Numai Jose Mira, care nu se mișcase din loc, auzi vorbele schimbate între Sara și Leon.

X

TOALETA LUI FRANZ

Doamna de Laurens strânse cu drag mâinile bărbatului său.

— Acolo, zise Sara, la castelul de Geldberg... îți voi spune tot ce gândeam eu azi dimineață, Leon ! am putea să fim singuri în mijlocul mulțimii... ce frumoase zile ar fi ! Dar ești așa de slab ! mai zise Sara uitându-se cu coada ochiului la Mira. O să poți să faci voiajul până acolo ?

Privirea aceasta era un ordin pentru Mira dar portughezul se făcu că nu o pricepe.

— Voi găsi destulă putere ca să te însoțesc... răspunse domnul de Laurens.

— Nu se poate ! răspunse foarte sec Mira.

Micuța tresări ca un șef pe care chiar soldații săi l-ar lovi pe la spate.

— Fără să mă pronunț așa de pozitiv ca învățatul meu confrate, eu cred că o călătorie lungă ar putea să aibă inconvenient.

— Nu spuneți vorba aceasta, zise bolnavul roșindu-se. Sunteți doctori isteți... știți tot... dar nu-mi cunoașteți răul. Nu, nu, amice, adăugă dânsul încet lui Jose Mira dumneata nu știi unde sufăr eu ! Nimeni pe lume nu știe ! și nici chiar Sara, care e un înger pus de Dumnezeu lângă mine ca să-mi ușurez martiriul, nu mi-a pătruns nicio dată secretul inimii mele...

Tânărul doctor nu pricepea nimic, însă Mira citea ca într-o carte în sufletul bolnav al agentului de schimb.

— Nu trebuie să-mi spuneți — zise agentul de schimb strângând mâna Sarei pe pieptul lui, că voiajul acesta are să-mi facă rău... Pe mine mă omoară Parisul ! Știu și simt. Am încă putere, din momentul în care mâna de fier care-mi zdrobește sufletul, mi-l lasă în pace... Când plecăm ?

— Ar trebui să știm..., începu Saulnier care nu cuteza să se pronunțe contra experienței colegului său. Laurens făcu un gest impacientat de mânie, iar Mititica interveni grațioasă și teatrală.

— Liniștește-te, dragul meu, zise ea cu o voce dulce; domnul Saulnier are dreptate... Doctorul Mira ne este cu totul devotat, știi bine, și trebuie să credem în știința sa... Dacă într-adevăr voiajul acesta...

— Eu cred... o întrerupse pentru a treia oară portughezul cu un ton sec.

Până să-și isprăvească gândul, Sara se întoarse spre el în chipul cel mai natural; dar când se întoarse, obrazu-i luă acea expresie grozavă pe care am văzut-o de multe ori la ea : buzele i se albiseră și-i tremurară, ochii aveau o strălucire fixă și rece care îngheța. Mira încerca să-i susțină privirea, dar pentru o secundă pleoapele portughezului clipiră ca și cum le-ar fi bătut o rază prea vie, mâinile i se agitară căutând ceva. Gura Sarei se deschise și mimă, fără să producă nici un perceptibil, aceste două vorbe:

— Vreau eu.

Pe urmă se întoarse, fără să aștepte răspunsul portughezului.

— Eu cred, repetă Mira, pregetând a vorbi — cred că eu am putut o dată să-mi exprim opinia într-un mod destul de rău... se poate chiar să-i facă bine...

— Tot părerea aceasta am avut-o și eu, zise Saulnier.

— Toată lumea este împotriva mea, zise Mira silindu-se să zâmbească. Eu cedez bucuros și ader din toată inima.

Un aer de mulțumire luminează obrazul bolnavului. Sara îl sărută pe frunte.

— Vom pleca peste câteva zile — zise Micuța.

Leon de Laurens închise ochii obosit de emoția prea tare ce simțea. Ar fi vrut să prelungească momentul acesta, unic în viața lui, dar era prea obosit. Un vâl confuz se lăsă peste gâtul lui. Trăsăturile așa de palide, acum iradiau de bunăstare ; speranța, ca un balsam suveran, îl vindecase rana. Era fericit.

Franz se trezise mult mai târziu decât Sara. Dumnezeu știe dacă visele sale nu se asemănară cu ale doamnei de Laurens !

El visase bucurie, plăcere, nebunie. Poate că, în somnul său, vreo amintire voluptoasă îi adusesese pe buze numele Sarei, dar negreșit că nici o idee de răzbunare nu era legată de numele acesta. Amor tânăr, încântător, o ambiție copilărească, aur, mărire, zâmbete.

Se trezi fericit ca și în visul său. Se uită la bogăția alcovului său, pipăi mătasea bogată a perdelelor, sări cu picioarele goale, pe nobila bogăție a covorului.

Ce frumos arătau acestea ! Ce bune erau ! ... Ce urâtă era mansarda de ieri ! Nici nu-și mai aducea aminte Franz că locuise într-o mansardă. Era făcut pentru luxul acesta strălucitor, eleganța lui se potrivea cu toate bogățiile acestea. El era stăpânul lor și sărăcia lui trecută îi apărea ca un vis îndepărtat.

Soarele de iarnă trecea prin tulpul brodat care acoperea ferestrele. O, ce frumoasă era viața ! Inima lui Franz era plină, parcă era apăsată de plăcere.

Faimoasele mobile de la Monbro, aduse seara trecută în lipsa lui, își arătau formele lor elegante și alese. Franz, se ducea din cameră în cameră, se oprea în extaz înaintea unui grup de Cumbervortz sau de Pradier, admira, se culca pe divanuri, sărea ca un nebun.

După ce se trânti pe toate sofalele, după ce sări pe toate covoarele, se întoarse în camera de culcare și se așeza lângă o masă de palisandru unde aruncase când se întorsese câștigul său din ajun, aur și bilete la un loc.

Se înfășură într-un halat de atlas și se așeză să-și privească comoara, să-și alinieze napoleonii cu grijă și simetrie. Își făcea socotelile ca un casier minuțios care vrea să-și facă bilanțul de seară.

Însă, când fu la jumătatea socotelii, o idee fără veste, îi trecu prin minte. Încurcă socotelile, trânti un pumn în masă și grămezile de aur se rostogoliră. Se făcu iar o învâlmășeală care-și avea farmecul ei. Franz se mai uită o dată pe comoara lui, distrat și plictisit, pe urmă nu se mai gândi la ea.

Se afundă alene în fotoliul său Pompadour și fu nepăsătoare la gânduri. Îi veniră iar toate ideile care-l frământau în ziua trecută. Dar nu le găsea nici un sfârșit tuturor acestor gânduri. Erau numai planuri, posibilități, speranțe îmbătătoare, printre care nu era nimic serios.

Începu în sfârșit să se gândească numai la Denisa. Acest lucru îi producea numai liniște și bucurie. Franz, răsturnat pe canapea, cu ochii pe jumătate închiși, cu buzele întredeschise vorbea cu surâzătoarele amintiri din ajun. Tot ce-și amintea de Denise îl făceau s-o iubească și mai mult. O vedea nobilă și cu sufletul curat, chipul dulce al frumoasei fete era în fundul inimii lui și păstra o aureolă de seninătate suavă. Ieri Franz ar fi voit poate ceva mai romantic în întrevederea lui de la Hans Dorn. Acum, fără veste, se bucura. Era fericit că regăsește fără pată albul vâl feciorelnic.

Putea el să greșească ori să se înșele? Franz tresărea de bucurie și de mândrie oricând își zicea: „Mă iubeste!“ pentru că o vedea ca un mărgăritar unic și ar fi pus în practică lecția de duel a lui Grisier împotriva oricui ar fi vrut să pretindă numai că putea să existe în momentul de față, o femeie care să se compare cu domnișoara d'Audemmer. Și femeia aceasta îl iubea pe el, Franz, nu numai de când îi zâmbea norocul, de când era fiul vreunui prinț, ci de multă vreme: îl iubise atunci când era sărac, plătând, fără nume!

Bucuria lui era amestecată cu recunoștința adâncă. Copilul nebunatic era acum bărbat, îi mulțumea lui Dumnezeu!

Apoi o vedea înainte-i pe Gertruda cea gingașă. Pretutindeni, împrejurul lui, chipuri drăgălașe! Pretutindeni, figuri iubite!

Clopoțelul din apartamentul său, tras cu o discreție timidă, răsună slab. El nu-l auzi. Clopoțelul răsună încă a doua și a treia oară, pe urmă în sfârșit o cheie se învârti în broasca ușii de la intrare și cineva intră.

Franz nu băgă de seamă. Trebui să-i atragă atenția vocea dulce a portăresei ca să-l trezească din gânduri.

Ea se opri în pragul dormitorului și, când văzu aurul de pe masă, își scoase cu respect ochelarii.

— Să mă ierte domnul, zise ea salutând solemn, dacă am intrat descuind cu cheia mea... dar domnul nu a auzit clopoțelul.

Franz sări de pe scaunul lui. Portăreasa zise iar :

— N-ai ce zice, tinerețea-i tinerețe ! Nu bătrânii aceia, bărbatul și femeia de cincizeci de ani, ori cincizeci și cinci, poate și șaizeci, pe care i-am avut aici, ar fi mobilat apartamentul astfel !... O, nu ! ei aveau mobile vechi, mesicioare, mese cu picioare de șerpi, scaune de paie, fotolii de pe vremea potopului !

— Ai venit pentru feciorul pe care te-am rugat să mi-l găsești ? zise Franz.

Portăreasa își puse ochelarii ca să-i scoată îndată cu respect.

— Este frumos ! zise ea uitându-se împrejur, este frumos ! frumos ! frumos ! Hei ! doamne, este frumos !... Oricum, ciudat trebuie să i se pară domnului ca să se vadă aici după ce a fost...

Portăreasa nu isprăvi. Instinctul său diplomatic o prevestea că fraza era foarte periculoasă.

— Colo sus în mansardă ? întrebă Franz zâmbind.

Portăreasa scoase o batistă mare de bumbac vârgată cu roșu și cu albastru, și-și suflă nasul cu zgomot ca să-și ascundă tulburarea.

— Hîm ! e frumos ! frumos ! zise iar. Așa ceva face onoare unei case, că are un prim chiriaș ca dumneata și trăsuri galante care se opresc la poartă acum !

Se opri deodată ca să continue apoi :

— Ce proastă sunt ! uitasem, trăsura ! și doamna aceea care așteaptă !

— Ce doamnă ? întrebă Franz.

— O doamnă frumoasă care vrea neapărat să vorbească cu domnul, răspunse ea clipind din ochi.

— Spune-i să intre.

Altădată, când era colo sus, i se declarase că în casă nu se primesc femei. Dar asprimea aceasta era numai pentru mansarde, virtutea la Paris nu există decât pentru chiriașii săraci.

— Îmi închipuiam eu că domnul o s-o primească, cu toate acestea, n-am îndrăznit... zise portăreasa clipind din ochi.

— Condu-o pe doamna ! zise Franz.

Portăreasa salută cu tot corpul și cu ochelarii. Franz abia avu vreme numai să-și pună cravata. Peste câteva secunde intră portăreasa însoțită de o doamnă cu voalul lăsat pe ochi.

— Adineauri am uitat scrisorile acestea, zise portăreasa punându-l pe masă. Apoi ieși.

Franz luă scrisorile, pentru ca s-o primească pe frumoasa musafiră, pe care o recunocsuse cu tot vâlul său. Era doamna de Laurens.

XI

INVITAȚIA

Sara văzu cu mirare luxul care o înconjura. Ea nu venise niciodată la Franz, dar îl știa sărac.

Franz o duse până la canapea unde se așeză lângă ea.

— Nu mă așteptai ? zise ea.

— Mărturisesc... începu Franz...

— Te miri că mă vezi ?

— Sunt deosebit de fericit...

— Douăzeci și patru de ore fără să-mi trimiți două vorbe ! murmură ea, când știa că viața îți era în primejdie ! Ah, nici nu știi cât am fost de neliniștită, Franz.

Franz se roși. Adevărul era că nici nu se gândise, și în sinceritatea inimii sale, se găsea tare vinovat. Sara se uita la el cu ochii săi mari și negri încărcăți de tristețe. N-o văzuse niciodată așa de frumoasă.

Bolborosi câteva vorbe de scuză.

— Nu trebuie să te justifici, Franz, zise Sara melancolică. Ghicesc eu prea bine scuza ta... Nu mă iubești.

— Cum poți gândi așa ceva !

— De prea multă vreme mi-e frică. Ești un copil pe lângă mine și legăturile acestea vinovate sfârșesc totdeauna rău !

Am așteptat până acum, dragul meu, și cu ce nerăbdare ! Tot speram două vorbe de la tine !... Nu venea nimic... Dumnezeuule ! Cât am suferit !... În sfârșit n-am mai putut rezista, am spus să pună caii la trăsură și am alergat aici...

— Cât de mult îți mulțumesc, Sara ! zise Franz.

Era ceva rece. În loc să se aprindă, tânărul părea că se pune în rezervă. Își aduse aminte că Sara căscase când îi spunea el c-o să se bată în duel.

— Nu sunt așa de vinovat precum crezi, zise domnul cu mult sânge rece. Ieri mă dusesem în strada Prouvaires, pentru ca să te văd.

— Eram acolo și te așteptam.

— Doama baroană de Saint-Roch mi-a spus că nu erai... M-am întors foarte târziu tot sperând că poate o să vii... Azi de dimineață cum aș fi ieșit din casă, aș fi venit direct la dumneata.

Îi sărută mâna cu galanterie. Sara asculta cu ochii în jos explicațiile acestea, prea precise, care îi plăceau. Dar ar fi vrut emoție și nu găsea decât curtenie.

— M-am înșelat, zise ridicând ochii și zâmbind, nu e vina ta ! Și sunt fericită de eroarea mea !... Acum îmi rămâne să-ți fac o rugămintă... fiindcă pentru acest motiv am venit aici.

Franz luă poza unui om care ascultă.

— Am venit să te invit la serbarea câmpenească pe care o vom da la castelul tatei — zise Sara.

— Îți mulțumesc, răspunse el din vârful buzelor dar...

— Dar refuzi ?

— Nu îndrăznesc să spun asta... Nu știu...

Sara făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să se ridice, atât clocotea în ea mânia. Dar se stăpâni și reuși să întipărească pe trăsăturile sale acel zâmbet melancolic de la începutul întrevederii.

— Altă dată — murmură dânsa — ai fi primit cu prea multă plăcere ocazia aceasta de a mă vedea.

— Chiar și azi te rog să crezi că nu m-am schimbat, răspunse Franz. Dacă n-ai fi decât dumneata...

— Nu cumva îmi porți pică ? zise ea, și n-ai vrea oare să mă faci să plătesc eu neplăcerile pe care ți le-au provocat unii membri ai casei de Geldberg ?

— Aș face foarte rău să-mi aduc aminte de acest lucru, doamnă, răspunse el. Oricine poate face ce vrea oamenilor săraci și slabi : știi că așa este obiceiul în unele clase ale lumii și pe atunci eram slab și sărac !

— Acum ești bogat ? zise Sara neputându-se ține să nu întrebe.

Abia îi puse întrebarea aceasta și se căi. Ar fi vrut să-și ia vorba înapoi, dar nu mai era vreme.

Franz se sculase repede și se învârtea prin cameră :

— Da, doamnă, răspundea el în fraze întretăiate, sunt bogat, am să fiu și mai bogat... sunt nobil ! și acei care au disprețuit nenorocirea mea ar fi poate prea bucuroși să se asocieze la norocul meu...

Fără să știe ce făcea, luă de pe masă cele două scrisori aduse de portar și le mototoli.

Doamna de Laurens oftă adânc așa încât să izbească urechea lui Franz și lăsă capul pe piept.

— Dacă aș fi știut că ești bogat, n-aș fi venit, zise ea.

În accentul său era melancolie. Franz se opri din plimbare și se întoarse spre ea ; i se păru că vede o lacrimă în frumoasele ei gene.

— Am greșit, zise el. Sunt un nebun, Sara... iartă-mă !... totdeauna mi-ai făcut numai bine !... voi veni ! voi veni !

— Nu ești nebun, Franz, îi zise ea, și-ți mulțumesc din toată inima dacă pentru mine uiți pofta de răzbunare.

— Numai pentru tine, scumpo.
— Omul care te-a insultat îți va cere scuze...
— Cavalerul de Reinhold ? zise Franz. Este prea bătrân, prea zbârcit, sulemenit, prea pleșuv, prea fricos !
Se apropiase de Sara și, automat desfăcea una din cele două scrisori.

— Cum vei voi, zise Sara ; dar eu disprețuiesc pe omul acela pentru ceea ce ți-a făcut și m-ar fi plăcut să-l umilesc în fața ta... Acum c-ai primit, Franz, să vorbim de treburile noastre și să ne luăm măsuri... Are să fie o serbare nemaiauzită... grosul invitaților va pleca în cursul săptămânii viitoare ; însă familia și intimitii vor părăsi Parisul duminică sau luni... Vrei să mergi cu noi ?

Franz nu răspunse. Deschisese scrisoarea. Printr-o întâmplare ciudată, scrisoarea vorbea de serbarea de la Geldberg, și anunța pozitiv vizita Sarei. Ceva mai mult, scrisoarea profetiza în termeni preciși cea din urmă propunere pe care o făcuse Sara. Franz nu cunoștea condeiul și nici nu găsi vreo iscălitură.

Iată ce zicea scrisoarea :

„O persoană care are cuvintele sale ca să poarte domnului Franz un interes serios crede că trebuie să-l prevină că în curând are să i se facă o invitație ca să asiste la serbarea cea mare pe care bancherii Geldberg, Reinhold și Compania trebuie s-o dea la castelul lor din Germania.

Domnul Franz poate primi invitația aceasta, însă este rugat să nu părăsească Parisul mai înaintea celorlalți și să plece cu familia de Geldberg. Aici e primejdia, și este o primejdie de moarte !“.

Fraza și pagina se termină cu vorba asta.

Franz mototoli scrisoarea și o puse în buzunar. Lăsă capul pe piept. Concordanța aceasta ciudată a vorbelor din scrisoare cu vorbele Sarei îl uimeau mult.

— Ei bine ? zise Sara.

Franz voia să refuze dar tot nu răspunse.

Visa. În visarea lui deschise cea de-a două scrisoare.

— Ciudat moment ți-ai ales ! zise Sara, pentru ca să-ți citești scrisorile...

Franz nu auzea. Își aruncă ochii pe a doua scrisoare. Aici erau numai două rânduri scrise foarte subțire și gingaș.

Abia le citi și fizionomia i se schimbă, se roși.

— Ei bine ? întrebă Sara. Aștept să-mi dai răspunsul, Franz.,,

Și fiindcă tânărul se codea, îi mai zise :

— Te întreb dacă vrei...

— Am auzit, am auzit ! primesc și-ți mulțumesc de o mie de ori !... Voi merge !... Voi merge !

• • • • •

Trecuseră zece minute de când plecase doamna de Laurens. Franz rămăsese singur. Ținea în mână a doua scrisoare deschisă și parcă nu-și putea deslipi ochii de pe scrisoare. De câteva ori de la plecarea Sarei, apropiase hârtia de buze ca să o sărute cu drag. Scrisoarea nu vorbea de iubire, conținea numai fraza asta :

„D... d'A... îl previne pe domnul Franz că se va duce în Germania cu familia de Geldberg“.

— Și eu mă duc ! își zise Franz. Cum se potrivesc toate pentru mine în această prea fericită săptămână ! Am să mă duc, o s-o văd... Ce bine ar fi să țină mai multă vreme acea sărbătoare !

Mai stătu două trei minute pe gânduri și apoi se încruntă.

— Dar scrisoarea cealaltă ! gândi el. Ce înseamnă avertismentul acesta și cine mi-o fi scriind ?

Căută scrisoarea pe masă și pe divan, unde șezuse Sara. O găsi în cele din urmă mototolită în buzunarul halatului.

O desfăcu, o citi încet și cu băgare de seamă.

Ciudat și iar ciudat ! Scrisoarea spunea tot și amenințarea ce conținea era de o importanță reală. Dar de la cine venea. După ce o mai citi, se uită la adresă, dar nu înțelese nimic. Fiindcă înțelesul se sfârșea în josul primei pagini, nu căută mai departe. Din întâmplare însă

întoarce foaia. Curios ! Scrisoarea nu se terminase. Franz citi mai departe :

„Domnul Franz va desconsidera poate avertismentul acesta pentru că este brav și-i place primejdia, dar primejdia aici nu e numai pentru dânsul. Domnișoara D... d'A... face parte din invitații care trebuie să plece cu familia Geldberg Va împărtăși și dânsa pericolul și pe capul său va cădea imprudența domnului Franz.“

— Știe tot !... murmură Franz încrămenit.

Se părea că întâmplarea se însărcina să probeze una câte una toate afirmațiile expeditorului anonim. El anunța vizita doamnei de Laurens, doamna de Laurens venise ; prezicea invitația, invitația fusese ca să zicem astfel, chiar în aceiași termeni ca și scrisoarea ; vorbea în sfârșit de domnișoara d'Audemmer, și Denise venea singură să adeverească spusele sale întrucâtva și că-i dea un ultim certificat de sinceritate.

Dar nu numai coincidențele acestea -- oricât de ciudate și neexplicabile erau -- îl făceau să se mire. Abia înțelegea acum. Stătea pe gânduri și nu mai știa ce trebuie acum mai avea nicio idee. Stătea cu ochii pironiți pe iscălitură, să facă. În mintea sa era numai confuzie și tulburare ; nu

Nu era un nume. Erau două vorbe care răsunau pentru dânsul emoțiile din zilele trecute, două vorbe care-i uimeau, care făceau să-i bată tâmpilele.

Scrisoarea era iscălită :

Cavalerul german

XII

TREI AMBASADORI

Domnul baron de Rodach — cavalerul german — lua în amintirile lui Franz și mai cu seamă într-ale frumoasei Gertruda, care știa totul numai prin Franz, niște proporții uimitoare.

Când se gândea la cavalerul german, Franz nu se putea feri de o emoție superstițioasă. Era și speranță și spaimă. De multe ori râdea chiar de sine cu dispreț. Dar și cavalerul german era un personaj foarte ciudat !

Trecuseră 48 de ore. Era în ziua de joi 8 februarie. Domnul baron de Rodach se angajase să vadă chiar în ziua aceea, înainte de amiază, pe doamna de Laurens la Paris, pe meinherr Van Praet la Amsterdam și pe Ianoș Gergyi la Londra.

A făgădui, era prea mult chiar ; dar a se ține de făgăduială... Era ceva absurd sau magic. Și totuși domnul baron de Rodach își îndeplini întreita-i făgăduială.

La amiază, în ziua de 8 februarie, fromul ungurului Ianoș, servitorul bunului Fabricius Van Praet și valețul doamnei de Laurens anunțară pe rând stăpânilor pe „Domnul baron de Rodach !“.

Și domnul baron de Rodach, intră vesel fără să lase în urmă-i cel mai mic miros de pucioasă.

Lăsând la o parte detaliile, purtarea domnului de Rodach fu aceeași la Londra, la Paris și la Amsterdam ; pretutindeni ceru convorbire în particular și pretutindeni fu primit.

După ce ieși de la doamna de Laurens, aceasta din urmă se urcă în trăsură, cu mânia și spaima întipărite în obraz. Se duse drept la Templu unde o sili pe Batailleur să-și lase marfa și să vorbească cu ea ceva important.

În casa lui Fabricius Van Praet și cea a ungurului Ianoș fu numai confuzie și tulburare după ieșirea domnului baron. Van Praet, de obicei așa de liniștit, părea furios, ungurul părea încremenit de furie.

Negreșit că amândurora li se întâmplase ceva asemănător, pentru că purtarea lor fu aceeași, începură numai-decât să se pregătească de voiaj.

• • • • •

Veni ziua a treia, sâmbătă, zi de scadență despre care am vorbit de mai multe ori în istoria aceasta și de care casa de Geldberg se temea de multă vreme.

În afară nu se simțea nimic din criza în care se găsea casa. Creditul lui Geldberg, Reinhold și Compania era același. Dar cu comerțul este ca și cu viața : cu mult timp înainte să-și pună boala urmele ei funeste pe obraz, corpul suferă dureri surde.

Zvonuri neînțelese circulau prin birourile lui Geldberg. De unde vin zgomotele acestea deocamdată, nu se știe, dar ele vin.

Și apoi vine spaima. Casa întreagă are un fel de freamăt inexplicabil, seamănă cuun om sănătos pe care un vis l-a speriat de moarte.

Nimeni nu formulase ideea că Geldberg, Reinhold și Compania aveau să-și suspende plățile în ziua de 10 februarie 1844, după 15 ani de existență și în ajun de a lua asupra-și unul din cele mai importante dintre drumurile noastre de fier.

Nimeni nu știa pentru ce exista credința asta. În birouri era numai un singur om în stare să știe ceva hotărât, și omul acesta, casierul Moreau, tăcea ca marmura. El nu suflase nici o vorbă.

Dar, încă o dată, zvonurile acestea vin nu se știe cum, știrile de nenorocire ies din pământ și în aer se strecoară o voce misterioasă care le șoptește la ureche.

Ori de câte ori un nou venit se prezintă la casă, era un moment grozav. Apoi speranța revenea, pentru că banca achita ca de obicei orice cerere.

Ziua trecea ; nici o catastrofă nu se întâmplase și liniștea comună poate că s-ar fi sfârșit dacă s-ar fi arătat în birouri vreunul din șefii casei. Dar tocmai în ziua aceea nu se vedea niciunul. Începuse să se șoptească că ei pleaseră mai dinainte.

Asta era o greșeală. Încă de dimineață cei trei asociați sît în camera de consiliu.

Primele ore ale întrunirilor fuseseră triste, posomorate.

Și, cu cât trecea timpul, nu se linișteau. Înfrigurarea lor creștea în loc să se micșoreze. Se uitau pe rând la cadranul pendulei, pe urmă lăsau disperați ochii în jos. Nu schimbau nici o vorbă, nu făcea nici o mișcare. Așteptau un

răspuns de la baronul de Rodach, ori chiar pe baronul de Rodach. Dar nimic ! Ceasul curierului trecuse. Nimic.

Când începuseră să-și piardă cu desăvârșire speranța, intră valetul Klaus cu trei scrisori în mână.

Reinhold, Abel și Mira nu-și putură stăpâni nerăbdarea. Se ridicară deodată și întrebă într-un glas :

— Pentru mine este ?

Răspunsul fu favorabil pentru toți : era o scrisoare pentru doctorul Jose Mira, o scrisoare pentru domnul Abel de Geldberg, o scrisoare pentru cavalerul de Reinhold. O scrisoare venea din Paris, una din Amsterdam și una din Londra.

În primul moment cei trei asociați nu se gândiră decât să rupă pecetile și să citească repede. Nu băgară de seamă că scrisorile erau la fel, în afară de mărcile de pe plicuri, și că, foarte sigur, aceeași mână le scrisese pe toate trei.

După ce isprăvi de citit, prima lor grijă fu să pună bine scrisoarea primită. Împreună rupseseră pecetile, împreună citiseră, împreună iar, băgau scrisorile în buzunar.

Acest trio de scrisori le aduseseră o schimbare însemnată. Până la sosirea lui Klaus fuseseră triști și descurajați, acum, părea că-i răcorise un vânt bun și vesel. Reinhold își regăsise aerul lui fanfaron, obrazul nesărat al tânărului Abel radia de mulțumire și de îngâmfare, chiar doctorul își descruntase groasele-i sprâncene și nu mai avea înfățișarea tristă decât pe jumătate.

Se priviră în tăcere câteva secunde. Apoi cavalerul de Reinhold, în calitatea sa de om deschis și expansiv, se însărcină să spargă gheața. Își frecă mâinile cu înfrigurare.

— Haide, peste un ceas se închide casa și atunci am scăpat de minune ! zise arătând cu degetul pendula care arăta orele trei trecute.

— Bah ! zise tânărul domn de Geldberg. Cum înțelegi dumneata vorba asta : am scăpat minunat ?

Îi fusese tare frică, dar nu-și mai aducea aminte.

— Vreau să zic — răspunse Reinhold cu îngâmfare — că, fără mine, plățile casei ar fi fost desigur suspendate la ora asta.

Abel dădu din umeri.

— Bah ! zise dânsul încă o dată, nu mi-a fost nici o frică de ungurul Ianoș... Adevărata primejdie venea de la Van-Praet, care este un om bogat... și, dacă era casa cu adevărat amenințată, apoi eu am ferit-o bine.

— Tânărul meu prieten, mă așteptam mai puțin de la modesta dumitale luminată — răspunse Reinhold cu ironie.

Discuția era să se aprindă.

— Calmați-vă domnilor, zise doctorul. Timpul trece, este adevărat, dar până să bată ora patru, multe lucruri se pot întâmpla !

— Suntem feriți din partea ungurului, zise Reinhold.

— Ești destul de sigur ?

— Foarte sigur.

— Și n-avem să ne temem de meinherr Van Praet, zise încrezutul.

— E sigur ? întrebă doctorul.

— Mai întrebi ?

Mira se uita când la unul când la altul. Pe obrazul lui nemișcat era puțină mirare.

— Hei ! cum ați putut aranja când nici unul, nici altul n-ați părăsit Parisul ? zise dânsul ascunzând un gest de curiozitate sub aerul lui grav.

— Are cineva mijloacele sale, răspunse Reinhold.

— Proverbele sunt niște prostii, adăugă tânărul domn de Geldberg și cel mai prost din toți este cel care recomandă să-și facă omul singur treburile... când are un bun ambasador...

— Ah ! Ai tratat cu Van Praet prin ambasador ? zise Mira.

Pe figura tânărului bancher se citea cea mai mare mulțumire de sine. Se mulțumi să se încline în semn de afirmare.

— Și dumneata ? întrebă iar Mira adresându-se lui Reinhold.

— Exact la fel, răspunse cavalerul. Și nu-mi vine să cred că ambasadorul tânărului nostru amic poate ajunge măcar la degetul mic al ambasadorului meu.

— Dacă vi l-aş spune cine este ! începu Abel cu aprindere.

Dar se opri şi luă un aer de discreţie afectată.

— Tac, zise îndată muşcându-şi buza. Vă spun numai că mijlocitorul dumneavoastră cel faimos şi dumneata, domnule cavaler, aţi împins o uşă care era deschisă...

— Aş fi vrut să te văd pe dumneata ! răspunse Reinhold, a cărui figură se întunecă o clipă — cum ai fi înfruntat mânia ungurului !

— Ce mai treabă ! zise Abel. Dacă ar fi fost vorba numai să-l pun la locul lui pe acel bătrân trădător de sabie, n-aş fi însărcinat pe nimeni ci aş fi lucrat eu singur.

— Şi prin urmare atunci ai fi putut să probezi cel puţin o dată ceea ce afirmi foarte adesea, adică faptul că eşti foarte brav... răspunse Reinhold.

Abel se roşi. Vorba asta îl ustură cu atât mai mult cu cât lipsea vreo jumătate de duzină de dueluri ca să fie un sporting gentleman.

— Domnule ! zise dânsul cu ochii aprinşi — dacă aş crede că ai vrut să mă insulti !

— Pace ! pace ! îi întrerupse doctorul foarte serios. Amândoi aveţi nevoie deopotrivă, pentru că în starea actuală a casei, ar fi fost cu neputinţă să achitaţi oricare din cele două creanţe... Aţi lucrat cu isteţime şi vă mulţumesc pentru ceea ce mă priveşte pe mine... Dar eu cred că am făcut ceva şi mai bun decât dumneavoastră. Vom pune mâna pe trei sute de mii de franci.

Ceilalţi doi asociaţi ridicară capetele şi nepăsarea dispreţuitoare de pe feţele lor făcu loc unei plăceri lacome.

— Adevărat ? murmură cavalerul.

— Trei sute de mii de franci — repetă Mira.

— Şi cum ai izbutit ?

Mira, fără voie vorbi mai încet şi pronunţă numele doamnei de Laurens.

Reinhold şi Abel începură să râdă cu toată inima. Ideea asta că vor avea bani îi înveselise.

— Cum dracu' ai cutezat, doctore ? zise Reinhold.

Mira zâmbi.

— Hei ! domnilor, zise dânsul, nu cumva credeţi că aveţi monopolul ambasadurilor ?

— Ai dreptate, zise Abel.

— Desigur ! zise și Reihold. Trăiască diplomația !

Își strânseseră mâna și poate pentru întâia oară, fără gând rău.

— Suntem scăpați ! zise dânsul. Suntem scăpați și catastrofa aceasta, pe care am evitat-o, ne-a folosit numai că ne-a învățat să fim chibzuiți. Acum câteva cuvinte, vă rog, despre afacerile noastre cele mari. Serbarea, și drumul de fier ! zise Reinhold. Serbarea merge... și mi-am procurat aseară într-o cârciumă din Templu, adăugă el plecându-se la urechea lui Mira, patru invitați care vor face minuni.

Privirea doctorului îi puse o întrebare mută.

Reinhold clipi din ochi într-un fel care da de înțeles.

Tânărul Abel nu văzu manevra aceasta ; se dusesese la birou unde căuta ceva prin hârtii.

— Cât despre drumul de fier... merge cu puterea aburului !... zise dânsul.

Abel râse singur de gluma lui și zise apoi iar arătând un pachet de scrisori :

— Zece mii de cereri de acțiuni, de luni și până azi !... Până acum n-am cheltuit încă nici o para pe publicații ! E minunat !

— Peste opt zile o să avem capitalul îndoit, zise Reinhold.

— O să-l avem înzecit peste o lună ! răspunse tânărul Geldberg.

— Și când ne vom întoarce de la castel, zise cavalerul, acțiunile noastre vor avea o primă de două sute cincizeci de franci...

Bătu ora patru. Se sculară dintr-o singură mișcare : era ceasul când se închidea Casa.

— S-a sfârșit ! zise doctorul ; între trecutul și viitorul nostru este acum un zid !... nici chiar soarta nu mai poate nimic împotriva casei de Geldberg.

Până să se gândească ceilalți doi asociați să răspundă și tocmai când se auzi cea din urmă bătaie a orei patru, în anticameră se auzi un zgomot.

Și deodată se auzi un ciocănit tare la ușa cea mică de la scara privată în care intra Moreau casierul în camera vecină cu camera de consiliu. Ușa aceasta fusese închisă pe dinăuntru ca să nu fie deranjat de nimeni mai cu seamă că asociații depuseseră în dimineața acelei zile, printr-o comună înțelegere, în Casă, toate resursele lor personale. Nu mai aveau nimic în caz de nenorocire.

Zâmbetul îngheță pe buzele portughezului. Abel și Mira rămaseră cu gura căscată și cu ochii speriați. Zgomotul creștea în anticameră. Se auzea o voce de tunet care porunceă valeților să deschidă.

Reinhold îngălbeni când auzi vocea aceasta. Când tăcea glasul acesta se auzea un altul plăcut și bun. Atunci Abel holba ochii de spaimă.

În sfârșit, în dosul ușei casierului se mai auzea și o voce de femeie necăjită care pronunța foarte distinct numele doctorului Mira.

Toți trei asociați înțepeniseră lângă cămin parcă îi lo-vise trăsnetul.

XIII

MUSAFIRII PE CARE NU-I AȘTEPTI

Zgomotul creștea în anticameră. Era acolo una din acele voci tari și tunătoare care supără urechea întocmai ca sunetul apropiat al unui corn.

Ce de afară amenințau, blestemau. Servitorul se apăra cu sfială și accentul său exprima din ce în ce mai multă groază.

Bătăile se înmulțeau în ușa de la scărița casierului.

— Deschideți ! striga cel de acolo, domnule doctor, știu că ești acolo și-ți poruncesc să deschizi !

— Este sora mea !... poate să urle și să bată cît o vrea... zise tânărul Abel.

Părerea poate că era înțeleaptă, însă doctorul nu era în stare să-l asculte. O putere misterioasă părea că apasă pe voința lui. De câte ori își auzea numele făcea fără voie câte un pas înapoi și se apropia de camera cea mică. Îl atrăgea ceva de partea aceea, dar degeaba, orice rezistență era zadarnică : trebuia să se predea.

Abel și cavalerul nu făcuseră nici o mișcare. Doctorul însă, cedând forței misterioase care-l atrăgea spre locul de unde venea acel glas de femeie nerăbdătoare și întârziată, trecuse fără să știe tocmai de partea cealaltă a camerei.

— Deschide ! deschide odată ! striga Sara lovind cu pumnul în ușă.

Doctorul ezită o clipă, pe urmă făcu un gest de nepăsare disperată.

Ușa principală se zguduia grozav.

— El este ! o !... el este !... zise cavalerul abia suflând, clipind des ca o femeie.

— Și nu este singur ! zise și tânărul Abel.

— Eu cred că ar fi mai bine să deschidem, mai zise el.

— Nu, nu ! strigă Reinhold nebun de frică. Ușa este zdravănă... poate că nu vor putea s-o spargă !

Era așa de orbit de frică că nici nu îi venea ideea să fugă. Stătea acolo prăpădit, topit, picioarele nu-l mai puteau ține.

O a doua lovitură dată de afară în ușă, și mai tare decât întâia oară, desfăcu canatul ușii, o a treia lovitură făcu să sară zăvorul din loc.

Van Praet, Reinhold și Abel se sculară când văzură pe Sara și o salutară ; ungurul îi imită foarte posomorât, nu-i plăcea să aibă acum înaintea sa o femeie.

Reinhold, dimpotrivă, prinse din zbor zâmbetul său, aceasta era o schimbare și orice schimbare îi plăcea. Cu cât ar fi fost mai multă lume în cameră, cu atât i se părea întrevederea mai puțin periculoasă. Se liniștea cu încetul și privirea lui era gata să devină mai arogantă.

— Ei ! zise Fabricius, este adorabila noastră Sara !... Frumoasă doamnă, te-am văzut când erai mititică și chiar atunci erai încântătoare. Îmi aduc aminte că venerabilul nostru amic Moise Geld zicea că ești mica sa comoară.

Doamna de Laurens răspunse acestor vorbe cu un salut ceremonios a cărui ultimă instanță fu pentru ungur. Acesta își răsucea mustața.

Reinhold oferi Sarei fotoliul său și o puse ca o pavăză între sine și adversarul său.

XIV

PARIS, LONDRA, AMSTERDAM

Doamna de Laurens luă fotoliul pe care i-l oferea Reinhold.

— Am venit aici, zise ea așezându-se ca și cum ar fi simțit nevoia să-și explice prezența, ca să-l înlocuiesc pe bărbatul meu ale cărui interese sunt nedemn vătămate prin purtarea acestor domni... Afară de aceasta, am dreptul să stau aici, zise Sara adresându-se ungurului, în calitatea mea de fiică și moștenitoare a lui Moise Geld.

Ianoș se înclină țeapăn ca un elev timid.

— Ei ! scumpă copilă ! zise Van Praet, dă-mi voie să-ți spun astfel, mie care te-am ținut de atâtea ori pe genunchii mei... O ! Doamne ! cui i-ar veni în gând să se plângă de amabila dumitale prezență ?... Bună ziua, învățate doctore !... nu, poți ghici câtă bucurie simt că te revăd ! Iată-ne ! Afară de Moise Geld, venerabilul nostru decan, care, socotesc că se bucură de o perfectă sănătate, și de bietul Zaheus Nemser (și șterse o lacrimă reală ori imaginară) iată-ne reuniți toți încă odată !... Pot să vă afirm, bunii mei prieteni, că nu venim aici cu gânduri vrăjmașe.

— Vorbește pentru dumneata ! zise foarte sec ungurul.

— Haide, domnule Ianoș ! răspunse calm olandezul, a cărui vorbă se făcea tot mai dulce, ferește-te de a lua

cumva întrevederii acesteia caracterul său amical !... Mi se pare că înțeleg că scumpa noastră Sara a pățit tot ca noi... Vai ! interesul desparte astfel familiile ! Dar, dacă afacerea sa este tot atât de simplă ca și ale noastre, atunci doresc ca în zece minute să ne înțelegem.

Zâmbi doamnei de Laurens.

— Să procedăm metodic — zise el iar — și pentru că avem o doamnă între noi, să-i cedăm cuvântul, după cum cere galanteria.

— Obiceiul casei — zise Sara al cărei ton liber și hotărât ar fi făcut onoare unui avocat — era, mi se pare, să delege pe unul din membrii săi ca să se ocupe cu, una sau cu mai multe socoteli particulare...

— Este foarte adevărat — întrerupse Van Praet ; pentru că, de când s-a retras venerabilul Moise, eu am avut raporturi numai cu tânărul meu amic Abel.

— Eu am avut nenorocirea să tratez cu omul acesta ! zise Ianoș arătând cu degetul pe cavalerul de Reinhold.

— Eu, zise iar doamna de Laurens, eram în relații directe cu doctorul Josè Mira și trebuie să vă spun că aveam în el o încredere oarbă... Să vă spun ce s-a întâmplat... Doctorul s-a prefăcut că va lipsi, mi-a trimis un agent pe care mai înainte îl pusese la curent cu unele secrete, care îl interesau pe domnul de Laurens...

Sara nu se tulbură pronunțând vorbele acestea.

— Domnul de Laurens ! zise dânsa mai departe aprinzându-se foarte tare, un om gata să moară pe patu-i de suferință, a cărui poziție disperată o cunoaște doctorul Mira, în calitatea sa de doctor !...

— Ah ! domnule, zise Sara doctorului Mira, nu puteai să-l lași să sfârșească în pace o viață de chinuri și de suferințe ! Mai avea câteva zile să trăiască pe pământul acesta ! I le-ai otrăvit și pe acelea !

Se opri ca și cum o îneca emoția. Vorbele acestea făceau asupra ungurului vădită impresie. Se uita la ea uimit de frumusețea ei și un minut își uită chiar necazul ca să-l împărtășească pe al Sarei.

Reinhold se bucură de rezultatul acesta prețios. Iar bunul Van Praet se ștergea la ochii săi uscați cu o batistă mare de mătase.

— Domnilor, zise Sara iar către cei doi străini, dumneavoastră sunteți prieteni vechi ai tatei... vă socotesc ca și cum ați fi din familie,, în fața oricărora, alții, aș fi găsit puterea ca să tac, dar știu bine că pot vorbi înaintea dumneavoastră... Da, omul acesta a ales pe unul din semenii săi vestit în vicleșug și în înșelătorie !... mi l-a trimis, mie, o biată femeie fără apărare ! Am văzut cu groază în mâinile unui necunoscut niște secrete care l-ar pierde pe bărbatul meu... Necunoscutul acela a amenințat, iar eu am cedat și domnul doctor trebuie să aibă acum cele trei sute de mii de franci smulse de la o femeie care era prietena sa.

Vocea Sarei, în care erau lacrimi, era mult mai convingătoare decât chiar vorbele sale.

— Este ceva odios și laș ! zise ungurul strângând pumnii.

Reinhold și Abel tăceau.

— O ! doctore, scumpe doctore, ești oare capabil de o faptă așa de josnică, murmură Van Praet.

Doctorul ținea ochii în jos, ar fi vrut să zică ceva dar se stăpânea. Micuța tăcea acum. Frumoșii săi sâni agita stofa rochiei. Părea că așteaptă răspunsul lui Mira. Mira însă nu-și descleșta dinții.

— Așa, zise Van Praet cu blândețea lui neschimbată, iată-ne aranjați foarte simetric : trei contra trei... Cauza scumpei noastre Sara mi se pare judecată... are dreptate... de o sută de ori are dreptate... La rândul dumitale, acum, nobile Ianoș !

— Eu am vorbit mai înainte — răspunse acesta — și nu-mi place să vorbesc de două ori... Istoria mea este tot ca a fetei lui Moise Geld... Un om pe care îl cunoșteam mai de mult după nume a venit la mine din partea lui Regnault.

— Reinhold... murmură cavalerul.

— Reinhold sau Regnault... răspunse Ianoș răstit, este numele unui mișel !... să nu mă mai întrerupeți ! Trimisul acela s-a folosit în fața mea de niște mijloace a căror natură nu-mi place s-o explic...

Vocea îi tremură ușor când pronunță vorbele acestea și se roși și mai mult. Iși infundă calpacul pe păr și zise ridicând capul :

— Puțin contează detaliile !... Polițele acelea erau la Paris, la omul meu de afaceri și, azi chiar, în caz de nepłată, trebuia să se înceapă urmărirea... Trimisul duminică, domnule Regnault, a izbutit să-mi stoarcă o iscălitură în alb de care s-a folosit ca să retragă polițele din mâinile agentului meu... și când am sosit eu la Paris, ținându-mă pe urmele escrocului, era prea târziu !

Cu toată teama lui Reinhold îi veni să râdă, atât de minunată i se părea fraza.

— O afacere bine gândită ! zise masivul Van Praet care împlinea de la sine oficiul de președinte. Cât despre mine, continuă olandezul, poziția mea era tocmai aceeași ca și a viteazului Ianoș... După cum se vede, casa de Geldberg are agenți diplomatici minunați și mulți la număr... Acela care s-a prezentat la mine nu-mi prea era necunoscut... trebuie să vă spun că este un tip extraordinar de dibaci ! Mi-a cerut o împuternicire la fel cu cea de care ne-a vorbit domnul Georgyi, pentru că și polițele mele erau la Paris la un om de afaceri care trebuia să pretindă azi plata lor integrală, căci altfel trebuia să înceapă urmărirea definitive... Scumpul Ianoș și eu, schimbaserăm, în privința aceasta, o corespondență cu totul amicală și ne înțeleseserăm să lucrăm împreună... Împuternicirea aceasta, într-un fel sau altul, eu am dat-o... Și când am căzut ca o bombă la mandatarul meu la Paris, polițele mele se duseseră să se întâlnească cu ale domnului Ianoș.

Van Praet se șterse pe frunte și sfârși vorba cu un gest.

— Iată ce propun eu— zise el mai departe după pauză — : Să nu facem scandal !... De ce ?... Noi suntem prieteni vechi. Scumpul doctor să înapoieze Sarei cele trei sute de mii de franci ; Reinhold să înapoieze polițele lui Ianoș ; tânărul meu amic Abel o să mi le înapoieze pe ale mele... și pe urmă, vom prânzi cu toții, diseară, cu respectabilul Moise Geld, ca să celebrăm întrunirea noastră.

Negreșit că hotărârea era plină de merit și vrednică de învățatul rege Solomon... Cu toate acestea nici unul din cei trei asociați nu se arăta de acord.

Ungurul aşteaptă un timp, apoi n-a putut răbda. Se descheie la redingotă, sub care se ascundea o foarte bogată pereche de pistoale.

Reinhold ar fi vrut să fie în Canada.

— Faceți ce veți dori pentru ceilalți, zise Ianoș, dar mie să-mi dați polițele înapoi, ori îmi fac dreptate singur !

Luă un pistol în mână. Reinhold apucat de un tremur nebun, se ascunse după scaunul Sarei.

Împăciuitorul Van Praet interveni și acum.

— Pace ! zise el, pace ! Suntem în Paris, scumpe camarade, și, în Paris, nu-i trebuie nimănui arme de foc ca să-și facă dreptate singur.

— Nu vreau să știu de astea, răspunse ungurul. Ori să vorbească omul acesta numaidecât, ori îi zdrobesc capul !...

Încărcase un pistol și după ochi se cunoștea că amenințarea sa nu era glumă.

Primejdia deslegă limba cavalerului.

Când văzu pe ungur îmbrâncind pe Van Praet care se străduia să-l domolească, se îndreptă pe picioare. Se uită împrejur căutând un ajutor ori un adăpost. Dar n-avea de unde să spere ajutor : Abel de Geldberg, galben și nemîșcat, își încheștase degetele pe brațele fotoliului. Mira ținea ochii în jos, nici nu vedea ce îl amenința pe cavaler.

Doamna de Laurens se răsturnase alene și grațioasă în fotoliul său. Ațintise pe ungur o privire în care era curiozitate și acea spaimă amestecată cu farmec ce cuprinde pe spectatorii unei drame, în momentul în care actorul încearcă o primejdie mare imaginară. Sau era poate altceva, pentru că figura ungurului era frumoasă, de o minie sălbatică și de un orgoliu nedomolit.

— Pe onoarea mea ! n-am primit polițele dumitale, domnule Ianoș, se bâlbâi Reinhold strâns de gât.

— Minți ! îi strigă ungurul ridicând pistolul.

Sara făcu un gest amenințător : nu era o rugăciune în favoarea cavalerului, era numai un semn cum că dânsa voia să vorbească. Ungurul lăsă pistolul în jos.

— Nu știu dacă domnul cavaler minte sau nu, dar nerăbdarea domnului Ianoș m-a împiedicat să obțin răspunsul domnului doctor, zise Sara.

— Și eu, pe al tânărului meu amic Abel, zise și Van Praet. Fiecare din noi așteaptă câte un răspuns.

— Domnul doctor, zise Sara cu un ton de ironie amară, pretinde și dânsul cumva că n-a primit cele trei sute de mii de franci ?

— Afirm sub jurământ ! zise Mira fără să ridice ochii.

— Ah ! ah ! dar dumneata, tânărul meu prieten ? zise meinherr Van Praet.

— Pe cinstea mea, nu l-am mai văzut pe domnul baron de Rodach, răspunse Abel.

Toți ridicară capetele dintr-o singură mișcare când auziră numele acesta. Pe urmă toți se uitară la Abel cu mirare. Trebuie să spunem că numai Van Praet nu se mira.

După două-trei secunde de tăcere, se produse un fapt ciudat. Sara și doctorul schimbă o privire rapidă. Chiar ungurul nu se mai uită supărat la Reinhold. Mira fu cel dintâi care deschide vorba.

— Ai zis : domnul baron de Rodach, Abel ?... pronunță dânsul ca și cum ar fi gândit că numai numele acesta, repetat, vor aduce o rectificare imediată din partea tânărului.

— Da, răspunse Abel, am zis : domnul baron de Rodach.

— Atunci, te înșeli, răspunse Ianoș.

Van Praet zîmbi.

— Bravul meu camarad, de astă dată nu suntem de aceeași părere... Tânărul meu amic Abel are dreptate, zise el.

— Ba nu ! zise Sara cu voiciune.

— Ba nu ! repetă Reinhold și Mira.

Ungurul dete din umeri și răspunse :

— Este distanță de la Amsterdam la Londra, zise el, și de vreme ce baronul acesta de Rodach a fost la mine joi, nu putea să fie la dumneavoastră.

— Negreșit, zise Reinhold, căruia îi părea bine să facă pe aliatul pe lângă teribilul său adversar.

Mirarea de pe fața Sarei și al lui Mira se schimba în încremenire.

— Sunteți destul de siguri de ce spuneți ? murmură Sara.

— Tot așa de sigur, după cum e de adevărat că trăiesc ! începură într-un glas Abel și Van Praet.

— Ia lăsați !... zise unгурul tăindu-le vorba. Este tot acel Rodach pe care mi l-ai trimis mie, domnule Regnault ?

— Da, răspunse Reinhold.

— Ei bine, pe dânsul l-am primit... L-am văzut... vă afirm... Ce ziceți de asta ?

— Că l-am trimis la meinherr Van Praet, răspunse Abel cu sfială.

— Și că meinherr Van Praet l-a văzut cum vă vede, răspunse aceasta din urmă.

— Mai e de spus, interveni doctorul, ai cărui ochi holbați ținteau pe Sara, că tot pe acel baron de Rodach l-am trimis la doamna de Laurens.

— Și că și eu l-am văzut, întări Sara, și că a fost la mine, la Paris, la ora de care vorbeți, joia trecută, 8 februarie.

— Nu se poate ! ziseră într-un glas Van Praet și unгурul.

— Ba se poate !

Toți credeau că visează.

— La Paris !... La Londra !... La Amsterdam !... murmură Van Praet care nu mai zâmbea.

Ianoș încruntase sprâncenele și cerea în zadar lumină spiritului său căci nu găsea decât întuneric.

Cei trei asociați din Paris se întrebau din ochi pe furis. Dar în zadar : misterul rămânea pentru toți așa de nepătruns.

— E cu neputință și este vreo nouă mișelie la mijloc, zise unгурul după câteva minute de tăcere.

— Eu pot să probez ceea ce spun.. zise Reinhold. Am aici o scrisoare a baronului, datată din Londra.

— Eu am una datată din Amsterdam, zise Abel.

— Eu am una datată din Paris, zise doctorul Mira.

Și toți trei scoaseră din buzunar scrisorile primite cu câteva ceasuri mai înainte.

Se strânseră în cerc ; scrisorile desfăcute fuă puse una lângă alta. Timp de o secundă nimeni nu mai respira. S-ar fi auzit zborul unei muște în tăcerea adâncă a came-

rei consiliului. Apoi auzi un murmur înăbușit. Era vrăjitorie !... Aceași mână scrisese pe toate trei scrisorile. Nimeni nu mai scoase o vorbă. Încremeniseră. Mintea li se acoperea cu o perdea. Cum să priceapă faptul acesta de neînțeles ?

Și fiecare se înspăimântă. Unora dintre ei le veni chiar ideea că s-a întâmplat ceva supranatural.

— Să crezi în vrăjitori !... începu Van Praet încet.

— La Paris !... La Londra !... La Amsterdam ! repetă ungurul încet.

— Îți vine să înnebunești ! zise Abel.

Mira, Sara și Reinhold tăceau cu ochii pironiți în jos.

— La Paris !... La Londra !... La Amsterdam !... zise ungurul ; trebuie să fie diavolul.

În momentul când zise Ianoș acest din urmă cuvânt, toți tresăriră ca atinși de descărcare de electricitate. Ușa de la casierie se deschise cu zgomot și Klaus, în prag, anunța cu o voce răsunătoare :

— Domnul baron de Rodach !

XV

OM SAU DEMON

Era mai mult întuneric. Camera Consiliului nu mai era luminată decât de ultimele raze ale crepuscului, pe lângă care se mai adăuga lumina roșie din cămin.

Acolo, împrejurul căminului lui Geldberg stau cinci bărbați și o femeie care renegaseră pe Dumnezeu de multă vreme și care adeseori râseseră de cei slabi de îngeri care cred în lucrurile din lumea cealaltă.

Și cu toate acestea, printre toate inimile acestea revoltate împotriva Cerului nu fu una care să nu se înfioare când auzi deodată pronunțându-se numele baronului de Rodach.

Klaus pierise. Umbra neagră a unui om înalt se desenă în pragul acelei camere mici care comunica cu scara

casieriei. Cei șase asociați, țepeni pe scaunele lor, galbeni și fără să respire, așteptau. Era o tăcere adâncă. Umbra neagră înaintă încet. Zgomotul pașilor săi se auzea la intervale egale pe pardoseală.

Încă nu se vedea figura noului sosit și fiecare îi da, după imaginația sa, o culoare fantastică și supranaturală. Era chiar baronul de Rodach. Speranța secretă a fiecăruia era spulberată. Nu încăpea îndoială.

Ianoș îl cunoștea pe omul din Londra, Van Praet pe omul din Amsterdam, Sara pe omul din Paris. Abel, Reinhold și Mira cunoșteau pe mesagerul ales de ei.

Baronul se opri în fața locului. Salută dând din cap fără să scoată o vorbă. Asociații îl salutară la fel.

Abel, care era mai aproape de ușă, se ridică și-i întinse un fotoliu.

— Am venit aici, zise el, ca să dau seama de cele trei misiuni pe care îmi făcuseră onoarea șefii casei de Geldberg ca să mi le încredințeze... Dacă prezența mea aduce vreo supărare în convorbirea dumneavoastră sunt gata să mă retrag.

— Domnul baron știe bine, răspunse Reinhold regăsindu-și aerul amabil, că nu este niciodată de prisos în casa de Geldberg... Și, dacă n-ar fi pentru noi o prea mare onoare, aș zice că domnul baron face parte din familie.

Acele câteva vorbe spuse de Reinhold începură să rupă farmecul care ținea amorțite toate voințele; fiecare se simțea cu pieptul mai ușurat.

Doctorul își puse iarăși masca sa aspră pe obraz, Van Praet își rechemă iar aerul său de bunătate, doamna de Laurens își regăsi iar zâmbetul său încântător.

Numai ungurul nu-și desprindea ochii de pe Rodach.

— Nu mă așteptam să găsesc o companie așa de numeroasă, zise baronul. Din fericire, căci domnul Ianoș, meinherr Van Praet și doamna, zise el salutând cu curtenire pe Sara, sunt oameni pe care nu-i poate întâlni cineva prea des... Nu dorești să se aducă lumânări, domnule cavalier, pentru ca să ne putem vedea?

Cavalerul trase clopoțelul. Peste un minut camera consiliului era luminată.

Când baronul ocoli încă o dată cu o privire adunarea, întâlni privirea unui singur om, și aceea șovăielnică: era a

ungurului Ianoș în care se citea ură și frică. Baronul se făcu că nu observă.

— Prezența doamnei și a domnilor, zise Rodach, mă face să cred că ar fi de prisos să mai dau șocoteală despre misiunea mea.

— Știi deja, văd, zise Rodach încet, dumneata Jose Mira că am dobândit de la doamna de Laurens o mică parte din suma respectivă.

Sara făcea fețe-fețe dar nu deschise gura.

— Dumneata, domnule Abel de Geldberg, știi că am adus în stare pe meinherr Van Praet să pună în mâinile mele polițele a căror plată trebuia pretinsă azi chiar.

— Scumpule domnule, murmură olandezul, este de la sine înțeles că polițele acelea sunt tot proprietatea mea...

— Nu cred, răspunse Rodach.

Olandezul se făcu vișiniu, vru să zică ceva dar baronul îi făcu semn să tacă și tăcu.

— Dumneata, domnule de Reinhold, zise Rodach, aveai cu domnul Georgyi o afacere la fel... știi că s-a aranjat.

— Să dea Dumnezeu ! gândi cavalerul.

Reinhold avea dreptate să se îndoiască. Obrazul ungu-rului era vânăt și sprâncenele i se încruntaseră rău.

— Casa de Geldberg este mulțumită de mine ? întrebă baronul în sfârșit.

— Desigur ! șopti doctorul.

— Negreșit !... bâlbâi tânărul de Geldberg.

Reinhold tuși.

— E timpul să spunem că cineva nu poate mulțumi pe toată lumea, observă Van Praet.

— Și mă mir că domnul baron de Rodach vine să se laude tocmai în fața persoanelor pe care le-a prădat... Nu îți vine să mă crezi... zise doamna de Laurens.

— Frumoasă doamnă, răspunse Rodach, casa tatălui dumitale are mare trebuință de bani... închipuiește-ți că ți-ai împlinit o datorie firească și mângâie-te.

— Asta-i adevărat, răspunse Van Praet și scumpa noastră Sara va putea fi sigură oricând de moștenirea excelentului său tată... Dar noi ?

— Dumneavoastră sunteți aliați naturali ai casei, răspunse Rodach. Mergeți pe o cale greșită... eu v-am arătat drumul cel bun.

Ungurul nu deschise încă gura. El era acum cel mai tulburat dintre toți.

Van Praet se mira de tăcerea sa și-și zicea că lăudăroșii aceștia zgomotoși, oameni de pistol și de sabie, sunt în totdeauna cei dintâi care capitulează. Sara admira acum formele herculeane ale ungurului cu o mirare disprețuitoare.

— Știți care sunt convențiile noastre, domnilor, zise baronul adresându-se lor. Între dumneavoastră domnește un acord așa de perfect, încât, vorbind cinstit n-aveți decât un singur gând... Îmi pare bine să spun că am găsit la fiecare din dumneavoastră o doză egală de abnegație și de lealitate.

Mira, Reinhold și Abel se uitară cu neîncredere unul la altul.

— Mai înainte de a mă însărcina cu interesele cele mai scumpe ale casei, zise iar Rodach mi-ați spus toți trei, că v-ar plăcea să mă vedeți luând direcția afacerilor de cum mă voi întoarce...

Rodach tăcu. Pe figurile celor trei asociați se vedea o îngrijorare comună. Pe de o parte îi ghiceau că se trădaseră reciproc, și asta îi mira destul de puțin. Pe de altă parte, începură a băga de seamă că domnul Rodach nu numai pentru folosul lor scoase castanele din foc. Nici unul nu-i contestă spusele.

Pe când tăceau toți, doamna de Laurens își trase fotoliul până lângă meinherr Van Praet și începură să vorbească amândoi încet.

— Nu primesc cu desăvârșire oferta pe care mi-o faceți, zise baronul. Direcția generală a afacerilor este prea bine în mâinile dumneavoastră pentru ca să mă gândesc să v-o iau. Numai să nu vă mirați dacă vorbesc astfel în fața doamnei și a domnilor : a trebuit să-i pun, în cursul recentelor noastre întrevederi în situația de a cunoaște raporturile mele cu răposatul gentilom Nesmer și poziția mea față de dumneavoastră. Și fiindcă din experiență am învățat să mă feresc de slăbiciunea omenească, vreau să păstrez pentru mine întotdeauna garanțiile pe care mi le procură împrejurările...

— Eu, zicea în vremea aceasta doamna de Laurens lui Van Praet, nu sunt decât o femeie... nu pot nimic... Dar dumneata !...

— Eu ! scumpă doamnă, răspunse olandezul, ce vrei să fac împotriva acestui diavol ?

Sara i-l arătă pe ungur cu un semn din cap repede. Acesta ținea capul în piept și pe genunchi ținea pumnii strânși. Era cufundat în gânduri, nu mai lua seama la ce se petrecea împrejurul său.

— Ei ?... murmură Van Praet răspunzând semnului întrebător al Sarei. Dacă ar fi vorba să taie cu sabia ori să împuște pe cineva cu pistolul, aș mai zice !...

— Când n-ai alte mijloace... zise încet doamna de Laurens.

— Drace !... zise Van Praet zâmbind.. ești o femeie tare, dragă Sara !... Mi se spusese mie așa ceva... Dar să ascultăm puțin pe domnul baron ; vorbele lui ne privesc.

Ascultară.

— Am pus titlurile lui meinherr Van Praet și pe ale domnului Ianoș la un loc cu scrisorile de schimb ale fostului meu Zaheus Nemer, în caseta aceea pe care o știți... zicea baronul. Caseta este, puteți să mă credeți, în loc sigur !... Acum în ea sunt multe lucruri, și, dacă bunul dumneavoastră simț nu mi-ar răspunde de intențiile dumneavoastră împăciuitoare, v-aș duce ușor departe.

— Dar banii ? zise Mira.

— Banii sunt o garanție de alt soi... Dacă n-ar fi vorba de acum în colo decât de a solda creanța vechiului meu patron, aș păstra banii și s-ar sfârși orice... însă mi-ați oferit printr-un comun acord o parte în asociația dumneavoastră, și am de acum încolo un interes ciudat la prosperitatea casei de Geldberg... Prin urmare nu mă plătesc ; aștept... Suma aceasta va fi integral consacrată trebuințelor actuale ale casei al cărei casier unic de azi încolo voi fi eu.

— Nu prea înțeleg tot ce spui, zise Van Praet.

— Ciudat om este ! gândi Sara tare ; nu-i pricep scopul !... pentru că nu cred să fi înnodat el toată intriga asta pentru bani ?...

Rodach se sculă fără să-și dea osteneala să aștepte răspunsul celor trei asociați. El vorbise, voința lui era lege...

Pe când el saluta ca să se retragă, Sara atinse cu cotul pe Van Praet, care nu vru să-l lase să plece fără să încerce încă odată.

— Domnule baron, zise el fără să mai zâmbească, după cuvintele care s-au pronunțat, trebuie să credem că dumneata ieși asupra dumitale orice răspundere a faptelor de care ne plângem cu toții.

— Deplină răspundere, domnule ! răspunse Rodach.

— Așa că dacă ne vom adresa justiției... zise iar olandezul.

Rodach încreți buzele.

— Mai înainte de a ajunge acolo, mein herr Van Praet, zise baronul, tăindu-i vorba, ia, să mă crezi pe mine, sfaturile domnilor, și chiar, dacă ai mai multă încredere, mulțumește-te cu avizul doamnei, care te va abate, sunt sigur, de la un duel judiciar împotriva mea.

— Dreptul meu este evident.

— Nu discut... dar lasă pe domnul Reinhold, care are vorba ușoară, să te facă să înțelegi ce se găsește în casetă de care am vorbit adineauri.

— Abuzezi foarte crud de avantajele dumitale, domnule ! zise Sara.

— Frumoasă doamnă, răspunse Rodach aplecându-se spre ea, nu este o generozitate că tac ?... Ceea ce știu eu face trei sute de mii de franci !

Sara lăsă capul în jos și se retrase.

Tot dându-se înapoi, ajunse până lângă unghur care sta nemișcat, mut și surd pe scaunul său.

— Și apoi, dumneavoastră nu suferiți pierderi definitive, zise baronul Sarei și lui Van Praet. Nu cumva e o mare nenorocire pentru dumneata, doamnă, ca să susții casa tatălui dumitale ? Pentru dumneata, domnule Van Praet, ca să vii în ajutorul unor prieteni vechi ?

— Înțeleg ironia domnule baron, însă nu când e vorba de o sumă așa de mare ! răspunse olandezul trist.

— Nu-mi bat joc niciodată, mein herr Van Praet. Dumneata ești într-adevăr în situație ca și mine, dum-

neata ești creditor ca și mine. Când voi fi plătit eu, vei fi plăti și dumneata.

— Și ziua plății o să vină...

— Curând, să mă crezi ! Eu las domnilor acestora, noilor mei asociați, grija de a te face să pricepi șansele noastre minunate și plăcerea de a te invita la serbarea noastră de la castelul de Geldberg. Plasa este plină, rămâne numai s-o tragem afară. Ne mai rămâne numai să ne descotorosim de un vrăjmaș, care este al dumitale...

— Al meu ?

— Isprăvesc... și, fiindcă nu pot preciza mai bine, îți răspund că vei fi și dumneată plătit, ca toți creditorii lui Geldberg, după moartea *Fiului Diavolului*.

Van Praet tresări când auzi vorba aceasta.

Când zisese vorba aceasta Rodach se uitase fără voie sau poate intenționat la doamna de Laurens. Sara întoarse ochii, ca și cum un glas misterios ar fi învinovățit-o că e o ucigașă.

— Va să zică copilul tot mai trăiește ? întrebă Van Praet.

— Doamna și domnii îți vor da în prevința aceasta, orice deslușire ! răspunse Rodach.

Baronul se îndreptă, spre ușă.

În inima Sarei clocotea supărarea. Pentru întâia oară era biruită, ea simțea destul de bine piciorul care apăsă pe pieptul său. Stătea lângă ungar care era parcă amortit.

— Oh ! Dacă n-aș fi femeie omul acesta nu ar ieși viu de aci ! zise ea în urechea lui Ianoș.

Ungurul sări în sus și se puse între baron și ușă.

— Eu sunt bărbat ! zise Ianoș, răspunzând fără să știe vorbelor Sarei pe care le auzise parcă în vis. Eu nu îți mai vorbesc de banii mei, baroane de Rodach ! Îți vorbesc de onoarea mea insultată ! N-ai să ieși de aici !

Toți se ridicaseră. Nimeni nu pricepea ce însemna acuzarea aceasta nouă. Rodach stătea în picioare, cu brațele încrucișate pe piept în fața lui Ianoș, pe care furia, multă vreme stăpânită și izbucnind deodată, îl îmbăta. Venele frunții lui se umflaseră, ochii i se umpluseră de sânge. Pistoalele îi tremurau în mâini, la depărtare de două degete de gâtul lui Rodach.

Baronul nu clipea. Trecu o jumătate de secundă în care timp ochii ungurului păreau să caute două locuri să-și înfigă gloanțele în pieptul lui Rodach.

Pe urmă i se lăsă o perdea peste ochi. Un fior îi trecu din creștet până în tălpi.

Fantoma pe care o vedea adineauri, visul lui sta în față-i. Murmură numele lui Ulrich. Pleoapa i se lăsă o clipă în jos. Fu de ajuns. Brațele lui Rodach se deschiseră printr-o mișcare mai repede decât gândul și se împreună după gâtul lui Ianoș.

Ungurul scoase un răcnet de turbare, răcnet care se înăbuși într-un fel de plângere surdă, fața i se învineți și limba îi ieși afară. Pistoalele îi căzură din mâini.

Lupta fusese prea scurtă, strînsoarea însă fusese așa de tare încât unghul căzu în genunchi îndată ce-l lăsă Rodach.

— Omoară-mă ! îngână Ianoș, cărua i se legăna capul, omoară-mă ! fiindcă tu ești adevărat bărbat, altă dată n-ai să mai scapi din mâna mea.

Rodach se plecă, luă pistoalele și le azvîrli mai departe.

— Nu vrei să mă omori ! Vrei să te bați cu mine ?

— Poate ! răspunse Rodach.

Ianoș se opinti să se scoale.

— Când ? întrebă el.

— De azi până la sfârșitul lunii am multe de făcut ! răspunse Rodach cu o răceală cumplită. Trebuie să aștept și dumneata !

— Ce să aștept ? întrebă Ianoș.

— Moartea *Fiului Diavolului* ! zise încet.

Și întoarse spatele și ieși.

PARTEA A ȘASEA

BASTARZII LUI BLUTHAUPT

I

COMOARA

Începuse de mult a doua jumătate a lui februarie. Parisul se ocupa intens de marea sărbătoare de la castelul de Geldberg.

Casa de Geldberg trimisese invitații numeroase elitei societății parisiene : ne aducem aminte că îi trebuiau acționari bogați și nobili. Pe listă nu se vedeau decât duci, marchizi, generali, pvairi ai Franței ; micii viconti erau numai o plevușcă.

Unii refuzaseră dar mulți primiseră. În ziua fixată poștalioanele erau toate timbrate cu armele familiilor care nu trebuiau să le ocupe decât o singură zi.

Era așadar ceva împărătesc și oamenii care fac astfel de lucruri, financiari sau nu, merită pe drept cuvânt, zgomotul care se face împrejurul lor. Așa că succesul era deplin.

Geldberg și iar Geldberg ! Nu se mai auzea decât numele asta. Era o furie.

Lumea pleca mereu. Drumul spre Germania era necentenit brăzdat de tot felul de trăsură. Diligențele de la Metz erau prea mici pentru numărul voiajorilor care după ce se ruinaseră cu cumpărarea biletelor, acum făceau economii la cheltuielile drumului...

Am văzut că plecaseră pentru Germania Malou și Pi-

tios cu femeile lor favorite, împreună cu Fritz și cu Jean Regnault.

Cam la o săptămână după plecarea lor am fi putut asista la o mică scenă care prezicea Templului pierderea unuia dintre conducătorii săi. Era într-o dimineață pe la ora nouă. Araby tocmai sosise la prăvălie și poruncise Galifardei să închidă ușa de la stradă. După ce fata închise ușa, bătrânul o luă de umeri și o împinse în magazinul cel mic, unde nu mai erau decât niște vechituri care nu se mai puteau vinde.

Adevărul e că de opt zile evreul se muta, ca să zicem astfel. În fiecare seară ducea acasă cât putea sub haine, din marfa lui. Peste zi o trimitea pe Nono Galifarda după mușteriii lui obișnuiți și vindea mereu.

În afară de asta Araby nu mai dădea bani cu împrumut. În zadar i se propuseseră dobânzi nespuse de mari căci el nu se îndupleca să-i împrumute.

În fiecare zi Araby, înainte de a se retrage, își închidea ușa și se încuia cu cheia în micul său birou.

Nici chiar Nono, cu toată silința pe care și-o dădea ca să vadă, împinsă de curiozitatea sa de copil, nu ar fi putut spune ce făcea bătrânul singur în acele două ceasuri.

Printre crăpăturile ușii magazinului, zărise numai pe stăpânul său ducându-se spre acel colț al biroului unde vechiturile stăteau îngrămădite până în tavan. Însă privirile fetiței nu puteau pătrunde până în colț; îl pierdea pe bătrân din vedere în mijlocul camerei și ce auzea ea atunci nu-i spunea nimic.

Când se făcea ora patru, bătrânul venea la locul său obișnuit unde Nono îl vedea că se așează abia respirînd. Îi vedea mâna tremurînd când își ștergea fruntea, apoi, după ce se odihnea câteva minute, o lua la goană prin spatele Rotondei. Nu trebuie să mai spunem că niciodată nu uita să încuie ușa după el.

În dimineața de care vorbim, Araby nu trimise după cei care cumpărau de la el: nu mai avea ce vinde. Cum se văzu singur în brou, se duse spre grămada de zdrențe care-i ascunde lada cu bani. Dădu la o parte vechiturile, și în loc să lase să se vadă lada cu bani, se văzu locul gol dedesubt. Cu ajutorul unei limbi de fier desfăcu două

scânduri din podea. Dedesubt erau două bețișoare încrucișate. Araby le luă.

Era acolo o gaură destul de adâncă pe care o săpase cu mâinile.

Asta lucra dânsul de opt zile.

Lângă gaură mai rămăsese încă pământ care fusese scos.

Araby se ridică și deschise lada de fier. Scoase dinăuntru cinci ore șase pachete foarte mici, făcute mai dinainte și legate bine cu sfoară.

Pachetele cele mai mari erau grele la pipăit și pare că ar fi conținut aur ; în celelalte erau bilete de bancă poate, pentru că se uita la ele cu o dragoste ciudată.

Stătu câteva minute dinaintea comorii sale astfel aranjată, cum rămâne cineva trist și mut în fața unui prieten drag pregătit de călătorie. Gura parcă nu vrea să se deschidă când trebuie să pronunțe cuvinte de adio. Pe obrazul bătrânului era o durere adâncă.

Împreună mâinile, oftă greu și începu să vorbească încet nemțește. Vocea sa găsea accente dulci și melancolice. Semăna cu tânguirea unei mame lângă leagănul copilului său mort.

Luă pachetele unul câte unul și le puse în groapă cu băgare de seamă, ca și cum s-ar fi temut să nu le spargă. După ce îngropă cel din urmă pachet, bătrânul îngenunchă și se uită în groapă.

— Oh !... oh !... dacă nu v-aș mai găsi... se tângui el.

Le făcu un semn de adio acelor bani îngropați. În câteva minute comoara fu astupată cu pământ.

Puse scândurile la loc ; ochiul cel mai experimentat n-ar fi putut descoperi ușor urma operației bătrânului. Araby curăță praful din ladă, pe care n-o mai închise acum, fiind goală, și se așeză pe scaunul său de piele.

Începu să plângă. Stătu astfel câteva minute disperat. Apoi deschise ușa, și o chemă pe slujnica sa.

— Leneșo ! zise el după obicei, ce ai făcut azi ca să-ți câștigi pâinea pe care o mănânci ? Leneșă și lacomă !... Du-te repede și caută-mi un cumpărător de fier vechi la Puricele zburător.

Galifarda ieși. Araby își înfundă pe ochi șapca de piele și ieși după el, apucându-o chiar spre centrul pieței.

Ajunse în sfârșit la baraca centrală unde era biroul inspecției. Araby se așează într-un colț și așteaptă. Când îi veni rândul, se apropie de funcționar și scoase din buzunar o hârtiuță acoperită cu cifre.

— Domnule, zise el scoțându-și șapca, am plătit un franc și șaizeci de cinci de centime chiria mea pentru săptămâna aceasta, și sunt silit să plec chiar în săptămâna aceasta.

— Și ?... întrebă inspectorul.

— Bunul meu domn, mai sunt trei zile... asta face douăzeci și trei de centime și cincizeci de șapte de părți de centimă pe zi, care, înmulțite cu trei, fac șaptezeci de centime și șaptezeci de părți de centimă... Sunt prea sărac ca să-ți las banii aceștia.

— Știi foarte bine că dacă a început săptămâna... zise inspectorul.

— Îmi datorezi șaptezeci de bani, zise bățânul. Zic șaptezeci de bani, pentru că mă lipsesc de cele șaptezeci și una de părți de centimă.

— Administrația nu poate...

— Administrația este bogată, bunul meu domn, și eu cu greu îmi câștig hrana !

— Altuia să-i spui vorbele astea ! zise inspectorul.

Araby se agăță cu mâinile de bariera de scânduri care îl separă pe inspectorul de public.

— Nu poți să-mi refuzi asta ! zise el, banii săracului nu profită.. Uite, mai dau din buzunarul meu... dați-mi înapoi cincizeci de centime și să terminăm.

Cei din jurul lui Araby îl luară de umeri și-l scoaseră în brânci afară. Araby ocoli baraca și veni să-și lipească obrazul de fereastră strigând inspectorului :

— Bunul meu domn ! Dați-mi numai patruzeci de centime ! și începu să bată cu degetele în geam.

— Dați-mi treizeci de centime ! Haide !

Când văzu Araby că nu-i răspundea nimeni, umilința lui perfectă se schimbă în mânie. Scrâșni din dinți, închise pumnii și îl luă pe Dumnezeu martor la nedreptatea lumii.

Copiii se grămădeau împrejurul lui și-l trăgeau de pulpană. Se plietisi și apucă drumul spre Rotondă ame-

nințându-i cu pumnul pe persecutorii lui și bombănind blesteme biblice.

Negustorul de fiare vechi îl aștepta în prăvălia lui. După nenumărate dezbateri, vându casa de fier și zdrențele care o înconjurau. Apoi rămase singur în prăvălia lui cu desăvârșire goală.

Mica Galifarda stătea ascunsă în locul ei obișnuit, după ușa magaziei. Ținea ochii pironiți pe bătrân. Ghicea și groaza îi era nespusă. Simțea ce are să se întâmple.

Araby se tot învârtea pe lângă biroul său gol și o putere misterioasă îl atrăgea mereu spre locul unde fusese Casa de fier, mormăia și da din mâni ca un nebun.

De mai bine de douăzeci de ori se duse spre ușa care dădea afară, și de mai bine de douăzeci de ori se întoarse iar spre locul iubit, unde își lăsa sufletul. În sfârșit se hotărâ și trecu pragul.

Mititica Nono se repezi spre el, cu lacrimile în ochi.

— Pleci ! îi zise dânsa, nu te mai întorci ?... Ce-am să mă fac eu ?

Bătrânul o îmbânci dar nu aspru.

— Leneșo ! bombăni el, și cu toate acestea nu vreau s-o las fără nici o resursă !

Băgă mâna în buzunar și o scoase plină cu bani.

Alese, după un examen minuțios, pe cel mai subțire.

— Iată, leneșo !... cu asta o să poți să-ți cauți un alt loc, îi zise el cu o bunătate părintească.

Fugi iute ca să scape de mulțumirile Galifardei.

Avea 70 de ani, pentru întâia oară în viața sa scoate din buzunar un ban ca să dea !

A doua zi nu-l mai văzu nimeni venind din strada Petite-Corderie. Dugheana sa rămase neocupată până la sfârșitul săptămânii, când veni un altul în locul său.

Acest nou locatar pe care fiecare îl cunoștea în piață ca pe un om sărac, nu stătu multă vreme. Dispăru peste 15 zile; și mulți oameni pretindea apoi că îl văzuseră într-o trăsură elegantă.

Dar zvonurile care umblă sunt neadevărate. În ziua în care Araby părăsise Rotonda Templului, nu se găsisese un negustor de haine vechi care să spună că l-a zărit în-

tr-un poștalion, dincolo de bariera Villette, pe drumul Germaniei ?

În ziua aceea poștalionul fugea tras de patru cai ce mâncau foc, și bătrânul Araby, îmbrăcat ca un domn, sta răsturnat pe perne între două doamne frumoase !

Lumea râse mult de negustorul acesta de haine care băuse negreșit prea mult la barieră. Auziți numai ! Araby să fie într-un poștalion cu doamne frumoase !...

Oricum, istoria chiriașului, succesorul lui Araby, și a echipajului său intră în cronicile Templului. Lumea spunea bucuros că bătrânul cămătar îngropase o comoară sub podeaua prăvăliei și cu banii de acolo își cumpărase el trăsură.

Fiecare chiriaș care venea acolo căuta comoara. Dar nu găsea nimic. Sau că nu fusese niciodată o comoară, sau că omul cu trăsura o luase pe toată.

Omul cu trăsura se numea Romain, zis Batailleur. Era fostul bărbat al Iozefinei, protectoarea lui Polyt și telăleasă în piață la Palais-Royal.

Iar pe Araby nimeni nu se făli că l-a întâlnit cumva în faimosul poștalion.

Nimeni în Templu n-a uitat.

Unii spun că a murit. Alții spun că pe la miez de noapte la lumina tremurătoare a gazului, se vede încă uneori în fața Rotondei în piața pustie, un bătrân cocoșat care caută banii pierduți printre pietre...

II

ÎNAINTE DE PLECARE

La câteva zile de la plecarea lui Araby, doamna Batailleur își părăsi locul din cartierul vechiturilor, tocmai când era toiul vânzării, și se duse în grabă sub peristihul Rotondei. Primise o scrisoare din Germania.

Tocmai spre fosta dugheană a lui Araby se ducea.

O găsi acolo pe Galifarda stând pe prag.

În locul lui Araby venise acum un nou stăpân care îi dăduse voie să se culce în anticameră. Dar pe lângă faptul că Araby vânduse, când plecase, și salteluța fetiței, noul negustor se plictisise să o mai țină pe fată și-i spusese că chiar pentru noaptea aceea să-și caute un alt adăpost.

Acum Nono nu mai avea nimic, și dacă n-ar fi fost Gertruda s-o ajute, ar fi murit în acele cinci zile.

Ca o culme a nenorocirii. Gertruda aducându-i pomana zilnică îi vorbise de o călătorie lungă. Cel din urmă ajutor al sărmanei Galifarda piereau, pentru că Gertruda pleca chiar în ziua aceea. Mica Nono nu mai avea lacrimi. Ședea pe piatră, cu capul pe piept și cu mâinile pe genunchi.

Doamna Batailleur, dintre toate celălalte telălese din Templu, o trata cu mai multă compasiune. Nono o iubea.

Interesul pe care îl purta Batailluer pentru fetiță n-ar fi putut-o face niciodată să-și părăsească locul, la ora la care toți muncesc dacă n-ar fi fost o altă pricină.

Scrisoarea din Germania pe care o ținea încă în mână era de la doamna de Laurens, care, fără să-i mărturisească totul, o chema la castelul de Geldberg și o ruga s-o aducă cu dânsa pe fosta slujnică a cămătarului Araby.

Micuta arătase întotdeauna o dragoste extraordinară pentru mica Galifardă. Dar de la simpatia aceasta neînțeleasă a doamnei pentru copila săracă și până la cererea de a o aduce la castelul de Geldberg era o mare distanță.

Putea să fie un capriciu, dar era ciudat, și Batailleur își spunea că ciudat moment își alesese Sara, tocmai la o serbare mare unde se aduna elita frumoasei lumi parisiene.

Doamna de Laurens poruncea, trebuia să i se supună. Batailleur o trimisese în grabă pe doamna Hufte să oprească două locuri la Mesageriile Laffitte și Vailard.

— Ei bine fetiță, zise doamna Batailleur mângâind obrazul palid al micuței Galifard, ești supărată rău ?...

Telăleasa se aplecă și o luă de mână.

— Mi se pare că de acum încolo o să dormi într-un pat bun. Am venit să te iau; vrei să vii cu mine ?

— Cu dumneata ?...

— Nu vrei ? o întreabă telăleasa.

— O ! Dumnezeule ! Dacă aș fi cu dumneata te-aș iubi atât de mult ! zise copila punându-și mâinile în ale femeii.

Batailleur avea un suflet bun. Vorbele acestea o atinseră la inimă.

O luă pe fetiță de mână și o duse fără să mai dea prin Templu, până la apartamentul său din strada Vert-Bois. Acolo începu să se pregătească serios de plecare.

N-am spus încă câtă lume din Templu trebuia să plece în Germania. Mai întâi Hermann și toți nemții, vechile slugi ale lui Bluthaupt, pe care l-am văzut bând voioși în sala Girafei.

Și băieții aceștia își aranjau treburile și se pregăteau de plecare, pentru că Hans Dorn vorbise în numele unui stăpân căruia fiecare se bucura să i se supună.

Nu erau bogați și puneau în primejdie existența familiilor lor, lăsându-se astfel de munca zilnică, dar era devotați. Se duceau plini de entuziasm și le bătea inima când se gândeau să-și vadă patria.

Hans Dorn, care era șeful lor, nu-i putea lăsa în urmă. Era învâlmășeală mare în casa lui. Pe când el își aranja socotelile ca un om ordonat, frumoasa Gertruda făcea geamantanele.

Îngrămădea în cufăr una peste alta rufele, haine peste haine și dispera când vedea că nu încap. Ar fi băgat bucuroasă și scaunele și masa și patul.

Hăinarul se gândise că Gertruda era de prisos la castelul de Geldberg, dar cum s-o lase singură în Paris ? Și apoi, așa de mult se rugase Gertruda. Nu vrea cu nici un preț să se despartă de tatăl său și o voce tainică o chema spre acea Germanie unde era bietul Jean Regnault.

Bietul Jean ! Se pripise prea mult. Încă câteva zile și asprul lui sacrificiu avea să fie de prisos. În casa săracă a Regnaultilor intra puțin belșug. Un frate al Victoriei, fost hamal, murise și-i lăsase o mică moștenire.

Gertruda însă nu păstrase de tot secretul său. Într-o dimineață suise scara care ducea la bunica Regnault.

Multă vreme după ce ieși ea, doamna Regnault și nora sa stătură încă față în față fără să zică o vorbă zdrobite.

Nu știau ce făcuse Jean ; Gertruda le spusese acum.

Peste câteva minute, Victoria luă mâna bătrânei care era înghețată.

— Mamă, zise ea. Dumnezeu l-a chemat la el pe bietul frate-meu și noi acum avem bani... O să plec în Germania.

— Și eu, zise bătrâna.

Evenimentele din urmă o zdruncinaseră groaznic și era foarte slăbită.

— Ești prea slabă, mamă, și eu sunt încă voinică, zise Victoria.

— Trebuie să îl mai văd pe Jean al nostru înainte de a muri ! murmură bunica. Sunt slabă, este adevărat... cearsurile îmi sunt numărate... de aceea vreau să mă duc după el, ca să nu pierd nici o zi.

— Dar avem încă un copil, mai zise Victoria. Dacă plecăm noi amândouă, cine o să îl îngrijească de bietul Iosef al meu ?

— O să vină cu noi... O să ne coste cam scump, nu-i așa ? Dar am suferit așa de mult, dragă fată ! Îți cer bucuria asta, să îl mai văd pe iubitul meu Jean până nu mor !

Victoria nu mai avea ce răspunde și hotărâră să plece a doua zi.

Geignolet stătea într-un colț ascultând cu o ureche și cu ochii închiși.

Se furișă afară și se așeză pe treptele pline de praf ale scării. Stătea cu ochii pironiți în pământ și părea că se gândește. Scoase din buzunar pironul care acum era alb de ipsos până la căpătâna.

Din seara când Franz se întâlnise cu Denise, în lipsa lui Hans Dorn, Geignolet găsisse rare ocazii ca să lucreze. Era prudent și răbdător. Cu toată puterea dorinței lui, știa să aștepte.

— Nu vreau să plec, mormăi el sculându-se de pe scară ca să încalece pe balustradă, până nu-mi voi isprăvi gura... Și tata Hans rămâne acum în toate serile acasă !...

Se lăsă să alunece până în capul scării și se ascunse după portiță. Se rezemă de zid, fără să miște și făcându-se că doarme. Era încă dimineață. Stătu acolo până seara fără să miște.

Hans Dorn ieși în sfârșit. Și el se hotărâse să plece a doua zi și avea să mai rezolve niște lucruri.

Gertruda ieşise după el până în curte şi Geignolet îl auzi zicând:

— Culcă-te devreme, fata mea... Eu o să mă întorc târziu acasă, poate. Să nu mă aştepţi.

Hăinarul ieşi. Gertruda se întoarse în casă. Idiotul tresări de bucurie. Mai aşteptă o jumătate de ceas. Când se înnoptă în sfârşit cumsecade, se strecură fără zgomot pe lângă ziduri, în curte, pe urmă sui, cu picioarele goale, scara lui Hans Dorn.

Gertrudei, care adormise pe jumătate, i se păru că aude în vis acel zgomot neînţeles pe care îl auzi în seara când venise Jean Regnault să-i ceară hainele.

III

POSTALIONUL

Pe la miezul nopţii idiotul se dădu jos şi se întoarse acasă la maică-sa. Măinile îi sângerău şi hainele îi erau albe de var.

— Nu sunt gălbinaşi ! nu am cu ce să-mi cumpăr rachiu !... bombăni el descurajat.

Se culcă. Dar mai înainte de a se culca puse sub paiele care îi slujeau de pernă un pachet mic învelit într-o batistă, pe care Hans Dorn l-ar fi recunoscut drept bunul său.

Conţinutul acelui pachet era colţuros şi rezistent la pipăit. Se cunoaştea că erau hîrtii.

Geignolet bolborosea adormind:

— Tintele !... Tintele poleite le luam eu drept gălbinaşi !

A doua zi, pe când Gertruda făcea geamantanul tatălui său, Victoria isprăvea şi ea, pregătirile de drum. Pe Geignolet îl îmbrăcase cu o jiletcă nouă şi el nu mai putea de bucurie.

Sub vestă se vedea o umflătură făcută de pachetul din ajun.

— Iosif ? Ce ai tu acolo îl întreabă maică-sa.

Idiotul fugi în capul celălalt al camerei. Victoria vru să se apropie. Idiotul își încruntă sprâncenele și puse mâna pe pironul lui ascuțit ca un pumnal.

Pe la orele patru după amiază, bunica Victoria și Geignolet Hans Born și cu fiică-sa luară drumul spre trăsurile Laffite și Caillard unde-l găsiră pe Herman și pe tovarășii lui, unii pe imperială, alți în cupeu.

La Mesageriile regale, pe când familia Regnault se așeza pe lucrurile cele mai puțin scumpe, Iosefina Batailleur, baroneasă de Saint-Roch, se așeza într-un colț din interior și primea din mâinile respectuoase ale doamnei Huffé un paner nespus de mare care nu încăpea pe ușă, plin cu merinde pentru drum: un vițel rece, șuncă, pui, pateuri, vin, lichioruri, brânză și altele, toate calculate pentru un drum de 15 zile.

Tocmai trebuia să se închidă ușa trăsurii căci intrase și Batailleur și mica Galifarda, care era gingașă ca un înger cu rochia ei nouă și cu frumosu-i păr lins pe tâmpile pentru întâia oară în viața sa. Doamna Huffé încerca să salute pentru cea din urmă oară și nu știa cum să facă să plângă drept semn de adio. Vizitiul era pe capră și era gata să pornească, când Polyt alergând ca un nebun se agăță cu mâna de ușa trăsurii.

— Iosefina ! Iosefina ! dacă mă părăsești așa, o să mă nenorocești ! zise el cu o voce înecată.

Iosefina întoarse capul. Polyt vru să-i ia mâinile dar ea și le trase înapoi.

Leul Templului simți că-i vine rău. Ca să vă puteți închipui durerea lui, gândiți-vă la regii care își pierd tronul, ori la sub-prefecții destituiți.

— Iosefina ! Iosefina ! nu-ți pasă să mă vezi că mă prăpădesc ?... zise el cu un ton sfâșietor.

Batailleur vru să se mai împotrivească, dar nu știu cum nu putu să se stăpânească să nu se uite la el cu coada ochiului. Asta o pierdu.

Batailleur nu-l văzuse niciodată așa de gingaș ! Îl mângâie pe păr și îi zâmbi duios.

— Urcă-te, dragul meu ! zise ea.

Polyt, nebun de bucurie, se sui între Galifarda, care se mira, și regina lui. Diligența plecă.

Diligențele din strada Notre-Dame-des-Victoires și din strada Saint-Honoré se ajunseră, după obicei, la un sfert de leghe dincolo de barieră. Apoi începură să nu mai meargă în galopul acela nebun care zdruncină pavajul Parisului, ci într-un trap încet, una după alta.

Și caii și vizitii și surugii se întreceau care să meargă mai încet. Din când în când câte o trăsură mică de poștă trecea înaintea grelelor diligențe ale burgheziei călătore.

Se însera ! Era cam la patru sau cinci leghe departe de Paris.

În momentul când casele din Pomponne se vedeau albe la orizont pe dreapta șoselei trecu un poștalion repede ca un fulger.

Din caii albi de spume, ieșeau aburi, roțile se învârteau cu o iuțeală de necrezut. Era un fel de locomotivă pe care nimic nu o mai putea opri.

Călătorii din prima diligență abia avură vremea să zărească poștalionul acesta, care pieri într-un nor de praf. Putură numai să bage de seamă că avea un aspect misterios și ciudat. Perdelele erau lăsate, nu se vedea decât surugiul aplecat înainte și biciuindu-și caii.

După ce lăsa în urmă și a doua diligență, poștalionul începu a merge mai încet. O mână ridică una din perdelele roșii și făcu un semn.

Hermann și nemții care erau pe imperială, strigară într-un glas. Hans ieși cu totul pe geam și puse mâna pe piept. Perdeaua roșie se lăsa iar. Poștalionul pieri, ca o rândunică pe care furtuna o face să zboare mai jos și pieri în noaptea care se lăsa...

Era noapte neagră; poștalionul cu perdelele lăsate gonea.

Deși serbarea de la Geldberg începuse de mult, pe drumul Germaniei însă erau multe trăsură cu invitați care întârziaseră.

Oricât de buni cai aveau acele trăsură, poștalionul le întrecea pe toate.

Poștalionul se ducea mereu înainte fără să-i pese de ce se petrecea în jur.

Cum se înnoptă, perdelele se ridicară, dar, îndată ce trecea printr-un sat ori printr-un oraș, perdele se lăsau iar.

Ori de câte ori se opreau la poștă, ca să schimbe caii, o mână ieșea pe geam și plătea din gros pe vizitiu; apoi o gură nevăzută poruncea noului surugiu să mâne în goana cailor, făgăduindu-i un bacșiș împărătesc.

În trei ceasuri poștalionul acesta făcuse aproape cinci-sprezece leghe.

Ieșiseră din Saint-Jean-Deux-Jumeauz, trăsură mergea acum pe câmpie, perdelele se ridicară de amândouă părțile deodată.

Noaptea era fără lună. Abia se zărea linia cenușie a drumului printre câmpurile negre ca cerneala. În trăsură era un întuneric deplin; așa că ochiul cel mai curios n-ar fi putut zări nimic înăuntru.

Tot ce ar fi putut face, ar fi fost să deosebească, cu mare greutate, trei forme negre, lipite în colțurile trăsurii.

Și încă și pentru asta ar fi trebuit un ochi ager, pentru că formele acelea nu făceau nici o mișcare. Erau lipite parcă de pereții trăsurii.

Urechea putea auzi încă. Adevărul e că cei trei călători vorbeau și parcă aveau multe lucruri să-și spună.

— Orice ai face, Otto, îl iubesc de zece ori mai mult de când îl știu că e judecător ! zicea una din vocile acestea ușor apatică.

— Și eu, zise o altă voce vioaie și hotărîtă, de când i-am aflat farsele lui de don Juan, sunt nebun după el, pe cinstea mea !

A treia voce care le răspunse era gravă și sonoră:

— Aveți să fiți nebuni toată viața voastră, zise cu un ton de imputare în care era însă și dragoste. Ce dracu, Goetz !... așa de multă fericire ți-a dat jocul !... și tu, Albert, așa de mult ai să te lauzi cu femeile ?

— Hei !... hei !... răspunseră împreună.

Pe urmă Goetz zise:

— Am câștigat de multe ori !

— Și am găsit prea puține femei crude, zise Albert care negreșit că își răsuci mustața în umbră, dacă avea cumva mustăți.

— Scrisoarea este de la Gottlieb, răspunse Otto, a ascultat de porunca mea ca să se întoarcă să locuiască pe domeniul vechilor lui stăpâni. Trebuia să mă țină la curent cu tot ce se petrece la serbare... Scrisoarea lui este lungă... Mai multe curse au și fost întinse lui Günther al nostru, care n-a putut să le evite cu desăvârșire și care nu se sfiește de nimic... o rană ușoară ce a primit este aproape vindecată... nu e nici o primejdie... Ceea ce mă face să tremur este partea din urmă a scrisorii lui Gottlieb, chiar el nu știe îndeostul ca să explice; dar îmi spune că ar fi surprins cîteva vorbe dintr-o conversație ținută în dosul șanțurilor Bluthaupt între cavalerul de Reinhold și străini necunoscuți în partea locului.

Vorbeau încet și Gottlieb, ascuns în desişul de pe marginea șanțului, nu putea auzi decât câte o vorbă, două.

Iată ce a putut înțelege:

Se pregătește la castel un foc mare de artificii. Franz, pe care toată lumea îl lingusește, trebuie să fie însărcinat să țină fitilul...

Și oarecare lucru însemnat mai dinainte...

Otto nu isprăvi, un fior scutură trupurile lui Albert și ale lui Goetz.

— Și focul acesta de artificii — zise Goetz — trebuia să fie ?...

— Mîine !

Urmă o tăcere lungă.

Roțile trăsurii începură să salte peste bolovanii de pe strada din Montmirail. Perdelele căzură de la sine. După ce ieșiră din oraș, iar pe nisipul șoselei, Otto începu iar să le povestească.

— O să sosim la timp cu ajutorul lui Dumnezeu, zise el căutând acum să-i liniștească pe frații săi de spaimă ce le-o provocase. Poștalionul nostru merge ca vîntul, nu e mai mult de patru ceasuri de când am părăsit Parisul...

— Da, dar drumul e lung de aici până la Bluthaupt ! zise Goetz.

— Curaj și speranță !... ceva îmi spune că o să ajungem ! zise Otto.

Ceilalți doi frați erau obișnuiți să asculte vorba aceasta ca pe un oracol ; și apoi, în firea lor, care nu se aseamăna în rest era un element asemănător : calmul.

— De opt zile, zise Otto, abia v-am întâlnit, fraților.... Știu că Goetz nu a reușit în Olanda, ca și Albert în Anglia... dar atâta tot... și, acum când am să mă găsesc poate în fața ungurului și al lui Van Praet, fără să vorbesc de cei trei asociați, mi-ar fi de folos să cunosc unele detalii... Bunăoară, ungurul a vorbit de onoarea lui ultragiată... Albert, cred că ai putea tu negreșit să mă faci să înțeleg aceasta.

— Foarte ușor, răspunse omul norocos, a cărui voce reluă, fără voia lui, un accent slab de îngâmfare.

— Și tu, Goetz, ai putea să-mi spui pentru ce mein-herr Van Praet m-a rugat la ureche să nu dau pe față mijloacele pe care le-am întrebuințat — mai bine zis pe care le-ai întrebuințat tu — spre a-i smulge împuternicirea în scris de a scoate din mâinile omului său de afaceri faimoasele polițe ?

Goetz începu să râdă.

— Da, da, frate, pot să-ți explic cum au mers lucrurile... asta are să-ți probeze cel puțin, ceea ce nu e fără folos, în interesul moralei, că vinul și cărțile pot fi bune la ceva... Dar, mai înainte de a începe, nu crezi că ar fi bine să îmbucăm ceva ?... Drumul acesta nu are han pentru noi și sunt mai bine de șase ceasuri de când n-am mâncat !

Scoase din cuferele trăsurii diferite gustări cu care se aprovizionase în grabă, și-și așeză masa pe genunchi pe întuneric. Lucru pe care îl făcură și Albert și Otto.

— Dacă vreți, încep să vă istorisesc, zise Goetz cu gura plină. În dimineața de marți, v-am părăsit, ducând cu mine o bucățică de rol pe care mi-l compusesem cum mă pricepusem mai bine în memoria mea, și două scrisori, scrise cu mâna ta, frate Otto, amândouă adresate domnului Abel de Geldberg, cu data de joi 8 februarie. Tânărul domn Abel avu bunătatea să mă ducă până la cea dintâi poștă, ca să fie destul de sigur că am plecat... Așadar, suntem în Olanda, în cetatea curată a Amsterdamului.

Intrăm într-o casă curată, spălată din pivniță și până în pod. un fecior batav vine să-mi ia numele și cizmele îi scîrîie când se duce să spună, vorbind pe nas, la ușa stăpânului lui :

— Herr Van Rodach !...

Intru. Dracul să mă ia dacă îl recunosc pe bătrânul scund și gras și pleșuv, cu fața lustruită ca o păpușă de ceară. O singură dată l-am văzut acolo la Bluthaupt, și de atunci sunt douăzeci de ani.

Bătrânul, dimpotrivă, mă recunosc de la prima aruncătură de ochi, ca însărcinatul cu afaceri al lui Zaheus Nesmer, căci desigur că-i făcuseși mai înainte o vizită. Mă primi foarte cordial. Prânzirăm. Te rog, nu te grăbi, prânzul face aici parte integrantă și necesară din istoria mea. Începu pe la douăsprezece și jumătate și se sfârși cam pe la patru după amiază, când meinher Han Praet căzuse sub masă. Am avut discuții foarte plăcute, și nici o clipă n-am părăsit tonul celei mai perfecte cordialități. Însă zău, el fu cel dintâi care mă ambiționea. Tocmai mâncam nu știu ce pește cu cartofi fierți și cu unt topit când scoase dopul celei dintîi sticle de Porto.

Gustai din vin, era foarte bun. Răspunsei cum se cuvenea provocării curtenitoare a onestului Fabricius.

Nouă sticle stăteau înșirate pe marginea mesei și omul meu nici nu clipea. Nu mai vorbea, ceea ce-mi dădea o mare idee despre experiența lui, pentru că vorba îmbată tot atât cât și vinul.

Eu nu ținusem seama cât băusem și acum mi se păru că sticla a zecea nu se mai termina. Îmi fu frică și, pentru întâia oară în viața mea, îmi veni ideea să înșel la joc...

Feciorul batav îmi legase de gât un șervet mare frumos. Pe când cu o mână întinsei paharul, cu cealaltă slăbii legătura așa ca să las un gol între șervet și bărbie.

Cinstind vorbind, era un mare păcat să pierd un porto așa de bun, dar nu aveam ce face, încă două pahare și eram turtit !

Șervetul meu pe care îl slăbisem forma un fel de gol în dreptul bărbiei. Pe aici băui eu de acum încolo turnînd vin peste vin pe cămașă și pe jiletcă. Vinul îmi curgea pe piept... Eram într-o baie de porto...

— Și Van Praet nu băga de seamă ? zise Albert.

— Între ochiul lui, care lucea ca un rubin, și hainele mele ude, — răspunse Goetz, era șervetul de pânză de Olanda...

Se aduseră cărți. Van Praet desfăcu pachetul cu o mână moale și tremurătoare.

„— Ce, vrei să joci ? zise el. Nu vreau să te fur... Eu sunt conștient și dumneata ești beat.“

„— La dracu ! zisei eu prefăcându-mă gata să cad — nici odată n-am fost așa de sănătos, la minte și acum mi-aș juca și numele meu de gentilom în schimbul unei sticle de vin de Xeres“.

„— Oh !... oh !... ce mai tovarăș ! bombăni Van Praet ; ce păcat însă că are un cap așa de slab !...“

„— Haide ! mi-ai împuiat urechile ca un bețiv bătrân ce ești !...“

El se ținea cu mâinile de piept și mormăia :

„— Oh !... oh !... ascultă-l numai cum îmi zice bețiv bătrân !... Ai să vezi, Corneliu... că mai târziu are să mă și tutuiască !“

„— Haide ! să sfârșim !... zisei eu bătând cu pumnul în masă... Sunt bogat, ce dracu ? Și dumneata ești bogat... suntem oameni de bună credință amândoi... vrei să-ți joci iscălitura în schimbul iscăliturii mele ?“.

El bătu din palme și urlă de bucurie.

„— Aleargă, Corneliu după hârtie !... strigă el. Adu hârtie, condeie și cerneală... Ai să ieși de aici mai sărac decât un cerșetor, dragul meu !“ Să jucăm repede, zise dînsul, pentru că mi-e frică că o să te văd căzând beat mort înainte de a sfârși partida.

Dădui cărțile. Două minute se uită la ele ; pe urmă aruncă riga și doi ași. Făcu primul punct. Peste alte două minute de sfortări, izbuti să-mi dea cinci cărți, pipa lui împrăstia între dînsul și mine un nor gros de fum. Aveam riga, făcui toate levatele.

„— Vezi, Corneliu ? zise el scurgând în gura lui mare paharul gol. Iată patru puncte făcute !... ah ! ah ! ce are să se facă bietul nepricopsit !“

La lovitura următoare, făcea al cincilea punct.

„— Ai pierdut !“ îi zisei.

„— Ah !... ah !... murmură el. Ia ascultă-l Corneliu !... el spune că am pierdut... pune-l într-un pat bun și du-te după un doctor... Ah ! ah ! ce ți-e și cu oamenii beți !“

Pipa-i scăpă din gură și căzu jos, închise ochii și căzu și el. Nici nu căzuse bine și începuse să sforăie. Rupsei iscălitura mea și pe a lui o pusei în portofel.

Mă întorsei la hotel, făcui un pachet mic compus din iscălitura lui, o imputernicire ca să scot polițele din mâinile omului de afaceri și scrisoarea pregătită de Otto. Poșta nu plecase încă... adresai toate astea la Paris.

IV

DANSATOAREA

Goetz tăcu.

— Spune tu acum, Albert, zise el tăindu-și pe pipăite o feliu de pate. Să vedem dacă ai făcut mai bine.

— Zău, am făcut ce am putut, răspunse Albert cu o prefăcută modestie.

Trebuie însă să vă spun că ungurul Ianoș nu e tot așa de slab ca Van Praet al tău... În sfârșit, am ajuns cam la același rezultat ca tine... m-a slujit însă și întâmplarea... și dacă n-aș fi întâlnit în cale o femeie încântătoare !... După ce m-am despărțit de Reinhold, care venise să mă conducă până la Mesagerii eram foarte încurcat... cunoșteam după instrucțiunile lui poziția casei de la Geldberg față de ungur, dar nu-mi dădeau nici un mijloc de a înlătura greutatea. Au plecat, bazându-mă pe întâmplare și pe steaua mea cea bună.

Era aproape ora zece de dimineață când am coborât la vama din Londra. Aveam timp. Am luat-o pe străzile care duc de pe malurile Tamisei spre interiorul Cetății.

Trecând pe lângă una din acele capele catolice care se înmulțesc din ce în ce mai mult în Londra, am văzut în fața mea, pe trotuar, un pantofior gingaș care aproape că nici nu atinse scara unei carete și sări apoi ușor până la prima treaptă a micului peron al capelei.

Am atâtea amintiri dulci, zise Albert oprindu-se din istorisirea lui — încât toate se cam încurcă în mintea mea !... Nu prea știu totdeauna cum le cheamă pe toate femeile acelea frumoase, cunoscute și câte odată iubite, pe care le reîntâlnesc...

Cunoșteam silueta acelei femei, o mai văzusem undeva. Trebuie s-o ador... femeia aceea joacă în istoria mea rolul prânzului în istoria lui Goetz... ea este principalul. Mă oprisem s-o privesc și mă străduiam să-mi aduc aminte. Ea se întoarce chiar în pragul capelei și mi se păru că mă căuta din ochi.

Am urcat și eu treptele și am intrat. Ingenunchiase la umbra unui stâlp. Își aruncase voalul pe spate și i se vedea toată frumusețea obrazului. O recunoscui.

Nu se poate să nu fi auzit voi vorbindu-se despre frumoasa unguroaică din Viena care a dansat primul pas de polka în teatrul particular al împăratului...

Blonda Eva, care a înnebunit toată Curtea Austriei. Mă aflasem la Viena tocmai când era succesul ei mai mai... O văzusem într-o zi pe când o duceau în triumf după ieșirea din teatru și m-am îndrăgostit de ea.

Ne-am iubit cincisprezece zile... zău, nu era o cucerire de rând !... un păr bălai, ochi negri, un zâmbet fermecător și talia cea mai divină care s-a legănat vreodată pe scena unui teatru...

Mă iubea atât încât pot zice chiar că mă adora. Peste cincisprezece zile fu răpită de un membru al parlamentului englezesc.

De atunci auzisem vorbindu-se la Baden că acel englez cheltuiuse pentru ea un milion și se lăsase omorât în duel pentru ochii săi frumoși de către unul din cei mai bogați negustori din cetatea Londrei care-ar fi și luat-o de nevastă.

Când am regăsit-o astfel pe neașteptate am simțit că mi se trezește interesul. Dacă vreți să vă spun drept, am uitat chiar întrucâtva afacerile casei de Geldberg și pe ungurul Ianoș.

M-am lipit cu spatele de un stâlp al capelei pândind clipa când se va uita Eva odată la mine, gata să las orice pentru ea.

Rugăciunea ei fu lungă. Nu întoarse niciodată măcar capul. Însă când se ridică să iasă, ochii noștri se întâlniră. Se cam îmbujoră și își lăsă iute voalul și iuți pasul ca să iasă. Mă ținut după ea. Când caii porniră, scoase mâna-i albă și-mi făcu un semn mic. Fu de ajuns ; eram nebun.

Trăsura porni în galop și am vrut să mă țin pe jos după ea. Peste zece minute mă oprii în loc, obosit, la o răspântie. Trăsura Evei cotise pe altă stradă și nu mai puteam s-o ajung.

Mi-am revenit, mi-am adus aminte de ungur și o apucaii spre dânsul.

Ungurul Ianoș locuiește într-una din acele stradele înguste și umezi. Dar nenorociții aceștia au mai totdeauna câte patru sau cinci milioane.

După ce apăsai pe butonul de alarmă care strălucea la poarta lui Ianoș, un groom înalt, îmbrăcat în livrea, brodată cu aur de sus până jos, veni să mă întrebe, cu un aer solemn, cum mă cheamă și ce căutam.

Nu intră cineva ușor la domnul Georgyi. Casa sa este un câmp de luptă și acolo totul îți inspiră idei de asalt și de bătaie. Groomul o apucă înaintea, eu după el, și amândoi trecurăm printr-un șir de camere a căror mobilă avea ceva oriental. Ungurul disprețuise moda din Londra, își aranjase o casă ca în țara lui.

„— Rămâi aici“, îmi zise groomul intrând într-o ultimă cameră, mobilată cu o adevărată bogăție și de unde se zăreau prin ușa deschisă, zidurile goale ale unei săli de arme. „Mă întorc numaidecât“.

Rămăsei singur, în picioare, în mijlocul camerei, care avea patru uși : una spre sala de arme, alta pe unde intrasem și alte două în dreapta și în stânga mea. Pe ușa din dreapta ieșise groomul. Mă uitai în jur și ochii mi se opriră pe ușa a cărei draperie era lăsată. Mi se păru că perdeaua de mătase se mișca ușor, mă uitai mai bine : draperia se dădu într-o parte și un cap se ivi printre cutele draperiei.

„— Eva !...“ zisei repezindu-mă într-acolo.

Draperiile căzuseră la loc, le deschisei și văzui un budoar delicios, în mijlocul căruia pe o grămadă de perne stătea frumosul cap al Evei...

Ea puse un deget pe buze, pe urmă îmi trimise o be-
zea... Am auzit călcâiul pintenat al servitorului ungur ră-
sunând pe lespezile din camera de alături și lăsai iute per-
deaua în jos.

„— Vino“, îmi zise groomul.

Intrai în cabinetul domnului Georgyi, care era în
dreapta sălii de arme. Ungurul ședea dinaintea biroului,
își ștergea fruntea căci el tocmai făcea exerciții cu armele
când am venit eu.

„— Te cunosc, îmi zise el răstit și fără să mă pof-
tească să stau. Îmi aduc aminte că ai vrut odată să mă
sperii, cu nu știu ce asemănare... Pentru ce ai mai venit
acum ?“

Primirea era destul de descurajatoare, cu atât mai mult
cu cât fratele nostru Otto îmi recomandase să mă port cu
grijă.

În două feluri puteam să mă port : nu puteam, ca tine,
frate Goetz, să joc o comedie prea de spirit. Nici n-aș fi
avut timp. Trebui să mă mărginesc la rolul meu de am-
basador.

Vorbii în numele casei de Geldberg, ungurul mă lăsa
să vorbesc, uitându-se mereu spre sala de arme.

După ce isprăvii se ridică :

„— Bătrânul de Geldberg era un pungaș, zise el. Dar
era mai bun decât asociații lui... Regnault acela, cu deo-
sebire, al cărui trimis ești, este cel mai mare mișel de pe
pământ !... Dacă te ofensează vorbele acestea pe care ți le
spun, sunt gata să-ți dau satisfacție...“

Aveam poftă să-i arăt știința mea acelui diavol sălba-
tic, să-i urmez dorința.

Dar dacă trebuie, știu să fiu calm. Îmi stăpânii nervii
și refuzai, zâmbind, oferta lui galantă.

„— Domnule Ianoș — îi zisei — dacă am avea oca-
zia să ne batem amândoi, am împotriva dumitale alte arme
decât sabia... Pentru că-ți aduci aminte de mine, nu poți
să fi uitat că Zaheus Masmer mă făcuse confidentul său
și că știu multe lucruri !...“

Sălbaticul încruntă sprâncenele sale groase.

„— Trebuie să fii ori prea tare ori prea nebun, mur-
mură el. — ca să vii să mă ameninți astfel în casa mea !...
Ascultă-mă, baroane de Rodach... În țara mea, îndată ce

un străin a călcat pragul unei case, este ferit de orice, ospitalitatea cere așa... și eu mă țin de toate obiceiurile țării mele... Voi răspunde cuminte amenințărilor dumitale : de obicei răspund astfel... Pentru că ai arme împotriva mea să nu mă cruți, te sfătuiesc, pentru că nu ai nimic de sperat de la bunăvoința mea... Urâsc și disprețuiesc pe oamenii care te-au trimis aici : ăsta-i singurul răspuns ce-ți pot da. Cât despre ce știi din viața mea trecută, fă cum îți place !... Sunt naturalizat englez !... Londra are tribunale care primesc toate plângerile acestea, și la nevoie îți voi arăta cum știu eu să o scurtez...”

Îmi întoarse spatele. Peste o clipă auzii în sala de arme același zgomot de arme pe care-l auzisem la venire. Groomul îmi arată ușa cu un gest foarte semnificativ.

Eram înfrânt. Gândul meu dintâi fu să mă reped în sala de arme și să plătesc sălbaticului pungaș chiar cu moneda lui. Îmi tremurau degetele de bucurie când mă gândeam să pun mâna pe o sabie. Dar sunt mai bun decât reputația mea, n-aveți ce zice, și când am în minte instrucțiunile fratelui meu Otto, sunt prudent ca un diplomat.

Trecând prin camera unde o zărisem pe încântătoarea Eva întorsei ochii fără voie spre draperie. Draperia era lăsată în jos.

„— Aici e apartamentul doamnei ?” îl întrebai pe groom.

Groomul nici nu-mi făcu onoarea să-mi răspundă. Ieșii în stradă. Vizita mea ținuse doar zece minute și nu mai aveam nici un mijloc de a o reânnoi.

O apucaii spre Saint-Paul cu capul în jos și gândindu-mă mâhnit la înfrângerea pe care o suferisem. Aproape de biserică, mă dădui într-o parte ca să las să treacă o trăsură care fugea spre Sstrand. Roata acelei trăsurii mai că mă atinse în treacăt și la picioare îmi căzu un bilet azvârlit din trăsură. Echipajul și cotise pe strada Fleet.

Luai biletul de jos, scris de Eva. Conținea numai vorbele acestea :

„La Signora di Mantova, Grosvenor place, Pimlico.”

Sării într-o cabrioletă care într-o jumătate de ceas mă duse dincolo de parcul Saint-Janes. Signora di Mantova avea în Grosvenor Place un colțișor cochet și încântător, cum Londra n-ar putea să mai aibă încă unul. Eva mă aștepta în budoarul său.

Era acolo la ea acasă : dacă exista pe lume o ființă care să fie acuzată că are o căsuță, e desigur o dansatoare măritată. Câte mângâieri și drăgălășenii ! Am văzut bine că tot mă mai iubea.

„— Ce ai tu Albert ?“ îmi zise ea văzându-mă îngândurat după primul moment de plăcere.

„— Am venit la Londra, răspunsei — ca să aranjez cu soțul tău o problemă vitală pentru patronii mei.“

„— Adevărat ?... și n-ai izbutit ?“

„— Nu.“

„— Bietul Albert !... Cum poate cineva să-ți refuze ceva ?... Fi liniștit... aranjez eu lucrurile

Clătinai din cap posomorându-mă.

„— Tu vrei, frumosul meu îngeraș, dar nu o să ai timp ! răspunsei oftând adânc.“

„— E ceva urgent ?“

„— Trebuie să fie terminat chiar azi !“

Eva căzu pe gânduri.

„— Trebuie, îi zisei iar Evei, ca ordinul domnului Ianoș să fie la poștă astă-seară chiar, ca să ajungă la Paris sâmbătă... dacă nu, va fi prea târziu.“

Se mai gândi două-trei secunde ; pe urmă mă luă de gât.

„— Și te-ai bucura mai mult să izbutești ? zise dânsa ațintindu-și pe mine ochii săi limpezi și zâmbitori.

„— Oh ! foarte mult !“

„— El n-are să scrie scrisoarea aceea... Dar dacă ți-aș aduce o iscălitură în alb ?“

„— Ar fi de ajuns.“

„— Ei bine, o să ai iscălitura în alb“, îmi zise ea.

„— Așa de mare încredere are ungurul în tine, Eva ?“

„— Mă adoră.“

„— Dar tu ?“

„— Mă bate.“

În ochi îi trecu un fulger de ură ; pe urmă începu să râdă nebunește.

Se ridică și începu să danseze pe covorul moale.

„— La revedere, pe curând !“ zise ea.

Mă sărută iute pe frunte și într-o clipă fu în prag.

„— Peste două ceasuri, îmi strigă ea de departe ; în fața Poștei...“

Pe la orele patru sosii la Poștă și intrați în clădirea, ale cărei ferestre dădeau în stradă. Mă așezai la o masă, cu ochii ațintiți pe ușa biroului din față. Timpul trecea, factorii veneau unii după alții cu clopotul lor și cu sacul. Încă câteva minute și eram pierdut !...

„— Nu o fi putut, mă gândii eu, pregătind una din scrisorile acelea ale tale, Otto, care prevedea un eșec. Ce nebun am fost că am sperat !...”

Nebun eram că mă temeam ! Nu era frumoasă și iubitoare ? Văzui o formă sveltă lunecând pe trotuar, mă repezii, o hârtie trecu iute din mâna ei într-a mea.

„— Nu-mi vorbi !.. mă spionează... Pe mâine !” murmură dânsa.

Dispăru în umbră și pe trotuarul opus mi se păru că văd silueta înaltă și arogantă a ungurului Ianoș...

V

MICUȚA

Otto scoase din buzunar ceasornicul și apăsă pe reșort ; ceasornicarul bătu ora două după miezul nopții.

Poștalionul zbura. Noaptea era opacă și adâncă.

— Și dacă ați ști câte beții calculate, cât amor risipit cu belșug, câte lingșiri, câte giugiuliri !... Ea voia să pună în mâna ta leală, Albert, fierul zdrobit al spadasinului. Vroia ca să urmezi tu bătaia începută, și ca brațul tău, mai sigur, să isprăvească ceea ce n-a putut să facă Verdier...

Albert o iubise pe femeia aceea. Chiar acum amintirea ei deșteptase în el amintiri dulci.

— Și ce ai făcut ? întreabă el.

— Am promis, răspunse Otto, rece, și Sara te așteaptă la castelul din Bulthaupt, Albert !

Acestea se petreceau în casa ta de joc, Geotz... Ai observat o lojă grilată ?...

— Mai e vorbă !... confesionalul prințesei !... Navarin nu voise niciodată să-mi spună... Ah ! blestemată femeie este prințesa.

— Așa e ! Amândoi eram singuri. Franz a intrat. Pe buzele lui flutura acel zâmbet încrezător pe care-l avea Margareta noastră fericită. O ! vă jur pentru prima oară în viața mea mi-a fost teamă când am văzut privirea acelei femei pătrunzând printre perdelele lojei ca o săgeată și fixându-se veninos, pe copil.

Îmi ziceam :

„— Este frumoasă, ochii săi te fermecă, mângâierile ei orbesc. Dacă ar vrea nenorocul ca Gunther al nostru să scape supravegherei noastre...”

Nu isprăvii.

În tăcerea care urmă, se auzi respirația apăsată a celor trei frați.

— Să aibă Dumnezeu milă de noi ! zise Albert. Dacă am făcut cumva o greșală, pedeapsa are să fie prea crudă ! Ceasornicul lui Otto sună ora trei și jumătate.

— Cum trece timpul ! Și cât de încet mergem ! zise el.

Caii zburau, lui i se părea însă că trăsură stătea pe loc.

— Am intrat la ea, zise Otto, în ziua de 8 februarie, la amiază. Știam bine ce primejdie era ca să-i declar război, casa însă șovăia și Günther trebuie să aibă nobila avere a străbunilor săi. Veni la mine zâmbind și sigură de puterea ei asupra-mi.

„— Două zile fără să mă vezi !... știi că mă părăsești !...”

„— Doamnă, răspunsei, n-am venit pentru o întâmplare de amor... am venit în numele doctorului Jose Mira, sau mai bine, în numele casei de Geldberg.”

Se uită mirată la mine.

„— Merg din mirare în mirare, murmură ea, după un moment de tăcere și dând vocii sale inflexiuni disprețuitoare ; — Albert, pe care l-am cunoscut atât de mândru !... așa de gentilom... Albert redus la rolul de agent al unei case de comerț. E adevărat că așteptam pe cineva și am fost anunțată că o să mi se vorbească de afaceri, dar eram departe de a mă gândi că acel cineva o să fii dumneata !”

Îmi arătă cu degetul un scaun și chiar ea se așeză. Zâmbetul îi devenise batjocoritor. Se vedea ușor cât de puțin se temea de urmările acestei întrevederi

„— Nu-i așa că mă aflu în situația acelei doamne mari de vodevil care se înamorează de un tânăr frumos și care vede pe urmă că acel tânăr este un tapițer?... Doamna trebuie să se fi strâmbat negreșit tot cam ca mine și să vorbească de... Să vorbim deci de afaceri.“

Se răsturnă pe scaun. Rămăsei nemișcat și așteptai.

„— Mi se pare că ghicesc, zise ea, mai departe, scopul venirii dumitale... Jose Mira trebuia să-mi trimită azi de dimineață o mie de ludovici pe care mi-i datorează.“

„— Pe care vi-i datorează?“

„— Pe care mi-i datorează, repetă ea apăsător. N-o fi cutezat să vină singur să-mi ceară o amânare și ai venit dumneata în locul său... Trebuie să cred că ai dobândit un loc de comis în casa de Geldberg.“

„— Am funcția de casier, doamnă“, îi răspunsei.

Zîmbetul său batjocoritor se cam tulbură.

„— Casa de Geldberg, îi zisei, îmi e datoare sau mai bine zis e datoare moștenitorului lui Zaheus Nesmer, draga mea, sume destul de considerabile. În ajutorul mijlocului care vă interesează puțin, eu m-am convins că acea casă era foarte aproape de bancă. Am făcut atunci partea șanselor bune și a celor rele și văzând că au rămas resurse excelente, m-am hotărât să susțin banca.

„— Câtă bunătate, domnule.“

Până aici nu i se trezi nici o bănuială. Cum să se gândească ea că doctorul cutezase să vorbească.

Dar când auzi ultimele vorbe ale mele, se cam sperie.

„— Nu te înțeleg, domnule“, îmi zise.

„— Doamnă, o să mă străduiesc să mă înțelegi... Doctorul evaluează la vreo două milioane cinci sute de mii de franci sumele luate din casieria Geldberg, Reinhold și compania.“

„— E curat delir !...“

„— Nu are chitanțe, e adevărat ; dar, ca să înlocuiască chitanțele care-i lipsesc, el contează pe buna credință a dumitale...“

Sara dădu din umeri.

„— Apoi pe unele secrete mici, pe care pretinde el că le știe“.

„— Așadar Mira îmi declară război?“ Și dumneata, Albert, te aliezi cu el?“

„— Doamnă, până la un anumit punct... În tot ce privește casa, este evident că interesele noastre sunt comune, dar pentru rest, mai ales în ceea ce privește tânărul om de care mi-ai vorbit alaltăieri, eu pot să rămân aliatul dumitale cât timp existența acestui tânăr amenință prosperitatea lui Geldberg și în consecință propriile mele interese.

„— Interese, interese !... Oh ! baroane, sunteți așa cum v-am cunoscut.“

„— Fii prudentă, doamnă...

„— Dar doctorul ți-a spus tot ce știe ?“

„— Mi-a spus câteva mici împrejurări... Trebuie însă să-ți spun că știam de mai înainte lucruri multe din pricina intimității mele cu Zaheus Nesmer.“

„— Știai toate acestea când m-ai întâlnit pentru prima oară...“

„— Știam tot, doamnă, afară de numele dumitale adevărat, pe care mi-l ascundeai.“

Se gândi câteva secunde. Poate că se gândea dacă să se folosească de mine împotriva lui Franz, iar apoi să mă combată. Asta era situația ei față de asociații lui Geldberg.

„— În sfârșit, zise ea după o tăcere, — ce vrea doctorul ?“

„— Casa are trebuință de trei sute de mii de franci“ — îi răspunsei.

Așa de tare bătu din picior încât împinse fotoliul înapoi.

„— Și ce-mi pasă mie ? zise ea ; — chiar presupunând că am primit eu bani, socotește cineva că i-am păstrat în sertar la mine ?“

„— Se crede că ai făcut ceva mai mult... lumea merge mai departe : lumea e sigură, că, mulțumită unei femei, pe care o cheamă Batailleur și care lucrează pentru dumeata ai mai mult de patru milioane în diferite valori.“

„— Ah !... murmură ea, văd eu că ți-a povestit toate visele lui !... știi tot ce-și închipuiește el !... Nu ți-a ascuns nimic din himerele care-i umplu creierii cei bolnavi. Domnule, omul acela este nebun !... eu nu am nimic și casa bărbatului meu este aproape să cadă !...“

„— Nu mă mir, doamnă... Din cele două milioane și cinci sute de mii de franci câte ai luat din casa lui Geldberg, până la patru milioane ale dumatiale, sunt încă cincisprezece sute de mii de franci diferență, poate că ai și mai mult... În orice caz, ajunge atâta ca să înțeleagă cineva falimentul bărbatului dumatiale.“

„— Domnule !...“

„— Doamnă, dacă îmi aduc eu bine aminte, ți-am făgăduit alătăieri că se apropie ziua când îți voi spune tot ce știu despre dumneata... a venit ziua aceea și azi sunt gata să-mi țin făgăduiala...“

Nu putu suporta privirea mea și lăsă ochii în jos.

„— Ei bine ! vorbește ! murmură ea.

„— Voi trece sub tăcere tot ce știu relativ la viața dumatiale galantă... amanții dumatiale, casa dumatiale de joc, toate acestea mi se par păcate care nu se pot ierta ușor... Nu voi vorbi nici de contesa Estera, biata femeie, care ar fi fost alta dacă n-ai fi fost dumneata și de a cărei educație te ții cu atâta răbdare !... Încep cu sora dumatiale mai mică, Lia.“

„— O ipocrită !... care mă disprețuiește și care m-o fi calomniat... Dar, te rog, domnule, de unde știi tot ce o privește ?“

„— De unde știu tot restul ?... Era o copilă...“

„— Un înger, nu e așa ?... zise ea tăindu-mi vorba.

„— Un înger, doamnă. Și toată viclenia dumatiale s-a zdrobit în fața nevinovăției ei !

„— Cu toate acestea scrisorile nu erau scrise de mână dumatiale, domnule baron, zise ea. De aceea nici nu pot zice că entuziasmul dumatiale este interesat... dar, la urma urmelor, cine poate ști ? Îngerii au de multe ori mulți adoratori aprinși... și printre aceștia, unii scriu și alții lucrează.“

Aici Otto se opri deodată ca și cum s-ar fi temut că vorbise prea mult.

Albert și Goetz nu știau încă numele de familie al Sarei și nu cunoșteau pe sora ei cea mică. Nu prea înțelegeau mult din partea aceasta a istoriei, pe care Otto nu

se gândi să le-o explice. Ei băgaseră numai de seamă că vocea fratelui lor luase un accent ușor înfierbântat.

Otto continuă, dar de astă dată cu un ton rece și calm :

— Sara îmi taie vorba cu o ironie îndoită.

„— Să trecem, domnule baron, zise dânsa, și să lăsăm la o parte pe îngerul acela a cărui candoare nu i-am putut-o mânji. Pe urmă ?“

„— Să trecem, intra-dăvăr, doamnă, răspunsei ; pentru că aici legea oamenilor nu poate nimic... Să ajungem la bărbatul dumitale, pe care l-ai ruinat cu atâta răbdare și pe care-l asasinezi cu o barbarie așa de ingenioasă !“

„— Calomnii și nebunii, domnule !... treci mai de parte !“

Nu mai râdea, cu toate acestea-i tremura buza.

„— Ajung la fata dumitale, doamnă.“

Sări de pe scaun. Din ochi îi ieșea foc, îmi puse mâna pe gură, grea ca a unui bărbat.

„— Taci ! îmi zise cu dinții strânși și galbenă ; — fata suferă !... Oh ! dar o iubesc !...“

Își ascunse capul în mâini.

„— Ieși ! îmi zise apoi ; ești tare, văd, ar fi o nebunie să mă împotrivesc dumitale !... mai târziu... dar viitorul o să hotărască !“

„— Nu mi-ai dat nici un răspuns, zisei îndreptându-mă spre ușă.“

„— Peste un ceas vei avea cele trei sute de mii de franci.“

Ieșii. Peste o oră, femeia aceea de care v-am spus c-o cheamă Batailleur, veni la mine, și-mi aduse cele trei sute de mii de franci.

De atunci am mai văzut-o pe Sara, mândra în fața doctorului portughez, care tremura în fața ei. Am mai văzut-o în mijlocul familiei sale. Doamna Sara de Laurens, fiica mai mare a lui Moise Geld.

Amândoi frații făcură o mișcare de mirare.

— Am iubit o astfel de femeie ! zise Albert lăsând capul în jos ; este o pedeapsă a lui Dumnezeu !

— Și contesa Esthera este sora sa ? întrebă Goetz ; o fată bună, însă !... și femeie frumoasă !

— Și acum, zise Otto, ea este la castelul Bluthaupt, în fața lui Günther al nostru, care nu se teme de nimic și care poate că o iubește încă... Pe când Reinhold, ungrul și ceilalți asociați își întind cursele lor în calea copilului, ea lucrează pe de altă parte... fiți siguri că lucrează fără preget !... Rugați-l pe Dumnezeu, fraților, pentru că fiul surorii noastre este în mare primejdie de moarte !...

Se făcu tăcere în trăsură.

Era încă noapte când poștalionul care străbătuse orașul Metz în goana cailor, lăsă drumul regal pentru a lua un drum pieziș care ducea la frontieră.

Între Saint-Avold și Forbach, cei trei frați se dădură jos din trăsură și începură să umble pe jos peste câmpuri călăuziți de un om din partea locului. Trăsura, goală fiind, își văzuse de drum înainte.

Întunericul fiind prea mare nu se putea vedea nici la zece pași în față. Trecură hotarul fără să fie zăriți.

Trăsura îi aștepta la o jumătate de leghe de Franța, nu departe de malul Sarnei. Plătiră călăuza.

— Oh ! oh ! zise acesta cântărind două monede de aur în mâna lui, trebuie să fie ceva faimos sub mantalele dumneavoastră, stăpânilor !

— Trei perechi bune de brațe, prietene, cu trei spade bune, răspunse Albert.

— Și poftă de mâncare, zise și Goetz.

— Toate acestea nu privesc vama, gândi călăuza, care se întoarse cântând spre Franța.

Era aproape ora 7 când trecură Sarna. Cele dintâi raze ale zilei luminau departe câmpia, dar în trăsură era întuneric din pricină că perdelele tot nu se ridicaseră.

Încet, încet în sfârșit pătrunse și înăuntru o primă rază de lumină. S-ar fi putut deosebi trei oameni care picoteau, înfășurați în mantalele lor. Trebuiau să păstreze puțină putere pentru lupta viitoare.

• • • • •

Ziua trecu.

Începuse să se întunece.

Pe drumul de la Obernburg spre castelul de Bluthaupt trei călăreți fugeau în goana cailor.

SCARA OMENEASCĂ

De la Obernburg până la castelul Bluthaupt, drumul de obicei pustiu și tăcut, era în seara aceea însuflețit. Treceau o mulțime de trăsură, de la caleașca parisiană până la trăsură veche și fără nume a bietului țăran neamț. Ba unii burghezi chiar călări pe cai de munte, își duceau pe crupă nevestele.

Ici și colo grupuri de țărani treceau în grabă.

Și toți se duceau în același loc. Trăsuri, cai și drumeți, se duceau la vechiul castel de Bluthaupt.

De vreo cincisprezece zile ținutul era în fierbere. Modesta cetate Obernburg, unde altă dată era eveniment când trecea un călător, acum era înțesată de străini care nu mai încăpeau. Și nu numai Obernburgul era plin dar și orașele și cătunele din vecinătate.

După cum am mai spus, marea serbare de la Geldberg avea două feluri de invitați : cei de clasa întâi erau găzduiți la castel, ceilalți căuțau adăpost unde puteau și pentru țară era într-adevăr un bun câștig. Un câștig așa de bun, încât burghezii din Esselbach se sileau de vreo opt zile să inventeze un izvor de apă minerală ori feruginoasă, care să poată să mai aducă în fiecare an pungile amabile ale acestor vizitatori. Nu era o idee imposibilă.

Oricine are un puț norois, poate să afirme că este suveran împotriva reumatismului și că vindecă radical bolile de stomac.

Toți oamenii aceștia care mergeau pe drumul spre Bluthaupt vorbeau. În trăsură, pe cai și printre călători era același subiect de conversație. Nu se auzea decât un nume : Geldberg și iar Geldberg. Numai de un singur lucru se vorbea : de marele foc de artificii care trebuia să se tragă chiar în seara aceea sub zidurile castelului.

Nu putea fi ceva obișnuit un astfel de lucru.

Călăreții noștri plecaseră din Obernburg în goana cailor. Drumul era larg prin preajma orașului ; ei treceau fără a striga la o parte ! Galopul repede al cailor lor se înăbușea în iarba de pe drum. Oricine auzea galopul lor, în-

torcea capul, vedea alunecând ceva fulgerător în întuneric, pe urmă nimic.

Noaptea era fără lună, ca și cea din ajun. Cei care aveau ochi buni deosebeau trei călăreți în goana cailor, însă nici unul nu apuca să îi vadă din față. Mantalele lor fâlfâiau în vânt.

Dincolo de oraș, la o leghe depărtare, cei trei călători se opriseră deodată în fața unui grup de țărani pe jos, și unul din ei întrebă :

— Iată unul care vorbește cel puțin nemțește cumsecade își ziseră țăranii.

— La ce oră va fi focul de artificii ?

— Focul de artificii, grațiosul meu domn, răspunse un țăran, trebuie să fie... se zice că o să se vadă de departe și ne ducem și noi ; dar nu sperăm să ajungem la vreme la poalele muntelui. Dumneavoastră, bună oară cu caii dumneavoastră...

Un „merci“, răspunse țăranului.

Nu trebuie să mai spunem că acești călăreți erau cei trei călători din poștalionul cu perdelele lăsate.

De la Paris până la frontieră găsiseră cai pregătiți, odată însă pe pământul german trebuiseră să meargă mai încet. Le era teamă de poliție, negreșit, căci nu numai odată se abătuseră din drumul mare ca să apuce pe delături.

Întârziaseră cu o oră după socoteala lor ; o oră putea să fie pierderea speranței lor cea mai scumpă, victoria uzurpatorilor criminali și lași asupra dreptății, moartea unui om !

Se duceau, ridicați în șei pe cai, cu ochiul țintă de departe spre apus unde trebuia să apară prima lumină a focului de artificii. Când ajunseră în poalele muntelui în locul unde i-am văzut odată pe Iacob Regnault, pe ungurul Ianoș și pe cămătarul Moise Geld lăsând șoseaua ca să apuce drumul pieziș spre Bluthaupt, o linie de foc tâșni în partea dinspre apus și aruncă pe cerul negru un mănunchi de stele.

Inima celor trei frați incetă să mai bată. Însă, până să ajungă la ei ecoul slabei detunări, Otto și înfipse pîntenii în burta aburindă a calului său.

— Înainte ! strigă el. Înainte ca să-l scăpăm ori să-l răzbunăm !

Caii deși abia suflau, se puseră însă pe o fugă nebună. Străbătura întinsul lan și lăsară în dreapta șoseaua cea mare cu o vale după care se deschidea prăpastia Hoel-lei (Iadului).

Într-o clipă trecură peste câmpul unde dormeau ruinele albe ale vechiului sat de Blathapt. Nici o lumină nu se arăta în direcția castelului. Racheta aceea izolată fusese negreșit numai un semnal.

Peste câteva minute descălecară iar caii lor se culcară obosiți pe iarba verde.

Erau în dosul castelului, pe platforma aceea fără arbori, și situată în partea opusă porții principale.

La ferestrele castelului se vedeau lucind ici și colo câteva lumini, pe deasupra fortificațiilor care erau mai jos în partea aceasta.

Pajiștea părea pustie. Dincolo de șanțul cel larg și adânc cei trei frați vedeau un fel de lumină slabă care se mișca încet și de colo până colo.

Deși nu se putea deosebi nimic din pricina întunerii adânc, era ușor de calculat că lumina asta trebuia să fie dedesubtul zidurilor și pe stâncile ascuțite care formau baza fortificațiilor.

Cei trei frați nu aveau vreme să discute în privința acelei lumini și să ghicească prin ce mijloc sta atârnată deasupra prăpastiei.

Clopotul ruginit al ceasornicului celui mare bătu trei lovituri ; era ora opt fără un sfert.

Călătorii noștri auzeau un zgomot neînțeles ieșind din desișurile vecine. Erau niște murmure care uneori se pierdeau și alteori creșteau. Din când în când se auzea și câte un râs de femeie.

Dacă cei trei frați ar fi avut spiritul destul de liber ca să cerceteze drumul parcurs, ar fi putut lesne pricepe de unde venerau aceste zgomote. Ei erau tocmai ca în mijlocul unei săli de spectacol imensă. Teatrul nevăzut era în fața lor, și, fără să știe, trecuseră printr-o mulțime împrăștiată de spectatori.

De la vechiul sat Bluthaupt și până la pajiște, era lume. Erau oameni prin pădurile mari de pini, pe sub

arborii aliniați ai șoselei și prin desişurile din preajma castelului.

Mulți dintre privitorii aceştia nerăbdători fuseseră martorii trecerii repezi a celor trei frați. Însă când -aşteaptă cineva, gândul leagă totul de obiectul aşteptat. Fiecare crezu că aceşti curieri misterioşi aduceau din oraş vreo piesă uitată a focului de artificii.

Era un frig grozav şi fiecare femeie tremura la braţul cavalerului său. Cei trei frați însă nu-şi omorâseră caii ca să stea apoi leneşi în marginea drumului. Îşi închipuiau că Franz era în castel şi voiau să ajungă până la el.

Şanţul de întăriri care slujea şi ca şanţ de scurgere, în partea dinspre platformă, îşi ascundea malul-râpos sub o pădure deasă de buruieni. Mărăcini centenari şi mii de plante sălbatice, nutrite de umiditate, aruncau în toate părțile vlăstarii lor viguroşi şi atârnavă un fel de lână aspră deasupra apei adormite.

Cei trei frați îngenunchiaseră la câțiva pași unul de altul, de-a lungul acestei borduri de nepătruns. Pipăiau pământul cu mâinile şi sondau bălăriile.

— Sunt douăzeci de ani de când am făcut drumul acesta pentru ultima oară, zise Goetz. Timpul a putut foarte bine să ne astupe poteca.

— Abia poate să intre mâna în hăţişurile acestea ! răspunse Albert. Găseşti ceva, Otto ?

— Caut... Dacă am avea cel puțin o mică rază de lună !...

Mai căutară încă vreun minut.

Pe urmă Otto se ridică.

— Să ne luăm avântul şi să sărim, zise el, morţi ori vii o să ajungem noi în fundul şanţului.

Albert se sculă şi el şi făcu câțiva pași înapoi, ca şi cum ar fi vrut să sară el cel dintâi.

— Aşteptați ! zise Goetz, am dat peste o gaură destul de largă pentru ca să poată trece o nevăstuică.

Albert şi Otto se apropiară de el.

— Este poteca, ziseră într-un glas. Mărăcinii au crescut, dar aruncându-ne mantalele înaintea noastră, o să trecem.

Goetz se apucă cu mâinile de pajiştea malului şi se vâră cu spatele în gaură. Se făcu o deschizătură cât să

între un corp omenesc. Otto și Albert întoarseră în același timp capul spre locul acela.

La chemarea lui Goetz intrară și Albert cu Otto în groapă.

Acolo zăriră deodată pe deasupra lor în jurul unei lumini, trei umbre care se agitau atârinate sub ziduri de o legătuă tainică. De jos nu era cu putință să se vadă ce făceau acești indivizi misterioși. După câțva timp însă auziră pe acele trei ființe chemându-se între ele; tată Johann, Blaireau, Bonet-verde, Malou. Înțeleseseră apoi după vorbele ce putură să ajungă până la ei că acei oameni voiau să tragă cu un fel de mortieră pentru a spulbera în curând pe cineva. Mortiera era legată de o ieșitură a stâncii.

Cei trei lucrători erau legați de mijloc și se susțineau fiecare cu ajutorul unei frânghii legate de vârful zidurilor. Erau acolo într-un loc unde nici un picior omenesc n-ar fi putut pătrunde fără ajutorul cuiva.

— Acum înțelegi! zise Otto; scrisoarea lui Gottlieb! Franz e însărcinat să țină fitilul și este deja la locul său, poate! În orice caz, se cunoaște locul unde el se va opri pentru a da foc și asupra acestui punct e îndreptată mortiera.

Otto și frații săi începură iar să urce. Vreo cincisprezece picioare ei putură să înainteze ajutându-se cu pumnalele lor înfipite în crăpăturile stâncii.

Dar ajunși la un punct, unde se afla o platformă îngustă care permitea să stea cineva în picioare, le fu cu neputință de a mai face un pas.

— Să intrăm, zise Albert. Dacă Franz e pe zid, vom ști noi să-l găsim.

În acel moment auziră pe Malou strigând:

— Hei, moș Fritz, învârtește manivela. Începe comedia.

Un zgomot ascuțit și discordant se auzi sus, deasupra zidurilor. Semăna cu uruitul unei macarale, cei trei lucrători cu lanterna începură să urce încet.

— Trage, trage! Și mai bine, mai iute! Hei, moș Fritz! zis Blaireau. Ceasul meu arată că mai sunt două

minute până la ora opt și n-aș vrea să se dea foc înainte ca noi să fim sus.

— Două minute, repetă Otto, al cărui curaj părea că se mărește în acel moment de pericol suprem, dacă Dumnezeu ne vine în ajutor, apoi e mai mult decât ne trebuie.

Îl trase pe Goetz până la marginea platformei și îl așeză tocmai la ieșitura stâncii unde Bonet-verde fixase mortiera.

— Crezi, frate, zise el, că o să ne poți duce pe amîndoi ?

— O să încerc, răspunse Goetz.

— Urcă-te, Albert, reluă Otto.

Albert făcu cum i se spuse.

Goetz se ținea tare pe picioare, dar era prea departe de stîncă pentru ca să se poată sprijini.

După ce Albert i se urcă pe umeri, Otto urmă :

— Poți atinge cu mâinile rampa ?

— Ajung până la ea, răspunse Albert, și afurisita asta de mortieră e la trei picioare deasupra capului meu ! Oh ! dacă aș putea ! dacă aș putea !

Goetz simți o greutate mai mult pe umerii săi ; un moment picioarele i se îndoiră și inima începu să-i bată.

Acum erau trei oameni atârnați la mai bine de o sută de picioare pe deasupra abisului. Și nici o licărire pentru a-i călăuzi, și nimic pentru a-i sprijini. Otto se urca, liniștit în fața morții amenințătoare și mereu întreprinzător.

VII

ISTORII VECHI

— Grăbește-te, frate Otto, zise Goetz, zdrobit de frica de a nu ajunge la vreme, mai mult decât de îndoita povară care apăsa pe el. Nu mai am puteri !...

Otto puna un genunchi pe umărul lui Albert ; simți șovăind sub el scara vie pe care se urcase. Ridică bra-

tele și se agăță de ieșitura stâncii cu toată puterea. Peste o clipă era pe stâncă. Goetz, ușurat, răsuflă.

Otto caută în întuneric funia de care vorbise Malou, însă n-o găsi. Fiindcă nu era de pierdut, apăsă mâinile sale robuste pe gura piuliței care se întoarse scârțâind pe axa sa.

•   •   •   •   •   •   •   •   •   •   •   •   •

Și de partea cealaltă a șanțului se zărise lumina cea slabă care părea că fuge de-alungul flancurilor stâncii.

Cei care aveau o vedere mai ageră zăriră chiar niște forme omenеști atâr-nate între cer și pământ. Atâta tot ; cu neputință de a se ști ce făceau acolo acele fantome ciudate. Puteau prevedea numai că aranjau acolo vreo piesă importantă a focului de artificii.

Așa că toți își pironiră ochii pe locul acela. De când fusese ridicat felinarul pe întărire, nu se mai văzuse nimic, ochii spectatorilor însă nu desprindeau din locul acela din întuneric. Fiecăruia îi era frică să nu-l piardă, negreșit că de acolo trebuia să izbucnească minunile așteptate.

Deși era încă iarnă și deși vîntul de februarie nu-și îndulcise pentru împrejurare suflarea-i rece, cu toate acestea împrejurul șanțurilor castelului de Geldberg era o mulțime nespusă.

Invitații privilegiați care părăsiseră sălile calde ale castelului tremurau puțin sub arborii șoselei, deși luaseră măsuri, împotriva frigului. Bărbații își încheau paltoanele până la gât, doamnele se strângeau în mantalele lor îmblănite și-și fereau picioarele, mari sau mici, de umezeala ierbii, în niște pantofi inventați de curând, și care trebuiau să păstreze supranumele de nemțești.

Invitații de clasa a doua care erau cei mai numeroși și care soseau din orașele vecine unde se încartiruiseră, căutau bucuroși să se amestece cu eroii serbării. Se apropiu cât puteau mai mult de incinta rezeravtă unde se așezaseră scaune confortabile. Unii chiar, profitând de întuneric, nu voiau să știe de ordinele date și se trânteau cu sfruntare în fotoliile care erau destinate pentru acțio-

nari mai bogați. Pentru că nu trebuie să uităm că urma să se subscrie un capitol de o sută optzeci de milioane.

În sfârșit, pe marginea desigurilor vecine, până pe lanuri chiar, era o mulțime care nu fusese invitată și care se compunea din burghezi din Esselbach, din Obernburg, etc., veniți cu familiile lor, apoi țărani dimprejur și foștii arendași ai lui Blupthaupt. Categoriile acestea de spectatori vorbeau fiecare cum îi plăcea despre casa de Geldberg.

Invitații de clasa întâi nu găseau destule laude pentru bancheri aceștia onești și bogați peste măsură care își întrebuintau așa de nobil averea lor.

Foburgul Saint-Germain era în privința aceasta de aceeași părere cu Chaussée d'Antin și foburgul Saint-Honoré nu avea altă opinie.

Pairii și camera electivă, care era acolo foarte bine reprezentată, se uneau într-un perfect acord ca să făgăduiască vout lilor concesiunii.

Nu era, bineînțeles, nici un spirit de partidă în întrunirea aceasta de familie. După cum s-a putut băga de seamă într-o mie și una de împrejurări, *wighi* și *torii* noștri sunt susceptibili să se înțeleagă, îndată ce se vorbește de drumuri de fier.

Trebuie să știe cineva să-și îndulcească opiniile-i prea sălbatice, când e vorba să-și slujească țara. Dar, cine ar putea tăgădui avantajele căilor ferate? Este evident că prima nu contează.

Pentru ca să pretinzi contrariul, trebuie să fii un mizerabil fără căpătâi, un ziarist, trăind din scandal, un negativist, un sălbatic !...

Invitații numeroși nu prea erau tocmai de aceeași părere : era oarecare gelozie în faptele lor. Afară de englezi care cumpăraseră cărțile de invitare cu un preț nebun, cei mai mulți erau cei de o calitate dubioasă, leneși, burghezi încăpăținați de eleganță, cu un cuvânt drojdia lumii elegante.

Printre oamenii aceia, nu aveau rușine să se plângă ! spuneau că petrecerile de la castel erau mărețe, dar șopteau că sunt momeli, curse !...

Naturalii din Vürtzburg mergeau și mai departe. Această familie mare de Blauthapt, care murise de douăzeci de ani lăsase în partea locului amintiri neșterse.

Un singur lucru fusese uitat, că cel din urmă conte era un om slab și prost.

Toți Bluthauptii ceilalți — și asta de două secole se arătaseră niște adevărați oameni mari ! Blânzi cu cei slabi, aspri cu cei tari, generoși, buni, ajutători !... Și așa nenorociți ! Se vorbea de Ulrich, care fusese asasinat de un pumnal necunoscut, se vorbea de cei trei bastarzi din Blauthapt, de acei tineri cu talia eroică, care se aruncaseră singuri într-o bătălie nebună și îndrăzeată împotriva capetele încoronate.

Un marecare prestigiu se lega de ei. Numele lor iubite erau pronunțate, încet și cu un fel de fior misterios.

Vai ! fuseseră biruiți în luptă ! Soarta familiei lor apăsase pe ei. Multă vreme trebui să povestească lumea, la șezătoare seara, ciudatele lor întâmplări în care se pierdea curajul lor, deghizările lor, mișcările lor din temniți.

Și numărul acestor aventuri nu mai putea crește. Era un an de când grelele zăvoare ale temniței din Frankfurt erau între ei și libertate !

Nu trebuia să mai vadă nimeni nici pe nobilul Otto, nici pe frumosul Albert, la al cărui nume băteau în secret toate inimile de femeie, nici pe veselul Goetz...

Ușile căptușite cu fier ale temniței din Frankfurt, o dată închise, nu trebuiau să se mai deschidă. Otto, Albert și Goetz acolo trebuiau să trăiască și să moară !

O ! câtă ură pentru traficanții avari care îi înlocuiseră, pentru că mărețiile acestea de o zi, pentru oamenii din partea locului, erau un fel de sarcasm sângeros.

Azi Geldbergii azvârleau aurul lor dubios câștigat, pe ferestre. Pe când ieri tescuiau pe bieții lor arendași. Iar mâine trebuiau să plătească tuturor celor care țineau în arendă nemărginitul lor domeniu, dobânda peste măsură de mare a acestor splendori nebune.

La un moment dat, domnul cavaler de Reinhold, care o însoțea pe doamna vcontesă d'Audemmer și pe Denise, se găsi lângă Sara,

— Cât de lung este sfertul acesta de oră ! murmură ea.

— Răbdare ! așa ceva merită osteneala ca să rabzi ! răspunse Reinhold.

Sara își văzu înaintea de vorbă cu Leul său cel mic și Reinhold începu să înșire iar prostii vicontesei, Denisa tăcea. Parcă simțea un fel de frică gândindu-se că Franz era să se găsească în mijlocul artificilor.

În toată incinta rezervată, poate nu mai erau decât ei singuri și Julien d'Audemer care vorbea încet cu frumoasa lui contesă, care să nu vorbească de cei trei demoni de la Bluthapt.

Se auzea prima bătaie a ceasului 8.

Era semnalul : toate privirile se concentrară pe castel.

Rinhold, Mira și doamna de Laurens nu se mulțumiră să privească ; bătaia asta de clopot care vestea ora opt produse asupra lor un efect analog și ciudat.

Sara lăsă numaidecât brațul micului său Leu, Reinhold o părăsi pe doamna d'Audemer mirată, și doctorul, cedând unei distracții puțin măgulitoare pentru ducesa de Tartarie, plantă acolo suvenirul acesta vechi al cuceririlor noastre.

Se repeziră toți trei înaintea, împinși de o poftă neînfrânată de a vedea. Se întâlniră în locul unde se isprăvea incinta.

Trecură 2-3secunde în care timp încetă orice conversație și nu fu altceva decât o tăcere adâncă a așteptării.

În vârful zidurilor se văzu o lumină ; mâinile doctorului, ale cavalerului și ale doamnei de Laurens se uniră în umbră. Nu șopteau nici o vorbă, nu mai respirau. Lumina descrie o curbă repede, și o duzină de muguri de foc izbucniră în toate direcțiile, trăgând niște linii scânteietoare.

Una din linile acestea cobora drept spre șanțul de întăriri ; când căzu, se auzi o detunătură puternică.

Mâinile celor trei complici se strânseseră cu putere.

FOCUL DE ARTIFICII

Acesta fu tocmai ca lovitura de baghetă a unui vrăjitor puternic. Detunarea răsună, prelungită de ecourile castelului și de ale pădurii. Întinericul învins se trase înapoi. Mulțimea, adunată împrejurul vechiului castel, ieși deodată din umbră, luminată ca în mijlocul zilei. Peisajul cunoscut renăștea sub niște culori ciudate și noi. Și din toate părțile, noaptea, respinsă pentru o clipă și gata să-și recucerească locu-i uzurpat, înconjura tabloul ca un zid mare de abanos.

Deasupra capetelor, cerul se acoperea cu o lumină. Castelul care părea înflăcărat din temelie și până în vîrf, pierdea în dosul unei ploii de foc ale cărui scânteii se lăsau în jos, se urcau iar în sus pentru ca iar să cadă.

Părea că este un havuz de foc lichid, care țîșnea prin mii de țevii nevazute. Țâșneau împrăștiindu-și și amestecându-și furioasele lor vârtejuri. Culoarele se schimbau, fumul gros, dar luminos, se vopsea cu mii de nuanțe fantastice. Purpura combătea auzurl și puneă reflexe de sânge pe crengile despuiate ale arborilor. Norii cenușii se rostogoleau încet-încet, se vopseau smaraldiu pentru ca să ia deodată strălucirea bogată a aurului.

Era un haos splendid, un incendiu gigantic, o confuzie neauzită de umbra mișcătoare și de luminii radioase.

În primul moment nu se auzi decît plescăitul artificiiilor, dus din ecou în ecou prin munți. Apoi se auzi un țipăt în mulțime. Mii de voci, înăbușite de o frică mistică, ziceau împreună:

— Iată-i !... iată-i !...

Figurile vinete ale celor complici apăreau în primul rînd al adunării din incintă.

Ei nu ziceau : „Iată-i !“, ci „iată-l“. Toți trei încremiseră. Vezi că ei nu se uitau tot spre locul unde se uita adunarea. Ei se uitau în locul unde Franz trebuise să dea foc la cea dintâi linie de praf de pușcă.

Linia asta comunica cu piulița așezată de Malou și de Pitois la picioarele întăriturilor. Malou fusese artilerist în viața lui; piesa fusese așezată cu grijă și Franz trebuia să piară prin descărcătura piuliței, în momentul cel mai frumos al focului de artificii.

Așa că doamna de Laurent, Reinhold și Mira se îndoiau de ce vedeau cu ochii. Căci piesa își făcuse efectul: auziseră zgomotul plin și răsunător al descărcăturii printre plesniturile petardelor, dar, printre cei dintii nori de fum, îl zăreau pe Franz, în picioare la postul său, pe Franz sănătos și nevătămat, pe Franz care zâmbea și saluta de departe adunarea.

Ce dracu ? pieptul acesta era cumva ferit de o plată magică ?

Priveau. Împrejurul lor se făcea o mișcare în multe; toată lumea se îngrămădea înainte; platforma era plină.

Invitați de clasa întâi, invitați supranumerali și oameni din partea locului se amestecau acum pe iarba din spatele castelului și fierberca creștea în loc să se stingă.

Din toate părțile se repeta :

— Iată-i !... iată-i !...

— Cei trei oameni roșii...

Sara, Reinhold și doctorul erau acum în spate și aroape singuri în încintă cu Van Praet și cu ungurul. Își luară și ei ochii de la Franz și căutară cauza agitației generale.

Sara, cea dintii, scoase un țipăt și ridică mâna întinsă spre locul unde era așezată piulița. Mira și Reinhold rămaseră cu gura căscată și ca loviți de trăsnet.

Ploaie de foc curgea încă din vârful zidurilor și făcea în locul acesta central un cadru de lumină aprinsă. În mijlocul acestui cerc de foc pe care ochiul nu se putea așeza fără să se uluiască, trei oameni de-o potrivă de înalți și înfășurați în mantale lungi roșii, stăteau în picioare pe o ieșitură a stâncii. Păreau că privesc cîteștrei incinta rezervată și în poza lor era un fel de amenințare trufașă.

Mulțimea cu toate acestea, murmurînd și frămîntându-se, pronuța mereu numele celor trei *Oameni roșii*. Printre invitații lui Geldberg, câțiva voiau să treacă-drept tari și ziceau că apariția aceasta făcea parte din focul de

artificii. Cei mai mulți însă tremurau fără voie de o groază care creștea mereu.

Ploaia de foc încetă. Fu o pauză de câteva secunde. Pădurea, lemn întins, desigurile și castelul reîntrară pentru o clipă în umbră.

În aceste câteva secunde multe vorbe se schimbă pe șoptite, toate la adresa celor trei *oameni roșii*.

Și toți ochii se fixau, întinși și curioși spre locul unde aveau să mai apară, la lumina cea dintâi.

Focul se mai aprinse, aruncând o colosală podoabă de diamante pe zidurile castelului și pe stâncile care îi slujeau de bază.

Din fundul șanțului și până în vârful întăririlor nu era nici un deget de teren care să nu-și aibă alba lui scânteie. Totul era luminat, limpede, strălucitor, vîrfurile stâncilor nu mai aveau umbre, se zăreau și cele mai mici obiecte ca și cum ar fi fost soare și o șopârlă chiar cu greu ar fi putut găsi unde să se ascundă pe suprafața aceasta strălucitoare.

Cu toate acestea, privirile lacome căutau în zadar pe cele trei fantome înalte cu mantalele lor roșii. Pieriseră.

Prăpastia era sub picioarele lor, deasupra capetelor lor nu era decât o rampă peste care nu se putea trece. Negreșit că se deschisese pământul ca să-i adăpostească...

. . . . .

Lumea petrecea foarte bine la castel. Geldbergii nu erau finanțieri dintre acei a căror sgîrcenie combate neîncetat orgoliul și care aruncă cu fală mii de invitații pentru ca să lase pe urmă să moară de foame și de sete mulțimea nenorocită a musafirilor lor. Ei făceau lucrurile măreț și tocmai ca acei cheltuitori, care și-au lăsat numele în analele vechii monarhii.

Toate erau aranjate cum trebuie. Plictisul n-avea vreme să se strecoare printre plăcerile orânduite cu dibăcie.

În fiecare zi era câte ceva nou și în fiecare zi splendoarea din ajun era întrecută. Acei care rânduiau aceste serbări frumoase dovedeau, într-adevăr, o imaginație bogată.

Toată lumea era mulțumită, nimeni nu se gândea să se grăbească să plece. Era un succes mare și complet.

Serbarea mergea înainte cu glorie uimind pe toți. Scopul său comercial fusese chiar de la început minunat împlinit, și nici o casă în Europa nu avea de acum încolo un credit mai mare decât casa Geldberg.

Nu mai trebuie spus că între invitați erau agenți însărcinați să lucreze și cu deosebire să vorbească în interesul Casei. Nu erau agenți din aceia de rînd, care laudă întreprinderile la Bursă, comis-voiajori de milioane, a căror cumetrie, ușor cunoscut, nu înșală decî pe proști. Erau oameni din lumea mare, nume frumoase. Erau agenți din aceia ai căror străbuni iluștri au guvernat provincii și au câștigat bătălii.

Și dacă ați ști cât prețuiește un astfel de intermediar. El face cât zece agenți de rînd !

Sunt conți, marchizi, duci, uneori. Nenorocirea timpilor le-a lăsat două sau trei castele, dar nu destule colibe.

În aceste timpuri trebuie ca toată lumea să lucreze ca să trăiască și una din meseriile cele mai plăcute, inventate de frumoasa noastră civilizație, este negreșit aceea de mîntuitor de acțiuni.

În zilele lui Fontenoy era foarte bine să încingă omul sabia, acum, carnetul este mult mai bine purtat.

Trebuie să fii un erou ca să cîștigi 20.000 franci pe an cu o sabie virtuoasă ; trebuie să fii un ticălos ca să nu cîștigi zece, cinsprezece mii de franci pe lună cu un carnet fără prejudicii. E o deosebire.

Domnul conte, domnul marchiz, domnul duce au uitat, fiți siguri, gloria străbunilor lor ; în loc să o continue, o exploatează. Nu trebuie adică să slujească și gloria la ceva.

Geldberg, ca toate casele puternice, știuse, să înroleze o mulțime de curtieri nobili din aceștia. Avea și bărbați, dar cei mai mulți curtieri erau femei.

Grație acestor ajutoare, care lucrau cu o perfectă conveniență și cu un *savoir-vivre* deosebit, casa mergea înainte jucând. Șefii săi deși se prefăceau a fi ocupați numai de serbare, amestecau cu agreabilul o doză mare de util.

În afară de lucrurile acestea comerciale, erau aranjamente și în afacerile private. Cavalerul de Reinhold stătea foarte bine cu domna vicontesă d'Audemer, care îi fă-

găduise mâna fiicei sale. Julien era nebun după contesa Esthera, deși nu uitase misteriosul bilet pe care îl primise în balul Favart, și care îl mișcase cu câteva săptămâni mai înainte. Își aduse aminte de avertismentul acela ciudat, care învinovătea pe Reinhold că ar fi omorât pe tatăl său și lăsa să planeze bănuieli grele pe familia logodnicei sale. El citise biletul nu numai odată și știa pe dinafară vorbele acstea groaznice :

„Soră-ta o să se mărite cu ucigașul tatălui tău, și tu o să iei de soție pe fiica lui...”.

Își mai aducea aminte de îndoiala lui de a doua zi după balul de la Opera-Comică, când i se păruse că recunoaște pe contesa Esthera în frumoasa-i tovarășă din ajun.

Însă Julien avea nu numai o inimă curată și ușoară, dar și un spirit slab. O iubea pe Esthera și se silea cât putea să nu-și mai aducă aminte.

Tot ce putuse face, e că își ținuse făgăduiala relativ la cei trei bastarzi ai lui Bluthaupt, unchii lui. El zisese : „am să dau ochii cu ei și am să aflu tot ce știu ei despre moartea tatei.”

Ducându-se din Paris în Germania se opri în orașul Frankfurt-pe-Mein. Ceruse autorizarea să pătrundă la unchii săi, însă toți trei frații erau închiși și autorizarea i se refuză.

Doctorul Mira, doamna de Laurens și cavalerul de Reinhold, în trecerea lor prin Frankfurt pe Main, ceruseră și ei să vadă pe cei trei bastarzi de Bluthaupt.

Un fel de îndoială se deșteptase în mintea lor, poate că voiau să se asigure cu ochii lor chiar... Însă nu fură mai norocoși decât tânărul viconte Julien. Cu toate acestea, mulțumită influenței de care se mai bucurau ei în Germania, putură pătrunde în temniță, unde admirară îngrijirea frumoasă de acolo.

Nu se găsea un temnicer, care să-și aducă aminte că vreodată putuse să fugă din temniță vreun arestat.

Sara, doctorul și Reinhold, numărară temnicerii și măsurară cu un ochi interesat frumoasa grosime a zidurilor.

Din coridor, în coridor, Blassius, vechiul majordom al lui Bluthaupt, îi conduse până la cele trei chilii lipite una de alta în care erau închiși bastarzii...

CAMERA LUI FRANZ

Nu putea nimeni să calce peste pragul acestor uși care erau între bastarzii lui Bluthaupt și libertate. Acolo trebuia să se oprească vizitarea lor. Era însă de ajuns. La toate trei ușile era o risipă de zăvoare și de lacăte !

Micuți și cu amândoi însoțitorii săi, cu spiritul de acum încolo liniștit, își văzură înainte de drum spre castelul de Geldberg.

Julien făcuse cam tot așa. Nimeni nu e silit să facă ce nu se poate. Incercase și nu izbutise, conștiința nu-i imputa nimic.

La castel o găsi pe contesa Esthera și număidecât nu se mai gândi la altceva decât la iubirea sa.

Din partea aceasta le mergea foarte bine Geldbergilor. Pe de altă parte Van Praet și ungurul Ianoș se lăsară și ei să fie cuprinși de entuziasmul general până la un oarecare punct. Vedeau cu ochii lor efectul produs ; o sută douăzeci și patru de milioane în acțiuni subscrise în câteva săptămâni, era un rezultat care nu se putea tăgădui nici de ochiul cel mai pătrunzător !

De acum încolo bunul olandez nu mai trebuia să-și cheltuiască talentul ca să îl potolească pe Ianoș care primise situația și care aștepta oarecum cu răbdare.

Vechea ligă se strănesese mai tare, și cei doi asociați care lipseau erau înlocuiți : Zaheus Nesmer prin domnul baron de Rodach, care sta la Paris, de unde trimitea regulat fondurile necesare serbării și Moise Geld, prin doamna de Laurens.

Acesta făcuse pace cu doctorul Jose Mira. Sara uitase, în aparență cel puțin, revolta portughezului și portughezul se făcuse iar sclav.

În momentul când era vorba de atâtea milioane, nu putea cineva să se certe pentru trei sute de mii de franci ! Mai cu seamă, considerând că suma aceasta era cheltuită în interesul comun. Baronul de Rodach, e adevărat, împlinea cu o exactitate scrupuloasă datoria sa de casier. Mulțumită sumelor pe care le procurase, criza avusese bun

sfârșit, și, deși, banii nu lipseau de la castelul de Geldberg, în Paris plățile se făceau curent și regulat !

Baronul acesta era într-adevăr un om prețios, și, fără el, casa de Geldberg nu ar fi supraviețuit la ora care se dădea serbarea aceasta bogată la castelul din Germania !

Îl putea foarte bine primi ca asociat în locul vechiului său patron Zaheus Nesmer !

Erau deci din nou șase aliați, ca și la începutul acestei istorii. Tânărul Geldberg era pe dinafară, el nu era primit în asociația secretă.

Azi, că și altădată, cei șase aliați se disprețuiau unul pe altul, nu credeau unul în altul și urmăreau un om să-l omoare.

Cu toate acestea era o deosebire între timpul de față și trecut : deosebirea aceasta era numai în poziția baronului de Rodach față de confrății săi.

Fiecare din aceștia din urmă, afară de Ianoș, încercase pe furiș să încheie cu baronul un tratat de pace particular. Doamna de Laurens, doctorul Mira, Reinhold și prea blajinul Van Praet căutaseră și ei să-și atragă pe omul acesta, a cărui energie puternică îi înfricoșa. Însă în același timp se uniseră toți împotriva lui.

Nu doreau altceva decât să-l lovească, având însă aerul că imploră protecția lui. În inima fiecăruia dintre ei era un instinct de ură, întărit de groază mai tare.

Le spunea ceva că interesul comun era de a-l zdrobi pe baron, însă nu cutezau. Și dacă ar fi cutezat, cum s-o facă ?

Între ei și baron era un zid puternic, tremurau numai când se gândea să-l atace. Evenimentele acestea recente, a-i căror martori fuseseră ei, îl înconjurau pe baron cu un astfel de prestigiu, încât se considerau ca biruiți mai dinainte în caz de luptă.

Omul acesta dăduse dovezi de o putere care trecea peste marginile imaginației. De când cu scena de la 10 februarie, cei mai puțini convinși îl vedeau acum într-un fel de nor diavolesc. Ce făcuse el, toată lumea văzuse și nimeni nu putea pricepe.

Când o problemă este greu de rezolvat, gândul se depărtează de ea obosit, și speranța, îndărătnică, se refugiază în șansele necunoscute ale viitorului. Asociații respin-

geau ideea baronului, în mijlocul noilor lor prosperități și invocau împotriva lui întâmplarea.

Unul singur era sigur de brațul său și dorea lupta, dar și acesta nu întotdeauna. Erau momente când Ianoș simțea că i se înmoaie inima și în zadar își căută vitejia-i neîmblânzită. La el, ura era înfuriată, pentru că fusese insultat. Spaima însă era mai mare, căci credea mai mult în lucrurile supranaturale. Devenise posomorât ; nu mai deschidea gura ; zilele îi treceau pribegind prin împrejurimile vechiului castel. Și nu odată, noaptea, se crucea câte un țaran care întârziase prin pădurile Bluthauptului, când vedea umbra aceasta înaltă dând din mâini în întuneric și vorbind singur.

Umbla înecet și cu capul în jos, până când se înopta. Îl vedea câteodată oprindu-se în loc, azvârlind înapoi postavul roșu de la cușmă și întinzând brațele ca și cum ar fi vrut să respingă vreo fantomă care-l speria.

Altă dată scotea sabia în mijlocul unei alei pustii, sabia care împrăstia scântei în întuneric. Ungurul, amețit se bătea cu aerul.

Ceilalți asociați îl lăsau în voia lui și-și vedeau înainte de opeera lui de sânge.

Până aici serbarea nu împlinise decât unul câte unul din cele două scopuri propuse. Crediul era înălțat pe baze minunate, însă Franz trăia.

De când călcaseră pe pământul german, nici o singură zi nu trecuse în lenevie. Fiecare lucrase conștiincios, fiecare își făcuse datoria. Malou — zis Bonet-Verde — și Pitois, — zis Dihorul — arătaseră amândoi talente de asasini de stimat. Frizz, beat de dimineață pînă seara, făcuse ce putuse.

Jean Regnault chiar, bietul nenorocit, după ce se strecurase în primele zile ca să scape, rătăcind ca un sălbatic pentru ca să nu-și îplinească fatala-i datorie, se întoarce singur, înghețat și flămând.

Cârciumarul Johan, general șef al ucigașilor, îl primise cu brațele deschise, ca pe mielul pierdut care se întorcea la stână.

Jean făcuse pe ici-colo câteva servicii mici, fără să se prea știe ce făcea. Un vâl gros și greu îl acoperea inteligența, nu mai judeca.

Și cu toate acestea Franz era voinic.

Câteva căzături mici și o zgârâietură la umăr fuseseră singurul rezultat al acestei mari desfășurări de forțe.

Aici pâlea steaua cea mai bună a Geldbergilor. Franz era piatra de care se împiedica fericita șansă a asociației.

Așa că nu se putuse face nimic împotriva lui, după cum se sperase deocamdată. Deși baronul de Rodach nu avusese vreme să-și realizeze cu desăvârșire planul său cu privire la Franz și să-i facă un echipaj de prinț, tânărul ducea o viață strălucită la castelul de Geldberg.

Hans Dorn, pe care-l făcuse bancherul său în Paris, îi împrumutase sume considerabile luându-se în seamă situația respectivă a creditorului și a debitorului, dintre care unul era un biet negustor de haine și celălalt un orfan fără avere. Franz mergea înainte cu capul în jos, ca oricare nătărău de vârstă și cu firea lui și hăinarul împotriva obiceiului creditorilor, chiar a celor mai buni, nu părea niciodată așa de fericit decât când își golea punga în buzunarele tânărului său prieten. Vă puteți închipui cât de bine se înțelegeau Franz și el !

Hans Dorn, cu toate acestea, refuza uneori să răspundă întrebărilor copilului, cum îi zicea el. Franz voise să știe ; devotamentul neașteptat al negustorului îl pune pe gânduri și era convins că lumina așteptată o să vină pentru el din partea aceasta.

Franz întreba, îl sucea pe Hans Dorn în toate chipurile, însă tot în zadar.

Hăinarul, degeaba, nu răspundea, căci pentru Franz el era servitorul și agentul aceluia personaj misterios pe care-l cunoștea sub numele de cavalerul german.

În gândul lui Franz, cavalerul acesta german era sau chiar părintele său sau trimisul părintelui său.

Și, foarte adesea își închipuia nobilele trăsături ale acestui om pe care-l ținea minte.

Il văzuse în două rânduri, la interval de câteva ore : întâia oară, la balul Favart, sub trei costume diferite ; a doua oară, în pădurea Boloniei, cu sabia în mână.

Ce obraz nobil și ce frumusețe mândră ! Franz se lega între două sentimente care se certau între ele : mai întâi copilul părăsit și apoi primele avânturi de iubire

pasională a fiului care crede că recunoaște pe părintele său... Cu cât se gândea mai mult, cu atât preocuparea aceasta se înrădăcina mai tare în inima sa.

Nu-și lua gândul de la cavalerul german, oricine ar fi fost. Franz se gândea la el cu un respect amestecat cu iubire : numai în el spera Franz.

Ceea ce nu-l împiedicase să-i calce sfaturile și să plece la castelul din Geldberg împreună cu cei dintâi invitați, printre care era și Denise. Nu trebuia el să se țină după Denise ?

Franz se ferise să spună amicului său Hans Dorn ori chiar micuței Gertruda, pentru care nu avea nici un secret, că se duce la Geldberg.

El voia să se ducă la castel iar cavalerul german era de părere contrară. Franz avea motivele sale să creadă că acesta ar putea, din exces de zel, să-i taie drumul cu forța.

Plecaser voios ca un școlar care are vacanță mai înainte de vreme, avea hainele cele mai frumoase și pun-ga-i era prea bine garnisită.

Adevărul e că el nu mai era acum micul funcționar din birourile lui Geldberg. Speranțele sale, nebune ori nu, îi dădeau un aplomb ciudat, pe care i-l mărea și mai mult averea sa trecătoare.

Franz făcu impresie în lumea elegantă care se adunase la Geldberg. Era tânăr, era încântător, oricine îl putea crede bogat. Femeile se ocupară foarte mult de el, ceea ce îi făcu pe toți bărbații geloși. A fi băgat în seamă de femei și pizmuit de bărbați este cel mai frumos vis al unui tânăr căruia-i mijeste mustața și care are o inimă înfocată.

Franz era la modă. Trebuiă să-și schimbe tactica în privința lui. Nu mai era vorba acum de a pândi ca pentru vânătoare și de a-i trimite un glonț pe la spate. Așa ceva ar fi făcut prea mult zgomot. Lumea întreagă s-ar fi mișcat și nimeni nu-și putea da seama de ceea ce ar fi putut urma după un astfel de asasinat.

Asasinii trebuiă s-o ia pieziș ; se întinseră curse care de care mai dibace. Franz scăpă de ele. Cele mai multe

încercări fură foarte aproape de a reuși ; una mai cu seamă.

Franz se întoarse într-o seară la castel, galben la față și cu cămașa însângerată. În partea dinspre Esselbach era vânătoare de mistreți și Franz primise în desiş o rană la umăr. Vreun vânător care nu băgase de seamă...

Rănirea aceasta îi atrase o mulțime de priviri dulci și îndoi interesul cu care îl înconjura societatea feminină.

Fu ceva mai bun decât atât. Două-trei zile cât fu silit să stea în cameră, îl îngrijiră Lia și Denise. Denise era acolo pentru Franz și Lia era pentru Denise. Șederea la castel apropiase pe cele două fete. Lia, care suferea, avea mare trebuință de o prietenă. Nu îl mai văzuse pe Otto de la întâlnirea lor din hotelul de Geldberg, care îi dăduse atâta fericire și atâta osteneală. Otto fugea de ea, nu putea ghici pentru ce. Își aducea însă aminte cu un fel de strângere de inimă de ultimele momente pe care le petrecuseră împreună.

De atunci avea un fel de presimțire că o să i se întâmple o nenorocire.

Nu se plângea ; suferința îi sta în suflet. Nu își spunea necazurile nici chiar Denisei, pe când Denise i le spunea pe toate ale sale. Era o natură simplă, dar mândră și tare. Cei care vedeau dulcele și melancolicul său surâs ar fi putut-o lua drept una din acele fete prea fericite care căuta tristeți imaginare și care se odihnesc în visuri posomorâte pe care vor cu plăcere să le aibă. Numai Dumnezeu îi vedea lacrimile.

Denise îi spunea acele mii de amănunte ale unui amor fericit și combătut numai de piedici de familie. Lia asculta, cu luareaminte, înduioșată, se uita pe sine ca să se bucure de fericirea prietenei sale. Amintirea dureroasă care era în fundul sufletului său pierdea un moment pentru ca să renască mai cu putere în ceasurile sale de singurătate.

Mâhnirea sa nu supăra niciodată pe altul. Știa să zâmbească, cu toată durerea sa amarnică și nici chiar Denise nu bănuia rana de moarte din sufletul său.

Denise singură n-ar fi putut să se instaleze la căpătâiul lui Franz ; rolul acesta însă era bun pentru fiica stăpâ-

nilor casei și era firesc ca ea să fie ajutată de prietena sa cea mai bună.

Aceste trei zile fură frumoase. Franz se făcea mai bolnav decât era numai pentru ca să prelungească ceasurile dulci pe care le petrecea între cele două fete.

Dacă n-ar fi iubit-o pe Denise, cum ar mai fi iubit-o pe Lia !

Vorbea toți trei. Veselia lui înviora conversația. Prezentul era frumos, viitorul, plin de făgăduieli ; în tot castelul acesta în care lumea nu se gândea decât la petreceri, nu era nici un colțișor mai vesel decât camera aceasta de rănit.

Orice lucru are un sfârșit, și cele mai bune, vai ! sunt cele care țin mai puțin.

Vicontesa d'Audeiner, negreșit înștiințată de cavalerul de Reinhold, care vedea în tânărul Franz un rival din ce în ce mai temut, puse capăt fără să vrea acestor vizite lungi și plăcute.

Denise întotdeauna asculta de vorbele mamei sale. În situația aceasta Lia fuse iarăși providența celor doi îndrăgostiți. Camera pe care o ocupa ea la castel era despărțită de a lui Franz printr-un zid gros. Însă și fereastră ei și a lui, fiind alături, dădeau pe iarba aceea verde unde am văzut adineauri că stătea mulțimea ca să privească la focul de artificii.

Erău ferestrele din capăt ale castelului. Trecătorii erau rari prin partea aceea. Toată mișcarea invitațiilor se făcea prin partea unde era poarta principală.

Franz se așeza pe fereastră iar Denise se apleca pe fereastră Liei. Tot mai puteau să-și vorbească.

Camera în care ședea Franz era o cameră mare, cu ornamente gotice, care avea o vedere pe câmpie și o vedere în curtea principală și prin urmare la poarta principală. Dormea într-un pat mare de lemn cu galerie sculptată și ale cărui picioare se rezemau pe o estradă.

Din loc în loc, pe tapetul (boiserie) posomorât al zidurilor se vedeau pătrate lungi care păreau a fi fost protejate altă dată împotriva acțiunii aerului cu niște ta-

blouri atârinate. Erau multe, și cuiele de care fuseseră agățate nu erau încă scoase din pereți ; nu mai era însă nici un portret.

Franz se culca în cameră unde murise bătrânul conte Gunther de Bluthaupt și frumoasa contesă Margareta...

XI

PASAJUL CONTELUI NEGRU

Erau 20 de ani de când contele de Bluthapt și nevasta sa muriseră asasinați, în camera aceasta. Dar, afară de cadrele de aur, luate de o mână hrăpăreață ori geloasă, timpul nu schimbase nimic încolo.

Împrejurul căminului stau și azi scaunele pe care șezură, în noaptea fatală a Sfinților Zaheus Nesmer intendentul lui Bluthapt, corpulentul Fabriciu Van Praet și doctorul portughez Jose Mira pregătindu-și elixirul său de viață. La dreapta era marele fotoliu în care stătea de obicei stăpânul castelului.

În centrul camerei, în sfârșit, găsim și acum acea pată de sânge pe care Gertruda o arătase pajului și care arăta locul unde cei trei oameni roșii, ieșind ca din pământ, aruncaseră mort, într-o noapte, pe acel musafir al lui Bluthaupt care purta numele de baron de Rodach, pată care nu pierise încă în timp de 20 de ani.

Ușa cea mică de la paraclis unde se ducea contesa să se roage, era desființată sau cel puțin închisă pe dinăuntru și Franz știa la ce slujea ea.

Dimineăta când primele raze ale soarelui luminau cu încetul somnul lui Franz, dacă vreun vasal bătrân și credincios al lui Bluthaupt ar fi putut intra fără veste în camera aceea l-ar fi cuprins o iluzie ciudată.

Negreșit că nici cavalerul de Reinhold nici alt complice al său nu alesese camera aceasta a contesei ca s-o dea lui Franz. Aceasta nu putea fi decât o întâmplare.

Apartamentul în care ședea Lia era alături, era mai mic și împodobit după moda nouă. Avea vedere pe de

o parte pe cîmpie, iar pe de alta da într-o curte interioară unde era capela pe jumătate ruinată a conților.

Chiar ea alesese camera aceasta.

Dacă Lia căuta într-adevăr singurătatea i-ar fi fost cu neputință să nimerească mai bine : camera sa se învecina numai cu a lui Franz, de care era despărțită cu un zid gros. Încolo, era cu desăvîrșire izolată și era în capul cel mai depărtat al castelului, în partea dinspre pădurile cele mari ce înconjurau fostul sat Bluthaupt.

Ca să precizăm mai bine, vom spune că una din ferestrele sale, dominând partea de jos a intrărilor, era situată imediat deasupra acelei rampe răpoase unde oaspeții lui Geldberg văzuseră fantastica arătase a celor trei oameni roșii în timpul focului de artificii.

Cât ținea ziua, Lia nu profita de fel de singurătatea aceasta. Era silită să se amestece prea adeseori cu mulțimea invitaților și, când putea să se furișeze fără să calce conveniențele, Denise venea repede să-i ceară adăpost. Seara însă era singură.

Ceasurile acestea ale nopții eră ale Liei. Denise, fericită îl regăsea pe Franz în mijlocul plăcerilor serii, nu mai avea trebuință de Lia. Lia putea să fugă și să-și încuie ușa camerei.

Abia călca pragul și trăgea zăvorul și numaidecât o părăsea tot curajul. Se așeză zdrobită pe marginea patului, începea să plângă.

Un nume îi venea pe buze, un nume totdeauna același vai ! numele lui Otto. Dumnezeu ! ce făcuse ea ca să sufere atîta !... Lia își închidea ochii conștiinței sale și nu voia să gândească. Îi era frică să nu afle cauze pentru care o părăsise Otto.

— Uneori — și atunci erau singurele momente de bucurie pe care le avea ea, uneori spiritul i se revolta împotriva unei bănuieli odioase. Moise de Geldberg nu era un om onorabil ? nu era un bătrîn sfînt, un patriarh ?

Ea se înșelase, se înconjurase cu fantasme îngrozitoare, atunci când în realitate nu erău decît două săptămîni de despărțire și de tăcere.

Otto o să se întoarcă, Otto o iubea ! oh ! ea se rugase așa de mult la Dumnezeu !

Măinile sale albe și subțiri se împreunau, ochii săi mari se ridicau la cer, lacrimile i se uscau pe obrazu-i arzător.

Lia era frumoasă chemând astfel rugăciunea în ajutorul său și oferind lui Dumnezeu durerea sa ca un sacrificiu.

În secreterul Liei era o cutie mică de lemn de trandafir, pe care am văzut-o deschisă în pavilionul din stânga al băncii lui Geldberg.

În ceasurile-i de singurătate, Lia deschidea cutia-i iubită și citea încă odată scrisurile în care Otto îi vorbea de iubire.

În primele nopți de la sosirea ei la castelul de Geldberg, nu venise nimic să-i tulbure singurătatea. Lia se opri speriată la mijlocul acelei scrisori, scumpă între toate, în care Otto o ruga în genunchi s-o iubească. Asta era în vremea frumosului foc de artificii oferit de casa de Geldberg musafirilor săi.

Lia se strecurase, după obiceiul său, ca să fie liberă să gândească. Stătea cu spatele la focul ce strălucea dincolo de fereastra sa și ale cărui străluciri vii aruncau până în camera sa o lumină care îi lua ochii.

Într-un moment când încetaseră expresiile de lumină, i se păru că aude sub picioarele sale un zgomot ciudat. Semăna cu zgomotul pe care îl mai auzise în Paris sub pavilionul hotelului.

Era același lucru : sub parchetul camerei sale răsunau niște pași mari surzi și ușori. -Se sculă speriată și tremurând.

Zgomotul se auzi doar câteva secunde, pe urmă se făcu iar tăcere. Însă, din acea seară, ea auzi același zgomot în fiecare zi și în fiecare noapte.

Nu însă la ore regulate ca la Paris și uneori când izbutea să închidă și ea ochii după atâta oboseală, cam spre ziuă, aceleași zgomote neînțelese o făceau să tresară din somn.

După cum întrebasese la Paris pe grădinarul hotelului, tot așa și la Geldberg întrebă pe slugile bătâne ale castelului. Răspunsul fu același : sub camera sa care era pe un masiv de zidărie nu era nimic.

Și cu toate acestea nu se putea tăgădui, zgomotul acesta nu era în imaginația sa, ci era acolo, era mereu același și încă deseori. Uneor Liei i se părea că aude nu numai pași dar și un sunet de voci. Și îi era teamă.

În ceasul cînd Lia de Geldberg auzi pentru întâia oară zgomotul acela necunoscut care o întrerupsese din citirea scrisorii și-o făcu frică, cei trei frați ai contesei Margareta, Otto, Albert și Goetz intrau în castelul de Geldberg prin pasajul secret al Contelului Negru.

XII

CÎNTECUL GERTRUDEI

Petrecerile se reînnoiau neconținut, plăcerile de azi nu semănau cu cele de ieri. Un geniu încântător prezida bucuriile acestea elegante și se părea că imaginația bogată a copiilor casei de Geldberg era tot așa de nesecată ca și punga lor.

Programul se apropia de sfârșit. Peste câteva zile fiecare trebuia să se întoarcă la Paris și mulți se bucurau că se termină în sfârșit atâtea petreceri frumoase.

Două lucruri îi mai țineau însă pe musafirii aceștia la castel.

Încă de când sosireră la castel fusese vorba de un bal mare mascat, de carnaval și de o vânătoare cu torțe prin vechiul parc al conților.

Balul trebuia să întreacă toate ce se văzuseră până atunci. Fiecare putuse să vadă pregătirile în sala aceea peste măsura de mare, cu stâlpi gotici, în care altădată seniorii de Bluthaupt împărțeau dreptatea.

Sala aceasta pe care am văzut-o în prologul acestei istorii, ocupată de slugile castelului, se încărca acum cu ornamente splendide, asemănătoare stilului antic al construcției sale interioare.

Cât despre vânătoarea de noapte, detaliile fuseseră aranjate din timp în misterul unor consfătuiri.

Ei aveau un decor fără rival în pădurile bătrâne ale Bluthauptului, aveau mii de brațe care se ofereau în schimbul aurului. Având astfel de mijloace, pretindeau să lupte cu îndrăzneală și cu surprize demne de imaginația bogată a unui romancier.

Ficelle, Mirelune și colegii lor nu vedeau decât lucrul acesta în vânătoarea aceasta. Mira, Reinhold și doamna de Laurens, fără să mai vorbim de Van Praet și de ungurul Ianoș, mai vedeau și altceva.

La nevoie, ar fi fost o ocazie ca să repare multe eșecuri și asociații lui Gelbderg visau, în mijlocul acelei nopți luminate, o aventură pe care desigur că nu o găsiseră în fericita descriere a lui Gozlan...

Balul și vânătoarea la lumina torțelor trebuia să fie întrucâtva ultimele două acte ale serbării.

La două zile după focul de artificii, cu toate forțele asociațiilor, care împărtășiseră zvonul că arătarea ciudată a celor trei oameni roșii, sub întăriturile castelului, era o comedie hotărâtă mai dinainte, cu toate acestea tot rămăsese o oarecare îndoială în mintea lui Geldberg.

Emoția era și mai mare în exterior : zvonuri ciudate umblau în toate părțile. Fostii vasali ai conților, care erau încă destul de mulți împrejurul castelului, așteptau să se întâmple ceva extraordinar.

Arătarea celor trei demoni din familie, desigur că însemna ceva. Era însă un fapt mult mai extraordinar și mai bătător la ochi. N-ați uitat că țărani din Würtzburg se uitau într-o vreme cu groază la lumina care strălucea în vârful turnului de pândă al castelului. După credința tuturor, lumina aceasta era viața doctorului Günther și sufletul lui Bluthaupt. Sufletul lui Bluthaupt se stinsese în noaptea tuturor sfinților, în anul 1824.

Oamenii vrednici de crezut pretindeau că văzuseră acum de curând o lumină slabă tremurând în dosul ferestrei vechiului turn. Nu cumva va aprinde iar focul misterios ? Sau sufletul lui Bluthaupt avea să învie ? Astfel de lucruri se vorbeau seara la șezători.

Era o vreme rece și întunecată. Oaspeții-lui Geldberg, închiși în apartamentele lor sau adunați în saloane, nu se gândeau să înfrunte ceața acelei dimineți de iarnă.

Franz, singur, coborâse în grădină ca să-și răcorească mintea, poate și cu speranța să o întâlnească pe Denise pe care doamna vicontesă d'Audemer o păzea acum ca un paznic neadormit.

Franz era îmbrăcat de vânătoare și cu pușca pe umăr. Trecu toate aleile cele mari ale grădinii de Geldberg unde picioarele îi intrau până la glezne în iarba albă de chiciură. Grădina era pustie. Franz deschise porțița grilajului și începu să coboare pe coasta râpoasă a muntelui.

Mergea cu capul în jos și căprioarele din desigurile vecine nu prea aveau să se teamă de arma pe care și-o uitase el pe umăr.

Din când în când întorcea capul ca să se uite spre vechiul castel al cărui acoperiș era presărat cu un strat subțire de chiciură.

Inima-i bătea mai iute când vedea impunătoarea siluetă a castelului.

Franz ofta și mergea pe drumul întortocheat care ducea de la întărituri pînă la casele din sat. El se apropia de un loc unde poteca mergea pe după un colț de stîncă. Cotitura aceasta îi arată castelul sub altă priveliște, vedea acum partea întăriturilor unde fusese focul de artificii.

Deasupra zidului scrut și care se amesteca cu stîncă ascuțită, zărea fereastra Liei, fereastra unde în fiecare zi venea domnișoara d'Audemer ca să-i zâmbească.

Franz ridică în sus capul, uitase mîhnirea. Trimise de departe o bezea spre fereastră și-și văzu de drum înainte. Acum nu mai mergea încet abia târîndu-se, ci ușor și sprinten. Cînta, fără să știe ce face, un cuplet din micul cântec pe care obișnuia Gertruda să-l cînte când cosea.

Deodată, tăcu ca să asculte: cântecul său avea, undeva sub el, în desigurile încă întunecate de negură, un fel de ecou slab și misterios. Se opri în loc ca să asculte mai bine.

Drumul iar cotise și acum se afla de partea cealaltă a locului unde era cariera, cam la un sfert de leghe departe de castel.

Înainte de a, spre dreapta, la vrea 500 de pași se vedeau acoperișurile cocioabelor noului sat Bluthaupt. În stânga erau numai stânci îngrămădite, dincolo de care se întindeau pădurile care ocoleau muntele și care legau printr-o linie circulară ruinele vechiului sat cu drumul de la Obernburg.

Chiar în locul unde se afla el, pe marginea de jos a carierei, erau pietre mari tăiate și acoperite cu mușchi printre care creșteau niște molizi piperniciți.

Drumul mergea întortocheat pe coasta prea abruptă a muntelui, însă o potecă mică, ce părea făcută ca să slujească vreo locuință nevăzută, se lăsa în jos de-a dreptul spre stâncile cele mari din marginea pădurii.

Franz se oprise în locul unde poteca cea mică și drumul cel mare se împreună. Vocea care-i repetase cântecul venea de jos, ecoul trebuia să fie ascuns printre stânci sau pe marginea pădurii.

Era o voce tânără și adevărul este că dacă n-ar fi fost o nebunie, lui Franz i s-ar fi părut că vocea aceea era a fiicei lui Hans Dorn.

Dar cum să-și închipuie !

Primul cuplet se sfârși printr-o bucată pe care Gertruda o cânta de minune și care îl făcu pe Franz să tresară; ca și cum ar fi văzut la trei pași înaintea sa figura zâmbitoare a frumoasei cusătorese.

Se aplecă deasupra potecii, cu urechea întinsă și silindu-se să străbată cu vederea prin negura din vale. Însă nu văzu nimic. Printre stâncile acestea sălbatice nu erau urme de locuință omenească. Însă auzi și al doilea cuplet.

Franz așteptă încă două-trei secunde, apoi începu să cînte cât putea de tare.

Se făcu tăcere în vale ; pe urmă ecoul. Franz sta în picioare în mijlocul drumului, nemișcat, cu gura deschisă pe jumătate și neștiind dacă nu cumva visase.

— Gertruda !... Gertruda !... — strigă el.

Nici un răspuns. Franz lădu din umeri și răsă chiar de sine ca un om care a făcut o nebunie. Să o strige el din fundul Germaniei pe mica Gertruda care era în Paris !...

Făcuse cam o sută de pași printre stâncile aruncate ca din întâmplare la baza muntelui când auzi un strigăt ușor în spate.

— Tată !... tată !... zicea o voce bine cunoscută. Vino iute ! L-am văzut pe domnul Franz !

Acesta se întoarse iute și zări, lipită cu spatele de o stâncă enormă, o căsuță a cărei culoare semăna tocmai cu a pietrei și de care trecuse fără s-o bage de seamă.

Gertruda stătea în picioare în prag și gesticula chemând pe cineva dinăuntru.

Franz se repezi spre ea, mai mult vesel decât mirat. Peste o clipă era în casa lui Hans Dorn și a fiicei sale.

Strânse mâna negustorului de haine și sărută politicos pe Gertruda, după obiceiul său.

Hans Dorn desigur că nu se supăra, pentru că se uita la Franz așa ca și cum nu s-ar fi putut sătura privindu-l.

Cum îl văzuse pe tânăr că se apropie, își scoase pălăria și stătea cu capul descoperit.

— Haide, tată Dorn ! nu cumva vrei să faci fasoane cu mine ? Dracul să mă ia dacă m-așteptam să vă găsesc aici !... Ce căutați la Geldberg ? zise Franz.

Un fel de încurcătură se văzu pe fața negustorului.

— M-am născut pe domeniile lui Bluthaupt, răspunse el și am venit să-mi vizitez familia.

— Dar vezi tată cum s-a schimbat domnul Franz ? zise Gertruda.

Deși rana îi se vindecase cu desăvârșire, Franz era într-adevăr puțin palid la față.

— E adevărat, zise Hans Dorn, aerul de aici nu-i prieste, fata mea... și binecuvântează pe Dumnezeu că nu-l găsim mai bolnav...

Franz râse cu hohot și făcu un gest mic de amenințare.

— Ah ! tată Dorn, zise el, vorbele dumitale sunt o mărturisire !... Mi se pare mie că dumneata știi bine toate acele frumoase avertismente anonime pe care le primeam mai înainte de a pleca eu spre Germania...

— Nu te înțeleg, răspunse hăinarul.

— Bine ! bine !... ești un om discret, tată Dorn. Dar o să mai vorbim noi despre aceasta mai târziu... La naiba ! mi-ai făcut-o bună cu scrisoarea aceea amenințătoare a

cavalerului german ! Pe cinstea mea, am tremurat serios zece minute !... Nu pentru mine, ci pentru o altă persoană al cărui nume era scris în scrisoare... Ah ! ah ! era bine ti-culită !... Nu mai sunt însă copil, slavă Domnului, tată Dorn... și cu toți spionii aceia misterioși care veneau în fi-e-care seară să-l întrebe de mine pe portarul meu, eu tot am plecat.

— Și ai venit singur, zise Hans Dorn, singur și fără să-ți fie frică, între vrăjmașii dumitale !...

Franz dădu din umeri și se întoarse spre Gertruda, ca-re-l privea zâmbind.

— Ia ascultă-l numai, surioară ! zise el. Zău ! dacă aş avea cea mai mică predispoziție ca să-mi pierd capul, tatăl dumitale m-ar face să cred că eu sunt oarecum moșteni-torul lui Bluthaupt !...

XIII

CAPUL NEGRULUI

Dacă Franz s-ar fi uitat în momentul acela la Hans Dorn, s-ar fi mirat negreșit de efectul produs de ultimele sale vorbe. Negustorul de haine întoarse capul, era galben și ploapele-i tremurau.

În timp ce Franz vorbea, Gertruda privea cu mirare la figura tatălui său. Emoția adâncă, și fără de veste care îl cuprinsese pe Hans Dorn în momentul când Franz pro-nunța numele lui Bluthaupt, fusese pentru fată un fel de destăinuire. Până azi, băiatul nu făcuse nici o confidență. Secretul pe care îl avea el nu era al lui.

Uneori, când cădea deodată pe gânduri, spunea câteva vorbe, însă Gertruda, care asculta, curioasă, nu știa prea multe ca să poată să priceapă vorbele fără șir.

— Părăsind Parisul, zise Franz, credeam că scap de acele avertismente care, la urma urmelor, ar fi avut drept rezultat că m-ar fi prins spaima... Este departe din strada Dauphine până la castelul de Geldberg !... Nu știu cum s-a

făcut aceasta dar, avertismentele și amenințările au găsit un mijloc ca să mă urmeze și aici... Am întâlnit aici un om sau mai bine zis o jumătate de duzină de oameni care îi întrec în zel pe sfătuitoarii mei din Paris... Dacă i-aș crede pe ei, n-aș cuteza să pun un picior înaintea celuiilalt !...

— Dar, de când ești la castel nu ți s-au întâmplat des-tule, încât să crezi în temerile prietenilor dumitale ? zise Hans Dorn.

— Nu cumva și știi ce mi s-a întâmplat ? întreabă Franz.

— Nu, îți pun doar o întrebare, răspunse Hans Dorn.

— Vezi că mi se pare că știi multe lucruri, tată Dorn zise iar tânărul. Nu știu însă cum ai nimerit-o : mi s-au întâmplat multe accidente.

— Accidente !... Accidente !...

— Povestește-ne și nouă, domnule Franz, zise Gertruda curioasă.

— Lucruri de nimic, surioară !... nici nu face ca să te întristezi așa...mai mult îmi place să te văd zâmbind... Știu și eu ce sunt pretinsele pericole în care mă aflu ?... Așteaptă-! Mai întâi chiar prietenul meu Julien d'Audemer era să mă străpungă cu sabia.

— Fratele domnișoarei Denise !...

— Te rog să-l ierți pe bietul viconte, zise Franz cu un ton de gravă ironie. Îmi e teamă că el nu ține cu mine în unele afaceri după cum ar fi trebuit. Dar pe onoarea și pe conștiința lui, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor declară că n-a vrut să mă asasineze !

Dădu din umeri și apoi cu un accent de milă zise :

— Vedeți dumneavoastră, bunii mei prieteni, aventurile cele mai simple se schimbă în drame puternice !... Era numai vorba de o mică încercare de arme între camaradul meu Julien și mine. Voiam să văd ce fel de lecție era lecția lui Grisier !... Floreta lui Julien se rupse... Un biet băiat, pe care-l cheamă Malou și care ne servea de profesor, îi dădu lui Julien o a doua floretă pe care nu o examinaram nici unul nici altul, din pricina fierbințelii luptei...

— Mi se pare că am auzit pronunțându-se odată numele lui Malou la Paris... murmură Hans Dorn.

— Bietul om s-a speriat ! zise Franz când a văzut că-mi curge sângele la cea dintâi pasă... Floreta care-mi intrase sub subțioară, era ascuțită din întâmplare.

— Din întâmplare !... zise Hans Dorn cu amărăciune.

— O ! Doamne ! da !... A doua zi, era vânătoare cu goană de câini... întâlnii pentru întâia oară, prin miriște pe acel cinstit prevenitor, care de atunci încoace m-a urmărit ca pe o pradă. Îmi împuie urechile cu o mulțime de prostii, și, anume, că erau oameni care voiau moartea mea și că în ziua aceea o să mi se întâmple o nenorocire... Mi se dăduse o pușcă frumoasă, nemțească, pe care mă zoream s-o încerc. Mă depărtai de acel om și alergai după vânătoare... Cum trăsei cel dintâi glonț pușca plesni în mâinile mele chiar.

— Sfântă fecioară !... și te-ai rănit ?... întrebă Gertruda speriată.

Hans Dorn era galben.

— Nici nu m-am zgârâiat măcar ! zise Franz. Dar și dacă m-aș fi rănit, a cui era vina ?... Cum să-i oprești pe nemți să nu facă puști ticăloase ! Rana pe care am primit-o vine de la o altă vânătoare, de mistreți. N-am putut niciodată să aflu cine a fost așa de năving ca să-mi trimită un glonț în umăr... a fost iar o nenorocire !... Și de fapt, am meritat glonțul acela, pentru că am făcut nebunia să-mi părăsesc postul ca să înaintez pe drum... Trăgătorul necunoscut m-a luat negreșit pe mine drept mistreț... Când parizienii se amestecă astfel ca să se ducă la vânătoare, se cam întâmplă asemenea lucruri !... Este însă o altă aventură pe care nu ți-aș da-o pentru nu știu câte parale, deși am poftă mare să-ți plătesc datoria, tată Dorn... Totdeauna avusesem dorința să văd la față pe vreunul din acei tâlhari frumoși din Germania, care dau atâta culoare romanelor și dramelor de peste Rin... și zău, dorința mi s-a împlinit deunăzi.

— Te-a atacat cineva ? întrebă Hans Dorn.

— Destul de frumos, la un ceas prielnic și într-un loc comod, trei oameni înalți, costumați după ultimul gust al domnilor bandiți.

Gertruda începu să tremure. Hans asculta cu inima strinsă.

— Se înopăta, zise Franz, care de astădată căuta negreșit să facă interesantă istorisirea sa. Era în desișul pădurilor celor mari de pe marginea drumului care duce de la Esselbach la Heidelberg... Mergeam singur și la întâmplare, gândindu-mă la tot felul de lucruri pe care nu trebuie să le spun surioarei mele Gertruda, și care pe dămneata tată Dorn, nu te-ar interesa de fel. Deodată, auzii într-un desiș negru ca iadul un fluierat zdrăvăn ! Ar fi trebuit să fii prea tânăr ca să nu știi ce înseamnă aceasta... Mă oprii în loc, jumătate curios și jumătate tremurând. O ! ce tâlhari frumoși, dragă Gertruda !... Tată Dorn, erau niște tâlhari de toată frumusețea ! Aveau măști negre, pălării cu pene, la brâu o mulțime de pistoale și botfori de lac și creți. Dar deodată ieșiră șase pădurari urlând un cântec nemțesc... Bieții mei tâlhari nu știură cum să fugă mai iute și nici nu mai avură vremea să-mi ceară punga sau viața... Îmi venea să-i bat pe pădurarii aceia !

Hans oftă. Gertruda nu se putu abține să nu zâmbească.

— De atunci, zise Franz cu un fel de părere de rău vădită, m-am mai dus de cinci sau șase ori să-mi caut tâlharii tot în locul acela, însă nu i-am mai putut întâlni... Al dracului lucru este când pierde cineva ocazia !

— Dumnezeu te-a ferit fără voia dumitale, zise el, și i-a orbit pe acei care te prigoneau... pentru că adevărat vorbind, erai foarte ușor de omorât, domnule Franz.

— Numai ucigașii lipseau, răspunse Franz... Ascultă-mă, tată Hans, dămneata care ești un om cu minte, pentru ce te încapățânezi să crezi mereu în fleacuri ? Tâlharii din Germania și vinul de Iohanisberg sunt cunoscute în Europa întreagă... și preținșii mei prigonitori nu pot nici de acum încolo să-mi facă nimic.

Hans încruntă sprâncențele ca și cum vorbele acestea i-ar fi mărit presimțirea ; însă obrazul i se însenină foarte iute, pentru că-i veni o idee, care îi mângâie toată frica.

— Suntem aici acum !... își zise el.

Stătea în picioare în pragul colibei, soarele împrăștiase ceața cu încetul și razele-i piezișe puneau niște palide reflexe de aur pe creștetul stâncilor de pe vârfurile arborilor dezbrăcați de frunze.

Peisajul confuz, care adineauri dispărea sub un nor albastru, se vedea acum mai bine. De o parte se vedea va-

lea semicirculară, unde câteva livezi de un verde strălucitor întrerupeau posomorâta uniformitate a pădurii. În locul unde curba văii se pierdea în dosul noului sat, se zărea o pânză albă și netedă ca o oglindă. Era heleșteul Geldberg.

De partea cealaltă, ochii regăseau în vârful muntelui castelul cel înalt. Între colibă și castel se întindeau ca niște scări acele stânci înalte de care am mai vorbit și care făcuseră ca Franz să nu vadă căsuța când auzise cântecul Gertrudei.

Câteva dintre stâncile acestea se grupau la vreo sută de picioare deasupra colibei, și una din ele, care bătea la ochi prin mărimea și forma ei sferică, părea că atârna deasupra potecii, totdeauna gata să se desprindă.

Când te uita la piatra aceasta mare ți se părea că vezi de departe capul unui uriaș sculptat grosolan. Era mai neagră în mijlocul celorlalte stânci, care păreau albe din pricina mușchiului care le acoperea.

Oamenii din partea locului îi dăduseră un nume : o botezaseră Capul Negrului.

În momentul când isprăvi Franz de povestit istoriile lui despre hoți, Gertruda întoarse ochii din întâmplare spre Capul Negrului. Fata se miră mult, căci i se păruse că zărise umbra unui om în partea unde stânca făcea umbră razelor soarelui. Când vru să se uite mai bine, umbra pieri după stâncă. Gertruda crezu că se înșelase.

— Asta-i tot ?... zise hăinarul.

Gertruda se uită iar la Franz. Nici nu se mai gândea la umbra pe care o zărise lângă stânca neagră.

— Pe legea mea, zise tânărul, cred că sunt aproape de sfârșit... Ia să vedem, — zise numărând pe degete : floreta ascuțită, pușca plesnită, rana la umăr, tâlharii... mi se pare însă că mi s-a mai întâmplat și altceva !

Tăcu câteva secunde și se gândi.

— Nimicuri ! zise el, curate nimicuri !... Și, cu toate pretențiile dumitale, tată Dorn, tot n-ai să poți vedea aici altceva decât întâmplarea... Eu sunt foarte prost călăreț. Pentru prima oară când am ieșit la plimbare, prin împrejurimi, îmi dăduseră un afurisit de cal sălbatic, ca și al lui Mazeppa. Eu nu puteam s-arăt că nu știu să călăresc... Dădui piteni, cum intrarăm în alee, și deodată calul meu

se puse să fugă ca o nălucă ! Mi se rupse frâul în mână... Să ne fi văzut cum fugeam peste munți și peste văi !... Adevărul e că era un animal nobil. Fugea ca vântul. Eu mă agățam cum puteam de coama lui și mă gândeam în ce gaură o să cădem ? Să nu te sperii, surioară. După un ceas de fugă nebună, diavolul de cal mirosi grajdul și se opri foarte liniștit la grila castelului. Și m-am ales cu haina de vânatoare sfâșiată, fără pălărie și cu vreo șase zgârâieturi.

„Ce zici de asta, tată Dorn ?

— Zic că steaua dumitale este bună, domnule Franz, și că s-ar fi putut întâmpla ca diavolul acela de cal să nu aducă decât un cadavru înapoi la castel ?

— Altă primejdie grozavă ? întrebă Franz. Drept să-ți spun că dacă aș fi fost mai crezător, apoi m-aș fi speriat de fuga aceea pe cal !... Erau curse de tauri și lupte de patinatori pe heleșteul Geldberg, care era înghețat până la o adâncime mare...

În ajun întâlnisem pe unul dintre dăătorii mei de sfaturi prin ruinele satului celui vechi de pe marginea drumului spre Obernburg.

Îmi zise în stilul său special :

— Să iei seama ! gheața este groasă, însă perfidia este adâncă... Să iei seama să nu-ți lași corpul în fundul heleșteului lui Geldberg !

Nu m-am tulburat de sfatul acesta, cum nu mă tulburasem nici de celelalte, și a doua zi îmi aleasei o pereche minunată de patine.

Aș fi vrut să mă vezi, surioară Gertruda !... Pe cât sunt de bun călăreț, pe atât și patinez de bine !... Cum am ajuns pe heleșteu, am lăsat în urma mea pe toți domnișorii parizieni care parcă a fi niște găini plouate. Nu se ținea după mine decât bietul băiat Malou, care, bineînțeles, nu făcea parte din companie, dar care patina singur.

Drace ! cum mai alerga !... La urma urmei mi-a luat înainte și mă tîrî departe de mulțime într-un loc unde gheața părea admirabilă.

Fugeam amândoi ca niște locomotive și numai vreo zece pași ne despărteau.

Patinele mele scîrțîiră deodată pe gheață care era noduroasă. Mă lansasem cu atâta furie încât trecui cap-

cana într-o clipă ; însă simții foarte bine gheața slăbindu-se sub picioarele mele.

Negreșit că fusese spartă în locul acela cu câteva ceasuri mai înainte.

— Și ai putut bănuî că-ți era întinsă o cursă ? întrebă Hans.

— Cum să nu ? răspunse Franz. Cu atât mai mult că bietul Malou, văzând că eu trecusem peste capcană, nu vru să rămână înapoi și veni să mă ajungă.

El n-avea avânt ; gheața fiind subțire, înghețată de curând, se rupse sub greutatea corpului lui... Vă jur că bietul băiat a făcut o baie rece de pomină.

— Și l-ai ajutat să scape ?... zise Hans Dorn.

— Mai e vorbă ?

— Ei bine, să mă crezi pe mine că Malou acela nu ți-ar fi făcut tot astfel.

— Auzi vorbă ! Doamna de Laurens, care a fost pentru mine mai încântătoare ca oricând de la începutul serbării acesteia, îmi zisese să-l iau fecior pentru mine, atât de mare încredere are în el !

Hans dădu din cap.

— Dumneata însă ai sistemul dumitale, și nu te abții de la el !... Eu unul nu pot să cred în toate nebuniile acestea... Sunt sigur că sfătuitoarii mei sunt oameni cu gânduri bune. Asta-i tot ce pot face pentru el. O ! Doamne ! dar, dacă l-aș crede, nu mi-ar mai rămâne decât să mă spânzur ca să scap să nu fiu asasinat !... Astfel de talent au ei ca să schimbe lucrurile cele mai simple în primejdii îngrozitoare... Nu mă înștiințaseră ei că am să mă fac praf dacă voi ține fitilul la focul de artificii de alaltăieri ?... Și cu toate astea am ținut fitilul și mă vezi zdravăn !

— Ești zdravăn acum ! Și pentru că primejdia nu te-a atins, nu vrei să crezi... Dar, știi dumneata, domnule Franz, dacă nu cumva o mână providențială nu te-a ferit ?

— Poți să mă faci să cred în mâna aceea providențială, murmură tânărul, spune-mi mai bine că erai aici când cul de artificii..?

— Nu eram, răspunse vânzătorul de haine.

— Nu, nu, nu ! vor să mă facă fricos și maniac !... La dracu ! zise el arătând cu degetul la întâmplare Capul Negrului, ai fi în stare să învinovățești tot pe vrăjmașii mei închipuiți dacă ar cădea acum stânca aceea peste noi.

Vru să mai zică ceva, dar vocea îi îngheță în gâtleej. Holbă ochii și se făcu galben-vinăt.

Tocmai în clipa când zicea vorbele : „Dacă ne-ar cădea stânca aceea peste noi“, Capul Negrului începu să se clathne tare pe baza lui.

Parcă o mână misterioasă și puternică îl împingea înainte.

Franz încremenise fără să fie în stare să mai zică o vorbă ori să facă o mișcare.

Capul Negrului era așezat așa că în căderea lui nu putea să zdrobească nu numai pe cei trei oameni care vorbeau, dar chiar și coliba.

Trecu un sfert de secundă. Deodată Capul Negrului, smuls din baza lui, se rostogolea spre ei de-a lungul pantei muntelui.

XIV

ARĂTAREA

Franz se aruncă dintr-o mișcare de generozitate necugetată între stîncă și fată, ca și cum ar fi voit s-o ferească de o primejdie pe care nici o putere omenească n-o putea înlătura.

Dacă Franz nu și-ar fi părăsit locul în care șezuse până atunci, ca să se arunce cu îndrăzneala lui nebună înaintea Gertrudei, ar fi fost făcut praf...

Capul Negrului se rostogoli pînă în fundul văii repede ca fulgerul, și zdrobi, sub greutatea lui nespusă, pietrele cele mari din fața colibei, dezrădăcinând alți arbori în drum și zdrobind ca pe niște fire de paie trunchiurile bătrâne ale unor molizi care erau împrăștiați pe acolo, până ce pieri printre copaci.

— Zău, bine-am scăpat !... zise Franz. Numai o șchioapă să fi fost noi în drumul ei și acum eram pe lumea cealaltă.

— Nu ești rănit, domnule Franz ? îngână Gertruda, mai albă decât colierul de la gât.

— O ! ce hoți blestemați ! zise Hans Dorn care scosesese capul să se uite și el la locul de unde fusese azvârlit Capul Negrului.

Ochiul îi rămase multă vreme pironit pe îngusta platformă.

— Au fugit și Dumnezeu te-a ferit încă odată, domnule Franz ! zise el.

— Este adevărat ! răspunse acesta zâmbind voios, asta-i ceva care nu se va zice că e un nimic ! În viața noastră nu cred să vedem vreodată moartea mai de aproape.

Vânzătorul de haine și fata își făcuseră cruce.

În momentul acela o voce din colibă chemă pe Hans Dorn ; Franz se-ntoarse când auzi vocea și văzu un țăran cu plete lungi care chema cu degetul pe vânzător. Era Gottlieb.

Franz sări înapoi.

— Oh ! oh ! zise el, în ce cursă am picat eu !... Cum văd, și dumneata dragă Gertruda ești aliată cu prigonitorii mei.

— De ce ? întreabă fata mirată.

— Pentru că omul care a strigat din casă era Gottlieb, generalul șef al sfetnicilor mei...

Lău mâna Gertrudei și-i zise încet :

— Tatăl dumitale, surioară, s-a dus. Putem deci și noi să vorbim puțin de Denise. Am multe lucruri să-ți spun. Se trase la câțiva pași de prag.

Hans se dusesese după Gottlieb.

Gottlieb deschise o ușă din fundul camerei de intrare și intră cu Dorn într-o a doua cameră, nu prea mare, în care se adunaseră Herman și ceilalți nemți, mușterii ai cârciumii Girafei. În mijlocul camerei sta domnul baron de Rodach.

Afară, Franz vorbea cu Gertruda.—

Trecuseră peste poteca din fața colibei și apucaseră printre stâncile răsfirate pe baza muntelui.

— Eu nu-mi pierd nădejdea, zicea Franz. Sper mai mult ca oricând, pentru că ea mă iubește !... Dar câtă ne-

siguranță, dragă Gertruda !... când ar trebui așa de puțin lucru numai, un nume și avere, ca să fie cineva deplin fericit !...

— Zici dumneata că e puțin lucru ?... murmură fata.

— Chiar să fie ea fata unui cerșetor, răspunse Franz, tot aș fi fericit s-o iubesc !

Astfel de vorbe pătrund în inima femeilor.

— Ești bun, domnule Franz, zise Gertruda, să-mi spune mie ceva că n-o să suferi multă vreme... dar, te rog eu, nu disprețui astfel sfaturile celor care te iubesc !... ia seama !...

— Și dumneata !... zise Franz imputându-i.

Pe urmă zâmbi.

— Ascultă-mă surioară, zise tânărul, ești confidenta mea... Dumitale nu-ți ascund nimic... Adevărul vorbind, nu mă prea ocup de toate primejdiile reale sau închipuite, cu toate acestea nu sunt așa de orb după cum am vrut să arăt... Deși nu admit că mă prigonește o ceată de uci-gași și că fiecare pas al meu este amenințat de o cursă, am început însă să cred că am vrăjmași... și asta ține în mine speranțele acelea pe care erai gata într-o vreme să le tratezi drept o nebunie.

— M-am schimbat — zise Gertruda fără să se gândească.

— Vräjmașul meu firesc, zise el iar, este mai întâi domnul cavalier de Reinhold. Eu cred că omul acesta este în stare să facă orice. Și are și dreptate să mă trădeze !... Aș ucide pe acela care mi-ar lua inima Denisei !

Sprâncenele lui Franz se înseninară.

— Bietul cavalier ! zise el răsând, l-am biruit cu toată masca lui, cu toți pantalonii căptușiți pe care-i poartă, cu tot corsetul și cu toată peruca lui !... Ca să vin iar la vorba noastră, dragă Gertruda, m-am făcut în fața tatălui dumitale că nu cred în nimic pentru ca să-l fac să-și piardă răbdarea și să i se dezlege limba.

— Vezi dumneata ! zise Gertruda uitându-se la el pe sub sprâncene.

— Însă, zise iar Franz, sunt un diplomat prost și n-am putut birui tăcerea lui Hans Dorn... Ia să vedem, dragă surioară, adăugă el, cu o voce blândă — cu dumneata nu joc comedia. Te rog să-mi spui ce știi.

— Nu știu nimic, zise Gertruda roșindu-se.

Franz dădu din cap.

— Ba știi și nu vrei să-mi spui... zise el mahnit. Aș avea cu toate acestea mare nevoie ca să fiu mângâiat !... Afară de Denise, dragă Gertruda, toată lumea este împotriva mea... Vicontesa din zi în zi înnebunește după cavalierul său de Reinhold, unul din viitorii directori ai faimosului drum de fier... Chiar și Julien, vecinul meu este adversarul meu... Contesa Lampion l-a subjugat cumsecade ! Căsătoria lor e acum lucru sigur și balul cel mare care se dă o să fie cel al logodnei lor.

Geldbergii aceștia au multe parale ! Eu, sunt tot sărac, cu toate cheltuielile pe care le fac... Julien și vicontesa văd în mine piedica ce desparte pe Denise de o avere mare.

Mă pândesc, mă spionează... nu mă mai pot apropia de Denise fără să nu dau cu ochii de viconte, cu un zâmbet obraznic sub mustață și gata să-mi caute ceartă.

Pe cinstea mea, aș muri dacă n-ar fi îngerașul de Lia care ne mângâie și să ne ajute ! Însă Denise a început să nu mă prea creadă. Din toate câte i le-am făgăduit acolo, la Paris, în fața dumatăle, nimic nu s-a împlinit.

Îi zisesem că sunt bogat, sunt nobil, că am să aflu numele tatei... Vai ! surioară ! nu mințeam, dar uneori mi se strânge inima și o voce îmi șoptește : „Te înșeli !...”

— Nu e vremea pierdută. Au trecut abia cincisprezece zile !... zise Gertruda.

— Aproape trei săptămîni, surioară, zise Franz ; mâine se lasă sec de carne, și știu tot atât cât știam când am plecat încoace... Nu mai am cum să liniștesc temerile Denisei, nu mă mai pricep și nu mai am curaj.

Franz oftă din adâncul inimii, dar până să nu aibă vreme Gertruda ca să încerce să-i alunge disperarea așa de mare a lui, Franz își aruncă pe spate părul și ridică fruntea în sus, cu un zâmbet pe buze.

— Aș !... ce zor am și eu să mă plâng ! zise el, Denise mă iubește ; ce-mi trebuie mai mult ?

Luă mâna Gertrudei și o puse sub brațul său.

— Dar eu sunt un egoist mare, dragă surioară, zise el ; eu îți vorbesc tot numai de mine... Ia spune-mi re-

pede ce ți s-a întâmplat de când nu te-am văzut, spune-mi dacă bietul Jean Regnault...

Franz se opri aici pentru că simți brațul Gertrudei tresărind.

Se uită drept în ochii ei.

Fata era palidă tocmai ca în clipa cînd era să moară strivită de stîncă ; buzele îi erau vinete și tremurau. Întrebarea lui Franz o schimbase așa ?

Erau la vreo cincizeci de pași departe de colibă, pe care nu o mai vedeau acum, căci o ascundeau stîncile.

Dimpotrivă, vedeau foarte bine locul unde stătuse Capul Negrului. Îl zăreau dintr-o parte și puteau vedea marginea platformei care se întindea ca un chenar deasupra golului.

Pe punctul acesta își pironise Gertruda ochii speriați.

Văzuse deodată chiar pe marginea pietrei o frunte vînată încununată de un păr sbîrlit, pe urmă încet-încet, restul unui obraz mai palid decît al unui mort. Era Jean Regnault.

XV

BUCURIA LUI JOHANN

Cînd ieșise de dimineată, din castelul de Geldberg, Franz se credea singur, însă un om, pe care el nu-l vedea, îl pîndea de multă vreme.

Johann, cîrciumarul Girafei, îl urmărise de departe, din vîrfurile muntelui și nu se oprise decît cînd îl văzuse în pragul casei lui Gottlieb.

Atunci se suise înapoi cît putuse mai repede și alergase la castel.

Malou și Pitois se duseseră să petreacă cu nevestele lor, pentru că Johann, care avea nevoie de ajutor, nu găsi nici pe unul, nici pe altul.

Peste cîteva minute Johann cobora muntele cu Jean Regnault, fiecare cu cîte o pîrghie mare de fier.

Începură să meargă mai încet și cu băgare de seamă.

Johann o luă înainte, și, în loc să ia pe poteca pietroasă, care ducea la casa lui Gottlieb, lunecă din stâncă în stâncă până la Capul Negrului.

Jean Regnault se apropie repede. El mergea ca un automat pe urmele cârciumarului.

Johann îl așează în dosul Capului Negrului și el puse pârghia sub stâncă.

— Fă ca mine, îi zise.

Amândoi împingeau stâncă spre marginea platformei.

Johann râdea în barbă.

Peste câteva minute lăsă lucrul și începu să-și șteargă sudoarea.

— Merge ! murmură el ; merge !... Ar fi cu ce să strivești și treizeci ca el.

Jean lăsă fierul din mână și se uită în ochii cârciumarului.

Înțelesese din întâmplare.

— Acolo jos este un om ? întrebă el rar.

— Pune mâna mai bine pe fier, dragul meu !... zise Johann fără să răspundă ; n-avem vreme să pierdem nici măcar două minute !...

Jean nu se mișcă.

— Nu mai vreau ! zise el.

— Cum adică ! acum dai înapoi ? zise Johann supărat.

— Nu mai vreau, repetă Jean cu acea liniște netulburată a inimilor descurajate ; mi se pare că este un om dedesubt. Trebuie să văd.

În partea unde se afla Jean Regnault, Capul Negrului era foarte sus pe platformă. Johann îi alesese locul acela într-adins.

Ca să poată să se uite în jos trebuia să treacă în locul cârciumarului.

Încearcă. Johann îl îmbrânci înapoi.

— Ascultă-mă, zise flașnetarul, pe care incidentul acesta nu-l putea mișca, dacă nu mă lași să fac ce vreau, strig...

— Și eu, te omor ! răspunse Johann ridicînd drugul de fier.

— Cu atît mai bine ! zise Jean obosit.

Cârciumarul lăsă mâinile în jos și se dădu la o parte.

— Uită-te, catârule ! zise el. Nu pot să fac treaba singur, și dacă din pricina ta nu vom izbuti, tot o să mai fie vreme să faci ce trebuie.

Jean întinse gâtul și putu vedea până în pragul castelului Gottlieb.

Nu văzu nici pe Gertruda, nici pe Hans Dorn care erau ascunși de ușă. Văzu pe Franz.

Se roși ca focul.

Sări înapoi și rămase cu mâinile în jos în fața lui Johann.

— El este ! l-am recunoscut !... murmură el.

— Cine ? întrebă cârciumarul.

În loc să răspundă, Jean ridică ochii umezi spre cer și pronunță numele Gertrudei.

Johann rămase o clipă cu gura căscată și plin de mirare.

Pe urmă începu să râdă.

Își aducea aminte de ce vorbise el cu Jean în piața Rotondei, după orgia din cârciuma Fiilor Aymon.

— Cum ! zise el, tu nu știai încă asta, puiule ?... Eu însă ți-o spuseseam acolo, în piața Templului.

— Dumnezeule ! Dumnezeule ! așa departe de Paris !... Să fie cu putință !... murmură bietul Jean.

— N-ai decât să vezi, fiul meu !... Ceea ce pot să-ți spun, este că Micuța Gertruda ținea la el cumsecade, și că el o învârtește, pe biata fetiță, cum îi place !

— O înșeală ?... îngână Jean.

— Puțintel, fătul meu !

Jean puse mâna pe pârghia de fier pe care o trântise la pământ, acum avea puterea unui atlet.

Scoase un răcnet din piept și înfipse pârghia sub stâncă.

Johann nu se lăsă mai prejos.

Capul Negrului, care nu se mai ținea de nimic, își pierdea echilibrul și căzu.

În clipa când piatra se desfăcea de bază, Johann puse mâna pe flașnetar și-l culcă jos.

Se auzi un țipăt în fundul văii, pe urmă se făcu tăcere adâncă. Jean vru să se uite, însă cârciumarul îl ținea pironit pe pământ.

— Nu vreau să-ți fac rău, puiule, ai lucrat bine... îi zise Johann, dar, dacă nu l-am nimerit, are să ridice capul în sus și n-ar fi bine să ne zărească în locul acesta !

După câteva sfortări, Jean rămase nemișcat. Conștiința lui vorbea. Era zdrobit de remușcare.

Johann nu-i dădu drumul decât peste câteva minute. În vremea asta cârciumarul trăsesese cu urechea. Din fundul văii nu venise pînă la el nici un sunet. Era foarte sigur acum că lucrul se făcuse.

— Dacă te împinge inima ca să vezi, fătul meu, poți să întinzi nasul să te uiți !, dar să iei seama și să nu scoți mai mult decât nasul ! îi zise Johann.

În loc să răspundă, Jean începuse să se târască pe platformă și scoase capul.

Ochii lui speriați picară tocmai pe casa lui Gottlieb, acolo nu vedea pe nimeni.

— Ei bine ? întrebă Johann.

— Nu văd nimic, răspunse flașnetarul.

— Nici o picătură roșie măcar dinaintea casei ?

Jean se înfioră și se culcă iar pe pământ. Johann scoase și el capul.

— Cum a curățat locul ! bombăni el. Capul Negrului trebuie să fi dus pe tînăr pînă în fundul pădurii !... Ei bine ! Jean, fătul meu, iată un om care n-are să mai sărute niciodată pe Gertruda !

Jean se ridică în cot, pe când cârciumarul își trase capul înapoi.

— Nu se vede nimic ! îngână el ; nici o picătură de sînge !... Adică, să fi putut el cumva să scape ?

Johann începu să rîdă.

— Are haz Jean ăsta cu speranțele lui !... Haide, haide, dragă băiețuș, mi s-a făcut o foame nebună de atîta muncă... Vii să dejunezi ?

— Nu mi-e foame ! răspunse Jean.

Johann se ridică în genunchi, pe urmă în picioare și se strecură printre două stînci pînă ajunse la poteca ce ducea la carieră.

— Eu mă duc încet înainte ca să poți să mă ajungi, zise el. Nu-ți uita pârghia. Eu o iau pe a mea.

Făcu un semn din cap lui Jean care sta culcat, și se făcu apoi nevăzut.

Pe când el se ducea la castel, Jean stă amorțit în locul lui. Cu ochii holbați, întunecați, se uita în zare ; nu făcea nici o mișcare.

Nu simțea răceala pământului care-i amorțea membrele. Dacă n-ar fi suflat greu din când în când, ar fi putut fi luat drept un om mort.

Vremea trecea. Peste un sfert de ceas se auzi zgornot ușor pe poteca pe unde plecase Johann.

Jean nu auzea.

Dar, deodată, sări în sus, galvanizat de groază : un deget îi atinsese umărul. Scoase un țipăt surd închipuindu-și că omul asasinat ieșise din pământ...

Se uita speriat printre pleoapele pe jumătate deschise.

Pe urmă sări înapoi, iar cu mâinile se ținu de piept.

— Gertruda !... murmură el ca în vis, oh ! Dumnezeu mă pedepsește... Sunt nebun.

Gertruda era acolo, aproape de el, așa de palidă și de schimbată, încât el credea că e o nălucă.

XVI

JEAN ȘI GERTRUDA

Gertruda sta în picioare lângă Jean ; ținea mâinile împreunate. Bucuria care-i înflorea odată pe obrazul său încântător pierise. Acum era palidă.

Jean rămase multă vreme în fața Gertrudei, tăcut și cu capul în jos. Fata se uita la el cu melancolie, sub care se vedea încă dragostea sa nemărginită.

— Jean, îi zise în sfârșit încet și rar, îmi făgăduiești să nu fii niciodată criminal !

Flașnetarul își ascunse fruntea în mâini.

— Nu visez, deci ! Dumnezeule ! Dumnezeule ! murmură el.

— Toți acei pe care îi iubeau altă dată sunt aici, zise Gertruda. Poate să stea ascunsă știrea unei nenorociri ?...

Mama ta și bunica ta au venit în Germania ca să te găsească.

— Știau ?... murmură Jean lăsând mâinile în jos.

— Amândouă știu tot.

Fizionomia abătută a flașnetarului exprimă o nuanță de mirare.

— Cine a putut să le spună ?... zise el.

— Eu, răspunse Gertruda.

Jean ridică ochii la ea.

— Și dumneata ?... mai zise el.

— Eu te iubeam mult, Jean ! răspunse Gertruda a cărei voce tremura. Întotdeauna știam tot ce te privește. Când m-ai părăsit atunci după conversația aceea pe care n-am s-o uit niciodată și care mă săgeta ca un fier ars în inimă, m-am luat după tine... Neputînd să alerg pe străzile Parisului, am pus pe cineva să te spioneze de la Templu și până la curtea Mesageriilor... Am pus chiar pe fratele tău Iosef... S-a întors și mi-a spus tot ce-ai vorbit cu Johann sub stâlpii Rotondei... Auzise tot.

— Tot ?... murmură automat flașnetarul.

— Tot !... repetă Gertruda. Te duceai în Germania să câștigi o sumă de bani ce ți se da ca să ucizi...

Jean își frângea mâinile.

— Dumnezeu ! Dumnezeu ! repeta el fără să aibă idee de ce zicea — dacă ai ști !...

— Eu nu voiam să cred despre crima aceea, zise Gertruda cu o voce care o îneca tot mai mult. Mă rugam lui Dumnezeu pentru tine și pentru mine, Jean... Însă Dumnezeu nu mi-a ascultat rugăciunile... Am văzut un lucru pe care o viață întreagă n-o să pot să-l uit !

— Oh !... oh !... zise flașnetarul gemând, fie-ți milă de mine, Gertruda ! Dacă ai ști ! dacă ai ști !...

• Un zîmbet amarnic încreți pielea palidă a feței.

— Știu !... Și știu prea mult ? răspunse ea.

I se stinse vocea și nu mai putu zice nici o vorbă.

Jean avea sub pleoapă lacrimi de sânge care nu voiau să iasă.

— O ! totdeauna este așa, zise Gertruda, aruncând spre cer o privire de imputare. Era un copil care se interesase de mizeria noastră și de iubirea noastră, Jean... O singură ființă în tot Parisul acela mare !... Era bun, sincer,

generos... Era fiul unei familii nobile și avea vrăjmași oameni puternici care voiau să-l omoare după ce-l despu-
iaseră de moștenire.

— Oh !... oh !... făcea Jean frământându-și fruntea cu mâinile.

— Ei sunt bogați... zise Gertruda ; au cu ce să plă-
tească ucigașii !

— Gertruda ! Gertruda ! zise el cu un accent de durere sfâșietoare. Făgăduisem ca să salvez pe mama... pe biata bunica pe care o duceau în pușcărie ! Oh ! dacă ai fi văzut-o cum plângea și cum se zbătea... Tipetele sale îmi sfâșiau inima și am înnebunit !... Dar, pe sufletul meu, Gertruda, și pe sfântul nume al lui Dumnezeu ! îți jur că nu voiam să-mi țin făgăduiala...

Gertruda dădu din cap cu un aer de necredință.

— Să mă crezi ! Să-ți fie milă de mine și să mă crezi ! zise Jean cu mâinile împreunate. Tu care știi inima mea crezi că aș fi fost capabil de o crimă ?

— Am văzut ! zise Gertruda.

Jean tremura.

— Este adevărat... zise el, cu ochii rătăciți, sunt un ucigaș și nu mai sper !... Însă trebuie să mă ascuți Gertruda... Ai fi putut să mă scapi cu o singură vorbă, și, dacă mi-ai fi zis, atunci când ne-am despărțit, jumătate nu-mai din ce am auzit, bietul tânăr ar fi trăit încă și n-aș fi un criminal !

Se opri ca să respire, fata aștepta.

— Eram prea sărac, zise Jean, eram prea nenorocit și, când cineva n-are pe pământ decât un singur bun, Gertruda, îi e mare teamă să nu-l piardă !... Eram gelos !... Oh ! acum nu mai sunt ! și cu prețul sângelui meu, aș voi să-i redau viața !

Eram gelos ! Mă simțeam așa de depărtat de tine și așa de nevrednic !

Într-o seară, în seara în care mi-ai împrumutat hainele, m-ai lăsat la ușă afară și mi-ai poruncit să nu mă uit înapoi.

Te-aș fi ascultat, Gertruda, ca întotdeauna, dar am auzit un sărut în camera tatălui tău.

M-am întors fără voie și am văzut figura acelui tânăr aplecată peste mâna ta...

— Mâna mea ?

— Îl mai văzusem în ajun când vorbeai în curte.

— Dar în camera tatii nu eram eu, ci o altă femeie !
zise Gertruda.

Jean se rezemă de o stâncă să nu cadă, căci picioarele nu-l țineau, dar se vedea un zâmbet pe fața sa.

— Asta are să fie o mângâiere pentru ceasul meu din urmă, murmură el și are să fie o pedeapsă crudă a crimei mele... Gertruda ! Gertruda mea ! Tu tot mă iubeai !

— Și Dumnezeu știe că niciodată n-aș fi iubit pe altul decât pe tine ! răspunse fata roșindu-se.

Jean își sfârșise explicația. Nu vorbi nici chiar despre scena din casa de joc, despre necazul ce-l cuprinsese când cunoscuse, în omul care-i lua banii, pe amantul pretins al Gertrudei.

Mînia aceea trecuse, numai gelozia singură îi împinsese brațul.

— M-a adus aici, zise el cu un fel de liniște care sperie pe Gertruda, și mi-a pus în mână pîrghia asta de fier... Ți-am mai spus, mi-ar fi plăcut să mor eu decât să omor pe cineva... Dar era el, l-am cunoscut !... Era așa de multă vreme de când sufeream !

Nu știu ce s-a petrecut în mine, și mă îngrozesc când mă gândesc.

Tăcu iar, ridică ochii și se priviră față în față.

Gertruda începu să tremure.

— Ești bună, Gertruda ! zise Jean ; sunt sigur c-o să mă ierți după ce voi muri !... Îți las pe amândouă mamele mele să le mângâi. Biata bunica este prea bătrână, să nu-i spui de ce am murit.

Gertruda deschise gura, dar vocea i se oprise în gât.

Nu putu decât să ia mâna lui Jean.

El o trase spre el și o sărută pe frunte, ca pe o soră.

Pe urmă se desfăcu din brațele ei și își făcu cruce.

— Adio ! zise Jean îndreptându-se spre platformă.

Jean făcu cel de pe urmă pas ; se opri la marginea platformei și măsură cu un ochi rece adâncimea prăpastiei.

Corpul i se aplecă înainte. În momentul când să se arunce, Gertruda dădu un țipăt de groază.

Jean se opri în echilibru.

Tot în clipa aceasta se auzi din fundul văii o voce tinăra veselă.

Vocea aceasta cânta cântecul frumoasei Gertruda.

Gertruda îl văzu deodată că tremură din cap pînă în picioare și că se aruncă înapoi.

Jean văzuse pe Franz ieșind din casa lui Gottlieb, văzându-și de drum, cu pușca pe umăr, cîntînd ca un prea fericit.

Jean sta cu gura căscată, cu ochii ieșiți din cap. Nă- venea să creadă ceea ce vedea.

Gertruda se târâse pînă la el și îngenunchease la picioarele lui.

— Nu puteam ! o ! nu puteam !... îngâna ea, o mână de fier mă strîngea de gât... Oh ! Jean, știe cineva cum iubește ?... Ascultă !... piatra a trecut pe lângă el. Dacă l-ai fi omorât, acum nu aș mai fi aici lângă tine, pentru că și eu și tata eram la spatele lui.

Jean, se îngălbeni cînd se gîndi la primejdia aceea pe care n-o bănuise.

Căzu în genunchi, lângă Gertruda. Se luară în brațe.

De departe se auzi glasul lui Johann, dinspre castel.

— Jeane ! Jeane !... strigă Johann.

Gura flașnetarului se lipi o clipă pe fruntea Gertrudei. Apoi el se ridică.

— Iar te duci cu omul acela ? întrebă fata speriată.

— Da ! răspunse Jean.

— Jeane ! Jeane ! strigă de departe cărciumarul încă odată.

— Acum am o datorie, zise flașnetarul ajutînd fetii să se ridice. Adio, Gertruda !... Îmi voi îndrepta greșeala, sau nu mă mai vezi niciodată !...

Se făcu nevăzut printre stînci.

Gertruda se rezemase de una din pietrele mari care făceau altă dată un fel de cingătoare Capului Negru. O lacrimă strălucea încă sub pleoapele ei pe jumătate închise. Sta cu fruntea pe mână, cufundată în gânduri.

În mijlocul tristei sale meditații, îi veni un gând care o însenină.

— Sărmanele femei ! murmură ea, de ieri caută în zadar !... Am să le fac fericite !

Se gândea la Victoriana și la mama Regnault, care se opriseră pe drum să caute pe Jean și care abia în ajun sosiseră în Germania.

Pe când mergea printre hățișuri auzi în dreapta o voce monotonă și spartă care cânta un cântec foarte cunoscut urechilor sale.

Era cântecul acela ciudat, inventar de Geignolet, idiotul.

Gertruda se opri în loc și ascultă.

Idiotul zicea :

Tata Hans pusese cutiuța
În dulap, sus, sus...

Pe urmă tăcea ca să rădă obosit, ca un om beat.

Gertruda intrigată și nepricepând cântecul acela întrerupt, izbuti, după multe efortări, să dea într-o parte crengile copacilor și să-l zărească.

Idiotul sta culcat la pământ de partea cealaltă, lângă un morman de bani, pe care îi mîngîia cu drag.

În partea cealaltă ținea o sticlă din care sugea foarte des.

Era beat.

După ce bea câte puțin, se întorcea iar la bani și cânta dînd din cap :

Micuța Gertruda mi-a dat ;
Am furat de la Galifarda ;
Am câștigat însă mai mult
De la domnul cel bătrîn,
Ce poartă perucă
Ce mai noroc !

Se culcă cu fața în jos cu capul pe bani.

Pe urmă se întoarce ca să mai bea.

Sticla se golise. O azvârli supărat pe pietre.

— Mi-e sete ! mormăi el târîndu-se în patru labe ca o bestie.

Puse în buzunarul vestei un pumn de bani și făcu o gaură în pământ unde îngropă banii care-i mai rămăseseră.

Pe când săpa, bombănea mereu ; Gertruda auzea adeseori numele tatălui său.

După ce isprăvi, idiotul porni în fugă spre sat, împleticindu-se, căzând, sculându-se și strigând în gura mare :

— O să am rachiu oricât voi vrea... Hii ! iapă !...

PARTEA A ȘAPTEA

BARONUL DE RODACH

I

CAMERA LUI ZAHEUS

Chiar în dimineța aceea majoritatea asociaților se întrunise într-una din camerele care compuneau odinioară apartamentul lui Zaheus Nesmer, intendentul lui Bluthaupt.

Camera aceasta era în capătul celălalt al castelului. Una din ferestrele ei da în curtea de la intrare, iar cealaltă vedea în aleea cea mare de mesteceni care cobora până la șoseaua spre Heidelberg.

În căminul cel mare ardea un foc strașnic. La un colț al căminului sta doamna de Laurens, înfășurată într-o haină căptușită, cu picioarele pe galeria de alamă a sobei.

În colțul celălalt sta bunul Fabricius cu mâinile în buzunarele halatului.

În fața căminului stăteau doctorul Mira și domnul Ianoș Georgyi.

Jose Mira era grav ca de obicei.

În obrazul ungurului se vedea un fel de apatie posomorâtă. El, care de obicei era roșu, acum era galben. Sprâncenele îi erau încruntate deasupra ochilor săi stinși. Părea că suferă.

Tânărul Abel de Geldberg și cavalerul de Reinhold lipseau de la întrunire. Pe cavaler îl așteptau, pe tânăr nu-l poftiseră.

Mai rămâneau doar ca să vorbească, doamna de Laurens și bunul Fabricius.

Sara însă nu avea chef de vorbă în dimineța aceea. Sta înfundată în fotoliu cu ochii pe jumătate închiși.

Prin urmare, singur Fabriciu trebuia să vorbească. Și povara nu era așa de grea pentru un olandez așa de elocvent.

Dejunase. Era într-unul din acele momente favorabile când omul vorbește de belșug, fără să se prea tulbure de dispoziția auditorilor.

Și apoi dacă nu-l ascultau asociații săi, cel puțin îl asculta Klaus, care trăgea cu urechea fără să se bage de seamă, și nu se grăbea să isprăvească prea iute.

— Ciudat lucru, extraordinar lucru este puterea amintirilor, zise Van Praet încălzindu-și papucii. Când mă deștept între zidurile acestea cunoscute și văd dimineata că intră băiatul ăsta bun, Klaus, tot îmi vine să-l întreb ce face Zaheus... Klaus era pe atunci la castel... Îți aduci aminte de el, doctore ?

— Da, răspunse, Mira.

— Ah ! ce seri bune am petrecut noi aici, zise Fabricius. Nesmer nu era om de chef, dar bea ca un burete, și nu se cunoștea... Îți place când vezi pe un om că bea și nu se ametește... Ah ! ah ! doctore ! dumneata nu beai de fel, dar obligai la băut !... Nu mă pot gândi vreodată fără să nu râd de afurisitul acela de elixir de viață lungă !...

Portughezul se strâmbă.

— Dar încă laboratorul meu !... zise iar Van Praet. Picioarele au început să mi se înțepenească și încă n-am avut curajul să urc cele o sută de trepte de la turn !... O să trebuiască însă să mă mai duc ca să-mi văd aparatele !

— Țăranii spun că au văzut lumina în vârful turnului de pază, în nopțile acestea din urmă !...

— Adevărat ? zise olandezul. Poate că o fi acolo vreo slugă...

— Am întrebat... nu este nimeni.

Klaus asculta și se uita întunecat la cămin.

Van Praet își frecă mâinile.

— Haide !... Istoria asta miroase a vrajă !... zise el. Cine știe dacă acolo sus nu-și va fi stabilit domiciliul diavolului.

Ungurul se mișcă și lasă ochii în jos, încruntându-se și mai tare.

— Dar noi nu ne-am strâns aici ca să vorbim prostii de astea, zise Van Praet. Mă mir că n-a venit Reinhold... El ne convocase.

— Se poate ghici pentru ce ne-a convocat, zise doctorul. Să mai vorbim, să vorbim neconținut de copilul acela

care ni se strecoară printre degete ca un șarpe !... Dacă până azi ar fi fost mai puțină vorbă, s-ar fi făcut mai multă treabă.

— Zău ! pe mine tânărul acela nu mă jenează decît indirect, răspunse Van-Praet. Găsesc însă că vorbești prea cu ușurință, doctore ! Reinhold și scumpa noastră Sara au făcut ce au putut !

Doamna de Laurens ridică iute capul cînd auzi pronunțîndu-se numele său.

— Ce este ? întrebă ea.

— Vorbim de tânărul Franz, răspunse olandezul, și zic că aș paria bucuros o mie de florini pe el... Noi îi zicem *Fiul diavolului*. Mi se pare că numele acesta e cu noroc pentru el și că domnul tată se ocupă foarte mult de fiul său.

— Are alți protectori ! murmură doamna de Laurens.

— Ah ! zise olandezul oftînd, dacă aș fi tare și curajos ca prietenul nostru ungurul, n-aș lăsa eu astfel asociația în încurcătură !... La dracu ! de multă vreme aș fi căutat pricină micului ștrengar ca să-l pot trimite pe lumea cealaltă.

Vorbele acestea se potriveau așa de puțin cu obiceiul bunului Fabriciu, încât și Mira și Sara se uitară curioși la el.

Olandezul începu însă să facă cu ochiul. Negreșit că scopul său era să aprindă pe ungur.

Acesta însă părea că nu aude nimic, sta nemișcat și cufundat în gândurile lui negre.

Olandezul dădu din umeri.

— Știe cineva dintre dumneavoastră că a sosit domnul baron de Rodach ? întrebă doamna de Laurens.

Klaus tresări. Tocmai strîngea fața de masă.

Van-Praet și Mira își holbară ochii.

— Baronul de Rodach !... ziseră ei într-un glas.

— Cum crezi una ca aceasta, scumpa mea frumoasă ? zise Fabricius. Nu mai departe decît ieri, banca a primit bani și o scrisoare a baronului datată din Paris.

— Ce face cu asta ? zise Sara.

— Mi se pare...

— Ați uitat dumneavoastră acea fantasmagonie ciudată pe care noi n-am priceput-o nici până azi ?

— Paris, Londra, Amsterdam ! mormăi ungurul uitându-se drept în ochii Sarei.

— V-ați încredințat însă, dumneata, Reinhold și eu... Este mai puțin greu să fie cineva în același timp în Paris și la Geldberg decât în Londra, în Amsterdam și în Paris.

Ianoș aprobă dând din cap.

— Vorbind logic, nu ajunge niciodată cineva la o minune la alta, zise Fabricius care cam începuse să se tulbure.

— Dar ce vă face să credeți ?... începu doctorul adresându-se Sarei.

Ianoș își încrucișa brațele pe piept și tăcu o clipă.

— Am ucis, zise în sfârșit el cu o mândrie întunecată în ochi ; nu regret !... Dar întreabă pe Fabricius Van Praet, doamnă, și întreabă pe Jose Mira, dacă acela pe care l-am ucis nu era capabil să se apere ! Era un bărbat în toată puterea vârstei, un bărbat voinic, viteaz ca un leu și Germania întreagă îi cunoștea agerimea în mînuirea sabiei.

Ți s-a spus, doamnă, poate, că noi eram șase, în noaptea aceea, în camera contelui Ulrich de Bluthaupt... Ți-a spus Jose Mira și întreabă pe Fabricius Van Praet... Erau acolo amândoi, dar tremurau !

Nici doctorul, nici olandezul nu socotiră cuviincios să protesteze.

— Singur, eu singur ! zise iar ungurul, unul împotriva unuia !... O sabie isteată în fața sabiei mele !... Astfel asasinez eu, doamnă, însă nu omor copii !

— Domnule Georgyi, zise ea după o tăcere scurtă, nu de azi cunosc cât ești de viteaz... Am auzit foarte adesea vorbindu-se de dumneata și, ca să mă îndoiesc de bravura dumitale ar trebui ca să nu fiu fata tatei.

Figura lui Ianoș se luminează și se roși ; atât era de simțitor la lingușirea aceasta de femeie...

— Nu vrei să te bați împotriva unuia mai slab decât dumneata, zise Sara, mergi cu generozitatea prea departe. Dar nu face nimic !... Alții se vor putea însărcina cu Franz și baronul de Rodach este vrăjmașul nostru.

Ianoș se sculă și-și azvârli scaunul înapoi.

— Cât despre acela n-are să fie niciodată prea de vreme ! Poți să-mi spui unde se ascunde ?... zise ungu-
rul galben ca ceara.

— Eu sper că vom putea, răspunse Sara.

— Omul acesta are alte arme decât sabia împotriva noastră.

— Caseta !... murmură doctorul.

— Nici unul din noi nu poate să facă nimic, doamnă, zise doctorul, știi că această casetă e depusă în mâini sig-
gure în Paris... Are destul cu ce să ne piardă !

— Cu ce să te piardă, pe dumneata ?... zise Sara.

— Scumpă frumoasă, pe noi, și pe respectabilul dumi-
tale părinte, Moise de Geldberg... zise Van Praet cu
blândete.

Sara lăsa capul în jos și își încruntă sprâncenele.

— Ce-mi pasă mie de toate acestea ! zise ungu-
rul bă-
tând din picior. Rodach acesta m-a insultat... A făcut din
mine un mișel !... Chiar dacă în caseta aceea ar fi o sen-
tință de moarte...

— Este ceva cam așa, viteazule Ianoș, zise vocea as-
cuțită a cavalerului de Reinhold, care se auzi în partea
dinspre ușă, dar nu vă prea speriați !... Sentința de moarte
a dumatile și a noastră este de acum încolo în mâini
bune.

Toată lumea se întoarse.

Cavalerul, cu figura fardată, cu un pachet destul de
gros sub braț, intra vesel.

— Opinia mea, zise ea tăind vorba doctorului, este că
domnul baron de Rodach a venit după noi la Geldberg și
că de când am sosit noi el nu s-a depărtat dimprejurul cas-
telului.

— Dar ce interes are ?

Sara ezită o clipă.

— Multă vreme am stat nehotărîtă și întrebarea aceasta
pe care mi-o pui doctore, mi-am pus-o și eu de multe
ori... răspunse Sara. Nu pot nici azi să răspund după cum
n-am putut nici ieri... Între noi și tânărul Franz este o
pavază misterioasă, de care se zdrobesc toate eforturile
noastre.

— Nu putem să atribuim întâmplării ?

— Ba da, zise Sara. Întâmplarea își joacă rolul său în toate și Franz are noroc, o știu... Întâmplarea însă este pentru toată lumea. Dar credeți dumneavoastră că întâmplarea a schimbat din loc piulița care fusese așezată de mâini experte?... Tot întâmplarea a produs acea arătare ciudată a celor trei oameni în roșu ?

— Aduceți-vă aminte ! mai zise Sara. Străpungerea lui Verdier în pădurea Boulogne a coincis cu sosirea baronului în Paris... Duelul a fost în dimineața de luni a cășlegilor și în aceeași zi, pe la amiază, domnul baron de Rodach se prezentă pentru întâia oară la casa de Geldberg.

— E adevărat ! zise doctorul, dar tot ar trebui și alte probe...

— Noi femeile, răspunse Sara, nu clasăm probele tot așa cum le clasati dumneavoastră... Noi punem adesea în primul rang tocmai pe acelea pe care dumneavoastră le disprețuiți și încă deseori noi punem înaintea de orice probă acele inspirații fără veste, acele presimțiri, secrete pe care dumneavoastră le respingeți cu dispreț... Nu am nimic ca să vă conving, însă când îmi aduc aminte de o întrevvedere din Paris între mine și baronul Rodach, îmi amintesc mai multe împrejurări care atunci nu m-au izbit...

Am vorbit de Franz și am vorbit și de Verdier.

— Cum se poate ? întreabă doctorul cu bănuială.

— Se poate !... Și-mi aduc aminte că omul acesta avea în el ceva care mă speria, nu știu de ce !... Mi-a făgădui că o să se bată cu Franz... Ei bine, tocmai făgăduiala aceasta și chipul cum mi-a făcut-o mă încredințează mai mult pe mine... Și apoi nu e un fapt sigur că ne-a înșelat pe toți, și pe dumneata doctore, și pe dumneata mein herr Var Praet, și pe dumneata domnule Ianoș !...

Ungurul lăsă ochii în jos, ca și cum l-ar fi izbit o lumină prea vie.

— Dar și pe cavalerul de Reinhold, zise Sara și pe fraatele meu Abel, chiar și pe mine...

Mai trebuie să ne mai gândim dacă omul acela ne este vrăjmaș ?

— El speră să ne fie asociat... zise doctorul.

— Zi mai bine moștenitorul nostru, răspunse Sara cu aprindere. El ne susține pentru ca să fie moștenirea mai bună... Ascultați-mă, se petrec lucruri ciudate în țara aceasta. Fel de fel de zvonuri umblă printre vasalii lui Bluthaupt. Și zvonurile acestea, care ne amenință cu moartea, pe noi toți câți suntem, n-au ieșit ele din pământ. Le-a scornit cineva.

— Cine să le fi scornit ?

— Cavalerul știe lucrurile acestea tot așa de bine ca și mine. Nu erai dumneata Jose Mira, care ziceai adineauri că țăranii pretind că ar fi văzut lumină în vârful turnului de pază !

— Da, da, eu am zis, răspunse doctorul.

— Ei bine, dumneata care cunoști așa de bine toate acele tradiții vechi și absurde despre vechii stăpâni ai castelului, trebuie s-o știi și pe cea mai veche, pe cea mai absurdă din toate : lumina, aceea este sufletul lui Bluthaupt !...

II

SFATUL

— Îmi aduc aminte, zise Van Praet. Se zicea vorba asta pe atunci.

— Se zice și azi, zise Sara ; și nu v-am spus încă ceea ce este mai grav poate... Prin păduri și în sat s-au văzut oameni din Paris. Oamenii din Templu ! exclamă doamna de Laurens. Nemți emigrați care părăsiseră Würtzburgul într-o vreme, ca să fie slugi la ucigașii lui Bluthaupt !

Oamenii aceia din Paris, după spusele lui Johann, sunt toți devotați cu trupul și cu sufletul memoriei foștilor lor stăpâni... și eu cred că baronul s-a unit cu Franz ca să împartă prada după victorie.

— Dar atunci, zise Mira, tânărul știe cine suntem ?

— Mi-e teamă că da, răspunse Sara.

— Și noi n-am putut !... zise Van Praet oftând.

— O să mai încercăm ! răspunse doamna de Laurens ai cărei ochi sclipeau ; dacă eu aş fi bărbat, n-am încerca noi decât o singură dată !

Van Praet luă mâna ungurului.

— Ianoş, viteazul meu camarad, ai auzit toate acestea ?... Gândeşte-te că eşti tot aşa de ameninţat ca şi noi !

Ianoş ridică capul şi se uită iar la doamna de Laurens.

— Eu aştept ! zise el stăpânindu-şi vocea care vrea să izbucnească : Sunt gata !... Aştept să mi se spună unde e omul acela !

— Bravo, Ianoş ! zise olandezul, aşa te înţeleg !

— Mă întrebaţi unde este ? zise Sara şi dumneavoastră vă loviţi piept în piept în fiecare zi... Ieri seară, la masă, Lia te despărţea de el.

— Iar de copilul acela îmi vorbeşti ? zise Ianoş cu dispreţ.

— Dar de cine să-ţi vorbesc ?

— Eu mă gîndeam la altul.

Se opri o clipă lângă prag.

— Vă cer mii de scuze pentru întârzierea mea, frumoasă doamnă şi scumpii mei domni, zise el. Sper că o să mă iertaţi pentru că nu prea mi-am pierdut vremea.

— Ce vorbeai despre conţinutul casetei ? întrebare într-un glas Van Praet şi Mira.

— Am zis ceva despre cuprinsul cutiei ?... Zău, se prea poate ! zise cavalerul nebăgător de seamă.

— Nu cumva ştii ?... începu doamna de Laurens.

— Frumoasă doamnă, zise Reinhold, lasă-mă un minut, te rog, să mă odihnesc !... Dacă ai şti tot ce am făcut de azi de dimineaţă şi până acum, ţi-ar fi milă de mine !...

— Dar ziceai !... stăruie Van Praet.

— Ziceam că viteazul Ianoş se poate bate de acum încolo în toată siguranţa de conştiinţă cu întreitul tâlhar de Rodach.

Zîmbi şi zise : Mi se pare că am zis bine întreit...

În sfârşit, se apropie de cămin.

— Pentru Dumnezeu, domnule, vorbeşte mai limpede, zise Sara.

— Nu vă pot spune nimic pînă nu vă voi prezenta omagiile mele, frumoasă doamnă, răspunse cavalerul desenând un salut minunat. Binevoiți, a-mi spune cum merge scumpa dumneavoastră sănătate.

Sara încruntă sprânceana cu nerăbdare; Reinhold zâmbi și mai voios.

— Bună ziua, meinherr Van Praet, zise iar cavalerul. Cum te simți, domnule Georgi?... Îți e bine, doctore? Dar bunii mei prieteni, mi se pare că am făcut o treabă bună!... zise el. Adică nu mi se pare, ci sunt sigur!

Vru să se așeze pe scaun dar își luă seama repede; îi venise o idee.

Își cocoșă spatele, scoase umerii înainte și începu să umble prin cameră schimonosindu-se.

Și pe cînd umbla cînta așa :

Tata Hans a pus cutiuța

Sus în dulap, sus, sus, sus !...

Asociații se uitară unul la altul.

— Ce înseamnă asta? murmură doamna de Laurens.

— E nebun! zise Van Praet.

Cavalerul începu să rîdă.

— Hii! iapă!... strigă el.

— Pentru Dumnezeu! zise ungurul supărat, omul ăsta, vrea să rîdă de noi!

Veselia cavalerului pieri ca prin farmec.

— Văd frumoasă doamnă, că n-ai poftă de glume, zise el fără să se uite la Ianoș.

Și zicînd vorbele acestea se așeză între Mira și doamna de Laurens.

— Fie! Să nu mai glumim! zise el. Mai cu seamă că e vorba de ceva serios, foarte serios. Dar o să mă iertați că am fost așa de vesel, după ce îmi veți afla istoria... pe cîntea mea! Vedeți dumneavoastră, este ceva fantastic, și astfel de lucruri numai mie mi se întîmplă.

— Te iertăm! zise Sara, dacă nu ne faci să așteptăm mai mult.

— Frumoasă doamnă, sunt la ordinele dumitale !... Inchipuiește-ți că ieșisem de dimineață să mă înțeleg cu Johann și să mai dau câte un ban oamenilor noștri, pentru că situația se prelungește și, dacă vom lăsa pe băiat să se întoarcă la Paris, numai Dumnezeu știe când o să-l mai putem prinde !

— Bunul meu prieten, și noi știm aceasta tot așa de bine ca și dumneata... Apoi ?... zise Van Praet.

— Așteaptă !... Johann se plimba cu Malou și cu Di-horul, amândoi doi flecari care vorbesc mult și fac puține... Ieșiseră să se plimbe pe câmp... Mai era numai Fritz care căuta să se îmbete... L-am lăsat cu sticla lui de rachiu și m-am dus jos în sat cu gândul să întâlnesc în drum pe vreunul din oamenii noștri.

Când ajunsei pe la jumătatea drumului, zării, prin ceață, la vreo douăzeci de pași înaintea mea, o ființă cu înfățișarea așa de ciudată, încât nu-mi venea să cred ochilor.

Era un copil ca de vreo doisprezece-treisprezece ani, îmbrăcat ca lucrătorii din Paris, și care umbla cum v-am arătat adineauri.

Îl auzeam de departe cum murmură refrenul monoton pe care vi l-am repetat și eu :

Tata Hans a pus cutia

— Nu ghicesc ! zise doctorul tăindu-i vorba, cum poate să ne intereseze pe noi așa ceva !

— O să vedeți ! zise Reinhold cu o nouă doză de mulțumire în zîmbetul său.

III

TRIUMFUL LUI REINHOLD

Reinhold se bătu pe burtă, în locul unde paltonul era umflat și dovedea prin urmare că avea dedesupt un pachet.

— O să vedeți ! repetă el. Cu cât înaintam mi se părea că mai zărisem undeva figura aceea ciudată... Mi se

deșteptau amintirile. Îmi adusei în sfârșit aminte unde întâlnisem încă odată pe nenorocitul acela... în piața Templului, la Paris. A început să ți se pară ciudat, doctor Jose Mira ?

— Nu ! răspunse portughezul.

— Atunci tac, răspunse cavalerul ; nu vreau să abuzez de momentele dumneavoastră prețioase.

— De baronul de Rodach este vorba în istora duminică ? întrebă Ianoș.

— Foarte mult, scumpe domnule.

— Ei bine, eu te ascult... Spune !

Reinhold primi aprobarea aceasta aspră cum ar fi primit complimentul cel mai măgulitor.

— Scurtez, zise el mai departe, pentru ca mai mult să-ți mulțumesc curiozitatea, domnule Ianoș... Dar te previn că o să fie și altceva, nu numai curiozitatea, la sfârșit istoriei mele... Cum recunoscui pe acel nenorocit idiot și cerșetor, pe care oamenii din Templu l-au poreclit Geignolet mi se pare, iuții pasul, hotărât ca să-l ajung. Tocmai când să reușesc, îi trecu o idee năzdrăvană prin cap. Sări peste gard și se culcă în iarba înghețată.

Puteam să-i văd toate mișcările.

Nu mai cânta ; pusese la gură o sticlă și bea cu sete.

După ce isprăvi de băut, scoase de sub bluză un pachet de hârtii pe care le presără împrejurul lui pe iarbă.

Întinsei gâtul printre crengile copăceilor... Ghiciți ce am văzut...

— Aștept !... zise ungurul încruntând sprâncenele.

Reinhold ezită o clipă între dorința de a linguși pe Ianoș, răspunzând numai decât și, pofta de a povesti după regulie romanului.

Era sigur de un succes și îl voia complet.

Adevărul vorbind, auditorul său nu prea era binevoitor ; Sara, Mira și ungurul își arătau pe față nerăbdarea.

Numai bunul Van Praet era mai liniștit.

— Ajunge să știți acum, zise iar cavalerul cu un zâmbet de recunoștință adresat olandezului, că hârtiile acelea erau astfel încât aș fi dat două sute de mii de franci la minut ca să pun mâna pe ele.

— Drace ! zise Van Praet.
— Ce nebunie ! bombăni portughezul.
— Trecui hotărît printre crengi şi măracini ca să apuc pe idiot fără veste.

Vederea mea nu-l sperie. Stătea pe jumătate culcat în mijlocul hârtiilor.

„Iată ! Iată ! Vine stăpânul ! zise el.

„De unde ai luat hârtiile acestea, Geingolett ?“ îl întrebai răstit.

El mă măsură de sus până jos cu ochii sălbatici.

„Sunt mai mare decît dumneata, murmură el, dacă vrei să-mi faci rău, te azvârl în gaură.

— Nu vreau să-ţi fac nici un rău, fătul meu !... Dar mie îmi plac mult hârtiile vechi şi, dacă vrei ţi le cum-păr pe toate astea câte le ai aici.

— Cât dai ? zise el scânteindu-i ochii.

— Cât vrei.

Îndoi mâinile în formă de vas, pe urmă dădu din cap părându-i-se negreşit că acolo nu putea să încapă multe parale.

— Şapca mea !... Vreau să-mi fie şapca plină cu bani !... zise el luându-şi din cap şapca.

— Ți-o umplu, zisei eu. Şi scosei din buzunar vreo patru piese de câte cinci franci.

Dar idiotul nu se mulţumi cu atât.

Dădu din cap şi-mi arată şapca întinsă.

Fusei silit să alerg să schimb piesele de câte cinci franci în bani mai mărunţi.

— Şi când te-ai întors, ai luat hârtiile ? întrebă Sara.

— Aşteaptă, frumoasă doamnă !...

— Eu nu vreau să mai aştept ! zise ungurul.

— Văd eu că sunt singur împotriva a patru, zise Reinhold începând să zâmbească.

Şi cu oarecare silă se descheie la palton.

— Iată hârtiile !... zise el. Astea erau în caseta cu pricina.

Cei patru asociaţi săriră în picioare.

— Caseta baronului ? zise Mira şi Sara.

— Cu poliţele mele ? zise şi Van Praet.

Numai ungurul nu zise nici o vorbă.

Hârtiile fură întinse pe masa pe care dejunase olandezul. Dintr-o singură aruncătură de ochi Van Praet își descoperi polițele sale printre vreo treizeci de zdrențe.

Le așeza în portofel, pe când Mira bombănea că Reinhold fusese un prost.

Ianoș puse și el mîna, nu prea repede la polițele sale și le băgă în buzunar.

Reinhold se umfla ca un păun.

— Vă spun drept, domnilor, zise el cu emfază, că diavolul acela de baron spunea adevărul când ne zicea că în fundul casetei aceleia sta osânda noastră... Iată toată corespondența noastră de la 1824 pe care o găsisem în biroul patronului său Zaheus... Viteazule Ianoș scrisoarea asta este a dumitale !... Iată iscălitura dumitale, nene Van Praet !... iat-o și pe a mea !...

Și cât despre dumneata, frumoasă doamnă, scrisoarea aceasta, pentru care un om poate să fie spânzurat, este scrisă întreagă pe mîna venerabilului dumitale tată !... Ah ! Ah ! de când există asociația nu cred că se poate lăuda cineva că a făcut un astfel de serviciu !

— Ești sigur că ai dreptul la mulțumirile mele, domnule de Reinhold ! zise Sara.

— Eu îți dau tot felul de mulțumiri prea iubitul meu camarad, zise Van Praet vesel că pusese mîna pe polițele sale.

Mira tăcea. El socotea că Reinhold ar fi făcut mai bine să le păstreze pentru sine toate hârtiile acestea.

— Acum, zise Sara, care nu era femeie care să-și piardă ideea sa din vedere, domnul de Rodach nu mai are arme împotriva noastră... Nimic nu mă împiedică să-l atac în față... Domnule Ianoș, mai ești gata să încerci ?

— Spuneți-mi numai unde este și peste un ceas văd ce față are sângele său, răspunse ungurul.

— Văd bine, zise cavalerul cu un zâmbet vanitos, că tot eu o să trebuiască să te scot din încurcătură... Dacă n-ai fi lăsat să-mi sfârșesc istoria, n-ai mai face astfel de întrebări.

— Știi unde este ? întrebă Ianoș.

— Puține lucruri îmi scapă, domnule Georgyi. Și deși cam sunt uneori luat peste picior, pot să fac la nevoie câte un serviciu însemnat.

— Vorbește, te rog ! zise Sara care-l mânca din ochi.

— În sfârșit, vă înduplecați să mă ascultați ?... Bun de tot !... Ei bine, nu vreau să mai fac pe omul rău. Iată ce știu : Geignolet al meu era azi de dimineață cu foarte mult chef de vorbă. Băutura îl adusese în stare să spună tot ce știa celui dintâi venit. El vorbește numai argoul din Templu, eu însă mă cam pricep la limba asta și înțelegeam de minune. Mi se pare că familia lui locuiește alături cu un vânzător de haine pe care-l cheamă Hans Dorn, despre care Johann îmi spusese de multă vreme că e unul din cei mai încăpățânați partizani ai lui Bluthaupt.

Fie însă zis între noi că acest Hans Dorn se află acum după toate probabilitățile în Germania.

Idiotul Geignolet sta în fereastră la mama lui, într-o dimineață de luni, când văzu că intră un domn înalt la Hans Dorn. El știa că vânzătorul de haine trecea în Templu drept un om care are mulți bani ascunși.

Și lui Geignolet îi plac banii pentru că-și cumpără rachiul cu el.

Din fereastra lui, se uita de multe ori cu poftă în camera lui Hans Dorn.

În dimineașa aceea văzu pe domnul cel înalt scoțând de sub manta un lucru pe care nu-l putu pricepe ce era, dar pe care de departe îl luă drept bani de aur, atât de mult strălucea la soare !

Era caseta care avea un cerc de cuie de aramă.

Hans o pusese pe polița cea mai de sus din dulapul său. Sus de tot, de tot, cum cânta idiotul...

Geignolet făcu o gaură în zid, pe la spetele patului lui Hans ; intră Dumnezeu știe cum, deschise caseta fără să o spargă și fu foarte nenorocit când în locul gălbinașilor după care umbla dădu peste o grămadă de hârtii.

Luă și el hârtiile, mai mult ca să facă rău decât ca să-și facă bine ; închise caseta la loc după ce o umplu cu cenușă din vatră și ieși iar pe gaura pe unde intrase.

Râsul este că acum domnul baron de Rodach are în mână caseta plină cu cenușă.

Adică are un pistol de paie !

— Dar asta nu ne spune unde este baronul ? zise doamna de Laurens.

— Lăsați pe Geignolet să vorbească... Geignolet este oracolul nostru... Idiotul a venit abia de două zile în Germania și a și întâlnit în trei rânduri pînă acum pe domnul cel înalt care a dus caseta la Hans Dorn...

— A ! făcu ungurul.

— Vezi că ghicisem. Este aici ! zise Sara.

Van Praet se apucă să facă un pachet din hârtiile care fuseseră odată în casetă. Nu lipseau decât polițele venite din Londra și Amsterdam asupra băncii din Geldberg.

Mira se uita mîhnit la pacht : dacă întâmplarea i-ar fi dat lui în mână pachetul acela, n-ar fi făcut ca Reinhold.

— Socotesc că prietenul meu Geignolet mi-a dat destul pentru banii mei, zise Reinhold.

— A știut el să-ți spună ceea ce este mai de căpetenie ! adică unde-și are cuibul baronul de Rodach ? zise Sara.

— Venim și acolo, frumoasă doamnă. Geignolet a întâlnit în trei rânduri pe domnul cel înalt, și de trei ori l-a văzut ieșind dintr-o colibă, care e cu vreo patru-cinci sute de pași departe de sat, în poalele muntelui, sub stîncă pe care oamenii din partea locului o numesc Capul Negrului.

— Este casa lui Gottlieb, zise Van Praet, un băiat cumsecade care încă pe vremea mea era vasal al lui Bluthaupt.

— Și care își aduce azi aminte după cum se vede, zise Reinhold. Mă prind pe orice că baronul se ascunde acolo.

Van Praet deschise biroul și băgă înăuntru pachetul pe care-l legase.

Ianoș se îndreptă spre ușă, fără să zică nici o vorbă.

Cavalerul deschise gura să întrebe, însă Sara îl strânse tare de braț.

— Taci ! se duce să-și caute armele, îi zise ea încet.

Pe când ungurul intra în anticameră, Klaus, sta acolo, fără să se miște și trăgea cu urechea.

Coborî repede scara și apucă în fugă pe galeria cea lungă care lega cele două alei ale castelului.

Când ajunse în capăt, deschise o ușă masivă care da într-o curte mică și care nu mai slujea la nimic.

Curtea aceasta se mărginea de-o parte cu întăririle și de altă parte cu spatele capelei.

Klaus se uită împrejur să vadă dacă nu cumva îl spionează cineva.

În curte nu era nimeni, nici pe meterezele care o dominau.

Klaus intră în capelă printr-o crăpătură pe care o făcuse vremea în ziduri.

Interiorul capelei era o ruină.

Vântul șuiera prin ferestrele care nu mai aveau geamuri. Apa cerului pătrunzind prin bolta dezvelită, ruinele cu încetul ornamentele și strana.

Pe jos erau sfărâmatuiri de stâlpi și de statui. Nu mai rămăseseră decât stâlpii de la altar.

Klaus deschise o ușă la spatele altarului și coborî treptele jilave ale unei scări subterane.

Era în camerele mortuare ale vechilor conți de Bluthaupt.

Era o sală largă, susținută de stâlpi masivi, printre care erau morminte.

O lampă pusă pe un mormânt, răspândea o lumină neînțeleasă și slabă.

Când fitilul, reînsuflețit, arunca câte odată o lumină mai vie, se vedea atunci ieșind din umbră statuile bătrânilor conți, culcați pe spate, cu brațele încrucișate pe piept, și încinși cu sabia lor cea lungă.

Klaus își făcu cruce când intră în sala aceasta a morților.

— Aici sunteți ? murmură el pe urmă. Nimeni nu răspunse.

Klaus tremura.

Pe mormântul pe care era pusă lampa erau trei statui de porfir roșu, culcate alături.

Erau cei trei fii ai contelui Negru, chiar aceia care, după legendă, veneau din când în când pe pământ să serbeze nașterea ori moartea Bluthauptilor, cei trei oameni în roșu.

Luminile tremurătoare ale lămpii parcă făceau să pară că sunt vii.

Klaus se gândea că ei or să se scoale și să vină spre el.

— Aici sunteți ? întrebă încă odată.

Nimeni nu-i răspunse.

Însă în fund de tot se auzi un zgomot surd și peste câteva secunde, la luminile de pe urmă ale lămpii, se zăriră printre stâlpi trei forme omenеști...

IV

TURNUL DE PAZĂ

A doua zi era joi, când trebuia să se dea seara faimosul bal mascat pe care-l așteptau cu sete încă de la sosirea lor toți musafirii lui Geldberg.

Parizienii cantonați în Obernburg, în Esselbach și în alte cartiere, triumfau în ziua aceea. Se săturaseră de frig și de varză acră... Biletele pe care le plătiseră, cele mai multe, cu un preț nebun, nu le dăduseră pînă aici, decât dreptul de a privi de departe minunile de la Geldberg. Nu prea aveau tocmai să se plângă, pentru că totul era frumos, bogat, splendid, însă începeau să bage de seamă că nimic din toate acestea nu era făcut pentru ei și că trăiau din firimiturile scăpate de la masa privilegiatilor.

Începeau să-și mărturisească între ei că făceau întrucâtva parte din decorurile și accesoriile serbării. Când trebuia lume pentru a mări un cortegiu, pentru a umple o sală de spectacol, pentru a face mulțime în sfârșit, numaidecît îi chemau. Ei nu se lăsau niciodată să fie rugați; veneau la cea dintâi chemare, ca să se folosească de cheltuielile lor. Erau primiți admirabil, dar cum trecea ocazia, îi uita.

Și atunci trebuiau să se mulțumească cu petrecerile cuviincioase din Esselbach și din Obernburg. Se uitau mahnți la cărțile lor de care nu se mai puteau folosi și care nu mai aveau nici o valoare, întocmai ca biletele de

favoare de la teatre când sunt cu desăvârşire suspendate în câte o seară.

Unde pui iarăşi că ei stăteau acolo pe ulicioarele acelea mici din străinătate, amestecaţi cu furnizorii de tot felul care fuseseră chemaţi din Franţa.

Însă în ziua aceasta fericită toată lumea era să fie la bal. Nu mai era deosebire între privilegiaţi şi invitaţi *extramuros* !

Balul acesta ospitalier şi vânătoarea cea mare cu masalele de a doua zi, puteau foarte bine să compenseze zilele de supărare şi de aşteptare.

Apoi se puteau întoarce în Paris unde să simtă plăcere provocând pofta celor simpli, repetând pe toate tonurile :

— Ah ! era foarte frumos !... Foarte frumos !... Ah ! scumpule, sau scumpo, te plâng că n-ai văzut aşa ceva !... O astfel de ocazie n-are să se mai arate niciodată !

Şi descrieri ! Şi broderii ! Şi romane !

A văzut minunea. Poate vorbi de ea. Este curată glorie. Cine o să se ducă să întrebe dacă cel care povesteşte a stat într-un fotoliu bun, în mijlocul salonului, ori dacă a stat în picioare rezemat de uşa anticamerei ?

În castel era dis de dimineaţă o mare agitaţie. Prin coridoare erau numai servitori şi cameriste. Fiecare se pregătea. Era o luptă încinsă între înăuntru şi afară şi doamnele se înarmau din toate părţile, în conştiinţă, pentru bătălia acesta de lux şi de cochetărie.

În ceea ce priveşte chiar pe casa de Geldberg, preliminariile balului erau cu desăvârşire isprăvite. Totul era gata, şi sala, închisă încă din ajun, mai ascundea pentru câteva ceasuri bogăţiile necunoscute, care aşteptau admiraţia mulţimii.

Atât mai trebuia ca oamenii lui Geldberg să fie le-neşi ! Deşi se luaseră toate măsurile, însă în dimineaţa aceea aveau mult mai mult de lucru.

Câţiva invitaţi de soiul cel mai respectabil, aşteptaseră, e adevărat, până în ultima clipă, ca să părăsească Parisul şi să vină la serbare. În ajun şi chiar peste noapte sosiseră destui.

Era prin urmare foarte mare încurcătură, căci castelul era plin de sus până jos.

Cu ocazia aceasta se întâmplă un mic eveniment care stârni un oarecare murmur printre slugi și al căror ecou ajunsese până la urechile șefilor casei.

Trebuia să așeze pe un domn care nu avea soție, și care zicea că se mulțumește cu cel mai mic colț.

Frumos lucru, dar trebuia găsit colțul.

Cavalerul de Reinhold, fiind consultat, numără pe degete toate camerele pe care nu le restaurase, și care, cu toate acestea tot se umpluseră pe rând. Nu mai era loc nicăieri.

Tot gândindu-se, cavalerul vorbi de partea părăsită care forma etajul cel mai de sus al turnului de pază și care într-o vreme slujise bătrânului Günther pentru experiențele sale.

Printre slugile castelului mai erau doi-trei servitori ai vechilor conți. Prin urmare toți știau legendele care priveau familia stinsă a lui Bluthaupt.

Cei mai mulți servitori din Paris se făceau că nu cred nimic, însă dracul nu pierdea nimic.

După legenda celor trei oameni roșii, de care se ocupau ei foarte mult, cea mai cunoscută era aceea care povestea că cel din urmă conte din Bluthaupt, cu ajutorul blestemat al diavolului, încercase să facă aur în laboratorul său din turnul de pază.

Fiecare prefera cu atât mai bucuros istoria aceasta fantastică cu cât de vreo două-trei zile se răspândise un zvon ciudat prin vecinătate. Se zicea că lumina aceea supranaturală de care vorbea legenda, sufletul lui Bluthaupt se aprinsese iar, în nopțile din urmă, în vârful vechiului turn...

Când omul trimis de Reinhold veni și spuse că trebuie pregătită camera din vârful turnului de pază, toți se corădiră.

Nu se găsi nici unul mai curajos.

Nimeni nu îndrăznea să se suie acolo și să înfrunte pericolele necunoscute ale acelei camere.

Cu toate acestea trebuia să se hotărască.

Cinci-șase feciori și tot atâtea servitoare, înarmați, ei

cu ciomege și ele cu cuțite de masă, formau un corp de armată și se încumetară să se suie.

La treapta dintâi a scării zâmbeau puțin, la a doua se uitau unul la altul, la a treia fiecare strângea arma în mână și se simțea cuprins de idei foarte negre.

Abia se vedea pe scara aceea foarte strâmtă, unde lumina răzbea prin niște ochiuri făcute într-adins.

Le mai rămasese să suie un etaj. Batalionul se opri în loc.

Se sfătuiră și când porniră iar, trebuie spuse spre rușinea genului bărbătesc, femeile apucară înainte.

Armata ajunse în fața unei uși mici în plină boltă; pe ușă se vedeau niște inscripții șterse.

Peretii dinprejurul scării, treptele pline de praf, ușa și literele pe jumătate șterse, aveau un adevărat aer de vrăjitorie !

Slujnicile însă se așezară în linie de bătaie și un fecior cu o grămadă de chei în mână, încercă în broască pe rând din ele. Mîna îi tremura de îți făcea milă.

Când băgă cea dintîi cheie în broască, se auzi un fel de zgomot prin cameră...

Toți învinetiră.

Bărbații voiau să coboare, fetele însă îmboldite de curiozitate, nu voiau.

Nina, frumoasa cameristă a doamnei de Laurens smulse cheile din mâinile feciorului fricos.

Pe când încerca una după alta cheile, se auzi un zgomot de pahar spart.

Nina băgase în broască o cheie care descuiase ușa. Fata încercă să deschidă, dar ușa nu se clinti.

— Este diavolul înăuntru !... zise o voce de pe scară.

— Ajutați-mă să deschid. Trebuie numai să împingem... zise Nina către tovarășele sale.

Se puseră să împingă în ușă.

— Ar trebui o pârghie de fier ca să deschidem, zise camerista Sarei.

Se coborâră sub pretextul ca să caute o pârghie. Aceasta fusese găsită, dar nimeni nu se mai suise înapoi.

Domnul cavaler de Reinhold, căruia i se spuse acestea, dădu din umeri cu dispreț și porunci să se trimită lucră-

tori acolo. Ba încă certă foarte strașnic pe servitori pentru că fuseseră fricoși.

Poltronii nu pot să ierte frica altuia.

Apoi erau multe de făcut la castel în dimineața aceea, așa încât despre aceea ca să caute lucrători, zvonurile auzite și rezistența neînțeleasă a ușii, toate acestea intraseră în urechile tuturor.

Nina și tovarășele sale afirmau că simțiseră foarte bine cum un braț voinic dinăuntru ținea ușa ca să nu o deschidă cei de afară.

Nu se găsi nici un om care să mai încerce încă odată s-o deschidă.

Ficelle fu scos din camera sa care și fu dată domnului celui care venise în urmă de tot și se hotărî că tocmai a doua zi să se caute să se deschidă ușa.

Lucru ciudat este că pe la jumătatea zilei, Klaus sui treptele scării în spirală, fără ca să-l fi rugat nimeni.

Ducea un paner care părea a fi plin cu merinde.

Negreșit că el cunoștea vorba cabalistică cu care se deschidea ușița de la laborator, pentru că îndată ce puse mâna pe clanță, ușa se deschise și putu să intre.

Când coborî jos nu mai avea în mână panerul.

Ziua trecu. Seara în ceasul când cele dintâi trăsură, care aduceau pe invitați, ajungeau la gardul castelului, doamna de Laurens era singură cu Iosefina Batailleur în camera de culcare.

Aceasta sosise numai de două-trei zile din Paris. De când călcase ea la castel, doamna de Laurens înlăturase de lângă sine pe Nina și pe cealaltă cameristă.

Pusese un pat pentru Batailleur într-o cameră care ținea de apartamentul său.

Telăleasa adusese cu ea o fetiță ce trecea drept fiica sa.

Era o ființă gingașă, micuță, cu un aer de suferință. Oamenii castelului o văzuseră o singură dată, în clipa când se dăduse jos din trăsură. Din ziua aceea nu mai ieșise din camera doamnei Batailleur.

Sara nu se îmbrăcase pentru bal. Încă își făcea toaleta și Batailleur înlocuia foarte bine pe amândouă cameristele.

Ca să dea balului mai mult caracter, cei mai mulți dintre invitați se înțelesesă mai dinainte în privința costumelor.

Sara și cu sora sa Esthera făceau parte dintr-un cârtil care trebuia să reprezinte pe principalele personaje din *O mie și una de nopți*. Ea purta vesta bogată brodată și rochia de cașmir presărată cu pietre scumpe a frumoasei Zobeida. Un pumnal îndoit îi atârna la cingătoare și-i lipsea numai turbanul cel mare cu mărgăritare căruia Batailleur îi prindea acum egreta.

Micuța sta în fața oglinzii și aștepta. Costumul acesta oriental, care părea făcut înadins pentru felul său de frumusețe, îi da grații noi. Era așa de încântătoare, încât Batailleur, deși da zor să isprăvească, din când în când se uita la ea cu admirație.

Micuța sta cu ochii pironiți pe oglindă, dar nu se vedea, pentru că se gândea la altceva.

Gândurile sale erau triste. Din când în când curba, delicată și neagră a sprâncenelor sale se încruntau; buzele i se deschideau într-un zâmbet rău și amar.

Camera în care se afla era luxos împodobită, dar nu semăna cu budoarul din Paris. Prin crăpătura ușii se zărea interiorul camerei ocupate de telăleasa din Templu. Se vedeau acolo două paturi, dintre care unul se vedea numai pe jumătate din pricina pologului prea lung.

Sara se uita des la patul acela, și atunci fizionomia i se îndulcea deodată.

— Oricum, zise Batailleur încercând turbanul pe mâinile sale rotunjite, turbanul acesta nu s-ar putea găsi în multe prăvălii din capitală !... Mă prind scumpa mea doamnă, că nu-ți pare rău după slujnicile dumitale cele proaste ! îi zise pe urmă cu o mișcare de mândrie legitimă.

— Nu ! răspunse doamna de Laurens distrată.

— Vezi așa !... Ia să vedem... Vrei să-l încerci ?

— Nu încă ! mai am vreme, zise Sara.

— A ? dacă aș fi în locul dumitale, zise telăleasa, cum m-aș mai grăbi, să văd cum îmi șade !... O ! Doamne, când mă gândesc cum o să-ți placă !... Dar, ce să zic, vezi dumneata, când o intra Polyt al meu ca să-și joace rolul, o să trebuiască să-l privesc puțin.

— Vom vedea, draga mea.

— Ah ! vezi că-i şade foarte bine cu mantaua aceea mare... Nu e prost, Polyt, deşi pare !...

Sara se ridică şi intră, fără să răspundă în camera te-lălesei şi se duse drept la patul cu perdele.

O lumânare care ardea pe masă împrăştia o lumină slabă în cameră. Sara dădu perdelele la o parte şi descoperi obrazul unei fete adormite.

Era Nono, biata slujnică a lui Araby bătrânul.

Dormea cu capul pe braţul slăbuţ. Era foarte palidă. Pe umerii obrazilor însă avea două pete foarte roşii.

Buzele îi erau întredeschise ca să poată să respire, regulat, dar greu... Poate că visa ceva. Părea că suferă...

Însă era încântătoare pe patul acela alb şi părul lung, răsfirat pe perna de muselină dădea frumuseţe obrazului său.

Trăsăturile sale aveau o delicatete nespusă şi semănau puţin cu ale Sarei ; greu ar fi putut crede cineva că fiinţa aceasta frumoasă şi fragedă suferise odată de groaznică sărăcie.

Sara o privea cu sete. Sta cu mâinile împreunate, ca şi cum gura sa distrată ar fi întâlnit fără voie cuvinte de rugăciune.

— S-o ascundă mereu !... Mereu !... murmură ea. Sunt dar încă chinuri care nu se mai sfârşesc !...

Batailleur venise după ea, încet, ca să nu trezească pe copilă.

— Nu ştiu... zise Sara întristându-se deodată ; astă seară pare mai bolnavă... A venit doctorul Saulnier ?

— Îl aştept ! răspunse Batailleur... Dar, ce vrei ! La vârsta asta, totdeauna este sănătate !... Şi când o şti mititica că este fiica unei doamne nobile, are să se schimbe numai într-o clipă !

— Când o să ştie ? murmură doamna de Laurens lăsând capul în jos.

— O ! Doamne ! poate că bietul om şi-o lua într-o zi seama şi o muri, dacă va vrea dracul.

Pieptul Sarei bătea.

— Este un blestem pe capul meu ! zise ea încet. Nimic nu-mi reuşeşte ! Împrejurul meu, ameninţările mele se îngrămădesc tot mai mult !... Şi pare că o mână misterii-

oasă se împotrivește totdeauna ca să nu mi se împlinească dorințele... dacă aş putea crede în Dumnezeu !...

Tăcu și-și trecu mâna pe frunte.

— Când ți-am scris, zise pe urmă, ca să aduci fetița, credeam că o să se sfârșească tot până când vei sosi... Domnul de Laurens era într-o astfel de stare încât amândoi doctorii mă asiguraseră că nu mai scapă, și încă foarte repede... Dar bolile acestea sunt ciudate... A doua zi era mai bine ca oricând... Și, cine știe dacă noi toți câți suntem nu vom muri înainte lui.

— Haida de ! zise Batailleur.

Sara dădu din cap.

— N-avusesem niciodată presimțiri, murmură ea, și râdeam de toate lucrurile pe care rațiunea nu le poate explica... Însă, de o săptămână, nu-mi sunt nopțile liniștite... Îmi vin gânduri necunoscute... Mi-e frică !...

— Ai friguri !... zise teleleasa.

— Poate că asta o fi ceea ce se cheamă remușcarea ! murmură doamna de Laurens ca și cum vorbea singură.

Batailleur nu se mai pricepea cum s-o mângâie. Tăcu. Sara tăcu o clipă.

Pe urmă se aplecă și sărută pe copilă pe frunte.

— Cum arde ! Ah ! vezi că a suferit cumplit de mult ! Dacă aş pierde-o, aş fi cea mai nenorocită dintre femei, fiindcă mi-aș zice totdeauna că eu am fost pricina morții ei.

— O ! Doamne ! Cam așa o să fie ! zise Batailleur.

— Nu ! o ! nu ! nu eu. Pentru ce îmi spui astfel de vorbe, mie care știi cât o iubesc ?

— Vezi că, scumpă doamnă...

— Va să zică, vrei să mă omori ? Dar ea n-o să moară ! Este așa de tânără ! Este o copilă ! Ah ! ce fericite sunt mamele care știu să se roage ! zise Sara mângâindu-și copila. Judito ! Judito ! comoara mea prea iubită ! Câtă bucurie aş avea ca să dau tot aurul pe care l-am strâns numai ca să-ți redau puterea și viața.

Un zâmbet slab jucă pe buzele micuței Nono.

— Parcă mă înțelege ? zise doamna de Laurens fericită. Vezi ! aerul de suferință care ne înfricoșa a pierit. Cât de

frumoasă o să fie ea de azi într-un an ? Ce nebune eram noi că ne gândeam la moarte !

Se auzi o bătaie în uşă.

— Trebuie să fie doctorul ! zise Batailleur.

Micuţa fugi în apartamentul său.

În ochii doctorului Sauliner ea nu avea ce să facă lângă copila asta care trecea drept copilul telălesei.

Şi cu toate acestea ce n-ar fi dat ea ca să audă ce se spunea la capul Juditei !

Inchise uşa odăii sale şi rămase cu urechea lipită de broască.

Doctorul Sauliner intră şi se aşează lângă patul copilului.

Sara îl văzu luând lumânarea şi uitându-se cu băgare de seamă la obrazul Juditei, după ce-i pipăi pulsul un minut şi mai bine. Îl văzu pe urmă dând din cap şi zicând nişte vorbe pe care însă nu le auzea.

Sara ghicea ce spunea.

Doctorul întinse lumânarea telălesei, ca el să fie cu mâinile libere. El ridică încet plapuma care acoperea pe fetiţă.

— Mă gândesc... zise Sara : ce idee i-o fi venit doctorului când a ridicat plapuma ?

— N-am văzut... bolborosi telăleasa a cărei încurcătură era vădită.

— Eu însă am văzut, zise Sara, şi dumneata m-ai împiedicat să văd mai mult !

Şi frământa plapuma cu un fel de durere.

— Când un om iubeşte este copil, gândi ea tare ; aş vrea să văd gâtul ei alb ! Braţele ei goale care trebuiesc să fie ca trandafirul !... Eu n-am văzut niciodată pe fata mea !

Şi se făcu că ridică plapuma.

Batailleur se puse iute în dreptul său ca s-o oprească.

— Nu te gândeşti ce faci, scumpă doamnă ? zise ea. Este frig, şi fetiţa e transpirată !

— Frig ? răspunse Sara, cum se face atunci că eu ard, eu care sunt pe jumătate goală ?... Şi apoi câtă vreme trebuie ca s-o văd ?

Batailleur apăsă cu amândouă mâinile plapuma pe care doamna de Laurens voia s-o ridice.

— Lasă-mă s-o ridic ! zise cu un început de nerăbdare.
Tălăleasa nu se mișcă.

Sara încruntă puțin sprâncenele.

— Lasă-mă ! repetă ea cu un ton poruncitor.

Și fiindcă telăleasa tot nu voia s-o lase, Sara îi zise cu o voce schimbată :

— O să mă faci să cred în vreo nenorocire... Lasă-mă, ți-am zis.

— Ascultă, când copiii au așa friguri... nu trebuie... știu și eu ?... zise Batailleur.

Fraza i se isprăvi într-o bâlbâială.

Sara îi porunci încă odată s-o lase să ridice plapuma.

Batailleur nu mai cuteză, dar împreună mâinile îngânând :

— Te rog... crede-mă... nu te uita...

Asta era a sufla în foc ca să se aprindă.

Sara smulse plapuma care și căzu peste o clipă pentru că mâna-i paralizată nu o mai putea ține.

Văzuse petele vinete pe gâtul și pe brațele fetei.

Îngălbeni ca o moartă ; Pe urmă se roși ca apoi să se învinețească.

Tresărea. Îi ieșea foc din ochi. Batailleur tremura pentru că Sara era grozavă la vedere.

— Îți spusesem eu... zise Iosefina.

Sara îi tăie vorba cu un gest.

Urmă o tăcere lungă. Doamna de Laurens ridică încă odată plapuma ca să numere vînătăile de pe corpul fiicei sale.

Două lacrimi îi picară din ochi.

Asta ținu însă numai o clipă. Lacrimile i se uscară și ochii Sarei scântejară de mânie.

— Cine a făcut asta ? zise ea cu o voce zdrobită.

Batailleur nu prea voia să răspundă. Doamna de Laurens o apucă de braț și o strânse până ce țipă de durere.

— Cine a făcut asta ? întrebă încă odată răstit.

Telăleasa bâlbâi numele lui Araby.

Dinții Sarei scrâșniră. Lăsă brațul.

Nici un condei n-ăr putea descrie câtă ură și cât ne-
caz era în ea.

— Araby ! repetă ea, ca și cum numele acesta, scârbit de acum încolo, i-ar fi sfâșiat buzele în treacăt, Araby ! Araby !...

Se luă cu pumnii de frunte.

— Tigrul !... tigrul !... Și nu este aici ca să o răzbun !.. zise ea cu turbare.

Ochii i se întorseseră iar la copilă care gemea acum pentru că-i era frig.

Sara căzu în genunchi. Durerea fără margini domina în ea încă odată furia !

Puse capul pe saltea și stătu cufundată în durere.

Era un contrast foarte ciudat între durerea aceașta disperată și luxosul costum de bał.

Ce să crezi când vedeai de o parte toaleta asta care deștepta idei de plăcere și de alta disperarea de mamă, în-genunchiată care plângea cu suspine.

Telăleasa nu îndrăznea nici să vorbească, nici să se miște.

Sara sări deodată în sus pentru că o tuse seacă umplu pieptul copilei.

Rămase mută, pe cînd în ochii ei citeai spaima.

Pe urmă deodată ochii îi scânteiară sub sprâncenele-i încruntate.

— Araby !... zise încă odată. Oh ! o să-l găsesc eu.. Dar nu e numai de la el !... Și mi se pare că am s-o răzbun !

Buzele i se deschiseră. Asta semăna cu un zâmbet.

— El n-a vrut ! zise Sara iar, el m-a obligat să închid ușa copilei mele ! Dacă nu era el, ar fi fost fata mea oare așa chinuită de monstrul ăla ?... Ah ! nu credeam să-l pot urî mai mult !

Se îndreptă spre camera sa de culcare.

— Vino ! draga mea, zise ea cu o voce care nu mai tremura ; am întârziat... Isprăvește-mi toaleta.

Batailleur credea că visează. Liniștea asta, după un ne-caz așa de grozav, o zăpăcise de tot.

Nu mai lipsea nimic în toaleta Sarei.

Se mai uită odată în oglindă și găsi puterea să zâmbescă.

Era mai frumoasă ca oricînd și desigur că nimeni n-ar fi ghicit ce era în inima sa.

Cei care ar fi văzut-o ar fi simțit fiori în vine. Parcă era limba ageră și veninoasă a șarpelui care se arată pe jumătate printre niște flori frumoase.

Ieși din cameră fără să zică nici o vorbă Iosefinei.

Doctorul Saulnier, care venise în Germania ca să îngrijească de domnul de Laurens, locuia într-o cameră vecină cu a acestuia din urmă.

La el se duse Sara.

— Doctore, sunt foarte neliniștită, îi zise ea.

Saulnier surprins de vizita aceasta neașteptată, înaintă un fotoliu.

Tânărul doctor o credea un înger de bunătate și de virtute.

— Am venit să te consult, zise Sara, căzând pe fotoliu.

— Pentru dumneata, doamnă ?

— Ferească Dumnezeu !... Nu pentru mine, ci pentru bietul Leon pe care-l văd că suferă necurmat și pe care nu-l putem ușura.

— Trebuie să sperî, doamnă, începu doctorul.

— Mereu mă gândesc la asta, zise Sara cu acea voiciume a oamenilor care vor să fixeze în treacăt o amintire fugară. Aș vrea să-ți fac o întrebare... Vom reveni numai decît la subiectul vizitei mele.

— Sunt cu desăvârșire la ordinele duminale, răspuse Saulnier.

— Stai aici, lângă mine, doctore... N-ai fost astă seară la femeia aceea pe care am luat-o la mine acum de curînd ?

— Nu-i nici un sfert de ceas de cînd am ieșit de acolo...

— Biata Batailleur !... Sunt atîtia ani de cînd o am în serviciul meu. Poți să fii sincer cu mine... Cineva nu poate spune totul bieteii femeii care șade la căpătîiul copilului său bolnav... dar mie...

Se opri și zise apoi cu o sforțare violentă care nu se arăta în afară :

— Eu, vezi nu sunt mama ei... nu trebuie să-mi ascunzi nimic.

— Pentru ce ți-aș ascunde ceva ? întrebă Saulnier fără pic de bănuială.

— Negreșit... răspunse Sara făcând pe nepăsătoarea. Asta nu mă privește... Și ce fac, fac pentru femeia aceea nenorocită.

— Ai o inimă foarte bună, doamnă !...

— Ce zici de starea acelei fetițe ?

Saulnier dădu din cap. Sarei era să-i vină rău. Răspunsul așteptat era pentru ea viața ori moartea.

— O să-ți pricinuiesc măhnire, doamnă, răspunse doctorul, pentru că porți interes mamei... Biata copilă o să moară de pneumonie.

Palida figură a Sarei nu exprimă nici un pic din disperarea adâncă ce-i strângea inima.

Privirea ei rămase rece. Nici un mușchi al feței sale nu se mișcă.

— Dar, este speranță ca să scape, nu e așa ? zise ea încet și cu o voce de gheață.

— Nu, răspunse doctorul.

Sara lăsă capul pe piept.

Doctorul, care o privea, își zicea în gândul său :

„Ce bună este ! Cum compătimente !“

Sara rămase zdrobită câteva minute. Pe urmă își adună puterile.

— Pentru ce m-aș gândi la nenorocirea altuia când chiar eu sunt de plâns ?... Doctore, îmi e sufletul chinuit de remușcări... Când mă văd astfel gătită pentru bal, m-apucă rușinea... În ceasurile acestea de plăcere, bietul Leon al meu suferă.

— Tot la asta te gândești ! zise doctorul. Oh ! îl iubești mult doamnă !

— Auzi dacă-l iubesc ! răspunse Sara împreunând mâinile și ridicând ochii la cer. Ascultă-mă, vreau să-ți spun numaidecât pentru ce am venit aici... E o nebunie poate... dar de când mi-a venit ideea asta, parcă nu mai trăiesc... Când îi vin crizele acelea, grozavele și rămâne ceasuri întregi leșinat, dacă nu s-ar găsi nimeni la deșteptarea lui care să-i ajute prima sforțare a vieții care se întoarce ?!

— Nu se poate ! răspunse Saulnier.

— O ! lasă-mă să isprăvesc ! Sunt așa de nenorocită când mă gândesc la acestea !... Dacă într-o zi ar chema în zadar !... Dacă nu l-ar auzi nimeni !...

— Nu se poate, doamnă, repetă doctorul, te sperii degeaba... Germain, feciorul domnului de Laurens, este o slugă credincioasă. Înțelege el ce răspundere are.

— Dar bine ?... zise Sara cu un gest de nerăbdare.

— Doamnă, mă pui în mare încurcătură, Eu unul nu am nici un fel de grijă, pe cinstea mea... Și cu toate acestea răspunsul meu o să-ți mărească teama.

— E primejdie ? zise Sara prefăcându-se că se sperie.

— Nu e primejdie, pentru că lucrul nu se poate, zise doctorului convins, dar... Dacă aceasta ar fi cu putință... zise doctorul cu o voce mai puțin sigură.

Îi fu frică să isprăvească.

— Ei bine ? zise Sara.

— Ei bine !... Ar fi primejdie...

— Primejdie grea ?...

— Primejdie de moartea repede !

Doamna de Laurens râsuflă greu. Poate că era un suspin de spaimă...

X

MÂNGĂIERI CARE UCID

Germain, feciorul domnului de Laurens, nu prea disprețuia vinul de Rhin.

Trecuseră câteva minute de la vizita la doctorul, însă Sara întrebuițase cum trebuie acele câteva minute.

Sta singură cu soțul, în apartamentul lui.

Germain nu era la post. Profitase de venirea Sarei ca să coboare la bucătărie. Acolo găsi pe Malou, care era un om de chef și care părea că-l așteaptă.

, Malou se făcuse prieten cu toată lumea din castel. Lui nu-i plac foștii militari !

Se destupă o sticlă. Bietul Germain ! El sta zi și noapte la post și nu prea putea oricând să petreacă.

Sara sta în picioare, cu cotul rezemat pe cămin, și cu picioarele la foc.

Parcă ar fi vrut să-și arate în același timp frumusețea taliei și a obrazului.

În momentul acesta era în ea acea grație perfectă a femeii care vrea să seducă.

Agentul de schimb sta în extaz în fața ei.

Domnul de Laurens se trezise de dimineață. Crizele erau mai rare acum. Șederea asta la castelul de Geldberg era bucurios ca să trăiască.

Spera să se vindece.

Simțea că mai prinde viață văzînd-o așa de frumoasă. pe Sara. Sângele i se încălzea în vine. Întinera încă odată și prindea puteri.

— Ce bună ești că ai venit ! zise el, nu mai speram că o să vii, Sara !

— Puteam eu să mă duc la bal fără să vin să te văd ? răspunse ea cu dulceață.

Dar, în spatele zâmbetului era un fel de preocupare cu neputință de neobservat. Ochii Sarei voiau să zâmbească și, eraciudat. Zâmbetul îi făcea rău...

Agentul de schimb nu vedea în ea decât grația ne-comparabilă și frumusețea care-l făcea rob.

— Nu mă mai disprețuiești, Sara ? murmură el cerînd o vorbă de iubire.

— ,Nu, răspunse Micuța.

Era foarte puțin, și cu toate acestea sufletul domnului de Laurens se îneca în bucurie.

Viitorul ! Viitorul ! Nu mai era ură. Iubirea o să vină. O ! Cât delicios după acest lung martir.

Laurens zâmbi, pe urmă fruntea i se înnoură.

— O să fii foarte frumoasă la serbarea aceasta, doamnă zise el și eu nu am să te văd !... Ți-am mai spus

de multe ori acestea și totdeauna e adevărat Sara, costumul acesta te prinde de minune și niciodată nu te-am găsit așa de încântătoare !

Sara își cambră talia și-și scutură cu o mișcare cochetă egreta de la turban.

— Mă măgulești !... zise ea.

— O, nu !... Toți câți te văd trebuie să te adore și o să fii frumoasă pentru toți în noaptea asta, Sara, numai pentru mine nu...

El se săltă ca și cum ar fi vrut să-și încerce puterile revenite. Picioarele nu-i mai șovăiau.

— Dacă aș îndrăzni, zise el cu sfială, ți-aș mărturisi nebunia mea, Sara... Am poftă să merg la bal...

— De ce nu ? răspunse Sara.

— Vai ! Nici să nu te gândești la asta, zise agentul de schimb. Ești bună și prezența unui biet bolnav ți-ar strica plăcerea.

Ochii Sarei, care se fixau în zare căzură deodată pe domnul de Laurens.

— Nu, zise ea, prezența dumitale mă înveselește... Dacă te simți în putere ca să vii, vino.

Agentul de schimb șovăia.

— Te rog... zise Sara cu o voce dulce.

Laurens îi sărută mâna cu mulțumire.

— Îți mulțumesc !... îți mulțumesc ! murmură el ești un înger de bunătate... dar la bal trebuie să merg costumat.

— Nu ești bolnav ?... răspunse Sara. Și apoi ești îmbrăcat cu un halat de brocart... cu el și cu o mască...

— E adevărat, e adevărat ! zise agentul de schimb.

Se repezi, în toată puterea cuvântului, spre cabinetul său de toaletă.

Sara încruntă sprâncenele când văzu ce pas sănătos avea.

Peste câteva minute Laurens reveni. Cutele bine așezate ale halatului strâns la mijloc, îi ascundeau slăbiciunea,

și fața îi era vioaie. Era frumos. Se ținea drept și boala părea un vis.

Sara ascunse zâmbetul amar de pe buze.

— Vino, zise ea, să ne grăbim...

Dădu mâna agentului de schimb și ieșiră.

În loc să ia drumul spre saloane, Sara se îndreptă chiar spre apartamentul său.

Și, ca să explice ocolul acesta, zise :

— Mi-am uitat evantaiul de pene și chiar îți trebuie o mască.

Batailleur deschise ușa. Sara îi făcu semn să se depărteze, și fiindcă telăleasa voia să se retragă în camera unde dormea copila, Sara îi zise răstită :

— Nu pe acolo. Estera trebuie să mă aștepte ! zise ea luându-și seama. Dute de-i spune, că vin la ea într-o clipă !

Agentul de schimb și soția sa erau singuri. Se așezară unul lângă altul pe canapea.

Cei care o cunoșteau pe doamna de Laurens ar fi văzut, examinînd-o de aproape, că furtuna clocea în spațele recelui său zâmbet. Uneori, buzele i se încrețeau și i se îngălbeneau. Sprâncenele i se mișcau ca și cum ar fi vrut să se aproprie amenințătoare. Era nevoită, din când în când să lase pleoapele în jos ca să ascundă fulgerul care fără voie i se aprindea în ochi.

Agentul de schimb nu vedea decât frumusețea ei fără rival și zâmbea.

Sara părea că se abține și că așteaptă. Ea prelungea situația cu acea zgârcenie a pisicii cae-și economisește cruda bucurie și care se joacă multă vreme înainte de a da lovitura din urmă.

Inima îi era plină de ură. Suferea și ea, și-i trebuia toate puterile ca să rămână liniștită în aparență cu toate avânturile chinului său. În seara aceasta răni teribile și repetate îi aduseseră partea vulnerabilă a inimii sale. Fusesse martiră, voia să fie călău.

Simțea o plăcere să chinuiască ca să-și uite suferințele:

— Leon, zise ea răsturnând capul său încântător pe spatele canapelei, astă seară parcă ai mai întinerit cu zece ani.

— Deseori, ți-am spus, Sara, răspunse agentul de schimb, că ești stăpâna vieții mele și numai puțină compătimire îți trebuie ca să faci minuni.

Micuța își aduse frumosul corp înainte și puse mâna sa albă pe umărul soțului.

— Mult rău ți-am făcut eu oare ?... murmură ea scoțând o flacără ascuțită din ochi, printre mătasea lungilor sale gene.

— Rău ?.. Oh ! da, am fost foarte de plâns !... Dar a ta era vina, Sara ?... Eu n-am știut ce să fac să fiu iubit.

— Bietul Leon ! zise fermecătoarea mângâindu-i părul, altminteri ești frumos !... Unde îmi erau mie ochii și ce-ți lipsește oare ca să pleci ?

Laurens nu știa dacă nu-l înșeleau urechile. Iluzie era ? Îi era teamă să se deștepte.

Sara își lăsă pe el capul zâmbitor.

— Dumnezeu ! zise ea, ești tânăr și am avea amândoi frumoase zile ca să îndreptăm mîhnirea uitată.

— O ! dacă mi-ar da Dumnezeu fericirea aceasta ! zise agentul de schimb oftând.

— Se cunoaște omul pe sine ! zise Sara cu inflexiuni de voce moi și legănate. Știe omul ce are în adâncul inimii ?... Mă întreb de multe ori și conștiința nu vrea să-mi răspundă... Mă întreb Leon, dacă te iubesc ori dacă te urăsc.

Frica și speranța treceau pe rând pe obrazul lui Laurens.

Sara zise mai departe cu un accent mai visător :

— Femeia este o ființă ciudată !... Câteodată lovim în idolul nostru, Leon,, Știu și eu ? Este în mine o voce care foarte des pronunță numele tău...

Privirea Sarei era plină de iubire. Laurens era beat.

— Și dacă te-aș iubi ? întreabă ea, ducându-și fruntea până sub buzele soțului său.

— Dumnezeule ! Dumnezeule !... murmură agentul de schimb în extaz.

Sara zâmbea. Pleoapele se păreau că cerșesc o sărutare.

Agentul de schimb se aplecă încet, încet. Gura i se rotunji. Parcă ar fi îndrăznit...

Sara zâmbea mereu ; dar în momentul când buzele lui Leon îi atingeau fruntea ea sări drept în sus ca un resort de oțel care scapă.

Sta în picioare în fața bărbatului său care nu o mai recunoștea atât de repede i se schimbase fizionomia. Zîmbetul îi era crud. Ochii îi erau fixi și strașnici. Totul în ea era numai ură rece, lungă, nemiloasă.

— Nebun ce ești ! îi zise ea. Nu-ți mai aduci aminte ?...

VI

ARMA DE FEMEIE

Capul agentului de schimb căzu greu pe piept. Gemu de durere.

— Ai uitat copilul ? zise Sara. Ai uitat că m-ai lovit în inimă altă dată și că în viața mea n-am iertat niciodată nimic ?

Sara ridicase capul, mândru și frumos ca și groaza tragică. Vocea sa avea vibrații adânci.

— Credeam că, în sfârșit, o să fie milă, îngână Laurens.

— Să-mi fie milă !... zise apucându-l de braț. Ce înseamnă vorba asta în gura dumitale ?

Îl smulse de pe canapea unde ședea și-l târî spre camera Batailleur.

Se opri dinaintea patului copilei.

— Să-mi fie milă ! Ia privește ! îi zise ea arătând cu mâna pe Nono.

Agentul de schimb era ca trăsnit.

Se uită o clipă zăpăcit când la fată când la Sara.

Ochiul său stins se aprinse de o mânie oarbă.

Rățiunea nu mai vorbea în el.

El o cunoștea pe copila asta, nu după trăsăturile sale, ci după cele ale mamei sale.

Era ca inelul dintâi al acelui lanț de nenorociri, care-i îngreuna așa de tare viața.

Laurens nu ura decât o singură ființă în lumea aceasta : ura pe fiica Sarei. Cu mișcare nebună, neînfrînată, se năpusti spre pat, cu pumnii ridicați.

Însă Sara îi tăie drumul și îl ținu în loc cu putere. Laurens nu încercă să se împotrivească.

— De cincisprezece ani suferă ea ! murmură Sara uitându-se cu drag la copilă, cu cinci mai mult decât dumneata, domnule... Și ce făcuse ea ca să sufere ?

Laurens nu răspunse de parcă nici nu înțelegea.

— O vezi !... zise Sara iar. Are cincisprezece ani. Copiii nenorociți nu cresc... Cei care n-au văzut-o niciodată nu-i dau nici a treia parte din câți ani are. Așa de mult a plîns !... Dacă ai fi vrut s-o lași în casa mamei sale, acum ar fi mare... Oh ! mare și frumoasă.

Laurens sta nemișcată, cu ochii fixi.

Sara făcu un pas înapoi și veni să se așeze lângă căpătâiul fiicei al cărui somn era liniștit acum.

— Nu știi dacă-ți aduci aminte, zise ea, Judita era de patru ani... Am venit la dumneata să te rog... Ți-am cerut milă pentru mine și pentru ea. Pentru mine, victima unei manopere infame, pentru ea, care nu știa chiar nenorocirea mamei !... Erai tânăr. Aveai conștiința forței dumitale superioare și a autorității fără control pe care o dă legea bărbatului asupra femeii. M-ai respins. Ai fost nemilos ! Mă iubeai atunci ? O cred, însă iubirea aceasta trebuia înăbușită, domnule ! Ce nenorocit și nebun erai ! După codul pe care l-ai făcut dumneavoastră bărbații, aveai drept să mă disprețuiești, să mă gonești !...

Și ai început să mă iubești mai mult !

— Adu-ți bine aminte, domnule, că nu te-am rugat decât o singură dată. Din ziua în care s-a hotărât soarta noastră, numele fiicei mele nu mi-a ieșit niciodată din gură. Am fost, în ochii lumii, femeia dumitale devotată, soția iubitoare. Dumitale însă ți-am arătat uneori cât de mult te uram.

Nimănui altuia ! Nimănui ! M-auzi ? Și judecă singur cât am suferit ! N-am putut să-mi arăt iubirea pentru copilă mea.

Mușchii obrazului agentului de schimb tresăriră ușor.

Simțind poate c-o să-l apuce criza, se întoarse spre apartamentul său.

— Rămâi ! zise Sara.

Laurens rămase.

În fața acestui nenorocit care nu se apăra și care asculta orbește de călăul său, ai fi zis că mânia Sarei trebuia să piară.

Însă în inima femeii acesteia era un fel de comoară de strășnicie.

Și pe urmă ea era lângă patul Juditei, a Judithei pe care o remușcare neînțeleasă și dureroasă o acuza c-o lăsase să moară.

Trebuia să strige foarte tare : „Săriți ! Ucigașul !“ ca să nu audă vocea propriei sale conștiințe.

Era momentul fatal. Aproape că îi era frică să nu o apuce slăbiciunea. Singură își deschidea rănila pentru ca să-și învenineze ura.

Vedea înaintea ochilor săi acele pete vinete pe care le număraseră pe corpul copilei sale. Își repeta vorba aceea care îi ucidea speranțele și care încununa lunga crimă a vieții sale printr-o pedeapsă grozavă :

— Bolnavă de piept !...

Și durerea îi creștea înăbușită cu toată lipsa de rezistență. Ea izbutea să gonească mila din sufletul oțelit. Lovea fără milă, nici oboseala, ca și cum lupta susținută ar fi scuzat îndrăgănia urii.

— Rămâi, reptă ea, trebuie să afli azi tot... Ești ruinat, domnule. În cazul de față, poate toți creditorii dumitale îți vând postul... Ei bine, eu sunt bogată... Am mai multe milioane... Și să fii sigur că tribunalele nu pot face

nimic. Am consultat legea. Știu legea ! Nu poți să te atingi de averea mea ca și cum aș fi îngropat-o la o sută de stâneni sub pământ.

Laurens trecuse drept unul din negustorii cei mai cinstiți din Paris. Cu toată purtarea sa nepătată văzuse cum îi scădea creditul din zi în zi. Sara nu-i spunea nimic nou ; el știa că ruina sa venea de la ea.

Era comerciant și copil de comerciant și falimentul, pentru un om cu poziția lui, este ceva mai mult decât ruina, este ocară.

Suferea atât de mult încât gândul ăsta nu putea decât să mărească mai mult durerea. Cu toate acestea Sara putu constata pe fața lui convulsiuni adânci. El se rezemă cu mâna de patul Juditei.

— Pentru ea este ! zise Sara uitându-se cu drag la copilă ; toată averea aceasta pe care am strâns-o în paguba dumitale este pentru fiica mea, care nu e a dumitale. Ura mea pentru dumneata este iubirea mea pentru ea. N-o fi venit vremea ca să se schimbe rolurile ? Ieri, aveai o casă pe a cărei ușă i-o închideai răstit. Măine, ea o să aibă un palat. O să vii dumneata acolo să ceri adăpost ?

Agentul de schimb se rezemă mai tare de pat.

Venise criza. Începuse să lupte împotriva răului care-l biruia.

Vorbele pe care i le zicea acum Sara îi întăriteau și mai mult nervii săi revoltați, însă lovitura cea mare îi fusese dată în clipa când ea se demasca deodată ca să sfâșie cu amândouă mâinile, inima aceasta bolnavă pe care o încălzise până la delir și până la extaz.

— Doamnă, zise agentul de schimb, mi-a mai rămas încă destulă putere ca să mă duc în camera mea... Să ne grăbim... Lumea cel puțin nu trebuie să știe !...

Sara dădu din umeri cu dispreț.

— Lumea ? zise ea tăindu-i vorba. Știi bine că lumea este oarbă și surdă ! Ochii sunt numai pentru iluzii, urechile sunt numai pentru minciuni...

Lumea mă crede provedința dumitale... și, dacă te-ai vedea murind la picioarele mele și-aș lua până și mizerabilul beneficiu al milei ei... Mai rămâi, domnule !

— Nu pot... nu pot ! îngână Laurens a cărui mână învinețită se încheșta pe lemnul patului.

— Vreau !

— Vrei să mă omori, doamnă ?

— Da ! răspunse Sara cu o liniște îngrozitoare.

Se uită în ochii lui. Agentul era cât pe ce să cadă. Pleoapele îi tremurau.

Sara nu-și lua ochii de la el.

— Bine ai zis !... Vreau să te omor !...

De multă vreme doresc asta... și voia are să mi se împlinească !... zise ea.

Laurens încercă să vorbească, însă în loc de vorbă îi ieși numai un horcăit din gură.

Sara se aprindea și mai mult ; ochii i se înflăcărau trep-tat, fermecători și ucigași, întocmai ca ai Gorgoniei din vechime.

Furia o stăpânea.

— Vreau să te ucid !... să te ucid ! să te ucid ! repetă ea.

Buzele sale parcă simțeau o plăcere ca să zică vorbele acestea.

— Cum ai să fii răzbunată, fiica mea ! zise ea întorcându-se spre Judita. Omul acesta pe cât este de nenorocit el pe atât ai să fii tu de fericită !... Pe el nu-l țin picioarele, pe când tu ești tare și tânără.

Pentru că Sara nu știa să-și mărturisească amenințarea care atârna pe capul fiicei, ea voia victoria întreagă, cu zdrobitorul contrast între triumful ei și moartea soțului ei.

— Vezi, zise ea iar către fiica-sa al cărei obraz exprima numai nevinovăție și blândețe ; vezi pe omul ăsta care ți-a făcut atâta rău !... Se ridică împotriva pedepsei care îl zdrobește... și tu, ți-ai isprăvit zilele tale de supărare... Ai să trăiești numai în fericire... Oh ! cât ești de adorată, copila mea !... Și cât de disprețuit este el !...

Corpul lui Laurens oscilă, gata să-și piardă echilibrul ; Sara se repezi să-l țină. Sinistra comedie era jucată.

— Vino, zise ea schimbând de odată tonul și încearcă să-ți vii în fire ! Să te duc în camera dumatăle.

Este constatat că, în bolile nervoase, o sforțare puternică a voinței poate întârzia criza care amenință. Agentul

de schimb izbuti să pornească spre uşă cu ajutorul Sarei. Ieşiră.

Nono Galifarda nu ştia, biata copilă, ce se petrecuse la capul său. Ea dormea somnul său liniştit.

În trecerea lor prin coridoare, domnul şi doamna de Laurens întâlniră câţiva invitaţi coborându-se în sala de bal.

Micuţa ajuta cu o complezenţă îngerească paşii tremurători ai soţului. Rămâneai uimit văzându-o aşa de frumoasă, cum era ataşată de omul acesta a cărui agonie se prelungea de ani întregi.

Orice ar zice poezii despre virtuţile femeii, nu se găsesc însă multe devotamente la fel ! Dragostea se tocise ; abnegaţia oboseşte, şi câtă vreme era de când juca Sara rolul de înger păzitor ?

Când intră în apartamentul său, agentul de schimb avu însă putere să se urce în pat ; dar abia puse capul pe pernă, şi criza începu. O criză grozavă şi cum nu avusese el niciodată.

Germain nu se întoarse încă. Sara era singură în camera bolnavului. Tot timpul cât ţinu criza, n-ai fi putut descoperi în obrazul său îngălbenit, nici groază, nici milă.

Peste jumătate de oră convulsiile încetară şi, după obicei, Laurens rămase întins pe pat ca un cadavru.

Sara puse mâna pe inima lui care aproape că nu mai bătea. Apoi trase perdelele.

Tocmai bătea cineva la uşă. Era contesa Estera, cu mirele său Julien, şi alţi doi-trei invitaţi, care veneau să ia pe Sara. Fără ea nu se putea forma faimosul cadril din *O Mie şi Una de Nopti*.

— Ei bine, Micuţa ! zise Estera, e un ceas de când te aşteptăm !

— Ştiu ! Şopti Sara arătând patul, nu vreau să-l las singur până nu va dormi.

— O ! ştim că eşti mărgăritar între femei ! zise Julien.

— Dar, acum, o să vii ? zise Estera.

Sara ceru iar tăcerea cu un gest, pe urmă se apropie de pat în vârful degetelor. Deschise perdelele.

Laurens nu mişca.

Închise iar perdelele.

— Vă urmez... Doarme... zise Sara zâmbind.

Toți ieșiră și Sara, care era cea din urmă, încuie pe dinafară ușa cu cheia.

Peste câteva minute, Germain, feciorul, se întoarse din camera slugilor : era cherchelit. Vru să deschidă dar, văzând ușa încuiată, se duse jos bucuros că are vreme să mai bea o sticlută.

Peste câteva minute se putu auzi în camera domnului de Laurens plângeri slabe ; doar două-trei minute.

Se făcu tăcere, întreruptă numai de câteva acorduri vesele care veneau din sala de bal...

VII

PUSTNICUL

Sala care slujise de loc de întrunire al slugilor lui Bluthaupt, și care era odinioară camera de dreptate a conților, era în momentul intrării Sarei, cu adevărat magică. Linii de foc desena arhitectura ciudată a stâlpilor, ghirlande fără sfârșit pe ziduri, ale cărui crăpături erau ascunse de a catifea bogată.

Toate acestea străluceau de-ți luau ochii. Aurul se oglindea în cristale. Din prag, se zărea un fel de ploaie de scânteii care se mișcau în atmosfera caldă și parfumată.

Pe urmă ochiul se obișnuia cu aceste lumini splendide. Se vedea partea vie a spectacolului. Era agitație mare : bărbați încărcăți cu fir de aur, purtând costume din toate timpurile și din toate țările, femeile acoperite cu diamante și scânteind în lumină.

Luxul acesta peste măsură de mare al invitaților lui Geldberg era necesar ca feerica măreție a sălii să nu zdrobească toaletele, și trebuia luxul acesta al sălii ca să răspundă cu demnitatea bogatei fantezii din poboadele femeilor.

Erau patru cadriluri, dintre care unul avea costume ca în basmele minunate ale lui Galand, un altul ca în ima-

ginațiile caraghioase ale mandarinilor croitori din imperiul ceresc un al treilea avea costume pe gustul ciudat al Renașterii, și al patrulea costume elegante ca pe timpul lui Ludovic al XIII-lea.

Aceasta nu semăna cu balurile publice, unde mulțimea travestită este pătată din loc în loc de trista haină neagră. *Pekinu* nu exista ; chiar domino-ul, acel lucru hișos și încântător, nu se vedea la fel. Nu vedeai decât muschetari lovindu-se în coate cu literații din China. Doamne de onoare de ale Mariei de Medicis, prințese persane, victime ale Directoratului, andaluze, grecoaice, scoțiane, Abd-al-Kader, Samil, Ibrahim-Pașa, Yo-te-te, Joe, Mahomet, Napoleon, Antichrist.

Toți dansând valsuri, polci, mazurci în sunetul viorilor de Tolbeque.

Era plin de mișcare, de viață și de lumină.

La prima aruncătură de ochi, era cu neputință să se cunoască unul pe altul. Toate fețele dispăreau sub mască, și excentricitatea costumelor deghiza forma corpului. Între aceste măști erau persoane cunoscute.

Doctorul Jose Mira, purtând rochia lungă și boneta înaltă a vrăjitorului, dă brațul unei caricaturi antice care era împopoțonată, cu o mulțime de pene și care nu era alta decât doamna ducesă de Tartaria, femeia frumoasă de la 1809.

Reinhold, ca Figaro, roia împrejurul doamnei d'Audemer, care părea încă foarte frumoasă sub costumul său Pompadur.

Denise și Franz făceau parte din cadrulul Ludovic XIII.

Estera era zeița frumuseții, Julien era cazacul din Simbad Marinarul și se amestecau în grupul oriental.

Tânărul Abel de Geldberg avusese bunul gust să se deghizeze în jockey : tunică roșie, tocă albastră, cingătoare verde, pantaloni roșii, cizme cu revere albe.

Era cavalerul doamnei marchize de Beautravers, la brațul căreia îi părea tare rău după iapa sa Victoria-Kueen.

Mica domnișoară de cincisprezece ani pe care Mirelune o curta, în vederi solide, avea o pălărie de paie, panglici albastru-deschis, citea pe Florian, seara pe ascuns, înainte de a adormi.

Grasa banchereasă din strada Laffitte, la care adeseori prânzea Ficelle, era frumoasă în costumul său de odaliscă.

Însă la brațul acestor doamne nu se vedea nici Miralune, nici Ficelle.

Însă din timp în timp se zărea, când ici, când colo, un grup care făcea mare senzație în bal.

Grupul acesta voia negreșit să reprezinte tradiția superstițioasei care nu pierdea din mintea nimănui.

Era compusă din trei bărbați care se țineau de braț și erau înfășurați în mantale lungi roșii.

Aminteau destul de exact acea arătare ciudată pe care o văzuseră invitați în noaptea focului de artificii. Mergea zvonul că chiar ei se arătaseră atunci.

Așa că, la apropierea lor, femeile simțeau fiori plini de farmec.

N-aveau aceiași talie. Cei doi mai înalți mergeau cu un pas ușor, cel de-al treilea părea că se încurcă în costumul său, pe care însă îl purta cu vanitoasa solemnitate a unui păun care se îngânfează.

Fiecare se ostenea să știe cine sunt acești trei oameni, și nimeni nu se lămurea.

Trecuse un ceas de când începuse balul în cea mai strălucită parte a lui. Orchestra tăcuse și în mulțime era un fel de tăcere însoțită de o fierbere curioasă.

Fiecare voia să vadă și se să apropie.

Era un eveniment.

Intrase bătrânul Geldberg, singur fără mască în mijlocul acelei mii de măști de catifea.

De la începutul serbării el se arătase foarte rar și în ocazii deosebite.

La intervale lungi era scos ca un sfânt în cosciugul său și-l ofereau venerației tuturor.

Arătările acestea, bine studiate, făceau un efect enorm și dădeau familiei o culoare cu totul patriarhală.

Era încă un izvor de credit.

În seara aceasta bătrânul Moise arătându-și tuturor perii săi albi și fruntea respectabilă, străbătea încet sala, rezemat pe brațele celor două fete ale sale mai mari.

Lumea șoptea când îl vedea trecând. Fiecare îl lăuda încet. Ce bine reprezenta el tipul omului cinstit care a ajuns încet în amurgul vieții sale !

Și cum era de bine răsplătit !... Mai era în lume o familie mai virtuoasă de cât a sa ? Cele două tinere femei de o frumusețe perfectă, care sprijineau pașii lui bătrâni, erau fetele sale. Copila aceea frumoasă ca un înger care mergea în urma lui la brațul doamnei d'Audemer, era Lia, o floare, care făgăduia ceea ce aveau celelalte : era și ea fiica lui.

Împrejurul său asociații, învățatul și asprul doctor Mira, bunul și milosul cavaler de Reinhold, Fabricius Van Fraet, modestul negustorilor onorabili, mândrul ungur Ianoș și, în sfârșit, Abel de Geldberg însuși formau un fel de gardă.

Respectul și afecțiunea fără margini adunau lângă el pe toți oamenii aceștia.

Bogatul și fericitul bătrân trecea zâmbind tuturor.

Era un rege care binevoia să se arate curții sale.

S-ar putea zice într-adevăr că familia aceasta de Geldberg era unică în lume cu câtă dragoste îngrijeau femeile acestea încântătoare pe bătrânul lor tată ! Și iar câtă fericire senină pe venerabila frunte a bătrânului !

Cerul era dator să dea o astfel de fericire liniștită unei vieți curate și fără pată...

Domnul de Geldberg, ajungând în mijlocul sălii făcu un semn și dansul începu mai vesel ca până atunci.

Pe când orchestra scotea notele cadențate ale unui cadril la modă, un bărbat, înalt, cu obrazul cu desăvârșire ascuns de o barbă lungă neagră care se amesteca cu partea de jos a măștii sale, intră nebăgat în seamă de nimeni.

Bărbatul acesta, care se strecura în mulțime, avea să producă foarte curând o senzație, tot așa de mare aproape ca cea produsă de cei trei oameni în roșu ori sau chiar ca bătrânul domn de Geldberg.

Era îmbrăcat cu o robă lungă cu glugă, încins la mijloc cu o sfoară. Cei care îl zăriră întâi îl porecliseră îndată pustnicul.

Pustnicul cu barba lungă trecea încet prin mulțime și se îndrepta spre grupul făcut de Moise și familia sa.

Nimeni nu se gândea să-l bage în seamă.

Ajunse până lângă Abel, care-i tăie drumul.
Pustnicul întinse o mână ca și cum voia să dea înlă-
turi pe tânărul de Geldberg.

— Nu poți trece, zise Abel.

— Eu însă vreau să trec, răspunse pustnicul.

Abel luă un aer de stăpân.

— Nu vezi cu ce fel de oameni vorbești ? zise el ridi-
cându-și masca pe jumătate. Privilegiile balului încetează,
domnului, îndată ce este vorba de tata.

Pustnicul puse mâna pe pieptul lui Abel și-l dădu în-
tr-o parte ca pe un copil.

— Lasă-mă ! zise el văzându-și de drum, vreau să
aduc mai de aproape omagiile mele cinstului dumitale
părinte, tinere domn.

Abel măsură pe la spate de sus până jos pe pustnic. Vo-
cea asta parcă îi aducea aminte de ceva.

Însă glasurile se schimbă sub mască. Nu știa ce să
gândească.

Pustnicul trecu printre doamna de Laurens și doctorul
Jose Mira. Se opri în fața bătrânului Moise și rămase o
clipă în picioare, cu brațele încrucișate sub robă.

Bătrânul, în orgoliul său mulțumit, se uita la omul
acela necunoscut și socotea că aceasta era preludiul vre-
nei ovații noi.

Astfel, când pustnicul făcu un ultim pas spre el, bă-
trânul întinse capul ca să audă mai bine.

Pustnicul vorbi cu astfel de voce ca să fie auzit numai
de domnul Geldberg singur.

Zise o vorbă, una singură.

Vorba aceasta avea negreșit vreo virtute magică, pen-
tru că o strâmbătură de spaimă înlocui veselul zâmbet al
bătrânului. Făcu un pas înapoi, și ochii săi se fixară, în-
groziți, pe masca pustnicului. Picioarele îi șovăiră, buzele
începură să i se miște fără să producă nici un sunet. Es-
thera și Sara, care-l sprijineau, simțiră, că-i tremura brațul.

Vorba pe care o zisese pustnicul nu era alta decât nu-
mele acelui cămătar bătrân din Templu care împrumuta
gologani cu săptămâna într-o gaură a Rotundeii.

Pustnicul șoptise la urechea bogatului șef al familiei
de Geldberg :

— Araby !...

Aceste silabe, murmurate încet, izbiseră pe bătrân ca o măciucă.

— Domnule ! domnule ! Ce-ai zis tatei ? săriră într-un glas Esthera și Sara.

Pustnicul se uită pe rând la fiecare și se înclină de două ori cu o curtenire gravă.

— Frumoasă doamnă, răspunse el încet contesei, așa ca să fie auzit numai de ea, ziceam că logodna nu va să zică totdeauna și măritiş.

Și până să nu apuce Esthera, tulburată, să răspundă ceva, zise Sarei, vorbind și mai încet :

— Să zicem iar, frumoasă doamnă, că de multe ori trebuie multe lovituri pentru a ucide un om !... Ai ales o otravă sigură dar ce lungă e așteptarea, nu e așa ? Și ce zăbavă pune mormântul acela deschis ca să se închidă la loc ? !

Toată lumea se uita acum la familia de Geldberg. Fiecare a putut băga de seamă tulburarea subită și adâncă a bătrânului Moise și a celor două fiice ale sale.

Esthera și Sara lăsaseră capul în jos fără să răspundă. Bătrânul se uita împrejur încremenit.

Fiecare se întreba. Cine o fi pustnicul acesta și ce a putut el să spună ca să supere astfel pe bunul Geldberg ?

Fiecare se uita din ce în ce mai curios la pustnic. Mira, Reinhold și Van Fraet simțeau un fel de teamă privindu-l.

Numai ungurul nu lua seama. Sta în picioare înaintea grupului, îmbrăcat cu războinicul său costum unguresc, pe care-l făcuse mai bogat pentru această serbare.

Masca nu ascundea tocmai bine posomorâtă expresiune a obrazului său.

Era cufundat în gânduri și nu vedea ce se petrecea prin împrejurul său.

Bătrânul Moise, slab și gata să cadă se rezemă pe brațele fetelor.

— Să ne retragem, murmură el cu o voce care abia se înțelegea. Să ne retragem... Doamne ! Doamne ! fie-ți milă de mine !...

Esthera și Sara îl ascultară. Porniră și trecură cu capul în jos pe dinaintea pustnicului, care sta nemișcat și cu brațele încrucișate pe piept.

Erau în mijlocul sălii și drumul era lung până la una din uși.

Mulțimea se dădu în lături ca să le facă loc.

Toți aveau ochii pironiți la pustnic. Se așteptau la ceva. Scena aceea ciudată trebuia negreșit să-și aibă deznodământul și explicația sa.

În urma bătrânului și a fetelor sale, mergeau Denise și Lia, care nu pricepeau ce se întâmplase.

Pustnicul luă mâna domnișoarei d'Audener, care se dădu înapoi sfioasă și o sărută.

— Iubește-l din toată inima, copila mea, zise el și fă-l cât mai fericit când îi vei fi soție.

Denise se roși sub mască. Omul acesta citea în fiecare gândul cel mai intim.

Când fetele voră să treacă înainte, el le tăie drumul și se așeza în fața Liei.

Câteva secunde stătu mut. Parcă îl apăsă o greutate pe piept.

Nu atinse mâna Liei, dar se plecă la urechea sa :

— Sărmană copilă ! Măine nu ai să mai crezi în fericire pe pământul acesta. Speră în Dumnezeu ! Îi șopti el.

Întoarse iute capul : emoția îl îneca.

Moise de Geldberg cu fetele sale cele mari se duceau tot spre ușă.

Era între două cadriluri și fiecare se frământa să dezlege enigma aceasta.

Ovoția aceasta a șefului casei de Geldberg, care începuse cu atâta fală, avea acum un sfârșit nefericit. Mii de șoapte începeau să umble prin mulțime, și închipuirile cele mai nebune își găseau crezământ printre invitați, curioși ca să știe. Ajungeau la fantastic. Una din cele mai ciudate, dintre toate ipotezele, zicea că pustnicul acesta era fostul preot al capelei de Bluthaupt care venise nu se știe de unde, ca să pronunțe numele stăpânilor săi la urechea bătrânului Moise de Geldberg.

Pentru că orice mister iese cu vremea la lumină, și, cu tot respectul emfatic profesat de toată lumea pentru bătrânul patriarh, fiecare auzise oarecum de sfârșitul tragic al celor din urmă Bluthaupt.

Nimeni nu învinovătea, însă tot rămăneau bănuieli.

Atenția atârnată jena negreșit pe membrii familiei de Geldberg. Micuța chemă pe domnul de Reinhold și-i șopti ceva.

Cavalerul se înălța în vârful picioarelor și făcu de departe un semn muzicanților din orchestră.

Sala se umplu deodată de sunete armonioase : orchestra începu să cânte.

Se făcu animație. Cei care erau prea departe pentru a observa ce se întâmplase alergară la dansatoarele lor ; Balul își relua viața-i zgomotoasă.

Cu toate acestea tot rămase un șir lung de curioși în drumul asociaților lui Geldberg.

Nu era nimeni indiscret. Avea însă cel puțin un pretext. Familia arătase pe șeful său, ca să i se facă un fel de ovație solemnă, prin urmare nu putea să lase pe venerabilul bătrân să iasă așa fără onoruri.

Cu atât mai mult că pustnicul, care rămăsese o clipă înapoi, despica din nou mulțimea și se apropia de fugari. Mica dramă urma să aibă un al doilea act.

După ce șoptise acele câteva vorbe la urechea Liei care acum se rezema palidă de brațul domnișoarei d'Audemer, pustnicul rămăsese o clipă cufundat în gânduri. Când văzu pe familia de Geldberg că se apropie de ușă, se repezi după ei.

Mulțimea invitaților, care se deschisese o clipă ca să lase să treacă procesiunea domenică, se închisese la loc. Pustnicul, care era un bărbat voinic, o despică ușor și ajunsese în câteva secunde lângă Moise de Geldberg.

În fața bătrânului stăteau doctorul Jose Mira, cavalerul de Reinhold și ungurul Ianoș.

Pustnicul trecu fără să se oprească pe lângă Esthera, și ajunsese în spatele doctorului.

Acesta tresări ca toți cei cărora le vorbise pustnicul.

Pustnicul îi dăduse cu mâna la o parte destul de tare și-i spuse încet :

— Dă-te la o parte, te rog, învățătorule, inventator de băutură dătătoare ale vieții !...

Vorba aceasta întinerise pe Mira cu douăzeci de ani, și-i arătase pe bătrânul Gunther ținând cu o mână tremurătoare paharul de aur plin cu otravă.

Pustnicul trecuse de el, fără să mai zică nici o vorbă și luase de braț pe cavaler.

Reinhold ar fi vrut să fie la o sută de picioare sub pământ când simți brațul acesta.

— Slab ești, domnule cavaler ! îi zise pustnicul, ți-ai dat multă osteneală ca să furi ceea ce era într-o oarecare cutie...

Lui Reinhold începu să-i clănțanească dinții și o sudoare îi uda panglicile măștii.

— Crede-mă... începu el.

— Taci ! zise pustnicul strângându-l de braț.

Reinhold nici nu avea puterea să se uite împrejur ca să caute ajutor.

Pustnicul își desfăcu roba și cavalerul crezu că își caută un pumnal.

Dacă n-ar fi întors capul cu spimă, ar fi zărit că pustnicul era îmbrăcat cu o haină de mătase croită după moda nobililor de la curtea Elisabetei Angliei, și care strălucea de pietre scumpe.

IX

FANTOMA

Însă mișcarea pustnicului fu așa de rapidă încât cavalerul nu văzu nici pietre scumpe, nici haină de mătase.

În loc de pumnal, pustnicul scoase un pachet de hârtii și i le arătă.

— Idiotul Geignolet nu fură numai în Paris și pironul lui poate să deschidă multe ! murmură el. Ce nebun ești ! Mi-ai lăsat tot ce poate să te piardă și mi-ai furat tot ce poate să-ți slujească !... De aici nu lipsește nimic alt decât polițele trase asupra băncii de Geldberg.

Reinhold vru să pronunțe numele lui Van Fraet și al ungurului, însă frica îi încleștase limba.

Prin urmare nimic nu era cu neputință omului acestuia !

Frica lui era așa de vădită încât curiozitatea cercului care-l împrejură ajungea la culme.

Mulțimea se apropia cât putea.

În restul sălii lumea dansa voioasă la acordurile lui Tolbecque și a orchestrei sale.

Grupul Geldbergilor era acum la câțiva pași de ușă, și ungurul, care nu știa ce se petrece, era și el aproape de prag.

Când vru să iasă, pustnicul lăsă deodată brațul lui Reinhold, îmbrânci pe grosul Van Fraet, care-l împiedica și atinse pe Georgyi pe umăr.

Ianoș se întoarce.

Amândoi erau înalți și amândoi voinici. Curioșilor le și veni ideea că scena aceasta din urmă n-are să semene cu celelalte.

Pentru că până aici pustnicul părea că lovise neconținut fără să-l atingă și pe el cineva.

Toți ochii se deschiseră ; lumea ar fi dat sute de acțiuni ale drumului de fier numai ca să știe ce avea să vorbească.

— Dă-mi voie să-ți spun două vorbe, domnule Georgyi... murmură pustnicul ieșind din sală pe jumătate ca să fie în fața unghului.

— Ce vrei cu mine ? întrebă Ianoș.

— Vreau să-ți spun, răspunse pustnicul că de ieri cauți cu mult foc pe omul care ți-a făcut odată o vizită la Londra...

Ianoș tresări ca un cal care simte pintenii.

Pustnicul îi mai zise :

— Și care s-a slujit de femeia dumitale pentru...

N-avu vreme să isprăvească. Ianoș urlă de mânie și-i apucă amândouă mâinile deodată.

— Nu-l lăsa ! îi zise Reinhold la ureche, este baronul de Rodach.

Pieptul lui Ianoș se umflă într-o mișcare de tulburare.

— În sfârșit am pus mâna pe el ! zise el.

Era singura vorbă pe care o auziră invitații curioși.

Fu însă și cea de pe urmă.

Cu toată tăria aparentă a ungurului pustnicul se desfăcu din mâinile lui.

— N-a venit încă vremea ! zise el.

Și se repezi în coridor.

Ungurul se năpusti după el.

La început putu să se țină după el de-a lungul gale-riilor luminate ca ziua. Însă pustnicul părea că știe bine castelul.

După multe cotituri ajunse în niște coridoare lungi și înguste unde luminile balului nu mai pătrundeau.

Ungurul abia îl zărea ca o umbră, care era înaintea lui. Într-un loc unde întunericul era mai dens se auzi vocea pustnicului.

— Pe mâine !... zise vocea.

Umbra pieri ca prin farmec.

Ungurul abia suflând ajunsese tocmai în capul scării în spirala care ducea la turnul de Pază.

În primele luni ungurul Ianoș fusese musafirul lui Zaheus Nesmer, în vremea când Van Fraet și Mira pregăteau cu încetul moartea bătrânului Gunther. Pe atunci cunoștea foarte bine castelul, dar tot de atunci era multă vreme. Ianoș uitase.

În locul unde pustnicul se făcuse nevăzut, era un întuneric mare. Nu era altă lumină decât razele pierdute ale unei lămpi care ardea de după un colț al coridorului.

Galeria se întindea departe înainte și în aparență nu se vedea nici o ușă lăaturalnică.

Disparația aceasta deodată a pustnicului părea o vrajă și ungurului îi veni ideea că se deschisese pământul sub el.

Încă de când sosise în Germania, Ianoș era în prada unui fel de boli morale. Suferea. Nu putea să uite pe femeia sa necredincioasă și trăia când necăjit foc și pară, când mâhnit groaznic.

Dar nu era tot. Alte amintiri mai vechi păreau că se leagă de suferința asta. Noaptea îi erau pline de vedenii, și credea în răzbunarea lui Dumnezeu.

O groază neauzită parcă îl strângea de gât pe neașteptate și scădea curajul acesta brutal pe care primejdia ome-nească nu l-ar fi putut muia.

Întâmplarea de acum îi făcea imaginația și mai vulnerabilă. Simți frigurile grozave care-i ardeau nopțile fără somn urcându-i-se în creieri. În întuneric văzu năluci și se trase înapoi, zdrobit de spaimă, pentru că vedea de-a curmezișul unei galerii, un cadavru întins, cu părul în pulbere...

Puse mâna pe fruntea care-i ardea ca focul, și pronunță numele de Ulrich cu un vaiet.

Nu cuteză să facă un pas mai mult ca să vadă locul pe unde ieșise pustnicul.

Începu să meargă înapoi, cu mâna pe sabie și încurajându-se singur ca să se apere împotriva vrăjmașilor nevăzuți.

Când ajunse în capul coridorului, răsuflă ca și cum ar fi scăpat de o primejdie mai mare decât puterile lui. Scăpase, în sfârșit de acel întuneric în care frigurile lui îl făceau să vadă stafii.

Lampa ardea la câțiva pași de el ; își veni în fire. În sfârșit, era el însuși.

În capul opus al galeriei și înspre sala de bal se auzeau pași.

Ungurul merse tot înainte îi apărură deodată în fața bu-
nului Van Fraet, a lui Reinhold și a lui Mira care venea cu servitori înarmați.

— Nu l-ai prins ? întrebă Reinhold.

Van Fraet ridică felinarul pe care îl ținea în mână până în dreptul obrazului lui Ianoș.

— Ce galben ești, dragă prietene !... zise el. Pentru întâia oară te văd tremurând.

Din instinct, mândria ungurului se revoltă. Vru să ridice capul, dar nu putu, căci capul îi căzu greu pe piept.

— Cred că nu v-a tratat mai bine ca pe mine, bunii mei camarazi, zise Van Fraet vorbind mai încet ca să nu fie auzit de slugi. Mie mi-a vorbit de vasele în care făceam aur... Al dracului om ! Toate le știe !

— Toate !... repetă doctorul prăpădit.

— Dar unde este ? întrebă Reinhold. Suntem mulți și poate...

— Veniți ! zise ungurul.

Necazul îl făcu mai cu îndrăzneală.

Porni spre partea coridorului unde adineauri încremenise de frică.

Van Fraet luminează numaidecât cu felinarul locul unde pierise pustnicul, o galerie, îngustă și întunecoasă unde se vedeau treptele de jos ale unei scări în spirală.

Pământul nu putuse să se deschidă sub pașii pustnicului.

— Aici a pierit ! zise ungurul.

Mira, Reinhold și Van Praet se uitară unul la altul ; scara ducea în vârful turnului de pază.

— La dracu !... Prost domiciliu are nobilul baron de Rodach !... dar la nevoie merge !... Pare că știe să se mulțumească cu puțin ! zise olandezul.

— Ești sigur că l-ai văzut pierind chiar în locul ăsta ? întrebă Reinhold pe Ianoș.

— Sunt sigur.

Reinhold zise cu o voce așa de încet încât semăna mai mult cu un murmur, ca și cum i-ar fi fost frică să nu fie vreo ureche în umbra scării.

— Atunci am pus mâna pe el ! Fiecare din asociați se gândea acum la aventura aceea misterioasă de dimineață. Acum pricepea fiecare ciudata împotrivire ce întâmpinaseră servitorii lui Goldberg când se suiseră să deschidă ușa cea mai de sus a turnului de pază.

Acum pricepea șoptele care umblau prin partea locului și care ziceau că sufletul lui Bluthaupt înviase în vârful turnului.

Era cineva în laboratorul unde meinherr Van Fraet făcea odată aur.

Nu se știa să aibă cumva turnul de pază o altă ieșire decât scara care da în galerie.

Van Fraet, Reinhold și Mira se consultară o clipă, pe urmă porunciră unui servitor să se ducă să caute pe Johann, pe Malou și pe Pitois, care fuseseră găzduiți chiar în dependințele castelului.

Ungurul auzi porunca aceasta și clătină din cap.

— Dacă ar vrea el să treacă, zise el tare — are să treacă și oamneii voștri nu vor putea să-i facă nimic !

— Să vedem ! răspunse Van Fraet.

Johann și cu amândoi tovarășii lui fură puși santinele în capul scării : asociații se întoarseră în sala de bal.

Plăcerea ștersese orice urmă a emoției acesteia. Vorbea lumea pe ici pe colo pe lângă zidurile bogat îmbrăcate despre faptele și gesturile acelui personaj ciudat a cărui vedere înghețase bucuria generală, dar oriunde și cu deosebire în balurile mascate prinde bine câte un mister. Incidentele fac mai plăcută o serbare, numai să nu se prelungească prea mult.

Aici scena ținuse destulă vreme ca să atâțe curiozitatea fără să obosească atenția. Invitații aveau o venerație mare pentru casa de Geldberg, dar se constată ușor încurcătura oamenilor pe care-i venerezi.

Bătrânul Moise se retrăsese. Nimeni nu putea să se mire, pentru că el întotdeauna se arăta rar. Abel, Estera și Sara încerca ca să placă fiecăruia. Cavalerul de Reinhold era mai mult decât amabil, chiar și doctorul Mira voia să fie încântător.

După cum am spus, balul avea ca pretext logodirea frumoasei contese Lampion, a doua fiică a lui Moise Geld, cu tânărul viconte Julien d'Audemer. Căsătoria trebuia să se facă peste câteva săptămâni în Paris. Tocmai se făceau complimentele oficiale. I se făceau vicontesei, lui Julien, Esterei. Toată lumea găsea unirea lor admirabilă. Și nepoții comerțului transcendent, care vorbesc bucuroși de noblețe, cum orbii vorbesc despre multe culori, spuneau fleacuri destul de nevinovate asupra bunătății celor două familii.

Vicontesa primea încântată complimentele. Mărunțișul acesta era unul din visurile sale cele mai scumpe. Parcă nu călca pe pământ de bucurie. Ea ar fi voit să vadă tot așa de înaintată și unirea Denisei cu cavalerul de Reinhold.

Dar fetele !... Ce să le faci fetelor !...

Dansul era din ce în ce mai viu. Câteva măști cădeau, arătând ici și colo obraze frumoase, ofilite de oboseala plăcerii.

Balul ajungea în minutul acela așteptat când și cei mai reci se aprind și când se mărește frumusețea femeilor. Pare că este un fel de adiere îmbătătoare pe deasupra acestei mulțimi vesele. Toaletele se amestecau într-un haos strălucitor, vorbele vesele se încrucișau ; orchestra arunca în toată mișcarea aceasta sunete atrăgătoare.

Pretutindeni era numai râs ori reverie : aici veselie, dincolo suspine novice ; mărturisirea sfioasă a heruvinului : don Juan cu îndrăzneala-i veșnic fericită ; puțin fior Sarei că Julien luase asupra lui, în aceste din urmă timpuri, un imperiu absolut și că de la căsătoria sa cu el atârna pretutindeni...

Sara și Estera erau tot împreună ; Estera mărturisise

fericirea vieții sale. Micuța o felicita și în același timp râdea de ea.

În realitate Micuța era geloasă de fericirea aceasta care părea așa de sigură și așa de aproape.

Își destăinuiseră una alteia secretele sale. Estera repeta cuvintele pustnicului, nu fără să se înfioare de frică și doamna de Laurens inventase nu știu ce fabulă ca să nu rămână mai prejos.

Pentru că nu putea împinge încrederea până acolo ca să vorbească de acea moarte înceată a agentului de schimb, la care făcuse aluzie pustnicul.*

— Tremur ! zisese Estera. Cine poate să fie omul acela ?... Dacă s-ar realiza amenințarea lui ?...

— Vreun pizmăreț trebuie să fie, răspunse Sara, și cât de amenințarea lui, să nu te temi, draga mea... Julien te iubește și tu ești bogată.

Denise d'Audemer și Lia erau încă sub impresia misterioaselor vorbe ale pustnicului. Lia venise la balul acesta pentru că i se poruncise. Era slabă și cam bolnavă. Lovitura ce i se dăduse o zdrobise.

Se rezema pe brațul Denisei, care și ea nu era mai puțin mișcată și încerca să se retragă ; pentru că simțea că-i vine rău.

Vocea asta, care o oprea de a mai spera, apăsă ca o greutate de gheață pe inima sa.

Ieși. Când rămase Denise singură în bal, Franz se apropie de ea și-i șopti repede ceva la ureche.

Erau însă spionați de aproape, și doamna d'Audemer păstra cu scumpete pe fiica sa bunului cavaler de Reinhold. Julien ajuta mamei sale la treaba asta ; pentru că el ajunsese un Geldberg din creștet până în tălpile picioarelor și pretențiile lui Franz i se păreau un roman caraghios.

Denise și Franz nu se putuseră apropia de la începutul balului. Julien era aici, iar mai dincolo se vedea vicontesa, foarte neliniștită. Trebuiau să profite de prilej dar să nu abuzeze.

Acelor câtorva probe ale lui Franz i se răspunse printr-un da zis încet de tot. Dantela de la mască lăsa să se vadă un zâmbet frumos.

Denise dădu fuga la mama sa și Franz trecu înainte. Tocmai când se depărta simți un braț sub al său.

— Ești prea vesel, domnule ! zise o voce la urechea sa.

Franz se roși ca o fată pe care o prinzi făcând semne din fereastra sa.

În buna credință a sufletului său plângea sincer pe doamna de Laurens și se învinovătea singur că o prăsise.

Ca unul care iubea cu pasiune și care simțea pe deplin fericirea de a fi iubit, ghicea durerea acelor pe care nu-i mai iubești.

Lui i se părea că părăsise pe Sara. Când o vedea simțea un fel de remușcare.

Sara îl luase de braț.

— Ce grațioasă ești, doamnă, și ce frumoasă ești în costumul acesta ! murmură el ca să zică ceva.

Micuța întoarse puțin capul.

— Eu credeam că nu mai ai vreme să bagi de seamă astfel de lucruri, răspunse ea dând vocii sale un accent de melancolie. Trebuie să ne explicăm cu sinceritate, domnule... Îndoiala în care mă aflu mă face să sufăr mai mult decât dacă m-aș ști nefericită.

— Nu te înțeleg... îngână Franz.

— I-ai dat o întâlnire domnișoarei d'Audemmer ?

— Ce idee !

— Sunt sigură !

— Nu-i adevărat !

— De ce minți !... Știu că o iubești.

— Ba... nicidecum.

Ochii Sarei scânteiară prin găurile măștii. Păreau că au puterea să răzbată prin masca lui Franz.

Se opriseră lângă stâlpii aceia cu arhitectură ciudată care susțineau bolta vechii săli de justiție a conților.

Stâlpul ca și ceilalți avea un mânunchi luminos care tâșnea din pământ și care ajungea până la monstrul sculptat pe care-l avea deasupra.

Mulțimea trecea prinprejurul lor în dreapta și în stânga.

Un singur personaj sta nemișcat de partea cealaltă a stâlpului.

Era un bărbat căruia îi venise fantezia să se deghezeze ca spectru.

Un vâl lung alb îl acoperea de sus până jos.

Venise de curând în bal.

Se plimbase prin sală, părând să caute pe cineva prin găurile prin care și le tăiasse în giulgiul său. Pasul era greu, încet, șovăitor.

Era abia un minut de când se oprise el în spatele stâlpului.

Din clipa aceea parcă mânca din ochi pe Franz și pe Sara...

După răspunsul lui Franz, Sara și el tăcuseră o clipă.

— Nu o iubești ?... zise în sfârșit Micuța.

— Nu ! răspunse Franz.

— Adevărat !

— Dacă îți spun !

— Ei bine ! probează-mi !... Mă prind că ai hotărît să vă întâlniți mâine, când o să fi vânătoarea cu făclii.

— Dar nu am nici o întâlnire !... răspunse Franz.

Sara îi tăie vorba :

— Este o ocazie cum nu se poate mai bună, zise ea cu un accent ușor batjocoritor ; ar fi însă un mijloc să mă înștiințezi ?

— Ce mijloc ?

— Dar n-o să vrei !

— Spune !

— De ce ?

Franz făcu un gest de nerăbdare.

Spectrul se resemă de stâlp. Nu făcea nici o mișcare. L-ai fi luat drept una din acele figuri, funebre, săpate în marmura mormintelor, dacă niște tresăriri slabe nu i-ar fi mișcat din când în când lungile cute ale giulgiului său.

Numai capul i se vedea lipit de stâlp. Sara și Franz nu-l zăreau.

— Ascultă ! zise Sara, dacă sunt geloasă, pricina e că eu încă te mai iubesc !... Îmi e frică. Fie-ți milă de mine și mă liniștește !... Mie mi se pare că ai acordat alțuia ceasurile de vânătoare. Dacă mi le dai mie nu-mi este teamă și voi fi foarte fericită.

Spectrul gemen.

— Ceasurile acelea sunt ale duminicilor ca toate ceasurile vieții mele, răspunse Franz, care nu știa cum să scape. Unde vrei să te găsești ?

— În spatele castelului, răspunse Sara, zâmbind sub mască, în câmpul unde sunt ruinele vechiului sat Bluthaupt.

— La ce oră ?

— O jumătate de ceas după deschiderea vânătoarei.

— Voi fi ! răspunse Franz.

Sara îi făcu un semn mic grațios cu capul și se depărtă.

Sub voalul personajului deghizat în spectru fu un fel de ecou al ultimelor vorbe ale lui Franz.

Se întoarse să se uite după Sara, pe urmă porni spre ușă.

Străbătu lungile coridoare și sui scara care ducea la apartamentul agentului de schimb Leon de Laurens.

Băgă o cheie în broasca ușii, pe care Sara o încuiase pe dinafară.

Intră. Giulgiul pică de pe el ; era chiar Leon de Laurens.

Căzu pe marginea patului. Pe fața lui, minată de suferință, se vedea o durere de moarte.

Rămase multă vreme nemișcat tocmai ca un om lovit de trăsnet.

Pe urmă, din ochii săi care-i intraseră în adâncul capului, îi picară două lacrimi și se rostogoliră încet-încet pe obraz.

Pieptul său slab se umflă, buzele lui palide se deschiseră puțin și cuvintele : O iubesc încă !... îi picară ca un suspin sfâșietor.

Sara lăsase pe Franz și se dusesse drept la cavalerul de Reinhold.

— Măine, îi zise ea, după deschiderea vânătoarei, vine în ruinele vechiului sat.

— Sigur ? întrebă cavalerul.

— Cu mine... Ia-ți măsurile trebuitoare.

— Frumoasă doamnă, zicea tânărul Abel doamnei marchize de Beaufort, cu care dansa necontenit, nu

știu dacă visez dar mi se pare că oamenii noștri în roșu au mai crescut de-o șchioapă în seara asta.

Doamna marchiză își puse binoclul la ochi și se uită spre locul arătat.

— Ai dreptate ! răspunse ea ; am văzut pe unul din ei trecând și mi se părea mai mic... Dar, rogu-te, cine sunt domnii aceștia ?

Abel își lăsă mustața pomădată în jos.

— Asta-i secret mare, frumoasă doamnă ! zise el. Nici chiar mie n-a vrut nimeni să mi-l încredințeze. Dar, iată, unul din ei care se duce să facă intrigă la doamna vicontesă d'Audemer.

— Iată un altul... care ia brațul contesei, sora dumi-tale, zise marchiza.

— Frumos de tot ! zise tânărul Abel, sunt compleți !... Iată și al treilea că se leagă de îngâmfatul de Franz.

Toate acestea erau adevărate. Cei trei oameni în roșu care de la începutul balului jucau un rol pasiv prea puțin potrivit cu fantasticele lor costume, găseau în sfârșit că a venit vremea să lucreze.

O întreită scenă începu acum, care, pentru curioși cam semăna de departe cu scena pustnicului.

Toată lumea dimprejurul lor era intrigată.

Primul atinsese pe Franz pe umăr și-i zisese cu un ton părintesc :

— Ești un nătărău, scumpule, și-ți bați joc de oameni cu minte care sunt de o sută de ori mai buni ca dumneata !

Franz întoarse capul încremenit.

În vremea asta, cel de al doilea murmură la urechea fratelui Denisei :

— Domnule d'Audemer, ești de rasă pură și nobilă... Am cunoscut pe domnul tatăl dumi-tale și eram prieten cu el.

— Oricine ar fi, domnule, zise Julien, vorbele acestea îmi pare prea grave pentru costumul pe care-l porți și pentru locul unde ne aflăm.

— Nu pot să aleg nici locul, nici costumul, domnule viconte și este adevărat că de lucruri foarte serioase am să-ți vorbesc !...

Cel de al treilea se așezase în fața vicontesei și o despărțise de mulțime.

— Contesă Elena de Bluthaupt, ai uitat tot ?... o întrebă el răstit.

X

INTRIGILE

Denise dansa. Cavalerul de Reinhold făcea pe amabilul într-o altă parte a sălii ; omul în roșu alesese un moment când doamna vicontesă d'Audemer era singură.

Numele acesta de Bluthaupt care i se dăduse și pe care nu-l mai purta de atât de multă vreme, o aruncă drept în mijlocul trecutului. O mulțime de amintiri i se deșteptară.

Cu toată vârsta sa, tot păstrase urme din frumusețea rece și blondă.

Primele vorbe ale misteriosului personaj o zbuciumară : îngălbeni.

— Cine ești ? îl întrebă tulburată.

— Ce-ți pasă ? răspunse omul în roșu. Sunt un glas care îți vorbește de familia dumitale asasinată.

Vicontesa tresări, dar ridică cu mândrie capul în sus. Voia să înfrunte.

Și accentul său se făcu batjocoritor.

— Mi s-au mai șoptit multe capitole din romanul acela absurd, zise ea ; vii din partea fraților mei ?

— Vin din partea tatălui dumitale, doamnă, răspunse Omul în roșu cu o voce înceată și solemnă. Conte Ulrich de Bluthaupt din partea sorei dumitale contesa Margareta, și din partea soțului dumitale Raymond d'Audemer. Toți trei au murit uciși !

Vicontesa încercă un gest de dispreț, însă fruntea i se făcu palidă și obrazul i se roși.

— Lasă-mă, donmule ; te rog, lasă-mă !... murmură ea.

— La dracu, tinere ştrengar, dacă ai fi rămas mort în vreun colţ din pădurile lui Geldberg, ai fi meritat ! zicea în vremea asta întiiul *Om în roşu*, care nu lăsa pe Franz de braţ.

— Aş ! istoria dumitale e veche şi o ştiu cu de-amănuntul ! zise Franz.

— Prezumţios şi nebun ! bombăni *Omul în roşu*. Este al familiei !... La dracu ! nepoate, mi se spusese că nu-ţi e frică de nimic, zise el tare... Dar cu toate astea dădeai mult de lucru celor care te supravegheau.

— Cine are dreptul să mă supravegheze ? întrebă Franz.

— Iartă şi dumneata prea marea libertate, domnule !... Lumea îndrăzneşte să facă asta şi cred c-o s-o mai facă şi altă dată... O, Doamne ! dacă te-ar lăsa cineva în pace, te-ai duce râzând să te arunci în cea dintâi cursă din cale !

Franz bătu din picior.

— Nu-mi place tonul acesta ! zise el, şi nimic nu-mi e mai urât decât să fiu tratat ca un copil.

— Graţiosul meu domn, răspunse *Omul în roşu* tot cu accentul său de bătaie de joc, nu te supăra, te rog, pentru Dumnezeu !... O să te scape lumea şi fără voia dumitale... şi numai dacă poţi să te fereşti până mâine seară...

— Hei ! îmi pare că ştii prea multe despre mine ! zise Franz jumătate vesel, jumătate supărat.

— Ştiu foarte multe !... dar, ascultă-mă !... Să-ţi mai dau încă un sfat... Să nu te duci mâine la vânătoria cu făclii.

— Auzi vorbă !... începu Franz izbucnind în râs.

— Mă aşteptam la asta... Ei bine, dacă te duci, făgăduieşte-mi cel puţin să nu te desparţi de grosul mulţimii.

— Pentru ce ?

— Pentru că acel care ţi-a trimis un glonţ în umăr a avut destulă vreme să încarce încă odată arma.

Al doilea *Om în roşu* sta în faţa lui Julien.

La obrazul lui Julien se vedea nemulţumire şi neîncălzire. Se ghicea o provocare gata să-i pice de pe buzele încreţite.

Omul în roşu zicea rece şi liniştit :

— Nu vorbesc pentru dumneata domnule viconte, ci pentru părintele dumitale, care a fost binefăcătorul meu... Nu-ți mai zic ca odinioară : O să ieși de soție pe fiica unui ucigaș...

— Odinioară !.. repetă Julien.

— Da !.. nu acum îți dau cel dintâi avertisment... La Paris, în noaptea de lăsatul secului...

— La balul Favart !.. zise Julien.

Omul în roșu se înclină în semn de adevărire.

— A ! zise tânărul viconte apropiindu-se, dumneata erai !

În accentul și în poza sa era o amenințare de violență.

Vocea *Omului în roșu* era tot mai liniștită.

— Nu-ți vorbesc nici de trecut, zise el, ci de prezent... Femeia aceea cu care te-ai logodit...

— Taci, domnule ! zise Julien apucându-l de braț.

Vorba aceasta îi trecu printre dinți ca un șuierat.

— Femeia aceasta este o...

Omul în roșu nu-și putu isprăvi vorba. Julien îi puse mâna pe gură.

Omul în roșu îl respinse, însă nu cu violență. Printre găurile măștii sale se uita cu un fel de compătimire la tânărul viconte.

— O iubești, dar ?... murmură el.

— Cum nu voi iubi pe nici o femeie în lume ! răspunse Julien d'Audemer.

Omul în roșu păru că ezită.

În momentul acesta se petrecea în bal ceva ciudat. Pe cînd orchestra atrăgea pe dansatori în acordurile săltărețe, ale unei muzici ultra-naționale, misterioasa treime a oamenilor în roșu, care produsese atîta efect la începutul balului, părea că se multiplicase.

Cea mai mare parte din lume nu băga de seamă detaaliul acesta, însă acum erau în sală șase oameni în roșu.

Șase oameni care purtau fantastica manta a demonilor din legendă.

Sala era mare și mulțimea compactă. Cei șase oameni cu mantalele roșii erau împrăștiați. Nimeni nu se gîndea să-i numere.

Cu cât urma discuția, cu atât și Franz, Julien și vicontesa d'Audemer se tulburau mai mult în fața necunoscuților care le vorbeau.

— Lasă-mă, domnule ! zise vicontesa.

— După ce vei scăpa de mine, răspundea al *treilea om roșu* cu vocea sa înceată și aspră, ai să rămii cu conștiința dumitale, doamnă. Dar vezi dacă nu aveam dreptate să zic că ai uitat tot !... Ești aici, veselă și zâmbitoare, de vreo cincisprezece zile, în castelul acesta unde au fost asasinați Günther, contele de Bluthaupt, și sora dumitale Margareta.

— Calomnie !... zise vicontesa.

— O ! nu mai zice vorbele acestea, contesă Elena !... Ți este frică să crezi ; dar trebuie să crezi !... Iată, fără ca să ies din sala de aici pot să-ți arăt pe principalii actori ai tuturor acelor drame sângeroase...

Vezi pe omul acela care cu capul e mai înalt decât toți vecinii săi ? Degetul său întins arăta pe ungurul Ianoș. Omul acela acum douăzeci și doi de ani și-a vârat sabia în inima contelui Ulrich, tatăl dumitale.

Vicontesa tremura și aproape că nu mai putea sufla. Se forța să scape de strânsoarea asta morală care o ținea roabă ; însă *Omul în roșu* își punea continuu talia sa înaltă între ea și mulțime.

— Odată iubeai mult pe sora dumitale Margareta, zise el iar, contesă Elenă !... Uite-te la bătrânul acela, arăta pe doctorul Jose Mira ; într-o vreme era doctorul lui Bluthaupt... Biata Margareta sta culcată, palidă și zdrobită de durerile nașterii. Ți aduci aminte cât era de bună și de frumoasă !... Misiunea doctorului acestuia era s-o îngrijească ; însă a otrăvit-o !

Contesa fu cât pe ce să cadă. N-o mai țineau picioarele :

— O ! este grozav ! murmură ea, lasă-mă ! lasă-mă !...

— N-am terminat încă, zise *omul în roșu* întinzând mâna spre cavalerul de Reinhold ; acesta este cel din urmă... Acesta este ginerele ales de dumneata pentru fiica dumitale, doamnă... Și cu toate acestea nu odată ți s-a spus că el a ucis pe vicontele Raymond d'Audemer, soțul dumitale !

Vicontesa fu silită să se rezeme de un scaun ca să nu cadă.

— Cum să pun eu temei pe o astfel de minciună ? îngână ea.

— Văzând pe martorul acelei crime, doamnă... Ascultând ceea ce va spune un om care a îngenunchiat, mai mult mort, în marginea prăpastiei și care el mai întâi a zis De profundis pentru mântuirea sufletului lui Raymond d'Audemer !

Vocea vicontesei slăbise așa de tare încât mai că nu se auzea.

— Nu te cred ! zise ea cu oarecare efort.

Omul în roșu desfăcu mantaua și scoase din sân un portofel mic pe care erau gravate inițialele lui Raymond d'Audemer. Lungile cute ale stofei roșii care-l înfășura din cap până în picioare lăsară să se vadă, când le deschise, un costum care scânteia de aur și de pietre scumpe. Asta ținu o clipă. Mantaua se închise la loc, vicontesa nu băgase de seamă.

Omul în roșu zise iar, cu un accent năbușit :

— Acum douăzeci de ani, în noaptea tuturor Sfinților, am găsit un cadavru pe drumul Heidelbergului, în fundul unei gropi adânci care se cheamă Iadul de la Bluthaupt... Portofelul acesta, doamnă, era al lui. Îl cunoști ?...

XI

AVENTURI DE BAL

Vicontesa întoarse ochii când văzu portofelul.

— Nu văzusem omorul, zise omul în roșu, și nu știam numele ucigașului... Însă Dumnezeu îmi aduse în cale într-o zi un vechi slujitor al contelui Günter, care din întâmplare era la marginea Iadului chiar în momentul... Secretul de sânge apăsă pe conștiința bietului om. Mi-a mărturisit ceva și numai de la el știu că să-ți spun : acesta e ucigașul lui Raymond d'Audemer !

Degetul său întins arăta iar pe Reinhold care dansa voios prin mulțime, fără să știe ce se petrece așa de aproape de el.

Vicontesa era foarte mișcată.

Vorbele necunoscutului atinseseră în ea o coardă mută de multă vreme, dar care încă era simțitoare. Ea iubise pe soțul său cu devotament și cu pasiune.

Se făcu o tăcere în care timp vicontesa, cu capul în jos și abia suflând, părea că nu știe ce să facă.

Necunoscutul sta nemișcat și aștepta.

— Dar... zise în sfârșit vicontesa care abia scotea vorbele, omul acela, vechiul servitor al unchiului meu Günther... unde este ?

— Du-te mâine, doamnă, răspunse *Omul în roșu* un ceas după ce se va deschide vânătoarea cu făclii, în aleea de molizi care duce la Iadul Bluthauptului... Martorul crimei îți va arăta singur locul unde s-a poticnit calul lui Raymond d'Audemer.

— Mă voi duce !.. murmură vicontesa.

Dansul tocmai se isprăvea. Mișcarea care se făcea în bal aduse pe Reinhold și pe Mira către vicontesa care vorbea cu *Omul în roșu*.

Vicontesa, zdrobită un moment sub povara acestor destăinuiri grozave, se revoltă din nou, nevoind să creadă. O idee îi trecu ca fulgerul prin cap. Își închipui că o intrigă geloasă, urzită în umbră printre invitații de la Geldberg, voia să împiedice căsătoria copiilor săi care era visul cel mai scump.

Uitîndu-și emoția și tare în ideea că vor s-o mintă, nu mai văzu în necunoscut decât un om care abuzează de privilegiul măștii și care joacă o comedie perfidă.

Îi veni pofta să smulgă masca calomniatorului.

— Domnule Reinhold, vino în ajutor ! strigă ea.

Omul în roșu făcu o mișcare de mirare. Însă așa de repede fu mișcarea aceasta că nu se băgă de seamă. El însă luă numaidecît o atitudine mândră și stăpână pe sine.

Și Reinhold și Mira alergară când auziră strigătul vicontesei. Toți cei dinprejur care auziseră chemarea sa, al cărui accent avea ceva tragic, înaintară curioși și făcură cerc împrejurul necunoscutului.

Printr-o coincidență ciudată același fapt se petrecea în alte părți ale sălii.

Lumea înconjura pe *Omul în roșu* pe care Franz îl apucase de guler. Lumea înconjurase și pe al doilea om în roșu căruia Julien d'Audemer îi zisese tare :

— Minți !...

Era un întreit scandal. Între dansuri balul acesta avea incidente destul de dramatice.

Conversația lui Franz cu *Omul în roșu* urmăse cursul până în clipa când acesta din urmă pronunțase câteva vorbe care dau să se înțeleagă că el cunoștea destinul tânărului.

Imaginația lui Franz se aprinsese ca un fir de praf de pușcă aprinsă. Fantasticele amintiri din zilele din urmă petrecute în Paris, speranțele nebune, dorințele, temerile sale, visurile sale, toate acestea se treziseră în mintea sa.

— Vreau să știu !... zise el.

— Vei ști mâine tot ! răspunse *Omul în roșu*.

— Vreau să știu !... Chiar în clipa aceasta ! strigă Franz aprins. Nu te las până nu-mi vei spune !...

Cât despre Julien, era într-o stare de spirit care făcea probabilă și iminentă insulta.

În momentul când cerea socoteală *Omul în roșu* se opri-se, cuprins de compătimire.

Omul în roșu avea negreșit un interes mai tare decât mila.

După o tăcere scurtă, începu iar să vorbească ; Julien era vânat.

— Așa de scurtă tinere de minte ai, zicea necunoscutul, încât ai uitat supeul dumitale vesel de la Cafeneaua englezească, domnule viconte ?... Acolo aveai a amantă foarte frumoasă, zău !

Julien își aducea aminte de îndoielile sale. Simțea că iar o să aducă ceva care să-i facă rău. Avea poftă să omoare pe omul acesta ca să-i oprească vorbele.

— Dar acele amante frumoase, zise iar *Omul în roșu*, nu sunt ca să poarte un nume ca al părintelui dumitale, cu atât mai mult că adeseori ele au memoria admirabil de împodobită și că sunt pline de amintiri... Dacă ai vreo îndoială în privința aceasta, ai bunătatea domnului viconte să întrebi pe contesa Esthera ce știe de un oarecare baron german pe care îl cheamă Goetz.

Julien vru să vorbească dar nu putu.

— Ce om de petrecere și Goetz acela ! zise *Omul în roșu*, pe legea mea ! Contesa și el se înțelegeau de minune împreună, deși baronul nu avea nici decum caraghioasa idee ca s-o ia de soție !... Și aș putea să-ți spun...

Julien ceru tăcerea, cu un gest în care era tot atâta rugăciune cât și amenințare.

— Ba nu ! zise necunoscutul răspunzând acestui gest, nu pot să tac până ce nu voi isprăvi pentru că țin la vicontele Raymond acum după ce a murit, după cum am ținut la el și pe când trăia... Și fiul său trebuie să știe că femeia pe care vrea s-o ia de nevastă, este o femeie pierdută.

Julien tresări. Tot sângele i se sui în obraz.

— Minți ! îi strigă el voind să-i smulgă masca necunoscutului.

Aceasta însă îl dădu la o parte fără să-și piardă liniștea.

Mulțimea veni lacomă ca să afle.

Așa că în sala aceea mare toată lumea își avea spectacolul său gratis. Aici era vicontesa instalată, acolo, Franz care ținea pe un om de guler ca pe un hoț, dincolo Julien d'Audemer care turba de mânie în fața adversarului său.

Oamenii în roșiu erau înalți, toți trei, și privirile lor dominau valul acesta de capete.

Între ei fu, de departe, un fel de înțelegere mută.

Toți trei își strânseseră mantalele și arătară că vor să se retragă.

Erau înconjurați din toate părțile și încolțiți ; dar, dacă te-ai fi uitat bine la mișcarea care se făcu în mulțime, ai fi putut crede că ei aveau ajutoare destul de numeroase.

Julien, Franz, doctorul și alții voră să le taie drumul cu sila. Deodată se auzi o gălăgie. Oamenii pe care nimeni nu-i cunoștea străbătură mulțimea și se puseră cu o stângăcie prefăcută în fața lui Julien, în fața lui Franz și a tuturor celor care încercau să se împotrivească retragerii celor trei mantale roșii. Doamnele strigau speriate, bărbații se grăbeau să facă ceva ce nu știu. Toți se amestecau, se împingeau, se zdrobeau.

Reinhold căuta pretutindeni pe Ianoș, al cărui ajutor ar fi fost prețios în asemenea împrejurare, însă ungurul se dusesse de un ceas să se culce.

Cei trei oamenii în roșu, urmând niște linii convergente, înaintau încet spre ușa cea mare.

Ajunseră în prag, protejați de cercul de necunoscuți care se prefăcea că vrea să-i asalteze.

Odată fură toți văzuți unul lângă altul lângă prag. Staturile lor înalte erau exact egale, parcă fuseșera turnați.

Ieșiră.

Mulțimea, Julien și cu Franz în cap, se năpustiră după ei în anticameră. Cohorta misterioasă care le apăraseră fuga se împrăstie.

Anticamera și coridoarele vecine se umplură.

Și, pe când lumea cânta se auziră voci care ziceau :

— Iată-i ! iată-i !

Julien, Franz, și cei mai înfocați se întoarseră nebănuind de fel că erau păcăliți.

Tocmai în mijlocul anticamerei lumea se înghesuia împrejurul a trei oameni îmbrăcați cu mantale roșii, care încercau să scape.

Și toată lumea zicea :

— Ei sunt ! ei sunt !...

Fiecare era ținut de către patru oameni. Se făcu drum vicontesei, lui Franz și lui Julien ca să se apropie.

— Luați-i masca ! strigă doamna d'Audemer repezindu-se spre cel mai înalt din trei.

Ceilalți doi fură dați pe mâna lui Julien și a lui Franz. Măștile fură smulse.

Vicontesa se găsi în fața domnului conte de Mirelune.

Julien dădu cu ochii de Amable Ficelle, autorul piesei Triumful șampaniei și al amorului.

Franz rămase cu gura căscată când se văzu în fața roșcovanului Polyt, favoritul doamenii Batailleur.

Și unii și alți erau încremeniți.

Lumea începu să râdă cu hohot, deși nu pricepea enigma.

Ici și colo se auziră voci care ziceau că acești trei oameni în roșu nu erau adevărați oameni în roșu.

Lumea se întoarse la dans.

Grosul invitațiilor se plângea acum că se abuza foarte ciudat de legendă și fiecare se săturase de cei trei oameni în roșu.

Un ceas după incidentul acesta, pe care cei mai mulți îl luau drept o comedie chibzuită mai dinainte și care avu- sese un succes mediocru, asociații lui Geldberg stau în sală adunați la un loc și vorbeau încet.

— Este învederat, zicea Reinhold, că nici Ficelle, nici Mirelune, nici bietul băiat acela pe care-l cheamă, mi se pare, Polyt, nu sunt amestecați aici... Cu toate acestea toți câți au intrat au fost cunoscuți !

— Adică s-a făcut încercare, răspunse Van Praet. Eram în fereastră și am văzut pe toată lumea intrând deodată... Unii își scoteau masca, alții și-o păstrau... Nimeni nu era oprit și poate că acei trei oameni au trecut nebăgați în seamă.

— Ei și alții... murmură doamna de Laurens.

— Ce vrei să zici ?

— Vreau să zic că acei trei oameni nu erau singuri în sală... N-ați băgat de seamă acei fel de cohortă care-i urma pretutinderi și părea că-i apără ?...

M-aș prinde că sunt hoții de nemți din Templu ! zise Reinhold.

— S-ar putea întrebuința mai multă asprime la ieșire decât la intrare, zise doctorul Mira, și să se pună o gardă bună la grilă.

— Voi pune acolo pe Johann, zise Reinhold ; are să-mi dea el socoteală de toate figurile bănuite.

— Este de înțeles că o să fie oameni din destul și că o să se pună mâna pe toți câți au intrat fără drept.

— În chipul acesta o să punem mâna pe cei trei oameni în roșu ai noștri.

Erau cam în mijlocul sălii.

Nu departe de ei, doamna vicontesă d'Audemmer stătea pe un fotoliu între fiica sa și fiul său. Franz se învârtea împrejurul Denisei. Esthera vorbea cu Julien, care sta pe gânduri și posomorât.

Repeta în sine numele acela de Goetz pe care-l pomenise *Omul în roșu*.

Avea poftă să ceară o explicație Estherei, însă nu' coteza, pentru că spiritul său slab îi plăcea mai mult îndoiala decât siguranța.

Asociații își vedeau de sfatul lor. Tocmai se întrebau cine erau actorii acestei drame ciudate și numele baronului de Rodach răspundea firește acestei probleme.

Balul mergea tot așa de vesel. Cîțiva tineri care voiau să facă efect, și printre care trebuie citat în prima linie Abel de Geldberg, își schimbaseră de câte două-trei ori costumul. Adunarea era din ce în ce mai strălucită și era foarte greu să se vadă altcineva mai măreț.

Dar, cu toate eforturile lor, tinerii care voiseră să facă efect, și chiar Abel de Geldberg erau ridicol întunecați de un oarecare senior de la curtea Elisabetei, al cărui costum splendid avea ceva regal.

Eghiletele de la haina sa de atlas alb erau prinse cu nasturi mari de diamant. Cordonul lânii de aur, care scânteia de pietre scumpe, i se cobora până pe piept. Ordinul Jartierei era legat peste ciorapul de mătase, și o placă de rubine, roșie ca focul, îi prindea pe pălăria sa de păsă o pană mare lăsată pe spate.

Costumul acesta lăsa să se vadă formele frumoase ale unei talii nobile și robuste. Nici în vis nu se putea vedea un port mai nobil și mai mândru.

Încă de când intrase, femeile nu-l pierdeau din ochi. Tinerii care umblau după efect își pierdeau vremea și a patra toaletă a lui Abel de Geldberg nici nu fusese băgată în seamă.

Seniorul de la curtea Elisabetei se preumbla singur prin mulțime și nu vorbea cu nimeni.

Trecuse de două-trei ori pe lângă asociați care vorbeau tainic de-o parte.

Odată auzi pronunțîndu-se numele baronului de Rodach.

— Cine vorbește de baronul de Rodach ! întrebă el tare..

Geldbergii încremeniră.

Toți tăcură în sală. Toți se uitară la el.

Domnul de la curtea Elisabetei înaintă cu capul sus până la grupul format de asociați. Își scoase masca : era chiar baronul de Rodach !

Asociații lăsară capul în jos văzându-i privirea sa liniștită.

Când își scoase masca se auzi în sală un murmur lung de admirație.

Însă în murmurul acesta se auzi două țipete :

— Goetz !... zise Estera.

— Fratele meu, Otto ! zise vicontesa d'Audemmer îngălbenind.

Franz, care se apropiase murmură și el ca în vis :

— Cavalerul german !

Țipătul Esterei izbi întocmai ca un pumn, drept în inimă pe Julien.

Țipătul vicontelui făcu pe asociații Casei de Geldberg să tresară.

Aici era o descoperire întreagă. Vräjmașii erau în mijlocul lor. Aveau de-a face cu fiii contelui Ulrich, de care toată lumea se ferea.

Baronul de Rodach salută în dreapta și în stânga, pe Estera zâmbind, și pe vicontesa serios.

Pe urmă se întoarse spre asociații care evitau să dea ochii cu el.

— Ei bine, domnilor, sunteți mulțumiți de mine ? zise el.

Reinhold îngână un răspuns neînțeles.

— N-am vrut să vă las să sfârșiți serbările astea frumoase, zise baronul de Rodach, fără ca să mă arăt în mijlocul dumneavoastră, prietenii și asociații mei... Criza comercială s-a sfârșit... N-aveam pentru ce să mai stau la Paris. Am venit să mă veselesc cu dumneavoastră.

— Și prea bine ai făcut, domnule baron ! răspunse doamna de Laurens, care reuși cea dintâi să-și vină în fire.

— Suntem fericiți... începu Van Praet.

— Suntem veseli... zise doctorul cu un glas lugubru.

— Suntem încântați !... zise Reinhold strâmbându-se în loc de a zâmbi.

— Dar, zise doamna de Laurens, socotesc că nu ne-ai făcut injuria să tragi în altă parte decât la castel... Aici ești acasă la dumneata, domnule baron, și am să dau ordine să-ți pregătească un apartament.

Pentru întâia oară luă accentul lui Rodach o nuanță de ironie.

— Mii de mulțumiri doamnă, zise el, sunt foarte măgulit de oferta dumitale amabilă, dar nu pot să primesc...

Se întoarse spre Reinhold și Mira.

— Știți ce v-am spus, când ne-am întâlnit întâi, zise el, mi-ați cerut în ziua aceea adresa, și v-am răspuns : „Îmi place misterul... este o manie a mea...“. De atunci nu m-am schimbat, doamnă și scumpi asociați... Să-mi dați voie să nu vă spun unde stau.

Orchestra aruncă un dulce preludiu de vals.

Rodach luă mâna doamnei de Laurens.

— Vrei să fii cavalerul dumitale ? zise el zâmbind.

Sara, palidă și tremurând, se lăsă în brațele lui.

Mai că nu putea răsufla.

Reinhold, Mira și Van Praet se uitară după ei cum se depărtau în vârtejul valsului.

Franz sta nemișcat și cu ochii zgâiți după omul acela care părea că exercită asupra fiecăruia o putere așa de ciudată.

— Mă duc să trezesc pe ungur ! zise Reinhold încet.

— Nu trebuie să iasă vie, din castel ! zise și doctorul.

Baronul mai mult o târa, decât dansa cu Sara care era zdrobită.

Toate femeile ar fi vrut să fie în locul doamnei de Laurens.

XII

LIA

Lia de Geldberg era singură în camera sa. Părăsise balul de multă vreme, pentru că nu se simțea bine și nu putea suferi zgomotul acela vesel care era în contrast cu gândurile sale triste.

De cincisprezece zile Liei îi era frică. Speranța o părăsea cu încetul. Azi o cuprinse disperarea.

În inima sa răsunau încă vorbele pustnicului, îi zisese să spere în Dumnezeu fiindcă pentru ea nu mai era fericire pe pământ.

Era un suflet frumos, plin de răbdare și de forță ; însă lovitura aceasta din urmă o atingea foarte crud. Curajul îi scădea. Trebuie vreme până să te deprinzi cu tăria inimilor care nu mai speră.

Lia se culcase pe pat, îmbrăcată cum era în costumul său de bal. Rochia albă, încheiată încă, îi desena formele sale încântătoare și pe fruntea palidă sta încă vesela cunună de flori.

Era frig, însă corpul său ardea. Frigurile îi măreau și mai mult ochii și le schimbau el privirea.

Încercase să se roage. Vai ! în astfel de ceasuri de durere, sufletul slăbește și un val gros ascunde gândul spre Dumnezeu. Gura nu mai știe să găsească vorbele de rugăciune care mângâie.

Biata copilă ingenunchiase, însă stătuse multă vreme cu lacrimi sub pleoape și cu un nume în inimă : numele lui Otto, pe care-l iubea mai mult decât, cu cât spera mai puțin.

Pe urmă se ridicase nevoind să se gândească la amor așa ingenunchiată cum se vorbește lui Dumnezeu, și se așezase pe marginea patului.

O ! ce amare sunt ceasurile astea când vezi că-ți scapă toate speranțele iubite !

Fiecare fericire ajunge un chin. Amintirile scumpe ne otrăvesc, și pentru fiecare surâs amintit trebuie o lacrimă.

Lia, cu capul în jos, cu mâinile împreunate pe genunchi, își aducea aminte, biata copilă ! Foarte aproape de acolo, în preajma Esselbahului, își petrecuse tinerețea sa fericită.

Ajungând la Geldberg recunoscuse acel castel înalt și mândru în fața căruia visa într-o vreme proscrisul, când îl văzuse ea pentru întâia oară.

Pe câmpiile dimprejur, găsisese și potecile cunoscute pe unde Otto îi vorbea de iubire.

Otto era acolo, pentru ea, sub acei copaci mari, unde se așezau împreună odinioară, amândoi plini de încredere în viitor.

Abia câteva luni trecuseră de atunci și viitorul, era o întreagă viață de doliu !

Pentru că vocea pustnicului găsisse prea puțină speranță de uciș în inimă Liei, ea primea sentința aceasta și nu făcea apel împotriva ei. I se anunța nenorocirea, ea pricepuse, pentru că pentru ea, era numai pierderea lui Otto.

Zdrobită de durere și de osteneală, vru să doarmă, însă nu putu.

Stătu un ceas întreg, albă și palidă, întinsă pe pat. Nu putea să închidă ochii.

Se ridică și deschise fereastra, care da spre câmpie.

Era o noapte frumoasă de iarnă ; luna aluneca încet pe cerul fără nori.

Era tăcere, liniște.

Frigul îi făcu bine deocamdată fetei, dar nu trecu mult și simți un fel de amorțeală. Frigurile i se accentuară și un flux de idei noi îi veniră în minte. Se aplecă pe fereastră. Golul care era sub ea o atrăgea.

Se dădu înapoi.

În cameră auzi un zgomot, același zgomot pe care-l auzea foarte des și care părea că o urmărește și în Germania ca și în Paris.

Se opri în loc tremurând și ascultând. În momentul acesta de tulburare îi fu și mai frică decât altă dată. Se uită pe câmpie și i se păru că fiecare obiect se mișca. Mobilizii cei negri fugeau ca niște valuri înalte pe clinul muntelui în jos. Ruinele albe ale vechiului sat semănau cu niște stafii îmbrăcate în niște giulgiuri lungi.

Zgomotul continua — Lia, fără alt gând decât acela ca să fugă de spaima asta care o înnebunea, deschise ușa și se repezi în coridor.

La ceasornicul castelului bătea ora patru.

În coridor se auzeau un ecou depărtat al muzicii de bal.

Fără să știe ce face Lia se îndreptă spre salon, atrasă de zgomotul acela vesel care o liniștea instinctiv.

Coborî scara.

Scara da în galeria aceea în care Klaus avea dese drumuri.

La stânga, coridorul acesta se isprăvea dinaintea unei uși mici pe unde Klaus intra în curtea capelei. Urmând galeria pe dreapta, se ajungea la partea locuită a castelului.

Drumul acesta îl lua Lia întotdeauna și poate chiar nici nu bănuia ea că este vreo ușă care să ducă la capela ruinată.

Tocmai când să apuce ea la dreapta, după ce coborîse cea din urmă treaptă a scării, un om trecu repede pe dinaintea ei.

Cu tot întunericul Lia îi zărise obrazul omului.

Simți că i se slăbesc picioarele și se rezemă de zid, dar sări deodată în sus.

Apucă și ea spre ușa aceea.

Ieși într-o curte mică, unde luna lumina peste tot. La stânga era un meterez masiv, la dreapta era capela ruinată.

Lia traversă curtea și intră în capelă prin crăpătura pe unde Klaus intra de multe ori.

Lumina albicioasă și palidă a lunii intra în capelă pe ferestrele fără geamuri și prin acoperiș. În noaptea neagră se vedeau niște mese înalte luminate. Statuile sfinților, albe și înalte, stau în întuneric, stâlpii nu mai aveau alt vârf decât bolta cerului.

Dușumeaua de piatră neagră și albă păstrată, arăta ici și colo pietrele largi funebre, care acopereau rămășița mortală a vechilor capelani ai Bluthauptului.

Când intră Lia în capelă, o ușă din spatele altarului se deschise.

Lia tremura, însă o mână misterioasă o împingea înainte. Lăsă ochii în jos ca să nu vadă pe acei oameni de piatră pe care luna îl însuflețea de-a lungul, zidurilor, și-și văzu de drum înainte, luându-se după zgomotul ușii.

După puțină forțare izbuti s-o deschidă și se văzu în fața unui fel de scară săpată în stâncă.

Cobori scara.

Era o boltă unde se îngropau conții.

Cel dintâi lucru care-i izbi privirile fu un mormânt larg peste care erau culcate una lângă alta trei statui de cavaleri.

Pe mormântul acesta ardea o lampă, care lumina slab sculpturile celorlalte monumente funebre.

Lângă mormântul celor trei cavaleri sta un bărbat în picioare, cu spatele la lumină. Era cel care trecuse prin coridor.

Pentru el se dusesese ea prin întuneric pe drumul acela de care îi era frică. Acum însă nu-i prea venea să se ducă mai înainte, pentru că nu-i mai vedea obrazul.

Poate că se înșelase...

Pe de o parte dorea să se ducă și pe de altă parte frica o făcea să fugă.

Omul își șterse fruntea, părea frânt de osteneală.

El șezu pe marginea mormântului celor trei cavaleri.

Mișcarea aceasta-i puse față în luminile razelor lămpii. Lia înecă un țipăt.

De astă-dată nu se mai putea îndoi : era chiar Otto.

Fata nu mai putea de bucurie. Uitase orice frică. Putuse ea să-și piardă speranța ?

Se repezi spre el... Dar abia făcu câțiva pași și se opri încremenită de groază.

Se șterse la ochi.

Un alt bărbat ieșise din umbră, o altă figură care semăna cu a lui Otto.

Visa ea ? Ori figurile o făceau să vadă astfel de lucruri ?

Pe când se gândea astfel, o a treia figură se văzu ieșind în lumină, și semănând și asta cu celelalte două.

Erau aceleași trăsături, frumoase și mândre, aceleași staturi înfășurate în mantale la fel.

Acolo erau trei bărbați cu o singură formă, trei reproduceri identice ale aceleași ființe, trei tipuri ieșite din același tipar, și iluzia era așa de mare, încât Lia nu mai știa care din trei era amantul său.

Își strângea fruntea cu amândouă mâinile, își chema n ajutor inteligența zbuciumată. Se credea nebună.

Umbra unui stâlp cădea pe ea și cei trei oameni n-o vedeau.

Cei doi din urmă veniți, se plecară și luară de sub mormântul fiilor contelui Negru niște târnăcoape și o lopată.

Cel care venise mai întâi ridică în sus lampa și se duseră spre un loc gol însemnat cu o cruce mică de lemn.

Lia se lipi, tremurând, de piatra rece a stălpului.

Omul care ținea lampa o puse jos pe pământ, luă și el un târnăcop și toți trei începură să sape.

Săpară multă vreme în tăcere.

Cinci morminte fură deschise unul lângă altul.

Și ori de câte ori un mormânt era gata un glas zicea :

— Acesta este pentru Fabriciu Van Praet.

— Acesta este pentru doctorul Jose Mira.

— Acesta este pentru cavalerul Reinhold.

— Acesta este pentru ungurul Ianoș Gorgyi.

— Acesta este pentru bătrânul Moise de Geldberg !

Lia căzu în genunchi când auzi numele tatălui său.

Cei trei oameni se rezemară pe târnăcoape și stătură o clipă nemișcați.

— Sunt mai bine de douăzeci de ani, fraților, de când am săpat o altă groapă tot în locul acesta... zise cel care sosise mai întâi, cu o voce tristă și gravă. Atunci și noi eram tineri și sora noastră trăia !... De atunci și până azi v-ați gândit vreodată să ziceți vreo rugăciune pentru odihna sufletului nefericitului baron de Rodach ?

— Voise să necinstească pe sora noastră ! răspunseră posomorâți cei doi frați.

— Și l-am pedepsit cu moartea ! răspunse cel dintâi, așa era dreptul. Suntem însă datori să ne rugăm pentru cei pe care i-am trimis astfel sub mâna lui Dumnezeu, fără să le dăm vreme să mărturisească.

Eu fraților, de multe ori m-am rugat, pentru că pe omul acela noi l-am despuiat după ce a murit, și sub numele lui am înșelat multă vreme pe vrăjmașii noștri.

Cel care vorbea astfel trecu peste mormintele deschise și ingenunche lângă crucea cea mică de lemn ; ceilalți doi îl imitară.

Se auzi în tăcerea mormântului vorbele latinește ale lui De profundis.

Pe urmă toți trei se ridicară.

— Ne-am isprăvit datoria pentru noaptea aceasta, zise primul sosit. Haidem să ne odihnim; pentru că o să

avem nevoie de toate puterile noastre... Măine, dacă o vrea Dumnezeu, aceste cinci morminte vor fi pline și slugile lui Bluthaupt vor saluta pe copilul conților !

Stinseră lampa și se îndreptară spre scara capelei.

Lia, mai mult moartă decât vie, se ducea după ei.

Ei străbătură capela și pe urmă curtea.

În momentul când cel care venise mai întâi voia să intre în galerie se simți oprit de pulpană.

Se întoarse. Lia sta ingenuncheată la picioarele lui.

Ceilalți frați se făcuseră nevăzuți.

— Otto !... mui mură fata cu o voce slabă, eram acolo... în boltă... am văzut tot... am auzit tot... Știu bine că de acum încolo nu mai pot fi a ta...

Îi pică o lacrimă pe obraz.

— Dar, te rog, cruță viața tatii ! zise ea cu mâinile împreunate.

Luna o izbea drept în față și-i lumina admirabila sa frumusețe.

Otto era mișcat așa de mult încât nu mai putea zice nici o vorbă. Dintre toate problemele vieții sale, aceasta era poate cea mai amară.

Ridică pe fată și o atrase pe inimă.

— Dumnezeule ! fie-ți milă de el și de mine !

— Lia, zise după o tăcere Otto, te iubeam !... te iubesc !... Nici o dată nu voi mai iubi o altă femeie !... Dumnezeu să te facă fericită și mie să-mi dea o îndoită parte de suferințe !

Capul fetei se rezemă pe sânul bastardului de Bluthaupt.

— Adio, Lia. Nu ne vom mai vedea în lumea aceasta ! zise Otto silindu-se să se desfacă din brațele fetei.

Și pe când Otto deschidea ușa ca să se depărteze, Lia îi zise :

— Nu mi-ai făgăduit viața tatii !

Otto se opri nehotărât.

— Îți făgăduiesc viața lui Moise Geld, Lia, zise el în sfârșit, însă trebuie să se facă dreptate și pentru el poate că ar fi mai bine să moară...

Otto pieri.

Lia căzu în genunchi, cu capul pe iarba înghețată care creștea printre pietrele cu care era așternută curtea.

PLECAREA LA VÂNĂTOARE

A doua zi, pe la ceasurile șapte seara, cei din castelul de Geldberg se ridicară de la masă.

Prânzul se ținuse devreme din pricina faimoasei vânători cu făclii care se aștepta de trei săptămâni.

Vânătoarea asta era cel din urmă act al serbării. Invitații trebuiau să plece spre Paris a doua zi.

Nu mai e nevoie să spunem că prânzul fusese superb. Bucătorii casei de Geldberg se întrecuseră, voind să încununeze seria minunilor lor culinare.

Se băuse și se mârcase peste măsură, sub pretext de adio. La desert toți erau înduioșați și aprinși de șampanie, declamaseră câteva versuri mici și slabe.

Miroseau de departe a mirosuri prea cunoscute a bucătăriilor burgheze și se îndopau tocmai ca acea cămilă prevăzătoare care are să răzbată un pustiu.

La ieșirea din salon, picioarele domnului conte de Mi-relune se cam clătinau. Cât despre Ficelle, era beat, beat ca un om care se ocupă serios de cuplete.

Toate prostiile câte le scrisese în piesele lui le vâra în urechea grasei neveste a comerciantului notabil din strada Laffite.

La începutul prânzului s-ar fi băgat de seamă că membrii casei de Geldberg aveau un fel de preocupare, dar cu toate astea izbutiseră să se arate pe urmă liniștiți.

Doamna de Laurens nu fusese niciodată așa de încântătoare și cavalerul de Reinhold niciodată mai vesel.

Numai Esthera era mahnită. Julien nu se așezase la masă lângă ea. Frumoasa căuta totdeauna ochii logodnicului său, care părea că fuge de ea.

Julien era lângă mama sa. Vicontesa era foarte tăcută față de Reinhold.

Astea toate erau numai niște nori ușori pe cerul senin, nimeni nu le băga le seamă și bucuria era generală.

O jumătate de ceas după prânz, mulțimea musafirilor coboră scările castelului, îndreptându-se spre curtea principală, unde se auzea un zgomot mare. Erau strigate de picheri și de rânđași, de note pierdute, date de trâmbița pe care o încercau, lătratul de câini și tropăitul cailor, care nu voiau să stea locului.

Tânărul Abel de Geldberg era în șa în pragul porții. Trebuia să-și aducă toată viața aminte de seara asta. În calitate de sportman prea de merit, el era directorul și șeful acestei părți a serbării.

În momentul când cele dintâi doamne puseră piciorul în curte, el făcu un semn și puse trâmbița la gură. Se auzi o fanfară veselă, sunată de toți vânătorii deodată.

În curte era o grămadă foarte numeroasă și echipajele de vânătoare erau așezate după sistemul nemțesc.

Doamnele care puteau călări săriră pe cai frumoși și iuți ca să se poată ține de vânătoare. Altele, deși îmbrăcate cu uniforma de amazoană, se așezară pe niște cai mai blânzi sau chiar în trăsuri.

Grilajul se deschise și vânătoarea porni.

Era o noapte întunecoasă dar uscată. Nori groși fără ploaie acopereau cerul.

Invitații văzură un spectacol minunat.

Peisajul imens care se vedea ziua, din vârful muntelui, era întrucâtva desenat în noapte de linii lungi de lumină.

Pădurea era o lumină. Fiecare arbore își avea cingătorea sa de foc. Iluminația se întindea de-a lungul drumului pe unde trebuia să meargă vânătoarea, făcând niște curbe capricioase.

Și toate focurile acestea, înmulțite la infinit, își pierdeau luminile în întunericul cel mare. Străluceau ca tot atâtea stele, dar, departe, părea că nu luminează decât obiectele dimprejur !

Părea a fi un imens arbore, tras cu diamante pe un gigantic fundal de catifea neagră.

Negreșit pentru ca să menajeze un contrast, rânduitorii vânătorii lăsaseră în umbră coama muntelui pe care era zidit castelul de Geldberg. Tocmai în capătul aleii celei mari se vedea începând iluminația.

Pe aici apucă vânătoarea.

Invitații de afară și oameni din partea locului erau acolo o mulțime, unii pe jos, alții echipați pentru goană.

Doamnele fură primite cu urale și cortegiul coborî șoseaua.

Femeile cu deosebire se cam codeau, pentru că pădurăa de Geldberg era plină de drumuri primejdioase și oricât era iluminată de splendidă, nu se putea crede, înainte de a vedea, că putea înlocui lumina zilei.

Pornirea se făcu încet și cu un fel de încurcătură. Se vedea ici și colo lacheul cu făclii roșii. Caii se speriau, câinii se înghesuiau și nu voiau să iasă din loc.

Tânărul de Geldberg, în costum englezesc croit după un tipar cu totul special, mergea în capul cavalcadei. El își pusese pe Victoria-Queen a lui în trap, și avea atitudinea aceea bolnavă, penibilă, deșelată, care înlocuiește grație progresului artei călăriei, mândra mină a cavalerilor din vechime.

Se frământa mult. Da ordin cu o voce scurtă și napoleoniană. Uneori găsea în memoria sa cuvinte britanice care făceau un efect prodigios în împrejurarea de față.

Cu un cuvânt era un gentlemen cuviincios și Victoria-Queen favorita lui — era foarte de lăudat.

În capătul aleei se făcu o primă haltă, între drumul pieziș de la Heidelberg și marginea pădurii.

Partea bărbătească a invitațiilor înconjură pe Abel de Geldberg după cum un stat major se grupează împrejurul generalului șef, în ceasul solemn al bătăliei.

Fiul lui Moise Geld împărți posturile de vânătoare între asistenți cu o libertate de spirit care-i făcu mare onoare. Arată în puține cuvinte itinerarul doamnelor, și dădu semnalul plecării definitive.

Încă de dimineată un cerb fusese abătut prin desigurile dimprejurul eleșteului de Geldberg. Toată ziua fusese păzit din ochi ca să zicem așa.

Spre câmpia eleșteului de Geldberg trebuia să se îndreptate partea activă a vânătorii. Doamnele și leneșii își aveau locurile lor hotărâte în unele răspântii ca să vadă când va trece cerbul.

Picherii însă trăgeau câinii și alegeau popasurile.

Intraseră în cercul strălucitor făcut de iluminăție. Nu mai era întuneric. Căinii și caii înșeuăți de ziua asta amăgitoare se aprindeau. La semnalul dat, vânătoarea porni ca un vârtej. Trăsurile și pietonii se împrăștiară în diferite direcții.

XIV

VINĂTOAREA CU FĂCLII

Locul unde se făcuse halta rămase pustiu câteva minute.

Peste un sfert de ceas s-ar fi putut vedea o umbră strecurându-se în desiş și lipindu-se cu spatele de un copac.

Dacă nu l-ai fi zărit mai dinainte, ți-ar fi fost cu neputință să deosebești acum pe omul acesta care era ferit de orice privire de umbra unui trunchi de molid și părea că este un singur corp cu arborele de care se rezema.

Din când în când și pe înfundate se auzea zgomotul depărtat al galopului cailor, lătrăturile haitei și sunetul îndulcit al fanfarelor.

Aerul era rece, dar greu și liniștit, nici o lumină nu se stingea în cîmpia scînteietoare și peisajul își păstra neatinsă podoaba lui minunată.

Pasul unui cal răsuna pe iarba verde a aleii și în depărtare se zări umbra unui călăreț. Mergea prin mijlocul drumului și, cu cît se apropia, lumina îi arătă mai bine.

La douăzeci de pași de haltă ai fi putut cunoaște pe cavalerul de Reinhold.

Cînd să ajungă la locul unde se oprise adineauri vânătoarea, își duse mîna la ochi ca să privească un obiect ce trecea pe drumul curmeziș al Heidelbergului.

Era un călăreț cu calul lui, Reinhold păru că recunoaște în călăreț pe doctorul Mira, îmbrăcat cu redingota sa cea lungă.

Îl strigă pe nume. Nu-i răspunse nimeni.

Cavalerul se înşelase. Pretinsul cavaler era o femeie îmbrăcată cu costumul său de amazoană de postav închis. Pe obraz avea un voal gros. Sub voalul acesta se ascundea figura palidă ale doamnei vicontese d'Audemer, care părăsise vânătoarea şi se ducea la Iadul Bluthauptului, după cum o învăţase *Omul în roşu*.

Amintirile sale amortiseră multă vreme. Adormise într-o încredere voluntară, însă sângele tatălui său se deştepta în ea şi inima-i vorbise în timpul insomniei din noaptea precedentă.

Voia să ştie, chiar de-ar fi costat-o orice !

Lăsă la stânga drumului pieziş spre Heidelberg şi sui singură, cu inima strânsă, tremurându-i mâna, poteca îngustă care ducea la gura iadului.

Drumul era încă lung şi curajul o şi părăsise.

Cavalerul îşi opri calul în mijlocul răspântiei. Negresit că acolo trebuia să se întâlnească cu cineva, pentru că aştepta.

Un minut după ce trecu conteşa, veni în galopul uşor al unui cal frumos, o altă amazoană. Cu neputinţă s-o iei pe aceasta drept doctorul Jose Mira ! Un spencer de satin îi strângea talia mlădioasă şi subţirică. Era o fată tătară, ba chiar o fată încântătoare, după toate probabilităţile.

Lunecă putem zice în lumina aceea şi îşi văzu de drum înainte. Cavalerul se gândi numai decât că trebuie să fie Denise d'Audemer, dar ce confuzie ! El lăsase pe Denise între Julien şi mama sa, în mijlocul mulţimii, pe drumul eleşteului Geldberg.

Amazoana nu luă acelaşi drum ca şi vicontesa. Lăsă la dreapta poteca ce şuia la Iadul Bluthauptului şi coborî spre drumul pieziş al Heidelbergului.

— Mi se pare că tot femeie era şi pe calul celălalt. Unde dracu se duc ele ? se gândi Reinhold.

Nu-şi isprăvisе gândul, când o a treia amazoană, venind, ca şi celelalte două, dinspre eleşteul Geldberg se întoarse scurt în loc nu departe de el şi porni în galop mare pe şosea.

Trecu aşa de aproape de Reinhold încât el simţi vâr-tul ce făcea ea în fugă.

— La ruine ! zise ea.

Era doamna de Laurens.

Peste câteva minute sosiră oamenii pe care-i aștepta el. Era doctorul portughez și Fabriciu Van Praet.

— Zău ! frumoasă serbare... zise olandezul ștergându-și fruntea. Mi-a venit o idee pe când fugeam pe calul ăsta care îmi zguduie coastele !... S-ar fi putut face un balon...

— Ah ! ah ! zise Reinhold, care nu se putu opri să nu zâmbească gândindu-se la vechea meserie a lui Fabricius.

— Un balon, repetă acesta din urmă, la fel cu cel care l-am înălțat în Leyda în 1820... Era un aerostat de formă ovală, de al cărui centru de gravitate era legată o frânghie care ținea un cerc de artificii.

Jose Mira dădu din umeri.

— N-am venit aici ca să vorbim prostii, zise el.

— Bunul meu prieten, răspunse cu aprindere Fabricius, știința aerostatică nu este o prostie, și ai să vezi că baloanele or să înlocuiască drumurile de fier ! Deocamdată, ai puțină dreptate. Să vorbim de prezent. N-o să dăm noi cu ochii de ungur ?

— Ungurul nu vrea să se amestece în treaba asta, răspunse Reinhold. Și apoi are alte lucruri în cap ! De când s-a sfârșit balul stă de santinelă, cu sabia în mână, în capul de jos al scării turnului de pază.

— Așteaptă pe baron ? întreabă Mira.

— Și o să-l aștepte și cincisprezece zile dacă va trebui ! răspunse cavalerul. Stă cu sluga lui, care este tot ungur, lângă el cu câte o sabie și două pereche de pistoale încărcate... Dacă baronul s-o fi aflând în turn, apoi a pățit-o.

— Și unde ar putea el să fie ? întreabă Van Fraet. Paznicii pe care i-ai pus la grijă, sunt oameni siguri ?

— Foarte siguri, răspunse Reinhold, au luat măștile de la ochii tuturor.

— Cel puțin n-are să ne supere în expediția noastră ! mormăi doctorul. Cum stăm ?

Reinhold își frecă mâinile.

— Dacă vânătoarea cerbului o fi tot așa de bine organizată ca a noastră, răspunse el, apoi îl plâng pe bietul animal... Este aranjat cu un gust perfect...

Răspund eu de postul său de vânătoare, zise Mira. Am pus chiar eu pe omul pe care-l știți.

— Eu, zise Van Praet, am înfipt pe meșterul Pitois sub Capul Negrului, în fața casei țăranului Gottlieb unde se duce Franz așa de des...

— Și eu, zise Reinhold, am pus pe Malou în minele satului vechi... și am văzut pe doamna de Laurens fugind cât putea calul să alerge mai iute... Asta înseamnă cursa și momeala... M-aș prinde pentru mine !

— Eu, pentru postul de vânătoare ! zise doctorul. Este în marginea eleșteului ascuns după o salcie bătrână.

— Eu mă prind pentru Capul Negrului, zise Van Praet, să vedeți ce bine șade Pitois între două stânci !

— Friz flașnetarul și Johann, zise Reinhold, fac oficiul de batalion volant ; caută amândoi și numai dracul dacă-și va vâri coada putem pierde.

— Nu mai avem decât o noapte, murmură el. Dacă am pierde-o !

— Aș ! ziseră Reinhold și Fabricius.

Se auzi în câmpie un semnal dat de patru trâmbițe. Cei trei asociați traseră cu urechea o clipă, ca să știe încotro să apuce, pe urmă se depărtară în trap mare, în direcția vânătorii.

— Dacă ne pierdem, ne vom găsi peste două ceasuri la răspântie, ziset Reinhold.

După plecarea celor trei asociați, halta rămase pustie vreo două-trei minute. Când nu se mai auzi zgomotul cailor, se făcu o mișcare ușoară în întunericul pădurii. Umbra cea mare pe care am văzut-o lipindu-se de trunchiul unui molid se desprinsese de arbore încet și un țipăt ascuțit se auzi în tăcerea pădurii.

Țipătul acesta avea intonații ciudate și lesne de cunoscut.

A fost auzit întâia oară când bastarzii de Bluthaupt scăpau din pușcăria din Frankfurt, și a doua oară la balul de la Opera-Comică, atunci când se juca chiar sub ochii lui Franz acea comedie ciudată a cavalerului german și a armeanului.

Strigătul acesta era un semnal învoit între cei trei frați și care le slujise foarte adesea în viața lor de proscriși.

Abia trecuse o secundă și în pădure se auzi un al doilea țipăt — la o distanță foarte mare. Un al treilea ecou, așa de slab, încât abia îl puteai deosebi, veni din câmpie.

Personajul ascuns în pădure tăcu și așteptă.

Primul efect al chemării sale fu sosirea unui om îmbrăcat țărănește, ținând un cal de căpăstru.

Peste câteva minute, se auzi un al doilea galop și doi călăreți se opriră în mijlocul haltei.

Borurile de la marile lor pălării erau lăsate în jos, așa că obrazul le era cu desăvârșire ascuns. Erau înfășurați în mantale roșii. Omul din pădure, care încălecaseră, era și el îmbrăcat la fel.

— Prietene Dorn, zise el țăranului, dumneata să rămâi aici, căci ei or să vină înapoi. Tu Goetz, pe marginea eleșteului, tu Albert, lângă casa lui Gottlieb sub Capul Negrului, eu mă duc la ruinele satului ! Dădură pîteni cailor și porniră în galop. O clipă se mai zăriră mantalele lor roșii care fâlfâiau în vânt, pe urmă nu se mai văzu nimic.

Hans Dorn se rezemă de trunchiul molidului.

XV

RUINELE

Pe când Albert ocolea primpjurul castelului ca să se ducă la casa lui Gottlieb și pe când Goetz cobora în galop spre câmpie, Otto se ducea înapoi spre minele vechiului sat Bluthaupt.

Deși câmpul unde erau minele acestea era mai la o parte de drumurile pregătite pentru vânătoare, cu toate acestea tot venea până aici lumina faclelor.

Otto descălecă la două sute de pași de câmp și legă calul de un molid de munte.

Își văzu apoi de drum pe jos și când ajunse în marginea ruinelor luă precauții ca să-și ascundă zgomotul pașilor.

El știa că doamna de Laurens venise la întâlnire și că Malou, zis Bonet-Verde veghea, ascuns în vreun colț.

Se strecură binișor pe după un zid și începu să cerceteze locurile.

La cincizeci de pași mai departe doamna de Laurens se plimba încet și se oprea din când în când ca să se uite spre partea luminată. În locul unde se isprăvea plimbarea ei Otto vedea o formă neagră, pe jumătate ascunsă în dărâmături și care ținea în mână un obiect ce scânteia la lumină. Negreșit era țeavă de pușcă.

Otto luă de la brâu o pereche de pistoale și le încarcă.

Tocmai când isprăvi, zări aproape de el, după același zid, un om pe care nu se aștepta să-l vadă.

Omul acesta se ținea cu amândouă mâinile de piatră și părea frânt de oboseală.

Multă vreme nu putu Otto să-i vadă bine fața, pentru că sta în umbră. Dar în cele din urmă îl cunoscuse, era agentul de schimb, domnul de Laurens.

Se apropie de el și-i atinse cu degetul pe umăr.

De Laurens tresări și întoarse capul.

— Nu te speria, zise Otto cu o voce dulce ca a unui frate, un secret, surprins de mine rămâne tot secret, pentru că abia mă pot socoti printre cei vii... Te compătimesc, domnule de Laurens și aș vrea să te ajut.

— Nu te cunosc, îngână agentul de schimb, uitându-se mirat la el.

— Eu însă te cunosc, răspunse bastardul lui Bluthaupt, te plâng și te slujesc după cum plâng și slujesc pe toate victimele acelei femei.

Laurens lăsă capul în jos.

Otto întinse degetul spre Sara care se plimba nerăbdătoare.

Domnul de Laurens zise fără să ridice capul :

— Sunt prea bolnav ! parcă am o pânză pe ochi. Nu cred să fie ea.

Lui Otto i se strânse inima de milă.

— Ea este, răspunse el, fata mai mare a lui Moise de Geldberg.

Și fiindcă auzi pe agentul de schimb gemând, zise :

— O iubești mult, domnule de Laurens ?

Acesta nu răspunse dar ridică încet capul și i se văzură două lacrimi pe obraz.

Se făcu tăcere.

— Ascultă-mă, zise bastardul lui Bluthaupt, de când ai plecat din Paris eu sunt, ca și șeful casei de Geldberg. A trebuit să mă ocup de afacerile dumitale... De multă vreme mă ocup de dumneata, domnule. Ți-am ridicat iar creditul și de acum încolo ești tot așa de bogat ca și altă dată.

De Laurens se apucă cu mâinile de piatră și răspunse mâhnit :

— Ce-mi pasă de asta ?

Pe urmă îndreptându-se deodată :

— Nu pe el îl zăresc acolo ?

— Pe cine ? întrebă Otto.

— Pe acel care trebuie să vină...

Agentul de schimb băgă mâna în sân și strânse mânerul unui pumnal.

Otto își încrucișă brațele pe piept. Măsura mizeria adâncă a acestui om.

— Pe el vrei dar să te răzbuni ? zise el. Dar este un copil !... Și el a căzut ca oricare copil de vârsta lui în cursele acelei femei.

— Îl iubește ! zise Leon de Laurens.

— Îl iubește ! repetă amarnic Otto. Ah ! n-o cunoști dar întreagă ?... Ascultă-mă pe mine, pentru că mai este poate vreme să te vindecii... Pasiunea dumitale a rezistat viciului, crimei poate ; dar ai văzut-o așa cum este, mănjită, rușinată, infamă ?

— Taci ! o iubesc ! Îți spun c-o iubesc ! zise agentul de schimb tăindu-i vorba.

Otto îi luă amândouă mâinile și i le strânse într-ale lui.

— Să mă ascuți, îi zise el, chiar de ar trebui să te silesc, o să mă ascuți.

Dar Laurens se zbătu o clipă, pe urmă nu mai făcu nici o mișcare.

Otto vorbi. În momentul acesta debordă toată elocința lui.

El lua viața acestei femei din zilele tinereții ei și o arunca, despuiată, sub ochii domnului de Laurens.

Acesta din urmă sufla greu și își cerea iertare. Otto însă făcea ca doctorii aceia care taie în carne vie și dureroasă ca să învingă un rău învechit.

Îi scotea Sarei veșmîntul său de frumusețe incomparabilă. Îi smulgea câte unul farmecele ei amăgitoare ; îi despuia sufletul și arăta cu un deget nehotărât corupția hidoasei care nu se mai ascundea în spatele vălului amăgitor al unui zâmbet de sfântă.

Așa ceva îți făcea groază, rușine și dezgust !

După ce isprăvi, lăsă pe Laurens din brațe.

— Ei bine ! tot o mai iubești ? îl întrebă el.

Agentul de schimb își acoperi obrazul cu mâinile.

— Nu știu... Dumnezeu ! Dumnezeu ! Cum aş vrea să mor ! ... murmură el suspinând.

Franz nu venea. Sara bătea din picior. Malou începuse să se plictisească la postul său și şuiera Larifla, melodia sa favorită.

Dinspre câmpie se auzi un zgomot tot mereu crescând. Ceva trecu repede ca o săgeată, de-a lungul căii luminate.

Pe urmă zgomotul ajunse de nesuportat. Căinii și caii se năpustiră pe urmele cuiva, care era cerbul gonit.

Bietul animal părea că merge blând un drum hotărât. Odată afară din desiș nu mai cutezase să se întoarcă. Îndoita linie de luminație îi era o barieră peste care nu putea trece.

Mergea prin mijlocul drumului, cu picioarele îndoite și cu coarneau pe spate. Lumina aceasta neobișnuită, în dosul căreia vedea întunericul adânc, îi înșela instinctul.

Căinii vânau de minune. Pichierii manevrau cum trebuie.

Era o partidă minunată !

Cavalerul trecu în fuga calului.

Se putu auzi vocea tânărului Abel de Geldberg care înșira unul după altul toți termenii de vânătoare pe care-i învățase pe dinafară.

Pe urmă lătratul câinilor se stinse cu încetul.

Se mai auziră câteva acorduri de trâmbiță, slăbite.

Pe urmă tăcere.

XVI

DOUA ÎMPUȘCATURI

De o jumătate de ceas stătea vicontesa d'Audemler în marginea prăpastiei Iadului, împreună cu Friz, fostul curier al lui Bluthaupt.

Friz avea o ploscă mare din care bea din când în când.

Era beat deja.

Vicontesa era palidă ca o moartă.

— Ascultă dar, pentru că vrei să știi ! zise Friz cu o voce surdă ! Să știi că pe cât mai mult îmi ușurez conștiința cu atât voi spune de mai multe ori ! Vor să mă facă să ucid un copil care seamănă leit cu portretul conților... Nu numai odată l-am luat la ochi în pădure... Știu eu de ce n-am tras !

— Dar Raymond d'Audemer ? zise vicontesa.

— Raymond d'Audemer ? Era un bărbat frumos ! Îmi aduc aminte de el ! A venit în castelul de Rothe ca să se însoare cu fiica domnului conte Ulrich, grațioasa contesă Elena... Ah ! ah ! ce voioși erau ei pe atunci ! Pentru ce o mai fi trăind bietul Fritz dacă stăpânii lui au murit !

Mai trase o dușcă de rachiu. Vicontesa zise iar :

— Pentru numele lui Dumnezeu, te rog să-mi spui cum îl cheamă pe ucigaș.

Friz se uită împrejur îngrijorat.

Toată partea asta a muntelui era întunecată, dar, printre crengile despuiate de frunze care se încurcau în marginea Iadului, se vedea drumul curmeziș al Heidelbergului foarte luminat.

Cu ochi buni s-ar fi putut deosbi în fundul pânziei aceleia mari, două persoane care vorbeau, una lângă alta : un tânăr și o tânără.

Însă, nici Friz, nici vicontesa nu puteau băga de seamă așa ceva.

— Vorbește mai încet ! zicea fostul servitor al lui Bluthaupt. Dacă ai ști cum se aude după copacii ăștia ! Vezi molidul acela mare ! Parcă l-a trăsнит Dumnezeu în

locul acela după cum m-a blestemat pe mine ! Îi cad cren-
gile una câte una pentru că a fost martorul crimei...

Eram acolo, după el, și tremuram... Calul lui Raymond
d'Audemmer se opri chiar în locul unde ne aflam acum.

Vicontesa făcu un pas înapoi îngrozită.

— Acela pe care-l cheamă cavalerul de Reinhold mer-
gea înapoia vicontelui... zise Fritz

— Așadar e adevărat ! zise doamna d'Audemmer tăin-
du-i vorba.

Fritz mai înghiți o gură de rachiu :

— Pe atunci îl chema Regnault, zise Fritz.

Împinse calul, calul sări. Auzi un țipăt... Țipătul acela
care a făcut din mine un blestemat ! Dar eu nu vreau să
omor pe copil, pentru că este leit conșii.

Vicontesa îngenuchează în marginea iadului. Se ruga.

După ce isprăvi, vru să mai întrebe. Fritz dormea
întins pe spate în iarba rece.

Vicontesa, galbenă ca o statuie, se urcă iar pe cal și
coborî muntele.

Hans Dorn veghea la postul lui.

Auzi o voce obosită care-l chema pe nume în partea
dinspre drumul pieziș.

Hans se duse în partea aceea și numaidecât dădu cu
ochii de tânărul său vecin din piața Rotondei, de Jean
Regnault care venea fuga, fără pălărie pe cap. Obrazul
și fruntea-i erau acoperite de sudoare.

— Hans Dorn !... domnule Hans Dorn, unde ești ? strigă
el.

Hans se arătă. Jean se rezemă de un copac să nu cadă.
Abia sufla.

— Vino iute ! zise el. O ! vino iute ! O să-l omoare
Johann !

— Pe cine ? întrebă Hans înfiorat !

— Pe domnul Franz ! O ! vino repede.

Hans Dorn se repezi, dar după câțiva pași se opri și
se uită mâhnit împrejur.

— Mi s-a zis să rămân aici ! Dacă cumva o fi o nouă
cursă ? murmură el.

Jean îl trăgea de haine.

— Vino odată ! zise el. Bietul tânăr nu știe ce-l așteaptă și vorbește de dragoste în fundul găurii Iadului ! Johann suie muntele și când o ajunge în marginea prăpastiei ! Să te ierte Dumnezeu atunci, domnule Hans... pentru că dumneata nu vrei să te grăbești !

Hans mergea, însă încet. Se uita cu neîncredere la flașnetar.

— Nu vrei să mă crezi ? zise acesta. Dumnezeule ! cum să te fac să crezi ? Ești tatăl Gertrudei pe care o iubesc ! Ah ! dacă aș fi avut o pușcă, n-aș fi venit la dumneata ! Însă eram singur și fără arme... Mi-am adus aminte că te-am văzut adineauri trecând pe drumul care taie șoseaua, cu un cal de căpăstru... Am venit în fuga mare. Te-am găsit... și dumneata nu vrei să scapi pe domnul Franz !

— Mergi înainte ! zise Hans Dorn punându-și pușca pe umăr.

Flașnetarul se repezi înainte pe poteca pe care fusese doamna d'Audemer călare ca să se ducă în vârful muntelui.

Drumul era greu. Hans Dorn și el fugeau cât puteau.

Jean fugea mai înainte pentru că anii îngreunaseră pasul părintelui Gertrudei.

Jean zicea :

— O să ajungem poate la vreme... Johann se postase deocamdată în drumul curmeziș, însă i-a fost frică de lumini, și l-am văzut atunci suind pe panta muntelui... Drumul este foarte anevoios și el umblă încet ca să nu facă zgomot... Dar grăbește-te, domnule Dorn, pentru numele lui Dumnezeu !

Hans se grăbea din răspuțeri, mergea cocoșat și suind coasta cu focul unui tânăr. Atât numai că nu mai avea mlădirirea de la douăzeci de ani.

Flașnetarul tot mai mult se depărta. Jean se opri.

— Ascultă-mă, zise el în sfârșit, dă-mi pușca dumitale. Sosesec mai înainte...

— Voi sosi mai înaintea ta ! zise Hans Dorn cu o ultimă sforțare.

Adevărul este că o clipă apucă înaintea lui John, dar nu mai putu sufla și fu obligat să-și cumpăteze mersul.

— Dă-mi pușca ! repetă Jean — cine știe câte secunde ne mai rămân.

Hans Dorn întinse arma pe care flașnetarul o și luă. Jean se puse mai tare pe fugă ca și cum ar fi primit o impulsie nouă și în scurtă vreme depărtarea era mare între el și Hans.

Hans Dorn văzu că de acum încolo toată speranța de scăpare era numai în tânărl.

— Jean — strigă el de departe, curaj, copilul meu ! Dacă-l scapi îți jur pe Dumnezeu că Gertruda este a ta !

Jean se năpusti înainte cu iuțeala unei păsări când auzi vorbele acestea.

După cum am mai spus, gaura Iadului de la Bluthaupt se deschidea în vârful unui șes de oarecare întindere și tocmai în mijlocul unei alei lungi de molid.

Când ajunse Hans în capul aleii, Jean era departe.

Hans Dorn mergea mereu.

Pe la mijlocul aleii se opri scurt în loc pentru că auzise o detunătură de pușcă.

Lumina de la ieșirea glonțului îi arată, în marginea Iadului, un grup de doi oameni, amândoi înarmați, și și amândoi cu pușca la ochi.

Unul, care sta în picioare, lăsă țeava puștii spre adâncul prăpastiei ; celălalt, care sta în genunchi, părea că ochește la cap pe tovarășul său.

Lumina ținu câteva clipe, apoi nu se mai văzu nimic.

Însă numai pentru că peste o clipă să se vadă iar, căci se făcu o a doua lumină, produsă de glonțul omului în genunchi.

Peste o clipă Jean Regnault venea cât putea de iute cu pușca în sus.

Franz și Denisse vorbeau de o jumătate de ceas în adâncul Iadului. Acolo își dăduseră ei întâlnire la bal.

De multă vreme nu se văzuseră astfel amândoi, și erau nespuse de fericiți.

Vorbeau de speranțele și de temerile lor.

Marginile pâlniei și stâncile surpate îi fereau împotriva oricărei lumini. Vânătoarea ar fi putut trece pe lângă ei fără să-i zărească.

De sus, dimpotrivă, erau foarte bine văzuți pe la spate. Și desigur, că și dacă s-ar fi temut de ceva, nu se așteptau la nimic din partea asta.

Ședeau acolo, mână în mână, zâmbind unul altuia, muți de dragoste și de fericire.

Întâiul glonț răsună de pe buza prăpastiei. Un glonț șuieră între capul lui Franz și capul Denisei.

Capetele celor doi erau foarte aproape unul de altul, pentru că părul lor blond se atingeau...

Franz sări drept în picioare. Denise dădu un țipăt de spaimă.

În clipa asta răsună al doilea glonț, amplificat de ecourile Iadului.

Dar de astă dată nu șuieră nici un glonț pe la urechile celor doi îndrăgostiți; însă se făcu un zgomot mare în buroiunile care creșteau pe pereții prăpastiei.

La picioarele lui Franz căzu o masă inertă și grea.

Era cadavrul lui Johann, cărciumarul Girafei din târgul Templului.

XVII

DUPĂ VÂNĂTOARE

Era aproape miezul nopții.

Vânătoarea continua, însă era pe sfârșite, pentru că se auzise sunându-se „ieșirea din apă“, în partea dinspre eleșteu.

Doamna de Laurens sta singură în marele salon al castelului. Era tot în costumul de amazoană, și ședea lângă foc, pe o canapea antică unde dispărea aproape cu totul grațiosul său corp.

Se uita la focul care ardea în cămin.

Intră un fecior.

— Doamna a sunat ? întrebă el.

— Da, răspunse Sara, când s-or întoarce de la vânătoare domnii Reinhold, Mira și Van Praet să le spui că eu sunt în salon.

Feciorul ieși.

Sara căzu iar pe gânduri mâhnită.

Din când în când se uita cu nerăbdare la ceas.

Cam peste un sfert de ceas auzi poarta scârțâind.

Se ridică iute și alergă la fereastră.

Erau cei trei asociați ai lui Geldberg.

Se dădură jos de pe cai și străbătură curtea.

Vorbeau cu aprindere.

După gesturile pe care le făcea Reinhold, se ghicea că le spuneă tovarășilor săi o noutate minunată.

Sara ridică din umeri cu ciudă și se trânti iar pe canapea.

Peste o clipă intrată toți trei.

— Frumoasă doamnă, zise Reinhold care mergea înainte, vreau să fiu cel dintâi care să-ți vestesc marea noutate !

— Victorie ! Victorie !... zise Van Praet intrând și el.

Micuța se uită la el cu un ochi rece și descurajat.

— Bucură-te, frumoasă doamnă, zise iar Reinhold.

S-a sfârșit orice piedică pentru noi. Ai auzit cele două focuri de pușcă pe munte ?

— Gloanțele puștilor acelea, zise Reinhold, făceau pentru noi de o sută de ori mai mult greutatea lor în aur... Nu mai avem să ne temem de nimic, doamnă... Franz doarme colo, în fundul Iadului de la Bluthaupt !

Asociații își frecau mâinile de bucurie.

— N-a fost ușor lucru ! zise Fabricius Van Praet.

— Începusem să cred că n-o să mai ajungem niciodată la liman ! zise doctorul.

Sara avu un zâmbet amar și disprețuitor.

— Păstrați-vă triumful pentru o ocazie mai bună, zise ea. Franz doarme liniștit și foarte sănătos în patul lui în ceasul acesta.

Mira și Van Praet își pierdură bucuria.

Reinhold încercă să râdă.

— Hei ! doamnă, să nu-mi spui mie astfel de vorbe ! Mai c-aș putea să-ți afirm că am fost martor la tot ce

s-a petrecut... Mă plimbam pe șoseaua Heidelberangului pe la ora zece, când am întâlnit pe Johan care m-a făcut să mă dau jos de pe cal ca să-mi arate un lucru destul de curios, dar care deocamdată nu m-a încântat... Și zău lucrul acela nu era altceva decât domnișora d' Audemer care vorbea cu Franz.

I-am zis lui Johann: „Eu mă depărtez și tu să faci ce știi“.

„Drumul era luminat ca ziua. Johann s-a cocoțat până în vârful iadului, ca să-și asigure un loc de retragere sigur în caz de primejdie.

Peste zece minute am auzit două detunături de pușcă și am alergat în galop.

Am găsit toate luminile stinse pe drum, dimprejurul prăpastiei și am priceput îndată că asta era isprava lui Iohann.

Am împins calul chiar până în locul unde văzusem pe domnișoara d' Audemer cu micuțul Franz.

Cavalerul zise aceste din urmă vorbe cu acel ton absolut care nu admite nici o replică.

Doamna de Laurens îl lăsase să vorbească până la capăt fără să-l întrerupă.

— Și ți-ai dat osteneala să descaleci și să te uiți la cadavru ? zise ea.

— Ar fi fost primejdios, răspunse cavalerul, s-ar fi putut întâmpla să mă prindă cineva...

— Rău ai făcut, domnule de Reinhold ! Căci în felul acesta n-ai fi simțit mâhnirea pe care ți-o pricinuiesc acum eu... Cadavrul culcat în fundul iadului nu poate fi decât al lui Johann, bunul dumitale prieten.

— Cum poți să știi ?

— Am întâlnit adineauri la grila castelului pe Franz și pe domnișoara Denisse d' Audemer întorcându-se împreună.

— Să fie cu putință ? îngână cavalerul.

— Am văzut ! răspunse rece doamna de Laurens.

Se făcu tăcere. Sara se înfunda tot mai mult în canapea și nu-și lua ochii de la foc.

Celor trei asociați li se lungise obrazul.

Reinhold nu mai zicea nimic.

— Dar atunci am putea să fim prieduți ! murmură în sfârșit Van Praet.

— Așa cred și eu, zise Sara.

Pe urmă, ridicându-se încet, zise :

— Mai cu seamă că în ceasul de față Franz știe poate numele tatălui său și interesul ce avem noi ca să-l pierdem.

Cei trei asociați lăsară capul în jos, și nici unul nu găsi puterea să zică ceva.

— Nu v-am spus încă totul, zise iar Sara. N-ați băgat de seamă pe espalanadă, în fața castelului, grupuri numeroase care vorbesc încet și care se uită la vechile noastre turnuri pronunțând vorbe misterioase ?

— Nu prea este amenințător lucrul acesta, zise Reinhold sunt țărani care așteaptă întoarcerea vânătorii. Ei se uită în vârful turnului de pază. Privesc lumina care arde acolo și-și zic că sufletul lui Bluthaupt are să renască...

-- Toate acestea sunt nebunii ! mormăi cavalerul.

-- Ba nu, domnule, sunt lucruri foarte serioase ! Fii sigur ca a ațâțat cineva spiritul increzător al acestor bieți oameni... Omul acela căruia noi îi zicem baronul de Rodach nu și-a pierdut în zadar ceasurile pe care le-a petrecut în preajma castelului lui Bluthaupt. Noi suntem înfășurați într-o plasă unde vom pieri cu toții pînă la cel din urmă dacă nu vom izbuti s-o sfâșiem !

Asociații nu se osteneau să-și ascundă frica.

Sara singură era liniștită și rece.

În clipa asta se putea vedea câtă putere era în sufletul acesta pierdut.

— Dar bine .. Ce trebuie făcut ? zise Van Praet.

Sara se sculă drept în sus.

Talia sa subțirică părea că ia proporții. Era frumoasă și demnă ca reginele acelea pe care tragedia antică ni le arată revoltându-se împotriva zeilor.

— Trebuie să biruim ! zise ea cu o voce răsunătoare. Știm unde ne sunt vrăjmașii... Lumina aceea pe care țăranii superstițioși o iau drept sufletul lui Bluthaupt, este lampa care arde în camera baronului de Rodach, Otto bastardul, și poate chiar și frații săi... Ei sunt închiși în ca-

mera aceea strâmtă și fără ieșire... Dacă s-ar da foc etajului al doilea al turnului, ar pieri fără să lase urme.

— E adevărat ! zise doctorul.

— În vremea asta, zise iar doamna de Laurens, noi ne-am duce în camera lui Franz, pentru că nu mai avem vreme să ne încredințăm pe mâini străine. Franz doarme... Toți vrăjmașii noștri ar pieri deodată !

Asociații nu știau ce să zică.

Sara se uită cu dispreț la ei.

— Vă trebuie un om, nu e așa ? zise ea, care să o ia înainte și să lovească ? Ei bine, haidem să căutăm pe ungurul Ianos !

Ieșiră toți din salon. Doctorul, Van Praet și Reinhold mergeau cu capul în jos.

— Pitois și Malou trebuie să se fi întors, zise Sara cavalerului. Du-te de-i caută, domnule de Reinhold, căci o să avem nevoie de ajutorul lor.

Reinhold se duse.

Micuța și ceilalți doi asociați își văzură de drum înainte.

Mai toate slugile castelului plecaseră la vânătoare. Prin lungile coridoare nu era nimeni.

Sara și-cu tovarășii săi găsiră pe ungurul Georgy înarmat până în dinți, păzind în partea de jos a scării tunelului de pază.

— Doamne Ianoș, îi zise Sara, deasupra noastră a tuturor atârnă o amenințare grozavă ! Omul pe care-l aștepți n-are să coboare. De ce nu te-ai duce după el în cameră ?

Ungurul se roși.

— M-am suit nu numai odată până la ușa aceea blestemată, răspunse el rușinat. Eu însă nu știu să mă bat decât cu bărbați și cine știe ce este în vârful turnului ?

Sara își surâse vorbele după cunoștința perfectă ce avea despre caracterul lui Ianoș.

— Să cred oare că domnului Ianoș i-a fost frică ! zise ea.

Ungurul încruntă sprânceana, însă nu răspunse.

— Asta mă face să mă tem de serviciul pe care ve-neam să ți-l cerem, domnule Ianoș, pentru că este primejdie... zise doamna de Laurens.

Ungurul ridică încet capul.

— Sunt gata, răspunse el. Trebuie să mă bat împotriva a doi oameni deodată ?

— Poate... răspunse Sara. Ești înarmat. Acel tânăr Franz pe care odinioară îl disprețuiai a găsit puternici apăsători.

— Du-mă și arată-mi adevrsarii ! zise Ianoș tăindu-i vorba.

Tocmai sosea Reinhold cu Pitois și cu Malou, amândoi cu pușca pe umăr.

— Suiți-vă pe aici... le zise Sara arătând scara turnului de pază.

Pe urmă îi zise ungurului :

— Ceea ce avem noi de făcut este mai prejos de vitejia dumitale, domnule Ianoș. Rămâi aici. N-ai să mă aștepți multă vreme !

Hoții o luară înainte pe scară și Sara după ei.

Mira, Van Praet și Reinhold parcă nu prea știau dacă trebuie să rămână sau să se ducă după ea.

Sara se întoarse spre ei și le zise :

— N-am nevoie de dumneavoastră... Pe cînd eu voi lucra acolo sus, procurați-vă arme.

Malou și Pitois se opriră după ordinul său în scara turnului, la catul care preceda laboratorul bătrânului Gunther.

Micuța nu improviza nicidecum ceea ce făcea în momentul acela.

De două ceasuri părăsise locul de întâlnire pe care i-l hotărîse lui Franz. Avusese vreme să se gândească și să se pregătească.

Catul era locuit de vreun oaspete al lui Geldberg care desigur că în momentul acela negreșit că era dus la vânătoare. Micuța luase cheia. Deschise ușa și vîră înăuntru pe cei doi tovarăși ai săi.

— Sunteți oameni devotați ? zise ea uitându-se repede prin cameră.

— Mi se pare ! răspunse Malou.

— Când ați intrat în castel ați văzut lumina aceea care strălucește în vârful foisorului de pază ?

— Mai e vorbă ! răspunse Pitois. Pe esplanadă sunt vreo douăzeci de gură-cască. Ei spun că acolo sus este vreun vrăjitor... Cu toate acestea nu se aude nimeni !

Sara trase cu urechea câteva secunde.

— Nu se aude nimic, zise ea. Este adevărat... dar sunt sigură că e cinvea acolo. Poate chiar că sunt mai multe persoane și sunt oameni care ne încurcă.

— Știut lucru ! zise Malou. Se zice însă că n-ar fi bine să spargă cinvea ușa...

— Să vedem, zise Sara, n-aș vrea dragii mei, să vă bag în primjdie, dar nu s-ar putea ocoli greutatea ? Bunăoară dacă s-ar aprinde camera aceasta !

— Minunat ! zise Pitois. Zidurile sunt de piatră. S-ar face o gaură și apoi să vezi !

— Vorba e că s-ar afuma ei acolo sus fără multe stricăciuni ! zise Pitois.

— Și v-ați simți în stare ? începu doamna de Laurens.

— Haida de ! ziseră într-un glas amândoi hoții ca și cum îndoiala acesata i-ar fi supărat rău.

Pe urmă Bonet Verde zise :

— Am mai pus noi focuri. Dihorul se pricepe la astfel de lucruri, cuconiță...

Sara se îngînfă.

— Dar trebuie să se plătească așa ceva, zise el.

— Vi se va da îndoit decât vi s-a făgăduit pentru tot drumul, răspunse Micuța.

— Atunci, merge ! zise Malou care desfăcu patul într-o clipă și aruncă salteaua în mijlocul camerei.

— Iată combustibilul necesar ! zise dânsul. Asta-i tot frumoasă doamnă ?

— Nu, răspunse Sara. După ce veți da foc să închi-deți ușa și să stați pe scară cu puștile încărcate... Cum o ieși cinvea din odaie să săriți...

— Să-i aducem jos ? zise Malou.

Sara făcu un semn afirmativ.

— Și să aveți grijă să strigați „hoții“ cât veți putea de tare.

Cei doi mușterii ai celor Patru Feciori Aymon înce-pură să râdă cu hohot.

— În felul acesta, ziseră ei, o să se creadă că hoții de sus au pus focul ! foarte frumoasă ticluire, nu-i vorbă,

cuconiță, pentru o tânără ca dumneata care nu ești de meserie !

— Haide Dihorule, fătul meu, la lucru !

Pânza saltelei fu ruptă și umplutura fu grămădită, lângă pat.

Sara coborâ scara.

În coridor se întâlni cu asociații lui Geldeberg. Reinhold, Mira și Van Praet luaseră săbii.

Se cam gândea Sara că ei n-or să aibă vreme să se slujească de ele ; aici trebuia pumnalul. Trebuia însă să facă pe Ianoș să creadă că era iminentă o bătaie.

Pentru că era nevoie de ungur ca să meargă înainte și să dea puțin curaj celor trei asociați.

— Veniți, vă arăt eu drmul, le zise Sara.

Și într-adevăr ea și apucă înainte.

Suiră fără zgomot scara care ducea la camera lui Franz.

Sara deschise ușa cu băgare de seamă, pe urmă se dădu într-o parte ca să lase pe tovarășii săi să intre.

Ungurul însă era primul, cu un pumnal în mână. Înapoia lui veneau ceilalți trei asociați ai lui Geldberg, bine înarmați cu săbii.

Sara trecu pragul după ei, întocmai ca șefii care închid marșul ca să taie drumul fugarilor.

Camera lui Franz era luminată de o lampă pe care negreșit că uitase s-o stingă, mai înainte de a se culca, și care ardea pe cămin.

Lumina răspîndită de lampă făcea să se vadă lucrurile destul de bine. Se vedeau mobile antice ; cele două armături de fier în dreapta și în stânga ușii, și în fundul camerei, marele pat cu galerie, înconjurat cu perdelele sale închise.

Ianoș se uită împrejurul camerei, mai mult ca să caute pe vrăjmașul cu care să se lupte decât ca să-i cunoască detaliile.

Însă când dădu cu ochii de armăturile de fier, tresări și făcu un pas înapoi.

— Aici este ? zise el cu un fel de groază.

Mira, Reinhold și Van Praet tăcură. Erau galbeni și tremurau.

Asociații recunoscură dintr-o aruncătură de ochi camera omorului în care nu mai călcase de douăzeci de ani.

Ianoș se uită la ușă ca și cum s-ar fi gândit să fugă. Era slab împotriva funebrelor amintiri care-i asaltau.

Însă în drum întâlni privirea rece și strașnică a doamnei de Laurens.

Rămase pironit.

— Ei bine ? zise Sara.

Ungurul nu se mișcă din loc.

Sara înaintă spre el și-l strânse de braț cu puterea unui bărbat.

— Ți e frică ? zise ea cu o voce stridentă.

Ianoș nu deschise gura.

— Sunt douăzeci de ani de când în noaptea aceea, mi-a mai zis cineva : „Ți e frică ?“ Am venit până în locul acesta unde stau acum cu piciorul... și sabia unui om se încrucișă cu sabia mea... zise Ianoș vorbind singur.

Sara făcu un gest de supărare și întorcându-se spre cei trei asociați :

— Dar dumneavoastră ? le zise.

Nimeni nu răspunse.

Sara smulse pumnalul din mâna stângă a lui Reinhold.

— Lași ! lași ! lași ! zise ea de trei ori. Va să zică aici numai eu am inimă de bărbat ?

Se repezi la pat cu pumnalul în mână.

Ungurul se roși ca focul.

Zise numai două vorbe :

— Înapoi femeie !

Pe urmă se repezi la pat cu tulburare și desfăcu perdelele.

Brațul său, ridicat ca să lovească, căzu ca paralizat de-a lungul corpului, pe când în aceeași clipă ceilalți asociați și chiar Micuța, dădură un țipăt de groază.

Era ceva ciudat și care trebuia într-adevăr să umple inima de frică.

Înainte patului lui Franz asociații lui Geldberg vedeau odată aceea arătare teribilă de acum douăzeci de ani, în același loc, lângă leagănul fiului contesei Margareta :

Trei oameni, voinici ca niște atleți, îmbrăcați cu mantale lungi roșii și cu sabia goală în mână.

De astă dată însă aveau capetele descoperite.

Erau trei obrazuri nobile, mândre și grave, trei obrazuri care așa de tare semănau unul cu altul, încât nu te puteai uita la ei fără să te crezi jucăria unei iluzii.

Nici unul nu făcea nici o mișcare. Purtau sus frumusețea senină a frunților lor de viteji și priveau în față pe ucigași.

În spatele lor, în umbră, se zărea fața tânără și grațioasă a lui Franz, care zâmbea adormit.

Întâia mișcare a lui Reinhold, a lui Van Praet și a lui Mira fuse ca să fugă. Însă ușa se închisese în spatele lor și Hans Dorn păzea, în picioare, în prag.

În același timp prin ușa de la paraclisul contesei Margareta, care era deschisă pe jumătate, vedeau figurile lui Herman și a celorlalți nemți din Templu.

Unul din oamenii în roșu se dădu jos de pe estrada de dinaintea patului și făcu un pas spre ungar :

— Ianoș Georgyi, zise el cu o voce întunecată și încet, îți făgăduiesc că o să găsești aici pe omul pe care-l căutai... Azvârle pumnalul pe care-l ții în mână și trage-ți spada ! Eu sunt fiul lui Ulrich de Bluthaupt !

XVIII

DREPTATEA LUI BLUTHAUPT

În vechile candelabre de pe cămin se puseseră facke. O lumină roșiatică și intensă lumina cele mai mici colțuri ale camerei lui Franz.

Fusese o luptă groaznică. Patru cadavre erau culcate pe jos. Reinhold, Van Praet și Mira zăceau scăldați în sânge.

Ungurul căzuse pe spate, și ochii săi holbați, păreau că amenință încă. Sabia lui Otto rămăsese în pieptul său...

Acolo nu mai era decât un singur bastard al lui Bluthaupt, acel care își da numele de baron de Rodach.

Însă ușa peralisului sta tot deschisă, și se putea ghici că ceilalți nu erau departe.

Franz se deșteptase din somn tresărind de zgomotul bătăii. Sta rezemat în cot și se uita încremenit ba la silueta cea mare a lui Otto, pe care o vedea în spate, ba la cele patru cadavre întinse jos.

Doamna de Laurens căzuse pe un fotoliu. Era galbenă. Fruntea i se încrețise, însă nu lăsase capul în jos.

În sapte, sora sa Esthera își ascundea obrazul ca să nu vadă sângele.

Lângă ușă tânărul Abel, rezemat de zid și cu ochii ieșiți din cap, sta parcă fusese trăznit acolo.

Într-un colț, bătrânul Moise, mai mult mort de frică, sta ghemuit. Nu cuteza nici să miște nici să răsuflă. Se auzea cum îi clănțăneau dinții.

Aceste trei persoane nu veniseră aici de bună voie, și mesagerii care-i căutase și-i adunase stăteau în picioare lângă fiecare din ei.

Erau nemții din Templu.

În cameră era tăcere. Nimeni nu se mișca. Otto sta cu brațele încrucișate pe piept, în fața ungurului biruit.

Când deschise el gura, fiecare ascultă înfiorat, într-atât de mult îl simțeau de stăpân.

— Încă nu este destulă lume aici, zise el. Să se aducă vicontesa d'Audemer, fiul său și fiica sa.

Un om ieși.

— Să vină, mai zise baronul de Rodach, și acei bieți oameni din Templu, doamna Regnault și copii săi... Trebuie să fie în castel... Hans ne-a dat de știre...

Un alt mesager ieși.

— Să se ducă cineva, zise iar Otto, în apartamentul doamnei de Laurens; este acolo o copilă care trece drept fata slujnicei sale și al cărui loc este aici, între noi.

Sara nu mai putea îngălbeni.

Când vru să iasă și al treilea mesager, Rodach îl chemă înapoi cu un semn și-i șopti câteva vorbe. Sarei i se păru că aude numele soțului său.

Peste câteva minute veniră pe rând toți câți mai fuseseră chemați.

Ori de câte ori se deschidea ușa se auzea câte un țipăt de mirare ori de groază. Pe urmă se făcu iar tăcere în cameră, pentru că fiecare nou intrat rămânea mut de groază.

Veni familia d'Audemer, Regnault, fata lui Hans Dorn, și mica Nona pe care o ducea de mână țăranul Gottlieb.

Toată lumea se dădu la o parte, cât mai departe de cadavre.

Numai mama Regnault veni de îngenunche plângând lângă fiul său.

Puse mâna pe inima cavalerului. Nu-i mai bătea. Suspină. Sărută fruntea mortului și rămase nemișcată în mijlocul camerei, fără să poată zice o vorbă.

Ceilalați așteptau : nimeni nu cuteza să întrebe nici să plângă.

Franz se întreba încă dacă nu cumva ce vedea el era cel mai bizar vis al său.

Baronul începu să vorbească :

— Sunt douăzeci de ani, zise el, de când oamenii aceștia care sunt morți acum au asasinat o întreagă familie de nobili : pe Ulrich de Bluthaupt, pe Gunther de Bluthaupt și pe soția sa contesa Maragareta... Este aici de față un al cincilea vinovat care mă ascultă și care ar putea spune dacă eu spun adevărul ori minciuni.

Bătrânul Moise împreună mâinile ca și cum ar fi vrut să ceară iertare și zise :

— Doamne ! Doamne ! Era pentru bieții copiii mei !

— Pumnalul ucigașilor, zise Rodach, se opri în fața unui leagăn în care dormea cel din urmă moștenitor al lui Bluthaupt.

Copilul lui Gunther și al Margaretei a fost salvat.

Contesa Elena, frații dumitale, aveau să răzbune trei crime. Ei însă iau cerul de martor că nu răzbunarea le-a condus spada.

Arăta cu degetul cadavrele celor patru asociați.

— Câtă vreme ar fi trăit oamenii aceștia, zise el, ar fi rămas o amenințare pe capul celui de pe urmă conte, domnul nostru. Bastrazii lui Ulrich au stat în multe rân-

duri între pieptul lui și moarte... Însă cine știe dacă bastarzii lui Ulrich or mai trăi multă vreme? Trebuia ca Gunther de Bluthaupt să poată merge în viață, fără să se găsească nici o piedică înaintea oricărui pas al său!

Franz asculta.

Asistenții își țineau suflarea.

Estera și Abel țineau capul în jos. Sara încerca să aibă o atitudine de sfidare.

Jean Regnault căscase ochii; Denisse începea să prieapă.

Geignolet ghemuit lângă mama lui, sta cu gâtul întins ca să vadă mai de aproape cadavrele și mormăia:

— Oh! oh! patru deodată! Și este și domnul cu peruca.

Nono, mica Galifarda, se uita la Sara pe furiș.

Afară de vocea bastardului nu se auzeau în cameră decât suspinele mamei Regnault, care se ruga pentru fiu-său.

— Dar... murmură vicontesa, dumneata știi unde este fiul surorii mele?

— Știu, răspunse baronul, și de douăzeci de ani frații mei și eu vegheam asupra lui.

Dreptatea omenească este uneori neputincioasă. Dacă este o crimă că am vrut s-o facem pe ea divină. Dumnezeu să ne judece!

Accea ce am făcut, frații mei și eu, am făcut-o cu chibzuială și cu voință... Gropile acestor oameni sunt săpate mai dinainte sub capelă...

Se întoarse spre patul lui Franz care era culcat îmbrăcat sub plapumă.

— Ridică-te Gunther de Bluthaupt! îi zise el.

Afară și în restul castelului era zgomot mare.

Afară, țărani adunați pe esplanadă priveau, încă de la începutul nopții, într-o așteptare superstițioasă, lumina aceea care strălucea la fereastra vechiului laborator al contelui Gunther, în vârful turnului de pază.

Doamna de Laurens ghicise bine. Prin țară se răspândise un zvon care anunța chiar pentru noaptea aceea evenimente extraordinare.

Foștii clăcași ai lui Bluthaupt apăsați de Geldberg nu cereau altceva decât o schimbare de stăpân.

Stăteau acolo zicându-și că sufletul lui Bluthaupt nu se mai văzuse de mai bine de douăzeci de ani în vârful turnului de pază...

Desigur că era un semn și o făgăduială !

Deodată pe când își spuneau unul altuia legenda și tradițiile vechi, se făcu o lumină mare în ferestrele turnului, nu în vârf, ci la catul al doilea.

Lumina creștea cu toate acestea. Numaidecât fu un fel de incendiu și, pe fundalul acesta aprins, două umbre negre păreau că se mișcă ca niște demoni în focul iadului.

Nimănui nu-i veni în gând că incendiul acesta putea să fie firesc. Tocmai bătuse miezul nopții : era ceasul lucrurilor de pe lumea cealaltă.

Vechii clacași ai lui Bluthaupt încremeniră când văzură fumul gros care înconjură numadecât turnul. Ei aveau un respect misterios pentru turnul acesta : era ceva sacru pentru ei.

Însă în mijlocul mulțimii se auzi o voce :

— Focul acesta însemnă păcatele stăpânului nostru, contele Gunther, zise vocea. După ce o arde camera unde își făcea el vrăjile lui, Satan n-o să mai aibă unde să pună piciorul în bunul castel al lui Bluthaupt !

Fiecare își făcu cruce, și fiecare așteptă cu nerăbdare crescîndă, ca și cum incendiul acesta ar fi fost întâiul act al misterului anunțat.

În curtea castelului slugile alergau ca să stingă focul. Vânătoarea se întoarse, prin urmare, erau oricâte brațe s-ar fi cerut. Singurul lucru care mira era că nu se vedeau nicăieri stăpânii castelului.

Pe când alergau să stingă focul, puseră mâna pe Malou și pe Pitois, care fuseseră regizorii incendiului.

Hoții aceștia pretindeau că chiar Geldbergii îi însărcinaseră să pună foc, pentru că în catul de sus erau ascunși niște tâlhari.

Malou și Pitois fură puși la loc sigur, până când să hotărască justiția cu ei.

Franz sta în picioare lângă bastardul lui Bluthaupt.

Ținea ochii în jos. Pe față se vedea o emoție adâncă, însă atitudinea sa era mândră și demnă.

Corpurile celor patru asociați fuseseră luate ca să fie duse sub capelă.

Hermann, Gottlib și ceilalți vasali ștergeau sângele de pe jos.

— Moise Geld, zise baronul de Rodach, recunoști pe copilul acesta ca fiul lui Gunther de Bluthaupt și al contesei Maragareta ?

Bătrânul dădu ochii peste cap și tăcu.

— Moise Geld ! zise iar baronul, ți-am lăsat viața pentru că un înger s-a așezat între sabia mea și dumneata și pentru că-mi trebuie un martor al lucrurilor întâmplare acum douăzeci de ani. Trebuie să știi însă că împotriva dumitale am arme mai grozave decât chiar sabia ! Recunoști pe tânărul acesta drept copilul contelui Gunther de Bluthaupt și al contesei Margareta ?

Sara se întoarse spre tată-său ca cum ar fi vrut să-l încapățâneze refuzul său, însă bătrânul își aducea aminte de scena din Rotundă ; era subjugat.

— Da... răspunse el cu o voce pe care abia i-o înțegeai.

Vicontesa și Julien făcură o mișcare ; până acum ei se îndoiseră.

Tulburarea Denisei o făcea și mai încântătoare. Groaza pe care o simțise când intrase în cameră, îi pierise. Nu se mai gândea decât la Franz. Se uita pe furiș la el, de o mie de ori fericită de primejdiile de care scăpase. Inima-i era plină de speranțe și bucurii.

O mulțime de gânduri clocoteau în sufletul lui Franz.

Baronul de Rodach zise iar :

— Avem aici prea mulți martori pentru ca să-ți maiiei înapoi vorba ce ți-a ieșit din gură, Moise Geld. Și asta prețuiește cât un act de botez, pentru că de acum încolo numai dumneata aveai intresul să tăgăduiești ade-vărul... Acum nu mai încapă îndoială că fiul lui Bluthaupt trebuie să moștenească averea strămoșească.

Abel, Estera și Sara se uiță unul la altul.

— Fiul lui Bluthaupt, cum îi zici dumneata, va avea, răspunse Micuța, castelul de Gelberg și castelul de Rothe.

— Asta nu ajunge, zise baronul ; Bluthaupt era stăpîn odinioară pe tot ținutul dintre Esselbach și Oberhburg... Restituirea trebuie să fie completă !

Sara lăsă să-i scape un gest de mânie.

— Averea noastră toată n-ar fi de ajuns, domnule. zise Abel cu sfiiciune.

— Trebuie ! zise Rodach.

Pe urmă înaintând degetul spre ceasornic :

— N-am vreme de stat... Vă dau un minut ca să vă consultați... Doamna de Laurens, care știe ce fel de lucruri se află într-o oarecare cutie, vă va putea da bune sfaturi.

Estera, Abel și Sara profitară de voie și începură să șoptească.

Pe când vorbeau ei, bătrânul Moise de Geldberg ieși din colțul lui binișor și se furișă ca lupul între ei.

— Copiii mei ! bieți copilașii mei ! zise el. Nu refuzați nimic omului acestuia care este puternic și nemilos.

Esthera și Abel ezitau.

— Să ne lăsăm astfel să fim despuiati ! gândi tare doamna de Laurens, cu sprâncenele încruntate și cu dinții strânși.

— Ascultați ! zise iar bătrânul Geldberg, a cărui voce tremurătoare era plină de mângâiere. Dacă ați ști cât vă iubesc, copilașii mei ! Haide ! tot n-o să rămâneți săraci ! Tot mi-a mai rămas câteva sute de mii de franci, ascunși undeva... Nu voi păstra nimic pentru mine... nimic ! Vă voi da tot !

— Ei bine ? zise Rodach.

— Ei primesc ! răspunse în grabă bătrânul Geldberg.

Tăcerea familiei ratifică vorbele acestea.

— Mai rămâne o chestiune de rezolvat, zise baronul. Va trebui să explicăm dispariția acestor patru oameni pe care dreptatea lui Bluthaupt i-a omorât.

— Mi se pare că numai dumneata singur, începu doamna de Laurens.

— Te înșeli ! zise Rodach, tot pe dumneavoastră vă privește și asta ! Ascultați-mă bine și să nu încercați să discutați ! Bătrânul acesta are accese de nebunie !

Moise Geld tresări.

— Să puneți să-l închidă, zise Rodach, și, fiindcă orice lucru se poate pune în spinarea unui om nebun...

Moise lăsă capul în jos, înțelese ; copiii erau să fie judecătorii săi.

Aceștia mai că nu încuviințau infamia aceasta.

— Domnule ! domnule ! zise Abel.

Un om cu mintea sănătoasă este milionarul acesta pe care-l cheamă domnul de Geldberg dar care vinde zdrențe și împrumută câte doi trei franci cu camătă, sub numele Araby în Rotonda Tempului ?

Hans, Gertruda și toți nemții ridicară capetele când auziră numele acesta.

Estera și Abel se uitară curioși la bătrân.

Moise înlemnise. Nu putea tăgădui.

Sara sărise drept în sus. Privi cu niște ochi de foc pe părintele ei.

— A ! zise ea cu o voce surdă, dumneata ești Araby !

Mai repede decât gândul se repezi spre mica Nona, care vrea să se ascundă după Gertruda, și o târă până în fața bătrânului.

— Adevărat este, Judita ? întrebă ea.

— Da ! răspunse copila încet.

Sara desfăcu într-o clipă pieptul fetei, pe care toți putură vedea vânătăile lăsate pe corpul ei de chinurile pe care le suferise de la evreu.

Sara făcea spume de turbare.

XIX

DREPTATEA LUI DUMNEZEU

Privirea doamnei de Laurens sângerată și întunecată rătăci de la pieptul apăsător al copilei la obrazul speriat al evreului.

— Dumneata ai făcut asta ! zise ea. Pot zice că fata era să moară ! Dumneata ai omorât-o ! Ah ! eu nu sunt fiica lui Araby vânzătorul de zdrențe ! Ce-i pasă domnișoarei de Geldberg dacă un cămătar din Templu are să fie închis în balamuc !

Ochii bătrânului se umplură de lacrimi.

— Sara ! bâlbâi el, dragă Sara ! Micuța mea Sara iubită ! Pentru voi era !

Încercă să-i ia mâna. Doamna de Laurens îl respinse.

— Ești nebun ! zise ea.

Atunci, nenorocitul bătrân, galben la față și cu mâinile împreunate, se târâ spre ceilalți doi copii, care întoarseră spre el capul.

Martorii acestei scene aveau un fior rece până în adîncul inimii.

Moise de Geldberg rămase o clipă incremenit, apoi ridică spre cer ochii plini de lacrimi.

— Era pentru ei, Dumenezeule ! Pentru ei am făcut ! murmură el, pentru ei am dus o viață de crime ! Doamne ! Doamne ! ascultă vocea unui tată ! Copii nerecunoscători, vă blestem !

De unde nu se putea ține pe picioare, acum sta drept ca un stâlp, oricât de jos decăzuse el, era în ceasul acesta în el ceva solemn !

Estera și Abel stăteau muți și nemișcați. Sara, dând din umăr cu dispreț în fața blestemului părintesc, vru să se întoarcă spre fiica sa.

Însă copila, care nu învățase nimic, avea știința inimii. Ea simțea câtă grozăvie era în fiica asta care-și renega pe tată-său.

Rana care lovise pe Moise Geld făcu să sângereze inima doamnei de Laurens la rîndul său.

Văzu că chiar fiica ei fugea de ea cu groază și cu dezgust.

Acum, și poate pentru întâia oară, vorbi conștiința sa ; Micuța îngălbeni și privirea i se întunecă.

Fără să știe murmură și ea vorbele tatălui său : Fiica, mea, pentru tine era !...

Sta în mijlocul camerei, singură, părăsită.

În momentul acesta se deschise ușa și cea din urmă persoană chemată de baronul de Rodach intră.

Era agentul de schimb Leon de Laurens. El veni încet până lângă soția sa.

O atinse cu degetul pe umăr.

Sara întoarse capul.

O clipă stătură muți unul în fața altuia.

Domnul de Laurens nu mai era același om. O brazul său era sever. Avea aerul unui judecător.

Sara încercă mai întâi să-i susțină privirea, pe urmă lăsa pleoapele în jos.

— Doamnă, nu te iubesc ? îi zise agentul de schimb.

În vorbele acestea era un întreg viitor de pedeapsă grozavă.....

. . . . .

Cel după urmă act al serbării date de Geldberg și asociații săi, trebuia să fie vânatoarea cu făclii și acum deși se sfârșise totul, li se anuța ceva nou !

Era vorba de o ceremonie solemnă. Se vorbea de un fiu al lui Bluthaupt, regăsit, un adevărat roman !

Ușile camerei lui Franz erau date de perete, și oaspeții Geldberg intrau înăuntru.

Tânărul Abel zicea tare :

— Veneratul nostru tată a găsit în sfârșit ce căuta el de multă vreme, pe fiul lui Gunther de Bluthaupt, binefăcătorul și amicul său !

Franz sta în picioare pe estradă, dinaintea patului. Împrejurul său, vechii arcași ai familiei sale, care fuseseră introduși în castel, stau în genunchi jurându-i credință.

După ce se ridică cel de pe urmă vasal, se văzu ieșind din paraclis Albert și Goetz, îmbrăcați cu mantalele lor roșii.

Se așezară lângă Otto, și toți trei cu sabia în mână, puseră câte un genunchi în pământ.

Nu se auzea ce zicea el, dar toți văzură pe tânărul conte Gunther de Bluthaupt ridicându-i pe toți trei și îmbrățișînd pe fiecare.

Doamna d'Audemer se apropiase cu fiu-său și cu fiica sa de Franz.

Julien, foarte încurcat, strânse mâna vechiului său prieten.

— Conte, zise doamna d'Audemer cu grația nobilă pe care o avea ea când voia; n-am uitat că eu sunt sânge de-al lui Bluthaupt... Dumneata ești șeful familiei : este

de datoria dumitale acum să ai grijă să măriți pe domnișoara d'Audemmer.

Franz și Denisse zâmbeau. Era roșie și plină de bucurie.

În celălalt capăt al camerei bunul Hans Dorn unea mâinile Gertrudei cu ale lui Jean Regnault. Nona, mica Galifarda, făcea parte din grupul acesta unde avea un tată și o soră.

Luminația se stinsese peste tot.

Nici o lumină nu se mai zărea la ferestrele castelului de Bluthaupt.

Începuse să se lumineze de ziuă.

În spatele castelului, în locul unde se trăsesese primul foc de artificii cu câteva zile mai înainte, se făcu un zgomot.

Însă era o ureche deschisă ca să audă zgomotul acesta. Se vedea o formă albă, la fereastră Liei de Geldberg.

Nu trecu mult și sub fereastră ei apărură trei bărbați pe mica platformă în locul unde odinioară bastarzii lui Bluthaupt formau un fel de scară omenească pentru a abate o primejdie de moarte de pe capul lui Franz.

Coborâră până în fundul șanțului de întărire și se suiră pe pantă opusă...

Hans Dorn sta pe iarbă ținând de căpăstru trei cai echipați.

Cei trei oameni în roșu încălecară... Hans Dorn le sărută mână pe rând.

— Dumnezeu să vă aibă în sfânta sa pază, nobilii mei stăpâni ! zise el.

Cei trei oameni dădură pintoni cailor murmurând un adio.

Se auzi îndată un fel de ecou jalnic și slab, dinspre castelul de Bluthaupt.

Și forma albă care era în fereastră Liei păru că se lasă în jos. Într-o clipă nu se mai văzu...

Cei trei oameni galopau spre Obernburg.

EPILOG

NENEA BLASIUS

Era în ziua din urmă a lunii februarie.

La ceasornicul răgușit al temniței din Frankfurt bătuse ora șase.

Blasius, temnicerul șef mânca singur foarte melancolic și abia găsea puterea să-și toarne din când în când câte un pahar cu vin de Rin.

Se gândea:

— Ce vrei ? Erau niște bastarzi ! dar mâine se face vizita negreșit, și ei n-or să fie aici !

Al dracului lucru !

Senatul este în stare să mă pună pe mine într-o chilie în locul lor !

Împinse farfuria mai încolo și-și puse capul său pleșuv în mâini.

— Ah ! nene Blasius ! nene Blasius ! Cu inima ta bună ai făcut multe prostii în viață ! își zise el cu o voce care era un gemet.

— Te caută cineva, nene Blasius ! zise un temnicer care băgase capul pe ușă.

— Să intre ! răspunse temnicierul șef cu nepăsarea descurajării.

Ușa se dădu de perete și trei oameni îmbrăcați cu mantale lungi roșii intrară.

Se opriră toți trei în prag și unul din ei zise:

— Nu s-a împlinit încă treizeci de zile, nene Blasius.

Temnicerul șef se frecă la ochi. Nu mai putea sta locului de bucurie.

— Știam eu c-o să se întoarcă băieții mei buni ! zise el. Bună seara Otto, stăpânul meu ! Bună seara Albert și Goetz prietenii mei veseli ! Ah ! ah ! nu m-am îndoit niciodată de cuvântul dumneavoastră !

Se ridică să strângă mâna fiecărui frate.

— Și trebuie să fiți osteniți, copiii mei ! zise Blasus trăgând zăvorul la ușă.

La dracu ! să nu se spună că v-am lăsat să vă întorceți în chilii fără ca să beau mai întâi un pahar și să vă zic: bine ați venit !... Ședeți și să ciocnim ca niște adevărați germani !

Se așezară toți împrejurul mesei, Blasius scoase dintr-un dulap patru sticle cu vin de Rin.

— Avem vreme, zise el și numai dacă mâine de dimineață veți fi culcați în pat, toate o să meargă bine, răspund eu !

Umplu paharele și bău unul după altul în sănătatea lui Otto, stăpănu-său și a veselilor săi prieteni Albert și Goetz.

Aceste trei pahare îi înveseliră cumsecade.

— Meinherr Otto, zise el, multe seri triste am petrecut eu de când v-ați dus de aici. Dracu să mă ia dacă mai se găsește în toată temnița încă un ștreang vesel care să joace mai bine imperiala cu mine ! A ! dumneavoastră sunteți niște companioni amabili, copiii mei ! Trăiască domnul Otto pentru înțelepciunea sa ! Goetz pentru băutură și Albert pentru aventurile de amor !

Beți, copiii mei, beți. Aici sunteți în casa dumneavoastră, ce dracu !... Și mă prind că nu vă pare rău că mai vedeți un camarad vechi !

Deodată se bătu pe frunte.

— Hei ! acum mă gândesc... zise el. Nu plecaserăți de aici numai ca să vă plimbați, dragii mei... Voiăți să aduceți pe un Bluthaupt înapoi în castelul străbunilor săi. Sunt curios să știu cum a mers.

— Dacă n-am fi izbutit, nu ne-am vedea astă seară la masa dumitale, nene Blasius, pentru că am fi murit toți trei făcându-ne datoria.

Temnicerul deschise o gură largă și puse paharul pe masă.

— Ah ! ah !... ați câștigat bătaia ! Și în castelul cel vechi este un conte ?

— Un adevărat conte, nene Blasius, tânăr, frumos, viteaz și bogat.

Figura temnicerului se schimbă. Manierele sale luară un început de respect.

— Așa că, murmură el, dacă ați fi odată liberi, n-ați mai fi aventurieri fără nici un căpătii ?

Nici unul din cei trei frați nu răspunse aceste întrebări indirecte.

Bătrânul Blasius înghiți paharul și se scărpină pe frunte. Avea el ceva în cap.

— Și apoi, bombăni el vorbind singur, urâtă e și meseria de temnicer, după ce odată ai avut onoarea să porți lanțul de argint al serviciului conților... Ia spune-ți-mi, stăpânii mei, socotiți dumneavoastră că Bluthaupt ar avea vreo bunăvoință pentru o veche slugă a părinților săi ?

— Socotesc, răspunse Otto, uitându-se la frații săi.

Până atunci fizionomia celor trei bastarzi arăta uniform nepăsarea rece a curajului resemnat.

Ochii lor se luminau în clipa aceea ca și cum o rază de speranță le-ar fi încălzit apatia.

— Beți ! zise temnicerul șef... Zău, mă gândesc din când în când la trecut...

Aerul liber al pădurilor noastre din Wurtzburg este mai bun decât atmosfera grea a tenmiței, nu este așa, stăpânii mei ?

Încruntată sprânceana și trânti cu pumnul în masă.

— Ar trebui să zic pușcăria noastră, zise el necăjit, pentru că și eu stau rob, la dracu ! Aș vrea să știu dacă are Bluthaupt un majordom la castel.

— Nu încă, pe cât știu, răspunse Goetz.

Bătrânul Blasius zâmbi.

— O ! o ! zise el iar, dumneavoastră sunteți domni buni, și eu sunt sigur că ați ajuta pe un biet om care nu v-a făcut niciodată rău !

Accentul său era din ce în ce mai respectuos.

— Vrei să ne întrebi ceva ? îl întreabă Otto.

— Nu se știe, nobilul meu domn, vine vârsta... și eu vreau să mor în țară...

Să vedem ! vorbiți-mi verde ca niște adevărați gentilomi.

Copilul sorei dumneavoastră vă iubește destul încât dacă îl veți ruga să-mi redea locul de majordom ?

— Negreșit ! răspunseră într-un glas Albert și Goetz.

Otto zise foarte serios:

— Dacă-ți trebuie numai atât ca să fii fericit, Bläsius, mă ofer eu ca să fac să ți se dea slujba de majardom la castelul de Bluthaupt.

Bătrânul temnicer luă paharul, pe urmă îl respinse. Era mișcat și șovăia.

Peste câteva secunde de tăcere își scoase șapca și puse coatele pe masă.

Se uită zâmbind la cei trei frați.

— Dacă e așa, nobilii mei stăpâni, zise el în sfârșit puteți fugi de aici încă odată...

Dar nu veți pleca singuri dacă veți binevoi să luați pe un biet bătrân tovarăș de drum.

Tipări sub comanda nr. 30 391
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „COLESI” București

ISBN 973-96055-08
973-96055-1-6

EDITURA PIATRA CRAIULUI

prezintă pentru prima dată în limba română ediția integrală a marelui roman FIUL DIAVOLULUI.

Pentru bucuria cititorilor îndrăgostiți de opera lui Paul Féval, Editura Piatra Craiului editează și alte romane ale acestui mare scriitor, traduse pentru prima oară în limba română și care se află sub tipar: CAVALERUL, ZÂNELE și altele.

Volumul I și II — 1800 lei